

प्रस्तावना

आ प्रतिक्रमण जे ठे, ते षमावश्यक रूप ठे, तेमां प्रथम सामायिक, बीजो चतुर्विंशतिस्तव, त्रीजुं वंदनक, चोथुं प्रतिक्रमण, पांचमो कायोत्सर्ग, अने ठहुं प्रत्याख्यान, ए ठ प्रकारनी आवश्यक क्रिया लक्षणुं कारिताकर ए ठे, ते विशेषे करी गृहस्थाश्रमीनो धर्म ठे, तिहां संव्याकालने विषेजि नपूजनानंतर श्रावक जेठे, ते साधुनी पासें अथवा पधशालाने विषे जइने प्रतिक्रमण करे, ए प्रतिक्रमण शब्द, आवश्यक विशेषवाची ठे, तो पण आहिं सामान्यतायें करी षड्विध आवश्यक क्रियाने विषे रूढ ठे, ते ठ आवश्यकमध्यें पहेलुं सामायिक जे ठे, ते आर्चरौप्यानपरिहाररूप धर्मध्यानकरणें करी शत्रु, मित्र, पाषाण तथा कांचनादिकने विषे सम जावरूप ठे, माटें प्रारंभमां कहुं ठे, बीजो चतुर्विंशतिस्तव. एटले चोवी श तीर्थकरना नामकीर्तनपूर्वक गुणकीर्तन तेनुं कायोत्सर्गने विषे मनमां अनुध्यान होय ठे, माटें तेने बीजुं कहुं ठे, त्रीजुं वंदनक एटले बांदवायोग्य एवा धर्माचार्यने पच्चीश आवश्यकें विशुद्ध, बत्रीश दोष रहितानमस्कार करवो, ते पण युक्तज ठे, चोथुंप्रतिक्रमण ते शुजयोगयकी अशुजयोगने विषे गमन करनारने फरी पाहुं शुजयोगमांज क्रमण करवुं, तेने प्रति क्रमण कहियें, ऐटले मोक्षफल आपनारा एवा शुजयोगने विषे निःशब्द थवुं तेने प्रतिक्रमण कहियें. तिहां मिथ्यात्व थवाथी तथा असंयम थवा थी तथा कषाय थवाथी अशुजयोग थाय, ते अशुजयोगना विहेदने माटें जे निंदाछारें करीने अशुजयोग निवृत्तिरूप पम्क्रिमणुं करवुं, ते अतीत काल विषयिक पम्क्रिमणुं जाणवुं, तथा संवरछारें करीने वर्तमान काल विषयिक पम्क्रिमणुं जाणवुं अने अनागतकाल विषयिक पम्क्रिमणुं पण संवरछारें करीने ठे. माटे तेमां पण दोष नथी. ए रीतें त्रिकाल विषयिक प्रतिक्रमण सिद्ध थाय ठे. ए प्रतिक्रमण विधिकोऽस्थानकें रूढी, कोऽ स्थानकें षमावश्यक क्रियामां घटमान ठे. ते प्रतिक्रमण, पांच प्रकारें ठे. तेमां एक दैवसिक, बीजुं रात्रिक, त्रीजु पाक्षिक, चोथुं चातुर्मासिक अने पांचमुं सांवत्सरिक ठे, ते पांच प्रकारना प्रतिक्रमणनो विधि यथावकाश

पुस्तकमां दाखल कस्यो ठे, परंतु विशेषविधि, जिज्ञासुजनोयें प्रतिक्रमण तुगर्जादिक, अन्य ग्रंथोथकी जाणी लेवो.

हवे ए प्रतिक्रमण रूप जे षडावश्यक ठे, ते दिवस दिवस प्रत्ये उजय कालने विपे श्रावकें करवुं. अने वढी जडकप्राणीयें तो अन्यासने अर्थे पण करवुं. परंतु एवी रीतनी आशंकाउं करवी नहिं के “जेणें कोइ पण व्रत अंगीकार कसुं नथी एवा जडक जीवने व्रतना अति चारोना असंजव ठे, तेम ठतां पण तेनी शुद्धिरूप प्रतिक्रमण करवुं, तेने अनुचित ठे? अथवा तेने ते प्रतिक्रमणना पाठनो उच्चार करवो पण योग्य नथी, तथा जेने व्रतोना अतिचारो लागतां नथी, एवा जडकजीवो जो अतिचार विना पण पाठनो उच्चार करे, अथवा प्रतिक्रमण पण करे, तो तेने साधुना पंच महाव्रतोना अतिचारनो उच्चार करवानो पण प्रसंग आशे?” एवी एवी शंकाउं करवी नहिं, कारण हे जेस कोइ जडक जीवने जैनमार्गमां प्रवेश कराववाने अर्थे दीक्षा विधिल करवीयें ठैयें, तेनी पेठें जडक जीवने प्रतिक्रमण करवुं पण युक्तज ठे. जो पण ते जडक जीवें कोइ व्रत अंगीकार कसुं नथी तो पण तेवा जीवने ते व्रत करवानुं अश्रद्धादिक पणुं तो पूर्व ज्ञेय, तेथी तेने ते व्रतोना अतिचारोना उच्चार करवा थकी अश्रद्धान विपरीत प्ररूपणादिक विषयनुं प्रतिक्रमण करवुं, तेतो तेणें अंगीकरेलुं ज ठे. ते विपे आज पुस्तकना (१५५) मा पेचमां “पडिसिद्धाणं करणे” इत्यादि वंदितासूत्रनी अमृतालीशमी गाथानो अर्थ जोइ लेवो, अने ते गटेज श्रावकनी अंगीयार प्रतिमा तथा साधुनी बार प्रतिमा जेणें अंगीकार करेली नथी, एवा साधु मुनिराज पण प्रतिक्रमण करतां “इगार पहिं उवासगपडिमाहिं बारसहिं जिरकुपफिमाहिं” एवी रीतनो पाठ जणे ठे, परंतु ते प्रतिमा ते साधुयें कांइ अंगीकार करेली होती नथी, तेथी तेना अतिचारोना असंजव ठतां पण तेनो पाठ जणे ठे. तेम जडकने पण पुस्तना अतिचारनो असंजव ठतां पण तेनो पाठ जणवामां असंबंधपणुं ठे. हे नथी, कारण के जगवानें पण एक व्रतना अंशने अंगीकार करनार श्रावकथीमांमीने संपूर्ण बार व्रत पर्यंतने अंगीकार करनारा श्रावकोने वास्ते एकज प्रकारनुं प्रतिक्रमण कहेलुं ठे, परंतु प्रत्येक व्रतवालाने

वास्ते जूडुं जूडुं प्रतिक्रमणसूत्र बांधेहुं नथी, अने जो जडक जीवने प्रतिक्रमण करवानी प्रचुनी आझा न होत, तो जूदां जूदां एकादिक व्रतोना धारे क आवकोने माटे पण जूदां जूदां प्रतिक्रमण करवां जोतां हुतां, परंतु ते तो कस्यां देखातां नथी. प्रतिक्रमणसूत्र तो मात्र साधु अने आवक ए बे आश्रयीज ठे, ते पण एटला वास्ते जूदां ठे, के अणुव्रतवाला साधुने जे वातनी मनाइ करेदी ठे, तेवी वातोनुं जे आवकें आचरण करवुं तेनो प्रपंच कहेवा सारु आवकनुं प्रतिक्रमण जूडुं ठे, तेथी ते विशेषें करी आवकने घणुं उपयोगमां आवे तेवुं ठे, ते माटे आवकना प्रतिक्रमणें करीनेज आवक प्रतिक्रमण करे ठे. अहियां घणा हेतु तथा दृष्टांतो ठे, परंतु प्रस्तावनाना विस्तारजयथी अधिक विलेखन कथुं नथी, माटे कोइ पण प्रकारनी आशंका कस्या विना जडक जीवें षमावश्यकरूप प्रतिक्रमण, प्रतिदिवस उजयकालें अवश्य करवुं; एज महानंदसंदोहनुं हेतु ठे. किं बहु विलग्नतेन.

॥ अथ पोसहपारवानो विधि ॥

॥ प्रथम श्रियावहियाए पम्किमी, श्वामि खमासमणो देइ रेण संदिसह जगवन्! पोसह मुहपत्ति पडिलेहुं? एम बोदी मुहपत्ति पम्कि लेहवी. तदनंतर श्वामि० श्वाका० पोसह संदिसाहुं वली इह श्वाका० संदि० पोसह ठाडं? पठी वे हाथ जोकी एक नवकार गणीने पोसहनुं पञ्चकाण करवुं. श्वामि० श्वाका० सामायिक मुहपत्ति पम्किलेहुं, त्यांथी ते सव्वाय करुं, त्यां सूधी कही त्रण नवकार गणी पठी श्वामि० श्वाका० बहुवेळ संदिसा हुं. श्वा० श्वाका० बहुवेळ करवुं. श्वा० श्वाका० पम्किलेहण करुं? एम कही मुहपत्ति पम्किलेहवी. श्वामि० श्वाकारि जगवन्! पसाय करी पम्किलेहणा पम्किलेहावो. श्वामि० श्वाका० उपधि मुहपत्ति पम्किलेहुं? एम कही मुहपत्ति पम्किलेहवी. श्वामि० श्वाका० उपधि संदि साहुं? श्वामि० श्वाका० उपधि पडि लेहुं. श्वामि० श्वाका० सव्वाय करुं? एम कही एक नवकार गणी मन्हजिणाणंनी सज्जाय कहेवी, पोर सीना अवसरें श्रियावहिया पम्किमी श्वामि० श्वाका० पम्किलेहणा करुं ॥ एम कही मुहपत्ति पडिलेहवी.

॥ हवे सह समद पोसह उच्चारवो, ते कहे ठे ॥

उपर लख्या प्रमाणें सर्वे कहेवुं, पण सव्वाय न कहेवी. ने पठी राइ मुहपत्ति पम्किलेहवी, वांढणां वे देवां. पठी राइयं आलोडं? एम कही

‘जो मे राइयो’ तथा सबस्सवि राइअ कही पन्नास होय तो वांदणां बे दे वां. पढी अपुछिउं खामवो. खामीने वांदणां बे देवां अने पच्चरकाण करवुं. त्यार पढी कालना देव वांदवा. पाठली वखतें पन्निखेहण करे, ते इरियावही, पन्निक्की पढी गमणागमणें आखोउं ? कही, इरियासमिति, जाषासमिति एषणासमिति, आदानजंरुनिरकेवणासमिति, पारिष्ठापनिका समिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति. ए पांच समिति, त्रण गुप्ति, ए आठ प्रव चन मातातणी पोसह सामायिक लीधे खंरुण विराधना थइ होय, ते सवि मन, वचन कायायें करी मिठा मि डुक्कडं. इठामि० इठका० पन्निखेहण करं ? इठामि० इठका० पोसहशाला प्रमाजुं ? एम कही मुहपत्ति, कटासणुं, चरवलो पडिखेहवां. पढी इठामि इठकारि जगवन् ! पसाय करी पन्निखेहणा पन्निखेहावोजी. इठामि इठका० उपधि मुहपत्ति पन्नि खेहवी. इठामि इठका० सव्वाय करं ? एम कही एक नवकार गणीने मन्हजिणाणंणी सव्वाय कहेवी. जो जम्या होय तो वांदणां देश पच्च रकाण करे. अने जो जम्या न होय तो खमासमण देश पच्चरकाण करे. पढी इठामि० इठका० उपधि संदिसाहुं, इठामि० इठका० उपधि पन्नि खेहुं ? एम कही जेटलां वस्त्र होय, तेटलां पन्निखेहे, पढी देव वांदी प्रति क्रमण करे अने पढी पोसह पारी नवकार गणी सागरचंदो कहे.

प्रजातना पोसह लीधेलाने रात्रें पोसह लेवानो विधि. प्रजातनो पोसह लेवानो विधि ठे, ते प्रमाणें खमासमण देश इरियावहियाथी यावत् बहु वेळ करशुं, त्यां सुधी कहेवुं. पण पोसहना पच्चरकाणमां फेर ठे, ते शेष दिवसमां अहोरत्तं पद कहेवुं. पढी खमासमण देश इरियावहि पन्निक्की इठामि० इठका० ठंडिल पन्निखेहुं ? एम कही मांरुलां चोवीश करे.

सांजे नवीन पोसह लेवानो विधि. उपवासादि जघन्य एकासणुं कखुं होय तो तेणे लेवाय. खमासमण देश इरियावही पन्निक्की पन्निखेहण करे, खमा समण देश इरियावहिथी यावत् बहु वेळ करशुं त्यां सुधी. पढी इठामि० इठका० पन्निखेहण करं ? एम कही इठामि० इठका० पोसहशाला प्रमा जुं ? कही मुहपत्ति पन्निखेहवी. इठामि० इठकारि जगवन् ? पसाय करी पन्निखेहणा पन्निखेहावो जी. एम कही इठामि० इठका० उपधि मुहपत्ति पन्निखेहुं ? कही मुहपत्ति पन्निखेहवी. पढी इठामि० इठका० स

छाय करुं ? कहे अने सद्याय करे, खाधेलुं होय तो, वांदणां बे देइ पच्च
 खाण करे, खाधेलुं न होय तो खमासण देइ पच्चखाण पारे. पठी इहामि०
 इहामि० उपधि संदिसाहुं. इहामि इहामि० उपधि पडिलेहुं ? कही पठी
 देववंदना करी मांडलां करे प्रतिक्रमण करे. पठी एक पहोर रात्रि आशरे
 जाय, त्यां सुधी निद्रा लीये नहीं. पठी खमासमण देइ इहामि० बहुपडि
 पुत्रा पोरिसी कही खमासमण देइ इरियावहिया पडिक्रमी यावत् लोग
 स्स कही इहामि० इहामि० बहुपडिपुत्रा पोरिसी राइअ संथारए ठाउं ?
 कही पठी इहामि० इहामि० चैत्यवंदन करुं ? एम कही चउकसायनुं चैत्यवं
 दन यावत् जयवीरराय सुधी करे. पठी इहामि० इहामि० संथारा विधि
 जणवा मुहपत्ति पम्बिलेहुं ? एम कही मुहपत्ति पम्बिलेहवी. संथारा पोरिसी
 जणाववी. जागे त्यां सुधी सद्याय ध्यान करे. पोसहमां एकासणादिक
 कहुं होय तो अवसरें पच्चखाण पारी पोसहशालार्थी आवस्सइ कही
 ने निजगृहें ईयां शोधतो खमासमण दइ, इरियावहि पडिक्रमी खमा०
 गमणागमणं आलोइ, काजो पूंजी यथासंजवें अतिथिसंविज्ञाग व्रत
 फरसीने निश्चल आसने बेसी हाथ,मुख, पग वगैरे पम्बिलेही नवकार सं
 जाली प्राशुक आहार जमे. अथवा पोसहशालायें प्रथम प्रेरित नि
 जपुत्रादिकें आण्यो आहार करे, पण साधुनी पेरें गोचरी करे नहीं. त
 था कारण बिना मोदक, खादिष्ट, लविंगादिक तांबुल न लीये. ते पठी
 निसिहि कही पोसहशालायें आवी खमा० इरिया० पम्बिक्रमी, चैत्यवंदन
 करे ॥ इति श्री पौषधपारवानोविधिःसंपूर्णः ॥ १ ॥

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ उ औ अं अः
 क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ण
 त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श

ष स ह ऋ ॠ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

क का कि की कु कू के कै को कौ कं कः
 ख खा खि खी खु खू खे खै खो खौ खं खः
 ग गा गि गी गु गू गे गै गो गौ गं गः
 घ घा घि घी घु घू घे घै घो घौ घं घः
 ङ ङा ङि ङी ङु ङू ङे ङै ङो ङौ ङं ङः
 च चा चि ची चु चू चे चै चो चौ चं चः
 ष षा षि षी षु षू षे षै षो षौ षं षः
 ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः
 ङ ङा ङि ङी ङु ङू ङे ङै ङो ङौ ङं ङः
 ञ ञा ञि ञी ञु ञू ञे ञै ञो ञौ ञं ञः
 ट टा टि टी टु टू टे टै टो टौ टं टः
 ठ ठा ठि ठी ठु ठू ठे ठै ठो ठौ ठं ठः
 ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ डं डः
 ण णा णि णी णु णू णे णै णो णौ णं णः
 त ता ति ती तु तू ते तै तो तौ तं तः
 थ था थि थी थु थू थे थै थो थौ थं थः
 द दा दि दी दु दू दे दै दो दौ दं दः

ध धा धि धी धु धू धे धै धो धौ धं धः
 न ना नि नी नु नू ने नै नो नौ नं नः
 प पा पि पी पु पू पे पै पो पौ पं पः
 फ फा फि फी फु फू फे फै फो फौ फं फः
 ब बा बि बी बु बू बे बै बो बौ बं बः
 ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः
 म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ मं मः
 य या यि यी यु यू ये यै यो यौ यं यः
 र रा रि री रु रू रे रै रो रौ रं रः
 ल ला लि ली लु लू ले लै लो लौ लं लः
 व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं वः
 श शा शि शी शु शू शे शै शो शौ शं शः
 ष षा षि षी षु षू षे षै षो षौ षं षः
 स सा सि सी सु सू से सै सो सौ सं सः
 ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ हं हः
 क का कि की कु कू के कै को कौ कं कः
 ख खा कि की खु खू के कै को कौ कं कः
 न ना नि नी नु नू ने नै नो नौ नं नः

અસ્ય ગ્રંથસ્યાનુક્રમણિકા.

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૧	શ્રી નવકાર માંગલિકરૂપ અર્થસહિત, તેની (અનુક્રમણિકા.)	
૧	શ્રી નમો અરિહંતાણં એ શબ્દના અર્થ અનેક પ્રકારે દર્શાવ્યા છે.	૧
૨	નમો સિદ્ધાણં એ શબ્દના અર્થ.	૪
૩	નમો આયરિયાણં એ શબ્દના અર્થ.	૫
૪	નમો ઉવજ્ઞાયાણં એ શબ્દના અર્થ.	૬
૫	નમો લોએ સવસાહૂણં એ શબ્દના અર્થ.	૭
૬	શ્રી અરિહંતાદિક પંચ પરમેષ્ઠીને અનુક્રમે નમસ્કાર કરવાના હેતુ.	૧૧
૭	એસો પંચણમુક્કારો ઇત્યાદિક શબ્દોના અર્થ.	૧૨
૮	હવશ મંગલને કોણક હોશ મંગલ કહે છે, તેનું સમાધાન.	૧૩
૯	શ્રી અરિહંતનાં આઠ પ્રાતિહાર્ય તથા ચાર મૂલાતિશય કહ્યા છે.	૧૩
૧૦	શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માના આઠ ગુણનું વર્ણન કર્યું છે. ૧૭
૧૧	શ્રી આચાર્ય પ્રજ્ઞના ઠત્રીશ ગુણ સવિસ્તર વર્ણવ્યા છે. ૧૭
૧૨	શ્રી ઉપધ્યાયજીના પચ્ચીશ ગુણ દર્શાવ્યા છે. ૨૩
૧૩	શ્રી સાધુ મુનિરાજના સત્તાવીશ ગુણનાં નામ કહ્યાં છે. ૨૩
૨	ગુરુસ્થાપના પંચિંદિય અર્થસહિત. એમાં પ્રસંગે પંચેંદ્રિયના ત્રેવીશ વિષય અને વશેં બાવન વિકારનો વિવરો દેખાડ્યો છે. ૨૪
૩	સ્વમાસમણ અથવા પ્રણિપાત અર્થસહિત. ૨૭
૪	સુગુરુને શાતાસુખપૃઢા. ઇન્દ્રકારિનો પાઠ. અર્થસહિત. ૨૭
૫	શ્રિયાવહિયં સૂત્ર વિસ્તારિત અર્થસહિત એમાં અઢાર લાખ, ચોવીશ હજાર, એકશો ને વીશ મિઠામિ ટુક્કડનો વિવરો દર્શાવ્યો છે. ૨૭
૬	તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં અર્થસહિત. ૩૬
૭	અન્નઢ ઉસસિણં અર્થસહિત. એમાં બાર આગારનાં નામ તથા કાઉસ્સગના ઊગણીશ દોષનાં નામ પણ કહ્યાં છે. ૩૭
૮	લોગસ્સ અર્થસહિત. એમાં પ્રસંગેશ્રી કૃષ્ણાદિક ચોવીશ તીર્થકરનાં માતા, પિતા તથા નગરીઆદિકનાં નામ કહ્યાં તથા તીર્થકરોનાં નામ પાઠવાના હેતુ.	૪૨

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૯	કરેમિ જંતે, ૯ સામાયિકનાં પચ્ચસ્કાણનો પાઠ અર્થસહિત. ૫૪
૧૦	સામાયિક પારવાનો, સામશ્યવયજુત્તો ૯ પાઠ અર્થસહિત. ૫૫
૧૧	સવ્વલો ૯ અરિહંત ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૫૭
૧૨	જગર્ચિતામણિ ચૈત્યવંદન અર્થસહિત. ૫૭
૧૩	જં કિંચિ અર્થસહિત. ૬૦
૧૪	નમુત્તુણં અથવા શકસ્તવ અર્થસહિત. ૯માં શ્લોકોદિક સાત જયનાં નામ શ્લોકાદિક ઘણી વાતો પ્રસંગે આવેલી છે. ૬૧
૧૫	જાવંતિ ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૭૩
૧૬	જાવંત કેવિ સાહુ અર્થસહિત. ૭૩
૧૭	ઉપસર્ગહર સ્તવન અર્થસહિત તથા ૯ની ઉત્પત્તિ પણ દર્શાવી છે. ૭૪
૧૮	જયવીયરાય જગગુરુ અર્થસહિત. ૭૭
૧૯	અરિહંત ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૮૧
૨૦	પુસ્કરવરદીવદ્ધે અર્થસહિત. ૮૩
૨૧	સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં અર્થસહિત. ૮૭
૨૨	વેયાવચ્ચગરાણં અર્થસહિત. ૯૦
૨૩	નમોઽર્હતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુજ્યઃ અર્થસહિત. ૯૧
૨૪	સંસારદાવાની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૧
૨૫	કલ્યાણકંદની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૫
૨૬	સ્નાતસ્યાની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૭
૨૭	સુગુરુને વાંદણાંનો અધિકાર, ઘણાજ વિસ્તારિત અર્થસહિત. ૧૦૦
૨૮	અતિચારની આઠ ગાથા અર્થસહિત. ૯માં બાર પ્રકારના તપનો અધિકાર છે, તથા તેની સાથે "સયણાસણ પાળે" ૯ ગાથા જે મુનિરાજ કાઝસ્સગ્ગમાં ચિંતવે છે, તે પણ અર્થસહિત છે. ૧૦૮
૨૯	દેવસિઅં આલોહં અર્થસહિત. ૧૧૫
૩૦	સાત લાખ પૃથિવીકાયનો પાઠ. ૧૧૭
૩૧	અઢાર પાપસ્થાનક અર્થસહિત. ૧૧૭
૩૨	દેવસિઅ પઢિક્રમણે ઠાહં. ૯નો અર્થ આગલ સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ નામા આરુત્તીશમા સૂત્રાંની અંતર્ગત આવશે. ૧૧૯

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
३३	श्रावक पक्किमणसूत्र अथवा वंदितासूत्र अर्थसहित एसां श्राव कवे पक्किमवाना एकशो चोवीश अतिचारोनो विवरो कख्यो ठे.	११ए
३४	अप्पुठिज्जहं गुरुखामणां अर्थसहित. १५५
३५	आयरिय उवस्साए अर्थ सहित. १५ए
३६	नमोस्तु वरुमानाय अर्थसहित. १६०
३७	विशाल लोचन अर्थसहित. १६१
३८	सवस्सवि देवसियं अर्थसहित. १६३
३९	श्रुतदेवता तथा क्षेत्रदेवतानी स्तुति अर्थसहित. १६३
४०	कमलदलनी स्तुति अर्थसहित. १६४
४१	जुवनदेवतानी स्तुति तथा ज्ञानादिगुणयुतानां अर्थसहित. १६५
४२	अट्ठाश्लोसु मुनिवंदन अर्थसहित. १६६
४३	वरकनक अथवा ससत्तिशतजिन स्तुति अर्थसहित. १६६
४४	सकल तीर्थ वंदूं कर जोर. तीर्थवंदना. १६७
४५	लघुशांतिस्तव अर्थसहित तथा एनी उत्पत्ति पण देखावी ठे. १६८
४६	चउक्कसाय पक्किमल्लुवुरणु अर्थसहित. १७७
४७	पोसहनुं पच्चकाण, करेमि जंते पोसहं ए अर्थसहित. १७८
४८	पोसह पारवानी गाथा, सागरचंदो कामो अर्थसहित. १७९
४९	जरहेसरनी सज्जाय अर्थसहित, जरहेसर बाहुबली. १८०
५०	मन्हजिणाणंणी सवाय अर्थसहित. १८६
५१	संधारा पोरिसी अर्थसहित. १८७
५२	ज्ञानपंचमी स्तुति, श्रीनेमिः पंचरूप अर्थसहित. १९४
५३	सकलार्हत् अर्थसहित. १९७
५४	श्रावक पाक्षिकादि संक्षेपातिचार. २१०
५५	श्रावक पाक्षिकादि विस्तारातिचार. २१७
५६	नवस्मरण मध्ये प्रथम पंचपरमेष्ठि नमस्कार, संक्षेप अर्थसहित.	२२६
५७	उवसग्गहरं द्वितीय स्मरणनो अर्थ चम्मोतेरमां पेचमा लखायो ठे.	२२७
५८	संतिकरस्तोत्रनामक तृतीयस्मरण अर्थसहित. २२७
५९	तिजयपहुत्त नामक चतुर्थस्मरण अर्थसहित. २३५

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૬૦	નમિજ્ઞાણ નામક પંચમસ્મરણ અર્થસહિત. ૨૪૩
૬૧	અજિતશાંતિસ્તવ નામક ષષ્ઠસ્મરણ અર્થસહિત. ૨૫૫
૬૨	જક્તામર નામક સતમ સ્મરણ અર્થસહિત. ૨૫૩
૬૩	કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર નામક અષ્ટમ સ્મરણ અર્થસહિત. ૩૧૧
૬૪	બૃહદ્વાંતિ સ્તવ નામક નવમ સ્મરણ અર્થસહિત. ૩૩૮
૬૫	પચ્ચસ્કાણ સંબંધિ કિંચિત્ વિચાર દર્શાવ્યા હે. ૩૪૯
૬૬	નમુક્કાર સહિઅંનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૫૧
૬૭	નમુક્કાર સહિઅં મુઠ્ઠિસહિયંનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૫૪
૬૮	પોરિસિ સાહુ પોરિસિનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૫૪
૬૯	પુરિમહુ અવહનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૫૬
૭૦	વિગઈ નિવિગઈનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૫૭
૭૧	બેઆસણાં તથા ઇકાસણાંનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૫૮
૭૨	આયંબિલનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૬૧
૭૩	ચઝવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૬૨
૭૪	તિવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૬૩
૭૫	ચઝઢ ઢઠ જક્તાદિકનું પચ્ચસ્કાણ. ૩૬૪
૭૬	ઢ જક્કાવિગયના ત્રીશ નિવિયાતા તેનાં નામ દર્શાવ્યાં હે. ૩૬૪
૭૭	પાણહારનું પચ્ચસ્કાણ. ૩૬૫
૭૮	ગંઠ સહિઅં આદિ અજિગ્રહોનું પચ્ચસ્કાણ. ૩૬૬
૭૯	ચૌદ નિયમ ધરનારને દેસાવગાસિકનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૬૬
૮૦	ચૌદ નિયમની ગાથા, સચિત્તદ્વવિગઈ અર્થસહિત. ૩૬૬
૮૧	પાણહાર દિવસ ચરિમંનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૬૭
૮૨	રાતેં ચઝવિહાર કરવો, તેનું પચ્ચસ્કાણ અર્થસહિત. ૩૬૮
૮૩	રાતેં તિવિહાર કરવો, તેનું પચ્ચસ્કાણ. ૩૬૮
૮૪	રાતેં હુવિહાર કરવો, તેનું પચ્ચસ્કાણ. ૩૬૮
૮૫	પચ્ચસ્કાણના આગારની ગાથાઈ. ૩૬૮
૮૬	ઢ પ્રકારેં પચ્ચસ્કાણની શુઠ્ઠિ કરવી, તેનો પાઠ અર્થસહિત. ૩૬૮
૮૭	સાધુજીને ચૌદ પ્રકારના દાનની નિમંત્રણાનો પાઠ અર્થસહિત. ૩૬૯

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૬૬	પચ્ચસ્કાણ પારવાનો વિધિ.	૩૭૦
૬૭	સામાયિક લેવાનો વિધિ.	૩૭૦
૬૮	સામાયિક પારવાનો વિધિ.	૩૭૧
૬૯	પરિલેહણ કરવાનો વિધિ.	૩૭૧
૭૦	દેવ વાંદવાનો વિધિ.	૩૭૧
૭૧	દેવસિ પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૧
૭૨	રાહ પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૨
૭૩	પરિક પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૪
૭૪	ચતુર્માસી પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૬
૭૫	સાંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૬
૭૬	પોસહ પારવાનો વિધિ. આ ગ્રંથની પ્રસ્તાવનાના પૃષ્ઠ.	ઢઠામાં.
૭૭	ઠ આવશ્યકનાં નામ તથા તેનો સંદેષે અર્થ.	૩૭૬
૧૦૦	ઠ આવશ્યકે સાત નયનું પ્રથમ દ્વાર.	૩૭૭
૧૦૧	ઠ આવશ્યકે કાલાદિક પાંચ કારણનું બીજું દ્વાર.	૩૭૭
૧૦૨	ઠ આવશ્યકે ઉત્પાદ, વ્યય અને ધ્રુવનું ત્રીજું દ્વાર.	૩૭૭
૧૦૩	ઠ આવશ્યકે હેય, ક્ષેય અને ઉપાદેયનું ચોથું દ્વાર.	૩૭૭
૧૦૪	ઠ આવશ્યકે ષટ્કવ્યના વ્યવહારનું પાંચમું દ્વાર.	૩૭૮
૧૦૫	ઠ આવશ્યક માંહેલું કયું કયું આવશ્યક નવતત્ત્વમાંહેલા કયા કયા તત્ત્વમાં છે ? તે કહેવાનું ઢઠું દ્વાર.	૩૭૮
૧૦૬	ઠ આવશ્યકે સત્ત્રંગી વિચારવાનું સાતમું દ્વાર.	૩૭૮
૧૦૭	ઠ આવશ્યકે ચાર નિક્ષેપા તથા ક્ષેત્ર અને કાલનું આઠમું દ્વાર. ૩૭૯	૩૭૯
૧૦૮	પોસહમાં ચોવીશ મંરુલ કરવાં, તેનાં નામ.	૩૭૯

॥ અથ દેવવંદનાદિ જાણ્યત્રયાનુક્રમણિકા ॥

૧૦૯ તત્ર પ્રથમ ચૈત્યવંદન જાણ્યસ્યાનુક્રમણિકા પ્રારંભ્યતે.

૧ ચૈત્યવંદનનો વિધિ ચોવીશ દ્વારે સચવાય છે, તેનાં નામ. ૩૮૪

૨ પ્રથમ નિસિહી આદિક દશ ત્રિકના દ્વારનું સવિસ્તર

જેદ પ્રતિજેદ સહિત સ્વરૂપ, તથા ૯ દશ ત્રિકમાંહેલોકયો

કયો જેદ ક્યાં ક્યાં કરવો ? इत्यादि. ૩૮૭

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૩	ત્રીજું પાંચ પ્રકારના અજિગમનું સ્વરૂપ તેનું દ્વાર	... ૩૯૬
૪	ત્રીજું વે દિશિનું દ્વાર, તથા ચોથું ત્રણ અવગ્રહનું દ્વાર. ૩૯૭ તથા ૩૯૬	
૫	પાંચમું ત્રણ પ્રકારેં ચૈત્યવંદન કરવાનું દ્વાર. ૩૯૮
૬	ઢઠું પ્રણિપાત દ્વાર તથા સાતમું નમસ્કાર દ્વાર. ૩૯૯
૭	દેવ વંદનાધિકારેં જે નવકારપ્રમુખ નવ સૂત્રાં આવે છે, તેમના હલવા જારી અદ્ધરોની સંખ્યાનું આઠમું દ્વાર, તથા પદસંખ્યાનું નવમું દ્વાર અને સંપદાનું દશમું દ્વાર કહ્યું છે. ૪૦૦	
૮	અગીયારમું પાંચ દંરુકનું દ્વાર અને વારમું પાંચ દંરુકને વિષે દેવ વાંદવાના વાર અધિકાર આવે છે, તેનું દ્વાર. ૪૧૨
૯	તેરમું ચાર વાંદવા યોગ્યનું દ્વાર, ૪૧૬
૧૦	ચૌદમું સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવોને સ્મરવા યોગ્યનું દ્વાર. ૪૧૬
૧૧	પન્નરમું નામ સ્થાપનાદિક ચાર જિનનું દ્વાર. ૪૧૯
૧૨	શોલમું ચાર ઓયોનું દ્વાર. ૪૧૯
૧૩	સતરમું દેવ વાંદવાના આઠ નિમિત્તોનું દ્વાર. ૪૨૦
૧૪	અઢારમું દેવ વાંદવાના વાર હેતુનું દ્વાર. ૪૨૧
૧૫	ઝગણીશમું અન્નઢઢસસિષ્ણાદિક શોલ આગારનું દ્વાર. ૪૨૨
૧૬	વીશમું કાઝસ્સગ્ગના ઝગણીશ દોષનું દ્વાર. ૪૨૨
	શમું કાઝસ્સગ્ગના પ્રમાણનું દ્વાર. ૪૨૪
	શ્રીવીતરાગનું સ્તવન કેવે પ્રકારેં કરવું ? તેનું દ્વાર. ૪૨૪	
	ત્રેવીશમું એક દિવસમાં ચૈત્યવંદન કેટલી વાર કરવું? તેનું દ્વાર. ૪૨૫	
૦	ચોવીશમું સર્વબોલ સફલ કરવામાટે દશથી માંડીને ચોરાશી પર્યંત આશાતનાર્ઝના પરિહાર કરવાનું દ્વાર. ૪૨૬
૧૧	દેવ વાંદવાનો વિધિ કહ્યો છે. ૪૨૬
	રાસથયુરુવંદન જાણ્યાનુક્રમણિકા.	
	રાતેં રા. વંદનાદિ કહીને વાંદણાં દેવાનું કારણ. ૩૨
	પચ્ચસ્કાણનાં પાંચ નામ કહ્યાં છે.
૦૬	ઠ પ્રકારેં પચ્ચસ્કવીશ દ્વારનાં નામ કહ્યાં છે.
૦૭	સાધુજીને ચૌદ પ્રવં પાંચ નામનું દ્વાર કહ્યું છે.	૪

अनुक्रमांक.

ग्रंथोनां नाम.

पृष्ठांक.

- ५ बीजुं वंदन कर्म उपर द्रव्य जावशी पांच दृष्टांतनुं छार. ४३५
 ६ त्रीजुं पासढादिक पांच अवंदनिकनां नामनुं छार. ४३७
 ७ चोथुं आचार्यादिक पांच वांदवा योग्य ठे, तेनानामनुं छार. ४४१
 ८ पांचमुं चार जण पासें वांदणां न देवराववां, तेनुं छार. ४४३
 ९ ठहुं चार जण पासें प्रायः वांदणां देवराववां, तेनुं छार. ४४३
 १० सातमुं पांच स्थानकें वादणां न देवां, तेनुं छार. ४४३
 ११ आठमुं चार स्थानकें वांदणां देवानुं छार. ४४४
 १२ नवमुं आठ कारणें वांदणां देवां, तेनुं छार. ... ४४४
 १३ दशमुं वांदणां देतां पच्चीश आवश्यक सचवाय, तेनुं छार. ४४५
 १४ अगीयारमुं मुहपत्तिनी पच्चीश पम्बिलेहणानुं छार. ४४७
 १५ बारमुं शरीरनी पच्चीश पम्बिलेहणानुं छार. ४४८
 १६ तेरमुं वांदणांमां वत्रीश दोष त्यागवा तेना नामनुं छार. ४५०
 १७ चौदमुं वांदणां देतां ठ गुण उपजे, तेना नामनुं छार. ४५४
 १८ पन्नरमुं वांदणांमां गुरुनी स्थापना केम करवी? तत्स्वरूप छार. ४५४
 १९ शोलमुं वे प्रकारना अवग्रहनुं छार. ... ४५६
 २० सत्तरमुं वांदणांना सूत्रांना अक्षरनी संख्यानुं छार, तथा
 आहारमुं पदनी संख्यानुं छार. ए वे छार, साथें कहां ठे. ४५७
 २१ उंगणीशमुं वांदणांना दायकनां ठ स्थानकोनुं छार. ४५८
 २२ वीशमुं वांदणांनां ठ स्थानकमां ठ गुरुवचन होय तेनुं छार. ४५९
 २३ एकवीशमुं तेत्रीश आशातना न लगारवी, तेनां नामोनुं छार. ४५९
 २४ बावीशमुं प्रजातें अने सांजे ए वे वंदनक विधिनुं छार. ... ४६३

१११ ॥ तृतीय पञ्चस्काण जाण्यस्यानुक्रमणिका ॥

- १ पञ्चस्काणना मूल नवछारनां नाम तथा ए शब्दनो अर्थ. ४६६
 २ पहेलुं उत्तर गुण पञ्चस्काणना दश जेदनु छार. ४६७
 ३ बीजुं पञ्चस्काण करवाना पाठ रूप चार प्रकारना विधिनुं छार. ४७१
 ४ त्रीजुं चार प्रकारना आहारना स्वरूपनुं छार. ४७६
 ५ चोथुं नवकारसी प्रमुखना आगारोनी संख्या यथार्थ. ४८०
 ६ पांचमुं ठ ज्ञेय तथा चार अज्ञेय मली दश विग्रहनुं छार,

અનુક્રમાંક. ગ્રંથોનાં નામ. પૃષ્ઠાંક.

જેદ પ્રતિજેદ સહિત એમાં નિવિયાતાદિકનાં સ્વરૂપ કહેલાં છે. ૪૯૧

૭ ઠંઠું ઠ જલ્દય વિગયના ત્રીશ નીવિયાતા કરાય છે તેનું દ્વાર. એમાં

નિવિયાતાનો અધિકાર સવિસ્તર વર્ણવેલો છે. ૪૯૨

૮ સાતમું પચ્ચસ્કાણના મૂલગુણ ઉત્તર ગુણરૂપ બે જાંગા તથા

ઉગ્ગણ પચ્ચાસ આદિક વીજા પણ જાંગા કહેવાનું દ્વાર. ૫૦૧

૯ આઠમું પચ્ચસ્કાણ ઠ શુદ્ધિયે સફલ થાય, તેના નામનું દ્વાર. ૫૦૬

૧૦ નવમું પચ્ચસ્કાણ નું ફલ ફહલોક તથા પરલોક આશ્રયી બે પ્ર

કારેં થાય, તેનું દૃષ્ટાંતસહિત કથનનુંદ્વાર. ૫૦૭

॥ ચૈત્યવંદન વાવીશની અનુક્રમણિકા. ॥

૧ વિમલકેવલ જ્ઞાનકમલા, સિદ્ધાચલજીનું. ૫૧૨

૨ શ્રીશત્રુંજય સિદ્ધકેત્ર, સિદ્ધાચલજીનું. ૫૧૨

૩ આજ દેવ અરિહંત નમું, પંચતીર્થી ચૈત્યવંદન. ૫૧૨

૪ પદ્મપ્રજ્ઞને વાસુપૂજ્ય દોય રાતા કહીયે. ચોવીશજિનવર્ણનું. ૫૧૨

૫ પ્રથમ તીર્થંકર તણા હૂઆ, ચોવીશ જિન સમકિત જવગણતીનું. ૫૧૩

૬ ગણધર ચોરાશી કહ્યા, ચૌદશેં બાવન ગણધરનું. ૫૧૩

૭ બાર ગુણ અરિહંત દેવ, પંચ પરમેષ્ઠીનું. ૫૧૩

૮ શ્રી સીમંધર વીતરાગ, સીમંધર જિનનું. ૫૧૩

૯ સીમંધર પરમાત્મા, સીમંધરજિનનું. ૫૧૪

૧૦ શ્રી સીમંધર જગધણી, સીમંધરજિનનું. ૫૧૪

૧૧ પહેલે પદ અરિહંત નમું, વીશસ્થાનકતપનું. ૫૧૪

૧૨ ચોવીશ પંદર પીસ્તાલીશનું, વીશસ્થાનકના કાઝસ્સગનું. ૫૧૫

૧૩ રોહિણી તપ આરાધીયે, રોહિણીતપનું. ૫૧૫

૧૪ સીમંધર પ્રમુખ નમું, વિચરતાજિનનું. ૫૧૫

૧૫ હુવિધ ધર્મ જિણેં ઉપદિશ્યો, વીજતિથિનું. ૫૧૬

૧૬ ત્રિગઢે બેઠા વીરજિન, જ્ઞાનપંચમીનું. ૫૧૬

૧૭ માહાશુદિ આઠમને, દિને, અષ્ટમીનું. ૫૧૬

૧૮ શાસન નાયક વીરજી, એકાદશીનું. ૫૧૭

અનુક્રમણિકા.

(૧૯)

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૧૯	શાંતિ ત્વમિ મહ્વી મેષ ઠે, ચોવીશ તીર્થકરની રાશિનું. ૫૧૭
૨૦	પરમેશ્વર પરમાત્મા, પરમાત્માજીનું. ૫૧૮
૨૧	નિજરૂપેં જિનનાથ કે, જિનપૂજાનું. ૫૧૮
૨૨	અરિહંત નમો જગવંત નમો, ચંદકેવલીના રાસમાંથી. ૫૧૮

॥ અથ ઠંદાદિકોની અનુક્રમણિકા ॥

૧	સેવો પાસ સંખેસરો મન્નશુરું, શંખેશ્વરજીનો. ૫૧૮
૨	કલ્યાણકેલિસદનાય નમો નમસ્તે, પાર્શ્વજિનસ્તોત્ર. ૫૧૯
૩	સેવો વીરને ચિત્તમાં નિત્ય ધારો, શ્રીમહાવીરજીનો. ૫૧૯
૪	વીરજિનેસર કરો શિષ્ય, ગૌતમાષ્ટક ઠંદ ૫૨૧
૫	વાંઠિત પૂરે વિવિધ પરેં, નવકારનો ઠંદ. ૫૨૧
૬	આદિનાથ આદેં જિનવર વંદી, શોલ સતીનોઠંદ. ૫૨૩
૭	સિદ્ધાર્થ ચૂપતિ સોદે, ૯ પ્રજાતેં કહેવાનાં ચાર મંગલ. ૫૨૪
૮	શિવં શુરુબુરું પરં વિશ્વનાથં, વીતરાગાષ્ટક. ૫૨૫

॥ અથ સ્તુતિયોની અનુક્રમણિકા ॥

૧	સીમંધર જિનવર સુલકર સાહેવ દેવ. શ્રીસીમંધરજિનની. ૫૨૫
૨	શ્રીસીમંધર દેવ સુહંકર. ૫૨૫
૩	આદિજિનવર રાયા, જાસ સોવન્નકાયા, આદિજિનની.. ૫૨૬
૪	કૃષ્ણ ચંદ્રાનન વંદન કીજેં, શાશ્વત જિનની. ૫૨૬
૫	જિનશાસન વંઠિત, પૂરણ દેવ રસાલ, સિદ્ધચક્રજીની. ૫૨૭
૬	અરિહંત નમો વલિ સિદ્ધ નમો, સિદ્ધચક્રજીની ૫૨૭
૭	દિન સકલ મનોહર બીજ દિવસ સુશેષ, બીજતિથિની. ૫૨૭
૮	શ્રાવણ ગુદિ દિન પંચમી ૯ પંચમીની. ૫૨૮
૯	મંગલ આઠ કરી જસ આગલ, અષ્ટમીની. ૫૨૮
૧૦	एकादशी अति रूअमी गोविंद पूठे नेम, एकादशीની. ૫૨૯
૧૧	પૂઠે ગૌતમ વીર જિણંદા, વીશ સ્થાનકના તપની. ૫૨૯
૧૨	સત્તરજેદી જિનપૂજા રચીને. પર્યુષણની. ૫૩૦
૧૩	નક્ષત્ર રોહિણી જે દિન આવે, રોહિણી તપની. ૫૩૦

अनुक्रमांक.

ग्रंथोनां नाम.

पृष्ठांक.

॥ अथ स्तवनोना समुदायनी अनुक्रमणिका ॥

१	पुष्कलवद् विजयें जयो रे, सीमंधरजिननुं.	५३१
२	सुणो चंदाजी सीमंधर परमात्मा पासैं जाजो, सीमंधर जिननुं.	५३१
३	शत्रुंजे ऋषज समोसखा, तीर्थमालानुं.	५३२
४	आंखनीयें रे में आज शत्रुंजय दीठो रे, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
५	विमलाचल नित्य वंदीयें, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
६	सिद्धगिरि ध्यावो चविका, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
७	समेत शिखर जिन वंदियें, समेतशिखरजीनुं.	५३४
८	जइ पूजो ढाल समेतशिखर गिरि उपर. समेतशिखरजीनुं.	५३४
९	राजुल उज्जी मालिये, जंपे जोमी हाथ, नेमनाथजीनुं	५३५
१०	चउ अठ दस दोय वंदीयें जी, अष्टापदजीनुं	५३५
११	आदिजिणेंसर पूजतां दुःख मेटो रे, आबुजीनुं.	५३६
१२	आवो आवोने राज, श्रीअर्बुदगिरि जइयें, अर्बुदगिरिनुं.	५३७
१३	श्रीराणकपुर रलियामणुं रे ढाल, राणकपुरजीनुं.	५३७
१४	समरि शारदा माय, सिद्धचक्रजीनुं स्तवन.	५३८
१५	साहिब सांजलो रे, संजव अरज हमारी, संजवजिननुं.	५३८
१६	सहजानंदी शीतल सुखजोगी तो, शंखेश्वरजीनुं.	५३९
१७	अंतरजामी सुण अलवेसर, शंखेश्वर जीनुं.	५४०
१८	सजनी मोरी, पासजिणेंसर पूजो रे, श्रीपार्श्वनाथजीनुं.	५४०
१९	जय जिनवर जग हितकारी रे, दीवालीनुं.	५४१
२०	सेवधी संचल घेरियां अलबेले सांइ श्रीवीर जन्मकुंढलीनुं	५४१
२१	सिद्धनी शोचा रे शी कहूं, सिद्ध जगवाननुं.	५४२
२२	गिरुआ रे गुण तुम तणा, महावीर स्वामीनुं.	५४२
२३	सांजल रे तुं प्राणीया, समकितनुं स्तवन सात ढालनुं.	५४३
२४	सकल सिद्धि दायक सदा, आराधनानुं पुण्यप्रकाशनं स्तवन.	५४६
२५	सुतसिद्धारथ भूपनो रे, ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ठ ढालनुं.	५५२
२६	आदिजिणेंद अरिहंतजी प्रभु अमने रे, आदिजिननुं,	५५६
२७	अवसर पामीने रे कीजें नव आंबीलनी उली, सिद्धचक्रजीनुं.	५५७

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
१७	सुविधिनाथनी पूजा सार, सुविधिजिन पूजानुं स्तवन.	५५७
१८	तीरथ अष्टापद नित्यनमियें, अष्टापदजीनुं.	५५८
३०	श्रावण वरसे रे स्वामी, श्रीनेमराजुलनुं चोमासुं,	५५९
३१	एक वार वछदेश आवजो जिणंदजी, समवसरणनुं.	५५९
३२	मनहुं ते महारं मोकळे, महारा वालाजी रे, सीमंधरजिननुं.	५६०
३३	काया पामी अति कूनी, युगमंधरजिननुं.	५६१
३४	जइने रहेजो महारा वालाजी रे, नेमिजिननुं	५६१
३५	धन धन रे दीवाली मारे आजनी रे. जिनप्रजुनी आंगीना दर्शनुं.	५६२
३६	प्रणमी शारद मायशासनवीर सुहंकरं जी, वीज तिथिनुं स्तवन.	५६२
३७	पंचमी तप तमें करो रे प्राणी, पंचमीनुं.	५६३
३८	हारे महारे णामधर्मेना साडा पचवीश देश जो, अष्टमीनुं.	५६३
३९	जगपतिनायक नेमिजिणंद, एकादशीनुं चार ढालनुं.	५६५
४०	मारगदेशक मोहनो रे, दीवालीनुं.	५६८
४१	जीहो प्रणमुं दिन प्रत्यें जिनपति, सिद्धचक्रजीनुं चार ढालनुं.	५६८
४२	हारे महारे वासुपूज्यनो नंदन मधवा नाम जो, रोहिणीतपनुं.	५७०
४३	पामी सुयुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी, आदिजिनविनति.	५७३
४४	श्रीगौतमस्वामीनो रास.	५७५
४५	रमती कमती अमुन साहेली, दीवालीनुं.	५८०
४६	माता त्रिशला नंद कुमार जगतनो दीवो रे, आमलक्रीडानुं	५८०
४७	सुणो सखि सज्जन नां विसरे, नेमनाथजीनुं.	५८१
४८	शामलीया लाल तोरणथी रथ फेख्यो कारण कहोने, नेमिजिननुं.	५८२
४९	आवो गिरि सिद्धाचल जइयें, सिद्धाचलजीनुं.	५८२
५०	श्रीसिद्धाचलमंरण स्वामी रे, सिद्धाचल जीनुं.	५८३

॥ अथ सद्यार्जनी अनुक्रमणिका ॥

१	जनकसुता हुं नाम धरातुं सीताजीनी.	५८४
२	समरी श्रुत देवी शारदा, आंबिल तपमां आहार लेवाना विधिनी.	५८४
३	चेतन अब कहु चैतीयें, चेतन शिखामणी.	५८५
४	हो सुण आतमा मत पर मोहपिंजरमांहे. आत्मबोधनी.	५८५

अनुक्रमांक.	अर्थोनां नाम.	पृष्ठांक.
५	सांजल सयणां साची सुणावुं, सांजल सयणानी.	५८६
६	जोवनीयांनी मोजां फोजां जाय नगरां देती रे, जोवन अथिरनी.	५८६
७	निंदा म करजो कोझनी पारकी रे, निंदावारकनी.	५८६
८	धोबीडा तुं धोजे मननुं धोतीयुं रे, धोबीकानी.	५८७
९	ढंढणरुषिजीने वंदना हुं वारी लाव, ढंढणरुषिनी.	५८७
१०	सिरिजंबू रे, विनयजक्ति शिरनामीने, मुहपत्तिना पच्चास बोलनी.	५८८
११	काया रे वामी कारमी सीचंतां रे शुके, काया उपरनी.	५८९
१२	नरजव नयर सोहामणुं वणजारा रे, वणजारानी.	५८९
१३	सुन सोदागर बे दिलकी वात हमारी, सोदागरनी.	५९०
१४	आपखजावमां रे, अधू सदा मगनमें रहेनां, आपखजावनी.	५९०
१५	शोल सतीनां लीजें नाम. शोल सतीयोनी.	५९१
१६	आतमरामें रे मुनि रमे, आतमशिकानी.	५९१
१७	अरिहंत पहेले स्थानक गणीयें, वीश स्थानकना तपनी.	५९१
१८	ए तो नारी रे वारी ठे दुर्गति तणी, शीयलनी.	५९२
१९	जय जय आरती शांति तुमारी, शांतिजिन आरती.	५९३
२०	अप्सरा करती आरती, जिनआगें ॥ आदिजिन आरति.	५९३
२१	जल जरी संपुटपत्रमां, श्रीजिन नव अंगपूजाना दोहा.	५९४
२२	आरती कीजें पास कुमरकी, श्रीपार्श्वनाथनी आरति.	५९४
२३	चारो मंगल चार आज महारे. ए चारो मंगल चार.	५९५
२४	सिद्धारथसुत वंदियें, पांचकारणनुं स्तवन, विनयविजयजीकृत.	५९५
२५	श्रीशुचगुरुचरणे, सामायिकना वत्रीशदोषनी सव्वाय.	५९६

॥ अथ संधिसूत्राणि ॥

॥ सिद्धो वर्णसमाम्नायः । तत्र चतुर्दशादौ स्वराः । दश समानाः । तेषां द्वौ द्वावन्योन्यस्य सवर्णौ । पूर्वो ह्रस्वः । परो दीर्घः । स्वरोऽवर्णवर्जो नामी । एकारा दीनि संध्यक्षराणि । कादीनि व्यंजनानि । ते वर्गाः पंच पंच । वर्गाणां प्रथम द्वितीयौ शषसाश्च घोषाः । घोषवन्तोऽन्ये । अनुनासिका ङञ्णनमाः । अन्त स्या यरलवाः । ऊक्षाणः । शषसहाः । अः इति विसर्जनीयः । अं इत्यनुस्वारः । पूर्वपरयोरर्थोपलब्धौ पदम् । अस्वरं व्यंजनम् । परं वर्णं नयेत् । अनतिक्रमयन् विश्लेषयेत् । लाकोपचाराद्गृह्यसिद्धिः । इति संधिसूत्रेषु प्रथमश्चरणः ॥ १ ॥

श्रीगोमीपार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ अथ ॥

श्रीपंचप्रतिक्रमणादिसूत्राणि सार्थानि प्रारंभः

॥ तत्र ॥

॥ अथ नवकारमांगलिकरूपम् ॥

॥ नमो अरिहंताणं ॥ १ ॥ नमो सिद्धाणं ॥ २ ॥ नमो
आयरियाणं ॥ ३ ॥ नमो उवज्जायाणं ॥ ४ ॥ नमो
लोए सब साहूणं ॥ ५ ॥ एसो पंच नमुकारो ॥ ६ ॥
सबपावप्पणासणो ॥ ७ ॥ मंगलाणं च सबेसिं ॥ ८ ॥
पढमं हवइ मंगलं ॥ ९ ॥ इति नमस्काराः ॥ १ ॥

अर्थः—हवे प्रथम सर्वमांगलिकनुं मूल, श्रीजिनशासननो सार, अगी-
यार अंग अने चौद पूर्वनो उद्धार, सदैव शाश्वत एवो श्रीपंच परमेष्ठिने नम-
स्काररूप महामंत्र श्रीनवकार ठे, तेनो प्रारंभ करीयें ठैयें. त्यां प्रथम श्रीअ-
रिहंतपदनुं मंगल वर्णवीयें ठैयें. (नमो अरिहंताणं के०) नमोऽरिहद्भ्यः
एटले (अरि के०) रागादिक वैरी प्रत्ये (हंताणं के०) हणनार एवा, बार
गुणें करी सहित समवसरणने विषे विराजमान विहरमान तीर्थकर जे श्री-
अरिहंत, ते प्रत्ये (नमो के०) नमस्कार थाउं. एनो सविस्तर अर्थ कहे ठे.

इहां नमः ए नैपातिक पद ठे. ते ड्रव्य तथा जावना संकोचने अर्थें ठे.
कहेलुं ठे के “नेवाइयं पयं दवं जावसंकोयण पयठो” माटे नमः ए पदव-
ठे कर, चरण अने मस्तकें करी सुप्रणिधानरूप नमस्कार थाउं. एटले
कर, शिर अने पादादिकनुं जे हलन, चलन, ते ड्रव्यसंकोच जाणवो. अने
वीशुद्ध माननो नियोग ते जावसंकोच जाणवो. एटले ड्रव्य अने जावथी
नमस्कार थाउं, एस कह्युं. एवो नमस्कार कोने थाउं? तो के अरिहंता
दिक प्रभुठेने नमस्कार थाउं. अहिंयां जूदा जूदा त्रण पाठ ठे. एक एमो

અરહંતાણં, વીજોં ણમો અરિહંતાણં, ત્રીજોં ણમો અરુહંતાણં, એ ત્રણે પા-
ઠના જિન્ન જિન્ન અર્થોં કહે છે.

પ્રથમ (ણમો અરહંતાણં કેળ) નમોર્હદ્યઃ જે અતિશય પૂજાને અર્હંતિ
એટલે યોગ્ય છે તે અરહંત કહિયેં. અર્થાત્ અમરવર નિર્મિત એવા અશોકાદિ
આઠ મહાપ્રાતિહાર્યરૂપ પૂજાને જે યોગ્ય છે, તેને અરહંત કહિયેં. એ વિષે
આવું વચન છે:—“અરહંતિ વંદણ નમં, સણાઝ અરહંતિ પૂઅસકારં ॥ સિઙ્ગિ
મણં ચ અરહા, અરહંતા તેણ વુચ્છંતિ ॥૧૧” એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉં.

તથા અરિહનનાત્ અરહંત એટલે સંસારરૂપ ગહનવનને વિષે અનેક
દુઃખોને પમારનાર એવા મોહાદિક શત્રુને હણવાથકી અરહંત કહીયેં. ત
થા રજોહનનાત્ અરહંત એટલે જેમ વાદલાં, સૂર્યમંદલને ઢાંકી મૂકે છે,
તેમ આત્માના જ્ઞાનાદિક ગુણને ઢાંકી મૂકે, એવાં ચાર ઘાતિકર્મરૂપ રજ,
તટ્ટપ શત્રુને હણવાથકી અરહંત કહિયેં. તથા રહસ્યાજાવત્ અરહંત એટ-
લે દૂર થયું છે નિરવશેષ જ્ઞાનાવરણાદિ કર્મનુ પારતંત્ર્ય જેને વિષે અને ન
હણાય એવું અદ્ભુત કેવલ જ્ઞાન અને દર્શન, તેણે કરી નિરંતર પ્રત્યક્ષપણે
કરી જાણનારા એવા જગવાનને રહસ્યનો અજાવ છે એટલે જેનાથી કાંઈ
હાનુ નથી માટે અરહંત કહિયેં, આ અરહંત પદના ત્રણે અર્થ, પૃષોદરા-
દિની પેઠેં સિદ્ધ થાય છે. એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉં.

અથવા (અ કેળ) અવિચ્છમાન છે (રહ કેળ) એકાંત રૂપ દેશ અને
(અંત કેળ) મધ્યજાગ ગિરિ ગુફાદિકનો જેને એટલે સમસ્ત વસ્તુસમૂહ
ગતપ્રચ્છન્નપણને અજાવેં કરી અરહતોં કહીયેં, અર્થાત્ સર્વવિદિતપણું છે
જેને એવા અરહોંતર જગવાન તેડને નમસ્કાર થાઉં.

અથવા (અ કેળ) અવિચ્છમાન છે એટલે નથી (રહ કેળ) રથ જે સ્થં-
દન તે સકલ પરિગ્રહ ઉપલક્ષણજૂત જેને અને (અંત કેળ) વિનાશ એટલે
વિનાશના કરનારા જે જરાદિ ઉપલક્ષણજૂત તે જેમને અવિચ્છમાન છે મા-
ટે અરહાંત એટલે અરથાંત કહિયેં, એવા અરહાંત પ્રત્યુર્જને નમસ્કાર થાઉં;

અથવા અરહદ્યઃ એટલે પ્રકૃષ્ટ રાગાદિહેતુજૂત એવા મનોહ્ર અને અ-
મનોહ્ર જે વિષય તેના સંપર્કથકી પણ વીતરાગાદિક જે પોતાનો સ્વસ્વજાવ
છે, તેને ઢાંકતા નથી, તેમાટે અરહંત કહિયેં. એવા અરહંત પ્રત્યુર્જને નમ-
સ્કાર થાઉં. યતઃ “થુઝ વંદણ મરહંતા, અમરિંદ નરિંદ પૂયમરહંતા ।

सासय सुहमरहंता, अरहंता हुंतु मे सरणं ॥१॥” ए प्रथम पाठनो अर्थ थयो.
हवे (एमो अरिहंताणं के०) नमोऽरिहृद्भ्यः ए बीजा पाठनो अर्थ
करे ठे. त्यां (अरि के०) आठ कर्मरूप शत्रुने (हंताणं के०) हणनारा
एवा श्रीअरिहंत प्रत्ये नमस्कार थाउं. ए विषे आबुं वाक्य ठे “अष्टविहं
पिअ कम्मं, अरिञ्चयं होइ सयलजीवाणं ॥ तं कम्ममरिहंता, अरिहंता
तेण बुञ्चति ॥ १ ॥” ए गाथानो जावार्थः—आठ प्रकारनां जे कर्म ठे, ते
सर्व जीवोने अरिञ्चूत एटले वैरीरूप ठे, एवा कर्मरूप वैरीने हणनार ठे,
माटे अरिहंत कहेवाय ठे. ते प्रत्ये नमस्कार थाउं.

तथा अरिहंतना सहायथी मोक्षरूप नगरने पमाय ठे. माटे सार्थवा
हनी उपमा, तथा एमना आश्रयथकी जवसमुझनो पार पमाय ठे, माटे
निर्यामिकनी उपमा, तथा प्राण, जूत, जीव अने सत्व, ए चार प्रकारना
जीवोने माहण माहण एवो शब्द कहे, माटे सर्व जीवो उपर कृपा ठे,
तेथी नीर्वाणरूप वनप्रत्ये पहुँचाडे ठे, माटे महागोपनी उपमा, ए त्रण
उपमा सार्थक ठे, ते श्री अरिहंतनेज ठाजे ठे, एवा श्रीअरिहंतने ए
सर्व जीवलोकने विषे लोचुत्तम जावे करी तेमज नमस्कार थाउं.

तथा राग, द्वेष, परिसह, उपसर्ग, एटलाने जे नमावे एटले पांचे इंद्रि-
यना त्रेवीश विषय, चार कषाय, बावीश परिसह तथा आत्मोद्भित अने प-
रकृत एवी बे प्रकारनी वेदना अने अनुलोम तथा प्रतिलोम, एवा बे प्र-
कारना. उपसर्ग, इत्यादिक शत्रुने हणनार तेमाटे अरिहंत कहिये, ते प्र-
त्ये नमस्कार थाउं. एवा अरिहंतने मन, वचन अने कायानी एकाग्रतापणे
नमस्कार करतो थको जीव, जवनां सहस्रोथकी मूकाय, जाव सहित नम
स्कार करतो थको बोधिना लाजने पामे, ए बीजा पाठनो अर्थ थयो.

हवे (एमो अरुहंताणं के०) नमोऽरुहृद्भ्यः ए बीजा पदनो अर्थ कहे
ठे, तिहां अरुहृद्भ्यः अहीं (रुह बीजतंतुसंताने) ए धातुनुं रुह पद ठे एटले
हीणकर्मबीजपणाथकी जेमने फरी संसारमध्यें, (रुहंत के०) उपजनुं
(अ के०) नथी एटले अरुहंत कहिये, अर्थात् बीजनुं विस्तारपणुं नथी.
हवे कोइ पण जव करवो नथी माटे अरुहंत कहीये, उक्तं च “ दग्धे बी
जे यथात्यंतं, प्रादुर्भवति नांकुरः ॥ कर्मबीजे तथा दग्धे, न रोहति जवां
कुरः ॥ १ ॥” अर्थः—जेम कोइ बीज ठे, ते अत्यंतपणे अग्निये करी बढ्युं

होय, तेने बाब्यां थकां तेनो अंकुरो प्रगट न थाय, तेम अहीयां पण कर्मरूप बीजें करी करी संसारमध्यें अवताररूप अंकुरो उगे ठे, ते कर्मरूप बीजने बाब्या थकी संसाररूप अंकुरो प्रगट न थाय, नवा जव न करे माटे अरुहंत कहीयें, एवा अरुहंतने नमस्कार थाउं.

एवा लक्षणोवाला जगवानने नमस्कार करवानो हेतु शुं? त्यां कहे ठे. महाजयंकर जे आ जवरूप गहनवन, तेने विषे त्रमण करवाने वीक पा-मेला एवा जीवोने अनुपम आनंदरूप जे परमपद तद्रूप जे नगर, तेना मार्गने देखावपापणानुं परमोपकारीपणुं ठे जेने विषे तेमाटे तेने नमस्कार करवो योग्यज ठे. अहीयां नमः शब्दना योग्यी व्याकरणरीतिथी चतुर्थी विज्ञप्ति जोश्यें, ते ठेकाणें जे षष्ठी ठे ते प्राकृतसूत्रथकी प्राकृतशैली ना वश थकि ठे, तेमां षष्ठीनुं बहुवचन ठे, ते अद्वैतव्यवहेदें करी अर्हद्गुत्वनाख्यापनने माटे ठे. तथा विषय बहु पणायें करीने नमस्कार करना रने फलातिशय झापनने माटे ठे, ए श्रीअरिहंतने चंद्रमंफलनी पेरें अतवणें ध्यायियें. ए जावमंगल करतां पंच परमेष्ठिपदमां प्रथम अरिहंत पदनुं मंगल वर्णव्युं ॥ ए पहेली संपदा एक पदनी थइ, संपदा एटले ज्यां अर्थसमाप्तिनो अधिकार होय, ते संपदा जाणवी, तथा ज्यां विशामो लइयें, ते विशामाना स्थानकने संपदा कहियें, एम सर्वत्र जाणवुं ॥ १॥

हवे बीजुं सिद्धपदनुं मंगल वर्णवे ठे, (एमोसिद्धाणं के०) नमः सिद्धेभ्यः अहीयां (सित् के०) वरु एटले चिरकालनो बांधेलो एवो जे अष्टकर्मरूप काष्ठनो जारो, तेने जाज्वलमान शुक्लध्यानरूप अग्नियें करी जेणे (ध्मातं के०) धम्यो ठे बाब्यो ठे जस कीधो ठे, तेने निरुक्तिना विधि प्रमाणें सिद्ध कहीयें, एवा सर्व सिद्धने महारो (एमो के०) नमस्कार होजो, अथवा बिधु धातु, गतिने अर्थें ठे, ए वचनथी अपुनरावृत्तियें एटले पाबुं न अवाय एवी रीतें मोक्षनगरी प्रत्यें गया, ते सिद्ध कहेवाय, अथवा निष्ठितार्थ थया ते सिद्धा अथवा शिक्षा करनार शास्त्रक थक थया, ते सिद्ध अथवा शासनने प्रवर्त्ताविनार थईने सिद्धरूप मांगळ्य पणा प्रत्यें अनुजव्या, ते सिद्ध कहीयें. अथवा नित्य अपर्यवसित अनंत स्थितिने पामवा पणा थकी सिद्ध कहीयें. अथवा जेनाथी गुणोनुं समूहपणुं जव्य जीवोने उपलब्ध थाय ठे माटे सिद्ध कहियें, ए विषे आ वचन प्र-

માણ છે, “ધ્માતં સિતં યેન પુરાણકર્મ્મ, યોવા ગતો નિર્વૃત્તિસૌધમૂર્ધ્નિ ॥ શ્લોક-
તોઽનુશાસ્તા પરિનિષ્ઠિતાર્થો, યઃ સોઽસ્તુ સિદ્ધઃ કૃતમંગલો મે ॥૧॥” એ શ્લોક-
કર્મા ઉપર જેટલાં સિદ્ધનાં લક્ષણો કહ્યાં, તેટલાંનો સમુચ્ચય, વર્ણનરૂપે છે.

એ સિદ્ધ પરમાત્માને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું ? ત્યાં કહે છે. એ વિ-
નાશ રહિત એવો અનંત ચતુષ્કાંટલે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર તથા વીર્ય, એ
ગુણો જેઝને પ્રગટ થયા તે જ્ઞાનદર્શન સુખવીર્યાદિક ગુણ યુક્તપણે કરી
સ્વવિષય પ્રમોદપ્રકર્ષ ઉત્પાદન કરી આનંદ ઉત્પાદન કરવાને લીધે જીવ્ય
જીવોને અત્યંત ઉપકારહેતુપણું છે માટે તે સિદ્ધને નમસ્કાર કરવા
યોગ્ય છે. એ શ્રીસિદ્ધ જગવાનને ઊગતા સૂર્યની પેરેં રક્તવર્ણે ધ્યાયિયે. એવા
સિદ્ધને નમસ્કાર કરતાં પંચ પરમેષ્ઠિ મંગલમાં બીજું મંગલ જાણવું. એ
બીજું પદ અને બીજી સંપદા થઈ ॥ ૧ ॥

હવે આચાર્યપદનું ત્રીજું મંગલ કહે છે. (ણમો આચરિયાણં કેઠ) નમ
આચાર્યેન્યઃ આ એટલે મર્યાદાયેં તદ્વિષય વિનયરૂપેં કરી ચર્ચતે એટલે
સેવિયેં અર્થાત્ જિનશાસનના અર્થની ઉપદેશકતાયેં કરીને, તે ઉપદેશક-
તાની આકાંક્ષા કરનારા જીવો જેને સેવે છે, તેને આચાર્ય કહીયે. તેને
(ણમો કેઠ) નમસ્કાર થાઉં. ઉક્તં ચ “સુત્તહ વિકલરક્ષણ, જુત્તો ગઢસ્સ
મેઢિ જૂઠ્ઠઅ ॥ ગણતત્તિ વિપ્પમુક્કો, અહં વાણ્ઠ આચરિઉં ॥ ૧ ॥

અથવા જ્ઞાનાચારાદિક પાંચ પ્રકારનો આચાર, અથવા આ એટલે મ-
ર્યાદાયેં ચાર એટલે વિહાર તે આચાર, એવા આચારને પાલવામાં પોતે સાધુ
એટલે જલા ચતુર છે તથા પ્રકર્ષેં કરી બીજાને તે આચાર પલાવવાનો ઉ-
પદેશ કહેવાયકી તથા ઉત્કૃષ્ટપણે બીજા સાધુ પ્રમુખને તે આચાર દેખા-
વવાયકી આચાર્ય કહીયે. ઉક્તં ચ ॥ “પંચવિહં આચારં, આચરમાણા ત-
હા પયાસંતા ॥ આચારં દંસંતા, આચરિયા તેણ વુચંતિ” ॥ ૧ ॥

અથવા (આ કેઠ) ઈષત્ એટલે અપરિપૂર્ણ જે (ચાર કેઠ) હેરિક
એટલે શિષ્ય તે આચાર તે ચારકલ્પ કહીયે. એટલે યુક્તાયુક્ત વિજ્ઞાન નિ-
રૂપણ કરવામાં અનિપુણ એવા વિનેય જે શિષ્ય તેને વિષે (સાધુ કેઠ) જ-
લા યથાર્થ શાસ્ત્રાર્થ ઉપદેશકપણેં કરીને તે આચાર્ય કહેવાય છે.

એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું ? ત્યાં કહે છે. આચારનો
ઉપદેશ કરવાયકી પરોપકારીપણું જેમને પ્રાપ્ત થયું છે તથા ઠત્રીશ ઠત્રીશી

ગુણેં કરી સુશોજિત, યુગપ્રધાન, સર્વજનમનોરંજક, જગજીવમાં જીવ્ય જીવને જિનવાણીનો ઉપદેશ આપી પ્રતિબોધિને કોઈને સમ્યક્પણું પમાડે છે, કોઈને દેશવિરતિપણું પમાડે છે, કોઈને સર્વવિરતિપણું પમાડે છે તથા કોઈએક ઉપદેશ સાંજલીને જડકપરિણામી થાય છે. એવા ઉપકારના કરનાર, શાંત મુદ્રાના ધારક, દાણમાત્ર પણ કષાયેં પ્રસિત ન હોય માર્તે તે પ્રસુર્ણ, નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે.

વલી તે આચાર્ય નિત્યેં પ્રમાદ રહિત થકા અપ્રમત્ત ધર્મના કથક છે. વલી રાજકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા, જત્તકથા સમ્યક્ત્વઢિલણીયા અને ઢઠી ચારિત્રઢિલણીયા, એવી વિકથાના વર્જક છે. વલી અમલ અમાયી છે. તથા સારણા, વારણા, ચોયણા, અને પન્નિચોયણાદિકેં કરી શિષ્યાદિકને પ્રવચનનો અજ્યાસ કરાવનારા છે અને સાધુજનને ક્રિયા ધરાવતા થકા છે. વલી જેમ સૂર્ય અસ્ત થયાં ગ્રહને વિષે ઘટપટાદિક પદાર્થ ન દેખાય; પઠી દીપકથકી સર્વ પદાર્થ દૃષ્ટિગોચર આવે, તેમ અહિંયાં કેવલજ્ઞાન જાસ્કાર સમાન શ્રીતીર્થકરદેવ મુક્તિ ગયા થકાં ત્રણ જુવનના પદાર્થના કથક દીપકસમાન એવા શ્રીઆચાર્ય છે, એવા શ્રીઆચાર્યને, જે જીવ્ય પ્રાણી નિરંતર નમસ્કાર કરે, તે પ્રાણી ધન્ય જાણવા, તેમને જીવનો દાય તુરત થાય. વલી તે આચાર્ય પ્રસુર્ણેં કૃપા કરીને જે હિતનાં વચન કહ્યાં હોય, તે વચનોને હૃદયથી અણમૂકતો થકો રહે, તે પ્રાણી વિશેષેં શુદ્ધિ સહિત જલો આચારવંત થાય. એ શ્રીઆચાર્યને સુવર્ણવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાથી પંચપરમેષ્ટિમંગલમાં ત્રીજું મંગલ જાણવું ॥ એ ત્રીજું પદ અને ત્રીજી સંપદા થઈ ॥ ૩ ॥

હવે ઉપાધ્યાયપદનું: ચોથું મંગલ વર્ણવે છે. (ણમો ઉવપ્પાયાણં કેઠ) સ્વપુ ઉપાધ્યાયેજ્ય: (ઉપ કેઠ) સમીપ રહ્યા તથા આવ્યા એવા જે સાધુ તિયેવ તે પ્રત્યેં જે (અપ્પાય કેઠ) અધ્યાય ઇટલે સિદ્ધાંતનું અધ્યયન દેવાય, તથા જેની સમીપેં આવી અધીયતે નામ જણાય છે, તે ઉપાધ્યાય થક થયે તે જાણી (ણમો કેઠ) નમસ્કાર થાઉં.

પણા પ્રત્યેં જેના ઉપ સમીપમાં આધિક્યેન ગમ્યતે ઇટલે અધિકપણાયેં જવાય સ્થિતિને પાક સ્મરણે એવા ધાતુના અર્થમાં સ્મરણ કરાય છે. સૂત્રથકી જીવ્ય જીવોને આથી તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. એ વિષે આનું પ્રમાણ છે. “વાર

संगो जिणस्काउं सखाउं कहिउं बुहेहिं ॥ तं उवइसंति जम्हा, उवद्याया ते ए बुच्चंति ॥ १ ॥ अर्थ:-छादशांगी, श्रीवीतरागें अर्थथी जांखी अने गण धरें सूत्रथी गुंथी, तेनो सखाय करवो, ए रीतें बुध एटले पंफितें कछुं ते जे कारण माटें ते छादशांगीने उपदेशे, ते कारण माटें ते उपाध्याय कहियें.

अथवा "उत्ति उवउंग करणे, जत्ति ज्ञाणस्स होइ तिहेसे ॥ एएण हुंति उज्जा एसो अन्नोवि पज्जाउ ॥ १ ॥ अर्थ:-उकार जे ठे, ते उपयोग करवाने अर्थें ठे, तेथी (उ के०) उव थयो अने उव पढी जज्जो ठे, ते जकार-वणें ध्याननो निर्देश कह्यो ठे. एम उ अने ज ए बे अक्षर थकी उवज्जाय पद थाय ठे. ए पर्यायार्थ ठे.

वली पण पर्याय फेर नाम कहे ठे. "उत्ति उवउंगकरणे, पत्ति अ पाव परिवज्जाणे होइ ॥ जत्ति अ जाणस्स कए, उत्ति अ उंसक्कणा कम्मे ॥ १ ॥" अर्थ:-उ वर्ण ते उपयोगने अर्थें ठे अने प वर्ण ते पापनुं समस्त प्रकारें वर्जनुं तेने अर्थें ठे, अने ज वर्ण ते ध्यान करवाने अर्थें ठे, पुनः उ वर्ण ते कर्मथकी उंसरवाने अर्थें ठे. ए रीतें चार अक्षर मळ्या थकां उपाज्जाउं थाय ठे, ते पण पर्यायांतरें उपाध्यायनुंज नाम जाणवुं.

अथवा उपाधान एटले उपाधि अथवा सन्निधि ते पासें वसवुं; ते उ पाधियें करीने अथवा उपाधिने विषे आय एटले लाज ठे श्रुतनो जेउंथ की अथवा उपाधि एटले विशेषणादिकना प्रस्तावथकी शोचन उपाधिनी आय एटले लाज ठे जेउंथी ते उपाध्याय कहियें.

अथवा उपाधि तेज सन्निधि अने आय एटले इष्टफल एटले जेने विषे दैवजनितपणे जे आय एटले इष्टफलो तेहना समूहनुं एक हेतु पणुं ठे, ए हेतुमाटें तेने उपाध्याय कहियें.

अथवा आधि जे मननी पीना, तेनो आय एटले लाज तेने अध्याय कहियें. अथवा अधि एटले टूकी बुद्धि अर्थात् कुबुद्धि तेनो आय एटले लाज ते अध्याय कहियें. अथवा ध्येधातु चिंताने अर्थें ठे. ए धातुनो प्रयोग तथा नजनो अर्थ, कुत्सित एटले खराब एवो थाय ठे, ए बे मली उ ध्यान एवो अर्थ सिद्ध थाय ठे, एने अध्याय पण कहे ठे. ए उपरला अध्याय अथवा आध्याय तथा ए बने जेउंण करी उपहत एटले हणायेला ठे, तेने एक उपाध्याय कहियें.

અવા શ્રી ઉપાધ્યાય પચ્ચીશ ગુણે કરી શોજિત, દ્વાદશાંગીના પારંગામિ, દ્વાદશાંગીના ધારક, સૂત્ર અને અર્થના વિસ્તાર કરવાને રસિક, અવા ઉપાધ્યાયને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું? ત્યાં કહે છે. સંપ્રદાય થકી આવેલાં જે જિનવચન, તેનું અધ્યાપન ઇટલે જાણાવવું કરાવે છે, એણે કરી જવ્ય જીવોની ઉપર ઉપકારીપણું હોવાથી નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. એ શ્રીઉપાધ્યાયજીને મરકત મણિની પેરેં નીલવર્ણે ધ્યાયિયે. એ શ્રીઉપાધ્યાય જીને નમસ્કાર કરવાથી પંચપરમેષ્ઠિમંગલમાં ઉપાધ્યાયપદનું ચોથું મંગલ જાણવું. એ ચોથું પદ અને ચોથી સંપદા થઈ ॥ ૪ ॥

હવે સાધુપદનું પાંચમું મંગલ વર્ણવે છે. (અમોલોપસવસાહુણં કેળ) નમો નમઃ લોકે સર્વસાધુજ્યઃ અઢી દ્વીપ પ્રમાણ લોકમાં હેલા સર્વસાધુને નમસ્કાર થાશે.

ત્યાં જે જ્ઞાનાદિક શક્તિયેં કરી મોક્ષને સાધે, તેને સાધુ કહિયેં, અથવા સર્વ પ્રાણીમાત્રને વિષે સમપણું ધ્યાવે, તેને નિરુક્તિન્યાયેં કરી સાધુ કહિયેં. એ વિષે આ વચન પ્રમાણ છે:—“નિર્વાણ સાહુ એ જોણ, જમ્હા સાહંતિ સાહુણો ॥ સમા ય સવજૂણસુ, તમ્હા તે જાવસાહુણો ॥૧૧” અર્થ:—નિર્વાણ જે મોક્ષ તેના સાધવાના જે યોગ, તે પ્રત્યેં જે કારણ માટેં સાધે, તે માટેં તે સાધુ કહીયેં. વઢી સર્વજૂત જે ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ તેથી ઉપના જે જીવ, તે સર્વસાથેં સમતાપણું જે ધરે છે. તે કારણમાટે તેને જાવસાધુ કહિયેં, અથવા સંયમના સલાહ જે સત્તર ખેદ, તે પ્રત્યેં જે ધારે, તે સાધુ કહીયેં. ઉક્તં ચ ॥ “કિં પિઠસિ સાહુણં, તવં ચ નિયમં ચ સંયમગુણં વા ॥ તો વંદસિ સાહુણં, અયં મે પુઠ્ઠિઠ સાહુ ॥ ૧ ॥” અર્થ:—અરે પ્રાણી! સાધુ તે પોતાના ગુણેં કરીનેજ સાધુ હોય, તેમાટે તુ સાધુજાણી શું દેખે છે? ઇટલે શું તપશ્ચર્યાનો ગુણ દેખે છે? અથવા સંયમના ગુણ દેખે છે? તે ગુણ દેખીને તેવાર પઠી તુ શુ સાધુ પ્રત્યેં વાંદીશ? એમ હું તુજને પૂછું હું, માટેં સાધુને ગુણેંજ સાધુ દેખીને વંદના કરવી. ઉક્તં ચ ॥ વિસય સુહનિયતાણં, વિસુરુચારિત્તનિયમજુત્તાણં તથ્થ ગુણસાહયાણં, સાહુણ કિચ્ચજ્ઞાયાણ નમો ॥ ૧ ॥” અર્થ:—સાધુ કેહવા છે? તો કે શબ્દાદિક પાંચ પ્રકારના વિષય તેનાં જે સુખ, તેથી નિવૃત્ત્યા છે, ઇટલે વેગલા થયા છે. તથા વિ. શુરુ નિર્મલ ચારિત્ર અને વિવિધ પ્રકારના જે નિયમ, તેણેં કરી યુક્ત છે, વઢી (તથ્થ કેળ) તથ્થ ઇટલે સાચા જે ગુણ તેના સાધક છે? કૃતકૃત્ય

પણુ થાવાને અર્થે એટલે મોક્ષ પામવાનાં જે કાર્ય, તેહિજ સાધવાને ઉચમવંત પણુ છે, જેમને એવા સાધુને નમસ્કાર થાઉં.

વહી સાધુ કેહેવા છે? “અસહાઈ સહાયત્તં, કરેતિ મે સંજમં કરંત સ્ત ॥ એણં કારણેણં, એમામિ હં સવસાહૂણં ॥ ૧ ॥” અર્થ— જેનો કોઈ સલાહ ન હોય, તેના સાધુ સલાહ્યા છે. એટલે જેને કોઈનું સહાય નથી, તેનું સહાય સાધુ કરે, નિઃકારણબંધુસમાન ઉપકારી એવા સાધુ તે (મે-કેળ) મુક્ત પ્રત્યે અનાદિનું અસંયમપણું ટાલી સંયમપણું કર્તા છે. એટલે ઇંદ્રિયનો નિગ્રહ કરાવે ઇત્યાદિક કારણે કરી “સવસાહૂણં અહં નમામિ” એટલે સર્વ સાધુ પ્રત્યે હું નમસ્કાર કરું છું.

અથવા સંયમકારી જનોને સહાયતા ધારણ કરે, તેને સાધુ કહિયે. નિરુક્તિચક્રીજ ‘નિરુક્તં પદજંજનં’ એટલે સામાયિકાદિ વિશેષણે સહિત એવા સમતાવંત સાધુ સર્વ, તે અપ્રમત્તાદિક, પુલાકાદિક, જિનકલ્પિક, પ્રતિમાકલ્પિક, યથાલંકલ્પિક, પરિહારવિશુદ્ધિકલ્પિક, સ્થવિરકલ્પિક, સ્થિતકલ્પિક, સ્થિતાસ્થિતકલ્પિક, તથા કલ્પાતીત જ્ઞેદોવાલા પ્રત્યેકબુદ્ધ, સ્વયંબુદ્ધ, બુદ્ધબોધિત જ્ઞેદોવાલા અને ચારતાદિક જ્ઞેદોવાલા અથવા સુખમદુઃખમાદિક વિશેષિત સાધુ તે સર્વ સાધુને જાણવા. અહીંયાં સર્વ ગુણવંતને અવિશેષે કરી નમસ્કાર કરવા પણાના પ્રતિપાદનને અર્થે સર્વ શબ્દનું ગ્રહણ કહ્યું છે. એવી રીતે અર્હત પ્રમુખ પદોને વિષે પણ જાણી લેવું. અહીંયાં પાંચમા પદને વિષે સર્વ પદની પૂર્તિ કરવી, એ માટે પણ સર્વ પદ મેલ્યું છે, એટલે ન્યાયના સામાન્ય પણાચક્રી પાંચે પદે સર્વ, શબ્દ સૂચવ્યો.

અથવા સર્વ જીવોને હિતના કરનારા તે સાર્વ, તેહીજ સાધુ અથવા સાર્વ શબ્દે અર્હર્મ અંગીકાર કરનાર સાધુને જાણવા, પણ સાર્વ શબ્દે બૌદ્ધાદિકના સાધુને ગ્રહણ કરવા નહિ, તે સાર્વ સાધુ અથવા સર્વ શુદ્ધ યોગોને સાધે, તે સાર્વ સાધુ, અથવા સાર્વ એટલે અરિહંત તે પ્રત્યે સાધે, એટલે તેને આજ્ઞાના કરવા થકી આરાધે, પ્રતિષ્ઠાપના કરે, ડુર્નયનાં નિરાકરણ થકી તે સાર્વસાધુ કહિયે.

અથવા શ્રવ્ય એટલે શ્રવણ કરવા યોગ્ય જે વાક્યો, તેને વિષે સાધુ, અથવા સવ્ય એટલે દક્ષિણ તે પોતાને અનુકૂલ જે કાર્ય તેને વિષે સાધુ એટલે નિપુણ, તે શ્રવ્યસાધુ કહિયે, અથવા સવ્યસાધુ પણ સવ શબ્દવડે

જાણી લેવા, સર્વ શબ્દનું દેશ તથા સર્વતાને વિષે દર્શન છે માટે અપરિશેષ સર્વથકી ઉપદર્શનને માટે લોક શબ્દ કહ્યો છે.

અહીંયાં લોકશબ્દે મનુષ્યલોક સાર્કઠ્યદ્વીપસમુદ્રવર્તી, ઝર્ધ્વ નવ શત યોજન પ્રમાણ, અધઃ નીચે સહસ્ર યોજન પ્રમાણ તથા વલી કોઈએક લબ્ધિવંત સાધુ મેરુચૂલિકા પર્યંત પણ તપસ્યા કરતા થકા હોય. એમ લોકને વિષે જિહાં જિહાં સાધુ હોય, તે સર્વ સાધુને મહારો નમસ્કાર થાઉં. એ સાધુને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું ? ત્યાં કહે છે. મોક્ષમાર્ગને વિષે સહાયતા કરનાર હોવાથી ઉપકારી પણાને લીધે નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. સ્તવના, પ્રશંસા, ગુણવર્ણન કરવા યોગ્ય છે.

જેમ ત્રમર, વૃક્ષના સુગંધી ફૂલ ઉપર બેસે, તેનો થોમો એક પરાગ લેઈ બીજે ફૂલે જાય, એમ અનેક ફૂલે જમી જમીને પોતાના આત્માને સંતુષ્ટ કરે, પણ ફૂલને બાધા ન ઉપજાવે, તેમ સાધુ પણ અનેક ઘર જમી જમીને બહેંતાલીશ દોષ રહિત આહર શુદ્ધ ગવેષી પોતાનું પિન્નપોષણ કરે. પાંચેંડિયને પોતાને વશ રાખે, પાંચેંડિયના વિષયને ઝીંપે, ષટ્કાયજીવની રક્ષા પોતે કરે, બીજા પાસેં કરાવે, વલી સત્તર જેદ સહિત સંયમને આરાધે, સર્વજીવ ઉપર દયાના પરિણામ રાખે, અઢાર હજાર શીલાંગ રચના ધોરી, અચલ અરુગ્ગ આચારરૂપ જેનું ચારિત્ર છે, એવા મહંત મુનીશ્વરને જયણાયુક્ત વંદીને પોતાનું જન્મ પવિત્ર કરીયે. વલી નવ પ્રકારેં બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ પાલે, બાર પ્રકારેં તપ કરવાને શૂરા, આત્માર્થી તથા વલી આદેશ, ઉપદેશ થકી ન્યારા છે, જેને જનમેલનની ફેહા નથી, વંદન પૂજનની વાંઠા નથી, એવા મુનિનું દર્શન તો જો પુણ્યોન્નમ હોય તોજ પામીયે, એ શ્રી સાધુને આષાઢના મેઘની પેરેં શ્યામવર્ણેં ધ્યાયિયે. એ પાંચમા પદરૂપ સાધુમંગલ વચ્ચાણું, એટલે પાંચમા પદની પાંચમી સંપદા થઈ ॥ ૫ ॥ જાવમંગલ અનેક પ્રકારેં છે, તેમાં એ પંચ પરમેષ્ઠીનું પ્રથમ મંગલ જાણવું.

આશંકા:—એ પંચ પરમેષ્ઠીને જે નમસ્કાર કરવો, તે સંદેપેં કરવો, કિંવા વિસ્તારેં કરવો ? તેમાં જો સંદેપેં નમસ્કાર કરાય છે એમ કહેશો, તો સિદ્ધ અને સાધુનું પ્રત્યેં નમસ્કાર કરવોજ યુક્ત છે. કેમ કે ? એ બેહુને નમન કરવાથી અરિહંત આચાર્ય અને ઉપાધ્યાયનું પણ ગ્રહણ થયુંજ, કારણ કે એ અર્હદાદિક ત્રણ જે છે તે પણ સાધુપણું ઢોરતા નથી, તે માટે.

अने जो तमें कदेशों के विस्तारें नमस्कार कराय ठे ? तो त्पारें रुषजा-दिक चोवीशे तीर्थकरोने व्यक्तिसमुच्चारण थकी एटले जूड़ु जूड़ु नाम लेइने नमस्कार करवो जोइयें.

समाधान:-अरिहंतने नमस्कार करवाथकी जे फल पामीयें, ते साधुने नमस्कार करवाथकी फल न पामीयें, जेम मनुष्यमात्रने नमस्कार करवा थकी राजादिकना नमस्कारतुं फल न पामीयें, ते माटे विशेषथकी प्रथम श्रीअरिहंतनेज नमस्कार करवो युक्त ठे.

आशंका:-जे सर्वथी मुख्य होय, तेनुं प्रथम ग्रहण करवुं ए योग्य ठे, तो तमें अहीयां पंच परमेष्ठीने नमस्कार करतां प्रथम श्रीअरिहंतने नमस्कार कीधो, परंतु जो प्रधान न्याय अंगीकार करीयें, तो अहीयां पंच परमेष्ठीमां सर्वथा कृतकृत्य पणें करी सिद्धने प्रधान पणुं ठे माटे सिद्ध मुख्य ठे, तेथी प्रथम सिद्धने नमस्कार करीने पढी अरिहंतादिकने अनुपूर्वीयें नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-सिद्धने पण श्रीअरिहंतना उपदेशथकी जाणीयें ठैयें. वढी अरिहंत, तीर्थ प्रवर्तन करे, उपदेश आपीने घणा जीवोने उपकार करे अने सिद्ध पण श्रीअरिहंतना उपदेशथकीज चारित्र आदरी कर्मरहित थइ सिद्धपणुं पामे, माटे श्रीअरिहंतनेज प्रथम नमस्कार करवो योग्य ठे.

आशंका:-जो एम उपकारीपणुं चिंतवी नमस्कार करीयें, तो आचार्यादिकने पण प्रथम नमस्कार करवो युक्त थारो? केम के कोइ एक समयें एनाथी पण अर्हदादिकनुं जाणपणुं थाय ठे, माटें आचार्यादिक पण म-होटा उपकारी ठे, तेथी तेमने प्रथम नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-आचार्यने उपदेश देवानुं सामर्थ्य, श्रीअरिहंतना उपदेश्या थकीज होय ठे, परंतु आचार्यादिक स्वतंत्रथका उपदेश थकी अर्थज्ञापकपणुं पक्विज्ज्ञता नथी, एटला माटे अरिहंतज परमार्थें करी सर्व अर्थ ज्ञापक ठे तेथी, प्रथम नमस्कार करवा योग्य ठे. वढी आचार्यादिक तो अरिहंतनी पर्षदारूप ठे. माटे आचार्यादिकोने प्रथम नमस्कार करी पढी श्रीअरिहंतने नमस्कार करवो, ए योग्य न कहेवाय, ए विषे आम कह्युं ठे:-“पुत्राणुपुत्रि न कमो नेवय पद्माणुपुत्रि एस जवे ॥ सिद्धार्था पढमा, बीआ ए साहुणो आइं ॥१॥” अरहंता उवएसेणं, सिद्धाणं जंति तेण अरि

હાઈ ॥ એવિ કોઈ પરિસાએ, પળમિત્તા પળમઈ રત્નોત્તિ ॥ ૩ ॥” પૂર્વે જેટલા પ્રશ્ન ઉત્તર કહ્યા, તેનો સંબંધ એ ગાથાઈ મધ્યે છે, તેમાટે લોકમાં પણ પર્યદાને પ્રણામ કરીને પઠી રાજાને કોઈ પ્રણામ ન કરે, તો અહીં આચાર્યાદિક તો સર્વ પર્યદા રૂપ છે અને શ્રીઅરિહંત તે રાજા રૂપ છે માટે પ્રથમ રાજાને પ્રણામ કહ્યા પઠી પર્યદાને પ્રણામ કરાય છે. એ રીતે શ્રીઅરિહંતને નમસ્કાર કહ્યા પઠી આચાર્યાદિકને નમસ્કાર કરવો યુક્ત છે, એમ સિદ્ધ થયું, એટલે પાંત્રીશ અક્ષરે શ્રીનવકાર પાંચ પદરૂપ મૂલ મંત્ર કહ્યો. હવે આગલે ચાર પદની ચૂલિકામાંહે એ મૂલમંત્રનો પ્રજાવ કહે છે.

(એસોપંચણમુક્ષારો કેળ) એષપંચ નમસ્કારાઃ (એસો કેળ) એ જે અરિહંતાદિકસંબંધી (પંચ ણમુક્ષારો કેળ) પાંચ નમસ્કાર છે. એટલે નમસ્કાર પંચક છે, તે કેહવો છે? તોકે (સદ્વપાવપ્પણાસણો કેળ) સર્વપાપપ્રણાશનઃ (સદ્વપાવ કેળ) જ્ઞાનાવરણાદિક સર્વ પાપ તેનો (પ્પણાસણો કેળ) પ્પણાસ એટલે વિનાશનો કરનાર છે. અહીં ઠઠા અને સાતમા, એ બે પદની ઠઠી અને સાતમી, એ બે સંપદા થઈ. વધી તે નમસ્કારપંચક કેહવો છે? તો કે (મંગલાણંચસદ્વેસિંપદમંહવશ્મંગલં કેળ) મંગલાનાં ચ સર્વેષાં પ્રથમ જવતિ મંગલં એટલે સર્વ મંગલોમાં (પદમં કેળ) પ્રથમ એટલે મુખ્ય, મંગલં કેળ) મંગલ માંગલિક એટલે કલ્યાણકારક (હવશ્ કેળ) છે.

એટલે મંગલ બે પ્રકારનું છે. એક દ્રવ્યમંગલ, તે લૌકિક મંગલ, અને બીજું જાવમંગલ તે લોકોત્તર મંગલ જાણવું. તેમાં દધિ, અક્ષત, કેસર, ચંદન-દૂર્વાદિક, તે લૌકિક મંગલ છે. એ મંગલ અનેકાંતિક તથા અનાત્યંતિક જાણવું. તે પણ એક નામમંગલ, બીજું સ્થાપનામંગલ, અને ત્રીજું દ્રવ્યમંગલ. એ ત્રણ મંગલથી વાંઙિતાર્થ સિદ્ધિ ન થાય, અને એથી વિપરીત એકાંત મંગલ તથા આત્યંતિક મંગલ, તે જાવમંગલ જાણવું. એ મંગલ, વિશેષેં ઇચ્છિતાર્થસિદ્ધિનું કારક છે, માટે પૂજનીય છે, પ્રધાન છે, તે જપ, તપ તથા નિયમ પ્રમુખત્રેદ જિન્નપણે કરી અનેક પ્રકારનું છે. તેમાં પણ અતિ ઉત્કૃષ્ટ મંગલ, એ પંચ પરમેષ્ઠિનમસ્કારરૂપ છે, માટે એ વિશેષેં કરી ગ્રહણ કરવું. એથી મોક્ષરૂપ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. પરમેષ્ઠીને મંગલપણે, લોકોત્તમ પણે, શરણયોગ્યપણે ગ્રહવાય છે. ઉક્તં ચ ॥ અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, સાદૂ મંગલં, કેવલિપ્સત્તો ધમ્મો મંગલં ॥ ઇતિ ॥ એ ચૂલિકાનાં ચાર

पदमां तेत्रीश अक्षर ठे, आठमां अने नवमां, ए बे पदनी मलीने एकज आठमी शंपदा थइ. माटे एमां विश्रामनां स्थानकरूप संपदा आठ ठे. अने पद नव ठे तथा बधा मली लघु अक्षर एकशठ ठे अने गुरु अक्षर सात ठे, सर्व अक्षर अरुशठ ठे. इति मंगलम् ॥

हवे ए चूलिकामध्ये केटला एक (हवइ मंगलं) ने स्थानकें (होइ मंगलं) कहीने बत्रीशज अक्षर माने ठे, परंतु एना मूल तेत्रीश अक्षर ठे. यद्युक्तं श्रीमहानिशीथसिद्धांतें “ तद्देव इकारस पय परिष्ठितति आलावग ति-त्तीस अक्षर परिमाणं ॥ एसो पंच एमुकारो, सवपावप्पणासणो मंगलाणं च सवेसिं, पढमं हवइ मंगलंति चूलं. तेणैव कमेण ठठ सत्तमठम दिणैसुआ यं बिदेहिं अहिं जिज्जा” तथा प्रवचनसारोद्धारेऽप्युक्तं “पंच परमिठिमंते, पए पए सत्त संपथा कमसो ॥ पज्जांत सत्तरंकर, परिमाणा अठमी जणिया ॥ १ ॥” गाथा (७९) मी. यद्यपि हवइ मंगलने स्थानकें होइ मंगलं एवो पाठ कहेवायकी अर्थविज्ञेद कांइ नथी, तथापि हवइ मंगलं एवोज पाठ कहेवो. केम के नमस्कारावलिकाग्रंथमध्ये कहु ठे के, कोइ कार्यविशेष उपने थके जेवारें चूलिकानुंज ध्यान करियें, तेवारें बत्रीश दलनुं कमल रची एकेको अक्षर, एकेकी पांखनीयेंस्थापवो अने तेत्रीशमो अक्षर, मध्यकर्णिकायें स्थापीने ध्यान करवुं. माटे जो होइ मंगलं एवो पाठ कहियें, तो चूलिकामां बत्रीशज अक्षर थाय, ते बत्रीश अक्षरें बत्रीश पांखनीज पूराय, तेवारें मध्यनी कर्णिका खाली रही जाय. इत्यादिक अनेक, सिद्धांत युक्ति ठे, ते मध्यस्थपणे विचारवुं.

हवे ए पंच परमेष्ठीने नमस्कार करीने एमना एकशो ने आठ गुणरूप मंत्रनो जाप करीयें, ते गुणो आ प्रमाणें ठे:—“बारस गुण अरिहंता, सिद्धा अठेव सूरि ठत्तीसं ॥ उवजाया पणवीसं, साहू सगवीस अठसयं, ॥१॥ अर्थ:—अरिहंतना बार गुण, सिद्धना आठ गुण आचार्यना ठत्रीश गुण, उपाध्यायना पच्चीश गुण अने साधुना सत्तावीश गुण, ए सर्व मली (अठसयं के०) एकसोने आठ गुण थाय. ते आवी रीतें:—

तिहां श्रीअरिहंत प्रभुनां आठ प्रातिहार्य, तथा चार मूलातिशय, मलीने बार गुणो जाणवा. तेमध्ये प्रथम आठ प्रातिहार्य कहे ठे.

उक्तं च:—“किंकिद्धिं कुसुमबुद्धि, देवश्रुणि चामरासणां च ॥ जावलय

ત્રેરિ ઠત્તં, જયતિ જિણ પાન્નિહેરાઈ ॥૧૧॥” અર્થ:-જગવંતને સહચારિ હોય માટે પ્રાતિહાર્ય કહીયે, અથવા ઇંડના આદેશકારી જે દેવ તેહનું જે કર્મ, તેને પ્રાતિહાર્ય કહીયે. તે આઠે પ્રાતિહાર્ય, દેવતાનાં કરેલાં જાણવાં. તિહાં પ-હેલું ? (કિંકિલ્લિ કેળ) અશોકવૃક્ષ, તે જ્યાં શ્રીજગવંત વિચરે, સમોસરે, તિહાં મહાવિસ્તીર્ણ, કુંસુમસમૂહલુબ્ધઞ્ચમરનિકરેં શીતલ, સઘાય, મનોહર, વિસ્તીર્ણશાલાવાલો, જગવાનનું જેટલું દેહમાન હોય તેથી વારગુણો, અશોકવૃક્ષ, દેવતા કરે, તેની નીચેં બેસીને ધર્મદેશના જગવાન આપે.

૨ (કુંસુમવૃદ્ધિ કેળ) ફૂલની વૃદ્ધિ ઇટલે જલ તથા સ્થલને વિષે ઉત્પન્ન થયેલાં ફૂલો જેવાં કે શ્વેત, રક્ત પીત, નીલ તથા શ્યામ, એ પાંચ વર્ણોનાં વિકશ્વર સરસ સુગંધમય, નીચી બીટેં અને ઝંચે મુખેં એવાં સચિત્ત ફૂલો ની વૃદ્ધિ સમવસરણની પૃથિવીને વિષે ચોફેર એક યોજનમધ્યેં ગોઠણ પ્રમાણ દેવતાઈ કરે છે, અહીંયાં ફૂલવિષે મતાંતર છે, તે કહે છે:-કોઈ એક તો અચિત્ત ફૂલ કહે છે તથા કોઈ એક તો કિહાં એક ફૂલ ઉપર જાલી બંધ કહે છે. વલી કોઈ એક તો ક્યાં એક ક્યારારૂપ છે, ઇટલે જ્યાં સાધુ, મનુષ્ય અને દેવતા બેસે છે, ત્યાં પુષ્પવૃદ્ધિ નથી અને શેષ ચોફેર સ્થાનકેં છે, એમ મતાંતર છે. પરંતુ તે મધ્યેં અચિત્ત ફૂલના કથક તો હુર્મતિજિન વચનના ઉઘાપક એવા ઢુંઢક લોકો જાણવા, અને શેષ બે મતાંતરનો પણ નિષેધ છે, કેમ કે સમવસરણમાં સર્વત્ર ફૂલની વૃદ્ધિ તો હોયજ છે, પણ તે ફૂલોને જે બાધા નથી ઉપજતી તેનું કારણ તો અર્ચિત્ય શક્તિના ધણી એવા શ્રીજગવંતનું માહાત્મ્ય જાણવું. એમ શ્રીઆવશ્યક ચૂર્ણીમધ્યેં કહ્યું છે. તેની શ્રીઆવશ્યક નિર્યુક્તિની વૃત્તિ, શ્રીમલયગિરિમહારાજની કરેલી છે, તેમાં સાલ દીધી છે, માટે પુષ્પવૃદ્ધિ સમવસરણમધ્યેં સર્વત્ર દેવતાઈ કરે છે.

૩ (દેવશ્ચુણિ કેળ) દિવ્યધ્વનિ: ઇટલે જગવાન જેવારેં દૂધ સાકરથી પણ મીઠાશવાલા અત્યંત મધુર સ્વરવડે સરસ અમૃતરસસમાન સમસ્ત લોકને પ્રમોદની દેવા વાલી એવી વાણીયેં ધર્મદેશના દીધે છે. તેવારેં દેવતાઈ તે જગવંતના સ્વરને પોતાના ધ્વનિવડે અલંકરૂ પૂરે છે. યદ્યપિ મધુર માં મધુર પદાર્થથી પણ પ્રજ્ઞની વાણી મધ્યેં રસ ઘણો છે, તોપણ જીવના હિતને અર્થે પ્રજ્ઞજી જે દેશના આપે છે, તે માલવકોશ રાગેં કરી-નેજ આપે છે, અને તે માલવકોશ રાગેં જેવારેં દેશના આલાપે, તેવારેં પર-

મેશ્વરની બન્ને બાજુયેં રહેલા દેવતા, તે મનોહર વેણુવીણાદિકના શબ્દે કરીને તે વાણીને વિશેષેં મનોહર કરે, ઇટલે જેમ કોઈ સુસ્વરેં ગાયન કરતો હોય, તેની પાસે વીણાદિકને શબ્દેં ધ્વનિ પૂરીયેં, તેમ અહીયાં દેવતા કરે, તેને દિવ્યધ્વનિનામા પ્રાતિહાર્ય કહિયેં.

૪ (ચામર કેળ) ચામર ઇટલે કેલિના સ્તંજને વિષે જેમ તંતુના નિકર લાગા હોય તેની પેરેં મનોહર જેના દંડને વિષે અનેક રત્નના સમૂહ લાગેલા હોય તે રત્નના કિરણે કરી જાણીયેં, ઇંદ્રધનુષ્યને વિસ્તારતો હોય નહીં? એવા રત્ને કરી જમિત સુવર્ણની માંઝી સહિત શ્વેત ચામરો સમવસરણમાં જગવંતને દેવતાઝંચકી વિંજાય છે.

૫ (આસણાઈચ કેળ) આસનાનિ ચ ઇટલે આસન જે સિંહાસન તે અનેક રત્નની ચૂનીયેં કરી વિરાજમાન સુવર્ણમય મેરુના શૃંગની પેરે ઝંચું અને કર્મરૂપ વૈરીના સમૂહને જાણીયેં બીવરાવતું હોય નહીં? એમ સાક્ષાત્ સિંહરૂપેં શોજાયમાન એવું સુવર્ણમય સિંહાસન દેવતાઝં કરે, તેની ઉપર બેસીને જગવાન્, દેશનાં આપે,

(જાવલય કેળ) જામંરુલ નામા પ્રાતિહાર્ય, તે શ્રી જગવંતની પૂંઠને વિષે શરદ્ ક્રતુ સંબંધિ સૂર્યના કિરણની પેરેં જોતાં દોહિલું એવું અત્યંત દેદીપ્યમાન શ્રીવીતરાગના મસ્તકને પાઢલે જાગેં જામંરુલની પેરેં જામંરુલ હોય ઇટલે (જા કેળ) કાંતિ તેનું મંરુલ ઇટલે માંરુલું કરે, તેને જામંરુલ કહીયેં. જામંરુલ ન હોય તો પ્રચુના મુખની સન્મુખ જોવાય નહીં.

૬ (જેરિ કેળ જેરી, ઢક્કા, ડુંડુજિ, એ એકાર્થ છે જેણેં પોતાના જાંકાર શબ્દેં કરીને વિશ્વનું વિવર જણું છે, એવા જેરી, ઢક્કા શબ્દાયમાન કરે છે. ઇટલે હે જનો, તમે પ્રમાદને ઝાંખિને શ્રીજિનેશ્વરપ્રત્યેં સેવો, એ જિનેશ્વર તે મુક્તિ નગરીયેં પહોંચારવાને સાર્થવાહ સમાન છે. એ રીતેં જેરીનો શબ્દ ત્રણ જગતનાં લોકને કહે છે. એમ હું જાણું છું, એવી ડુંડુજિ ઇટલે આકાશને વિષે ક્રોમો ગમે દેવતાનાં વાજિત્રો દિવ્યનુજાવેં વાજે છે.

૭ (ઢત્ત કેળ) ઢત્રં, ઢત્રનામા પ્રાતિહાર્ય તે ત્રણ જવનને વિષે પરમેશ્વર પણાનું જણાવનાર, શરત્ કાલના ચંડમા તથા મચકુંદની પેરેં ઝજ્જલ, એવી મોતીની માલાયેં કરી વિરાજમાન, એવા ત્રણ ઢત્ર પ્રચુને મસ્તકેં ઢત્રા તિઢત્ર પ્રત્યેં ધરે. સમવસરણની નિશ્રાયેં ચાર જોઝી ચામર, અને બાર ઢત્રો

હોય છે, એ આઠ પ્રાતિહાર્ય કહ્યાં. ઉક્તં ચ ॥ અશોકવૃક્ષઃ સુરપુષ્પવૃષ્ટિ, દિ-
વ્યધ્વનિશ્ચામરમોસનં ચ ॥ જામંઘલં ડુંડુજિરાતપત્રં, સત્પ્રાતિહાર્યાણી જિને-
શ્વરાણાં ॥ ૧ ॥ એ આઠ પ્રાતિહાર્ય તે શ્રીઅરિહંતના આઠ ગુણો કહેવાય છે,

તેમજ ચાર મૂલ અતિશય છે, તે આ પ્રમાણે:- પહેલો અપાયાપગમાતિ-
શય, બીજો જ્ઞાનાતિશય, ત્રીજો પૂજાતિશય તથા ચોથો વચ્ચનાતિશય. તત્ર
પ્રથમ અપાયાપગમાતિશય, તે બે પ્રકારે છે:- એક સ્વાશ્રયી ને બીજો પરા-
શ્રયી, તેમાં સ્વાશ્રયી બે પ્રકારે છે:- અપાય કહેતાં ઉપદ્રવ તે દ્રવ્ય અને
જાવ એ બે પ્રકારે છે:- તેમાં દ્રવ્યથી જેમને સર્વ રોગો અપગમ ઇટલે ક્ષય
થઈ ગયા છે અને જાવથી અંતરાયાદિક અઢાર દોષથી રહિત થયા છે તે
આ. પ્રમાણે:- ૧ દાનાંતરાય, ૨ લાજાંતરાય, ૩ વીર્યાંતરાય, ૪ જોગાંત-
રાય, ૫ ઉપજોગાંતરાય, ૬ હાસ્ય, ૭ રતિ, ૮ અરતિ, ૯ જય, ૧૦ શોક,
૧૧ જુગુપ્સા, ઇટલે નિંદા, ૧૨ કામ, ૧૩ મિથ્યાત્વ, ૧૪ અજ્ઞાન ૧૫
નિદ્રા, ૧૬ અવિરતિ, ૧૭ રાગ, ૧૮ દ્વેષ. એ અઢાર દોષો શ્રી વીતરાગના
ક્ષય થઈ ગયા છે. એ સ્વાશ્રયી અપાયાપગમાતિશય કહ્યો. હવે પર આશ્રયી
અપાયાપગમાતિશય આ પ્રમાણે:- જ્યાં જગવંત વિહાર કરે, ત્યાં આસમંતાત
જાગે સવાશો યોજન સુધીમાં પ્રા ચેં કરી રોગ, વૈર, ઝંદર પ્રમુખનો ઉપદ્રવ-
મારી, મરકી, અતિવૃષ્ટિ, અનાવૃષ્ટિ, ડુર્જિદ્ધ, પોતાના સૈન્યનો જય તથા
પરના સૈન્યનો જય. ઇટલા વાનાં થાય નહીં, એ પર આશ્રયી જાણવો.

બીજો જ્ઞાનાતિશય તે આવી રીતે જાણવો. જગવાન્ કેવલજ્ઞાને કરી
લોકાલોકનું સ્વરૂપ સર્વ પ્રકારે જાણે છે. સર્વ પ્રકારે देखે છે; કોઈ પ્રકારે
કોઈ જગવાનથી અજ્ઞાત રહેતું નથી તેથી જગવાન્ જ્ઞાનાતિશયવંત જાણવા.

ત્રીજો પૂજાતિશય તે આ પ્રમાણે:- જગવંતને રાજા, બલદેવ વાસુદેવ ચ
કવર્તી, જવનપતિદેવ, વ્યંતરદેવ, જ્યોતિષ્કદેવ તથા વૈમાનિકદેવતા
પ્રમુખ જગન્નયવાસી જવ્ય જીવો પૂજા કરવાની અજિલાષા કરે છે. અર્થાત્
શ્રીતીર્થકર સર્વપૂજ્ય છે, માટે એ ત્રીજો પૂજાતિશય જાણવો.

ચોથો વચ્ચનાતિશય આમ જાણવો:- જગવંતની વાણી સંસ્કારાદિકગુણે
કરી સહિત હોય છે. માટે મનુષ્ય, તીર્થચ તથા દેવતાંર્જને અનુયાયી હોય,
તે એવી રીતે સંસ્કારને પામે છે કે, સર્વ જવ્ય જીવો પોતપોતાની જાણના
અનુસારે તેનો અર્થ સમજી જાય છે. જેમ એક જિહ્વા, પોતાની ત્રણ સ્ત્રી સ

हित एकदा प्रस्तावें वनमां जतो हतो, तेने मार्गमां एक स्त्रीयें कछुं के मु-
जने हरण हणीने आणी आपो, बीजीयें कछुं के मने अत्यंत तृषा लागी ठे
माटें पाणी लावी आपो अने वली बीजीयें कछुं के मने गीतगान करी
संजलावो. ए त्रणेने जिव्हें कछुं के, (सरो नथी) एम एक उत्तर कह्यो. त्यारें
पहेली समजी के, सरो एटले बाण नथी. बीजी समजी के, सरो एटले स-
रोवर नथी. बीजी समजी के, सरो एटले मधुरस्वर नथी. एम एक उत्तर
थी त्रणे स्त्रीयो समजी गरु, ए दृष्टांतें प्रभुनो वचनातिशय पण जाणवो.
ए जिनेंझनी वाणीना पांत्रीश गुणो ठे, ते विस्तारना जयथी लख्या नथी. ए
चार अतिशय, आठ प्रातिहार्य साथें मेलवतां श्रीतीर्थकरना बार गुणो थया.

हवे सिद्धना आठ गुणो विवरीने कहे ठे:-गाथा “ नाणं च दंसणं
चेव अवावाहं तद्देव सम्मत्तं ॥ अस्सकयच्छिद् अरूवी, अगुरु लहु वीरियं
हवइ” अर्थ:-प्रथम (नाणं च के०) ज्ञानावरणीय कर्म दाय थइ जवाने
लीधे ज्ञाननी उत्पत्ति थयाथी तेना प्रजावें लोकालोकना स्वरूपने विशेष
प्रकारें जाणे ठे. बीजो (दंसणंचेव के०) दर्शनावरणीय कर्मनो दाय थइ
जवाथी केवल दर्शननी उत्पत्ति थवाने लीधे तेना योगें लोकालोक स्-
रूप जली प्रकारें देखे ठे, बीजो (अवावाहं के०) सर्व प्रकारनी बाधा पी-
नाथकी रहित, एटले वेदनीय कर्म दाय थइ जवाथी नैरुपाधिक अनंत
सुखनी उत्पत्ति थाय ठे. ते सुख आबुं ठे के:-व्यवहारीयानां सुख, राजा
नां सुख, बलदेवनां सुख, वासुदेवनां सुख, चक्रवर्तीनां सुख, असंख्याता
जवनपति, व्यंतर तथा ज्योतिष्क देवोनां सुख, बार देवलोकना देवतानां
सुख, नव ग्रैवेयकना देवतानां सुख, पांच अनुत्तर विमानवासी देव, ए स-
र्वनां सुख तेथकी अनंतगणुं अधिक सुख, सिद्धना जीवोने ठे. ते सुखनो
अनुत्तर सिद्ध विना बीजा कोइने पण थइ शके नही. जेम मूगो साकर
खाय, तेनो खाद पोतें जाणे पण बीजाने कही शके नहीं, तेम सिद्धना
सुखने केवलज्ञानी जाणे ठे, पण ते सुख वचनातीत ठे, माटें मुखथी
कही शके नहीं. चोथो (तद्देव सम्मत्तं के०) तेमज मोहनीय कर्मनो दाय
थइ जवाने लीधे दायिक सम्यक्त्वनी उत्पत्ति थाय ठे, ते सिद्धने विषे
यथावस्थित होय ठे. पांचमो (अस्सकयच्छिद् के०) आयुः कर्मनो दाय थ
याथी अक्षयस्थिति थाय ठे. सिद्धना जीवने पर्यायवडे. सादि अनंत

स्थिति ठे, माटें अक्षयस्थिति कहेवाय ठे. ठाँ (अरूवी के०) रूपयकी रहित ठे. उपलक्षणयी वर्ण, गंध, रस तथा फरसयकी पण रहित जाणियें. एटले सिद्ध पांच वर्णमांना एके वर्ण कहेवाय नहीं; वे गंधमां कोइ गंधनो सिद्धमां संजव नथी; पांच रसमां एके रस सिद्धनेविषे न होय अने आठ स्पर्शमांनो एके स्पर्श सिद्धने न होय. एटले नामकर्मना दाययकी एउनो तादात्म्यसंबंध सिद्धनेविषे नहिं होवानेदीधे ए अरूपी गुण कह्यो ठे. सातमो (अगुरुलहु के०) गोत्रकर्मनो दाय यइ जवायी सिद्ध जारी पण नथी, तेम हलका पण नथी एटले (अगुरु के०) सिद्ध नेउंच गोत्र न होय तथा (अलहु के०) सिद्धने नीच गोत्र न होय एटले सिद्ध, कार्मिक सन्मान तथा सत्कार रहित होय ठे, अर्थात् विषयता संवंधें करी स्वाभाविक पूजा सत्कारें करी रहित ठे अने आठमो (वीरिय के०) अंतराय कर्मनो दाय यवायकी वीर्यांतरायना दायने दीधे सिद्धने स्वाभाविक आत्मानुं अनंत बल होय ठे, ते बल एवुं के लोकने अलोकमां तथा अलोकने लोकमां करी नाखे पण सिद्ध ते बलने फोरवे नहिं, फोरवुं पण नथी अने फोरवशे पण नहीं. कृतकृत्य थया ठे माटें तादृश वीर्यने फोरवे नहीं. ए आठ, सिद्धना गुण थया.

हवे आचार्यना बत्तीश गुणो आवी रीतें:—“पंचिंदियसंवरणो, तह नवविह बंजचेर गुत्तिधरो ॥ चउविह कसाय मुक्को, इअ अछारस गुणेहिं संजुत्तो ॥ १ ॥ पंच महवयजुत्तो, पंचविहायार पालण समठो ॥ पंच स मिठ तिगुत्तो, बत्तीस गुणो गुरु मझ ॥ २ ॥” अर्थ:—(पंचिंदियसंवरणो के०) स्पर्शनेंद्रिय प्रमुख पांच इंद्रियो, तेउना स्पर्शादिक मुख्य पांच विषयो तथा ते विषयोना अवांतर त्रेवीश जेदो थाय, तेमां जे पोताने अनुकूल प्रीतिकारी होय, तेउनी उपर राग न धरे अने जे प्रतिकूल अप्रीति प्रमुत्ती होय, तेउनी उपर द्वेष न करे, ते माटे पंचेंद्रियना संवरयुक्त एम श्रीतो. एम प्रत्येक इंद्रियना विषयनेविषे राग तथा द्वेषना अजावें रहे. चोथणें पांचे इंद्रियना विषयोविषे करतां, पांच गुणो थया. (तह के०) करी सहि चविहबंजचेर के०) नव प्रकारनी ब्रह्मचर्यनी (गुत्तिधरो के०) ते एवी रीतें ५ करनार, तेमां प्रथम, गाय प्रमुख पशु, नपुंसक तथा स्त्री अनुसारें तेनो सेवा स्थानकने विषे रहे. बीजुं, स्त्रीनी कथा, वार्त्ता, प्रीतियुक्त

सरागपणे करे नही. त्रीजुं, जे आसनं स्त्री बेठी होय ते ठेकाणें वे घडी पर्यंत ब्रह्मचारी पुरुष बेसे नही, अने जे आसनने विषे पुरुष बेठो होय, तिहां स्त्री त्रण प्रहर सुधी बेसे नही, चोथुं, स्त्रीना अंगोपांग, राग सहित निरखे नही; पांचमुं, जीतप्रमुखने आंतरें स्त्री पुरुष वन्ने सूतां होय अथवा कामविषे वातो करतां होय, त्यां बेसी न रहे. ठंहुं पूर्वावस्थामां स्त्रीनी साथें कामक्रीडा कीधी होय, तेनुं स्मरण न करे. सातमुं, सरस स्निग्ध आहार न लिये. आठमुं नीरस आहार पण अति मात्रायें वजन उपरांत न लिये, नवमुं शरीरनी शोभा विचूषा न करे. ए नव प्रकारें ब्रह्मचर्य मन, वचन, कायारूप त्रिकरण शुद्धणें पाले. ए नव गुणो अने प्रथम कहेला पांच मदी चौद गुणो थया. क्रोधादिक चार कषाय ते चारित्र्यना घातक परिणामविशेष जाणवा. ए चार कषायथकी मुक्त एटले मूकाणा ठे, एजना जेदोनुं विस्तारें करी विवरण कथुं नथी. ए चार गुण मदी अठार गुण थया. (इअ अठारस गुणेंहिं संजुतो के०) ए अठार गुणोए करी संयुक्त जाणवा ॥ १ ॥ हवे बीजा अठार कहे ठे:- (पंचमह-व्यजुतो के०) पांच महाव्रतें करी युक्त. तेमां प्रथम “सवाज पाणाइ-वांयाज वेरमाण ” एटले मन, वचन अने कायायें करी ठ निकायना जीवोने पोतें हणें नही, बीजानी पासें हणावे नही, तथा हणनाराने अनुमोदन दिये नही, तिहां पृथिवी, हरमजी, वानी, हरियाल प्रमुख खर-लें वाटे नही, वटावे नही, पोताने अर्थें वाळुं होय ते लीये नही; तथा पाणी पोताने अर्थें उन्हुं कथुं होय ते लीये नही, बीजाने खेवरावे नही तथा कोइ खेतो होय ते प्रत्यें रूमो जाणे नही, खेनारनी साथें वसे नही, दिवसनं आणेंलुं पाणी, रात्रें तथा विहांणे वावरे नही, अग्निसंबंधी दीवो, फानस तथा अगर उस्केवो इत्यादिक करे नही, करावे नही, अनेरायें कीधुं आदरे नही, आदरनारनी साथें वसे नही तथा मोरपीठी अने लूगमा प्रमुखें वायरो करे नही, करावे नही, करतो होय, तेने वारी राखे, वायरो करवो आदरे, तेनी साथें वसे नही. वनस्पति, नील, फूल तथा जामुआं उपर चाले नही तथा धान्यप्रमुख साधुने अर्थें रांधुं होय, ते वोहोरे नही. तथा आंबानो रस घोळो होय, खरबूजा प्रमुख मोढ्यां होय, तेने व्होरे नही. तथा त्रसकायनी विराधना थाय, माटे रात्रें चाले

નહી. ગૃહસ્થને ઘેર તથા ઉપાશરે અણપમિલેહ્યાં વસ્ત્ર રાખે રૂપથકી પ્રથમ મહાવ્રત કહ્યું.

૧ “સવાઈ મુસાવાયાઈ વેરમણ” ક્રોધ, લોભ, જય તથા હાસ્યાદિક જૂઠું બોલે નહી, બીજાને જૂઠું બોલાવે નહી તથા જૂઠું બોલનારને અનુમોદે નહીં, ઇટલે સ્વજાવે તથા કાર્ય ઉપને તથા પોતાનો શિથિલાચાર ઢાંકવાને અર્થે તથા આદેશાદિકની વાત કરતાં તથા ગૃહસ્થનું મન રાખવાને અર્થે જૂઠું કદાપિ બોલે નહીં. એ બીજું મહાવ્રત કહ્યું.

૨ “સવાઈ અદિન્નાદાણાઈ વેરમણ” પારકું અદત્ત, પોતે તૃણમાત્ર પાચી લીધે નહી, પરને લેવરાવે નહી, તથા લેતાને અનુમોદે નહીં. ઇટલે નીતા કર અદત્ત, ગુરુઅદત્ત, સ્વામિઅદત્ત તથા જીવઅદત્ત. એ ચાર પ્રકારનાં રિયદત્ત છે, તિહાં પોતાને અર્થે રાંધેલો આહાર લીધે તથા અસુજતાં વસ્ત્ર, પાંચને પ્રમુખ લીધે, તેને તીર્થંકર અદત્ત સહિત ગુરુઅદત્ત એવે અદત્ત લાગે, અમાં ગૃહસ્થે અણઆપ્યું તથા મન પાંચે આપ્યું લીધે, તેને સ્વામિઅદત્ત સહિત તીર્થંકર અદત્ત લાગે, અને ફાસુકરણમાં પાણી પ્રમુખ સજીવ વસ્તુ વહોવી ત્યાં જીવ અદત્તસહિત તીર્થંકરઅદત્ત લાગે. તે લીધે નહી, લેવરાવે નહી તથા લેતાને અનુમોદે નહી, એ ત્રીજું મહાવ્રત કહ્યું.

૩ “સવાઈ મેહુણાઈ વેરમણ” અઢાર જેદેં બ્રહ્મચર્ય પાલે. તે આ પ્રમાણે—ઔદારિક કામી તે મનુષ્ય તથા તિર્થંચની સ્ત્રી સંબંધી તેને મન, વચન તથા કાર્યાયે કરી સેવના કરે નહી, પરને કરાવે નહી તથા કરતાને અનુમોદન ન દિયે. એમજ નવ જેદ વૈક્રિયના તે દેવતાઈની સ્ત્રીવિષે જાણી લેવા. એ અઢાર જેદેં બ્રહ્મચર્ય પાલે ઇટલે કોઈ પ્રકારની સ્ત્રી જાતિની સોથે આલાપ, સંલાપ તથા અતિપરિચય ન કરે. કેમ કે એમ કસ્યાથી વ્રતનો જંગ થાય છે. અને બીજો કોઈ દેખે તો જિનશાસનની હેલના કરે અને ઘણો દેષી હોય તો ગામમાં બકવાદ કરે, તેથી નિંદા થાય. એ ચોથું મહાવ્રત કહ્યું.

૪ “સવાઈ પરિગ્ગહાઈ વેરમણ.” નવ વિધ પરિગ્રહ તથા ધાતુમાત્ર મૂર્છા રૂપે રાખે નહીં, ધર્મ સહાયક ઉપકરણોથી અધિક ઉપકરણો રાખે નહી, બીજાને રાખાવે નહી, અને રાખતાને અનુમોદન દિયે નહીં. જે સાધુ હોય, તે ઔધિક ચૌદ ઉપકરણ તથા ઔપગ્રહિક જે સંચારો, ઉત્તરપટ્ટ, માંકો, પ્રમુખ

ठे ते खप प्रमाणें राखे. परंतु गृहस्थने घरे गांठमी बांधीने तो सर्वथा राखेज नही अने जो गृहस्थने घेर राखे तो तेने पांच महाव्रत मांहेबुं एक पण माहाव्रत ठे एम न जाणवुं. अने तेने जावसाधु पण न कहीयें, जो कहीयें तो मिथ्यात्व लागे. ए पांचमुं महाव्रत कहुं. सर्व मली त्रेवीश गुणो थया.

हवे (पंचविहायारपालणसमन्वो के०) पांच प्रकारना आचार पालवाने समर्थ होय. तेमां प्रथम ज्ञानाचार एटले ज्ञान पोतें जणे, परने जणावे, पोतें लखे, बीजानी पासेंथी लखावे, पोतें ज्ञानना जंकारा करे, परनी पासें करावे अने जे ज्ञाननुं पठन प्रमुख सारो उपयोग करतो होय, तेनी उपर राग धरे. एम 'काळे विणए' इत्यादि गाथा वडे कहुं ठे, ते जाणी लेवुं. बीजो दर्शनाचार. ते पोतें सम्यक्त्व पाळे, बीजाने सम्यक्त्व पमाडे अने सम्यक्त्वथी परतो होय तेने हेतुयुक्तिना वचनें करी स्थिर करे, ए 'निस्संक्रिय निकंक्रिय' इत्यादिक बे गाथायें करी जाणवुं. त्रीजो चारित्राचार. ते पोतें चारित्र पाळे, बीजाने चारित्र पलावे, जे कोइ गुरु चारित्रने पालतो होय तेने अनुमोदे, ते 'पणिहाण जोगजुत्तो' इत्यादिक बे गाथायें करी समजवो. चोथो तपआचार. ते पोते बार जेदें तप करे, बीजाने तप करावे, जे कोइ बार जेदना तपने करतो होय तेने अनुमोदे, ते 'अणसणमूणोअरिया' ए गाथावडे जाणवुं. अने पांचमो वीर्याचार, ते पंचाचारने विषे शक्ति फोरवे, पम्किमणुं पम्किहण, धर्मानुष्ठानने विषे बलवीर्य गोपवे नही. ते 'अणगुहिअ बलवीरिउ' ए गाथा थकी समजी लेवुं. ए पांच आचाररूप पांच गुणो मली अष्टावीश थया.

(पंच समिउ के०) पांच समितियो एटले ईर्यासमिति, जाषासमिति, एषणासमिति, आदान निक्षेपणसमिति, तथा पारिष्ठापनिकासमिति. तिहां, ईर्यासमिति' ते धोंसरा प्रमाण दृष्टियें जोतो चाले, संधिदिशायें उपयोग राखे, 'जाषासमिति' ते सर्वथा सावद्य वचन न बोले, निरवद्य वचनज बोले, जो धर्मोपदेश प्रमुख न आप्ते, तो अंतरायकर्म उपार्जन करे, माटे मुखें मुहपत्ती राखी क्रोधादिक रहित वचन बोले. 'एषणासमिति' ते आधाकर्मादिक बहें ताळीश दोष रहित आहार करतां अंगालीक दोष प्रमुख मांरुलाना पांच दोष टाळे. 'आदानजंरुनिक्षेपणसमिति' ते दृष्टियें जोइ पूंजीने मात्रा प्रमुख लीये तथा मूके. 'पारिष्ठावणियासमिति' ते लघु नीती तथा वमी नीतिने द

ષ્ટિયેં જોઈ પૂંજીને “અણુજાણહ જસુગ્ગહા” એ પદ કહીને પરઠવે, પઠી ત્રણ વાર વોસિરે કહે, માત્રે પ્રમુખે મિંજેલી ચૂમિ ઉપરે પરઠવે, તો પંચેંદ્રિયની ઘાતનો કરનાર જાણવો. એ પાંચ મલી તેત્રીશ ગુણો થયા. (તિગુત્તો કેળ) ત્રણ ગુણો એટલે દેશથી અથવા સર્વથી જે યોગની નિવૃત્તિ તેને ગુણ કહિયે. તે ત્રણ પ્રકારેં છે:-મનોગુણ, વચનગુણ તથા કાયગુણ. તેમાં વલી મનોગુણ ત્રણ પ્રકારેં છે:- અસત્કલ્પનાવિયોગની, સમતાજાવિની, તથા આત્મારામતા. તેમાં આર્ત તથા રૌદ્રધ્યાનને અનુયાયી તે શત્રુ તથા રોગાદિક માઠી વસ્તુની અપેક્ષાએં હિંસાદિક આરંજ સંબંધી જે મનોયોગની નિવૃત્તિ તે અસત્કલ્પનાવિયોગની મનોગુણ કહિયે. એ ગુણ, પ્રસન્નચંદ્રાદિક સાધુની પઠેં અશુચિ ધ્યાન તથા અશુચિ જાવનાથી મનને નિવૃત્તાવવાને પ્રસ્તાવે થાય છે. બીજી સિદ્ધાંતને અનુસારેં ધર્મધ્યાનને અનુયાયિ જાવનાયેં કરી સહિત પરલોક સાધક એવી સમતા પરિણામરૂપ જે મનોયોગની નિવૃત્તિ, તે સમતાજાવિની મનોગુણ કહિયે. એ ગુણનો અવકાશ શુચિ જાવના તથા શુચિધ્યાનના અગ્નિમુખ કાલેં હોય. ત્રીજી શૈલેશીકરણકાલેં સકલ મનોયોગની નિવૃત્તિ, તે આત્મારામતા મનોગુણ જાણવી. હવે બીજી વચનગુણ બે જોડેં છે:-એક મૌનાવલંબિની અને બીજી વાગ્નિયમિની. તેમાં પહેલી એ જે સંજ્ઞા, હોંકારો, ધોંધારો, પાષાણ તથા કાષ્ઠનું પેંકવું, નેત્રપટ્ટાવી તથા કરપટ્ટાવી પ્રમુખને ઢાંઢવે કરી મૌન કરવું, અથવા સકલ જાણાયો ગવું, રૂંધવું, તે મૌનાવલંબિની જાણગુણ કહિયે. એ ગુણ, ધ્યાન તથા પૂજાના કાલેં હોય છે. બીજી જાણવું, જાણાવું. પૂઠવું, પ્રશ્નનો ઉત્તર દેવો, ધર્મોપદેશ દેવો, પરાવર્તના પ્રમુખને કાલેં યત્નાપૂર્વક તથા શાસ્ત્રને અનુસારેં મુખેં વચ્છાદિક દેશને બોલતાં જે સાવધયોગની નિવૃત્તિ, તે વાગ્નિયમિની જાણગુણ કહિયે. ત્રીજી કાયગુણ તે બે જોડેં છે:-એક ચેષ્ઠાનિવૃત્તિરૂપ તથા બીજી યથાસૂત્રચેષ્ઠાનિયમિની. તેમાં પ્રથમ કાયોત્સર્ગાવસ્થાએં કાયયોગની સ્થિરતા અથવા સકલકાયયોગનું રૂંધવું તે ચેષ્ઠાનિવૃત્તિરૂપ કાયગુણ કહિયે. બીજી શાસ્ત્રના અનુસારેં સૂવું, બેસવું, મૂકવું, લેવું, જવું, આવવું, ઝડવું રહેવું. શ્લેષાદિક ગમેં કાયાયેં કરી પોતાને ઢંડેં પ્રવૃત્તિની ચેષ્ઠાથી નિવૃત્તિ, તેને યથાસૂત્રચેષ્ઠાનિયમિની કાયગુણ કહિયે. હહાં ગુણને કાલેં જે શુદ્ધોપયોગ તે જાણગુણ કહિયે, એ ત્રણ ગુણો અને પ્રથમના તેત્રીશ મલી

(षष्ठीसगुणो गुरु मञ्जुके०) षष्ठीश गुणें करी सहित गुरु मुक्त प्रत्ये थाउं.

हवे श्री उपाध्यायजीना पञ्चीश गुणो कहे ठे:-अगीयार अंग तथा बार उपांग, ए त्रेवीशने जणे तथा जणावे अने चरणसित्तिरी, तथा करणसित्तिरी ए बेहुने शुद्ध रीतें पावे, ए सर्व मली पञ्चीश गुणो जाणवा.

हवे साधुना सत्यावीश गुणो कहे ठे:-“ढवय ढक्काय रक्का, पंचिंदिय लोह निग्गहो खंती ॥ जावविसोही पन्निळे, हणाय करणे विसुद्धीय ॥१॥ संजम जोए जुत्तो, अकुसल मण वयण काय संरोहो ॥ सीयाइ पीमसहणं, मरणं उवसगसहणं च” ॥ २ ॥ अर्थ:-६ (ढवय के०) पांच महाव्रत तथा ढहुं रात्रिजोजनविरमण, ए ढ व्रत पावे; १२ (ढक्कायरक्का के०) पोताना आत्माना पठें ढक्कायनी रक्का करे; १७ (पंचिंदियलोहनिग्गहो के०) पांच इंद्रियो तथा ढठो लोच तेनो निग्रह करे, १९ (खंति के०) दमा करे, २० (जावविसोही के०) जाववीशुद्धि ते चित्तनी निर्मलता करे, २१ (पन्निळेहणायकरणेविसुद्धीय के०) बाह्य उपकरणादिकुं पन्निळेहण विशुद्धियें उपयोग सहित करे, २२ (संजमजोएजुत्तो के०) संयमना योग, तेणें करी सहित, एटले संयमने अनुकूल एवा समिति गुत्यादिरूप योगने आदरे, अविवेक, विकथा, निद्रादिक प्रमाद योगने ठांडे, एटले २५ (अकुसलमणवयणकायसंरोहो के०) माठे ठामें मन, वचन तथा काय प्रवर्त्तता होय, तेउने रोकी राखे, २६ (सीयाइपीमसहणं के०) शीतादिक बावीश परिसहनी पीमाने सहन करे, २७ (मरणंउवसगसहणंच के०) मरणांत उपसर्ग सहे पण धर्म मूके नही. ए साधुना सत्यावीश गुणो जाणवा. ए सर्व, पांच परमेष्ठीना मलीने एकशो ने आठ गुणो थया.

हवे श्री नवकारनो महिमा कहे ठे:-गाथा “नवकार इक्क अस्कर, पावं फेडेइ सत्त अयराणं ॥ पन्नासं च पण्णं, सागर पणसय संमग्गेणं ॥ १ ॥ जो गुणइ लक्क मेगं, पूएइ विहीइ जिण नमुक्कारं ॥ तिढयरनाम गोअं, सो बंधइ नब्बि संदेहो ॥ २ ॥ अठेवय अठसया, अठसहस्सं च अठ कोमीउ ॥ जो गुणइ जत्तिजुत्तो, सो पावइ सासयं ठाणं ॥ ३ ॥ ए श्री नवकारने जावसहित विधियें जपतां श्री गुरुदत्त आम्राय आस्थान विशेषें करी इह लोके अने परलोके समस्त बांढित फलनी सिद्धि थाय. ॥ इति श्री नवकारनो बालावबोधः संपूर्णः ॥

હવે જેમ સાધુનેં એક અહોરાત્રસાં સાત વાર ચૈત્યવંદન કરવું કહ્યું છે, તેમ શ્રાવકને પણ સમ્યક્ત્વની શુદ્ધિને અર્થેં નિત્યેં પ્રત્ય જઘન્યથી ત્રણ વાર, પાંચ વાર અને ઉત્કૃષ્ટથી સાત વાર ચૈત્યવંદન કરવું કહ્યું છે. તેમ વલ્લી ગુણવંતની જક્તિને અર્થેં ગુરુને વાંદણાં દેવાં તથા સર્વ જ્ઞાનાદિ પંચાચાર વિશુદ્ધિને અર્થેં સાંજ તથા સવાર મલ્લી બેઠુ કાલેં ત્રસ સ્થાવર પ્રાણીયેં કરી રહિત એવા પ્રેક્ષિત પ્રમાર્જિત સ્થાનકને વિષે ગુરુસાદિક ઠ આવશ્ય કરૂપ પ્રતિક્રમણ કરવું, કારણ કે ગુરુસાદિક અનુષ્ઠાન, અત્યંત દૃઢ થાય છે, માટેં ગુરુસાદિક પ્રતિક્રમણ કરવું. તિહાં એ સર્વ ક્રિયા કરવી. અને જો ગુરુનો અજ્ઞાવ હોય તો સ્થાપનાચાર્યની સ્થાપના માંદીને તે સ્થાપના આગલ સર્વ ક્રિયા કરવી. કારણ કે આ, દુઃસ્વમકાલ પાંચમો આરો તે માંદે સ્થાપનાનો આધાર છે, એમ શ્રીજિનશાસનને વિષે દીપક સમાન શ્રી-જિનજઙ્ગણિક્કમાશ્રમણ તેમણેં કહ્યું છે કે, ગુરુનો ઉપદેશ તેના ઉપદર્શનને નિમિત્તેં જેમ જિનને વિરહેં શ્રીજિનેશ્વરની પ્રતિમાની સેવના છે, તેમ ગુરુના વિરહેં ગુરુની સ્થાપના કરવી, જેમ રાજાને અજ્ઞાવેં પ્રધાન રાજકાજ ચલાવે છે, તેમ ગુરુને અજ્ઞાવેં સ્થાપનાચાર્યની ગુરુની પેરેં સેવા કરવી. એ વિનયનું કારણ છે, માટેં તે ગુરુસ્થાપનાનો પાઠ કહે છે.

॥ અથ પાંચિંદિય ॥

॥ પાંચિંદિઅ સંવરણો, તહ નવ વિહ વંજચેર
 યુત્તિધરો ચઝવિહ કસાય મુક્કો, ઇઅ અઠારસ
 ગુણેહિં સંજુત્તો ॥ ૧ ॥ પંચમહવ્ય જુત્તો, પંચવિ-
 હાયાર પાલણ સમહો ॥ પંચસમિર્ઝ તિગુત્તો,
 ઠત્તીસ ગુણો ગુરુ મજ્જ ॥ ૨ ॥ ઇતિ ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (પાંચિંદિઅ કેળ) પાંચેંદિયના શબ્દાદિક ત્રેવીશ વિષય અને વર્શે વાવન વિકારપ્રત્યેં (સંવરણો કેળ) સંવરણહાર એટલે રોકનાર (તહ કેળ) તથા (નવવિહ કેળ) નવવિધ એટલે નવ પ્રકારેં (વંજચેર કેળ) બ્રહ્મચર્ય એટલે શીલવ્રતની (યુત્તિધરો કેળ) યુત્તિના ધરનાર, એટલે શીલની નવ વારુના પાલનાર, (ચઝવિહ કેળ) ચતુર્વિધ એટલે, ચાર પ્રકારના (કસાય કેળ) ક્રોધાદિક કષાયથી (મુક્કો કેળ) મુક્ત છે,

ઘટલે મૂકાણા હે (ઇઅ કેળ) એ ત્રણ, ગુરુવિશેષણમાંહે રહ્યા જે (અઘા-
રસગુણેહિં કેળ) અઘારે ગુણ, તેણેં કરી (સંજુત્તો કેળ) સંયુત ઘટલે સં-
હિત ॥ ૧ ॥ (પંચમહાવ્યજુત્તો કેળ) પ્રાણાતિપાતાદિક પંચાશ્રવનાં ત્રિવિ-
ધ ત્રિવિધ ત્યાગરૂપ પાંચ મહાવ્રતેં કરી યુક્ત સહિત, (પંચવિહારપાલ-
ણસમહો કેળ) જ્ઞાનાદિક પંચવિધ આચાર પાલવાને સમર્થ સાવધાન (પં-
ચસમિહ કેળ) ઈર્યાદિક પાંચ સમિતિયેં કરી સમિત ઘટલે યુક્ત, (તિગુત્તો
કેળ) મનોગુત્યાદિક ત્રણ ગુતિયેં કરી ગુત, ઘટલે ગોપ્યો હે, પાપ થકી
આત્મા જેણેં એ સાત, ગુરુના વિશેષણોમાંહે રહ્યા જે (ઠત્તીસ ગુણો કેળ)
ઠત્તીશ ગુણ, તેણેં કરી સંપન્ન તે (ગુરુ કેળ) ગુરુ હે, ઘટલે સ્વામી હે,
(મલ કેળ) મહારો. એ ગુરુશબ્દનો નિરુક્તિથી અર્થ કહે હે. જેમ કે:-
(ગુ કેળ) અજ્ઞાન પાપ તેને (રુ કેળ) રૂઘે, તેને ગુરુ કહિયેં. એનો વિ-
સ્તારેં અર્થ, ઉપર પંચપરમેષ્ટીના અર્થના વિવરણપ્રસંગેં યથાનુક્રમેં એજ બે
ગાથાઈના વર્ણનરૂપેં કહ્યો હે, માટેં અહીં ફરી વિસ્તાર્યો નથી, સંક્ષેપેંજ
અર્થ કહ્યો હે. એમાં ગાથા બે હે, પદ આઠ હે, ગુરુ ઘટલે બેવના એવા
જારે અક્ષર દશ હે, લઘુ ઘટલે બેવના વર્ણ નહીં એવાં અક્ષર સિત્તેર હે.
સર્વ મલી એ સૂત્રાંના અક્ષર ઇંશી હે. ઇતિ ગુરુસ્થાપનાયુગલગાથાર્થઃ ॥ ૧ ॥

આ સૂત્રને વિષે પંચેંદિઅના ત્રેવીશ વિષયના બશેં બાવન વિકાર કહ્યા
હે, જેણેં કરી જીવને કર્મબંધ થાય હે, તે જેદો વિવરીને દેલાહે હે.

૧૨ પ્રથમ કણેંદિઅના બાર વિકાર થાય હે. તે આવી રીતેં કે:-એ ઇં
દિઅના એક સચિત્ત શબ્દ, વીજો અચિત્ત શબ્દ અને ત્રીજો મિશ્રશબ્દ, એ
ત્રણ વિષય હે, તે અનુક્રમેં મયુર, કોકિલ પ્રમુખના સચિત્ત શબ્દ તથા મૃ-
દંગતાલ પ્રમુખના અચિત્તશબ્દ તથા પુરુષ અને સ્ત્રી મધ્યેં વસ્ત્રાદિક મિશ્ર
જેરી નફેરી પ્રમુખના મિશ્રશબ્દ, એ ત્રણ શુદ્ધ અને ત્રણ અશુદ્ધ મલી ઠ
થાય. તે ઠ રાગેં અને ઠ દ્રેષેં મલી બાર શ્રોત્રેંદિઅના વિકાર થાય.

૬૦ વીજા ચહુરિંદિઅના શાઠ વિકાર થાય હે, તે આવી રીતેં કે, એ
ઇંદિઅના પાંચ વર્ણરૂપ પાંચ વિષય હે, તેમાં રત્નાદિકના પાંચ શુદ્ધ અને
કેશાદિકના પાંચ અશુદ્ધ મલી દશ જ્ઞેદ થાય, તે સચેત રત્નાદિકના અને
અચેત ગુલી પ્રમુખના તથા મિશ્ર તે સ્ત્રી, પુરુષ પ્રમુખના એ ત્રણ જ્ઞેદેં ત્રિગુણા
કરતાં ત્રીશ જ્ઞેદ થાય, તે રાગેં અને દ્રેષેં બમણાં કરતાં શાઠ જ્ઞેદ થાય.

११ त्रीजा घ्राणेंद्रियना बार विकार थाय ठे. ते आवी रीतें के, ए इन्द्रियना एक सुरजिगंध अने बीजो डुरजिगंध, एवा बे विषय ठे, ते वली सचित्त पुष्पादिकनो शुज गंध ठे, अने लशणादिक सचित्तनो अशुजगंध ठे, तेमज अचित्त कस्तूरी प्रमुखनो शुज गंध ठे अने अचित्त विष्टादिकनो अशुज गंध ठे तथा मिश्र ते पद्मिनीस्त्रीप्रमुखनो शुज गंध अने शंखिनी स्त्री प्रमुखनो अशुज गंध, एम शुजाशुज ए बे गंधने सचित्त, अचित्त अने मिश्रें गुणतां ठ जेद थाय, तेने राग अने द्वेपें गुणतां बार जेद थाय.

१२ चोथा रसेन्द्रियना बहोतेर विकार थाय ठे, ते आवी रीतें के, ए इन्द्रियना विषय पांच ठे तथापि अहीं ठ रसना जेद लइने विकार करियें, तेवारें ठ रस शुज अने ठ रस अशुज मली बार थाय. तेने वली सचित्त, अचित्त ने मिश्र, एवा त्रण जेदें गुणतां ठत्रीश थाय. ते ठत्रीशने रागें अने द्वेषें बमणा करतां बहोतेर जेदें रसेन्द्रियना विकार थाय ठे.

१३ स्पर्शेंद्रियना ठन्नुं विकार थाय ठे, ते आवी रीतें के, ए इन्द्रियनो एक हलवो स्पर्श, ते अर्कतुल्य, बीजो गुरुस्पर्श ते वज्रादिक, त्रीदा मृदु स्पर्श ते हांसरं प्रमुख, चोथो खरस्पर्श ते कर्वतधार तथा गोजिव्हा प्रमुख, पांचमो शीतस्पर्श ते हिमप्रमुख, षष्ठो उष्ण स्पर्श ते अग्निप्रमुख, सातमो स्निग्धस्पर्श ते घृतादिक, आठमो दूखो स्पर्श ते जस्मादिकनो. एवा आठ स्पर्शरूप आठ विषय ठे, ते पुष्पादिक सचित्त अने माखण प्रमुख अचित्त तथा स्त्री पुरुष मिश्र, एम सचित्त, अचित्त अने मिश्रना जेदें त्रण गुणा करतां आठ त्रिक चोवीश थाय, ते चोवीश सारा अने चोवीश नर सा गणतां अरुतालीश थाय, तेने वली राग अने द्वेषें गुणतां ठन्नुं थाय. ए रीतें श्रोत्रेंद्रियना बार, चक्षुरेंद्रियना शाठ, नासिकाना बार, जिह्वाना बहोतेर अने स्पर्शेंद्रियना ठन्नुं, मली विकारना जेद बशें ने बावन थाय ठे.

ए रीतें नवकारपूर्वक गुरुस्थापना करीने हवे इरियावही पम्किम्याविना चैत्यवंदन, सज्जाय, सामायिक, पोसह, पम्किमणुं, कांइ पण कीधुं सूजे नहीं. उक्तं च श्रीआगमे “इरियावहिआए अपम्किंकंताए न कप्पइ किंपि चेइयवंदण सव्याआवस्सयाइकाउ” ते जणी प्रथम इरियावहि सूत्र वखाणीयें ठैयें. ते इरियावहिने धुरें खमासमण आपीयें, ते आवी रीतें:—

॥ अथ खमासमण अथवा प्रणिपात ॥

॥ इहामि खमासमणो वंदितुं जावणिज्जा ए
निसीहिआए मच्चएण वंदामि ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थ—(खमासमणो के०) हे क्षमाश्रमण ! एटले क्षमादिक दश विध यतिधर्मेने विषे प्रधान सावधान एवा हे क्षमासहित श्रमण तपस्वी ऋषीश्वर साधुजी ! एवा आमंत्रणें करी गुरुने बोलावीने कहियें के, तमारा चरणकमल प्रत्ये (जावणिज्जाए के०) यापनीयया एटले शक्तिसहित एवी जे (निसीहिआए के०) नैषेधिक्या एटले आपणी तनु जे शरीर, तेणें करी (वंदितुं के०) वंदितुं एटले वांदवाने (इहामि के०) हुं वांहुं हुं, इहुं हुं. एटहुं उच्चा ठतांज कहियें. पलेवी, संभासा, बे जानु, ललाट, नावो हाथ अने जूमिका प्रमार्जी बे जानु, बे हाथ, अने पांचमुं ललाट, ए पांचांगें करी जूमि फरसतो थको (मच्चएण वंदामि) एवुं कहे, एटले (मस्तकेन वंदामि के०) मस्तकें करी तमोने हुं वांहुं हुं, एम कहे. ए सूत्र मां त्रण गुरु, अने पच्चीश लघु, मली अष्टावीश अक्षरो ठे ॥ ३ ॥

फरी उजो थइ बे हाथ जोमीने नीचें मुजव समाचारी कहे.

॥ अथ सुगुरुने शातासुखपृष्ठा ॥

इहकार, सुहराइ, सुहदेवसि, सुखतप, शरीरनिरा
बाध, सुख संजम जात्रा, निर्वहो ठो जी, स्वामी शाता
ठेजी, ज्ञात पाणीनो लाज देजोजी ॥ इति ॥ ४ ॥

अर्थ—(इहकार के०) इहा करुं हुं. (सुहराइ के०) सुखें रात्रि, (सुह देवसि के०) सुखें दिवस, (सुखतप के०) सुखें तपश्चर्यामां (शरीरनि राबाध के०) शरीरसंबंधी निराबाधपणामां एटले रोगरहितपणामां (सुखसंजमजात्रा के०) सुखें संयमयात्रामां (निर्वहोठोजी के०) प्रवर्त्तो ठो जी, स्वामी जी शाता ठे जी ॥ ४ ॥ एवी सुखशाता पूढीने पढी एमज उजो थको बे हाथ जोमी इरियावहियंनो पाठ कहे. ते लखीयें ठैयें.

॥ अथ इरियावहियं ॥

॥ इहकारेण संदिसह जगवन् इरियावहियं पन्निक्कमामि इहं ॥

અર્થ:—(શ્ઠાકારેણ કે૦) શ્ઠાકારિ પૂર્વકે ઇટલે તમારી શ્ઠા પૂર્વકે પણ મહારા વચનને બલાત્કારે તથા દાક્ષિણ્યપણે નહીં, પરંતુ તમારી શ્ઠા હોય તો (જગવન્ કે૦) હે જ્ઞાનવંત ! મહાજ્ઞાન્ય, પૂજ્ય, (સંદિસહ કે૦) આદેશ આપો આજ્ઞા કરો, તો (શ્રિયાવહિયં કે૦) ચાલવાનો માર્ગ તથા સાધુ શ્રાવકનો માર્ગ, જે સર્વવિરતિ દેશવિરતિરૂપ તેને વિષે થઈ હોય, જે જીવબાધાદિક સપાપક્રિયા તથા અતિચારરૂપ મલિનતા તે પાપ થકી નિવર્તવાનો જે સાધુ તથા શ્રાવકનો આચાર છે, તે પ્રમાણે હું (પન્નિક્કમામિ કે૦) પ્રતિક્રમું, નિવર્તું, પાઠો વહું, તેવારેં ગુરુ કહે કે (પન્નિક્કમહ કે૦) ઇટલે નિવર્તો, પાપ ટાલો. તેવારેં શિષ્ય કહે કે, (શ્ઠં કે૦) પ્રમાણ છે. ઇટલે જેમ તમે આજ્ઞા દીધી, તેમજ હું તમારો આદેશ અંગીકાર કરું હું, મસ્તકેં ચઢાવું હું. એ આદેશ માગવાના સૂત્રામાં ત્રણ ગુરુ અક્ષર અને ત્રેવીશ લઘુ અક્ષર છે, સર્વ મલી ઠવીશ અક્ષરો છે ॥

શ્ઠામિ પઢિક્કમિતું ॥ ૧ ॥ શ્રિયાવહિયાએ વિરાહણાએ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—હું પણ ઇટલુંજ (શ્ઠામિ કે૦) અજિલભામિ ઇટલે વાંતું હું, જે (શ્રિયાવહિયાએવિરાહણાએ કે૦) ઇર્યાપથિક્યા વિરાધનયા ઇટલે ગમન છે પ્રધાન જેમાં એવો જે માર્ગ, તેને શ્રિયાપથ કહિયેં અને તે માર્ગને વિષે થતી એવી જે જંતુર્ઝની વિરાધના તેને ઇર્યાપથિકી વિરાધના કહિયેં. અથવા ઇર્યાપથિક તે સાધુ તથા શ્રાવકનો આચાર ઇટલે ધ્યાન મૌનાદિક જે જિહ્વું વ્રત, તેને વિષે થયેલી જે આચારાતિક્રમરૂપ વ્રતને બાધા તેને ઇર્યાપથિકી વિરાધના કહિયેં તેનેજ સપાપ ક્રિયા કહિયેં. તે થકી (પન્નિક્કમિતું કે૦) પ્રતિક્રમિતું ઇટલે પ્રતિક્રમવાને નિવર્તવાને હું વાંતું હું, શ્ઠં હું. અર્હીયાં પન્નિક્કમવાને અત્યંત ડજમાલ થયો, એ સંબંધે પહેલાં બે પદની અચ્યુપગમ નામે પ્રથમ સંપદા થઈ. જે આલોચના લક્ષણ રૂપ કાર્યનું અંગીકાર કરવું, તે અચ્યુપગમ સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ અક્ષર ઠ, તથા ગુરુ બે મલી આઠ અક્ષર છે. અને બીજી શ્રિયાવહિયાદિક બે પદની નિમિત્તસંપદા કહી તે અંગીકારકૃત વસ્તુને ઉપજવાનાં કારણ રૂપ છે. માટે એનું નિમિત્ત એવું નામ છે. એમાં પણ બે પદ છે, અને લઘુઅક્ષર બાર ગણાશે ॥

હવે તે વિરાધનારૂપ સપાપક્રિયા શું કલ્યાણી થાય? તે કહે છે.

॥ ગમણાગમણે ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (ગમણાગમણે કે) ગમનાગમને ઇટલે પોતાના સ્થાનકથકી પરસ્થાનકેં જબું, તેને ગમન કહિયેં અને પરસ્થાનકથકી પોતાને સ્થાનકેં આવબું, તેને આગમન કહિયેં. તેને વિષે જે જીવોની વિરાધના થઈ હોય. અહીં વિશેષ ન કહું માટેં એ સામાન્યપ્રકારેં પ્રાયશ્ચિત્ત ઉપજાવવા રૂપ એક પદની ત્રીજી ડંઘ તે સામાન્ય હેતુ સંપદા જાણવી. કેમ કે જીવહિંસા ઉપજાવવાનું સામાન્યહેતુ તે ગમનાગમન છે; એમાં લઘુ અક્ષર ઢ છે ॥ ૩ ॥

હવે ત્યાં પરસ્થાનકેં જતાં અને સ્વસ્થાનકેં આવવાને વિષે વિરાધના કેમ થાય ? તે કહે છે.

પાણક્રમણે, વીયક્રમણે, હરિયક્રમણે, ઝંસા ઝતિંગ
પણગ દગ મટ્ટી મકકડા સંતાણા સંકમણે ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (પાણક્રમણે કે) પ્રાણાક્રમણે ઇટલે બેંદ્રિય, તેંદ્રિય અને ચૌરિંદ્રિય, જીવોને પ્રાણી કહિયેં. તે જીવોને આક્રમણ ઇટલે પગેં કરી ચાંપવાથી તથા (વીયક્રમણે કે) વીજાક્રમણે વીજ ઇટલે શાલ્મિ, ગોધૂમ, યવ, શરણવાદિક સર્વજાતિનાં ધાન્ય પ્રમુખ જે વાવ્યાં ઢતાં ઝગી આવે, તે વીજ જાણવાં તેને આક્રમણ ઇટલે પગેં કરી ચાંપવાથી તથા (હરિયક્રમણે કે) હરિતાક્રમણે, હરિત ઇટલે નીલવર્ણવાલી એવી જે મૂલસ્કંધાદિક દશ પ્રકારની વનસ્પતિ, તેને આક્રમણ ઇટલે પગેં કરી ચાંપવાથી. એમાં પાલ્લાં બે પદેં કરી સર્વ વીજ અને સર્વ વનસ્પતિને વિષે જીવણું કહું જે માટે, જીવનાં લક્ષણ, સર્વ એડમાં સંપૂર્ણ દીઠામાં આવે છે, તે આ પ્રમાણે:- મનુષ્યના શરીરની પેઠે વનસ્પતિનું શરીર પણ બાલ, કોમલ, તરુણ તથા વૃદ્ધતાપ્રમુખેં કરી સહિત દીઠામાં આવે છે. તથા જેમ હાથ તથા પગાદિક અવયવોયેં કરી મનુષ્યનો દેહ વૃદ્ધિને પામે છે, તેમ શાખાદિક અવયવોયેં કરી વૃદ્ધની વૃદ્ધિ પણ થાય છે. તથા જેમ મનુષ્યાદિક પ્રાણીઓમાં જાગ્રત્ તથા નિદ્રા અવસ્થા દીઠામાં આવે છે. તેમ પુષ્પા તથા આમલી પ્રમુખ વૃદ્ધ, ચંદ્રવિકાસિક તથા સૂર્યવિકાસિકાદિક કમલ, અને અંબાની પુષ્પાદિકમાં નિદ્રા તથા જાગ્રતાદિક અવસ્થા દીઠામાં આવે છે. તથા લોચ, હર્ષ, લજ્જા, જય, મૈથુન, ક્રોધ, માન, માયા, લોચ, આહાર,

उधसंज्ञा, इत्यादिक सर्व विकार, वृद्धोनें पण मनुष्यनी पेठें थता दीगमां आवे ठे. जेम के, श्वेत आकमानुं वृद्ध तथा बील पलाशादिक वृद्ध, जूमिगत निधानने पोताना मूलनी जरें करी वींटी विये ठे, ते लोचनो जाव जाणवो, वर्षाकालने विषे मेघनी गर्जना सांजलीने शीतल वायुना फरसे करी अंकूर उत्पन्न थाय ठे, ते हर्षनो जाव जाणवो. लज्जाबु वेली, मनुष्यना हाथ वगेरे अंगना स्पर्शथकी संकोचाई जाय ठे; ए लज्जा तथा जय नो जाव कहेवाय. अशोकवृद्ध, बकुलवृद्ध तथा तिलकवृद्धादिक नवयौवनस्वरूप सालंकार कामिनीना पगनी पानिना प्रहारें करी, तेना मुखनो तांबूलरस ढांटवाथी, तेना करेला सस्नेहालिंगन वडे तथा तेना करेला हा वजाव कटाक्षविद्वेषें करी तत्काल फलता दीसे ठे; ए मैथुनसंज्ञानो जाव जाणवो. कोकनद वृद्धनो कंद, मनुष्यनो पग लाग्याथी हुंकारा मूके ठे; ए क्रोधनो जाव जाणवो. रुदंती वेल, अहो हुं ठतां आ लोको दुःखी कां थाय ठे ? एवा अहंकारें करी निरंतर अश्रुपात करे ठे. केम के, तेना योगथी सुवर्णनी सिद्धि थाय ठे; माटे ए माननो जाव जाणवो. प्रायः घणुं करीने बधी वेलीयो पोत पोतानां फलोने पांदमायें करी ढांकी विये ठे, ए मायानो जाव जाणवो. तथा जूमिका जलादिक आहारना योगें वृद्धो नी वृद्धि थाय ठे; अने ते विना दिवसें दिवसें कुमलाई जाय ठे. मनुष्य नी पेठें नागरवेलि प्रमुखने तिलवटी गोमय तथा दुग्धादिकना दोहला उपजे ठे. ते परिपूर्ण थया पठी पत्र, फल, फूल, तथा रसनी वृद्धि थाय ठे; ए पण आहारसंज्ञानो जाव जाणवो. वृद्धने पांडू. गांठ. उदरवृद्धि, सोजो तथा दुर्बलपणुं प्रमुख रोगें करी फूल, फल, पान, त्वचाने विकार दीसे ठे. तथा सर्व वनस्पतिना आउखां पोत पोताना नियतज होय ठे; इष्ट तथा अनिष्ट आहारनी प्राप्तिं करी वृद्धो पुष्ट तथा अपुष्ट थाय ठे; वेलीयो मार्गने मूकीने वृद्धनी उपरज चढे ठे; ए उधसंज्ञानो जाव जाणवो. इत्यादिक युक्तियें करी श्री आचारांगना पहेला श्रुतस्कंधना पहेला अध्ययनमां सविस्तर जीवपणुं स्थाप्युं ठे. अहीं कोइ पूढे के, जो वनस्पति जीवरूप होय तो उदन तथा जेदन प्रमुख करतां कां रुदन करती नथी ? अथवा नाशी जती नथी ? एनो उत्तर ए ठे के, मनुष्यनी पेठें वनस्पतिने मुख, पग, तथा हाथ प्रमुख अवयवोनो अजाव ठे अने स्थावर कर्म-

ना उदयथी नासवाने वनतुं नथी, तो पण तेउने अव्यक्त वेदना होयज ठे. जेम कोइ एक आंधलो, बहेरो, वोवमो, तुंगो, पांगलो अने विषम वा युना विकारें करी थंजाणो थको सर्व अंगोपांगना व्यापार रहित एवो पुरुष होय, तेने कोइ तामनप्रमुख करे, तो तेथी ते सहन थाय नही पण मुखादिकना अजावें रोइ तथा नाशी शके नही तथापि तेने वेदना तो थायज ठे. माटे कोइ महोटा अवश्य प्रयोजन विना वनस्पतिनी विराधना करवी नही. (उसा के०) अवश्याय एटले ठार, एथी आकाशथकी जे सूक्ष्म अप्काय पडे, तेनुं ग्रहण करवुं. ए सूक्ष्म अप्कायनी विराधना आ करी पापहेतु ठे; एम जणावे ठे. उक्तं च श्री आगमे “ एगंमि उदगविंदुमि, जे जीवा जिणवरोहिं पणत्ता ॥ ते जइ सरिसिव मित्ता, जंबूदीवे न मायंति ॥ १ ॥ ” तथा (उत्तिंग के०) गर्हजाकार जीवो, जूमिने विपे वृत्ताकार घर करीने रहे, अर्थात् जूमिने विपे गोल विवरना करनार जेतुं जुईया एवुं नाम होय ठे, ते जाणवा. अथवा उत्तिंग शब्दें करी कीदीयोनां नागरां पण जाणवां. (पणग के०) पनक एटले पांचवर्णा नील फूल जाणवां. (द गमट्टि के०) दकमृत्तिका एटले जे सचित्त जूमिकायें सचित्त पाणीने योगें करी कादव थाय, अर्थात् पाणी अने माटी. ए वे जेला मलेला कादव कीचरु जाणवा अथवा दग एटले पाणी अने मट्टि एटले माटी एम वन्ने पदना अर्थ जूदा जूदा पण जाणवा. (मक्कना के०) मर्कट एटले कोलीयावमाना (संताणा के०) संतान एटले जाल ए कोलीयावमाना जालने मर्कटसंतान कहियें. ए सर्व पांच अथवा ठ जातिना जीवोने (संक्रमणे के०) संक्रमण एटले पगे करी पीड्याथकी अथवा चांप्याथकी, पगादिकें करी मसलवाथकी, मथन करवाथकी, तामन, तर्जान करवा थकी जे कांइ विराधना थइ होय, ए विशेषपणे बीजादि आक्रमण रूप चार पदनी इत्तर एटले विशेषहेतु नामें चोथी संपदा जाणवी. एमां लघुअक्षर व-त्रीश अने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली आक्रमणीश अक्षरो जाणवा ॥ ४ ॥

हवे घणुं शुं कहेवुं परंतु एकजपदें करी सर्व जीवोनी

विराधना कहियें ठैयें.

जे मे जीवा विराहिया ॥ ५ ॥

जर्थः—(जेमेजीवाविराहिया के०) ये मया जीवा विराधिताः एटले

जे कोइ जीवो में विराध्या होय, दुःखमांहे पाड्या होय, एमां जीव विराध्या एम सामान्ये कहुं पण एकेंद्रिय, बैन्द्रिय, इत्यादिक विस्तारें न कहुं माटें ए सकलजीवना परितापरूप एक पदनी पांचमी संग्रहसंपदा जाणवी. एमां सर्व लघु अक्षर आठ ठे ॥ ५ ॥

हवे ते कया जीव में विराध्या एटले दुःखीया कीधा ? ते कहे ठे.

॥ एगिंदिया, बेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया ॥ ६ ॥

अर्थः—(एगिंदिया के०) एकेंद्रियाः एटले जेने शरीररूप एकज इंद्रिय होय ते पृथ्वी, पाणी, अग्नि, वायु अने वनस्पतिरूप पांच प्रकारना स्थावर जीवने एकेंद्रिय जाति कहियें, ते वही पांचे स्थावरना पण एके काना अनेक जेद ठे, ते जीवस्वरूप कुलकथकी जाणवा. हवे त्रसजीव कहे ठे. (बेइंदिया के०) द्वीन्द्रियाः एटले जेने शरीर अने मुख ए बे इंद्रियोज होय, एवा कृमि, शंख, शीप जलो, गंमोला, अलसीयां प्रमुख जेने पग न होय तेने बैन्द्रिय जीव कहियें. (तेइंदिया के०) त्रीन्द्रियाः एटले जेने शरीर, मुख तथा नासिका, ए त्रणज इंद्रियो होय, एवा गद हिया, कुंशुआ, जू, लीख, मांकर, कीमी, मकोना प्रमुख जेने आठंधिका पग होय अथवा जेम मुखार्थे शिंग होय ते सर्व त्रेंद्रिय जीव जाणवा. (चउरिंदिया के०) चतुरिंदियाः एटले जेम शरीर, मुख, नासिका अने आंख, ए चार इंद्रिय होय एवा माखी, कुती, महर, मांस, विंठी, कोलीयावना, चांचर, त्रमरी, टीर प्रमुख जे जे उरुनारा जीव होय, जेने ठ अथवा आठ पग होय तथा मस्तकें शिंग होय, ते सर्व चतुरिंदिय जीव जाणवा. (पंचिंदिया के०) पंचेंद्रियाः एटले जेम शरीर, मुख, नासिका, आंख अने कान. ए पांचे इंद्रिय होय एवा जलचर ते मत्स्य कछपादिक तथा स्थलचर ते सिंहव्याघ्रादिक अने खेचर ते हंस मयूरादिक, पक्षीयो ए तिर्यच जाणवा. तथा मनुष्य, देव अने नारकी, ए सर्व पंचेंद्रिय जीव कहियें. ए पांच बोल मध्ये सर्व संसारी जीव आवी गया, एमां एकेंद्रिय, बैन्द्रिय, एम जीवनां नाम कहां, तेथी ए एकेंद्रियादिक, जीव जेद देखामवारूप पांच पदनी जीवसंपदा ठही जाणवी. एमां सर्व मली एकवीश लघु अक्षर ठे. ॥ ६ ॥

हवे ए जीवोने केवी केवी रीतें विराध्या ? तेनो प्रकार कहे ठे.

अजिहया, वत्तिया, लेसिया, संघाश्या, संघट्टिया, परि
याविया, किलामिया, उदविया, ठाणाउं ठाणं संकामि
या, जीवियाउं ववरोविया, तस्स मिहामि डुक्कडं ॥ ७ ॥

अर्थः—(अजिहया के०) अजिहताः तिहां अजि एटले सामा आव-
ताने पगें करी हता एटले हण्णा, अथवा उपाहीने परहा पटकाव्या एट
ले परहा नाख्या, तेने अजिहता कहियें तथा (वत्तिया के०) वर्त्तिताः ए-
टले पूंजीने एकठा कीधा एक ढगले कीधा, अथवा धूळें करी किंवा कर्द
में ढांक्या, तेने वर्त्तिता कहियें. तथा (लेसिया के०) श्लेषिताः एटले जू
मियें घश्या तथा जीतादिकें लगाड्या अथवा लगारेक मसळ्या तेने ले-
सिया कहियें. (संघाश्या के०) संघातिताः एटले मांहोमांहे शरीरने मे-
लववे करी पिंभीचूत कीधा, एकठा मेलव्या तेने संघातिता कहियें, तथा
(संघट्टिया के०) संघट्टिताः एटले थोमो स्पर्श करवे करी डुहव्या, (प-
रियाविया के०) परितापिताः एटले समस्त प्रकारें ताप्या, पीड्या, परि-
ताप उपजाव्यो, (किलामिया के०) क्लामिताः एटले गाढी किलामणा-
ग्लानि उपजावीने निस्तेज कीधा, निटोल कीधा, माख्या नहिं पण मृत
प्राय कीधा, (उदविया के०) अवडाविताः एटले उन्नासित त्रास पमाड्या
अर्थात् शेष जीव रह्यो पण हाली चाली न शके, एवा कीधा, तथा (ठा-
णाउं ठाणं संकामीया के०) स्थानात् स्थानं संक्रामिताः एटले (ठाणाउं
के०) एक स्थानकथकी उपाहीने (ठाणं के०) बीजे स्थानकें (संकामि
या के०) संक्रामव्या (जीवियाउं ववरोविया के०) जीविताड्यवरोपिताः मा-
रिताः एटले (जीवियाउं) जीवितव्य थकी (ववरोविया के०) चूकाव्या
जूदा कीधा, अथवा माख्या. ए अजिहया इत्यादिकें करी जे एकेंद्रियादिक
जीवोनी विराधना थइ होय (तस्स के०) ते संबंधी जे अतिचार लाग्या,
तेने (डुक्कडं के०) डुक्कृत एटले पाप कहियें, ते डुक्कृत (मि के०) मे
एटले महारं मन, वचन, कायायें करी (मिह्या के०) मिथ्या एटले नि-
ष्फल थाउं. हवे वली एवां पाप न करूं. इति जावः ॥ एमां अजिहया इ-
त्यादिक विराधनानां नाम दीधां, माटे ए जीवादिक जेदने परितापना

વિરાધના રૂપ અગ્નીઆર પદની વિરાધના નામેં સાતમી સંપદા થઇ. એમાં લઘુ અક્ષર એકાવન, ગુરુ અક્ષર ઠ છે, સર્વાક્ષર સત્તાવન છે, હવે મિઠા મિડુક્કનં એ પદનો અક્ષરાર્થ સમાસેં કરી કહે છે. જેમ કે:- “મિઠ મદવ ઠત્તે, ઠચ્ચિય દોસાણ ઢાયણે હોઇ ॥ મિત્તિય મેરાઈઠિઠ, ડુત્તિ ડુગંઢામિ અપ્પાણં ॥૧॥ કત્તિય કરુમે પાવં, રુત્તિય રુવેમિ તં ડવસમેણં ॥ એસો મિઠા ડુક્કનં, પયસ્કરઢો સમાસેણં ॥૨ ॥” અર્થ:- (મિઠમદવઠત્તે કેળ) મિકાર જે છે તે મૃડુ સુકુમાલ અહંકાર રહિત પણાને અર્થેં છે, (ઠચ્ચિયદોસાણઢાયણે હોઇ કેળ) ઠકાર જે છે તે, દોષના ઢાંકવાને અર્થેં છે. (મિત્તિયમેરાઈઠિઠ કેળ) મિકાર જે છે, તે મર્યાદામાં રહેવાને અર્થેં છે. (ડુત્તિડુગંઢામિઅપ્પાણં કેળ) ડુકાર જે છે, તે પાપકારિ આત્માને ડુગંઢવાને માટે છે ॥૧॥ (કત્તિયકરુમે પાવં કેળ) કકાર જે છે, તે મેં જે પાપ કીધું તેને (રુત્તિયરુવેમિતંડવસમેણં કેળ) રુકારેં કરી દહું ડું. વાલું ડું. ડપશમાલું ડું, (એસોમિઠાડુક્કનં કેળ) એ મિઠા મિડુક્કનંનો (પયસ્કરઢોસમાસેણં કેળ) પદાક્ષરાર્થ, સમાસેં કરીને કહ્યો.

એ ઈરિયાવહિને સમ્યક્ પ્રકારેં મન, વચન અને કાયાયેં કરી ત્રિકર-ણશુદ્ધે પન્નિક્કમતાં મિઠામિ ડુક્કનંના દેનારને ક્ષણેકમાં મૃગાવતીની પેરેં સર્વ કર્મોનો ક્ષય થાય. તિહાં સર્વ મલી પાંચશે ને ત્રેશઠ જાતિના જીવો છે, તેની સાથેં મિઠામિડુક્કનં દર્શ્યેં, તેવારેં અઢાર લાલ, ચોવીશ હજાર, એકશો ને વીશ, એટલા મિઠામિડુક્કનં દેવાય, તે આવી રીતેં:-તિહાં પ્રથમ પાંચશોને ત્રેશઠ સ્થાનકેં જીવ ડપજે છે, તે સ્થાનકોનું વિવરણ કરે છે:-

પૃથ્વીકાય, અપૂકાય, તેજકાય તથા વાઙકાય. એ ચાર સ્થાવરને સૂક્ષ્મ તથા બાદર કરતાં આઠ જ્ઞેદ થાય. અને પાંચમા વનસ્પતિકાયના ત્રણ જ્ઞેદ છે:-એક સૂક્ષ્મ નિગોદરૂપ તથા બે પ્રકારની બાદર, એક પ્રત્યેક ને બીજી સાધારણ, એ પાંચ સ્થાવરના મલીને અગ્યાર જ્ઞેદ થયા, તથા બેંદ્રિય, તેંદ્રિય નેં ચઢરિંદ્રિય, એ ત્રણે વિકલેંદ્રિય કહેવાય છે. એ સંમૂર્ઢિમજ હોય છે. એ ત્રણ પહેલા અગ્યારની સાથેં મેલવીયેં એટલે ચૌદ જ્ઞેદ થાય; તે ચઢદ પર્યાસા તથા ચઢદ અપર્યાસા મલી અઠાવીશ જ્ઞેદ થાય. હવે પંચેંદ્રિય તિર્યંચના દશ જ્ઞેદ કહે છે:-તેમાં સર્વ પ્રકારના મત્સ્યાદિક જલચરનો એક જ્ઞેદ, સ્થલચરના ત્રણ જ્ઞેદ, તેમાં એક ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પાદ, આશીવિષ પ્રમુખ ડર:પરિસર્પ, અને ગોહપ્રમુખ ઝુજપરિસર્પ એ સ્થલચરના ત્રણ

जेद अने चार प्रकारना खेचरनो एक जेद, ए सर्व मली पांच गर्जज अने पांच समूर्द्धिम मली दश जेद थाय. ए दशने पर्यासा तथा अपर्यासा गणीयें ल्यारें वीश जेद थाय- ए वीशमां पहेला अष्टावीश मेलवीयें, ल्यारें अरुतालीश थाय. ए तिर्यचना जेद जाणवा. हवे नारकीना जेद कहे ठे. रत्नप्रज्ञा, शर्कराप्रज्ञा, बालुकप्रज्ञा, पंकप्रज्ञा, धूमप्रज्ञा, तमप्रज्ञा तथा तम तमप्रज्ञा, ए सात नरकना नारकी पर्यासा तथा अपर्यासा मली चौद जेद थाय; तेमां पाठला अरुतालीश मेलवियें, ल्यारें बाशठ थाय. हवे मनुष्यना जेद आ प्रमाणें:-पांच जरत, पांच ऐरवत, तथा पांच महाविदेह, ए कर्मचूमिना पंदर जेद; पांच हेमवंत, पांच हिरण्यवंत, पांच हरिवर्ष, पांच रम्यक, पांच देवकुरु तथा पांच उत्तरकुरु, ए अकर्मचूमिना त्रीश जेद अने ठपन्न अंतर द्वीपो कहेवाय ठे. ए ठपन्ननी साथें पेला कर्म चूमिना पंदर तथा अकर्मचूमिना त्रीश मेलवियें, ल्यारें एकशो एक जेद मनुष्य जातिना थाय. एमां गर्जज मनुष्यना पर्यासा तथा अपर्यासा मली वशें ने वे जेद थाय. अने तेनी साथें एकशो ने एक अपर्यासा समूर्द्धिम मनुष्यना जेद मेलवीयें, ल्यारें त्रणशें ने त्रन जेद थाय. अने बाशठ प्रथम तिर्यचना कह्या, ते सर्व एकठा कस्याथी त्रणशें ने पांशठ जेद थाय.

हवे देवताना एकशो ने अष्टाणुं जेद कहियें ठैए:-प्रथम परमाधामी ना पंदर, दश जुवनपति, आठ व्यंतर, आठ बाणव्यंतर, दश ज्योतिषी, तेमां पांच चर ने पांच स्थिर जाणवा. त्रण किद्विषिया, दश तिर्यकूजंजक, पांच जरत तथा पांच ऐरवत, ए दश क्षेत्रना दश वैताद्वने विषे “अन्ने पाणे सयणे, वळे लेण्यपुष्पफलपुवा ॥ बहुफल अविवत्ति जुआ, जंजगा दसविहा हुंतीति जंजकाः ॥ १ ॥” नव लोकांतिक, बार देवलोकना, नव प्रवेयकना, पांच अनुत्तर वैमानिकना, ए सर्व मलीने नवाणुं थया. ते पर्यासा तथा अपर्यासा, ए वे जेदें करतां एकशो ने अष्टाणुं जेद थाय. तेने पाठला त्रणशो ने पांशठमां जेदीयें ल्यारें पांचशो ने त्रेशठ सर्व जी वीनां उत्पत्तिस्थानक थाय. तेने ‘अजिहया’ इत्यादिक दश पदवडे दश गुणा करियें, ल्यारें पांच हजार वशें ने त्रीश थाय; ते वली राग ने द्वेषथी बमणा करियें, ल्यारें अग्यार हजार वशें ने शाठ थाय; ते मन, वचन ने कायायें करी त्रण गुणा करियें, ल्यारें तेत्रीश हजार, सातशें ने एंशी था-

य. ते करवा, कराववा तथा अनुमोदनशी त्रण गुणा करियें, त्यारें एक लाख, एक हजार, त्रणशें ने चाव्दीश थाय. ते अतीत, अनागत तथा वर्त्तमानकाळें करी त्रण गुणा करियें, त्यारें त्रण लाख चार हजार ने वीश थाय. ते अरिहंतनी साखें, सिद्धनी साखें, साधुनी साखें, देवनी साखें, गुरुनी साखें, तथा आत्माणी साखें, ए ठनी साखें ठ गुणा करियें, त्यारें अठार लाख, चोवीश हजार, एक शो ने वीश, मिळामिडुक्कं थाय. एवी रीतें जीवने खमत खामणां कीजें. ए इरियावही पन्तिक्रमतां शुभ ध्यानें करी अनेक घोर पाप विलय थाय ॥ ५ ॥

हवे ए आलोया पन्तिक्रम्या जे अतिचार, तेनुं उत्तरीकरण एटवे वली विशेष शुद्धि करवाने अर्थें काउस्सग करवाने वां ठतो थको तस्सउत्तरीनो पाठ कहे, ते आवी रीतें:-

॥ अथ तस्स उत्तरी ॥

तस्स उत्तरीकरणेणं, पायचित्तकरणेणं,
विसोहीकरणेणं, विसद्धीकरणेणं, पावाणं क
म्माणं निग्घायण्ठाए, ठामि काउस्सगं॥ए॥

अर्थ:-हवे एवी रीतें आलोवतां, पन्तिक्रमतां पण जे कांइ पापसहि त आत्मा रह्यो होय, (तस्स के०) तेनीज वली विशेष शुद्धिने अर्थें जे कांइ आगल करवुं, तेने (उत्तरीकरणेणं के०) उत्तरीकरण एटवे विशेषें करी वली उपर शुद्ध करवुं तेने उत्तरीकरण कहियें, ते आगल तो हवे काउस्सग करवुं ठे, माटे कायोत्सर्ग करवे करीने विशुद्धि करुं तुं, एटवे जे अतिचारनुं आलोयण प्रमुख पूर्वे कीधुं ठे, तेनी वली विशेषशुद्धिने अर्थें कायोत्सर्ग करुं तुं, वली ते कायोत्सर्ग तो (पायचित्तकरणेणं के०) शुद्ध प्रायश्चित्त करवे करीने होय, एटवे गुरुपासें पाप आलोवीयें, पठी गुरुयें दीधुं एवुं जे आलोयणानुं तप, तेने प्रायश्चित्त कहियें. प्रायः घणुं चित्त ए टवे मन अथवा जीव तेने शोधे ठे, तेने प्रायश्चित्त कहियें अथवा जे पापने ठेदे, तेने प्रायश्चित्त कहियें. ते काउस्सगने करवे करी पाप ठेदाय, आत्मा पाप रहित थाय. वली ते प्रायश्चित्त पण (विसोहीकरणेणं के०) विशेषें

शोधवुं तेने विशोधीकरण कहियें एटले आत्मानो पापरूप अंतर मल जे अतिचार, तेना टालवाथी एटले निर्मलता करवे करीने विशोधी होय वली ते विशोधीकरण पण विशल्य होय, तो थाय, त्यां कहे ठे. (विसह्वी करणेणं के०) गयां ठे मायादि त्रण शल्य जेनाथी तेने विशल्य कहियें. एटले एक मायाशल्य, बीजुं नियाणशल्य, अने त्रीजुं मिथ्यात्वशल्य, ए अंत रंग त्रण शल्यने टालवा थकी थाय. ए उत्तरीकरणादिक चार हेतुयें करी एटले ए चार निमित्तें करीने शुं करवुं ठे? तो के (पावाणं कम्माणं के०) संसार हेतु जे ज्ञानावरणीयादिक पाप कर्मों ठे, तेउने (निग्घायणठाए के०) निर्घातनार्थाय एटले उबेदन करवाने अर्थें (काउस्सग्गं के०) कायव्यापार त्यागरूप कायोत्सर्ग प्रत्यें (ठामि के०) तिष्ठुं तुं, कायाने एक ठामें करुं तुं, केम के जे स्थानकें कायानो व्यापार करवो कह्यो होय, तो ते स्थानकें जीव शुं नहिं करे? अर्थात् सर्व कांइ करे. ए माटे कायाना व्यापारने ठांरुं तुं. एमां तस्स उत्तरीकरणेणं इत्यादिक पक्कमवाना शब्दो कहा. माटे ए ठ पदनी आठमी पक्कमण नामें संपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर उंगणचाळीश गुरु अक्षर दश; सर्वाक्षर उंगणपच्चाश ठे, ए वे सूत्रोना गद्यपाठ ठे गाथा बंध नथी माटे ए वेहु सूत्रोमां संपदा आठ, पद बत्तीश, गुरु अक्षर चोवीश, लघु अक्षर एकशो ने पंचोतेर, सर्व मली एकशो ने नवाणुं अक्षरो ठे:— हवे ए आगल एक ठामें काउस्सग्ग करुं ए पदें करी एवी प्रतिज्ञा करी के, कायानो व्यापार न करुं, तो हवे बीजो शरीरनो कोइ पण व्यापार कख्याथी प्रतिज्ञानो जंग थाय, तेमाटे काउस्सग्गमां नीचें कहेला आगार मोकलां राख्यां ठे, ए आगारें करी काउस्सग्गनो जंग न थाय ते कहे ठे.

॥ अथ अन्नञ्ज उससिएणं ॥

अन्नञ्ज उससिएणं, नीससिएणं, खासिएणं, ठीएणं, जंजा इएणं, उडुएणं, वायनिसग्गेणं, जमलिए, पित्तमुठाए ॥१॥

अर्थ:—(अन्नञ्ज के०) अन्यत्र ते बीजे ठामें एटले हवे जे उड्ढासादिक आगारो कहेशे, ते आगार वर्जीने बीजे स्थानकें कायानो व्यापार करवानो नियम करुं तुं. हवे ते आगारोनां नाम कहे ठे, (उससिएणं के०) उड्ढासितात् एटले मुखें तथा नासिकायें करी उंचो श्वास लक्ष्यें. तेने उ

श्वास कहियें. ते टालीने अन्यत्र बीजो कायव्यापार करवानो नियम ठे
अर्थात् उंचो श्वास देतां महारो काउस्सग्न जंग न थाय. एम आगल
पण सर्व पदें जाणी लेवु. (नीससिएणं के०) निःश्वासितात् एटले जे मुखें
तथा नासिकायें करी नीचो श्वास मूकीयें: तेने निःश्वास कहियें, ते नीचो
श्वास मूकतां महारो काउस्सग्न न जांगे, ए बे आगार, अशक्यपरिहार
जणी मोकला कीधा, (खासिएणं के०) कासितात् एटले खांसी उधरस
आवे थके (डीएणं के०) ठिक्कितात् एटले ठीक आवे थके (जंजाइएणं
के०) जंजितात् एटले बगासुं आवे थके एटले जेवारें खांसी, ठीक अने
बगासुं आवे, तेवारें जीवरक्षा जणी मुखें हाथ देतां महारो काउस्सग्न न
जांगे. (उडुएणं के०) उद्गारितात् एटले उरुकार आवे थके (वायनि
सग्गेणं के०) वातनिसर्गात् एटले वायसंचय ते अधोद्वारें जे वायु निकले
तेने वातनिसर्ग कहियें, ए जेवारें उद्गार तथा वातप्रवर्तन करे तेवारें
जीव रक्षा जणी मुखद्वारें हाथ देतां मुहपत्ति प्रमुख देवानी जयणा करतां
काउस्सग्न न जांजे, (जमलिए के०) देहत्रमे: एटले त्रमरी, चक्री, फेर
अकस्मात् आवे, तेने जमलि कहियें. (पित्तमुष्ठाए के०) पित्तमूर्ध्या: ए
टले पित्तने प्रकोपें करी मूर्ध्वा आवे, तेने पित्तमूर्ध्वा कहियें. ए त्रमरी अने
मूर्ध्वा आवे थके जो नीचें न बेसे तो उजो थको पडे, तेथी आत्मविराधना
तथा संयमविराधना थाय, तेमाटे त्रमरी, मूर्ध्वा आव्याथी तिहांवेसवुं पडे
तेथी महारो काउस्सग्न जंग न थाय. अहीं सुधी एकेका आगारनां नाम
दीधां, माटे ए नव पदनी प्रथम एकवचनांत आगारसंपदा थइ. एमां लघु
अक्षर आरुत्रीश, अने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली चुम्मालीश अक्षर ठे

सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं, सुहुमेहिं खेलसं
चालेहिं, सुहुमेहिं दिठिसंचालेहिं ॥ २ ॥

अर्थ:- (सुहुमेहिंअंगसंचालेहिं के) सूक्ष्मेज्योऽङ्गसंचारेज्यः एटले
सूक्ष्म जे अंगनो संचार ते हाववुं करे, शीतादिक वेदनायें करी रोमो
त्कंप उपजे तेथी शरीरनो संचार थाय, (सुहुमेहिंखेलसंचालेहिं के०)
सूक्ष्मेज्यः श्लेष्मसंचारेज्यः एटले शरीरमांहे जे सूक्ष्म श्लेष्मनो संचार
थाय, मुखना थूंकनुं चालवुं तथा कफनुं गलवुं थाय, (सुहुमेहिं दिठिसंचा

लेहिं के०) सूक्ष्मेज्यो दृष्टिसंचारेज्यः एटले सूक्ष्म जे दृष्टिनो संचार मिषो न्मिषादिकें चक्षुने हलाववाथकी थाय. अहीं सुहुमेहिं प्रमुख पदमांहे बहु आगारनां नाम दीधां माटे ए त्रण पदनी बहुवचनांत आगार नामें संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश अने गुरु एक, मली त्रीश अक्षरो ठे.

एवमाइएहिं आगारेहिं अन्नगो, अ-
विराहिउं, हुज्ज मे काउस्सगो ॥ ३ ॥

अर्थ:- (एवमाइएहिंआगारेहिं के०) एवमादिकैः आगारैः एटले एव मादिक जे पूर्वोक्त बार आगार कहां, ते आदें देश्ने अंहिं आदि शब्द थकी बीजां पण चार (आगारेहिं के०) आगार लेवां, तेनां नाम कहे ठे. एक तो बीजली अथवा दीपकादिकनी उजेहि एटले अग्निना अजवा लानो प्रकाश आपणा शरीर उपर पडे, तो उढण वस्त्रादिक लेवुं पडे अथवा बीजे स्थानकें जवुं पडे, तेथी महारो काउस्सग न जांजे. बीजो मा-ज्जर तथा उंदरादिक प्रमुख, आगल जतां आवतां होय. दोमता होय, तथा मुख आगल पंचेंद्रियजीवनुं ठेदन, जेदन थतुं देखे. तो बीजे स्थान कें जवुं पडे, तेथी काउस्सग न जांजे. त्रीजो अकस्मात् चोरनी धाम आ-वी पडे, अथवा राजादिकना जयथी बीजे स्थानकें जवुं पडे आघा पाठा थवुं पडे तेथी काउस्सग न जांजे, तथा चोथो अग्नि लागे अथवा घरनी जीत खम्हकती पकती जाणीयें तथा पोताने अने पर जे साधु आदिक तेने सर्पादिक दंश मारे, अथवा सिंहादिकना उपद्रव थता जाणे, इत्यादिक अनेरा पण जिहां विलंब करतां घणीज धर्मनी हानि थती देखीयें तो तिहां अणपूगो काउस्सग पारतां थकां पण काउस्सग न जागे, ए चार आगार अपवादमागें जाणवा, पण उत्सगें न जाणवा. एनी सार्थे पूर्वोक्त बार आगार मेलवीयें तेवारें शोल आगार थाय, ए सर्व शोल आगारोयें करीने काउस्सग पारतां थोमीशी विराधना थतां पण ए व्यापार करतां महारो काउस्सग (अन्नगो के०) अन्नगः एटले सर्वथा अखंमित (अविरा-हिउं के०) अविराधितः एटले थोमोशो देशथी पण न विराध्यो, अर्थात् देशथी पण अविराधित एवो अखंमित संपूर्ण (काउस्सगो के०) कायो त्सर्ग ते (मे के०) महारे (हुज्ज के०) होजो, एमां एवमाइ इत्यादिक

આગાર કહ્યાં, મારેં એ ઠ પદની ત્રીજી આગંતુક આગારસંપદા જાણવી.
 એમાં લઘુ એકવીશ, અને ગુરુ ચાર, મલી પચ્ચીશ અક્કરો હે ॥ ૩ ॥

હવે એ કાઝસ્સગ્ગનો વચ્ચત આંકે હે, એટલે એવો કાયો
 ત્સર્ગ કેટલી વાર સુધી હોય? તે કહે હે:-

જાવ અરિહંતાણં, જગવંતાણં, નમુક્કારેણં, ન પારેમિ ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (જાવઅરિહંતાણંજગવંતાણંનમુક્કારેણં કેળ) યાવદર્હતાં જગવતાં
 નમસ્કારેણ એટલે (જાવ કેળ) જ્યાં લગેં (અરિહંતાણં જગવંતાણં કેળ) શ્રી
 અરિહંત જગવંત પૂજ્ય તેને (નમુક્કારેણં કેળ) નમસ્કાર સહિત એટલે નમો
 અરિહંતાણં એવો ઉચ્ચાર કરી (ન પારેમિ કેળ) ન પારયામિ, નહિં પારું એટ
 લે કાયોત્સર્ગના પાર પ્રત્યેં ન પામું, સમાપ્ત ન કરું, ત્યાં સુધી જાણવું. એમાં જાવ
 અરિહંતાણં इत्यादिक पदमां काउस्सगगनुं मान कहुं. તેથી એ ચાર પદની કા-
 યોત્સર્ગને અવધિમર્યાદારૂપ કાયોત્સર્ગાવધિ નામેં ચોથી સંપદા જાણવી. એમાં
 લઘુ અક્કર વીશ, અને ગુરુ અક્કર એક, સર્વ મલી એકવીશ અક્કરો હે ॥૪॥
 તાવકાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, જાણેણં, અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (તાવકાયં કેળ) તાવત્કાયં એટલે (તાવ કેળ) ત્યાં લગેં (કા
 યં કેળ) મહારી કાયાને શરીરને (ઠાણેણં કેળ) સ્થાનેન એટલે એક સ્થાન
 કેં સ્થિરપણે ઝાંચું રાખીને (મોણેણં કેળ) મૌનેન એટલે વચ્ચનને રંધવે
 કરીને (જાણેણં કેળ) ધ્યાનેન એટલે ધ્યાન તે ધર્મને વિષે મનનું
 સ્થિરપણું અર્થાત્ નવકારાદિકને વિષે એકાગ્રધ્યાન તેણેં કરીને (અપ્પા
 ણંવોસિરામિ કેળ) આત્માનં વ્યુત્સજામિ એટલે (અપ્પાણં કેળ) પોતાની
 કાયા તે પ્રત્યેં (વોસિરામિ કેળ) વોસિરાવું હું, એટલે હું તજું હું. અર્થાત્
 કાઝસ્સગ્ગ રહિત પણાથકી અને સાવધ વ્યાપારપણા થકી કાયાને વો-
 સિરાવું હું, એમાં તાવકાયં इत्यादिकमां शरीर स्थिर राखवानुं कहुं, મારેં
 એ ઠ પદની પાંચમી સ્વરૂપસંપદા જાણવી. એમાં લઘુ અક્કર ઝગણીશ,
 અને ગુરુ અક્કર એક, સર્વ મલી વીશ અક્કરો હે. તથા એ કાઝસ્સગ્ગને
 સૂત્રેં અન્નઞ્જ ઝસસિણ્ણંથી માંનીને અપ્પાણંવોસિરામિ લગેં વધી મલી
 સંપદા પાંચ હે, ઠવીશ પદ હે, લઘુ અક્કર એકશો સત્તાવીશ હે, અને ગુરુ અ-
 ક્કર તૈર હે, સર્વાક્કર એકશો ચાલીશ હે ॥ ૫ ॥ ૬ ॥ હવે એ કાઝસ્સ

ग्गमां उंगणीश दोष टालवा तेनां नाम, लक्षण सहित कहियें ठैयें. (१) घोमानी पेरें एक पगे शरीरनो चार आपी, बीजो पग वांको करी रहे, (२) वायरे हलावेली वेलमीनी पेरें दाणें दाणें अरहुं परहुं मोले, कंण्या करे, (३) थांजाने अथवा जीतने आधारें अमक्यो थको काउस्सगें रहे, (४) उपरले माले मस्तक अमावी रहे, (५) जेम जीलमी वख रहितथकी आगले विजागें हाथज आमो आपे, तेम काउस्सग करतो वे हाथने आगल आणी राखे, (६) नवपरणीत वधूनी पेरें नीचु माथुं करे, (७) बेमी घाट्यानी पेरें पग पढोला करे अथवा बे पग मेलवी जेला करे, पण जिनमुडामां जेटहुं आंतरुं कछुं ठे, तेटहुं न करे. (८) नाजि थकी चार अंगुल नीचें अने जानुथकी चार अंगुल उपर, चोलपट पहे रहुं कछुं ठे तेम न करे, परंतु नाजि उपर अने जानु हेठल वख पहेरी काउस्सग करे (९) मांस मशकादिकना जयथकी चोलपट्टादिकें करी हृदय ढांकीने काउस्सग करे, (१०) गामांनी उंधनी पेरें पगनी बे पानी मेलवीने आगल बे पग विस्तारी काउस्सग करे, अथवा बे पगना बे अंगुठा मेलवीने पाठला पानीना जाग तरफ बेहु पग विस्तारे. (११) सं यति महासतीनी पेरें बेहु स्कंध उपरें वख उठे जे जणी काउस्सगमां दक्षिणस्कंध उघामो कीधो जोश्यें, ते न करे, माटें ए दोष. (१२) घोमा ना चोकमानी पेरें रजोहरण, आगल आरुं आपी काउस्सग करे, (१३) वायसनी पेरें आंखना मोला कीकी अरहां परहां फेरवे, (१४) कोठनी पेरें पहेरवानां वखनो एकठो पिंरु करी बेहु पगनी वचालें चापे, (१५) चूतावे शनी परें मस्तक कंपावे, (१६) मूंगानी पेरें हुं हुं करे, (१७) नव कार लोगस्सनी संख्या करवाने अर्थें जमुह ते पापण अथवा आंगुली हलावे, ते जमुहंगली दोष जाणवो. (१८) मदिरा पीधेलानी पेरें बरु बरु करतो काउस्सग करे, (१९) अपेक्षा विना अरहुं परहुं जोतो वान रनी पेरें होठ बे हलावतो काउस्सग करे. ए काउस्सगना उंगणीश दोष मध्ये आठमो, नवमो, तथा अगीयारमो ए त्रण दोष महासती सा ध्वीने न लागे, केम के तेनुं वखावत शरीर होय तेमाटे. पण एटहुं विशेष जे साध्वी प्रतिक्रमणादि क्रिया करे तो मस्तक उघारुं राखे, अने वधू दोष जेदीयें, तेवारें चार दोषआविकाने न लागे, शेष पंदर दोष

લાગે. એ સર્વ દોષ ટાલીને કાઝસ્સગ્ગ કરવો. તથા શ્રીસિદ્ધાંતમાં તો સર્વક્રિયા સાધુ આશ્રયી કહી છે. તેમાટે નાગ્રિથી ચાર અંગુલ નીચે ચો લપટો પહેરવાનું રાखे તથા બે કોણીયેં ચોલપટો ઝાલી રાखे, કંદોરા ન બાંધે. ઇત્યાદિક સર્વ સાધુ આશ્રયી છે. એ કાયોત્સર્ગને વિષે “ચંદેસુ નિમ્મ લયરા” લગે, લોગસ્સના પચ્ચીશ પદ ચિંતવિયેં, અને કાઝસ્સગ્ગ પૂરો થયા પછી “નમો અરિહંતાણં” કહીને કાઝસ્સગ્ગ પારીયેં ॥ ઇતિ ॥ ૬ ॥

હવે એ કાઝસ્સગ્ગ પાસ્યા પછી તો “સિદ્ધાસિદ્ધ” પર્યંત સંપૂર્ણ લોગસ્સનો પાઠ પ્રગટ કહેવો જોઈયેં, માટેં તે કહે છે.

॥ અથ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ ઝજ્ઞોઅગરે, ધમ્મ તિહયરે જિણે ॥

અરિહંતે કિત્તિસ્સં, ચતુવીસંપિ કેવલી ॥ ૧ ॥

અર્થ:-અહિં (અરિહંતે કેળ) અર્હતઃ એટલે કર્મરૂપશત્રુને હણવા થકી નિર્દોષપણું પ્રાપ્ત થયું છે જેમને એવા અરિહંતને (કિત્તિસ્સં કેળ) કીર્ત્તયિષ્યે, એટલે નામોચ્ચારણપૂર્વક હું સ્તુતિ કરીશ. હવે તે અરિહંત તો રાજાદિક અવસ્થાને વિષે દ્રવ્ય અરિહંત પણ હોય છે, તે માટેં જાવાર્હત્વ પ્રતિપાદનને માટેં (કેવલી કેળ) કેવલિનઃ એટલે ઉત્પન્ન થયું છે કેવલ જ્ઞાન જેમને, એવાનું કીર્ત્તન કરીશ. અર્થાત્ જાવાર્હતનું કીર્ત્તન કરીશ. આ કેવલ જ્ઞાનના પદેં કરીને પ્રજુનો જ્ઞાનાતિશય સૂચવ્યો. હવે તે તીર્થ કરોની સંખ્યા કહે છે. (ચતુવીસંપિ કેળ) ચતુર્વિંશતિમપિ એટલે રૂષજા દિક ચોવીશ પરમેશ્વરનું તો નામોચ્ચારણપૂર્વક કીર્ત્તન કરીશ અને અ પિ શબ્દથકી અન્ય તીર્થકરો જે મહાવિદેહાદિક ક્ષેત્રોને વિષે છે, તેનું પણ કીર્ત્તન કરીશ. તે કેહવા છે ? તો કે, (લોગસ્સઝજ્ઞોઅગરે કેળ) લોકસ્ય ઉદ્યોતકરાન્ એટલે પંચાસ્તિકાયાત્મકલોકને કેવલજ્ઞાનરૂપ પ્રદીપેંકરીને ઉદ્યોતકરણશીલ છે, એવાનું કીર્ત્તન કરીશ. હવે જે અનુપકારી હોય તેને કોઈ સેવે નહીં, માટેં એમના ઉપકારી પણાના પ્રદર્શનને અર્થે કહે છે. (ધમ્મતિહયરે કેળ) ધર્મતીર્થકરાન્ એટલે ધર્મ તે ઉક્તસ્વરૂપ અને તીર્થ એટલે જેનાથી તરાય છે તે તીર્થ કહિયેં, એવો ધર્મ પ્રધાન જે તીર્થ તેને ધર્મતીર્થ કહિયેં, તે ધર્મતીર્થ કરવાનું શીલ છે જેમનું તેમનું કીર્ત્તન

करीश. अहीयां तीर्थकरान् एवो पाठ न कह्यो अने धर्मतीर्थकरान् एवो पाठ कह्यो ठे, ते एटला माटें के नद्यादि शाक्यादि संबंधी जे ड्रव्यतीर्थ अधर्म प्रधान ठे, तेनो परिहार करवानुं ठे शील जेमनुं तेमने धर्मतीर्थकर कहियें. तेमनुं हुं कीर्त्तन करीश. अर्थात् देव, मनुष्य, असुरयुक्त एवी पर्व दामांहे सर्व जाषा परिणामि एवी वाणीयें करी धर्मतीर्थने प्रवर्त्तावनारा एवा प्रजुल ठे, तेमने हुं स्तवीश. आ पदें करीने प्रजुनो पूजातीशय तथा वचनातिशय सूचव्यो. हवे चोथो अपायापगमातिशय कहे ठे. (जिणे के०) जिनान् एटले रागद्वेषादिकने जीतनारा, तेमनुं कीर्त्तन करीश ॥ १ ॥ ए श्लोकमां लघु ठवीश, अने गुरु ठ, सर्व मली वत्रीश अक्षरो ठे.

हवे कीर्त्तन करतो ठतो आगली त्रण गाथायें चोवीशे तीर्थकरोनां नाम कहे ठे.

उसजमजियं च वंदे, संजवमजिणंदणं च सुमइं च ॥

पउमप्पहं सुपासं, जिणं च चंदप्पहं वंदे ॥ १ ॥

अर्थः—“रूपजमजितं च वंदे, संजवमजिनंदनं च सुमतिं च ॥ पद्मप्रज्ञं सुपार्श्वं, जिनं चंद्रप्रज्ञं वंदे” (उसजं के०) श्रीरूपजदेवप्रत्ये (अजियंवंदे के०) श्री अजितनाथ प्रत्ये हुं वांडुं हुं. (च के०) वली (संजवं के०) संजवनाथ प्रत्ये, (अजिणंदणं के०) अजिनंदननाथ प्रत्ये, (च के०) वली (सुमइं के०) सुमतिनाथ प्रत्ये, (च के०) वली (पउमप्पहं के०) पद्मप्रज्ञस्वामी प्रत्ये, (सुपासं के०) सुपार्श्वनाथप्रत्ये, (जिणं के०) कर्म शत्रुने जीतनार एवा, (च के०) वली (चंदप्पहं के०) श्रीचंद्रप्रज्ञप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं हुं ॥ १ ॥ ए गाथामां लघु अक्षर सारव्रीश, अने गुरु अक्षर ठे, सर्व मली जंगणचालीश अक्षरो ठे.

सुविहिं च पुप्फदंतं, सीअल सिज्जंस वासुपुज्जं च ॥

विमलमणंतं च जिणं, धम्मं संतिं च वंदामि ॥ ३ ॥

अर्थः—(सुविहिं के०) श्रीसुविधिनाथप्रत्ये, (च के०) वली एमनुं बीजुं नाम (पुप्फदंतं के०) पुष्पदंत ठे ते प्रत्ये, (सीअल के०) श्रीशीतलनाथ प्रत्ये, (सिज्जंस के०) श्रीश्रेयांसनाथप्रत्ये, (वासुपुज्जं के०) श्रीवासुपूज्य स्वामी, ए त्रण तीर्थकर प्रत्ये, (च के०) वली (विमलं के०) श्रीविमल

નાથ પ્રત્યે, (અણેતં કેળ) શ્રીઅનંતનાથપ્રત્યે, (ચ કેળ) વલી (જિણ કેળ) કર્મશત્રુપ્રત્યે, જીપનાર એવા (ધમ્મં કેળ) શ્રીધર્મનાથ તે પ્રત્યે, (ચ કેળ) વલી (સંતિં કેળ) શ્રીશાંતિનાથપ્રત્યે, (વંદામિ કેળ) વાંડું હું ॥૩૧॥
 એ ગાથામાં વત્રીશ લઘુ, અને ચાર ગુરુ, મલી વત્રીશ અદરો છે.

કુંથું અરં ચ મહ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ ॥

વંદામિ રિઠ્ઠનેમિં, પાસં તદ્ વઠ્ઠમાણં ચ ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (કુંથું કેળ) શ્રીકુંથુનાથપ્રત્યે, (અરં કેળ) શ્રીઅરનાથ પ્રત્યે, (ચ કેળ) વલી (મહ્લિં કેળ) શ્રીમહ્લિનાથ પ્રત્યે, (વંદે કેળ) વાંડું હું. (મુણીસુવ્વયં કેળ) શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામી પ્રત્યે, (નમિજિણં કેળ) શ્રીનમિ-
 જિન પ્રત્યે, (ચ કેળ) વલી (વંદામિ કેળ) વાંડું હું. (રિઠ્ઠનેમિં કેળ) શ્રી અરિઠ્ઠનેમિ પ્રત્યે, (પાસં કેળ) શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રત્યે, (તદ્ કેળ) તથા (વઠ્ઠમાણં કેળ) શ્રીવઠ્ઠમાનસ્વામી પ્રત્યે, હું વાંડું હું. આ શ્લોકમાં જે ઠેલ્લો ચકાર છે, તે પાદપૂર્ણાર્થ છે ॥ ૪ ॥ આ ગાથામાં લઘુ એકત્રીશ, અને ગુરુ ચાર, મલી પાંત્રીશ અદરો છે. એમ ત્રણ ગાથાએ કરીને શ્રીરૂપના-
 દિક્ ચોવીશ તીર્થકરને વંદના કરી, હવે પૂર્વોક્ત “ જસજ્ઞ મજિયં ચ ”
 શ્લોકાદિ ત્રણે ગાથાઝનો સમુદાયાર્થ તો સુગમ છે, પરંતુ પદના અર્થનું
 વિજંજન કરાવ્યું છે, તે વે પ્રકારે છે, એક સામાન્યચક્રી અને વીજું વિ-
 શેષચક્રી. તેમાં સામાન્યચક્રી તો જે અર્થ સર્વે તીર્થકરોમાં પામીયે. જેમ
 કે (જસજ્ઞ કેળ) રૂપજં એટલે (રૂપતિ કેળ) ગઢતિ અર્થાત્ જે પરમ-
 પદપ્રત્યે (ગઢતિ કેળ) જાય છે, તેને રૂપજ્ઞ કહિયે. તથા ‘ઉદ્દત્વાદૌ’ એણે
 કરી ઉત્ત્વ કરે છે, તે (જસહઃ કેળ) વૃષજ્ઞઃ આ રીતે પણ અર્થ કરિયે
 તો વર્ષતિ એટલે સીંચે છે, દેશનારૂપજલે કરીને ડુઃખાગ્નિયે કરી જ્વલિત
 એવા જગતને તે રૂપજ્ઞ, એ અર્થ સર્વ તીર્થકરોમાં વ્યાપ્ત છે. અને જે વિશે-
 પાર્થ છે તે એકજ તીર્થકરના નામનું નિમિત્ત છે, તે વિશેષાર્થ કહે છે,

૧ પહેલા શ્રીરૂપજ્ઞ દેવને હું વાંડું હું, તે જગવાનના વેદુ જરુને વિષે
 વૃષજ્ઞનું લાંઠન હતું માટે વૃષજ્ઞ નામ દીધું. તથા સર્વ તીર્થકરોની માતા પ્રથમ
 સ્વપ્નમાં હસ્તી દેવે, અને એમની જનનીયે પ્રથમ સ્વપ્નમાં વૃષજ્ઞ દીધો, માટે
 વૃષજ્ઞ કહિયે તથા ધર્મની આદિના કરનાર માટે વીજું આદિનાથ નામ કહિ

૧. એવી રીતે સર્વ તીર્થકરોના પ્રથમ સામાન્યાર્થ અને બીજા વિશેષાર્થ નામો જાણવાં. એમની વિનીતા નગરી, નાઝિરાજા પિતા, શ્રીમરુદેવી માતા, પાંચશે ધનુષ્યપ્રમાણ શરીર, ચોરાશી લક્ષપૂર્વાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, વૃષજ લાંબન.

૨ બીજા શ્રીઅજિતનાથને હું વાંડું હું, અજિત ઇટલે પરિસહાદિકેં કરી નિર્જિત તથા જંગવાનનાં માતા, પિતા પ્રથમ કોઈ વારેં ઘૂતરમણ કરતાં હતાં, તેવારેં રાણી બાજી હારી જતી હતી, અને રાજાની જીત થતી હતી, અને જંગવાન, ગર્જેં આવ્યા પછી જંગવાનની માતા જીતવા લાગી અને રાજા હારવા લાગ્યો. એવો ગર્જનો મહિમા જાણીને અજિતનાથ નામ દીધું, એમની અયોધ્યા નગરી, જિતશત્રુ રાજા પિતા, વિજયા રાણી માતા, સાત્રા ચારશેં ધનુષ્યપ્રમાણ શરીર, વહોંતેર લક્ષ પૂર્વાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, હસ્તી લાંબન.

૩ ત્રીજા શ્રીસંજવનાથને હું વાંડું હું, ઇટલે પ્રકર્ષેં કરીને ચોત્રીશ અતિશયના ગુણો જેને વિપે તે માટે સંજવ કહિયેં, અથવા જે, એ પ્રજુની સ્તુતિ કરે છે, તેને (સં કેળ) સુખ (જવ કેળ) થાય છે, તેમાટે સંજવ કહિયેં, તથા જંગવાન ગર્જગત થયે થકે અધિક સસ્ય ઇટલે ધાન્યનો સંજવ થયો માટે સંજવ કહિયેં, ઇટલે દેશમાં દૌર્ઝિદ્ય હતું, તે જંગવાન ગર્જેં આવ્યાથી અણર્ચિતવ્યો મેહ વૃઠો, ધાન્યનાં વહાણો આવ્યાં, અણર્ચિતવ્યો પૃથિવીમાં ધાન્યનો સંજવ થયો, તેથી સંજવ નામ દીધું, એમની શ્રાવસ્તી નગરી, જિતારિરાજા પિતા, સેના રાણી માતા, ચારશેં ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, શાઠ લાખ પૂર્વ આયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, અશ્વ લાંબન.

૪ ચોથા શ્રીઅજિનંદન પ્રજુને હું વાંડું હું. ઇટલે (ચ કેળ) વલી દેવેંડ્રા દિકોયેં જેમનું અજિનંદન થાય છે, તેથી અજિનંદન તથા પ્રજુ ગર્જેં આવ્યા તિહાંથી આરંજીને પ્રતિક્ષણ શકાજિનંદન છે, ઇટલે ગર્જેં આવ્યા પછી ઇંદ્ર મહારાજ આવી સ્તવી સ્તવીને જતા. અર્થાત્ ઇંદ્રે અજિનંદ્યા, પ્રશંસ્યા તે માટે અજિનંદન નામ, માત પિતાયેં દીધું, એમની અયોધ્યા નગરી, સંવર-રાજા પિતા, સિદ્ધાર્થ રાણી માતા, સાત્રાણશેં ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, પચાશ લાખ પૂર્વ આયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, વાનર લાંબન.

૫ પાંચમા શ્રી સુમતિનાથને હું વાંડું હું. (ચ કેળ) વલી શોજન છે મતિ જેમની તથા પ્રજુ ગર્જેં આવ્યાથી તેમની જનનીની સુનિશ્ચિત જલી મતિ થઈ છે, તે આવી રીતેં કે, એક વણિકની વે સ્ત્રીયો હતી, તેમાં ન્હાનીને

પુત્ર હતો અને મહોટી વંધ્યા હતી, અને તે ઢોકરાનું પ્રતિપાલન બન્ને માતાઈ કરતી હતી, એમ કરતાં તે વણિકે અકસ્માત્ કાલ કચ્યો, તેવારે મહોટી સ્ત્રી ધનની લાલચે કહેવા લાગી જે પુત્ર મહારો છે, અને જેનો પુત્ર, તેનું ધન થાય. એવી ચાલ છે માટે ધન પણ મહારું છે, તેમજ ન્હાનીનો તો દીકરો હતોજ તેથી તેણે કહ્યું કે પુત્ર મહારો છે અને ધન પણ મહારું છે. એ રીતે બન્ને શોક્યોની વઢવાન થઈ, તે વઢતી વઢતી દરબારમાં ગઈ, ત્યાં રાજાથી પણ ચૂકાદો ન થયો, તેવારે ગર્જના માહાત્મ્યથી રાણીને ચૂકાદો કરવાની જાલી બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થઈ. તેથી યુક્તિ કરીને રાણીએ કહ્યું જે, બન્ને શોક્યો મલીને ધન અર્જો અર્જ વેંચી લ્યો, તથા ઢોકરાના પણ બે જાગ કરી અર્જો અર્જ વેંચી લ્યો, તે સાંજલી ન્હાની સ્ત્રી જે સર્ગી માતા હતી, તે બોલી કે મહારે ડ્રવ્ય જોડતું નથી અને ઢોકરાના કાંઈ બે જાગ થાય નહીં મહારે પુત્રનો તથા ધનનો સ્વપ્ન નથી, એનેજ સોંપો, એનો છે તે મહારોજ છે, એવું સાંજલી રાણી બોલી કે એ પુત્ર ન્હાની સ્ત્રીનો છે, કેમ કે પુત્રનું મૃત્યુ થાય ત્યાં સુધી પણ મહોટી સ્ત્રીથી ના કહેવાણી નહીં અને ન્હાની સ્ત્રીનો પુત્ર છે તેથી તેણે મારવાની મનાઈ કરી, માટે એને પુત્ર અને ધન બેહુ સ્વાધીન કરો અને મહોટી સ્ત્રીને ધરથી બાહર કાઢો. એવી ન્યાય કરવાની બુદ્ધિ ડપની માટે સુમતિનામ દીધું, એમની અયોધ્યા નગરી, મેઘરથ રાજા પિતા, સુમંગલા રાણી માતા, ત્રણેય ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, ચાલીશ લાખ પૂર્વનું આયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, કૌંચ લાંબન.

૬ ઠઠા શ્રીપદ્મપ્રજ્ઞને હું વાંડું હું. પદ્મપ્રજ્ઞ ઇટલે નિઃકંપતાને અંગીકારીને પદ્મના સમૂહ સરસ્વી છે, પ્રજ્ઞા ઇટલે કાંતિ જેમની તેથી પદ્મપ્રજ્ઞ કહિયે, તથા ગર્જે આવ્યા પઢી એમની માતાને પદ્મ ઇટલે કમલની શય્યાએ શયન કરવાનો દોહોલો ડપન્યો, તે દેવતાએ પૂર્ણકચ્યો, તેના મહિમાથી પદ્મપ્રજ્ઞ નામ દીધું. તથા પદ્મ સરસ્વું રક્તવર્ણે જગવાનનું શરીર હતુ, માટે પદ્મપ્રજ્ઞ કહિયે. એમની કોશંવી નગરી, ધરરાજા પિતા, સુસીમા રાણી માતા, અઢીશ ધનુષ્ય શરીર, ત્રીશ લાખ પૂર્વાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, પદ્મ લાંબન.

૭ સાતમા શ્રીસુપાર્શ્વનાથને હું વાંડું હું. સુપાર્શ્વ ઇટલે રૂમાં છે પાર્શ્વ જેમને તથા જગવાન ગર્જગત થયે ઠટે તેમની જનની પણ સુપાર્શ્વ થઈ. ઇટલે રાણીનાં વેહુ પાસાં રોગે કરી કોઢીયાં હતાં, તે સુવર્ણવર્ણે ઘણાં

सुकुमाल यथा, माटे सुपार्श्वनाम दीधुं, एमनी वाराणसी नगरी, सुप्रतिष्ठ राजा पिता, पृथ्वीराणी माता, बशे धनुष्य प्रमाण शरीर, वीश लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, स्वस्तिक लांढन.

७ आठमा श्रीचंद्रप्रजने हुं वांछुं बुं. वली चंद्रना सरखी जेनी प्रजा ठे चंद्रसमान वर्ण ठे, तथा परमेश्वर गर्जगत थये ठते एमनी माताने चंद्रपान करवानो दोहोलो उपन्यो, ते प्रधाने बुद्धिये करी पूर्ण कस्यो, एवो प्रजाव जाणी चंद्रप्रज एवुं नाम दीधुं. एमनी चंद्रपुरी नगरी, महसेन राजा पिता, लक्ष्मणा राणी माता, एकशो पच्चास धनुष्यप्रमाण शरीर, दश लाख पूर्व आयु, श्वेतवर्ण देह, चंद्र लांढन.

८ नवमा श्रीसुविधिनाथने हुं वांछुं बुं. एटले शोजन ठे विधि जेनो अर्थान् सर्वस्थले ठे कौशल्य जेमनुं, ते सुविधि कहिये, तथा जगवान् गर्जगत ठतेज तेमनां माता, पिता, जला विधिये करी धर्ममां प्रवर्त्या. एवो गर्जनो प्रजाव जाणी सुविधिनाथ नाम दीधुं. वली मचकुंदना फूलनी कली सरखा उज्ज्वल प्रजुना दांत हता, माटे बीजुं पुष्पदंत एवुं नाम दीधुं. एमनी काकंदी नगरी, सुग्रीवराजा पिता, रामा राणी माता, एकशो धनुष्य प्रमाण शरीर, वे लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, मगरमत्स्य लांढन,

१० दशमा श्रीशीतलनाथने हुं वांछुं बुं, समस्त जीवोना संतापने हरण करे ठे, माटे शीतलनाथ तथा जगवानना पिताने पित्तदाहरोग हतो, ते जगवान् गर्जे आव्या पढी राजाना शरीर उपर राणीये हाथ फेरव्यो, तेथी रोग उपशान्त थयो, शरीरे शीतलता थइ, ते माटे शीतलनाथ नाम दीधुं. एमनुं जहिलपुर नगर, दहदरथ राजा पिता, नंदा राणी माता, नेवुं धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, श्रीवत्सलांढन.

११ अगियारमा श्रीश्रेयांसजिनने हुं वांछुं बुं. सर्वजगतने श्रेय एटले हितना करनार माटे तथा सकल जवनने अत्यंत प्रशंसा करवापणुं ठे. जेमनुं ते माटे श्रेयांस कहिये, ते पृषोदरादिकनी पेटें सिद्ध थाय ठे. तथा राजाना घरमां परंपरागत देव अधिष्ठित शय्यानी पूजा थती हती, ते शय्याये जे बेसे, अथवा सुवे, तेने उपद्रव उपजे, ते जगवंत गर्जे आव्या पढी माताने ते शय्या उपर सूवानो दोहोलो उपन्यो तेवारें विचारुं जे देव गुरुनी प्रतिमानी पूजा थाय, परंतु शय्यानी पूजा तो क्यांहिं सांजली,

नथी, एम चिंतवी शय्यानी रक्षा करनारें मनाइ कख्या ठतां पण प्रभुनी माता, ते शय्या उपर सूतां, तेवारें गर्जना प्रजावथी अधिष्ठित देव शय्या मूकी जतो रह्यो. पढी राजा प्रमुखें ते शय्या वपराशमां लीधि. एरीतें माताने श्रेय थयुं, माटें श्रेयांस नाम दीधुं एमनुं सिंहपुर नगर, विष्णुराजा पिता, विष्णा राणी माता, एंशी धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, षडंगी लांठन.

११ बारमां श्रीवासुपूज्य स्वामीने हुं वांउं हुं. वसु जे देवताविशेष ते मने पूजवा योग्य माटें वासुपूज्य कहियें, अथवा जगवंत गजें आव्या पढी वसु जे हिरण्य तेणें करी इंद्र महाराजें आवी राजकुलने पूजता हता माटें वासुपूज्य, अथवा वसुपूज्य राजाना पुत्र माटें वासुपूज्य नाम दीधुं ठे, एमनी चंपा नगरी, वसुपूज्य राजा पिता, जया राणी माता, सीतेर धनुष्य प्रमाण शरीर, बहोतेर लाख वर्षायु, रक्तवर्ण देह, महिष लांठन.

१३ तेरमा श्रीविमलनाथने हुं वांउं हुं. जेने निर्मलज्ञानादिक ठे, तेमाटें विमल कहियें अथवा कर्ममलरहित माटें विमल कहियें, तथा प्रभु गजें आव्याथी तेमना नगरमां कोइ स्त्री जर्तार, देहरे आवी उतख्यां, तेमांथी स्त्री पाणीपीवाने अन्यस्थानकें गइ एटलामां, एक व्यंतरी देवी त्यां रहेती हती तेणें ते पुरुषनुं सुंदर रूप दीनुं, तेथी तेने कामक्रीडा करवानी अजि लाषा थइ, त्यारें तेनी स्त्रीना जेवुं पोतानुं रूप विकूबीं, ते व्यंतरी तेनी पासें आवी बेठी, एटलामां पोतानी खरी स्त्री पण आवी, तेवारें वझे स्त्रीने समान देखीने पुरुषें कछुं जे एमां महारी स्त्री कोण ठे? तेवारें पहेलीयें कछुं के हुं तहारी स्त्री हुं, अने बीजीयें कछुं के हुं तहारी स्त्री हुं, एम वढतां वढतां सर्व राजा पासें आव्यां, तेवारें राजा तथा प्रधान पण वेहु स्त्रीयोने सरखा रूपवाढी देखी निवेडो करी शक्या नहीं, परंतु राणीयें पहेला पुरुषने एक बाजू उजो राख्यो अने वेहु स्त्रीयोने तेनाथी केटलेक दूर उज्जी राखीने बोली के जे स्त्री पोताना सत्यवचनना प्रजावथी जर्तारनें स्पर्श करे, तेनो ए जरतार जाणवो, ते सांजली व्यंतरीयें देव शक्तिना प्रजावें पोतानो हाथ लांबो करी जर्तारने स्पर्श कख्यो, तेवोज राणीयें तेनो हाथ पकडीने कछुं, के तुं तो व्यंतरी ठो, माटें तहारे ठेकाणें जती रहे. एवा जूदा जूदा चार न्याय करवाथी. राणी विमलमतीवाढी

कहेवाणी तथा प्रभु गर्जे आव्याथी मातानुं शरीर पण निर्मल थयुं, एवो गर्जनो प्रभाव जाणी विमलनाथ नाम दीधुं, एमनुं कापिलपुर नगर, कृत वर्माराजा पिता, श्यामा राणी माता, शाठ धनुष्य प्रमाण शरीर, शाठ लाख वर्षायु, सुवर्ण देह, सुअर लांढन.

१४ चौदमा श्रीअनंतनाथ प्रभुने हुं वांडुं बुं. कर्मना अनंत अंश जेणें जीत्या ठे अथवा जेने ज्ञान, दर्शन पण अनंतुं ठे, माटें अनंतनाम सार्थक ठे. तथा गाममां आगल ताप आवता हता ते प्रभु गर्जे आव्या पढी, एमनी मातायें अनंत गांठना दोरा करी बांध्या, तेथी ताप निवृत्त थयो तथा स्वप्नमध्ये जेनो अंत नहिं एवी महोटी रत्ननी माला दीढी, एवो गर्जनो प्रभाव जाणी अनंतनाथ नाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, सिंहसेन राजा पिता, सुयशा राणी माता, पचास धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, सिंचाणानुं लांढन.

१५ पंदरमा श्रीधर्मनाथ जिनने हुं वांडुं बुं, दुर्गतियें परुता प्राणीने धरी राखे, माटें धर्मनाथ, तथा प्रभु गर्जमां आव्याथी प्रभुनां माता पिता रूनी रीतें दानादि धर्मपरायण थयां एवो गर्जनो महिमा जाणी धर्मनाथ नाम दीधुं. एमनुं रत्नपुर नगर, जानुराजा पिता, सुव्रता राणी माता, पिस्ताढी श धनुष्य प्रमाण शरीर, दश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, वज्रनुं लांढन.

१६ शोलमा श्रीशांतिनाथने हुं वांडुं बुं. स्वयमेव शांतिना करनारा अथवा शांतिना योगथी अथवा शांतिरूप होवथी शांतिनाथ तथा ते देशमां मरकीनो उपद्रव घणो हतो, ते प्रभु गर्जे आव्या पढी राणीयें अमृतनां गंडा नाख्या, तेथी मरकीनी शांति थइ. तेना प्रभावथी शांतिनाथ नाम दीधुं. एमनुं गजपुर नगर, विश्वसेन राजा पिता, अचिरा राणी माता, चाढीश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, मृग लांढन.

१७ सत्तरमा श्रीकुंथुनाथने हुं वांडुं बुं. कु कहेतां पृथिवी तेने विषे स्थित माटे कुंथु तथा जगवान् गर्जमां आवे ठते, तेमनी मातायें रत्नमय कुंथु जेनो राशि पृथ्वीमां दीगो अथवा परमेश्वर जन्म्या पढी कुंथुआ प्रमुख न्हाना महोटा जीवोनी जयणा देशमां प्रवर्त्ती, माटें कुंथुनाथ नाम दीधुं. एमनुं हस्तिनापुर नगर, शूरराजा पिता, श्रीराणी माता, पांत्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पंचाणुं हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, बाग लांढन.

१८ अठारमा श्रीअरनाथने हुं वांङुं. अरिहंत जेवा सर्वोत्तम पुरुष जे कुलने विषे उपजे, अने जेनाथी कुलनी वृद्धि थाय, ते पुरुषने वृद्ध पुरुषो अर एवुं नाम कहे ठे. तथा जगवान् गर्जमां आवे थके तेमनी मातायें स्वप्नामां सर्व रत्नमय अर एट्ठे आरो तथा शुभ दीठो माटें अरनाथ नाम दीधुं, एमनुं गज पुर नगर, सुदर्शनराजा पिता, देवी राणी माता, त्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नंदावर्त लांठन.

१९ उगणीशमा श्रीमद्विनाथने हुं वांङुं. परिसहरूप मद्भ तेनो जय करवाथकी मद्भि कहियें. तथा जगवान् गर्जे आव्या पठी माताने एक कृतुमां सर्व कृतुनां सुरजि फूलनी शय्यायें सुवानो दोहलो उपन्यो, ते देवातायें पूर्ण कस्यो, माटें मद्विनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी, कुंजराजा पिता, प्रजावती राणी माता, पच्चीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पच्चावन्न हजार वर्षायु, नीलवर्ण देह, कुंज लांठन.

२० वीशमा श्रीमुनिसुव्रत स्वामीने हुं वांङुं. जे जगतनी त्रिकाला वस्थाने जाणे ते मुनि कहियें. वल्ली जेने शोजन व्रत ठे तेने सुव्रत कहियें. तथा जगवान् गर्जे आव्या पठी एमनी जननीयें मुनि सरखा शोजन श्रावकनां व्रत पाढ्यां, एवो महिमा जाणी मुनिसुव्रत नाम दीधुं, एमनुं राजगृह नगर, सुमित्र राजा पिता, पद्मराणी माता, वीश धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश हजार वर्षायु, कृष्णवर्ण देह, काचवानुं लांठन.

२१ एकवीशमा श्रीनमिजिनेश्वरने हुं वांङुं. परिसह उपसर्गादिकने जे एं नमाव्या ठे माटें नमि कहियें, तथा प्रभु गर्जे आव्या पठी सीमामिया राजा जगवंतना पिताना शत्रु हुता, तेचढी आव्या, गामने विंटी दीधुं, राजा आकुल व्याकुल थयो, निमित्तियाने पूब्युं, तेवारें निमित्तियायें कस्युं के राणी सगर्जा ठे, तेने गढने कोशीशें चढावी वैरीयोने दर्शन करावो, राजायें तेमज राणीने किछ्वा उपर चढावीने शत्रुउने वांकी नजरें जोवराव्या, तेवारें वैरीयोथी राणीनुं तेज खमायुं नही, तेथी सर्व वैरी मान मूकी जगवंतनी माताने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या जे अमोने सौम्यदृष्टियें करी जूठ, राणीयें सौम्यदृष्टियें जोइ माथे हाथ राख्यो. पठी सर्व राजाउं राणीने पगे लागी आझा मागी पोत पोताने नगरें गया, ए रीतें सर्वराजा नम्या, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी नमिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी

विजयराजा पिता, विप्रा राणी माता, पन्नर धनुष्य प्रमाण शरीर, दश हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नीलोत्पलनुं लांठन.

३२ वावीशमा श्रीअरिष्टनेमि प्रज्जुने हुं वांउं हुं. रिष्ट एटले पाप तेना ना शने विषे चक्रधारी सरखाहता माटे अरिष्टनेमि, तथा प्रज्जु गर्जे आव्या पढी प्रज्जुनी मातायें स्वप्नमां रिष्टरत्ननी रेल दीठी. वली आकाशने विषे अरिष्ट रत्नमय नेमि एटले चक्रधारा उल्लवती स्वप्नमां दीठी, माटे अरिष्टनेमि नाम दीधुं, बीजुं नाम श्रीनेमिनाथ. एमनुं सौरीपुरी नगर, समुद्रविजय राजा पिता, शिवादेवी राणी माता, दश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक हजार वर्षायु, श्यामवर्ण देह, शंखनुं लांठन.

३३ त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथने हुं वांउं हुं. जे समस्त जावोने स्पृशति एटले जाणे ठे माटे पार्श्वनाथ तथा एमनो वैयावृत्यकर जे पार्श्वनामा यद्वा तेना नाथ माटे पार्श्वनाथ अथवा प्रज्जु गर्जे आव्या पढी अंधारी रात्रें पोतानीपासैं सर्प जतो (पासइ के०) दीठो, ते सर्पना जवाना मार्गनी वचमां राजानो हाथ देखी राणीयें उंचो कीधो, तेथी राजा जागी उठ्यो ने बोढ्यो के शा माटे हाथ उंचो कीधो? राणीयें कह्युं के में सर्प जतो दीठो माटे तमारो हाथ उंचो कीधो. राजा बोढ्यो, तमें जूनुं वोलो ठो. पढी सेवकने तेनी दीपक मंगावीने जोयुं, तो सर्प दीठो, तेवारें विस्मय पामी राजायें विचाखुं जे में न दीठुं, अने राणीयें दीठुं, ए निश्चै गर्जनो प्रज्ञाव ठे, एम जाणी श्रीपार्श्व नाथ नाम दीधुं. एमनी वाराणसी नगरी, अश्वसेन राजा पिता, वामा राणी माता, नव हाथनुं शरीर, एकशो वर्षायु, नीलवर्ण देह, सर्पनुं लांठन.

३४ चोवीशमा श्रीवर्द्धमानस्वामीने हुं वांउं हुं. जन्मथकी मांमीने ज्ञानादिकें वृद्धि पाम्या तेथी वर्द्धमान तथा प्रमु गर्जे आव्या पढी मातापिता धन धान्यादिकना जंमार तथा देश, नगर, द्विपद, चतुष्पद, इत्यादि सर्व प्रकारनी कृष्टियें करी वृद्धि पाम्यां तथा सर्व राजाउं पण आज्ञामां वर्त्तवा लाग्या. एवो गर्जनो प्रज्ञाव जाणी वर्द्धमान नाम दीधुं तथा जगवंतें जन्म-तांज मेरु पर्वत मावा पगने अंगुठे कंपाव्यो, वली देवता साथें आमल कीका करतां जगवंत आगल देवता हास्यो, नाशीने इंद्र पासैं गयो, जगवंत जीत्या. एम जगवंतनुं अनंत बल जाणीने श्रीमहावीर एवुं बीजुं नाम इंद्र

મહારાજેં દીધું. એમનું દ્વત્રિયકુંડ નગર, સિદ્ધાર્થ રાજા પિતા, ત્રિશલા રાણી માતા, સાત હાથનું શરીર, વહોંતેર વર્ષાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, સિંહ લાંબન. એ રીતેં કીર્તન કરીને ચિત્તની શુદ્ધિને માટેં પ્રણિધાન કહે છે.

એવં મણ અગ્નિયુગ્રા, વિહુયરયમલા પહીણ જરમર
ણા ॥ ચઝવીસંપિ જિણવરા, તિહયરા મે પસીયંતુ ॥૫॥

અર્થ:—(એવં કેળ) એ પ્રકારેં (મણ કેળ) મહારે જીવેં જે (અગ્નિયુગ્રા કેળ) અગ્નિસ્તુતા એટલે નામપૂર્વક સ્તવ્યા તે ચોવીશે પરમેશ્વર કહેવા છે ? તો કે વિહુય કેળ) વિદ્યુત એટલે ટાલ્યા છે (રયમલા કેળ) કર્મ રૂપ રજ અને કર્મરૂપ મલ જેણેં એટલે જે કર્મ ફરિયાવહિ ક્રિયાયેં કરી વંધાય અથવા નવાં વંધાતાં જે ઢીલાં કર્મ, તેને રજ કહિયેં અને જે પૂર્વ વંધ ચીરકાલનું સંચિત નિકાચિત ગાઢ કર્મ અથવા સાંપરાયિક ક્રિયાયેં કરી વંધાય, તેને મલ કહિયેં, એ વેહુ પ્રકારના કર્મને જેણેં ટાલ્યાં છે, વલી કહેવા છે ? તો કે (પહીણ કેળ) પ્રહીણ એટલે અતિશયેં કરીને દ્વય કહ્યા છે (જરમરણા કેળ) જરા અને મરણ જેણેં એટલે જે સમય સમય આયુષ્ય ઘટે, તેને જરા કહિયેં અને સર્વથા આયુ ઘટીને પ્રાણનો વિયોગ થાય, તેને મરણ કહિયેં. એવા જરા અને મરણ, એ વેહુ જેણેં દ્વય કહ્યાં છે એવા જે (ચઝવીસંપિ કેળ) ચતુર્વિંશતિરપિ એટલે પૂર્વોક્ત એ ચોવીશે જિનવર સાંપ્રત કાલેં થયા અને અપિ શબ્દથકી વીજા પણ તીર્થકર પૂર્વવત્ લેવા. (જિણવરા કેળ) શ્રુતધરાદિક જિનોથકી પ્રધાન શ્રેષ્ઠ એવા જિનવર (તિહયરા કેળ) તીર્થકરા એટલે તીર્થકરો તે (મે કેળ) મહારા ઉપર (પસીયંતુ કેળ) પ્રસીદંતુ એટલે પ્રસન્ન થાઉં, અર્થાત્ પ્રસાદ (કૃપા) કરવાને તત્પર થાઉં. યદ્યપિ શ્રીવીતરાગ છે, તેથી સ્તુતિ કરનાર ઉપર પ્રસન્ન થતા નથી, તેમજ નિંદા કરનાર ઉપર અપ્રસન્ન પણ થતા નથી તથાપિ સ્તુતિ કરનારને સ્તુતિનું ફલ મલે છે, અને નિંદા કરનારને નિંદાનું ફલ મલે છે. જેમ ચિંતામણિ, મંત્રાદિકોયેં કરી શુદ્ધની વાંઠા કરનારને શુદ્ધ ફલ મલે છે અને અશુદ્ધની વાંઠા કરનારને અશુદ્ધ ફલ મલે છે, યદ્યપિ જે નથીજ પ્રસન્ન થતા તે શી રીતેં પ્રસન્ન થશે ? માટે વૃથા પ્રલાપેં કરી જ્ઞાતિનો અતિશય થતો નથી; તથાપિ એમ કહે ઠટે પણ દોષ નથી, કારણ કે દ્વીણ

હે તે જેમ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ તેમની સ્તુતિ પણ વૃથા થતી નથી
 ॥ કે તેને સર્વ જાવની વિશુદ્ધિ છે ॥ ૫ ॥ એ ગાથામાં લઘુ ચાલીશ,
 અને ગુરુ એક, મલી એકતાલીશ અક્ષરો છે.

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા ॥

આરુગ્ગ બોહિલાજં, સમાહિવરમુત્તમં દિંતુ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (કિત્તિય કેળ) કીર્તિત છે, એટલે નામવીશેષે કરી જેને ઇંદ્રા-
 દિક કીર્તે છે, સ્તવે છે. (વંદિય કેળ) જે વંદિત છે એટલે ઇંદ્રાદિક જેને
 વિશુદ્ધ મન, વચન અને કાયાયેં કરી વાંદે છે. પંચાંગ પ્રણામ કરે છે.
 (મહિયા કેળ) જે મહિત છે એટલે ઇંદ્રાદિક જેને પ્રધાન પુષ્પાદિકેં કરી
 અર્ચે છે, પૂજે છે, એવા (જે કેળ) જે તીર્થકર (એ કેળ) એ સુતીર્થ જ્ઞાન-
 દૃષ્ટિવંત તે પ્રત્યક્ષ (લોગસ્સઉત્તમા કેળ) લોકને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન એવા
 (સિદ્ધા કેળ) શ્રી સિદ્ધ જગવંત થયા એટલે નિષ્ઠિતાર્થ થયા. એવા હે
 ઉત્તમ સિદ્ધ જગવંત ! તમે મુક્તને (આરુગ્ગ કેળ) દ્રવ્ય આરોગ્યતા તથા
 જાવ આરોગ્યતા, ત્યાં દ્રવ્ય આરોગ્યતા તે રોગરહિતપણું અને જાવ આરો-
 ગ્યતા તે સિદ્ધપણું જાણવું. તે સિદ્ધપણું (બોહિલાજં કેળ) શ્રી જિન ધર્મ
 ની પ્રાપ્તિનો લાજ થાય, તેવારેં પમાય છે માટેં શ્રી જિનધર્મની પ્રાપ્તિનો
 લાજ થવાને અર્થે (ઉત્તમં કેળ) ઉત્કૃષ્ટ અત્યંત ઝંચી એવી (સમાહિવરં
 કેળ) પ્રધાન સમાધિ તે જ્ઞાનાદિકરત્ત્રય તેને વિષે એકતા પરમસ્થિરતા
 તે પ્રત્યેં (દિંતુ કેળ) દ્યો, આપો એટલે સમાધિ અનેક પ્રકારેં તારતમ્ય-
 તાયેં અધિક ન્યૂન છે માટેં અત્યુત્કૃષ્ટ સમાધિ દ્યો ॥ ૬ ॥ આ ગાથામધ્યે
 લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ ૮, સર્વ મલી ૮ત્રીશ અક્ષરો છે.

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આશ્ચેસુ અદિયં પયાસયરા ॥ સા

ગરવર ગંજીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥ ૭ ॥

અર્થ:- (ચંદેસુ કેળ) ચંદ્રસમુદાયથકી (નિમ્મલયરા કેળ) નિર્મલ તર
 એટલે અત્યંત નિર્મલ (આશ્ચેસુ કેળ) આદિત્ય એટલે સૂર્ય સમુદાય તે
 થકી પણ (અદિયં કેળ) અધિક (પયાસયરા કેળ) પ્રકાશના કરનાર
 (સાગરવર કેળ) પ્રધાન હેલો સ્વયંચૂરમણ નામા સમુદ્ર તેની પરેં (ગંજીરા
 કેળ) ગુણેં કરી ગંજીર છે. એવા જે (સિદ્ધા કેળ) અષ્ટકર્મ રહિત સિદ્ધ

તે (સિદ્ધિ કેળ) સિદ્ધિ ઇટલે મુક્તિ તે (મમ કેળ) મુખને (દિસંતુ કેળ) પી
 થો, આપો ॥ ૭ ॥ આ ગાથામાં લઘુ તેત્રીશ, અને ગુરુ ચાર, સર્વ મલી સા.
 રુત્રીશ અક્ષરો છે, અને એ ચતુર્વિસાઠને વિષે પ્રથમનો એક શ્લોક અને
 પઠવાડેની ઠ ગાથા મલી સાત ગાથાઈ છે, પદ અષ્ટાવીશ છે, તેમાં લઘુ
 અક્ષર વશે ઝંગણત્રીશ, તથા ગુરુ અક્ષર સત્યાવીશ, મલી સર્વાક્ષર વશે ને
 ઠપ્પન્ન છે. તથા સ્વલોપના ચાર અક્ષર એની સાથે મેલવીયે, તેવારે વશે
 ને સાઠ અક્ષરો થાય. ઇતિ નામસ્તવસૂત્રાર્થઃ ॥ ૮ ॥

॥ અથ કરેમિ જંતે, અથવા સામાયિકનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ કરેમિ જંતે સામાશ્યં, સાવજ્ઞં જોગં પચ્ચસ્કામિ,
 જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, હવિહં, તિવિદેણં,
 મણેણં, વાયાણ, કાણં, ન કરેમિ. ન કારવે
 મિ, તસ્સ જંતે, પઢિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહા
 મિ, અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૯ ॥

અર્થઃ—(જંતે કેળ) હે જદંત, જયાંત, જવાંત, પૂજ્ય, ઇટલે સુખકારકકલ્યાણ
 કારકપણાથકી જદંત કહિયે તથા સાત પ્રકારના જયનો અંત કરવાથકી
 જયાંત કહીયે તથા ચાતુર્ગતિકરૂપ સંસારનો હ્રેદ કરવાથકી જવાંત કહિ-
 યે તથા પૂજવા યોગ્ય માર્ટે પૂજ્ય કહિયે. એવી રીતે ગુરુનું આમંત્રણ કરીને સર્વ
 કાર્ય કરવાં. હવે કહે છે કે, તમારા સમીપ વર્તમાન કાલ આશ્રયી (સામાશ્યં
 કેળ) સામાયિકપ્રત્યે ઇટલે (સમ કેળ) જ્ઞાનાદિક ગુણ તેનો (આય
 કેળ) લાજ છે જેને વિષે અથવા (સમ કેળ) રાગદ્વેષરહિત એવો જે
 જીવ, તેને સમ્યગ્ જ્ઞાનાદિક ગુણનો છે (આય કેળ) લાજ જેને વિષે તે
 રૂપ જે વ્રત, તે સામાયિક વ્રત કહિયે અથવા સમતા પરિણામરૂપ પ્રશમસુખ
 તદ્રૂપ સામાયિક પ્રત્યે (કરેમિ કેળ) હું કરું ઇટલે સમતા પરિણામ આણું!
 વલી અનાગત કાલ આશ્રયી તો (સાવજ્ઞં કેળ) સાવધં એમાં અવધ
 ઇટલે પાપં, તેણે કરી સ ઇટલે સહિત એવા જે (જોગં કેળ) યોગ ઇટલે
 મન, વચન અને કાયાના વ્યાપાર, અર્થાત્ પાપસહિત જે મન, વચન કા-
 યાના યોગ, તે પ્રત્યે (પચ્ચસ્કામિ કેળ) હું પચ્ચસ્કું હું, નિષેધું હું. ઇટલે

त्याहुं हुं. ते क्यां सुधि? तो के (जाव के०) ज्यां सुधी (नियम के०) सामायिक व्रतना नियम प्रत्ये (पज्जुवासामि के०) हुं पर्युपासु एटले सेवुं, अर्थात् ज्यां सुधी सामायिकनो काल, जघन्यतो एक मुहूर्त्त प्रमाण ठे, तेने विषे हुं पर्युपासु एटले रहुं, त्यां सुधि (डुविहं के०) करवा कराववा रूप ए बे प्रकारनो जे सावद्य व्यापार, ते प्रत्ये (तिविहेणं के०) त्रिविधे करी एटले त्रण प्रकारे करी. ते त्रण प्रकारनां नाम कहे ठे. एक (मणेणं के०) मनें करी, बीजो (वायाए के०) वचनें करी, त्रीजो (काएणं के०) शरीरे करीने, (नकरेमि के०) नहीं हुं पोते कं, (नकारवेमि के०) हुं बीजा पासें न करावुं, (तस्स के०) ते अतीतकाल संबंधी जे सावद्य व्यापार रूप पाप, ते प्रत्ये (जंते के०) हे जगवंत! आपनी समीप (पक्कि मामि के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं. एटले ते पापथकी हुं निवर्त्तुं हुं मिहामि डुक्क देजं हुं. (निंदामि के०) आत्मा साखें हुं निंहुं हुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, एटले विशेषे निंहुं हुं (अप्पाणं के०) पूर्वकालसंबंधी दुष्ट क्रियाकारक एवो जे महारो आत्मा, तेने ते दुष्ट क्रियाथकी (वोसिरामि के०) वोसिरावुं हुं, एटले विशेषे करीने तजुं हुं, अहीयां साधु जावनियमने स्थानकें जावजीवं बोले ठे. अने डुविहंने स्थानकें तिविहं बोले ठे. अने “सवं करतंपि अन्नं न समणुजाणामि” एवा बे पाठ अधिक बोले ठे, अने श्रावकने तो एक मुहूर्त्तनुं सामायिक ठे, तेमां पण पुत्र, स्त्री, वाणोतर प्रमुख जे सावद्यव्यापार करे ठे, ते व्यापारने पोते अण करतो ठतो पण तेनुं अनुमोदन ठे. ए मन, वचन अने कायायें करी कं नहीं, करावुं नहीं, ए ठ बोळ आश्रयी श्रावकने (१३७४१३७५३००) एटला जांगा उपजे, ते ग्रंथांतरथकी जाणवा ॥ इति सामायिकसूत्रार्थः ॥ १ ॥ इति ॥ ए ॥

॥ अथ सामायिक पारवानुं ॥

सामाइअ वयजुत्तो, जाव मणे होइ नियमसंजुत्तो ॥

बिन्नइ असुहं कम्मं, सामाइअ जत्तिआवारा ॥ १ ॥

सामाइअमि उ कए, समणोइव सावडं हवइ ज

म्हा ॥ एएण कारणेणं, बहुसो सामाइअं कुज्जा ॥ २ ॥

સામાયિકવિધિં લીધું વિધિં પારિત્તં, વિધિ કરતાં
જે કોઈ અવિધિ હુઈ હોય, તે સવિ હુ મન વચન
કાયાયેં કરી મિત્તામિ છકડં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:- (જાવ કેળ) જ્યાં સુધી (મળે કેળ) મન, ઇટલે જીવ તે
(નિયમસંજુતો કેળ) સાવઘ વ્યાપારના નિયમ ઇટલે પચ્ચસ્કાણને વિષે
સંયુક્ત (હોઈ કેળ) હોય, ઇટલે સમ્યક્ પ્રકારેં જોડેલો હોય. વલી
(સામાઈઅવયજુતો કેળ) સામાઈક વ્રતને વિષે સંયુક્ત હોય, ત્યાં સુધી એ
જીવ, (અસુહંકમ્મં કેળ) અશુજ કર્મને (ટિન્નઈ કેળ) ઢેદે, (જત્તિ
આવારા કેળ) જેટલી વાર (સામાઈઅ કેળ) સામાયિક કરે, તેટલી
વાર અશુજ કર્મપ્રત્યેં ઢેદે. અથવા જ્યાં સુધી સાવઘ વ્યાપારને વિષે મ-
નમાંહે નિયમ સંયુક્ત હોય, તેટલી વાર સામાયિક વ્રતનો ધણી કહેવાય તે
જેટલી વાર સામાયિક વ્રત લીયે, તેટલી વાર અશુજ કર્મને ઢેદે ॥ ૧ ॥
(ઝ કેળ) તુ ઇટલે વલી (જમ્હા કેળ) જેમાટેં (સામાઈઅં મિકા કેળ)
(સામાયિક કરતી વચત (સાવઈ કેળ) શ્રાવક જે ઢે, તે (સમણોશ્વ
કેળ) શ્રમણ ઇટલે સાધુ સમાન (હવઈ કેળ) હોય, (ઇણ્ણકારણેં
કેળ) એ કારણેં (બહુસો કેળ) ઘણી વાર, (સામાઈયં કેળ) સામા
યિકપ્રત્યેં જે તત્ત્વના જાણ હોય, તે (કુજ્ઞા કેળ) કરે ॥ ૨ ॥

અહીંયાં કેટલાએક એમ કહે ઢે કે સામાયિક, દિન પ્રત્યેં ઝજય કાલજ ક-
રિયેં, પણ અધિક ન કરિયેં, તેને નિષેધે ઢે, જે જાણી “સામાઈયંમિઝકા” એ
ગાથા શ્રી જડ્ઝાહુસ્વામી ચૌદ પૂર્વધરપ્રણીત આવશ્યકનિર્યુક્તિમાંહેલી ઢે,
એમાં સામાયિક કરતાં શ્રાવક, મનેં, વચનેં અને કાયાયેં કરી કરે નહીં,
કરાવે નહીં, તે જાણી સાધુ સમાન તો હોય, પણ સાધુ નિટોલ નહીં કહેવાય.
અને શ્રાવકને અનુમતિ મોકલી ઢે, તથા શ્રાવકેં દેશચકી પોસહ લીધો હોય
અને સામાયિક ઠતે પણ આધાકર્મી આહાર ગૃહસ્થને મોકલો મૂક્યો ઢે, જે
જાણી શ્રીનિશીચત્તૂર્ણીમધ્યેં એમ કહ્યું ઢે, જે “જંચ ઝદિઠ કઠં, તં કરુ
સામાઈઝ વિઝું જઈય” અને સાધુ તો આધાકર્મી આહાર કોઈ પણ રીતેં
લીયે નહીં, તે જાણી સાધુ નિટોલ ન કહેવાય, તો પણ સામાયિકને વિષે
રહેલા શ્રાવકને સાધુ સરખો કહિયેં. એ કારણમાટેં “બહુસો સામાઈયં

कुजा” एटले घणां सामायिक लेवां. एम कह्युं, जेवारें वखत मले, तेवारें सामायिक लेवो, उक्तं च “जाहे खणिउ ताहे, सामाश्च्यं करेइ” तथा श्री आवश्यकचूर्णी, श्रावकने प्रज्ञसिवृत्त्यादिक घणा ग्रंथोमध्ये वारं वार सामायिक लेवो, एम कह्युं ठे. “सामाश्च्य पोसह सं ठिअस्स जीवस्स जाइ जो कालो ॥ सो सफलो बोधवो, सेसो संसारफलहेज ॥१॥” अर्थः—सामायिक तथा पौषध लीधे थके जीवनो जे काल जाय, ते सफल जाणवो. अने शेष काल जे ठे, ते संसार उपार्जन करवानुं कारण जाणवो ॥ १ ॥ १० ॥

॥ अथ सबलोए ॥

सबलोए, अरिहंत० ॥ करेमि० ॥ वंदण० ॥ १ ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—त्रण जवननां चैत्य वांदवा निमित्तें काउस्सग करवा वांढतो सबलोए कहे. त्यां सर्वलोक शब्दें अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तिर्यग् लोक, ए त्रण लोकमांहे जे (अरिहंतचेश्चाणं के०) श्रीअरिहंतनां चैत्य, प्रतिमारूप ठे, एटले आठ क्रोर, सत्तावन लाख, बशें ने व्याशी शा श्वता प्रासाद ठे. तेमां पंदरशें क्रोर, बहेंतालीश क्रोर, अष्टावन लाख, ठत्रीश हजार अने एंशी, एटलां जिनबिंब ठे, तेने (वंदणवत्तिआए के०) वांदवादिक निमित्तें (करेमिकाउस्सगं के०) हुं काउस्सग करुं हुं ॥ ११ ॥

॥ अथ जगर्चितामणि चैत्यवंदन ॥

इडाकारेण संदिसह जगवन चैत्यवंदन करुं ॥

इत्थं ॥ जग चिंतामणि जगनाह, जगगुरु जगरस्क

ण ॥ जगबंधव जगसब्बवाह, जगजाव विअस्कण ॥

अष्टावय संठविय, रूव कम्मठ विणासण ॥ च

उवीसंपि जिणवरा, जयंतु अप्पन्निहयसासण ॥१॥

अर्थः—हवे श्रीवीतराग देव केहवा ठे? तो के (जग के०) जव्यजीव, तेमना मनोवांठित अर्थ पूरवा माटे (चिंतामणि के०) चिंतामणिरत्न समान ठे. एटले चिंतामणि जेम मनोवांढा पूर्ण करे ठे, तेम प्रभु पण आश्रित जव्य प्राणियोनां सर्व वांठित पूर्ण करे ठे, वली (जग के०) निकट जव्य जीवोना जे (नाह के०) नाथ ठे, केम के? जे जीव, धर्म पाम्या नथी

તેને ધર્મને વિષે જોડે છે અને જે જીવ, ધર્મ પામ્યા છે, તેના ધર્મની રક્ષા કરે છે, માટેં નાથ છે. વલી (જગ કેળ) સમસ્તલોકમાંહે હિતોપદેશ દેવાથકી (ગુરુ કેળ) મહોટા છે, વલી (જગ કેળ) ષડ્જીવનિકાયના જે (રક્ષણ કેળ) રક્ષક છે, પ્રતિપાલક છે, વલી (જગ કેળ) સમાન વોધવંતના તથા સકલ જંતુના જે (વંધવ કેળ) મહોટા વિવેકવંત જાણી પેરેં જાઈ છે. વલી (જગ કેળ) મોક્ષાન્નિલાષી સાધુ પ્રમુખના, જે (સદ્વાહ કેળ) સાર્થવાહ છે, મહોટા વ્યાપારી છે, શા થકી ? કે જે સંસારરૂપ કાંતારથકી પાર પમાનીને અનંત લાજનું સ્થાનક, એવું જે મોક્ષરૂપ નગર તે પ્રત્યેં પહોંચાડે છે. વલી (જગ કેળ) ષડ્દ્રવ્ય તથા જીવાદિક નવ પદાર્થના (જાવ કેળ) રહસ્ય તેને દર્શાવવાને વિષે જે (વિચરક્ષણ કેળ) વિચરણ છે, માહ્યા છે, અનંત જ્ઞાનપણામાટેં વિચરણ છે. વલી (અઘાવય કેળ) અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર જરતેશ્વરેં (સંઠવિય કેળ) સંસ્થાપિત કર્યાં છે (રૂઢ કેળ) રૂપ ઇટલે વિંબ જેનાં, વલી (કમ્મઠવિણાસણ કેળ) જ્ઞાના વરણીયાદિક આઠ કર્મનો કીધો છે વિનાશ જેણેં, એવા તે (ચઝવીસંપિજિણ વરા કેળ) ચોવીશ જિનવર તે અપિ ઇટલે નિશ્ચેં (જયંતુ કેળ) જયવંતા વત્તોં, સર્વેં ઉપરેં વત્તોં. (અપ્પમિહ્યસાસણ કેળ) અપ્રતિહતશાસન ઇટલે કોઈથી હણાય, રોકાય નહીં એવું જેનું શાસન છે અર્થાત્ શિક્ષાવચન રૂપ ઉપદેશ છે ॥૧॥

કમ્મજૂમિહિં કમ્મજૂમિહિં ॥ પઢમ સંઘયણિ ॥ ઉક્કોસય સત્તરિ સય ॥ જિણવરાણ વિહરંત લબ્બઙ્ ॥ નવ કોડીહિં કેવલિણ ॥ કોડિ સહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઙ્ ॥ સંપઙ્ જિણવર વીસ મુણિ ॥ બિહું કોડિહિં વરનાણ ॥ સમણહ કોમિ સહસ હુઅ ॥ થુણિજિઅ નિચ્ચ વિહાણિ ॥ ૨ ॥

અર્થ:- કમ્મજૂમિહિં કેળ) અસિ, મર્ષી, અને કૃષિ રૂપ કર્મ જિહાં વત્તેં છે, ઇટલે અસિ, મર્ષી અને કૃષિ, એ ત્રણ. તેમાં તરવાર પ્રમુખ શસ્ત્રની જ્યાં પ્રવૃત્તિ હોય, તેને અસિ કહિયેં અને લિખિત પ્રમુખ જ્ઞાન જ્યાં હોય, તેને મર્ષી કહિયેં તથા ક્ષેત્ર, વાતી પ્રમુખેં જ્યાં આજીવિકા હોય તેને કૃષિ કહિયેં. એ ત્રણેં કરી જિહાં આજીવિકા ચાલે છે, તેને કર્મજૂમિકા કહિયેં.

(कम्मचूमिहिं के०) ते कर्मचूमिनां जरतादिक पन्नर क्षेत्रनेविषे (उक्को-
सय के०) उत्कृष्टपदें (जिणवराण के०) जिनवरो एटले जे तीर्थकरो
ठे, (पढमसंघयणि के०) प्रथम संघयण जे वज्ररूपजनाराच तेना धणी
एवा (सत्तरिसय के०) सत्तरिशत एटले एकशो ने सित्तेरनो समुदाय,
(विहरंतलपुइ के०) विचरतो लाजे. ते श्रीअजितनाथनी वारें एटला
लाजे, वली (नवकोमी हिंकेवल्लिण के०) केवलज्ञानी जगवाननी नव
कोटि होय, तथा (कोमिसहस्सनव के०) नव सहस्रकोटि (साधु के०)
साधु (गम्मइ के०) जिनागमथकी जाणियें अने (संपइ के०) संप्रति
एटले वर्तमानकालें (जिणवरवीस के०) श्रीसीमंधरस्वामी प्रमुख वीश
जिनवर विचरता पामियें, तथा (मुणिविहुंकोमिहिं के०) बे कोरु मुनि,
(वरनाण के०) प्रधान केवलज्ञानना धरनार, एवा केवलज्ञानी वली
(कोमिसहस्सडुअ के०) द्विसहस्र कोटि (समणह के०) श्रमण एट-
ले साधु विचरे ठे, ते सर्वने (शुणिजिअ के०) शुणीयें, स्तवियें, (निच्च
विहाणि के०) नित्य प्रजातें सूर्योदयें निरंतर स्तवीयें ॥ २ ॥

जयउ सामी जयउ सामी ॥ रिसह सत्तुंजि ॥ उज्जित
पहु नेमि जिण ॥ जयउ वीर सच्चउरि मंमण ॥ जरु
अडहिं मुणि सुवय ॥ मुहरि पास डह डरिअ खंमण ॥
अवरविदेहिं तिब्बयरा ॥ चिहुंदिसि विदिसि जिं केवि ॥
तीआणागय संपइअ, वंदूं जिण संवेवि ॥ ३ ॥

अर्थ:-हवे श्री (सत्तुंजि के०) शत्रुंजय तीर्थ उपरें (सामीरिसह के०)
श्री रूषजस्वामी (जयउ के०) जयवंता वत्तों. वली (उज्जित के०) श्री गिर
नारजी उपर (पहु के०) प्रभु एटले सामर्थ्यवाला एवा (सामी नेमिजिण
के०) स्वामी श्री नेमिजिनेश्वर ते (जयउ के०) जयवंता वत्तों, वली (वीर
के०) महावीर स्वामी ते (सच्चउरीमंमण के०) सत्यपुरी एटले साचोर
नगर तेना मंमण एटले आरूपरूप ते जयवंता वत्तों. वली (जरुअडहिं-
मुणिसुवय के०) श्रीजरुच नगरने विषे श्री मुनिसुवत नाथ अने (मुहरि
के०) मुहरिगामना नायक, (पास के०) श्रीपार्श्वनाथ, ए जिन पंचक

કેહવું છે? તો કે (હુહુરિયલ્ખંણ કેળ) હુઃલ્ખ અને હુરિત જે પાપ તેનું
લ્ખંણન ઇટલે વિનાશ કરનારું છે, (અલર કેળ) અપર ઇટલે વીજા (વિદે
હિં કેળ) પાંચ મહાવિદેહને વિષે જે (તિલ્લયરા કેળ) તીર્થકર છે, (ચિહું
દિસિવિદિસિ કેળ) પૂર્વાદિ ચાર દિશિ અને અગ્નિકોણાદિ ચાર વિદિશિ,
એ આઠને વિષે (જિકેલિ કેળ) જે કોઈ પણ (તીઆણાગયસંપદ્મ કેળ) અ
તીતકાલ, અનાગતકાલ અને સંપ્રતિ જે વર્તમાનકાલ, એ ત્રણ કાલસંબંધી
(જિણસલ્લેલિ કેળ) સર્વે જિનેશ્વર તે પ્રત્યે પણ (વંડું કેળ) હું વાંડું હું ॥ ૩ ॥
હવે નિરંતર સ્મરણને અર્થે શાશ્વતા જિનપ્રાસાદની સંખ્યા કહે છે.

॥ સત્તાણવહ સહસ્સા, લલ્કા ઠપ્પન્ન અઠ્ઠ કો
ડીઝે ॥ વત્તીસ લાસિઆઈ ॥ પાઠાંતરં ॥ વત્તી
સય લાસિઆઈ, તિઅ લોએ ચેહ્ણ વંદે ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (અઠ્ઠકોમીઝ કેળ) આઠ ક્રોર, (લલ્કાઠપ્પન્ન કેળ) ઠપ્પન
લાલ્ક, (સત્તાણવહસહસ્સા કેળ) સત્તાણું સહસ્ત્ર, (વત્તીસલાસિઆઈ કેળ)
વત્તીશરેં ને બ્યાસી, ઇટલા (તિઅલોએ કેળ) ત્રણ લોકને વિષે (ચેહ્ણ કેળ)
ચૈત્ય ઇટલે જિનપ્રાસાદ છે, તે સર્વપ્રત્યે (વંદે કેળ) હું વાંડું હું ॥ ૪ ॥
હવે પૂર્વોક્ત શાશ્વતા પ્રાસાદોને વિષે એકંદર પ્રતિમાની સંખ્યા કહે છે.

॥ પનરસ કોમિ સયાઈ, કોમી લાયાલ લલ્ક
અમ્મવન્ના ॥ વત્તીસ સહસ અસિઈ ॥ પાઠાંતરં ॥
અસિઆઈ, સાસયલિંલાઈ પણમામિ ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (પનરસકોમિસયાઈ કેળ) પન્નરશેં કોમી ઇટલે પંદર અબ્જ,
લલી (કોમીલાયાલ કેળ) બહેંતાલીશ ક્રોર, (લલ્કઅમ્મવન્ના કેળ) અઠ્ઠા
વન લાલ્ક, (વત્તીસસહસઅસિઈ કેળ) વત્તીશ હજાર અને ડપર એંસી,
(૧૫૪૫૫૫૩૬૦૦૦) ઇટલા પૂર્વોક્ત જિનપ્રાસાદને વિષે (સાસયલિંલાઈ
કેળ) શાશ્વતાં જિનલિંલ છે, તે સર્વ પ્રત્યે (પણમામિ કેળ) હું પ્રણમું હું ॥ ૫ ॥

॥ અથ જં કિંચિ ॥

॥ જં કિંચિ નામ તિલ્લં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ ॥
જાઈ જિણલિંલાઈ, તાઈ સલાઈ વંદામિ ॥ ૬ ॥ ઇતિ ॥ ૧૨ ॥

अर्थः—(सग्रे के०) खर्गे एटले ऊर्ध्वलोकने विषे, (पायाक्षि के०) पाताले एटले अधोलोकने विषे, (माणुसे लोए के०) मानुष्ये लोके एटले तीर्त्वालोकने विषे, (जाइजिणबिंबाई के०) जे जिन तीर्थकरनां बिंब ठे, (ताइ सवाइ के०) ते सर्व जिनबिंब प्रत्ये किं बहुना धणुं शुं कहियें? (जंकिं चि के०) जे कांइ त्रण लोकने विषे परमेश्वरनां (नामातिष्ठ के०) नामरूप तीर्थो ठे, ते प्रत्ये पण (वंदामि के०) हुं वांउं बुं ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

एम चैत्यवंदन कह्या पढी, पंचांग प्रणाम करी बेशीने बेहु जानु झूमि यें लगानी हाथें एकेक अंगुली मांहोमांहे करी मोराने आकारें बे हाथ करीने पेट उपर बे हाथनी कोणी राखीयें, तेने योगमुद्रा कहियें, ए समस्त ठकुराई प्रमुख लक्षणें करी सहित ठे, एवी योगमुद्रा साचवतो “नमोऽर्चनं अरिहंताणं” इत्यादिक शक्रस्तव दंरुक कहे. इन्द्र, जेवारें परमेश्वरने स्तवे, तेवारें ए नमोऽर्चनं पाठ कहेतो थकोज स्तवे ठे, एवी स्थिति ठे, तेमाटे एने शक्रस्तव कहियें ठैयें. तेनो पाठ कहे ठे, अहीयां केटलाएक एवुं कहे ठे के नमोऽर्चनं कहेतां थकां माबो जानु उंचो करियें, अने जमणो जानु झूमियें लगानीयें, ते युक्त नथी. केम के श्रीमहानिशीथना तृतीयाध्ययनमां कहुं ठे के, “जिणपग्गिमाविणवस्सिय, नयणेण विरेय्य वक्कमंजलिणा ॥ झूमिनिहि उजय जाणुणा, सक्कळं पढियवो ॥ १ ॥” इति॥ अने श्रीकट्पसूत्र मध्ये इन्द्रआश्री श्रीमहावीरने अधिकारें “वामजाणु अच्चेइ दाहिणजाणु धरणिंतलसिकट्टइ” एवो पाठ ठे, तिहां इन्द्र ठाकुर ठे ते जणी चतुरंग प्रणाम करे, एवुं कारण कहुं ठे, तथा श्रीज्ञाताधर्मकथां गमधेयं धर्मरुचि महात्मायें आराधनाने अवसरें बेठां थकांज नमोऽर्चनं कहुं ठे. तिहां ते धर्मरुचि महात्माने नागश्रीनुं आपेलुं विषमय करवुं तुंबरुं परठवतां घणी विराधना दीठामां आवी तेथी ते तुंबरानो तेमणें पोतेंज आहार कखो तेनुं विष परिणमतां थकां शरीरनी शक्ति मंद थइ, तेमाटे पर्यकासनें बेठां थकांज नमोऽर्चनं पाठ कखो ठे, ए कारण जाणवुं.

॥ अथ नमोऽर्चनं वा शक्रस्तव ॥

॥ नमोऽर्चनं अरिहंताणं जगवंताणं ॥ १ ॥

प्रर्थः—(नमोऽर्चनं के०) नमोस्तु एटले नमस्कार हो. अहीं नमः पदवडे

નમસ્કાર, અહુ ઇટલે અસ્તુ જવતુ એ પદવહે હો, તથા ણં કાર જે ઠે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે ઠે, જેમ અલંકારેં કરી સ્ત્રી શોષે, તેમ ણંકારેં કરી વાક્ય શોષે ઠે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે૦) શ્રી અરી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ ઠે, એક તો ઇંદ્રાદિક દેવોની કરેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયેં, બીજો કર્મરૂપ વૈરીને હણ્યા, માટેં અરિહંત કહિયેં, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરુહંત કહિયેં, તેને નમસ્કાર થાઈ. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જેદેં કરી અનેક પ્રકારેં ઠે, માટેં અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ, પદ કહે ઠે. (જગવંતાણં કે૦) જગવદ્જ્યઃ ઇટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારેં ઠે. એક સમસ્ત ઠકુરાઈ, વીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ ઠે. તિહાં જક્તિ નમ્રતાયેં કરીને દેવોયેં જુજાનુબંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર ऐश्वर्य કહિયેં. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિદર્શનાતિશયેં કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયેં, તથા રાગ, દ્રેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમથકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયેં, તથા ઘાતિકર્મના ઉદ્બેદરૂપ પરાક્રમેં કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયેં કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયેં, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયેં, તથા પરમ વીર્યેં કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ ક્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયેં, એ ઠ પ્રકારનું ઠે જગ જૈમને, તે જગવાન્ કહિયેં, તેમને નમસ્કાર થાઈ. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય ઠે, માટેં એ બે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મહી ચૌદ અક્ષરો ઠે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટેં કહે ઠે.

॥ આશ્ગરાણં, તિહ્યરાણં, સયસંબુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—વહી તે શ્રી અરિહંત કેહેવા ઠે? એ પ્રકારેં આગલ પણ હવે પઢીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્ગરાણં કે૦) આદિકરેજ્યઃ ઇટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર ઠે, તેમાટેં આદિકર કહિયેં. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર ઠે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયેં તો નિત્ય

હે પરંતુ શબ્દની અપેક્ષાએ તો સ્વસ્તીર્થમાં શ્રુતધર્માદિકનું કરવું અવિરુદ્ધ છે. હવે એ પણ કેવલપ્રાપ્ત્યનંતર અપવર્ગવાદીર્થએ તે અતીર્થકરજ કહેવાય છે? તો ત્યાં કહે છે કે, (તિહ્યરાણં કેળ) તીર્થકરેજ્યઃજેણે કરી સંસારસમુદ્ર તરાય છે તે તીર્થ એટલે પ્રવચન તથા તેના અવ્યતિરેક સંબંધથી સંઘ પણ તીર્થ કહિયે, વલી ગણધર પણ તીર્થ કહિયે, એટલે પ્રવચનકથકપણા થકી તથા ચતુર્વિધ શ્રીસંઘરૂપ તીર્થના કરવાથી તથા પ્રથમ ગણધર રૂપ તીર્થના કરવાથી, તીર્થકર કહિયે. હવે એ તીર્થકરપણું પણ શ્રીશ્રિ હિંતને અન્યુપદેશપૂર્વકપણે નથી, એટલા માટે આગલ પદ કહે છે. (સયંસંબુદ્ધાણં કેળ) સયંસંબુદ્ધેજ્યઃ (સયં કેળ) પોતાની મેલે (સં કેળ) સમ્યક્ પ્રકારે (બુદ્ધાણં કેળ) તત્ત્વના જાણ તથા એટલે પરોપદેશ વિના પોતાની મેલે જીવ્ય સામગ્રીના પરિપાકથી બોધ પામેલા જાણવા. યદ્યપિ જવાંતરને વિષે તથાવિધ ગુરુ સંનિધાન થકી અવબોધિત છે. તથાપિ તીર્થકર જન્મને વિષે પરોપદેશની અપેક્ષા નથીજ. અને જો પણ તીર્થકર જન્મને વિષે લોકાંતિક દેવતાના વચનથી “જયવં તિહં પવત્તેહિ” એ લક્ષણવાદી દીક્ષાને પામે છે, તો પણ જેમ રાજા હોય તે જાટ પ્રમુખ સ્તુતિ કરનારાંના વચનમાં રહેતો હતો પણ સ્વતંત્રતાને ત્યાગ ન કરતો થકો પોતાનું કાર્ય કરે છે, તેમ તે તીર્થકરો પણ પોતાની સ્વતંત્રતાએજ પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણ કરે છે, તેમાટે સયંસંબુદ્ધાણં કહિયે. એમાં સ્તવવા યોગ્યના સામાન્ય હેતુ કહ્યા, માટે એ ત્રણ પદની ઊંચ એટલે સામાન્યહેતુ નામે બીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ચૌદ, અને ગુરુ બે, સર્વ મલી શોભ અદારો છે ॥ ૨ ॥ હવે એ બીજી સંપદાના અર્થને વિશેષે દીપાવવા માટે ત્રીજી વિશેષહેતુ સંપદામાં પૂર્વોક્ત સયંસંબુદ્ધપણું તો કોઈ સામાન્ય જનને પણ હોય છે, પરંતુ જગવંત તેવા પુરુષ નથી, જગવંત તો સર્વ પુરુષમાંહે ઉત્તમ છે. તેમાટે આગલ પુરુષોત્તમપણું દેખાવવાને પદ કહે છે.

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીદાણં, પુરિસવરપું

હરીઆણં, પુરિસવરગંધદ્વીણં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (પુરિસુત્તમાણં કેળ) પુરુષોત્તમેજ્યઃ પુરુષોને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન એટલે ધૈર્ય, ગાંધીર્ય, ઔદાર્ય પરોપકાર, ક્રિયાદિક ગુણે કરી ઉત્તમ છે પ-

રંતુ બીજા જીવની પેરેં કુર, દુપણ. મલીન બુદ્ધિના ધણી નથી, અહીં પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણવો. તે શરીરને વિષે વાસ
 કરનારા ને સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જ્ઞવ્યત્વાદિક જાવથકી શ્રેષ્ઠ માટેં પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પરમાર્થ કર
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત છે માટેં પુરુષો
 ત્તમ કહિયેં. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતો
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીહાણં કેળ) પુરુષસિંહેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ-
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઘેદનારા છે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઉઘેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઉઘેદ નારા
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ ઉપ-
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે રોદ નથી તથા શ્રદ્ધાયેં
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા વે. અથવા જગવંત ૧ બૌદ્ધ, ૨ નૈયા-
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, એ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયેં. (પુરિસવરપુંઝરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંઝરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંઝરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંઝરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વન્નેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, યુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચદ્ધુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી બેહુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જ્ઞવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહઢીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ-
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા બીજા કુદ્ર હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, હુર્જિહ, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયેં.

એમ સિંહ, પુંરિક અને ગંધહસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે, એમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્વર ઇટલે વિશેષહેતુનામે ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ બે, સર્વ મલી વત્રીશ અકારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કેહવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્ડવાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (લોગુત્તમાણં કેળ) લોકોત્તમેજ્યઃ સર્વ લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને સર્વ જીવ્ય લોક જ ગ્રહણ કરવા, તે જીવ્ય લોકોને કલ્યાણના કરનાર છે, એ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેખાડે છે. (લોગનાહાણં કેળ) લોકનાથેજ્યઃ ઇટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કેળ) નજીક છે સિદ્ધિ જેને એવા જીવ્ય જીવોના નાથ છે ઇટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોરુવો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વર્તે, તેમ કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતે યોગ અને દેમ, એ બેહુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કેળ) લોકહિતેજ્યઃ લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દે સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગે કરી હિતના કરનાર છે, અથવા ષરુવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે એ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્ડવાણં કેળ) લોકપ્રદીપેજ્યઃ અહીં લોકશબ્દે સંઙ્ઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

અસંજ્ઞીને વિષે નથી. કેમ કે અંધપ્રત્યે પ્રદીપપણું વૃથા છે તે માટે. તથા (લોગપજ્ઞોયગરાણં કેળ) લોકપ્રદ્યોતકરેજ્યઃ અહીં લોકશબ્દે વિશિષ્ટ ચૌદ પૂર્વને જાણનારા લોક ગ્રહણ કરવા તે ગણધર ચૌદ પૂર્વધર જાણવા. તેમના હૃદયને વિષે દ્વાદશાંગીરચનારૂપ બોધના પ્રકાશ કરવાપણાની ઉપ પત્તિ છે એટલે તેને સૂર્ય સમાન છે, અર્થાત્ પ્રજ્ઞના “ઉપન્નેશ્વા, વિગમેશ્વા, ધ્રુવે શ્વા,” એટલી ત્રિપદીને વચને કરીજ ગણધરને એવી બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થાય છે કે જેથી તે નવાં અગીયાર અંગ અને ચૌદ પૂર્વની તે વચ્ચે રચના કરે છે, માટે લોકપ્રદ્યોતકર કહિયે. એમાં લોગુત્તમાણં ઇત્યાદિકે કરી લોકમાં ઉત્તમ કહ્યા માટે સામાન્યસ્તવનાનો જે ઉપયોગ તેનો હેતુ કહ્યો તેથી એ ઉપયોગસંપદા ચોથી જાણવી. એમાં લઘુ સત્તાવીશ અને ગુરુ બે, સર્વ મલી ઊગણત્રીશ અદ્દરો છે ॥ ૪ ॥

હવે એ પૂર્વોક્ત સંપદાને વિશેષ હેતુરૂપ પાંચમી ઉપયોગહેતુસંપદા કહે છે, પૂર્વોક્ત લોકપ્રદ્યોતકર એવા વિશેષણયુક્ત તો સૂર્ય, હરિ, હર, બ્રહ્માદિક પણ તત્તીર્થિકમતે કરીને હોય છે, ત્યારે તે પ્રજ્ઞમાં વિશેષ શું ? તે આગલના પદે કરી કહે છે.

॥ અજયદયાણં, ચક્ષુદયાણં, મગ્ગદયા
ણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં ॥ ૫ ॥

અર્થઃ—(અજયદયાણં કેળ) અજયદેજ્યઃ એટલે હું લોક, પરલોકાદિક સાત જય રહિત એવું જે અજયપદ, તેના દાતાર અથવા સર્વ પ્રાણીનાં જે જય, તેના પરિહારવાલી એવી દયા અનુકંપા છે જેને અથવા જે અપકારી પ્રાણાપહરણરસિક ઉપસર્ગકારક એવા જીવોને પણ જય ન આપે માટે અજયદ કહિયે. એ પ્રમાણે સર્વ પ્રાણીને અજય દેનારા, એવા હરિ, હર, બ્રહ્માદિક ન હોય. હવે એ પ્રજ્ઞ કેવલ અપકારીને અથવા તે અપકારીથી અને તે વીજા જીવોને અનર્થપરિહારમાત્રજ કરે છે, એટલુંજ નહીં પણ અર્થ પ્રાપ્તિ પણ કરે છે, તદર્શનાર્થ કહે છે. (ચક્ષુદયાણં કેળ) ચક્ષુર્દેજ્યઃ સમ્યક્ કુર્મજ્ઞાનરૂપ લોચનના દાતાર તથા ચક્ષુશબ્દે વિશિષ્ટ આત્મધર્મરૂપ તત્ત્વાવબોધ વસ્તુત્વદર્શને ધર્મકલ્પદ્રુમની વીજન્નૂત એવી શ્રદ્ધારૂપ કલ્યાણચક્ષુ તે જગવાન્થકી પ્રાપ્ત થાય છે, તથા અજ્ઞાનાંધ જીવને શ્રુતજ્ઞાનરૂપ ચક્ષુ

आपे ठे. कहेलुं ठे, के चहुष्मंत तो तेज नर जाणवा के जे श्रुतज्ञानरूप च
हुयें करीने सम्यक्करीतें हेय उपादेय जावने जाणे, माटे श्रुतचहुने दे-
नारा ते चहुई कहियें, ए रीतें चहु आपी, तेथी ते प्रजुनुं श्रुतचहुईत्व
उपकारीपणुं कहुं. हवे निर्वाणमार्गदत्व उपकारीपणुं कहे ठे, (मग्गद
याणं के०) सम्यग्गदर्शनादिक रत्नत्रयरूप जे मोक्षनो मार्ग ठे, तेना
दातार; जेम कोइ एक अटवीमां जूला पडेला वटेमार्गुनुं धन, चोर लोको-
यें लुंटीने तेने उन्मागें पाड्यो होय. पढी तेने कोइ सत्पुरुष वत्त, धन
प्रमुख आपी खरो मार्ग देखाही, तेना स्थानकें पढोचाडे, तेम आ संसार
रूप अटवीने विषे जविक जीवरूप सार्थना धर्मधनरूप संबलने महामोहा
दिकनी धारें लुंटी मिथ्यात्वादिक पाटा बांधीने कर्मस्थितिरूप कुमार्ग अट
वीमां नाख्या, तेने परोपकारी एवा जगवंत ते मिथ्यात्वादिक पाटा कापी,
धर्मसंघल आपी, रत्नत्रयीरूप शुद्ध मार्गें चलावी शाश्वतस्थान प्रत्यें पढो-
चाडे ठे. हवे तेवा मार्गप्रत्यें पढोचाडे, ते परमोपकारी कहेवाय? ते माटे
परमोपकारीपणुं देखारवाने कहे ठे. (सरणदयाणं के०) शरण देज्यः
एटले जन्म, जरा अने मरणप्रत्यें पमामनार एवो कर्मरूप जूप, ते थकी
बीक पामनारा जीवने शरणना दातार ठे, अर्थात् जेम वैरीना जयथकी
बीक पामेला पुरुषने कोइ उत्तम पुरुष शरण राखे. तेम दुर्गतिना जय
थकी बीक पामनार पुरुषने जगवंत शरण राखे. अही शरणशब्दें करी ज-
यार्त्तत्राण एटले संसाररूप दुर्मार्गने विषे प्राप्त थयेला अने अत्यंत प्रबल रा-
गादिकें करी पीमा पामेला एवा जनोने तत्त्वचिंतवनरूप अध्यवसाय जेणें
करी मोक्षप्राप्ति थाय तेना दातार. हवे ते शरणद पणानेज आपीने पढी शा-
नो लाज आपे ठे? माटे आगल कहे ठे. (बोहिदयाणं के०) बोधिदेज्यः ए
टले बोधि ते जिनधर्मप्राप्ति तेने देनारा ते बोधिद कहियें. एसां पूर्वे कही
जे उपयोग संपदा तेना अर्थने अजयदयाणं इत्यादिक हेतु सज्जावें करी
दीपाव्युं माटे ए पांचमी तळेतु संपदा अथवा उपयोगहेतुसंपदा जाणवी.
एसां लघु पचीश अने गुरु वे, सर्व मली सत्तावीश अक्षरो ठे ॥ ५ ॥

एम अजयदान, चहुईदान, मार्गदान, शरणदान अने बोधिदान. ए सर्वने
जगवंतना धर्मनी प्राप्तिथें करी पाम्यो, ए माटे प्रजुनुं धर्मदत्व आगल कहे ठे.
तथा स्तोतव्य संपदाने विषेज विशेषें करी उपयोग संपदा पण कहे ठे.

धम्मदयाणं, धम्मदेसियाणं, धम्मनायगाणं
धम्मसारहीणं, धम्मवरचाउरंतचक्रवटीणं ॥ ६ ॥

अर्थः—(धम्मदयाणं के०) धर्मदेश्यः यथायोग्य साधु श्रावक संबन्धी धर्मना दातार ठे. इहां धर्म एटले चारित्रधर्म ग्रहण करवो, ते बे जेदें ठे. तेमां सर्वसावद्ययोगविरतिलक्षण, ते साधुनो धर्म अने देशविरतिलक्षण ते श्रावकनो धर्म, ए पण जगवानथकीज प्राप्त थाय ठे यद्यपि धर्मना अन्य हेतुनो सद्भाव ठे खरो, तथापि तेनुं प्रधानत्व जगवानने विषेज ठे. केम के एनी देशना अन्यथा होय नही, माटे धर्मद कहियें. हवे धर्मदायकपणुं तो धर्मना उपदेशकी होय, तेमाटेज आगल पद कहे ठे के, (धम्मदेसियाणं के०) धर्मदेशकेज्यःपूर्वोक्त जेने जेवो धर्म योग्य होय, तेने तेवो साधु श्रावक संबन्धी धर्म तेना देशक एटले उपदेशना करनार ठे. माटे धर्मदेशक कहियें. (धम्मनायगाणं के०) धर्मनायकेज्यःएटले धर्मना नायक अर्थात् धर्मने वश करवायकी तथा ते धर्मनुं फल जे अरिहंत पदवी ठे, तेने जोगववायकी अथवा कोइ धर्मनो व्याघात करे, तो करवा न दीये माटे धर्मनायक कहियें, तथा (धम्मसारहीणं के०) धर्मसारथिज्यः धर्मना सारथि ठे, केम के जेम सारथि रथस्थनी तथा रथिकनी अने अश्वोनी रक्षा करे ठे, तेम श्री अरिहंत पण चारित्रधर्मनां जे अंग तेमनु रक्षण तथा उपदेश करे, जव्यजीवरूप रथसमूह तेने कुमार्गे चालवा न आपे, कुमार्गे जाता ने पाठा वाले, एक मोक्षमार्गेने विषेज चलावे माटे धर्मसारथि कहियें, तथा (धम्मवरचाउरंतचक्रवटीणं के०) धर्मवरचातुरंतचक्रवर्तिज्यःधर्म तेज प्रधान श्रेष्ठ ठे चार गतिरूप संसारना अंतनु करनार एटले मिथ्यात्वादिक जावशत्रु तेमने उद्देद करवानुं कारण तद्रूप धर्मचक्रें करीने जे वत्ते ठे, विचरे ठे अर्थात् उत्कृष्टधर्म तेज चारगतिना अंत करवारूप चक्र तेणें करी सहित वत्ते ठे, ते धर्मवरचातुरंतचक्रवर्ती कहियें. एमां पूर्वोक्त उपयोगहेतु संपदाना गुण दीपाववा निमित्तें कारण सहित स्तववा योग्यनुं स्वरूप कहुं. माटे ए बढी सविशेषोपयोगहेतु संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश, अने गुरु सात सर्व मल्ली बत्रीश अक्षरो ठे ॥ ६ ॥

हवे यथार्थस्वरूप प्रकटार्थ देखाववा रूप सातमी संपदा कहे ठे.

અપ્પમિહયવરનાણધરાણં, વિઅદ્ધબઝમાણં ॥ ૭ ॥

અર્થ:-હવે તે ધમ્મદયાણં શ્યાદિ પ્રકૃષ્ટ વિશેષણ સમૂહ તો જ્ઞાના દિક યોગથી હોય, ત્યાં જ્ઞાનાતિશયત્વ કહે છે. (અપ્પમિહય કે) અપ્રતિહત એટલે ક્ષાયિકપણાથી કોઈથી હણાય રોકાય નહીં એવું જે (વર કે) પ્રધાન (નાણ કે) જ્ઞાન તે વિશેષોપયોગ અને (દંસણ કે) દર્શન તે સામાન્યોપયોગ તેહના (ધરાણં કે) ધરનાર છે, તેને અપ્પમિહયવરનાણંદંસણધરાણં કહિયે. હવે એવી જ્ઞાનસંપત્તિમાન્ તો કોઈ એક ઢઘ્ઘસ્થ પણ હોય, પરંતુ તે મિથ્યા ઉપદેશકપણાથી ઉપકારી ન હોય માર્ટે નિઢઘ્ઘપણું પ્રતિપાદન કરતો થકો કહે છે. તથા અપ્રતિહતજ્ઞાનપણું કેમ ઉપન્યું ? તે પણ કહે છે. (વિઅદ્ધબઝમાણં કે) વ્યાવૃત્તઢઘ્ઘજ્યઃ અહીં (વિઅદ્ધ કે) નિવૃત્યું છે જેથી (બઝમાણં કે) ઢઘ્ઘસ્થપણું એટલે કપટપણું શઠપણું અથવા આવરણપણું, તે જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, મોહનીય અને અંતરાય, એ ચાર ઘનઘાતિકર્મ જેથી ક્ષય થઈ ગયાં છે તેને વ્યાવૃત્તઢઘ્ઘા કહીયે. એમાં અપ્રતિહતવરનાણંદંસણધરત્વેં કરી તથા વ્યાવૃત્તઢઘ્ઘતાયેં કરીને પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદાને વિષેજ સાતમી સ્વરૂપહેતુ સંપદા કહી. એમાં લઘુ વીશ અને ગુરુ બે, સર્વ મલી બાવીશ અક્કરો છે ॥ ૭ ॥

હવે“ત્રાંતિમાત્રમસદવિદ્યા”એવાં વચનથી અરિહંતપ્રજ્ઞને કલ્પિતઅવિદ્યાવાદીયો પરમાયેં કરી અજિના દિક કહે છે. તન્નિરાસાર્થ તથા પૂર્વોક્તવ્યાવૃત્તઢઘ્ઘસ્થપણું રાગા દિકના જયથી યાયજ છે. માર્ટે તે આઠમી સંપદાયેં કહે છે.

જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં,

બુદ્ધાણં બોદયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં ॥ ૮ ॥

અર્થ:- (જિણાણં જાવયાણં કે) જિનેજ્યો જાપકેજ્યઃ એટલે (જિણાણં કે) રાગાદિક વૈરીનું જીતવાપણું છે માર્ટે જિન કહિયે, અર્થાત્ એ પ્રજ્ઞને વિષે રાગાદિક શત્રુતું અસ્તિત્વ નથી. તથા (જાવયાણં કે) જાપકેજ્યઃ એટલે જીવોને પણ સહુપદેશેં કરી રાગાદિક શત્રુથી મૂકાવનાર છે, માર્ટે જાપક કહીયે. અહીં એવા જાપક પણ કાલ કરણવાદીયોયેં જાવથી અતીર્ણ કહેવાય છે તેના નિરાસાર્થ કહે છે. (તિન્નાણં તારયાણં કે) તીર્ણેજ્યસ્તારકેજ્યઃ એટલે પોતેં સંસારસમુદ્રથી તર્યા, અને

જવ્યજીવોપ્રત્યે સંસારસમુદ્રથી તારનાર છે. અર્થાત્ સમ્યક્જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રરૂપ નાવેં કરીને પોતેં જવાળવથી તથા છે તથા અન્ય જીવોને તારે છે માટેં સંસારપારંગતને કાલાવર્તનપણું ઘટતું નથી માટેં તે તિર્ણ અને તારક જાણવા. અહિં તેવાને પણ જ્ઞાનવાદી એવા મૈમાંસિકજેદવાલા પુરુષો, અબુઝ કહે છે? તેના નિરાકરણાર્થ કહે છે. (બુઝાણં કે૦) બુઝેજ્યઃ પોતેં તત્ત્વના જાણ થયા. (બોહ્યાણં કે૦) બોધકેજ્યઃ એટલે જવ્ય જીવોને સ્વપરસ્વરૂપનો બોધ કરાવનાર, (મુક્તાણં કે૦) મુક્તેજ્યઃ એટલે પોતેં ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મથી મૂકાણા તથા (મોઝગાણં કે૦) બીજા જવ્ય પ્રાણીને કર્મથી મૂકાવનારા છે, એ જિનત્વ જાપકત્વ, તિર્ણત્વ તારકત્વ, બુઝત્વ બોધકત્વ, મુક્તત્વ મોચકત્વ, એણેં કરી સ્વપરહિત સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પરને ફલના આપનાર કહ્યા. તે માટેં એ સ્વતુલ્ય ફલકારી એવી ચાર પદની આઠમીનિજસમફલદ નામેં સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ પચ્ચીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વ મલી અઘ્ઠાવીશ અઢારો છે ॥ ૬ ॥ હવે શ્રી અરિહંત મોક્ષે ગયા, તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સવન્નૂણં, સવદરિસિણં, સિવ મયલ મરુઝ મણંત મ
સ્કય મવાબાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઢ નામધેયં,
ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિઞ્ઞયાણં ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(સવન્નૂણં કે૦) સર્વજ્ઞેજ્યઃ એટલે સૂક્ષ્મ વાદર એવા સર્વ જગત્ સંબંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞઃ સર્વને જાણે તેને સર્વજ્ઞ કહીયે, (સવદરિસિણં કે૦) સર્વ દર્શિજ્યઃ એટલે સર્વ સૂક્ષ્મ, વાદર, જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં देखे, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને વિશેષરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયે વિશેષરૂપ જાણે માટેં સર્વજ્ઞ અને તેવાર ૭૧ બીજે સમયે સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે देखे, માટેં સર્વદર્શી જાણવા. ૭૨ જો કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયે જ્ઞાનોપયોગ અને બીજે સમયે જ્ઞાનોપયોગ કહો છે, તેવારે જ્ઞાનસમયે દર્શનનો અજાવ અને દર્શનનો જ્ઞાનનો અજાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયે કે, સર્વજ્ઞ કે ૭૩ ને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લબ્ધિ ઠતાં પણ સ્વજાવથી ૭૪ એકસમયે જ્ઞાનોપયોગનો અસંજવ છે, ક્ષાયોપશમિક જાવેં પણ એમજ

देखाय ठे, केम के चार ज्ञानना धणीने पण एक समय एक ज्ञाननो उप-
योग होय, तेवारें बीजा त्रण ज्ञाननो अज्ञाव न होय. अहीयां घणी
वक्तव्यता ठे, परंतु ग्रंथगौरवना जयथी नथी लखता. हवे ए प्रकारना
सर्व विशेषणों करी युक्त मुक्त ठे. तो पण मुक्तवादीजयें नियतस्थानस्थ,
ते कहेवाता नथी त्यां कहे ठे. (सिव के०) शिव एटले सर्वोपद्रवरहित
ठे, माटें शिव कहियें. (मयल के०) अचल एटले स्वाभाविक प्रायोगिक
चलनक्रिया रहित ठे माटें अचल स्थिर अने अकंपित कहियें. (मरुय के०)
अरुज एटले व्याधिवेदनथी रहित तथा तेना बंधनरूप शरीर अने मन
नो अज्ञाव ठे माटें अरुज रोगरहित कहियें. (मणंत के०) अनंत एटले अ-
नंत ज्ञानादिक चतुष्टयें करी युक्त ठे माटें अनंत कहियें. (अस्कय के०) अ-
क्षय एटले सर्वकाल विनाशनो अज्ञाव ठे निरंतर निश्चल ठे माटें अक्षय
कहियें. (मद्वाबाह के०) अव्याबाध एटले अकर्मत्व ठे माटें समस्त
प्रकारें बाधरहित ठे (मपुणरावित्ति के०) अपुनरावित्ति अपुनः एटले
नथी वली आवृत्ति एटले पावुं आवुं जेथी अर्थात् जे गतिथकी फरी सं-
सारने विषे अवतार लेवो नथी, एवी (सिद्धिगइ के०) सिद्धिगति ठे, (ना
मधेयं के०) नाम जेनुं ए शिवमयलथी मांकीने सात विशेषणसहित
एवुं (ठाणं के०) स्थानकप्रत्ये (संपत्ताणं के०) संप्राप्तेज्यः एटले पाम्या
ठे, अर्थात् मोक्षनगर प्रत्ये पाम्या ठे, एवा अरिहंत जणी (णमो के०)
नमस्कार थाळ. अहीयां बीजी वार णमो पद आवुं ते पदे पदे नमस्कार
जणाववाने अर्थे ठे. तथा अहिं स्तुति करी ठे, माटें पुनरुक्ति दोष पण
नथी कारण के, सच्चाय, ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
मना गुणनां वखाण, एटले स्थानके पुनरुक्तिनो दोष कह्यो नथी. वली ते
श्रीअरिहंत केहवा ठे? तो के (जिणायणं के०) अंतरंगरागादिक रिपुवर्ग प्रत्ये
जीपनार तथा (जियजयाणं के०) इहलोकादिक सात जयप्रत्ये जीप नार
ठे, ते सात जयनां नाम कहे ठे. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते प्रथम इह-
लोकजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते बीजुं परलोकजय जाणवुं.
रखे कोइ महारं कांहिं लीये? ते त्रीजुं आदानजय जाणवुं, रखे महारी
आजीविका हणाय? ते चोथुं आजीविकाजय जाणवुं. जीत प्रमुख परुवा-
नो शब्द सांजली बीक पामे, ते पांचमुं अकस्मात् जय जाणवुं. रखे ने

મુજને મરણ આવે ? તે બહું મરણજય જાણવું. અપયશ પામવાથકી વીક રાખે, એ સાતમું અપયશજય જાણવું. એ સવ્વન્નૂણં ઇત્યાદિક વાક્ય મોક્ષમાં છે, તેહવું સ્વરૂપ કહ્યું માર્ટે એ ત્રણ પદની મોક્ષસંપદા જાણવી. એમાં લઘુ એકાવન્ન અને ગુરુ સાત, સર્વ મલી અઠાવન્ન અદારો છે ॥ એ ॥

એ શ્રી શક્રસ્તવમાંહે અનેક વિધામંત્ર ગોપવ્યા છે, તે ગુરુ આમ્નાયેં જાણીયેં, એ નમુહુણેં કરીને જગવંતને જન્મ કલ્યાણાદિકને વિષે ઇંદ્ર સ્તવે છે માટે એને શક્રસ્તવ કહિયેં. એમાં સર્વ મલી સંપદાનવ છે, પદ તેત્રીશ છે, વશેં ચોત્રીશ લઘુ, અને અઠાવીશ ગુરુ, સર્વ મલી વશેં ને વાશઠ અદારો છે. એ સમ વસણેં બેઠા વિહરમાન તીર્થંકર દેવ જે જાવજિન છે, તેને સ્તવવારૂપ પ્રથમ અધિકાર કહ્યો. એટલો શક્રસ્તવ શ્રીગણધર દેવનો કરેલો જાણવો.

હવે દ્રવ્યઅરિહંત જે શ્રી તીર્થંકર દેવનાં દલિયાં, તે પણ વંદનીય છે. જેમ શ્રીજરતેશ્વરેં શ્રીમહાવીરના જીવને મરીચિના જવેં વાંચો, તે જણી તે દ્રવ્યઅરિહંત કહિયેં. એવા ત્રિકાલવર્તી દ્રવ્ય અરિહંત જે હોય, તેમને વાંદવાને અર્થેં પૂર્વાચાર્યકૃત ગાથા કહે છે.

॥ જેઞ્ઞ અઈઞ્ઞા સિંધા, જે ઞ્ઞ જિવિસ્સંતિ ણાગ
એ કાલે ॥ સંપદ્ધિ કદ્દમાણા, સવ્વે તિવિદ્દેણ
વંદામિ ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—(જેઞ્ઞ કેળ) યે એટલે જે જિન, (અઈઞ્ઞા કેળ) અતીતા: એટલે આતીત કાલને વિષે થયા, એવા (સિંધા કેળ) સિંધા: સિંધુ જગવંત એટલે જે અતીત કાલને વિષે તીર્થંકર પદવી પાલી મોક્ષે પહોતા (અણાગએકાલે કેળ) અનાગત કાલને વિષે (જે કેળ) યે એટલે જે જિન, (જિવિસ્સંતિ કેળ) જિવિષ્યંતિ એટલે થાશે સિદ્ધપર્યાય પામશે, (અ કેળ) વલી (સંપદ્ધિ કેળ) સાંપ્રતિક એટલે સાંપ્રત વર્તમાન કાલને વિષે (વદ્દમાણા કેળ) વર્તમાના: સાંપ્રતકાલેં વર્તમાન ચોવીશીયેં શ્રીકૃષ્ણજપ્રમુખ ચોવીશ તીર્થંકર થયા અથવા મહાવિદેહ દેવ ત્રને વિષે વિહરમાન જે શ્રીસીમંધર પ્રમુખ વીશ તીર્થંકર જયવંતા છે, તેને વર્તમાન કહિયેં. તે (સવ્વે કેળ) સર્વ જિનપ્રત્યેં (તિવિદ્દેણ કેળ) ત્રિવિધેન ત્રિવિધેં કરી એટલે મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતાયેં કરી (વંદામિ કેળ) હું વાંડું હું ॥ દ્રવ્ય અરિહંત જો નરકાદિ ગતિમાં હોય તો પણ

ते जावअरिहंतनी पेरे वांदवा योग्य ठे, अहिं नामजिन अने जावजिन
पण ड्रव्यमां स्थापन करी वांदवा. आ गाथामां लघु एकत्रीश, गुरु चार,
सर्व मल्ली पांत्रीश अक्षरो ठे. ते पूर्वला साथे मेलवतां लघु (२६५)
अने गुरु (३२) मल्ली (२६५) अक्षरो थाय ॥ १० ॥ १३ ॥

॥ अथ जावंति चेइआइं ॥

॥ जावंति चेइआइं, उहे अ अहे अ तिरिअ लोए अ ॥

सवाइं ताइं वंदे, इह संतो तह संताइं ॥ १ ॥ १४ ॥

अर्थ:- (उहे के०) ऊर्ध्वलोकने विषे (अ के०) वली (अहे के०)
अधोलोकने विषे (अ के०) वली (तिरिअलोए के०) तिर्हालोकनेविषे
(जावंति के०) जेटलां (चेइआइं के०) चैत्यानि एटले जिनप्रतिमा ठे. (ताइं
सवाइं के०) तानिसर्वाणि एटले ते सर्व प्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं हुं, ते केहवो
थको हुं वांडुं हुं? तो के (इहसंतो के०) अहींया रह्यो थको. अने कहेवी ते
जिनप्रतिमाउं ठे? तो के, (तह के०) तिहां त्रण लोकमांहे (संताइं के०)
वती बिराजमान रही ठे, एटले ऊर्ध्वलोकें वैमानिक मांहे (८४९७३३)
एटलां चैत्योने विषे (१५२६४४७६०) जिनप्रतिमा ठे, तथा ज्योतिषी
मध्ये असंख्याता प्रासाद अने असंख्यातां बिंब ठे तथा अधोलोकें जवन
पतिमध्ये (७७२०००००) प्रासाद ठे. तिहां (१३०६००००००)
बिंब ठे. तेमज व्यंतरमां असंख्याता प्रासाद अने असंख्यातां बिंब ठे.
तथा तिर्यचलोकमां (३२५९) प्रासाद. तिहां (३९१३२०) एटलां शा-
श्वतां जिनबिंब ठे अने अशाश्वताहुं कांहिं गणित नथी, ते हुं अहींयां
हुं अने ते चैत्य तिहां ठे तेनेअहींयांथकी हुं वांडुं हुं. आ गाथामां चार
पद ठे, चार संपदा ठे, लघु बत्रीश अने गुरु त्रण, सर्व मल्ली पांत्रीश
अक्षरो ठे ॥ १ ॥ इति ॥ १४ ॥

॥ अथ जावंत केवि साहू ॥

जावंत केवि साहू, जरहेरवयमहाविदेहे अ ॥ सवोसिं

तेसिं पणउं, तिविहेण तिदंमविरयाणं ॥ १ ॥ इति ॥ १५ ॥

अर्थ:- (जरह के०) पांच जरत, (एरवय के०) पांच ऐरवत, (अ के०)
वली (महाविदेहे के०) पांच महाविदेह, ए पंदर क्षेत्रने विषे (जावंत के०)

જેટલા (કેવિ કેળ) કોઈ પણ (સાધુ કેળ) સાધુ છે, (તેસિંસવેસિં કેળ) તે સર્વ સાધુ, સાધ્વી ઝાળી મહારો (પણડ કેળ) નમસ્કાર થાઉં. તે સાધુ કેહવા છે? તો કે (તિવિદેણ કેળ) ત્રિવિધ ઇટલે મન, વચન, અને કાયાયે કરીને (તિદંરુ કેળ) અશુભ મન, વચન કાયારૂપ ત્રણ દંરુથી (વિરયાણ કેળ) નિવર્ત્યા છે. ઇટલે જે જીવનું, મન, કુધ્યાને વર્તે, તે મનોદંરુ, સાવધ વચન બોલે તે વચનદંરુ, અને કાયા કુબ્યાપારે પ્રવર્તવે, તેને કાયાદંરુ કહિયે. એ ત્રણ દંરુ જાણવા ॥ એમાં ચાર પદ, ચાર સંપદા, લઘુ સારત્રીશ અને ગુરુ એક, સર્વ અક્ષર આમત્રીશ છે. પૂર્વલી ગાથાના મેલ-વર્તા ઝંગણોતેર લઘુ, ચાર ગુરુ, સર્વ અક્ષર તહોતેર છે ॥ ૧ ॥ ૨૫ ॥

॥ અથ ઉપસર્ગહર સ્તવન ॥

ઊવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણમુક્કં ॥

વિસહરવિસનિન્નાસં, મંગલકલ્લાણઆવાસં ॥૨॥

અર્થ:-જેના શાસનનું (ઊવસગ્ગહરં કેળ) દુઃખસંકટાદિક ઉપસર્ગનો હરનાર એવો, (પાસં કેળ) પાર્શ્વનામેં ચક્ક છે સેવક જેનો એવા શ્રી (પાસં કેળ) પાર્શ્વનાથ સ્વામીપ્રત્યે (વંદામિ કેળ) હું વાંડું હું. અથવા રાગ, દ્વેષ અને મોહ એ ત્રણના કરેલા જે જન્મ, જરા અને મરણરૂપ ઉપસર્ગ, તે પ્રત્યે પ્રજુ પોતે હરનાર છે. એવા (પાસં કેળ) પ્રાશં ઇટલે પ્રશબ્દે કરી ગઈ છે આશં શબ્દે કરી આશા વાંઢા જેથી એવા શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રત્યે હું વાંડું હું. વલી શ્રી પાર્શ્વનાથ કેહેવા છે? તો કે, (કમ્મઘણમુક્કં કેળ) કર્મના ઘન ઇટલે સમૂહ તેથી મુક્ત છે, રહિત છે, અથવા શુદ્ધચેત્ત નરૂપ ચંદ્રમાને ઢાંકનાર એવો કર્મરૂપ ઘન ઇટલે મેઘ તેથી મુક્ત છે, રહિત છે. વલી શ્રી પાર્શ્વનાથ કેહેવા છે? તો કે, (વિસહરકેળ) વિષધર જે દ્રવ્યથી તિર્યચસર્પ, તે સંવંધી જે (વિસ કેળ) વિષ, ઇટલે દૃષ્ટિવિષ, આશીવિષ, લાલવિષાદિક તે પ્રત્યે (નિન્નાસં કેળ) નિર્નાશ ઇટલે અતિ શયે કરીને નાશના કરનાર છે. અથવા જાવથી વિષધર તે મિથ્યાત્વી જીવ સંવંધી જે વિષ, તે મિથ્યાદૃષ્ટિપણું જે અનાદિ અનંત કાલનું મહામોહ રૂપે સર્જાનું વિષ, તે જાવથી સર્વ આત્મપ્રદેશે વ્યાપ્યું છે એવું જે મિથ્યાત્વરૂપ વંપ, તેના અતિશયે કરી નાશના કરનાર છે. વલી શ્રી પાર્શ્વનાથ કેહેવા

हे ? तो के (मंगल के०) दुःखनो विलय, उपद्रवनिवृत्ति तेने मंगल कहियें तथा (कल्लाण के०) सुखनी वृद्धि तेना (आवासं के०) आवास हे. आ गाथासां लघु वत्रीश, अने गुरु पांच, मल्ली सामुत्रीश अक्षरो हे ॥१॥

हवे मंत्रगर्जित ऐवुं जे आ स्तवन, तेनो महिमा कहे हे.

विसहरफुलिंगमंतं, कंठे धारेइ जो सया मणुउं ॥

तस्स गह रोग मारी, डुछजरा जंति उवसामं ॥ २ ॥

अर्थः—(जो के०) जे (मणुउं के०) मनुष्य, श्री पार्श्वनाथना नाम गर्जित एवो (विसहरफुलिंगमंतं के०) विषधरस्फुलिंगनामा अठार अक्षरनो मंत्र जे एहीज स्तोत्रमांथी निकले हे, ते मंत्रप्रत्ये (सया के०) सदा सदैव निरंतर (कंठे के०) कंठने विषे (धारेइ के०) धरे, स्मरे, (तस्स के०) तेहना (गह के०) सूर्यादिक ग्रह, (रोग के०) कफ कुष्ठजलोदरादिक रोग, (मारी के०) मर्छी उपद्रव, (डुछजरा के०) डुष्ट दुर्जन एवा शत्रु तथा एकांतरिया प्रमुख ज्वर, ते (उवसामं के०) उपशमनावप्रत्ये एटले नाशप्रत्ये (जंति के०) पामे. आ गाथासां वत्रीश लघु अने बे गुरु, मल्ली सामुत्रीश अक्षरो हे ॥ २ ॥

॥चिछउ दूरे मंतो, तुज्ज पणामोवि बहुफलो होइ ॥

नर तिरिएसुवि जीवा, पावंति न डुस्कदोगच्चं ॥ ३ ॥

अर्थः—अथवा हे नाथ ! ए ताहारो जे (मंतो के०) विषधर स्फुलिंग नामें जे मंत्र, ते तो (दूरे के०) दूर एटले वेगलो (चिछउ के०) तिष्ठतु एटले रहो. पण (तुज्ज के०) तहारो (पणामोवि के०) प्रणाम एटले नमस्कार करवो, ते पण (बहुफलो के०) बहुफल एटले घणां एवा सौभाग्य, आ रोग्य, धन, धान्य, कलत्र, पुत्र, छिपद, चतुःपद, चक्रवर्ती अने इंद्रादिकनी पदवीना फलनो आपनार (होइ के०) हे, तेहीज कहियें बैयें. इह लोकना फलनुं तो शुंकहेवुं ? पण तमोने नमस्कारकरनार जे सम्यग्दृष्टि जीव हे, ते प्रायें वैमानिकदेवोमांउत्पन्न आय हे. अने कदाचित् पूर्वबन्धायुं उतां जवपरंपरायें करीने जीव, (नरतिरिएसुवि के०) नर एटले मनुष्यने विपे अथवा तिर्यचने विपे उत्पन्न आय हे, तो पण त्यां तेने शारीरीक

तथा मानसिक दुःख अने दारिद्र प्राप्त न थाय, केम के जो मनुष्यमां उपजे, तो रोगादिकें रहित थाय अने समस्त हितार्थें करी संपत्तिमान् थाय. माटे तेने शारीरिक अने मानसिक दुःखप्राप्त न थाय. तथा रुद्धि समृद्धि वान् होय माटे दरिद्रीपणें न होय अने तिर्यचमां उपजे, तो पण कनक, रत्न, चिंतामणि, कल्पद्रुम, पट्टतुरंगम, जयकुंजरादिने विपे उपजे, तिहां पूजा पामे. अथवा ते मनुष्य पण केहवो ? तो के तिरिए एटले पशु समान एवा बाल गोपाल कृषीवत्तादिक तेने विपे पण कदाचित् कर्मना वशयकी उपजे, कोण उपजे ? तो के तुमप्रत्ये प्रणामनां करनार एवा (जीवा के०) जीवो, तो तिहां पण (दुस्कदोगच्चं के०) दुःख अने दारिद्रप्रत्ये (नपावंति के०) न पामे. आ गाथां लघु तेत्रीश, अने गुरु चार, सर्व मली सारुत्रीश अहरो ठे ॥ ३ ॥

॥ तुह सम्मत्ते लडे चिंतामणिकप्पपायवज्झिए ॥

पावंति अविग्घेणं, जीवा अयरामरं ठाणं ॥ ४ ॥

अर्थः—(चिंतामणि के०) चिंतामणिरत्नयकी अने (कप्पपायवज्झिए के०) कल्पपादप एटले कल्पवृक्षयकी अधिक ऐवो (तुह के०) त मारा (सम्मत्ते के०) सम्यक्त्व दर्शनने (लडे के०) पामे ठते, (अविग्घेणं के०) विघ्नरहितपणे (जीवा के०) जन्म जीवो, (अयरामरं के०) अजर एटले ज्यां जरा नथी अने अमर एटले ज्यां मरण नथी, एवुं (ठाणं के०) स्थान, तेप्रत्ये (पावंति के०) पामे ठे, पण तमारं सम्यग् दर्शन माभ्याविना कोइ जीव, मोक्षप्रत्ये पामे नहीं. आ गाथां लघु उगणत्रीश, अने गुरु ठ, सर्व मली पांत्रीश अहरो ठे ॥ ४ ॥

॥ इअ संथुउं महायस, जत्तिअरनिअरेण हिअएण ॥ ता देव दिज्ज बोहिं, जवे जवे पास जिणचंद ॥ ५ ॥ इति ॥ १६ ॥

अर्थः—(महायस के०) हे महायशः ! एटले हे त्रैलोक्यव्यापकयशः ! (जत्तिअर के०) जक्तिने समूहें करी (निअरेण के०) पूर्णचरें एटले जक्तिना समुदायें करी परिपूर्ण जछुं एवुं, (हिअएण के०) हृदय एटले चित्त तेवा चित्तें करी में सेवकें (इअ के०) ए प्रकारें तुऊने (संथुउं के०) संस्तुत एट

ले स्तव्यो. (ता के०) ते कारण माटें (देव के०) हे देव ! निज स्वरूप रूपवनने विषे क्रीडाना करनार एवा (पासजिणचंद के०) हे पार्श्वजिनचंद्र ! एटले समीप रह्या जे श्रुतधरादिक जिन, तेने विषे चंद्रमा समान एवा हे श्रीपार्श्वनाथ ! तमें मुज जणी (जवेजवे के०) जन्म जन्मने विषे एटले ज्यां सुधी हुं मुक्तिप्रत्ये नहीं पामुं, त्यां सुधी (बोहिं के०) बोधि एटले जिनधर्मनी प्राप्ति ते प्रत्ये (दिजा के०) दीयो, एटले आपो. किं बहुना एटले शुं घणुं कहुं ? आ गाथामां लघु चोत्रीश, अने गुरु चार, सर्व अक्षर आक्षत्रीश ठे ॥ ५ ॥ सर्व मली पांचे गाथामध्ये पद वीश, संपदा वीश, गुरु एकवीश, लघु एकशो चोशठ, सर्वाक्षर एकशो पंच्याशी ठे ॥

हवे आ उवसग्गहरं स्तोत्र शा माटें अने क्यारें थयुं ? तेनुं कारण लखे ठे. वराहमिहिरनो जीव मरी व्यंतर देवता थयो, तेणें संघमां मरकी विकुर्वी, संघें श्रीजडवाहु गुरुने वीनव्या, तेवारें गुरुयें ए महामंत्रमय उवसग्गहर स्तोत्र करी आप्युं, एना जणवा गणवा तथा सांजलवा थकी मरकी उपशम पामी, पठी लोक निरंतर उवसग्गहरं जणवा लाग्या, तेवारें धरणीं अने प्रत्यक्ष आववुं पकतुं हतुं, माटें धरणीं अने गुरुने विनति करी के हे जगवन् ! सर्वलोक उवसग्गहरं स्तोत्र जणे ठे, तिहां निरंतर मुजने आववुं पडे ठे. माटें प्रसन्न थइ ठठी अने सातमी गाथा जंमारी मूको अने बाकीनी पांच गाथायेंज श्रीसंघनी आर्ति जांजीसुं. एवुं सांजली गुरुयें बे गाथा जंमारी मूकी बाकी आ पांच गाथाज राखी, ते आज सुधी प्रवर्तें ठे.

ए स्तवन कह्या पठी साम सामी आंगुली मेळी मोतीयें जरेली शीपना संपुटना आकारें बे हाथ जोमी ललाटदेशें लगानीयें, तेने मुक्ताशुक्तिमुद्रा कहियें. केटलाएक आचार्य कहे ठे के, बे हाथ जोमी ललाटें न लगानीयें, एम बे मत ठे. पठी ए मुद्रायें जयवीरराय कहियें, तेनो पाठ लखे ठे ॥ ६ ॥

॥ अथ जयवीरराय ॥

जय वीरराय जगगुरु, होउ ममं तुह पन्नावळ प्रयवं ॥

जवनिवेळ मग्गा, एसाखिआ इठफलसिंधी ॥ १ ॥

अर्थ:—(वीरराय के०) हे श्रीवीतराग ! (जगगुरु के०) हे जगत्रय गुरो ! तुमें (जय के०) जयवंता वत्तो. ए वीतरागादिक आमंत्रण, ते त्रिलो

કનાથ એવા જગવાનને બુદ્ધિના સન્નિધાપનાર્થ છે. (તુહપજાવડ કેળ) તમારા પ્રજાવથકી ઇટલે તમારા સામર્થ્યથકી (મમં કેળ) મહારે (હોઝ કેળ) થાઈ, (જયવં કેળ) હે જગવન! એ જે સંબોધન છે, તે જત્તયતિશયના જ્ઞાપનને માટે છે. હવે તે શું થાઈ! ત્યાં કહે છે. એક તો (જવનિવેડ કેળ) જવ નિવેંદ થાઈ, ઇટલે અત્યંત દુઃખદાયક બંદીખાના સમાન એવો જે જવ સંસાર તેથી ડદાસપણું થાઈ, ઇટલે હું સંસારમાંહેથી નિકલું, ચારિત્રધર્મને આદરું, એવો જે જાવ તેને જવનિવેંદ કહિયે, તે મહારે થાઈ. કહેલું છે કે જવથકી અનિર્વિષ (જેને નિવેંદ નથી) તે મોક્ષને યોગ્ય નથી. અને બીજું (મગ્ગાણુસારિયા કેળ) માર્ગાનુસારિણું થાઈ. ઇટલે કદાગ્રહને ત્યાગ કરી તહારા માર્ગને અનુસારેં ચાલવું, તેવા માર્ગાનુસારી પુરુષ સંબંધી ગુણો, તેની પ્રાપ્તિ થાઈ. ત્રીજું (શ્ચફલસિદ્ધી કેળ) શ્ચ ઇટલે વાંઙિતફલ તેની સિદ્ધિ થાઈ. ઇટલે શુદ્ધ આત્મધર્મ છે, તે સાધુ અથવા શ્રાવકને શ્ચ છે માટે તેને વિષે સદા ઉપયોગની પૂર્ણતા તેની સિદ્ધતા તે મહારે થાઈ. આં ગાથામાં લઘુ ઠત્રીશ અને ગુરુ ચાર, સર્વ મલી ચાલીશ અદારો છે ॥ ૧ ॥

॥ લોગવિરુદ્ધચ્ચાઈ, ગુરુજણપૂજા પરઢકરણં ચ ॥

સુહ ગુરુ જોગો તવય,ણ સેવણા આજવ મખંમા ॥૨॥

અર્થ:- તથા ચોથો (લોગવિરુદ્ધચ્ચાઈ કેળ) લોક વિરુદ્ધનો ત્યાગ થાઈ, ઇટલે જે કાર્ય જિનાગમથી વિરુદ્ધ હોય અને સાધુ શ્રાવક જે કાર્યને નિષેધે, નિંદે, તથા જે કાર્યથી ધર્મની હેલના થાય, એવાં કર્તવ્ય જે પરનિંદા, ચોરી, પરસ્ત્રીગમનાદિક, તે સર્વ લોકવિરુદ્ધ કાર્ય કહિયે તેનો ત્યાગ થાઈ. તથા પાંચમો (ગુરુજણ કેળ) માતાપિતાદિક તથા ધર્મના દાતા જે સદ્ગુરુ શ્ચાદિક મહોટાની (પૂજા કેળ) પૂજા જત્તિ કરવી થાઈ. યદ્યપિ ગુરુપદેં કરીને આચાર્યનુંજ ગ્રહણ થાય, તથાપિ અહિં માતાપિતાદિકનું પણ ગ્રહણ કરવું, ઠવું (પરઢકરણંચ કેળ) પરાર્થ ઇટલે પર સંબંધી જે અર્થ તેનું કરણ ઇટલે કરવું ઇટલે પરોપકાર કરવો, તે મહારે થાઈ અથવા (પરાર્થ કેળ) મોક્ષ તેનું (કરણ કેળ) સાધન જે જ્ઞાનાદિ રત્નત્રય તે મહારે થાઈ. એ પ્રમાણે પરહિતાર્થાદિક કરણ આ જીવલોકનું સારજૂત પુરુષાર્થનું ચિન્હ થયે ઠતે લૌકિકને વિષે લોકોત્તર ધર્માધિકારી આવે છે. તે કહે છે.

સાતમો (સુહુરુ કેળ) શુજગુરુ જે શુરુપ્રરૂપક કાલાનુસારે શુદ્ધક્રિયાના સ્વપ કરનારા ગુરુ તેનો (જોગો કેળ) યોગ ઇટલે સમાગમ મહારે થાઈ, આઠમો (તલ્લયણ કેળ) તલ્લચન ઇટલે તેહીજ સદગુરુના વચનની અથવા જિનવચનની (સેવણા કેળ) સેવા ઇટલે આરાધના થાઈ. તે ક્યાં સુધી થાઈ ? તો કે મારે જ્યાં સુધી (આજ્ઞવં કેળ) સંસાર છે, ત્યાં સુધી થાઈ. તે સેવના કેવી રીતે થાઈ ? તો કે (અસ્થંના કેળ) અસ્થંન પરિપૂર્ણ જેથી પરગુણમાં ચિત્ત પ્રવેશ કરે નહીં. સદા નિજ ગુણમાં જ ચિત્ત વર્તે, અથવા એ આઠ વાનાં જ્યાંસુધી હું સંસારમાં રહું, ત્યાં સુધી મુજને થાઈ. કિંબહુના. એ ગાથામાં લઘુ પાંત્રીશ, ગુરુ ચાર, સર્વાક્ષર ઝંગણ ચાલીશ છે ॥ ૧ ॥ એ બે ગાથા શ્રીગણધરજીની કરેલી છે, એમાં પ્રણિધાન મનની સમાધિની યાચના કરી, તે પ્રાર્થે: કરીને નિઃસંગાજિલાષરૂપત્વ છે. એ બે ગાથામાં પદ આઠ છે, સંપદા આઠ છે. એકોત્તેર લઘુ અને આઠ ગુરુ સર્વ મલી ઝંગણાંશી અક્ષરો છે. બેહુ જાવંતના મેલવતાં (૧૫૧) થાય.

હવે આગલી ત્રણ ગાથા પૂર્વાચાર્યકૃત છે માટે મુખ આગલ બે હાથ જોડી દેવ વાંદવાની સમાપ્તિયે કહે, તે કહે છે.

વારિજ્ઞાં જશ્વિ નિઆ, એ બંધણં વીઅરાય તુહ સમણ ॥

તહવિ મમ હુજા સેવા, જવે જવે તુમ્હ ચલણાણં ॥ ૩ ॥

અર્થ:—(વીઅરાય કેળ) હે શ્રીવીતરાગ ! (તુહ કેળ) તમારા (સમણ કેળ) સિદ્ધાંત તેને વિષે (જશ્વિ કેળ) યથાપિ ઇટલે જો પણ (નિઆણ બંધણં કેળ) નિયાણાનું વાંધવું ઇટલે અમુક રાજ્યાદિકની પદવી હું પામું ? એવા નિદાનની વાંઠાનું કરવું, તેને (વારિજ્ઞાં કેળ) વાચું છે, નિષેધ્યું છે. (તહવિ કેળ) તથાપિ ઇટલે તો પણ હું ઇટલું માણું હું જે (તુમ્હચલણાણં કેળ) તમારા ચરણોની (સેવા કેળ) જક્તિ, તે (મમ કેળ) મહારે (જવેજવે કેળ) જન્મ જન્મને વિષે (હુજા કેળ) હોજો ॥ ૩ ॥ આ ગાથામાં લઘુ આઠત્રીશ, ગુરુ ત્રણ, સર્વ મલી એકતાલીશ અક્ષરો છે ॥

॥ હુસ્કસ્કઝં, કમ્મસ્કઝં સમાહિમરણં ચ બોહિલાજો અ ॥

સંપજાંઝં મહ એઅં, તુહ નાહ પણામકરણેણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:-એક (દુઃસ્કલ કે) શારીરિક અને માનસિક એટલે શરીર સંબંધી દુઃખ અને મનનાં દુઃખ તેનો ક્ષય તથા બીજો (કમ્મસ્કલ કે) અષ્ટ કર્મનો ક્ષય, એટલે મોહનીયાદિક અશુચકર્મનો ક્ષય, ત્રીજો (સમાહિમરણ કે) સમાધિમરણ, (ચ કે) વહ્ની ચોથો (બોહિલાત્તો અ કે) બોધિવીજનો લાજ, તે જિનધર્મની પ્રાપ્તિનું થાવું. એટલે ક્રિયાસહિત સમ્યગ્ જ્ઞાનદર્શનનો લાજ. અકાર પાદપૂર્ણાર્થ છે. (એઅં કે) એ ચાર બોલ, (મહ કે) માહારે (સંપજ્ઞાત કે) સંપદ્યતાં એટલે થાઈ. પણ શું કરીને થાઈ? તો કે (તુહનાહ કે) તુમ નાથ પ્રત્યે એટલે હૈ નાથ ! તુજ પ્રત્યે (પણામકરણે કે) પ્રણામ કરવે કરીને એટલા વાનાં મુજને થાઈ આ ગાથામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ પાંચ, સર્વાક્ષર ડંગણચાલીશ છે ॥ ૪ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્ ॥ પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥ ૫ ॥ ઇતિ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:-હવે જિનશાસનને માંગલિક જાણી સંસ્કૃત શ્લોકેં કરી આશીર્વાદ આપે છે. (જૈનં શાસનં કે) જૈન એવું શાસન તે શ્રી જિન તીર્થંકર સંબંધીયું શાસન એટલે આદેશ. (જયતિ કે) જયવંતું વર્તે છે, તે કેહેવું છે? તો કે (સર્વ મંગલમાંગલ્યં કે) સર્વ મંગલમાહે માંગલિક છે, એટલે જૈનશાસન વિના બીજી કોઈ માંગલિક વસ્તુ નથી અને દર્પણ, રૂપું, પુત્રમુખ, ગાયમુખાદિકનું જોવું, તથા દધિ, ગોલ, પુષ્પ, ચંદન, અક્ષત, દૂર્વાદિકને જે લોક માંગલિક કહે છે, તે સર્વ જૂઠી કલ્પના જાણવી. કારણ કે તે એહિક મંગલ છે, ને જૈનશાસન પારલૌકિક મંગલ છે. વહ્ની તે જૈનશાસન કેહેવું છે? તો કે (સર્વ કલ્યાણકારણં કે) સર્વકલ્યાણનું સંપૂર્ણ કારણ એટલે સુખવૃદ્ધિનું કારણ છે. વહ્ની (સર્વધર્માણાં કે) સર્વ ધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કે) પ્રધાન છે મુખ્ય છે. એ શ્લોકમાં ચારે ત્રણ અને લઘુ ડંગણત્રીશ, મલી વત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૫ ॥ એમાં જીવદયાની મુખ્યતા છે તે જાણી, એ પાઠલી બે ગાથા અને એક શ્લોક મલી ત્રણ થઈ. તેમાં બાર પદ, બાર સંપદા, લઘુ એકશો એક અને ગુરુ અગીયાર, સર્વ મલી એકશો બાર અક્ષરો છે. અને એ જયવીયરાય ની સર્વ મલી પાંચ ગાથા થઈને પદ વીશ, સંપદા વીશ, લઘુ (૧૭૨) ગુરુ ડંગણીશ, સર્વ મલી (૧૭૧) અક્ષરો છે. એ રીતે સૂત્ર, અર્થ, સંપદા, પદ, અક્ષર

શુદ્ધનો ઉચ્ચાર કરતાં દેવ વાંદવામાં ધ્યાનને બહેં જીવ તીર્થંકરગોત્ર મેઘર થરાજાની પરેં ઉપાર્જીન કરે ॥ ઇતિ જયવીયરાય સૂત્રાર્થઃ ॥ ઇતિ ॥ ૧૭ ॥

હવે પંચાંગ પ્રણામ કરી ઊઝો થઈ પગે જિનમુદ્રા અને હાથે યોગમુદ્રા સાચવતો થકો ચૈત્યસ્તવ દંરુક કહે, તે લખે ઢે ॥

॥ અથ અરિહંત ચેશ્ચ્રાણં ॥

અરિહંત ચેશ્ચ્રાણં, કરેમિ કાઝસ્સગ્ગં ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—(અરિહંતચેશ્ચ્રાણં કેળ) અરિહંતચૈત્યાનાં ઇટલે અહીં અરિહંત શબ્દે જાવઅરિહંત લેવા,તેમની ચૈત્ય શબ્દે,ચિત્તને સમાધિની કરનાર પ્રતિમા સમજવી,તે પ્રતિમાને વંદનાદિને અર્થે (કરેમિકાઝસ્સગ્ગં કેળ) કરોમિકાયો ત્સર્ગ ઇટલે હું કાયોત્સર્ગ કરું હું. એ સંબંધ, ઇટલે એક સ્થાનકેં રહી મૌન કરું, ધ્યાન ધરું, ઇટલાં વાનાં વિના બીજી ક્રિયાનો ત્યાગ કરવો, તેને કાઝસ્સગ્ગ કહિયેં.એ બે પદેં કરી અરિહંતનાં ચૈત્ય વાંદવા નિમિત્તેં કાઝસ્સગ્ગ કરીશ. માટેં અરિહંત વાંદવાની અંગિકારરૂપ પ્રથમ અચ્ચુપગમ ઇટલે અંગીકાર સંપદા જાણવી. એમાં પદ બે, લઘુ તેર, અને ગુરુ બે, સર્વ મલી પંદર અક્કારો ઢે ॥૧॥

॥ વંદણવત્તિઆણ, પૂજણવત્તિઆણ, સક્કાર
વત્તિઆણ, સમ્માણવત્તિઆણ, બોદિલાજ
વત્તિઆણ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆણ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—હવે શ્રી તીર્થંકરની પ્રતિમાને વંદન આદિક જે જે નિમિત્તેં કાઝસ્સગ્ગ કરવો, તે નિમિત્ત કહે ઢે. (વંદણવત્તિઆણ કેળ) વંદનપ્રત્યય ઇટલે પ્રશસ્ત મન, વચન અને કાયાની પ્રવૃત્તિ ત્રિધા શુદ્ધિયેં પ્રણામનું કરવું તેથકી જે નિર્જારારૂપ ફલ થાય ઢે, તે ફલને નિમિત્તેં અર્થાત્ પરમેશ્વરનાં ચૈત્ય વાંદતાં જે પુણ્ય થાય, તે પુણ્ય, કાઝસ્સગ્ગ કરતાં મુજને હોજો. અહીં પ્રાકૃત જણી વત્તિઆણ એવો શબ્દ થયો ઢે. એમ કાઝસ્સગ્ગ કરતાં મુજને ફલ હોજો. ઇત્યાદિ જાવ, આગલે પાંચે પદેં જાણવો. (પૂજણવત્તિઆણ કેળ) પૂજનપ્રત્યય ઇટલે ગંધ, કર્પૂર કસ્તૂરી, ફલ, ફૂલ, ચંદનાદિકેં પૂજાનું કરવું, તે થકી જે નિર્જારારૂપ ફલ થાય ઢે. તે ફલને અર્થેં કાઝસ્સગ્ગ કરું હું. (સક્કારવત્તિઆણ કેળ) સત્કારપ્રત્યય ઇટલે સત્કાર તે જલોં વસ્ત્ર, આજરણાદિકેં કરી પૂજવું, તેથકી જે નિર્જારારૂપ

फल थाय ठे, ते फलने अर्थें काउस्सग करुं हुं. (सम्मानवत्तिआए के०) सन्मानप्रत्ययं सन्मान एटले स्तवन, स्तोत्र प्रमुखें करी प्रभुना गुणग्राम कहे वा थकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने अर्थें (काउस्सग के०) कायोत्सर्गप्रत्ये (करेसि के०) हुं करुं हुं. अहीयां कोइ कहेशे के श्री अरिहंतनी प्रतिमाने वंदन, पूजा, सत्कार अने सन्मानना फलनी प्रार्थना शा वास्ते करो ठे ? तेनी आशंका टालवाने हवे आगल पद कहे ठे. (बोहिलाजवत्तिआए के०) बोहिलाजप्रत्ययं एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्तिने अर्थें प्रार्थना करीयें ठैयें. वली कोइ कहेशे के श्रीजिनधर्मनी प्रार्थना पण शा वास्ते करो ठे ? तेमाटे आगल पद कहे ठे के, (निरुपसगवत्तिआए के०) निरुपसर्गप्रत्ययं एटले जन्म, जरा अने मरणदिक उपसर्गधी रहित एहुं जे मोक्षरूप स्थानक, ते स्थानकने निरुपसर्ग कहियें, ते पामवाने अर्थें काउस्सग करुं हुं. एमां वंदणवत्तिआए इत्यादिकमां श्रीअरिहंतनां चैत्यवंदनादिक करतां जे फल होय, ते फल, ए काउस्सगधी होजो, ए निमित्त कहां. तेमाटे ए ठ पदनी बीजी निमित्तसंपदा जाणवी. एमां पद ठ ठे, लघु ढत्रीश अने गुरु नव, सर्व मली पीस्तालीश अकरो ठे ॥ १ ॥

हवे ए काउस्सग जे ठे, ते श्रद्धादिकें करी रहित कस्यो थको फलने न आपे, परंतु श्रद्धादिकें करी सहित कस्यो थको इष्टफलने आपनार थाय ठे, माटे जेणें करी काउस्सग सफल थाय, तेनी त्रीजी संपदा कहे ठे.

॥ सधाए, मेहाए, धीईए, धारणाए, अणुप्पेहाए, वड्ढमाणीए, ठामि काउस्सगां ॥ ३ ॥ इति ॥ १८ ॥ अन्नढ ॥

अर्थः—(सद्धाए के०) श्रद्धा ते ए काउस्सग श्रद्धायें करी एटले पोटानी आस्ताधी करुं, पण कोइनी जोरावरीधी नहीं, (मेहाए के०) मेध या एटले मेधायें करी ते हेय उपादेय परिज्ञानरूप निर्मल बुद्धियें करी एटले सारा मागनां फल जाणीने करुं पण मूर्खपणे नहीं. (धीईए के०) धृत्या एटले धृतियें करी अर्थात् चित्तनी स्थिरतायें करी मनने स्वस्थपणे करी करुं; पण राग, द्वेष, चपलतायें करी नहीं करुं. (धारणाए के०) धारणया एटले धारणायें करी अर्थात् श्रीजिनेश्वरना गुण धारतो थको अणविसारतो थको करुं, पण शून्यपणे नहीं करुं. (अणुप्पेहाए

के०) अनुप्रेक्षायें करी एटले श्रीजिनेश्वरना गुणने वारं वार चिंतवतो थको करुं, श्रीजिनगुणार्थ विचारतो थको करुं, पण विकल पणे नहीं करुं, (वहूमाणीए के०) वर्द्धमानया एटले वृद्धिने पासती एवी श्रद्धा, मेधा-धृति, धारणा अने अनुप्रेक्षा, ए पांचे बोल तेणें करी सहित थको (का-उस्सगं के०) कायोत्सर्ग प्रत्ये (गमि के०) हुं करुं बुं ॥ ३ ॥ एसां सद्धाए इत्यादिकमां श्रद्धादिक पांच बोल वृद्धिवंता थवाना हेतु कह्या, माटें ए सात बोलनी त्रीजी हेतुसंपदा जाणवी. एसां पद सात, लघु चो-वीश अने गुरु पांच, मल्ली उगणत्रीश अक्षरो ठे. अहीं सुधी बद्धां मल्ली पन्नर पद थयां, त्रण संपदा थइ, तथा त्रहोतेर लघु अने शोल गुरु, मल्ली नेव्याशी अक्षरो थया. तथा एने ठेडे अन्नन्नउससिएणं इत्यादिक काउस्सगं दंरुक संपूर्ण कहियें. तेनो अर्थ, प्रथम लखाइ गयो ठे, ए बेहु मल्लीने आठ संपदा, त्रैतालीश पद, लघु अक्षर बसो, गुरु उगणत्रीश, सर्व मल्ली बशेने उगणत्रीश अक्षरो ठे ॥ इति ॥ १० ॥

हवे जेणें करी सकल पदार्थ जाणियें एवो प्रदीप समान जे श्रीसिद्धांत तेने, सं-स्तववो जोश्यें, तेमध्ये पहेली गाथायें तेना प्ररूपक श्रीतीर्थकर देवने स्तवे ठे.

अथ पुष्करवरदीवहे लिख्यते ॥

॥ पुष्करवर दीवहे, धायइसंडे अ जंबुदीवे अ ॥

जरहरवयविदेहे, धम्माइगरे नमंसांमि ॥ १ ॥

अर्थ:- (पुष्करवरदीवहे के०) पुष्करवर नामा त्रीजो द्वीप तेनो अर्द्ध एटले पुष्करवरद्वीपारुने विषे बे बे, तथा (अ के०) वल्ली (धायइसंडे के०) धातकिखंरु नामा बीजो द्वीप ए द्वीपमां धाहुमी वृद्धना खंरु एटले वन ते घणां ठे माटें द्वीपनुं पण तेहीज नाम जाणवुं, तेने विषे पण बे बे, तथा (जंबुदीवेअ के०) जंबुद्वीपने विषे एक, एक, ए रीतें अढी द्वीप संबधी (जरह के०) पांच जरत क्षेत्र ठे, तेने विषे, वल्ली (एरवय के०) पांच एरवत क्षेत्र ठे, तेने विषे, वलि (विदेहे के०) पांच महाविदेह क्षेत्र ठे, तेने विषे, (धम्माइगरे के०) धर्म्मनी आदिना करनार एवा जे श्री सीमंधरस्वामी प्रमुख विहरमान, जगवंत ठे ते सर्व प्रत्ये (नमंसां

મિ કે૦) હું નમસ્કાર કરું હું ॥ ૧ ॥ એ ગાથામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ ત્રણ, સર્વાદાર સારુત્રીશ છે ॥ એ વિહરમાન જિનને વાંદીને હવે સિદ્ધાંતને સ્તવે છે.

॥ તમતિમિરપમ્લવિધ્, સણસ્સ સુરગણનરિંદમહિઅ

સ્સ ॥ સીમાધરસ્સ વંદે, પપ્ફોહિઅ મોહજાલસ્સ ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (સીમાધરસ્સ કે૦) સીમા એટલે જીવને ધર્મની મર્યાદાને વિષે ધરી રાખે, પણ કુમારે વર્તવા ન આપે, એવો જે સિદ્ધાંત, તે પ્રત્યે (વંદે કે૦) હું વાંડું હું, તે સિદ્ધાંતરૂપ શ્રુતજ્ઞાન કેહવું છે? તો કે (તમ કે૦) અજ્ઞાનરૂપ જે (તિમિર કે૦) અંધકાર, તેના (પમ્લ કે૦) સમૂહ, તે પ્રત્યે (વિહ્સણસ્સ કે૦) વિધ્વંસ એટલે વિનાશનો કરનાર છે. અર્થાત્ અજ્ઞાનરૂપ અંધકારના સમૂહ પ્રત્યે નાશનો કરનાર છે, અથવા (તમ કે૦) બહુ સ્પષ્ટ અને નિઠૂત કર્મનાં પડલ જે સમૂહ અને (તિમિર કે૦) નિકાચિત કર્મનાં (પમ્લ કે૦) સમૂહ તે પ્રત્યે વિનાશનો કરનાર છે. વલી તે સિદ્ધાંત કેહવો છે? તો કે (સુરગણ કે૦) દેવસમૂહના તથા (નર કે૦) મનુષ્યના જે (ઇંદ કે૦) ઇંદ્રો તેણે (મહિઅસ્સ કે૦) અર્ચ્યો છે, પૂજ્યો છે, વલી તે સિદ્ધાંત કેહવો છે? તો કે (પપ્ફોહિઅ કે૦) પ્રસ્ફોટિત એટલે અત્યંત પણે કરીને ત્રોની છે અર્થાત્ ફોની નાંખી છે (મોહજાલસ્સ કે૦) અવિવેકિ જનોની અજ્ઞાનરૂપ મોહજાલ એટલે મિથ્યાત્વજાલ જેણે એવો છે, અહીં શ્રુતજ્ઞાનને સીમાધર કહ્યો છે, તેનું કારણ એ છે, કે સીમા એટલે મર્યાદા તેમર્યાદાને વિષે સર્વ પદાર્થ પ્રત્યે ધરી રાખ્યા છે સ્થાપી રાખ્યા છે, માટે એવા સિદ્ધાંતને હું વાંડું હું. એ ગાથામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ ૭, સર્વ મલી ચાલીશ અદારો છે ॥ ૨ ॥

હવે વલી પણ એ શ્રીસિદ્ધાંતના ગુણોપદર્શનપૂર્વક સિદ્ધાંતમાં પ્રમાદ ન કરવો, એવો વિષય દેખાડે છે ॥

॥ વસંતતિલકાહંદ ॥

॥ જાઈ જરામરણસોગપણાસણસ્સ, કહ્વાણપુસ્કલ

વિસાલસુહાવહસ્સ ॥ કો દેવદાણવનરિંદગણચ્ચિઅ

સ્સ, ધમ્મસ્સ સારસુવલ્લભ્ણ કરે પમાયં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (ધમ્મસ્સ કે૦) ધર્મસ્ય એટલે શ્રુતધર્મ જે શ્રીસિદ્ધાંત તેનો (સારં કે૦) સામર્થ્ય એટલે શ્રુતજ્ઞાન જણવાની શક્તિ અથવા શ્રુતજ્ઞાનનો

(सारं के०) महिमा तेने जाणी, तेना रहस्य पामवानी शक्ति, ते प्रत्ये (उवलप्ल के०) उपलब्ध एटले पामीने (को के०) कोण जव्य जीव विवेकी पुरुष, (प्रमायं के०) प्रमाद एटले आलस प्रत्ये (करे के०) करे, अर्थात् जाण एवो कोइ पण पुरुष, प्रमाद, न करे. वली ते श्रुतधर्म केहवो ठे? तो के (जाईजरामरणसोग के०) जाति एटले जन्म, तथा जरा, मरणे अने शोक, ते प्रत्ये (पणासणस्स के०) प्रनाशनस्य एटले अतिशयें करीने नाशनो करनार ठे. अहीं मरण पामीने फरी संसार मध्ये उपजवुं तेने जन्म कहीयें, तथा जरा ते वृद्धावस्थानी प्राप्ति, तथा मरण ते प्राणनाश, तथा परवस्तुनो वियोग आय, तेवारें मनमांहे खेद, दुःख धरवुं अने शुद्ध आत्मधर्मची उदासपणुं राखवुं, तेनें शोक कहियें. वली ते श्रुतधर्म केहवो ठे? तो के (कल्याण के०) कल्य एटले आरोग्य तेने आणति नाम कहेनार ते कल्याण कहियें. ते कल्याणनो कारक, ते पण अटप नही, परंतु (पुष्कल के०) पुष्कल एटले संपूर्ण (विसाल के०) विस्तीर्ण एवं जे मोक्षसंबंधी (सुह के०) सुख, तेनो (आवहस्स के०) करनार ठे, एटले आपनार ठे, वली, ते श्रुतधर्म केहवो ठे? तो के (देव के०) वैमानिक अने ज्योतिषी देवता संबंधि तथा (दाणव के०) जवनपति अने व्यंतर देवतासंबंधि तथा (नर के०) मनुष्यसंबंधि जे (इंद के०) इंदो तेना (गण के०) समूह तेणें (अच्चियस्स के०) अच्च्यों ठे पूज्यो ठे, स्तव्यो ठे, एवो जे श्रीसिद्धांत, तेने विषे प्रमाद करतो जीव, मासतुसानी पेरें ज्ञानावरणीय कर्म बांधे, माटें प्रमाद अप्रमादनां फल जाणीने सिद्धांतने विषे प्रमाद न करवो. तेवा प्रमादी मूर्ख ज्ञान रहित जीवनां आठ लक्षणो कहां ठे ते कहे ठे. प्रथम लक्षण ए जे चिंतारहित होय, बीजुं घणुं चोज न करे, त्रीजुं मनमां लज्जा पामे नहीं, चोथुं रात्रिदिवस सुखें सुइ रहे, पांचमुं कार्याकार्य विचारवाने बहेरो होय, षष्ठुं मान, अपमानने विषे समान होय, सातमुं प्रायें: रोगरहित होय, आठमुं शरीरें करी दृढ स्थूल बलवंत होय, ए आठ गुणें करी मूर्ख सुखें जीवे ठे, पण ते मूर्ख एम चिंतवे नहीं जे अनेक शास्त्र सुजाषित सिद्धांतरूप अमृतरसें करी कानने उत्सव करतां जेना दिवस जाय ठे, एवा पंभितनुं जन्म, तथा जीवितव्य सफल अने सुकृतार्थ ठे. एवा पंभितें करी पृथिवी शोभे ठे. अने बीजा पशुसमान वि-

નયવિવેક રહિત, પુરુષ તો પૃથ્વીને વિષે ચારચૂત છે, તે શા કામના જાણવા ?
 इत्यर्थः॥३॥आ काव्यमां लघु सुमतालीश, गुरु नव, सर्व षप्पन्न अक्षरो ढे॥३॥

॥ શાર્દૂલવિક્રીન્નિત હંદ ॥

સિદ્ધે જો પયજં ણમો જિણમણ, નંદી સયા સંજમે ॥ દેવં
 નાગ સુવન્ન કિન્નરગણ, સ્સપ્પૂય જાવચ્ચિણ ॥ લોગો જહ
 પહ્ઠિજં જગમિણં, તેલુક્ક મચ્છાસુરં ॥ ધમ્મો વહ્ણ સા
 સજં વિજયજં, ધમ્મુત્તરં વહ્ણ ॥ ૪ ॥ સુઅસ્સ ઝગવ
 ઝં ॥ કરેમિ કાઝસ્સગં વંદણવત્તિઆણં ॥ ઇતિ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:- (જો કેળ) હે જ્ઞાનવંતલોકો ! તમે જુઝં (સિદ્ધે કેળ) સિદ્ધાય
 ઇટલે ફલના અવ્યજિચારપણાયેં પ્રતિષ્ઠિત તથા નય નિક્ષેપ પ્રમાણાદિકેં
 કરીને જે સિદ્ધ ઇટલે નિષ્પન્ન કરેલો છે, અથવા જે કુતર્કરહિત સ્યાદ્યા
 દરૂપ, છે વલી જેને આરાધીને જવ્ય જીવ મોક્ષફલ પ્રત્યેં પામે છે. ઇવો
 (જિણમણ કેળ) જિનમતાય ઇટલે જિનમત અર્થાત્ શ્રીતીર્થંકર દેવનો પ્રકા
 શેલો જે સિદ્ધાંત, છે તેને (પયજં કેળ) પ્રયત્નઃ ઇટલે આદર સહિત થકો હું,
 (ણમો કેળ) નમસ્કાર કરું હું. તે જિનમતના પ્રસાદચક્રી મહારે (સંજય
 કેળ) સંયમ ઇટલે ચારિત્ર, તેને વિષે (સયા કેળ) સદા નિરંતર, (નંદી
 કેળ) સમૃદ્ધિ વૃદ્ધિ થાઝં, તે સંયમ કેહવો છે ? તો કે (દેવં કેળ) વૈમા
 નિક દેવો, (નાગ કેળ) નાગેંડ્રાદિ તે પાતાલવાસી જવનપતિ દેવો, (સુ-
 વન્ન કેળ) સુપર્ણ જે ગરુડો તથા જ્યોતિષી દેવો, (કિન્નર કેળ) વ્યંતર
 દેવો, એ ચાર પ્રકારના દેવ, તેના (ગણ કેળ) સમૂહને જે (સ્સયપ્પૂજાવ
 કેળ) સદ્ગુણજાવેં ઇટલે સત્યજાવેં કરી (અચ્ચિણ કેળ) અચર્યો, પૂજ્યો
 છે. વલી (જહ કેળ) જે જિનમતને વિષે (લોગો કેળ) ત્રિકાલ જ્ઞાન,
 (પહ્ઠિજં કેળ) પ્રતિષ્ઠિત છે, કહ્યું છે. વલી જે સિદ્ધાંતને વિષે (તેલુક્ક કેળ)
 અધોલોક, ઊર્ધ્વલોક અને તીર્થોલોક, એ ત્રણ લોક મધ્યેં (મચ્છ કેળ)
 મૃત્યુ ઇટલે મનુષ્ય, (અસુરં કેળ) જવનપતિ પ્રમુખ સર્વ દેવતા અને ઝપ

લક્ષણથી નારકી, તિર્યંચ પણ લેવા. એ પ્રકારનું (જગમિણં કે०) આ જગત્ ફેયત્વેં પ્રતિષ્ઠયું છે. એટલે એ સર્વ લોકનું જ્ઞાન જે શાસ્ત્રમાં સ્થાપ્યું છે. અર્થાત્ આ સર્વ જગત્, જે સિદ્ધાંતના બલેં કરી જણાય છે, એવો (ધમ્મો કે०) સિદ્ધાંતરૂપ શ્રુતધર્મ, તે (વહુડ કે०) વૃદ્ધિં યાતુ, વૃદ્ધિને પામો. તે શ્રુતધર્મ નિત્ય પળા માટે અર્થ આશ્રયી સદૈવ (સાસરું કે०) શાશ્વતો છે તથા (વિજયડ કે०) પરવાદીયોને ઝીંપવા થકી વિશેષપણે કરી જય વંતો છે, વલી (ધમ્મ કે०) ચારિત્ર ધર્મનું (ઉત્તરં કે०) પ્રધાનપણું જેમ થાય, તેમ તે શ્રુતધર્મ, (વહુડ કે०) વૃદ્ધિને પામો. એમાં ફરીને જે (વહુડ) એ પદ છે, તે જ્ઞાનવૃદ્ધિ કરવી, એમ દેખાવવા માટે છે ॥ ૪ ॥

(સુઅસ્સજગવડ કે०) હે જગવંત ! તે શ્રુતસિદ્ધાંતને આરાધવા જાણી અથવા એવા શ્રુતસિદ્ધાંતરૂપ જગવંત તેને આરાધવા જાણી અથવા (જગવડ કે०) મહિમાવંત જે સિદ્ધાંત તેને આરાધવાને નિમિત્તે (કરેમિ કાઝસ્સ ગં કે०) હું કાઝસ્સગ કરું તું, પઠી વંદણવત્તિઆએ ઇત્યાદિક પાઠ જાણી ને કાયોત્સર્ગ કરે, તેનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥ ઇતિ શ્રુતસ્તવસૂત્રાર્થઃ ॥ એ કાવ્યમાં લઘુ એકશઠ, ગુરુ પંદર, સર્વાક્ષર ઊંતેર છે, “સુઅસ્સ જગવડ” એટલે સુધી ગણતાં લઘુ સઠશઠ, ગુરુ શોલ, સર્વ મલી ત્ર્યાશી અક્ષરો છે. એ ચારે ગાથાઝના મલી લઘુ એકશો ત્ર્યાશી, ગુરુ તેત્રીશ મલી સર્વ અક્ષર બશો ને શોલ છે. એમાં બે ગાથા તથા કાવ્ય પણ બે છે ॥ ઇતિ ॥ ૧૯ ॥ હવે સર્વ ક્રિયાના પરંપરાફલજૂતજેસિદ્ધ, તેને નમસ્કાર કરવામાટે કહે છે.

॥ અથ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં ॥

॥ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, પારગયાણં પરંપરગયાણં ॥

લોચ્ચગ્ગ મુવગયાણં, નમો સયા સઘસિદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

(અર્થઃ—સિદ્ધાણં કે०) સર્વ અર્થ સિદ્ધ કસ્યો છે જેણે, તેને સિદ્ધ કહિયેં. હવે તે સામાન્યથી કર્મસિદ્ધ, વિજ્ઞાનસિદ્ધ, વિદ્યાસિદ્ધ, એ પણ સિદ્ધ કહેવાય છે ? ત્યાં કહે છે કે, (બુદ્ધાણં કે०) બુદ્ધેજ્યઃ એટલે જ્ઞાનવડે તત્ત્વના જાણ અર્થાત્ સમસ્ત જગત્ત્રયના સ્વરૂપને જેણે જાણ્યા છે. વલી (પારગયાણં કે०) પારગતેજ્યઃ એટલે સંસારસમુદ્રના પારગ્રત્યેં પામ્યા છે, અથવા સર્વ કાર્યનો પાર એટલે અંત, તે પ્રત્યેં પામ્યા છે માટે સિદ્ધ

કહિયેં. (પરંપરાગયાણં કે०) પરંપરાગતેજ્યઃ એટલે પરંપરાયેં કરીને અર્થાત્ મિથ્યાત્વ ગુણસ્થાનકથી માંનીને અનુક્રમેં ચણદમા અયોગી ગુણઠાણા સુધી ચનીને મોક્ષપ્રત્યેં પહોતા અથવા કર્મના ક્ષયોપશમાદિકથી પ્રથમ શુદ્ધ સમ્યક્દર્શન, પઠી સમ્યક્જ્ઞાન, પઠી સમ્યક્ચારિત્ર પામી ક્ષપકશ્રેણિ કરી એવી પરંપરાયેં કરી અનુક્રમેં મોક્ષે પહોતા. (લોચગ્ગમુવગયાણં કે०) લોકાગ્ગમુવગતેજ્યઃ એટલે લોકાગ્ગને વિષે ઉપગત એટલે પહોતા સિદ્ધક્ષેત્રપ્રત્યેં પામ્યા, એવા (સર્વસિદ્ધાણં કે०)સર્વસિદ્ધેજ્યઃ એટલે તીર્થ, અતીર્થાદિક જ્ઞેદેં પંદર પ્રકારના જે સર્વ સિદ્ધ, તે પ્રત્યેં (સયા કે०) સદા નિરંતર (નમો કે०) નમસ્કાર થાઉં. આ ગાથામાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ પાંચ, સર્વ મલી પાંત્રીશ અક્કરો છે ॥ ૧ ॥

હવે ટુકમા નિકટ ઉપકારી માટેં વર્તમાન તીર્થકર શાસનના નાયક શ્રી મહાવીર સ્વામી છે, તેની સ્તુતિ જણે છે.

જો દેવાણવિ દેવો, જં દેવા પંજલી નમંસંતિ ॥

તં દેવદેવમહિઅં, સિરસા વંદે મહાવીરં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ(જોદેવાણવિદેવો કે०) યોદેવાનામપિ દેવઃએટલે જે દેવોના પણ દેવ છે,તે દેવાધિદેવ કહિયેં.વલી (જં કે०) જેમને (દેવા કે०) વૈમાનિક પ્રમુખ ચાર નિકાયના દેવતાઉં,તે (પંજલી કે०)હાથ જોમી મસ્તકેં ચઢાવીને (નમંસંતિ કે०) નમસ્કાર કરે છે. વલી (દેવદેવ કે०) દેવતાઉંનો દેવ જે ઇંદ્ર, તેણેં (મહિઅં કે०) પુષ્પાદિકેં કરી પૂજ્યા છે. (તં કે०) તે (મહાવીરં કે०) શ્રીમહાવીરસ્વામીપ્રત્યેં (સિરસા કે०) મસ્તકેં કરીને (વંદે કે०) હું વાંઉં હું. આ ગાથામાં સર્વ મલી ચોત્રીશ લઘુ અક્કરોજ છે ॥ ૨ ॥

હવે નમસ્કારનું ફલ દેખાવવાને આગલ ગાથા કહે છે.

ઇક્કોવિ નમુકારો, જિણવરવસહસ્સ વધ્ધમાણસ્સ ॥

સંસારસાગરાઉં, તારેઇ નરં વ નારિં વા ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(જિણવર કે०) સામાન્ય કેવલીયોને વિષે એટલે શ્રુતજ્ઞાની અવધિજ્ઞાની પ્રમુખ તે જિન કહિયેં,તે મધ્યેં વર એટલે પ્રધાન એવા કેવલજ્ઞાની જગવાન્ તેને જિનવર કહિયેં, તે કેવલીયોને વિષે (વસહસ્સ કે०)વૃષ્ઠ જ સરખા છે, એટલે તીર્થકર નામ કર્મના ઉદયથકી પ્રધાન છે. ત્યાં શંકા

કરે છે કે એવા તો કૃષ્ણાદિ ચોવિશે તીર્થકરો ગ્રહણ થાશે, તો ત્યાં કહે છે. કે (વરુમાણસ્સ કે) શ્રી વરુમાન સ્વામીલેવા. તેને જાવેં કરીને (શ્ક્લોવિ ન મુક્કારો કે) એક વાર પણ નમસ્કાર કસ્યો હોય, એટલે ઘણા નમસ્કાર તો અલગા રહ્યા, તથાપિ એકવાર પણ નમસ્કાર કરવાથી પણ દુઃખે પાર પમાય, એવો જે (સંસારસાગરાં કે) સંસારસમુદ્ર તે થકી (તારેફ કે) તારે છે, એટલે મોક્ષપદવી આપે છે. તે કોને તારે છે ? તો કે (નરં કે) નર પ્રત્યે અને (વ કે) વલી (નારીં કે) નારીપ્રત્યે (વા કે) અથવા કૃત્રિમ નપુંસક પ્રત્યે તારે છે. અહીં કોઈએક દિગંબરમતાનુસારી સ્ત્રીને મોક્ષ નથી, એમ કહે છે. તે જૂતું કહે છે, કેમ કે, મોક્ષનું કારણ જેજ્ઞાન, દર્શન, અને ચારિત્રરૂપ રત્નત્રયી છે તેનું આરાધન કરવું તો પુરુષ તથા સ્ત્રી બેહુને વિષે સમાન છે, તે તો પ્રત્યક્ષ દીઠામાં આવે છે, માટે સ્ત્રીને મોક્ષ જવામાં કાંઈ પણ પ્રતિબંધ નથી. આ ગાથામાં લઘુ એકત્રીશ અને ગુરુ પાંચ, સર્વ મલી ઠત્રીશ અદ્ધરો છે. ૩૧. એ ત્રણ ગાથા શ્રીગણધરજીની કરેલી છે તે માટે નિયમપૂર્વક કહેવી.

હવે આગલી આવશ્યકચૂર્ણીમાંહેલિ બે ગાથા, ગુરુપરંપરાગત છે, તે પણ કહેવી. તેમાં પહેલી ગાથાયેં શ્રીગિરનારપર્વતમુખમંરુન સકલવિદ્ય સમૂહવિહંરુન, એવા શ્રીનેમિનાથ જગવાંન, તેમની સ્તુતિ કહે છે.

ઝજ્ઞિત સેલસિહરે, દિસ્કા નાણં નિસીહિઆ જસસ ॥

તં ધમ્મચક્કવટ્ટિં, અરિઠ્ઠનેમિં નમંસામિ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(ઝજ્ઞિતસેલસિહરે કે) ઝજ્ઞિત શૈલશિખરની ઉપર એટલે ગિરનાર પર્વતના શિખરની ઉપર સહસ્રાબ્રવનમાંહે જેનાં ત્રણ કલ્યાણક થયાં છે, તે કહે છે. એક (દિસ્કા કે) દીઠાકલ્યાણક, અને બીજું (નાણં કે) જ્ઞાનકલ્યાણક, ત્રીજું (નિસીહિઆ કે) સકલવ્યાપાર નિષેધવા જાણી નિષેધિકા એટલે મોક્ષકલ્યાણક, એ ત્રણ કલ્યાણક, (જસસ કે) જે સ્વામીનાં થયાં છે. વલી (ધમ્મચક્કવટ્ટિં કે) મિથ્યાત્વાદિક જાવ શત્રુનો ઉદ્બેદ કરવાથકી ધર્મચક્રવર્તીસમાન, (તં કે) તે (અરિઠ્ઠનેમિં કે) શ્રી અરિઠ્ઠનેમિ જગવાંને (નમંસામિ કે) હું નમસ્કાર કરું હું. આ ગાથામાં લઘુ સત્તાવીશ અને ગુરુ સાત, મલી ચોત્રીશ અદ્ધરો છે. ૪ ॥

બીજી ગાથા શ્રીઅષ્ટાપદ પ્રમુખ તીર્થને નમસ્કાર કરવા જાણી કહે છે.

ચત્તારિ અઠ દસ દો, અ વંદિઆ જિણવરા ચઢવીસં ॥

પરમઠનિઠિઅઠા, સિદ્ધા સિદ્ધ મમ દિસંતુ ॥ ૫ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:—અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર જરત ચક્રવર્તીયે કરાવેલો એવો જે ચતુર્મુખ પ્રાસાદ તેને વિષે જેનાં પ્રતિબિંબ બિરાજ્યાં છે, ત્યાં દક્ષિણ દિશિને વિષે સંજવાદિક (ચત્તારિ કેળ) ચાર અને પશ્ચિમદિશિને વિષે સુપાર્શ્વજિનાદિક (અઠ કેળ) આઠ તથા ઉત્તરદિશિને વિષે ધર્મજિનાદિક (દસ કેળ) દશ તથા પૂર્વદિશિને વિષે ઋષજિનાદિક (દોઅ કેળ) બે, એ સર્વે એકઠા મેલ વીયેં, તેવારેં (જિણવરા ચઢવીસં કેળ) ચોવીશ તીર્થકરો વર્તમાન ચોવી શીના થાય. તે કેહવા છે?તો કે (વંદિઆ કેળ) વંદિત છે, એટલે જેને ઇંદ્રાદિક વંદે છે. માટે વંદિત છે, મલી (પરમઠ કેળ) પરમાર્થે કરી, પણ કલ્પનામાત્રે નહીં, એટલે સત્યાર્થ પળે કરી જે (નિઠિઅઠા કેળ) નિઠિતાર્થ થયા છે, એટલે (નિઠિત કેળ) સ્થિર અચલ કહ્યું છે (અર્થ કેળ) સર્વ પ્રયોજન જેણે અર્થાત્ જે કૃતકૃત્ય થયા છે તથા (સિદ્ધા કેળ) સિદ્ધ થયા છે, એટલે પૂર્ણફલને પામ્યા છે, એવા ઋષજાદિક ચોવીશે જિનવર તે (મમ કેળ) મુઝને (સિદ્ધિ કેળ) સિદ્ધિ એટલે મોક્ષ, તે પ્રત્યે (દિસંતુ કેળ) દ્યો આપો ॥૫॥ એ ગાથામાં લઘુ ઊગળત્રીશ, ગુરુ આઠ, મલી સારુત્રીશ અદ્ધરો છે. એ ગાથા જે પ્રકારેં શ્રીગૌતમ સ્વામીયેં અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર જહ્ને દેવની વંદના કરતાં કરતાં કરી છે, તે પ્રકારેંજ નિબંધન થયેલી છે. એ સિદ્ધસ્ત્ર વમાં બધી મલીને પાંચ ગાથા છે, વીશ પદ છે, વીશ સંપદા છે, લઘુ એકશો ને એકાવન અને ગુરુ પચ્ચીશ, મલી એકશો ને ઊહોતેર અદ્ધરો છે ॥ ૨૦ ॥

હવે સવઢ ઊચિયકરણ એમ પરમેશ્વરેં કહ્યું છે.તેમાટેં ઊચિત કરવા જાણી શ્રીવીતરાગના વૈયાવચ્ચગર એવા જે સમ્યગ્દષ્ટિ દેવતા, તેના પ્રત્યયને અર્થે કાઝસ્સગ્ગ કરવા સારુ આવી રીતેં કહેવું, તે કહે છે ॥

॥ અથ વેઆવચ્ચગરાણં ॥

વેઆવચ્ચગરાણં, સંતિગરાણં, સમ્મદિઠિસમાહિગરાણં

॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૨૧ ॥ કરેમિ કાઝસ્સગ્ગં અન્નહં ॥

અર્થ:—શ્રીજિનશાસનનું (વેઆવચ્ચગરાણં કેળ) વૈયાવચ્ચ એટલે સાર

संज्ञाल चिंताना करनार सान्निध्यकारी एवा जे गोमुख यद्वा, अने चक्रे श्वरी प्रमुख, (संतिगराणं के०) सर्वसंघने शांतिना करनार, कुडोपद्रवने उपशमना करनार, (सम्मदिठिसमाहिगराणं के०) सम्यक्दृष्टि जीवोने स माधि एटले चित्तनी एकाग्रताना करनार, एवा देवो आश्रयीने ॥१॥ (करे मि काउस्सगं के०) हुं कायोत्सर्गं करुं तुं. अहीं वंदणवत्तिआए इत्यादिक पाठ न कहियें, जे जणी ते यद्वादिक देवो अविरति पणे ठे, माटें वांदवा पूजवा योग्य नथी तेथी 'अन्नन्न उससीएणं' इत्यादिकज कहियें. अहींयां देवतानो काउस्सग करतां मिथ्यात्व लागे ठे, ए रीतें केटलाएक कहे ठे, ते जूतुं कहे ठे, केम के? श्रीहरिजडसूरिकृत ललितविस्तरानी वृत्ति तथा श्रीहेमाचार्यकृत योगशास्त्रवृत्ति तथा आवश्यकचूर्णी मध्ये देवतानो काउस्सग करवो प्रगटज कह्यो ठे, तथा श्रीवयरस्वामीयें गोष्ठामाहिह्व निन्हु वने अर्थें तथा सुजडा आविकार्यें चंपानगरीनी पोल् उघाकवाने अवसरें तथा मनोरमा आविकार्यें, सुदर्शन श्रेष्ठीने शूलिनुं संकट पडे थके देवताना काउस्सग कीधा ठे. एम घणे स्थलें सांजलियें ठैयें, माटें सम्यक्दृष्टि जीवोने देवतानो काउस्सग करवायकी कांई पण दूषण नथी. आ सूत्रमध्ये अ द्वार लघु, अने चार गुरु, मली बावीश अक्षरो ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ परमेष्ठिनमस्कार ॥

नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुच्यः ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

अर्थः—अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु, ए पांच परमेष्ठिने महारो नमस्कार हो. ए सूत्र चौद पूर्व मांहेलुं ठे एवो प्रघोष ठे. तेजणी स्त्री जणवा न पामे ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

॥ अथ संसारदावानी स्तुति ॥

॥ इन्द्रवज्राब्द ॥

संसारदावानलदाहनीरं, संमोदधूलीहरणे समीरम् ॥ माया

रसादारणसारसीरं, नमामि वीरं गिरिसारधीरम् ॥ १ ॥

अर्थः—(वीरं के०) श्रीवीर जगवान् प्रत्ये (नमामि के०) हुं नमस्कार करुं तुं. ते श्रीवीर केहवा ठे? तो के (संसार के०) चातुर्गतिकने विषे

સંસરવું એટલે જમવું તેને સંસાર કહિયેં. તે સંસારરૂપ (દાવાનલ કેળ) વનનો અગ્નિ તેનો (દાહ કેળ) તાપ, તે તાપને ઝલવવાને (નીરં કેળ) પાણી સમાન છે. વહી કેહવા છે ? તો કે (સંમોહધૂલી કેળ) મોહ એટલે અજ્ઞાન તણૂપ ધૂલી એટલે રજ તેને (હરણે કેળ) હરણ કરવાને (સમીરં કેળ) પવન સમાન છે. તથા (માયારસા કેળ) કપટરૂપ જે રસા એટલે પૃથ્વી તેને (દારણ કેળ) વિદારવાને ડલેકવાને (સાર કેળ) પ્રધાન અત્યંત તીવ્રણ એવા (સીરં કેળ) હલ સમાન છે. વહી કેહવા છે ? તો કે (ગિરિસાર કેળ) મેરુની પેરેં (ધીરં કેળ) જે ધીર છે, અચલ છે, એટલે પોતાના સ્વરૂપને વિષે અચલ છે, એવા વીર જગવાન છે. આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર ચુસ્માલીશ છે, તેમાં જારે અક્ષર કોઈ પણ નથી. ॥ ૧ ॥

॥ વસંતતિલકા હંદ ॥

॥ જાવાવનામસુરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલોલક-
મલાવલિમાલિતાનિ ॥ સંપૂરિતાગ્નિનતલોકસમી-
હિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ ॥૨॥

અર્થ:- (તાનિ કેળ) તે પ્રસિદ્ધ (જિનરાજપદાનિ કેળ) જિનરાજનાં ચરણ, તે પ્રત્યેં (કામં કેળ) યથેચ્છપણે (નમામિ કેળ) હું નમું હું. નમસ્કાર કરું હું, તે શ્રીજિનરાજનાં ચરણ કેહવાં છે ? તો કે (જ્ઞા કેળ) જાવેં કરીને (અવનામ કેળ) નમ્યા એવા જે (સુરદાનવમાનવ કેળ) સુર તે વૈમાનિક અને જ્યૌતિષિક દેવતા, તથા દાનવ તે પાતાલવાસી જવન પતિ તથા વ્યંતર દેવતા અને માનવ તે મનુષ્ય, તેના જે (જ્ઞ કેળ) સ્વામી ઠાકુર તેના (ચૂલા કેળ) મસ્તકને વિષે જે મુકુટ તેની ઉપર રહેલી એવી જે (વિલોલ કેળ) દેદીપ્યમાન (કમલાવલિ કેળ) કમલની શ્રેણિયો તેણેં, (માલિતાનિ કેળ) પૂજિત કષ્ટ્યાં છે, એટલે પૂજ્યાં છે. વહી તે શ્રીજિનરાજનાં ચરણ કેહવાં છે ? તો કે (સંપૂરિત કેળ) સમ્યક્ પ્રકારેં પૂજ્યાં છે (અગ્નિનતલોક કેળ) ત્રિકરણશુદ્ધિયેં કરી નમનાર એવા જે જક્તલોકો જવ્ય જીવો તેનાં (સમીહિતાનિ કેળ) મનોવાંઙિત જેણેં એવાં છે. આ શ્લોકમાં અક્ષર ઠપ્પન છે, જારે અક્ષર કોઈ પણ નથી ॥ ૨ ॥

॥ મંદાકાંતાહંદ ॥

બોધાગાધં સુપદપદવીનીરપૂરાજિરામં, જીવાહિંસાવિરલ્લ
લહરીસંગમાગાહદેહમ્ ॥ ચૂલાવેલં ગુરુગમમણીસંકુલં
દૂરપારં, સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે ॥ ૩ ॥

અર્થ:—(વીર કેળ) શ્રીવીરજિન સંબંધી જે (આગમ કેળ) સિદ્ધાંત
તેરૂપ (જલનિધિ કેળ) સમુદ્ર તે પ્રત્યે, (સાદરં કેળ) આદર સહિત
(સાધુ કેળ) સમ્યક્ પ્રકારે (સેવે કેળ) હું સેવું હું, તે શ્રીવીરાગમજલ
નિધિ કેહવો છે? એવી રીતે સર્વવિશેષણોની સાથે કહેવું, (બોધાગાધં
કેળ) બોધ જે જ્ઞાન તેણે કરીને અગાધ ઇટલે ગંજીર છે, અથવા અગાધ
ઇટલે અર્થે કરીને ગંજીર એવો બોધ ઇટલે યથાર્થજ્ઞાન છે જેને વિષે, એવો
છે. વલી (સુપદ કેળ) “ધમ્મોમંગલમુક્ષિઠં” શ્લોકાદિ સુંદર પદોની (પદ-
વી કેળ) શ્રેણીરચના તે રૂપ (નીરપૂર કેળ) પાણીનો પૂર જે સમૂહ, તેણે
કરીને (અજિરામં કેળ) શોભાયમાન છે, મનોહર છે. વલી કેહવો છે? તો
કે (જિવાહિંસા કેળ) જીવદયારૂપ ઇટલે ષટ્કાય જીવોની રક્ષારૂપ
(અવિરલ્લ કેળ) અંતરરહિત એવી (લહરી કેળ) લહેરીયો ઇટલે તરંગો
તેના (સંગમ કેળ) પરસ્પર મલવે કરીને (અગાહ કેળ) અગાધ ઇટલે
અપાર છે દેહસ્વરૂપ જેનું, ઇટલે બેદન બેદન કરી નહીં શકાય એવો અને
અગાધ મહાગંજીર (દેહ કેળ) દેહ ઇટલે શરીર છે જેનું, એવો વલી (ચૂલા
કેળ) શ્રી સિદ્ધાંતોની જે ચૂલિકાઠ છે, તે ચૂલિકારૂપિણી (વેલં કેળ)
વેલો છે જે સમુદ્રને વિષે, વલી જે (ગુરુ કેળ) મહોટા એવા જે (ગમ
કેળ) સરખા પાઠ તે રૂપ (મણી કેળ) રત્ન તેણે કરી (સંકુલં કેળ)
સંકીર્ણ છે ઝરેલો છે, વલી (દૂર કેળ) અત્યંત દૂર છે (પારં કેળ) પાર
જેનો ઇટલે જેનો કાંઠો ઘણો દૂર છે, કેમ કે? સમુદ્રની પેરેં સિદ્ધાંતનો પાર
પામવો મહાદુર્લભ છે, ઇટલે સંપૂર્ણ શ્રુતજ્ઞાની અથવા કેવજ્ઞાની વિના
બીજાથી જેનો પાર પમાય નહીં, એવો (સારં કેળ) પ્રધાન છે, પૂજ્ય છે.
માટે આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર અનુશઠ છે, જારે અક્ષર કોઈ નથી ॥ ૩ ॥

॥ स्रग्धरा ढंद ॥

आमूलालोलधूलीबहुलपरिमलालीढलोलालिमाला, ऊं-
कारावसारामलदलकमलागारजूमीनिवासे ॥ ढायासंज्ञा-
रसारे वरकमलकरे तारहाराजिरामे, वाणीसंदोहदेहे जव
विरहवरं देहि मे देवि सारं ॥ ४ ॥ इति ॥ २३ ॥

अर्थः—(देवि के०) हे श्रुतदेवि! (मे के०) मुजने (सारं के०) प्रधान
एवो (जवविरह के०) संसारनो जे विरह तेने मोक्ष कहियें, तेनों (वरं
के०) वरदान एटले मोक्षसंबंधि वरदान, तेने (देहि के०) दे, आप.
अहीं पांच संबोधनयुक्त एवी देवी ठे, माटें ते पांच संबोधन कहियें ठैयें. प्रथम
(आमूल के०) मूल लगें (आलोल के०) चपल ते मोलतुं एवुं, वली
(धूली के०) मकरंद सुगंधना कणीया तेना (बहुल के०) घणा (परि-
मल के०) सुगंध, तेने विषे (आलीढ के०) आसक्त मग्न एवा जे (लो-
ल के०) चपल (अलि के०) जमराठ तेनी (माला के०) श्रेणी तेना
(ऊंकार के०) गुंजार तेना (आराव के०) शब्द तेणें करीने जे (सार के०)
प्रधान ठे एवुं, वली (अमल के०) निर्मल एवां (दल के०) पांदरां
तेणें करीने सहित एवुं (कमल के०) जे कमल तेनी उपर, (आगार
के०) जुवन ठे एटले घर ठे जेनुं, तेना मध्यज्ञागनी (जूमी के०) जूमिने
विषे शयन चैन करवानी अतिरमणीय शय्या ठे तेने विषे (निवासे
के०) निवास ठे एटले वसतुं ठे जेनुं ए प्रथम पदें करी प्रथम संबोधन
जाणवुं. हवे वली (ढाया के०) कान्ति तेनो जे (संज्ञार के०) समूह ते
समूहें करी (सारे के०) प्रधान ठे माटें हे ढायासंज्ञारसारें! ए बीजा
पदें करी बीजुं संबोधन जाणवुं. वली (वरकमल के०) प्रधान कमल ठे
जेना (करे के०) हाथने विषे तेना संबोधने हे वरकमलकरे! ए त्रीजुं संबो-
धन जाणवुं. वली (तार के०) देदीप्यमान एवा (हार के०) हारें क-
रीने (अजिरामे के०) सुंदर ठे हृदय जेनुं अथवा (तार के०) नेत्रनी
कीकी ठे (हार के०) सुरनरने हरावनारी जेनी तेणें करी (अजिरामे के०)
सुंदर ठे. अहीं हे तारहाराजिरामे! ए चोथें पदें करी चोथुं संबोधन जाणवुं.
हवे (वाणी के०) छद्मशांगीरूप वाणी तेनो (संदोह के०) समूह

તેજીજ છે (દેહે કેળ) શરીર જેનું, અહીં હે વાણીસંદોહદેહે ! એ પાંચમા પદનું પાંચમું સંબોધન જાણવું. આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર ચોરાશી છે. જારે અક્ષર કોઈ નથી ॥ સર્વ ચારે ગાથાનાં મઢી પદ શોલ છે, સંપદા શોલ છે, સર્વ મઢી બશેં ને વાવન અક્ષરો છે, એમાં કોઈ જારે અક્ષર નથી ॥૨૩॥

॥ અથ કલ્યાણકંદની સ્તુતિપ્રારંભઃ ॥

॥ તિહાં શ્રી જિનપંચકને વાંદવાની પહેલી થુઈ કહે છે ॥

કલ્યાણકંદં પઢમં જિણંદં, સંતિં તઁ નેમિજિણં સુણિંદં ॥

પાસં પયાસં સુગુણિકઠાણં, જત્તીઈ વંદે સિરિવહ્માણં ॥૨॥

અર્થઃ—(કલ્યાણકંદં કેળ) કલ્યાણ એટલે સુખવૃદ્ધિ તેના કંદં એટલે મૂલ છે એવા, (પઢમંજિણંદં કેળ) પ્રથમ જિનેંદ્ર જે શ્રીઋષભદેવ તેપ્રત્યે તથા બીજા (સંતિં કેળ) શ્રીશાંતિનાથ તે પ્રત્યે (તઁ કેળ) તેવાર પઢી ત્રીજા (સુણિંદં કેળ) મુનિર્જને વિષે ઇંદ્ર સમાન એવા જે શ્રી (નેમિજિણં કેળ) નેમિ જિનેશ્વર તેપ્રત્યે, વઢી ત્રણ જીવનને વિષે (પયાસં કેળ) પ્રકાશના કરનાર, એવાજે (પાસં કેળ) શ્રી પાર્શ્વનાથ તેપ્રત્યે, વઢી ચોથા (સુગુણ કેળ) જ્ઞાનાદિ, દયાદિ અને હ્રમાદિ, શ્યાદિક અનેક ગુણ તેને સુગુણ સમૂહ કહિયેં, તેનું (ઇકઠાણં કેળ) એક અદ્વિતીય સ્થાનક એવા, (સિરિવહ્માણં કેળ) શ્રીવર્હમાન જગવાન્ તે પ્રત્યે (જત્તીઈ કેળ) જત્તિયેં કરીને (વંદે કેળ) હું વાંડું હું. આ કાવ્યમાં લઘુ ચાલીશ, ગુરુ ચાર, મઢી ચુમ્માલીશ અક્ષરો છે. એ જિનપંચકને વાંદવારૂપ પ્રથમ થુઈ થઈ ॥ ૧ ॥

હવે સર્વ તીર્થકરોને વાંદવાની બીજી થુઈ કહે છે.

અપારસંસારસમુદ્ધપારં, સત્તા સિવં દિંતુ સુશ્કસારં ॥ સવે

જિણંદા સુરવિંદવંદા, કલ્યાણવહ્લીણ વિસાલકંદા ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સવેજિણંદા કેળ) સર્વે જિનેંદ્ર જે છે, તે મુજને (સિવં કેળ) શિવ જે મોહ, તેને (દિંતુ કેળ) દ્યો, આપો. તે સમસ્ત જિનેંદ્ર કેહવા છે ? તો કે (અપારસંસારસમુદ્ધપારં કેળ) નથી જેનો પાર એટલે ઢેનો એવો જે સંસારરૂપ સમુદ્ર તેના પારપ્રત્યે અંતપ્રત્યે (પત્તા કેળ) પ્રાપ્તા એટલે પામ્યા છે. વઢી તે સર્વજિનેંદ્ર કેહવા છે ? તો કે (સુરવિંદ કેળ) દેવતાઁ

નાં વૃંદ ઇટલે સમૂહ. તેને જે (વંદા કેળ) વાંદવા યોગ્ય છે. વલી તે સર્વે જિનેંડ કેહવા છે ? તો કે (કલ્યાણવહ્ની કેળ) કલ્યાણરૂપ વેલીના (વિ સાલકંદા કેળ) વિસ્તીર્ણ મહોટા કંદ છે મૂલ છે, વલી તે શિવ કહેવું છે ? તો કે (સુદક્ષસારં કેળ) શુચિ ઇટલે પવિત્ર જે વસ્તુ છે, તેનું એક સાર છે, અર્થાત્ જાણિયેં એક સારજ કાઢેલો હોય નહીં ? એવું છે આ કાવ્યમાં લઘુ આમત્રીશ તથા ગુરુ ઠ, મલી ચુમ્માલીશ અદારો છે ॥ ૨ ॥

હવે જ્ઞાનવર્ણનપૂર્વક જિનમત નમનરૂપ ત્રીજી શુદ્ધ કહે છે.

નિવાણમગ્ગે વરજાણકપ્પં, પણાસિયાસેસકુવાહ્દપ્પં ॥

મયં જિણાણં સરણં બુહાણં, નમામિ નિચ્ચં તિજગપ્પહાણં ॥૩॥

અર્થ:- (જિણાણં કેળ) જિનાનાં ઇટલે જિન જે છે તેમના (મયં કેળ) મત ઇટલે શ્રી જિનમતપ્રત્યે (નિચ્ચં કેળ) નિત્ય ઇટલે સદા નિરંતર (નમા મિ કેળ) હું નમું હું. તે શ્રી જિનમત કેહવું છે ? તો કે (નિવાણમગ્ગે કેળ) નિર્વાણ જે મોક્ષ, તેના માર્ગને વિષે ઇટલે મોક્ષનગરનો જ્ઞાનાદિરત્નત્રયરૂપ જે માર્ગ છે તે માર્ગને વિષે પહોંચાવવાને (વર કેળ) પ્રધાન એવું (જાણ કેળ) યાન ઇટલે રથ તેની (કપ્પં કેળ) કલ્પ ઇટલે સમાન છે. વલી તે જિનમત કેહવું છે ? તો કે (પણાસિય કેળ) અતિશયપણે કરીને નાશ કસ્યો છે (અસેસ કેળ) સંપૂર્ણ (કુવાહ કેળ) કુવાદીયો ઇટલે પાશ્વંત્રીયો નો (દપ્પં કેળ) દર્પ ઇટલે અહંકાર જેણે, ઇટલે કુવાદીયો જે અન્યદર્શનીયો તેના અહંકારને જેણે સંપૂર્ણ નાશ કસ્યો છે. એવું જિનમત છે. વલી જિનમત કેહવું છે ? તો કે (બુહાણં કેળ) બુધાનાં ઇટલે જે પંક્તિ છે, તેને (સરણં કેળ) શરણ છે, આધારચૂત છે, જેમ પદ્મીડને આકાશ આધારચૂત છે, તેની પેરેં જાણવું. વલી તે શ્રી જિનમત કેહવું છે ? તો કે (તિજગ કેળ) ત્રણ જગતને વિષે (પ્પહાણં કેળ) પ્રધાન છે. એમાં લઘુ આમત્રીશ અને ગુરુ ઠ, સર્વ મલી ચુમ્માલીશ અદારો છે ॥ ૩ ॥

હવે શાસનના અધિષ્ઠાત્રિક દેવ, દેવીના વર્ણનની ચોથી શુદ્ધ કહે છે.

कुंदिङ्गोस्कीरतुसारवन्ना, सरोजहृत्ता कमले
निसन्ना ॥ वाएसिरी पुण्यवग्गहृत्ता, सुहाय
सा अम्ह सया पसन्ना ॥ ४ ॥ इति ॥ २४ ॥

अर्थः—(सा के०) ते (वाएसिरी के०) वागीश्वरी एतले श्रुतदेवी सर-
स्वाति (अम्ह के०) अमने (सया के०) सदा निरंतर, (सुहाय के०) सु-
खाय एतले सुखने माटे थाळ. इति शेषः ॥ हवे ते वागीश्वरी केहवी ठे?
तो के (कुंद के०) मचकुंद जातिनां फूल, (इङ्गु के०) चंद्रमा, (गोस्कीर
के०) गायतुं दुध तथा (तुसार के०) हिम, ए चारनी पेरें उज्ज्वल ठे,
(वन्ना के०) वर्ण जेनो, वली ते वागीश्वरी केहवी ठे? तो के (सरोज
हृत्ता के०) सरोजहस्ता ठे. तिहां (सरोज के०) कमल तेणें करी सहित
ठे (हृत्ता के०) हाथ जेनो एतले हाथमां कमल धारण कखुं ठे. वली ते
वागीश्वरी केहवी ठे? तो के (कमले के०) कमलमां (निसन्ना के०) बेस
वुं ठे, रहेवुं ठे जेनुं एवी ठे. वली ते वागीश्वरी केहवी ठे? तो के पुण्य
वग्गहृत्ता ठे. तिहां (पुण्य के०) पुस्तकनो जे (वग्ग के०) वर्ग एतले
समूह, ते (हृत्ता के०) जेना हाथने विपे ठे. वली ते श्रुतदेवी केहवी ठे?
तो के (पसन्ना के०) प्रशस्ता एतले श्रीसंघनी जक्ति विद्यादानादिक कर-
वायकि, प्रशस्त ठे उत्तम ठे ॥ ४ ॥ आ गाथामां लघु पांत्रीश तथा गुरु
नव, सर्वाक्षर चुम्मालीश ठे, ए चारे गाथामां पद शोल, संपदा शोल, लघु
एकशो एकाधुन्न, गुरु पच्चीश, सर्वाक्षर एकशो ठेंतेर ठे ॥ इति ॥ २४ ॥

॥ अथ स्नातस्यानी स्तुतिप्रारंभः ॥

॥ तत्र प्रथमं वर्द्धमानस्तुतिः ॥

स्नातस्याप्रतिमस्य मेरुशिखरे शच्या विजोः शै
शवे, रूपालोकनविस्मयाहतरसत्रांत्या भ्रमच्चदु
षा ॥ उन्मृष्टं नयनप्रज्ञाधवलितं क्षीरोदकाशंकया,
वक्रं यस्य पुनः पुनः सजयति श्रीवर्द्धमानो जिनः ॥ २ ॥

अर्थः—(शच्या के०) इन्द्राणी जे तेणें (मेरुशिखरे के०) मेरु पर्वतना
शिखरने विपे (स्नातस्य के०) नवराव्या अने (अप्रतिमस्य के०) निरुपम

एवा (विज्ञोः के०) वीरजगवान् तेना (शैशवे के०) बालकपणाने विषे (रूपालोकनविस्मयाहूतरसत्रांत्या के०) रूपनुं आलोकन जे जोबुं, ते थकी उपन्यो एवो जे विस्मय कहेतां आश्चर्य तद्रूप आहूत एटले जोगव्यो एवो जे रस कहेतां पोरो, तेनी जे त्रांति तेणें करी (त्रमच्चक्षुषा के०) त्रमती नाम अरही परही थाती ठे चक्षु जेनी एवी इंद्राणीयें (नयनप्रज्ञा धवलितं के०) नेत्रनी प्रज्ञा जे कांति तेणें करी धवलित एटले उज्ज्वल कछुं एवुं (यस्य के०) जे प्रज्जुनुं (वक्रं के०) मुख, ते (क्षीरोदक के०) क्षीरसागरनुं जल, तेनी (आशंकया के०) आशंकायें करीने (उन्मृष्टं के०) लૂબ્ધું ठે, एવા (श्रीवर्द्धमानोजिनः के०) श्रीवर्द्धमानजिन जे श्रीवीर जगवान् (सः के०) ते (पुनःपुनः के०) वારં વાર (जयति के०) उत्કૃષ્ટા વર્તે ઢે ॥ ૧૧ ॥

॥ अथ द्वितीया सर्वजिनस्तुतिः ॥

हंसांसाहतपद्मरेणुकपिशदीराणवांजोन्नृतैः, कुंजै
रप्सरसां पयोधरजरप्रस्पर्द्धिजिः कांचनैः ॥ येषां
मंदररत्नशैलशिखरे जन्माजिषेकः कृतः, सर्वैः स
र्वसुरासुरेश्वरगणैस्तेषां नतोऽहं क्रमान् ॥ ૧ ॥

अर्थः—(सर्वैः के०) सर्व एवा (सर्वसुरासुरेश्वरगणैः के०) सर्व नाम समग्र सुर, असुर तेना ईश्वर जे इंद्र, तेना गण जे समूह, तेમણે (હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશદીરાણવાંજોન્નૃતૈઃ કે०) હંસ જો રાંજહંસો તેની અંસ જો પાંખો તેણે કરી હત નામ ઉમાત્રી એવી પદ્મરેણુ જો કમલની રજ, તેણે કરી કપિશ નામ રાતું પીહું થયું એવું દ્વીરાંજ જો દ્વીરસમુદ્રનું જલ તેણે કરી જૃતૈઃનામ જાણ્યા એવા અને (અપ્સરસાંપયોધરજરપ્રસ્પર્દ્ધિજિઃ કે०) અપ્સરાઈના પયોધર જો સ્તન તેમનો જર જો સમૂહ તેની સાથે પ્રસ્પર્દ્ધિજિઃ એટલે અતિસ્પર્દ્ધાના કરનાર એવા (કાંચનૈઃ કે०) કાંચનના (કુંજૈઃ કે०) કલશોયેં કરીને (મંદર રત્નશૈલશિખરે કે०) મંદરરત્ન જો મેરુનામા શૈલ જો પર્વત, તેના શિખરે નામ શિખરને વિષે (યેષાં કે०) જો જિનોનો (જન્માજિષેકઃ કે०) જન્મ-જિષેક, તે (કૃતઃ કે०) કરેલો ઢે, (તેષાં કે०) તે સર્વ જિનોનાં (ક્રા માન્ કે०) ચરણ કમલ પ્રત્યેં (નતોઽહં કે०) હું નમેલો હું ॥ ૧ ॥

॥ अथ तृतीया द्वादशांगस्तुतिः ॥

अर्हद्वक्त्रप्रसूतं गणधररचितं द्वादशाङ्गं विशालं, चित्रं
बह्वर्थयुक्तं मुनिगणवृषजैर्धारितं बुद्धिमद्भिः ॥ मोक्षा-
ग्रद्वारचूतं व्रतचरणफलं ज्ञेयज्ञावप्रदीपं ज्ञत्तयानि-
त्यं प्रपद्ये श्रुतमहमखिलं सर्वलोकैकसारम् ॥ ३ ॥

अर्थः—(अर्हद्वक्त्रप्रसूतं के०) अर्हत् जे अरिहंत तेनुं वक्त्र जे वदन ते
थकी प्रसूतं नाम प्रगट थयुं, अने (गणधररचितं के०) गणधर कहेतां गणध
रोयें रचितं नाम रचना कछुं अने (चित्रं के०) आश्चर्यकारि तथा (बह्वर्थ
युक्तं के०) बह्वर्थ ते घणा अर्थों तेणें करी युक्त नाम सहित तथा (बुद्धिमद्भिः
के०) बुद्धिमंत एवा (मुनिगणवृषजैः के०) मुनिगण एटले साधुर्जनो स-
मुदाय तेना वृषजएटले नायकोयें (धारितं के०) धारण कछुं एवुं अने
(मोक्षाग्रद्वारचूतं के०) जोक्षारूपगृह तेनुं अग्रद्वार कहेतां मुख्यद्वार
समान तथा (व्रतचरणफलं के०) व्रत अने चरण, जे चारित्र तेनुं फल
ठे जेमां एवुं, अने (ज्ञेयज्ञावप्रदीपं के०) ज्ञेयज्ञाव ते जाणवा योग्य
ज्ञाव तेने विषे प्रदीप नाम दीपक समान एवुं अने (सर्वलोकैकसारं के०) सर्व
लोकेने विषे एकसारं कहेतां अद्वितीयसारचूत एवुं (अखिलं के०) समग्र
(विशालं के०) विशाल एवुं (द्वादशांगं के०) द्वादशांगरूप (श्रुतं के०)
सिद्धांत तेने (ज्ञत्तया के०) ज्ञक्तियें करीने (नित्यं के०) निरंतर (अहं
के०) हुं (प्रपद्ये के०) अंगीकार करुं हुं ॥ ३ ॥

॥ अथ कार्यसिद्धिप्राप्त्यर्थं चतुर्थ सर्वानुचूतिनामा यक्षस्तुतिः ॥

निष्पंकव्योमनीलद्युतिमलसदृशं बालचंचाप्रदंष्ट्रं, मत्तं
घंटारवेण प्रसृतमदजलं पूरयंतं समंतात् ॥ आरूढो दिव्य
नागं विचरति गगने कामदः कामरूपी, यक्षः सर्वानुचूतिं
दिशतु मम सदा सर्वकार्येषु सिद्धिम् ॥ ४ ॥ इति ॥ १५ ॥

अर्थः—(निष्पंकव्योमनीलद्युतिं के०) निष्पंक एटले वादले रहित एवुं

વ્યોમ જે આકાશ, તેની યુતિ જે કાંતિ તેના સરસ્વી નીલ ઇટલે શ્યામ જે કાંતિ જેની ઇવો, તથા (અલસદશ કેળ) અલસ ઇટલે મદધૂર્ણિત જે નેત્ર જેના તથા (બાલચંદ્રાજદંટ્રુ કેળ) બાલચંદ્ર ઇટલે બાલચંદ્રમાની આજ્ઞા જે કાંતિ તેના સરસ્વી દંટ્રા ઇટલે કાઢો જે જેની ઇવા (મત્તં કેળ) મદો ન્મત્ત, અને (ઘંટારવેળકેળ) ઘંટાના રવેળ નામ શબ્દની સાથે (પ્રસૂતમ દજલં કેળ) પ્રસૂત નામ પ્રસરતું ઇવું જે મદજલં ઇટલે મદવારિ તેપ્રત્યે (સમંતાત્ કેળ) સર્વ જગાયેં (પૂરયંતં કેળ) પૂરાવતો ઇવો (દિવ્યનાગં કેળ) દિવ્યરૂપ નાગ જે હસ્તી તે પ્રત્યે (આરૂઢઃ કેળ) વેળો ઇવો ઢતો (કા મરૂપી કેળ) સ્વેઢાચારી તથા (કામદઃ કેળ) કામ જે મનોરથ તેને દેનારો ઇવો (સર્વાનુજૂતિઃ કેળ) સર્વાનુજૂતિનામા (યદ્ઃ કેળ) યદ્ઃ જે, તે (ગગને કેળ) આકાશને વિષે (વિચરતિ કેળ) વિચરે જે. તે (મમ કેળ) મુજને (સદા કેળ) નિરંતર, (સર્વકાર્યેષુ કેળ) સમગ્રકાર્યોને વિષે (સિદ્ધિ કેળ) સિદ્ધિને (દિશતુ કેળ) આપો ॥ ૪ ॥ ઇતિ ॥ ૨૫ ॥

॥ અથ ગુરુવાંદણાં પ્રારંભઃ ॥

હવે ગુરુવંદન વચ્ચાણિયેં ઢેયેં. તે જઘન્ય, મધ્યમ અને ઉત્કૃષ્ટ ઇવા ત્રણ પ્રકારેં જે. તિહાં પ્રણામમાત્ર જે ફેટા વંદન, તે જઘન્યવંદન કહિયેં, અને જે સ્ખમાસમણ આપી વિધિયેં કરી વાંદીયેં, તે યોજ વંદનને મધ્યમવંદન કહિયેં, તથા ઉત્કૃષ્ટ તો દ્વાદશાવર્ત વંદન ગુણવંત ગુરુને પગે આપીયેં. તે આવી રીતેં. ત્યાં ગુરુને વાંદણાં દેતાં ડંધો, મુહપત્તી, ઇ બે ડપકરણ સાધુને જોડ્યેં, અને શ્રાવકને મુહપત્તી, તથા ચરવલો ઇ બે જોડ્યેં. ઇ મુહપત્તી અને રજો હરણ લેવાના અક્કર, સાધુને તથા શ્રાવકને સાધારણપણે શ્રીઅનુયોગ દ્વાર સૂત્રની વૃત્તિમધ્યેં પ્રકટજ જે તથા કેવલ શ્રાવક આશ્રયી પણ આવી રીતેં અક્કર કહ્યા જે, “સામાશ્ય કરુસ્સ સમણોવાંસગસ્સ ચડવિ હે ધમ્મોવગરણે પન્નત્તે. તં જહા ઠવણાયરિઅત્તિ મુહપત્તીઅત્તી જવમાલિય ત્તિ દંરુપાડપુઠ્ઠણંગંચત્તિ” ઇ આલાવો શ્રીઅનુયોગદ્વારની ચૂર્ણીમધ્યેં જે, તથા વઢી જો “મુહપત્તિયં અપન્નિલેહિત્તા વંદણં દેઈ ગોયમા તસ્સ ગુરુઅં પાયઢિતં હવિજ્ઞા” ઇ આલાવો વ્યવહારચૂર્ણીમધ્યેં જે. તથા “ગંતુ પોસ હ સાલાણ, ઠાવિતુ ઠવણાયરિયં ॥ મુહપત્તિઅં પમજ્ઞંતો, સીહો ગિણ્હં પોસહં ॥ ૧ ॥” ઇ શ્લોક વિવાહચૂલિકાપ્રથે સિંહશ્રાવકને પોસહ લે

वाने अधिकारें ठे, तथा “पावरणं मुत्तूणं, गिण्हीता मुहपतिअं ॥ वढ काय विसुद्धीए, करेइ पोसहाइयं ॥ १ ॥ ए श्लोक श्री व्यवहारचूर्णीमध्ये ठे. इत्यादिक वचनथकी ए बे उपकरण टाळी बीजां कढपक, कांबली प्रमुख साधुने तेमज पढेनी प्रमुख श्रावकने कांही पण राखवुं न सूजे. तथा ठेहेडे वांदाणां दीधां न सूजे अने साधवीने तथा श्राविकाने वस्त्र होय ते थकां वांदाणां देवानो व्यवहार ठे, त्यां प्रथम खमासमण देइ, आदेशमागी, मुहपत्ती पम्हिलेही, शरीरनी पच्चीश पम्हिलेहणा करी, ए मुहपत्तीनी पच्चीश पम्हिलेहणा तथा शरीरनी पच्चीश पम्हिलेहणानी गाथा अर्थ सुधां आ पम्हिलेहणां आगल आवशे; मूलगे जांगे पोतानां पगने चरवले करी पूंजवा.

हवे वांदाणां देतां जे पच्चीश आवश्यक साचववां जोश्यें, ते विगतें करी कहे ठे. गुरुथी चार दिशायें उंठ उंठ हाथ प्रमाण साधु श्रावकनी अपेक्षायें अवग्रह राखवो एटले पोताना देहप्रमाण ते अवग्रहनं क्षेत्र जाणवुं, अने साधवी तथा श्राविकानी अपेक्षायें तेर हाथनो अवग्रह जाणवो, ते मध्ये कोइ कार्यने अर्थ आचार्यनी अनुज्ञा मागीने अवग्रहमांहे प्रवेश करवो, ते आवी रीतें के:-अवग्रह बाहिर रह्यो शिष्य, पणव चमावेला धनुष्यनी पेटें नम्रकाय ठतो बे हाथ जोडी मुखें मुहपत्ती आपी, “इहामि खमासमणो वंदितुं जावणिज्जाए निसीहिआए” एटलुं कहेतो पोतें गुरुने वांदवानी इहामि जणावे. पढी लगारेक नीचो नमीने “अणुजाणह मे मिउग्गहं” कहे, ए नीचुं नमवारूप प्रथम आवश्यक जाणवुं, पढी वली शिष्य मुखथकी निसीहि कहे तो रजोहरणें करी आगली चूमि पूंजतो प्रमार्जतो अवग्रहमांहे प्रवेश करे. ए अवग्रहमांहे प्रवेश करवारूप वीजुं आवश्यक जाणवुं. पढी संभासादिक पम्हिलेहतो अधुगनो वेशीने गुरुना चरण समीपें रजोहरण मूकी, माबे हाथे मुहपत्ती लेइ ते मुहपत्तीयें करी माबा कर्णथी आरंजीने दक्षिण, कर्ण पर्यंत लळाट पूंजी प्रमार्जी वली तेणें करीज माबो जानु पूजी तिहां मुहपत्ती मूकी ‘अहोकाय’ इत्यादिक कहेतो त्रण आवर्त्त करे, ते आवी रीतें के:-बेहु बाहु लांबा करी, पसारि, कूर्पें साथल अणस्पर्शतो गुरुना चरण उपरें संलग्न, बेहु हाथनी दशे आंगुली लगामतो मुखें (अ) अक्षर कहे, पढी तेमज दश आंगुली पोताने लळाटें लगामतो (हो) अक्षर कहे, ए बेहु अक्षरें एक आवर्त्त आय. तेमज वली (का) अने (यं) ए बेहु अक्ष-

रने उच्चारवे बीजो आवर्त्त थाय. तेमज वली (का) अने (य) एवे अक्षरें
 त्रीजो आवर्त्त थाय. पठी संफासं शब्द कहेतो गुरुने पगें मस्तक लगाडे.
 वली बेहु हाथ कमलकोशने आकारें जोमी, माथे चमावी “खमणिज्जो जे
 किलामो अप्पकिवंताणं बहुसुजेण जे दिवसो वझ्कंतो” एवो पाठ कहे. पठी
 बेहु हाथ मस्तकथी उतारी जत्ता जे इत्यादि कहेतो वली पण त्रण आवर्त्त
 करे, तिहां पूर्वली पेरें दश आंगुली सामसामी करी, गुरुने पगें हाथ लगा-
 रतो पहेलुं (ज) अक्षर मंदस्वरें कहे, बीजुं हाथ उपारतो (ता) अक्षर
 मध्यमस्वरें कहे, त्रीजुं (जे) अक्षर ललाटें हाथ फरसतो उंचेस्वरें कहे. ए
 त्रण स्थानकें त्रण अक्षर उच्चारतां प्रथम आवर्त्त थाय. तेवी रीतेंज वली
 (ज) (व) (णि) ए त्रण अक्षर त्रिविधसादें करी त्रण स्थानकें उच्चारतां
 बीजो आवर्त्त थाय. तेमज वली (ज्ञं) (च) (जे) ए त्रण अक्षर पूर्व रीतें
 उच्चारतां त्रीजो आवर्त्त थाय. एवं ठ आवर्त्त थया. पठी बे हाथ अने म-
 स्तक गुरुने पगें लगादी “ खामेमि खमासमणो देवसियं वझ्कमं” कहे
 पठी उजो थइ रजोहरणें करी पाठली जूमि प्रमार्जतो मुखथकी “आवसि-
 आए कहेतो थको अवग्रहथी बाहेर नीकले. ए अवग्रहमध्येंथी बाहेर
 नीकलवा रूप आवश्यक जाणवुं. पठी उजो रही बे हाथे योगमुद्रा पगे
 जिनमुद्रा साचवतो “पक्किमामि खमासमणाणं” इत्यादिक संपूर्ण ठेहना
 पर्यंत सूत्रनो उच्चार करे, एमज वली बीजुं वांदणुं पूर्वली रीतेंज करे,
 पण एटलुं विशेष जे बीजे वांदणें “आवसिआए” ए पद न कहे, एटले
 अवग्रहथी बाहेर नीकलवुं नही, स्थानकेंज उजो रही “पक्किमामि
 खमासमणाणं” इत्यादिक सूत्रनो उच्चार करे. ए वांदणां देतां मनोगुप्ति
 एटले मनमांहे एक ध्यानपणुं करवुं. वचनगुप्ति एटले बे वांदणांनी वचमां
 बीजुं कांही बोलवुं नहीं, कायगुप्ति एटले शरीर आधुं पाहुं हलाववुं नही.
 ए त्रण गुप्तिरूप त्रण आवश्यक जाणवां. तथा “खमणिज्जो जे किलामो”
 इत्यादिक कहेतां जे, मस्तकें बे हाथ चमावीयें ठैयें, तेने यथायात आव-
 श्यक कहियें. जे जणी जन्मसमयें जेम बालक बे हाथ मस्तकें चमावीनेज
 जन्मे ठे, तेम ए पण ठे, ते जणी यथाजात एवुं नाम जाणवुं.

हवे ए पच्चीश आवश्यकनो शरवालो मेलवे ठे. बेहु वांदणे थइ बे वार
 नीचुं नमवारूप बे, बेहु वांदणांना वार आवर्त्त, गुरुचरणें चार वेखत

मस्तक नमारुनुं ते रूप चार, बे वार अवग्रहमां पेसतां नीचुं नमवा रूप बे, एकवार अवग्रहथी बाहेर नीकलवा रूप एक बीजे वांदणें अवग्रहथी नीकलवुं नथी माटें एकज कछुं. त्रण गुप्ति अने एक यथा जात, एवं प-
च्चीश. आवश्यक ते अवश्य करवा माटें आवश्यक एवुं नाम कहेलुं ठे. ए गुरुवंदन संबंधि विशेष बोल आश्रयी विचार, गुरुवंदन जाण्य, तथा प्रवचनसारोक्तारादि ग्रंथमां ठपाइ गयाथी अहींयां विस्तार कस्यो नथी.

हवे वांदवाने उजमाल थयेलो एवो शिष्य, विधिपूर्वक मुहपत्ती पन्नि-
लेही बली पोतानुं शरीर पन्निलेही लगारेक काय नमावतो बे हाथे उंघो,
चरबलादिक ग्रहण कस्यां ठे जेणें एवो अवग्रहथी बाहिर रह्यो थको मुखें
मुहपत्ती देइ आ प्रमाणें वांदणांना सूत्रनो पाठ कहे, ते कहे ठे.

इहामि खमासमाणो, वंदिउं, जावणिज्जाए निसीहिआए ॥ १ ॥

अर्थ:- (खमासमाणो के०) हे क्षमादिक गुणें प्रधान ! अहींया क्षमा
ते सहन कहियें तथा श्राम्यति एटले संसारना विषयने विषे जे खिन्न ठे
अथवा तपश्चर्या करे ठे, तेने श्रमण कहियें, एटले सहनशील जे श्रमण
तेने क्षमाश्रमण कहियें, आहिं क्षमा शब्दना ग्रहणें करीने मार्दव, आर्यवा-
दिक गुणोनी पण सूचना करीठे. बली क्षमा शब्दें करी तेमने वंदनयोग्यत्व
सूचन कछुं ठे, एवा हे क्षमाश्रमण ! तमोने (जावणिज्जाए के०) याप
नीयया एटले जेणें करी कालक्षेप करीयें कालगमावियें तेने यापनीया
कहियें, ते शक्तियें करी सहित एवी (निसीहिआए के०) नैषेधिक्या ए
टले प्राणातिपातादिकथी निवृत्तिरूप प्रयोजन ठे जेमां, तेने निषेधिकी
तनु एटले शरीर कहियें. अर्थात् जीवहिंसादिक निवृत्तिरूप प्रयोजनवाळुं
शरीर जाणवुं. आ ठेकाणें नैषेधिक्या ते विशेष्य ठे अने यापनीयया ते वि-
शेषण ठे. एटले पोतानी शक्तियें करी सहित एवुं निषेधिकी जे शरीर, तेवा
शरीरें करी तुमने (वंदिउं के०) वांदवाने (इहामि के०) अजिलाषामि
एटले हुं इहं लुं, वांलुं लुं. ए पदें करीने बलाजियोगनो त्याग करवानी सू-
चना करी, एटले हे श्रमणगुणयुक्त ! हुं शक्तिसमन्वित ठतो प्रतिषेध करी
ठे पापक्रिया जेणें एवो थको तमोने वांदवाने इहं लुं. ए प्रथम शिष्यनुं
वचन सांजलीने ते वखतें जो गुरु कोइ कार्यमां विक्षेपचितवंत होय

તો 'તિવિદ્દેણ' એવો શબ્દ કહે એટલે મન, વચન અને કાયા, એમ ત્રિવિધેં કરી સંદેપેંજ વાંદો. એવા અર્થવાલું ગુરુનું વચન સાંજલી શિષ્ય પણ સંદે-
પેંજ વાંદે અને જો ગુરુનું ચિત્ત, કોઈ કાર્યાદિકમાં વિક્ષેપ ન હોય તો 'તં-
દેણ, એવો શબ્દ કહે એટલે મહારે નિરાબાધ છે સુખશાતા છે, મારેં જેમ ત-
મારો ટંદ એટલે અગ્નિપ્રાય હોય, ઇચ્છા હોય તેમ વાંદો. એ પ્રથમ ગુરુવચન
જાણવું. એ પાંચ પદનું પ્રથમ સ્થાનક થયું ॥ ૧ ॥

પઠી શિષ્ય તિહાંજ રહ્યો થકો, લગારેક નીચો નમીને નીચેં પ્રમાણેં પાઠ કહે.

અણુજાણહ, મે, મિઝગ્ગહં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—ગુરુ પાસેંથી ચારે દિશાયેં (મિઝગ્ગહં કેળ) મિત અવગ્રહ એટલે
માન કરેલો એવો જે સ્વદેહપ્રમાણ અવગ્રહ એટલે સામાન્ય હાથ પ્રમાણ
ક્ષેત્ર, તેમાંહે પ્રવેશ કરવાની (મે કેળ) મુઝને (અણુજાણહ કેળ) અનુજ્ઞા
આપો એટલે આજ્ઞા આપો, એ બીજું શિષ્યનું વચન સાંજલીને ગુરુ કહે.
(અણુજાણમિ કેળ) હું આજ્ઞા આપુ હું. એ બીજું ગુરુનું વચન જાણવું. એ
ત્રણ પદનું બીજું સ્થાનક થયું ॥ ૨ ॥

હવે બાર પદનું ત્રીજું સ્થાનક કહે છે.

નિસીહિ. અહો, કાયં, કાયસંફાસં, ચમણિજ્ઞો, જે કિલા-
મો, અપ્પકિલંતાણં, બહુસુજેણ, જે દિવસો, વડ્ઠકંતો ॥ ૩ ॥

અર્થ:—પઠી શિષ્ય નિસીહિ કહેતો થકો એટલે (નિસીહિ કેળ) એક
ગુરુ વાંદણાં વિના નિષેધ્યો છે અન્યક્રિયારૂપ વ્યાપારજેણેં એવો ઢતો મિત
અવગ્રહમાંહે વિધિપૂર્વક પ્રવેશ કરીને બેસીને સંભાસાં પૂંજી રજો હરણ પગ
ઉપર મૂકી અને મુહપત્તી સાધુ કાબા ઢીચણ ઉપરેં મૂકે તથા શ્રાવક ચર-
વલા ઉપર મૂકે, તે મૂકીને બે હાથ પોતાતા લલાટેં લગામી ગુરુનાં ચરણ
પ્રત્યેં સ્પર્શવાને અર્થે આવી રીતનો પાઠ કહે, તે કહે છે. (અહોકાયં
કેળ) અધઃકાયં એટલે અધઃ પ્રદેશનો ઢેહલો જાગ, તેને પગ કહિયેં. અ-
ર્થાત્ હેઠી કાય તે ગુરુના પગલક્ષણ જાણવી. તે તમારા પગપ્રત્યેં
(કાય કેળ) મહારા હાથ અને લલાટેં કરી રૂઢી રીતેં (સંફાસં કેળ)
સ્પર્શવું છે તેની આજ્ઞા આપો. તે ગુરુની આજ્ઞા પામીને ગુરુનાં ચરણ
પ્રત્યેં પોતાને હાથે તથા મસ્તકેં કરી રૂઢી રીતેં સ્પર્શે, પઠી ઝંચો થઈ

मस्तकें बे हाथचमावी गुरुनी संमुख दृष्टि राखी, “खमणिज्जो ज्ञे” इत्यादिक पद कहे, ते आवी रीतें के, हे जगवंत! तमारां चरण स्पर्शतां जे कांइ आपने (किलामो के०) क्लम एटले जे कांइ ग्लानि उपजावी होय, खेद उपजाव्यो होय, एटले महारे जीवें जे कांइ तमारे शरीरें पीमा उपजावी होय, ते पीमारूप जे खेद, तेने (ज्ञे के०) जवझिः एटले तमोर्यें (खमणिज्जो के०) खमवायोग्य ठे. एटलुं कहीने पढी वली पण शिष्य, दिवस संबंधि केम कुशलनुं स्वरूप गुरुने पूढे, ते आवी रीतेंः— (बहुसुजेण के०) बहुसुजेन एटले बहु शुजें करीने केमकुशलें करीने अर्थात् घणा समाधिजावें करीने (ज्ञे के०) जवतां एटले तमारो (दिव सो के०) दिवस, निरावाधपणे (वश्कंतो के०) व्यतिक्रांत थयो, एटले वित्यो; तमें केहवा ठो? तो के (अप्पकिलंताणं के०) अप्प ठे क्लान्त एटले ग्लानिपणुं जेमने एवा, अर्थात् अप्पवेदनावाला एवा तमें ठो. अहीं रात्रिना अनुष्ठानने विषे ‘राश्टं वश्कंतो’ अने पाक्षिकना दिवसने विषे ‘परको वश्कंतो’ तथा चउमासीना दिवसने विषे ‘चउम्मासिठं वश्कंतो’ तेमज संवत्सरीना दिवसने विषे ‘संवत्तरो वश्कंतो’ एवा पाठ कहेवा. ए त्रीजुं शिष्यनुं वचन थयुं. ए सांजलीने गुरु कहे के, तहत्ति एटले तथेति अर्थात् जेम तमें पूव्युं तेमज अमारो दिवस समाधिमांहेज गयो ठे ॥ इति जावः ॥ ए त्रीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए बार पदनुं त्रीजुं स्थानक थयुं ॥ ३ ॥

ए रीतें शरीरसंबंधि सुखशाता गुरुने पूढीने हवे वली शिष्य तप नियमादिक संयमसंबंधि वार्त्ता गुरुने पूढवाने अर्थें गुरुना पगने विषे पोतानुं ललाट फरसतो आवर्त्त करतो, आवी रीतें पाठ कहे ते कहे ठे.

जत्ता, ज्ञे ॥ ४ ॥

अर्थः—हे करुणासमुद्र! (जत्ता के०) तप; नियम, संयम, स्वाध्याय रूप यात्रा, ते (ज्ञे के०) जवतां एटले तमारे अव्याबाध पणें वर्त्ते ठे? ए चोथुं शिष्यनुं वचन थयुं, ते सांजलीने गुरु कहे के, (तुप्रंपि वट्ठए के०) तुज्यमपि वर्त्तते एटले जेम मुज्जने वर्त्ते ठे, तेम तने पण तर्त्ते ठे? ए गुरुनुं पण चोथुं वचन जाणवुं. ए बे पदनुं चोथुं स्थानक थयुं ॥ ४ ॥

जवणिच्चं, च, ज्ञे ॥ ५ ॥

અર્થ:—(ચ કે०) વહી નિયમમાં રાખવા યોગ્ય પદાર્થ સંબંધિ વાર્તા, શિષ્ય પૂઠે ઠે. (જવણિજ્ઞ કે०) યાપનીયં એટલે ઇંદ્રિય અને નોંદ્રિયોના ઉપશમાદિક પ્રકારેં કરી નિરાબાધ શરીર, (જે કે०) જવતાં એટલે તમારું ઠે ? અર્થાત્ ઇંદ્રિય અને નોંદ્રિયોયેં પીઘિત નહીં એવું તમારું શરીર ઠે ? એ પાંચમું શિષ્યનું વચન સાંજલીને ગુરુ કહે, (એવં કે०) એમજ ઠે. ગુરુનું પણ પાંચમું વચન જાણવું. એ ત્રણ પદનું પાંચમું સ્થાનક થયું ॥ ૫ ॥

સ્વામેમિ, સ્વમાસમણો, દેવસિયં, વશ્કમ્મં ॥ ૬ ॥

અર્થ:—વહી શિષ્ય, રજોહરણ ઉપર હાથ તથા મસ્તક મૂકીને કહે કે, (સ્વમાસમણો કે०) હે ક્ષમાશ્રમણ ! (દેવસિયં કે०) દિવસ સંબંધિ (વશ્કમ્મં કે०) વ્યતિક્રમ એટલે અવશ્યકરણીય વિરાધનારૂપ મહારો અપરાધ, તે પ્રત્યેં (સ્વામેમિ કે०) હું સ્વામું હું. એ ઠહું શિષ્યનું વચન સાં જલીને ગુરુ કહે કે, (અહમવિ સ્વામેમિ કે०) અહમપિ ક્ષમયામિ એટલે મેં પણ સારણાવારણાદિક કરવાને વીધે, જે પ્રમાદ કિધો હોય, તે હું પણ તને સ્વામું હું. એ ગુરુનું પણ ઠહું વચન થયું, એટલે ઠ શિષ્યનાં વચન પ્રશ્નરૂપેં અને ઠ ગુરુનાં વચન ઉત્તરરૂપેં કહ્યાં, એ ચાર પદનું ઠહુ સ્થાનક થયું ॥ ૬ ॥ એ ઠએ સ્થાનકના મલીને ડંગણત્રીશ પદ થયાં ॥

પઠી શિષ્ય, પગે જિનમુદ્રા અને હાથે યોગમુદ્રા સાચવતો ઉજો રહી વહી પાઠલી વાતનેજ વિશેષ પણે પૂઠતો નીચેં પ્રમાણેં કહે.

આવસિઆએ, પન્નિક્કમામિ, સ્વમાસમણાણં, દેવસિઆએ, આસાયણાએ, તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ, મિઙ્ગાએ, મણહક ડાએ, વયહકકાએ, કાયહકકાએ, કોહાએ, માણાએ, માયા એ, લોહાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિઙ્ગોવયારાએ, સવ્વધમ્મા શ્કમણાએ, આસાયણાએ, જો, મે, અહિઆરો, કહં, ત સ્સ, સ્વમાસમણો, પહિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ અ પ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥ ૨૬ ॥ અહીંયાં બીજી વારને વાંદણેં ‘આવસિઆએ’ એ પદ ન કહેવું ॥

અર્થ:—હવે શિષ્ય, રજોહરણે કરી પાઠલી ચૂમિકા પૂંજી મિતઅવગ્રહથી બાહેર નીકલતો ‘આવસિયાણ પઠિક્કમામિ’ કહેતો થકો નિકલે. ઇટલે (આવસિઆણ કેળ) અવશ્ય કર્તવ્ય જે ચરણસિત્તરી અને કરણસિત્તરી રૂપ ક્રિયા પઠિલેહણ પ્રમુખ વ્યાપાર, તે સેવતાં પાલતાં, જે અતિચાર લાગ્યો હોય, માતું આચચ્છુ હોય, તે થકી (પઠિક્કમામિ કેળ) હું પ્રતિક્રમું હું, નિવર્તું હું. (સ્વમાસમણાણ કેળ) ક્ષમાશ્રમણ સંબંધિની (દેવસિઆણ કેળ) દિવસને વિષે થઈ, ઈવી જે (આસાયણાણ કેળ) આશાતના સંભાળ, તે આશાતનાયેં કરીને. તે કેવી આશાતનાયેં કરીને? તો કે (તિત્તીસન્નયરાણ કેળ) તૈત્તીશ આશાતનામાંહેલી અનેરી કોઈ એક પણ આશાતનાયેં કરીને. વલી કેવી આશાતનાયેં કરીને? તો કે (જાંકિંચિમિઘાણ કેળ) જે કાંઈ કૂંડું આલંબન લઈને મિથ્યાજ્ઞાવ વરતાવ્યો હોય, તે કિંચિત્ મિથ્યાજ્ઞાવરૂપ આશાતનાયેં કરીને. વલી બીજી પણ કેહવી આશાતનાયેં કરીને? ઈરીતેં આગલ પદેં પદેં કહેતાં જવું, (મણહુક્કમાણ કેળ) મનઃસંબંધી જે હુષ્કૃત ઇટલે પાપ, તે રૂપ આશાતનાયેં કરીને, અર્થાત્ પ્રદ્રેષ મનેં કરી તથા (વચ્ચહુક્કમાણ કેળ) વચનસંબંધી હુષ્કૃત તે અસચ્ચ પુરુષાદિક વચનેં કરી જે હુષ્કૃત ઇટલે પાપ, તે રૂપ આશાતનાયેં કરી, (કાચહુક્કમાણ કેળ) કાયાસંબંધી તે આસન, ગમન સ્થાનાદિક જે હુષ્કૃત ઇટલે પાપ તે રૂપ આશાતનાયેં કરી, (કોહાણ કેળ) ક્રોધજ્ઞાવ તે વિનયચંદ્રાદિક જે હુષ્કૃત ઇટલે પાપ તે રૂપ આશાતનાયેં કરી, (માણાણ કેળ) માનરૂપ આશાતનાયેં કરી, (માયાણ કેળ) માયા ઇટલે કપટ તે રૂપ આશાતનાયેં કરી, (લોહાણ કેળ) લોચરૂપ આશાતનાયેં કરી, (સવ્વકાલિઆણ કેળ) સર્વકાલ તે અતીત, અનાગત અને વર્તમાનકાલને વિષે ગુરુનાં અવિનયાદિક જે થયાં, તે રૂપ આશાતનાયેં કરી. અર્હિયાં કોઈ પૂઠે, જે અનાગત કાલ ની શી આશાતના થઈ? તેને કહિયેં જે અનાગત કાલેં કદાપિ કોઈ સમયેં ગુરુને આમંત્રણેં કોઈ એક પ્રકારેં અનિષ્ટ અવિનયાદિક થઈ જાય, એવું ચિંતવ્યું હોય, તત્સંબંધિ અનાગત કાલની આશાતના જાણવી. (સવ્વમિઘોવયારાણ કેળ) સર્વ મિથ્યાઉપચારરૂપ ઇટલે સર્વ કૂરુ, કપટ, ક્રિયારૂપ આશાતનાયેં કરીને (સવ્વધમ્માશ્કમણાણ કેળ) સર્વ ધર્મ તે આઠ પ્રવચનમાતા રૂપ અથવા સર્વધર્મની જે કરણી, તેને અતિક્રમવા ઉલ્લંઘવારૂપ આશાતનાયેં કરીને.

ए पूर्वोक्त प्रकारनी सर्व (आसायणाए के०) आशातनायें करी, (जो के०) जे, (मे के०) महारे जीवें, (अइआरो के०) अतिचार दोष, (कउ के०) कस्यो होय. सेव्यो होय, (तस्स के०) ते अतिचार प्रत्ये (खमा समणो के०) हे क्षमाश्रमण ? तमारी समीपें (पम्किमामि के०) हुं प्रति क्रमुं हुं. मिहामि डुकरु देउं हुं. फरी तेम हुं नहिं करुं, (निंदामि के०) डुष्ट कर्मकारी आत्माने हुं निंडुं हुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, एटखे विशेषें निंडुं हुं (अप्पाणं के०) डुष्ट पापिष्ट आत्मा प्रत्ये (वोसिरामि के०) हु वोसिरावुं हुं, एटखे ठोरावुं हुं. अर्थात् आशातना करवी. ते कालसंबंधि पाप सहित आत्माने हुं त्यागुं हुं. ए प्रथम वांदणुं थयुं. तेमज वीजुं वांदणुं पण एवीज रीतें जाणवुं, परंतु तेमां एटखुं विशेष जे तिहां अवग्रहथी नी कलवुं नथी, माटें त्यां आवसियाए एवो पाठ न कहेवो ॥ ७ ॥ ए वां दणांना सूत्रमध्ये पच्चीश आवश्यक, अछावन पद, तथा पच्चीश गुरु अने बशे ने एक लघु, सर्व मल्ली बशें ने ठव्विश अक्षरो ठे. इति गुरुवंदनसू त्रार्थः ॥ ए रीतें सर्व बोल साचवतो जे गुरुने जावसहित वांदणां आ- पे, तेनां अनेक जवनां संच्यां कर्म, क्षय थइ जाय, परंतु जाव विना अल्प फल होय. जेम श्रीकृष्ण, जावसहित साधुने वांदतां क्षायिक स म्यक्त्व पाम्या. तथा सातमी नरक योग्य शिथिल आयुःकर्म उपाज्जन कखुं हतुं, ते संक्रमण करणें करी टाळीने त्रीजी पृथिवी योग्य कीधुं, अने वीराशालवीने द्रव्यथी वांदणां देतां मात्र पोताना स्वामीनी अनुवर्त्तना टाळी, पण वीजुं कांइ फल थयुं नहीं ॥ इति सुगुरुवांदणां ॥ १६ ॥

॥ अथ अतिचारनी आठ गाथा ॥

नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥

आयरणं आयारो, इअ एसो पंचहा जण्ड ॥ १ ॥

अर्थः—(नाणंमि के०) ज्ञानने विषे, (दंसणंमि के०) दर्शनने विषे (अ के०) वल्ली (चरणंमि के०) चारित्रने विषे, वल्ली (तवंमि के०) तपने विषे, (तहय के०) तथा (विरियंमि के०) वीर्यने विषे, (आयरणं के०) जे आचरण एटखे व्यापार, तेने (आयारो के०) आचार कहियें. अथवा ए ज्ञानादिक पांचनुं जे आचरण एटखे व्यापार, तेने आचार क

हियें, जेस ज्ञान आश्रयी ज्ञानाचार, ए रीतें सर्वने विषे केहवुं. (इअ के०) ए प्रकारें (एसो के०) ए प्रत्यक्ष, (पंचहा के०) पंचधा एटले पांच प्रकारे आचार, ते (जणिउ के०) श्रीतीर्थकरें कह्यो ठे ॥ १ ॥

हवे त्यां प्रथम ज्ञानाचार कहे ठे.

काले विणए बहुमाणे, उवहाणे तह अनिहवणे ॥

वंजण अठ तडुजए, अठविहो नाणमायारो ॥ २ ॥

अर्थः—प्रथम (काले के०) जे कालें, जे अवसरें, जे जणवानुं होय, ते कालें तेज अवसरें तेज जणवुं, तेने काल कहियें. बीजो (विणए के०) ज्ञानीनुं अच्युतान वंदनादिक उचित साचववुं तेने विनय कहियें, बीजो (बहुमाणे के०) ज्ञानी तथा ज्ञानने विषे अंतरंग प्रेम करवो, तेने बहुमान कहियें. चोथो (उवहाणे के०) नवकारादिक सूत्रोना तपोविशेष उपधान योग्यनुं वहेवुं, तेने उपधान कहियें. (तहय के०) तथा पांचमुं (अनिहवणे के०) जणावनार जे विद्यागुरु, तेने उलववो नहीं विसारवो नहीं, तेने अनिहवण कहियें. षष्ठो (वंजण के०) सूत्र अक्षर, शुरू जणवो खोटुं न जणवुं, शुरूचार करवो, तेने वंजण कहियें. सातमो (अठ के०) अर्थ शुरू जणवो, आठमो (तडुजए के०) सूत्र अने अर्थ, ए बहु शुरू जणवां, ए (अठविहो के०) आठ प्रकारें (नाणमायारो के०) ज्ञानाचार जाणवो. ए आठ प्रकारें ज्ञानना आचार जेस कह्या ठे, तेमज करियें, तेने ज्ञानाचार कहियें, अने तेथी विपरीत करियें, तो अतिचार लागे ॥ २ ॥

हवे दर्शनाचार कहे ठे.

निस्संकिअ निक्खिअ, निव्वितिगिहा अमूढ दिछीअ ॥

उववूह थिरीकरणे, वडल प्पजावणे, अठ ॥ ३ ॥

अर्थः—प्रथम श्रीवीतरागना वचनमां शंका न करवी. एकांतें सत्य मा नवुं ते (निस्संकिअ के०) निःशंकित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, बीजो स्याद्वादरूप श्रीजिनमत विना बीजा अन्यमतनी आकांक्षा एटले वांछा न करवी, लगावेक तप क्षमादिक गुण देखी, परदर्शननो अजिलाष करवो नहीं,

ते (निक्कंखिअ के०) निःकाङ्क्षित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, त्रीजो धर्मेना फलमां संदेह न आणवो, एटखे श्रीजिनधर्मने विषे क्रिया अनुष्ठानादिक ना फलने विषे संदेह करवो नहिं. अथवा साधु, साधवीनां मलमलिन शरीर तथा वस्त्र देखी, दुगंढा करवी नहीं, निंदा करवी नहीं, ग्लानि करवी नहीं, ते (निव्वितिगिह्वा के०) निर्विजुगुप्स पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. चोथुं अज्ञानी, मिथ्यात्वीनां क्रिया, कष्ट, कांश् करामत चमत्कार देखीने तेनी उपर व्यामोहित न थावुं, तथा ए लोकोमां पण कांश्क ठे? एवो पण मनमां विचार न करवो. तथा श्री जिनशासनने विषे नवतत्त्व समाचारी प्रमुखमां मुंजावुं नहिं, तेमां प्रवीण होवुं, ते (अमूढदिठीअ के०) अमूढदृष्टि पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, पांचमुं सम्यक्त्वधारी गुणवंतना अट्ठप गुणनी पण श्रद्धा पूर्वक प्रशंसा करवी, मुखें करी प्रकाशवी, ते (उववूह के०) उपबृंहक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. ठंहुं श्रीजिनधर्मथकी परता प्राणीने सहाय आपीने धर्मेमां स्थिर करवो, अथवा जे जीव, श्रीजिनधर्म नथी पाम्या, ते जीवने हितोपदेशादिकनुं सहाय आपीने श्रीजिनधर्मने विषे स्थापवो, स्थिर करवो, ते (थिरीकरणे के०) स्थिरीकार पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, सातमो साधर्मिकनी विशेष जक्ति करवी तथा सर्व जीवने विषे करुणा, मैत्री जावना करवी, ते (वड्डल के०) वात्सल्यपुरुषनुं लक्षण जाणवुं. आठमो जे रीतें अन्य दर्शनी लोक पण जैनशासननी अनुमोदना करे, मिथ्यात्व मत मूकीने जैनमतने आदरे, तेम करवुं, एटखे एवां कार्य करवां, के जे थकी जैनशासन दीपे, घणां लोक बोधबीज पामे, ते (पपजावणे के०) प्राज्ञाविक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, ए (अठ के०) आठ लक्षण दर्शनाचार नां जाणवां. आहिं लक्षण शब्दें आचार ग्रहण करवो. एवी रीतें प्रवर्त्तवुं, ते ने दर्शनाचार कहियें, एथी विपरीत प्रवर्त्ते, तो अतिचार लागे ॥ ३ ॥

हवे चारित्राचार कहे ठे.

पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिईहिं तिहिं गुत्तीहिं ॥

एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥ ४ ॥

अर्थ:- (पणिहाणजोग के०) प्रणिधान एटखे स्थिरयोग, संयम व्यापार, तेणें करी एटखे एकाग्र सावधान पणें करी मन, वचन, तथा कायाना

योग सर्व चारित्र्य पालवाने विषे (जुत्तो के०) युक्त होय एवो, (एसचरित्त
यारो के०) ए चारित्र्याचार, ते (पंचहिं समिर्हिं के०) पांच समिति तेणें करी,
तथा (तिहिं गुत्तीहिं के०) त्रण गुति तेणें करी (अष्टविहो के०) अष्टविध
एटले आठ प्रकारें (होइ के०) ठे, ते (नायबो के०) जाणवो. ते अष्ट
विध जे पांच समिति अने त्रण गुतिनां नाम आगल नवकारना अर्थमां श्री
आचार्यनां विशेषणमां आव्यां ठे, माटें अहीं नथी लख्यां. ए आठ बोलें
प्रवर्तवुं, तेने चारित्र्याचार कहियें, अने ए पांच समिति अने त्रण गुति न
प्राव्हे, तो चारित्र्याचारना अतिचार लागे, तेमाटें साधुने निरंतर अने श्रावकने
सामायिक पोसह लीधे ए पांच समिति अने त्रण गुति अवश्य पालवी ॥४॥

हवे तपाचार कहे ठे.

बारसविहंमिवि तवे, सप्रितर बाहिरे कुसलदिठे ॥

अगिलाइ अणाजीवि, नायबो सो तवायारो ॥ ५ ॥

अर्थ:—(सो के०) ते (तवायारो के०) तपाचार, ते (बारस विहंमि
वि तवे के०) बार प्रकारना तपने विषे अपि एटले निश्चें (नायबो के०)
जाणवो. ते तपाचार केहवो ठे ? तो के (अगिलाइ के०) ग्लानि जाव
एटले दुगंढाजाव रहित ठे एटले तप करतां दुगंढा करीने तेनो जंग
करे नहीं, वली (अणाजीवी के०) अशनादिक आजीविकायें करी रहित
ठे, एटले हुं जो तप करूं, तो तपस्वी केहवाउं ? पेट जराइ चाले ? मने
लोको तपस्वी जाणी धन प्रमुखवडे महारी जक्ति करे ? एवी बुद्धिची तप
न करवुं, वली ते द्वादशविध तप केहवुं ठे ? तो के (सप्रितरबाहिरे के०)
ठ जेद अज्यंतर, अने ठ जेद बाह्य सहित ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (कुसल
के०) तीर्थकरोयें (दिठे के०) उपदिष्ट्युं ठे, प्रकाश्युं ठे, एवा तपमां प्रवर्तवुं,
तेने तपाचार कहियें, एथी विपरीत प्रवर्तें, तो अतिचार लागे ॥ ५ ॥

हवे ए तपाचारमां बाह्य तपना ठ जेद विवरीने कहे ठे.

अणसण मूणोयरिया, वित्ती संखेवणं रसच्चाउं ॥

कायकिलेसो संली, एयाय बच्चो तवो होइ ॥ ६ ॥

अर्थ:—पहेवुं (अणसण के०) अशनादिक चार आहारनो त्याग थोफा

काल खगें करवो अथवा जावजीव पर्यंत करवो, ते अनशन तप जाणवुं. बीजुं (ऊणोयरियाके०) ऊनोदरिका एटले वस्त्र, पात्र, उंठां करवां, अथवाचूख करतां पांच सात कोलिया उंठा जमवां तथा कषायनी न्यूनता करवी, तेने ऊनोदरिका तप कहियें. त्रीजुं (वित्तीसंखेवणं के०) ड्रव्यादिक चार प्रकारना अजिग्रहें करीने जे वृत्ति एटले आजीविका तेनो संक्षेप करवो, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. जेम के साधु होय, ते ड्रव्यादिक चारथी संक्षेप करे, त्यां बहोरवा जतां साधु घरनी संख्या करे, जेम के पांच, सात अथवा एटलेज घेरथी जो सूजतो आहार मले, तो लेवो, न मले तो उपवास करवो. अने श्रावकें तो सवारनुं पच्चरकाण करतां दश, पंदर, किंवा जेटलां ड्रव्य मोकलां राख्यां होय, तेमांथी वली बे त्रण ड्रव्य उंठां करवां. एवा प्रकारना अजिग्रह करे, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. चोथुं (रसच्चाळ के०) विगयादिक रसनो त्याग करवो, एटले ठ विगयमांथी एक बे विगयनो त्याग करवो, तथा ढीलोतरी प्रमुखनो जे नियम लेवो, तेने रसत्याग तप कहियें. पांचमुं (कायकिलेसो के०) कायोत्सर्ग करवो. बीरासन, पद्मासन, तथा उत्कटासनादिक आसन करवां. जेम तेम कायाने पीरुवी, टाढ तापनी आतापना लेवी, लोच कराववो, उघाडे पगें चालवुं, जूमि उपर शयन करवुं इत्यादिक प्रकारें करीने शरीरने कष्ट देवुं, तेने कायक्लेश तप कहियें. ढहुं (संलीणयाय के०) विषय कषायने उदीरवा नहीं, जे उदय आव्या तेने निःफल करवा, अशुच योगनुं निवारवुं, शुच योगमां प्रवर्त्तवुं; स्त्री, पशु, नपुंसक रहित स्थानक सेववुं, कुकरीनी पेरें हाथ, पग, प्रमुख अंगोपांग संवरी राखवा, तेने संलीनता तप कहियें. ए ठ प्रकारें (बद्योतवो के०) बाह्य तप (होइ के०) ठे ॥ ६ ॥

हवे प्रथम कहेला अज्यंतर तपना ठ जेद विवरीने कहे ठे.

पायडित्तं विणुं, वेयावच्चं तदेव सच्चाळ ॥

जाणं उस्सग्गो विअ, अप्पितरुं तवो होई ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम (पायडित्तं के०) दोष लागे थके गुरु गीतार्थनी आगल सरल मन वडे पापरूप अपराध प्रकासे, पढी ते अपराधनो निवारण

करवाने अर्थें गुरु जे आलोचनादिक एटले प्रायश्चित्तादिक आपे, ते रूमी रीतें करे, तेने प्रायश्चित्ततप कहियें.

बीजुं (विणुं के०) ज्ञानादिक सात प्रकारनो विनय करवो, ते विनयतप, अथवा वली आठ प्रकारें गुरुनो विनय करवो, ते कहे ठे, एक गुरुने देखी उजा थवुं, बीजुं गुरुने आवता देखी सामे जवुं, त्रीजुं गुरुने देखी हाथ जोमी मस्तकें चढाववा, चोथुं गुरुने वेसवाने आसन आपवुं, पांचमुं पोतें आसने वेसवानुं मूकी देवुं, ठहुं ज्यां सुधी गुरु उजा होय, त्यां सुधी उजा रहेवुं, सातमुं गुरुने वांदणां देवां, गुरुनी पर्युपासना एटले सेवा करवी, विसामण करवा, तथा आठमुं गुरु जाय, तेवारें तेनी पाठल वोलाववा जवुं. ए आठ प्रकारें पण विनयतप कहियें.

त्रीजुं (वेआवच्चं के०) वैयावृत्य तप करवुं, ते आहारादिक आणी आपवा, केरु पगादिक चांपवा प्रमुख आचार्यादिक दश पुरुषोनी जक्ति करवी, एटले आचार्य, ग्लान, वाल, वृद्ध, तपस्वी, नवदीक्षित साधु, साधमी, कुल, ते जे एक आचार्यनां संतान तेने कुल कहियें, तथा गढ, ते जे घणा आचार्यनां संतान एकठां थयेलां होय, तेने गढ कहियें, तथा संघ, ते साधु, साधवी, श्रावक अने श्राविका तद्रूप ते संघ. ए दशनुं जे वैयावृत्य करवुं, तेने वैयावच्च तप कहियें. (तहेव के०) तेमज वली.

चोथुं (सज्जाउं के०) वांचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, तेने स्वाध्यायतप कहियें. त्यां एक वांचना एटले जणवुं, बीजी पृष्ठना ते संशय टाळवाने पृठवुं, त्रीजी परावर्तना एटले विसरी गयेवुं संचारवुं. चोथी अनुप्रेक्षा एटले तत्त्वचिंतवना करवी, पांचमी धर्मकथा एटले तीर्थकरादिक गुणिजननी कथा करवी. ए पांच जेद, सज्जायतपना जाणवा.

पांचमुं (जाण के०) ध्यानतप ते आर्त रौद्रध्याननुं निवारवुं अने धर्म तथा शुद्ध, ए वे शुभध्याननुं ध्यावुं, ए वे प्रकारें ध्यानतप जाणवुं.

ठहुं (उस्सगो के०) परवस्तुनो त्याग करवो, कर्मना ह्य निमित्तें कायोत्सर्ग करवो, तेने कायोत्सर्गतप कहियें. (अपि के०) निश्चें, ए ठ जेदें (अप्रितरुं तवो के०) अज्यंतर तप (होइ के०) ठे ॥ ५ ॥

अणिगूहिअ बल विरिउं, पम्किमइ जो जहुत्तमाउत्तो ॥

जुंजइ अ जहा थामं, नायवो वीरिआयारो ॥ ७ ॥ इति ॥ १७ ॥

अर्थ:- (अणिगूहिअ के०) अनिगूहित ठे, अण्ढांकेहुं ठे एटले प्र गट ठे, (बलविरिउं के०) बल वीर्य जेनुं, वली (जो के०) जे (जहुत्त के०) यथोक्त एटले जेम श्रीतीर्थकर देवें कहुं ठे, तेमज (पम्किमइ के०) पराक्रम करे ठे, एटले उद्यम करे ठे. अर्थात् शरीरनुं बल अने मननुं वीर्य, ए बेहुने अणगोपवतो थको मनमां उत्साह धरतो थको, वचने धर्मव्यापार करतो ठतो, खेदने अणपामतो थको, धर्मने विषे उद्यम करे ठे. वली जे (आउत्तो के०) उपयुक्त थको, एटले सावधान थको, (जहाथामं के०) पोताना बलने अनुसारें पोतानीशक्ति प्रमाणें (जुंजइ के०) जोडे, लागे, एटले प्रवर्त्ते, ते शानेविषे प्रवर्त्ते? तो के धर्मकार्यने विषे प्रवर्त्ते. ते (वीरिआयारो के०) वीर्याचार, (नायवो के०) जाणवो. ए त्रण प्रकारें वीर्याचार कह्यो ॥ ७ ॥ इति ॥ १७ ॥ हवे आ नीचें लखेदी गाथा मुनिराज, काउस्सग्गमां चिंतवे, ते लखियें ठैयें.

सयणासणन्नपाणे, चेइय जइ सिख काय उच्चारे ॥ समिई जावण गुत्ती, वितहायरणे अईयारो ॥ १ ॥ अर्थ:- (सयण के०) सुवाना संथा रिया प्रमुख, (आसण के०) बेसवाना आसन, बाजोठ प्रमुख, (अन्नपाणे के०) अशन, पान, खादिम, स्वादिम, (चेइय के०) चैत्यन, (जइ के०) यति, तेसाधुजक्ति अच्युत्तानादिक, (सिख के०) शय वसति, उपाश्रय, (काय के०) लघुनीति, ते पीशाब, (उच्चारे के०) वमीनीति ते थंमिल परठववानो विधि, (समिई के०) ईर्यादिक पांच मिति, (जावण के०) अनित्यादिक बार जावना तथा पंच महाव्रत पच्चीश जावना, (गुत्ती के०) त्रण गुप्ति ए सर्व बोल, (वितह के०) तथपणें एटले असत्यपणें विपरीत पणें (आयरणे के०) आचरवा थ अंगीकार करवाथकी (अईयारो के०) अतिचार होय, एटले ज्ञानादि आत्मगुण मखिन आय ॥ इति गथार्थः ॥ १ ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ देवसिञ्चं आलोचं लिख्यते ॥

इच्छाकारेण संदिसह जगवन देवसिञ्चं आलोचं ॥ इच्छं आ
लोएमि जो मे देवसिञ्चं अइयारो कउं काईउं वाईउं माण
सिञ्चं उस्सुत्तो उम्मग्गो अकप्पो अकरणिज्जो डुज्जाउं डुविचिं
तिञ्चं अणायारो अणिठिअव्वो असावगपाजग्गो नाणे दं-
सणे चरित्ताचरित्ते सुए सामाइए तिण्हं गुत्तीणं चउण्हं
कसायाणं पंचसहमणुवयाणं तिण्हं गुणवयाणं चउण्हं सि-
खावयाणं बारसविहस्स सावगधम्मस्स जं खंडिञ्चं जं
विराहिञ्चं तस्स मिहामि डुक्कं ॥ १ ॥ इति ॥ २७ ॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! (इच्छाकारेण के०) पोतानी इच्छायें
करी पण कोइना बलात्कारें नहीं, (संदिसह के०) मुझने आदेश आपो.
(देवसिञ्चं के०) दिवससंबंधि जे अतिचार उपन्या, ते प्रत्ये (आलोएमि
के०) आ एटले मर्यादायें करी अथवा समस्तपणे करी लोएमि एटले हुं
प्रकाशुं हुं. अहिंयां रात्रि होय, तो राइसंबंधि अतिचार प्रकाशुं हुं. एम
कहेहुं. ए रीतें शिष्य कहे तेवारें गुरु कहे के आलोह, एटले आलोचो
प्रकाशो. पठी शिष्य कहे, (इच्छं के०) हुं पण इच्छुं हुं, तमारं वचन अं-
गीकार करुं हुं. (आलोएमि के०) हुं आलोचं हुं, एटले मर्यादायें करी
संपूर्णजावें करी हुं प्रकाशुं हुं. (जो के०) जे (मे के०) महारे जीवें,
(देवसिञ्चं के०) दिवस संबंधियो (अईअारो के०) अतिचार दोष(कउं
के०) कीधो होय, एटले लगाड्यो होय, ते अतिचार, अनेक प्रकारें ठे.
मार्टें तेना प्रकारो कहे ठे. (काईउं के०) कायासंबंधी (वाईउं के०)
वचन संबंधि (माणसिञ्चं के०) मनःसंबंधी एटले काया, वचन अने मनः
संबंधियो अतिचार ठे. तेमां प्रथम काया अने वचन संबंधि अतिचारनुं
स्वरूप कहे ठे. (उस्सुत्तो के०) उत्सूत्र एटले जिनागमथी विरुद्ध बोलवुं
ते हेतुथी उत्पन्न थयुं तथा (उम्मग्गो के०) उन्मार्ग ते द्वायोपशमिक
जावरूप मार्ग, ते प्रत्ये अतिक्रमि उलंघीने औदयिक जावें करी एटले
मिथ्यात्व कषायादिक जावें करी कीधो थाप्यो जे, उन्मार्ग, ते उन्मार्गना

योगें करी नीपन्यो जे (अकप्पो के०) अकल्पः एटले कल्प जेविधि ते चरणकरणव्यापार, तेथकी अ एटले रहित ते अकल्प कहियें, ते अकल्प पणाना हेतुथकी उत्पन्न थयो जे (अकरणिज्जो के०) अकरणीय एटले जे करवायोग्य नहीं, एवा कार्यने करवे करी, एम अहीयां हेतुहेतुमज्ञाव ठे, ते आवी रीतें के, जे माटें उत्सूत्र, ते माटेंज उन्मार्ग; अने जेमाटें उन्मार्ग, तेमाटेंज अकल्प, जेमाटें अकल्प, तेमाटेंज अकरणीय कहियें. एटले काय अने वचनसंबंधि अतिचारनुं स्वरूप कछुं. हवे मनःसंबंधि अतिचारनुं स्वरूप कहे ठे. (दुज्जाठ के०) दुध्यान ते चित्तने एकाग्रपणे आर्त्त रौद्रध्याननुं ध्याववुं. ते जेमाटें दुध्यान, तेमाटेंज (दुविचिंतितुं के०) दुर्विचिंतित एटले जे चल चितपणे करी दुष्ट अशुचंकार्यनेज मनमां चिंतववुं, जेमाटें ते दुर्विचिंतित, ते माटेंज (अणायारो के०) अनाचार कहियें. एटले जेथकी व्रतादिकनो सर्वथा जंग थाय, जेमाटें ते अनाचार, तेमाटेंज (अणिब्बियवो के०) अनेष्टितव्यः एटले जे इठ्ठा वांठवा योग्य नहीं, जेमाटे ते अनेष्टितव्य, तेमाटेज (असावगपा-उग्गो के०) नहीं श्रावकने प्रयोग्य एटले श्रावकने उचित नहीं, इतिमनः संबंधि अतिचार. हवे ए सर्व अतिचार, शेने विषे लगाड्या होय? ते कहे ठे,

(नाणे के०) निजपर सत्तारूप वस्तुनुं यथार्थ जाणपणारूप जे ज्ञान तेने विषे, (दंसणे के०) देवादिक त्रण तत्त्वनुं साचुं श्रद्धानरूप जे दर्शन, तेने विषे, (चरित्ताचरित्ते के०) कांइएक विरतिरूप, कांइएक अविरतिरूप एवुं जे देशविरतिरूप श्रावकनुं चारित्र, तेने विषे, अथवा ज्ञानादिक निजगुणमांहे देश थकी जे स्थिरता, ते रूप जे चारित्राचारित्र तेने विषे. एहीज बली कहे ठे. (सुए के०) श्रुतसिद्धांतने विषे अकाळें स्वाध्याय इत्यादिक अतिचार लगाड्यो होय, (सामाइए के०) सम्यक्त्वरूप सामा-यिकने विषे जिनवचनने विषे शंकादिक अतिचार लगाड्यो होय. ए चारित्राचारित्रसंबंधि अतिचार, प्रतिजेदें करी कहे ठे. (तिन्हगुत्तीणं के०) मनोगुप्ति, वचनगुप्ति अने काय गुप्ति. ए त्रण गुप्तिने अणपालवे करी, (चउएहंकसायाणं के०) क्रोध मान, माया अने लोभ, एवा चार कषायने करवे करी (पंचएहमणुवयाणं के०) एक स्थूलप्राणातिपातविरमण, बीजुं स्थूलमृषावादविरमण, त्रीजुं स्थूलअदत्तादानविरमण, चोथुं स्थूलमैथुनविरमण, पांचमुं स्थूलपरिग्रहविरमण, ए पांच अणुव्रतमांहेथी.

अथ सातलाख तथा अढारपापस्थानक अर्थसहित. ११७

तथा (तिण्हंगुणवयाणं के०) एकदिशि परिमाणव्रत, बीजुं उपजोगपरि-
जोगपरिमाणव्रत, त्रीजुं अनर्थदंरुविरमणव्रत, ए त्रण गुणव्रतमांहेथी तथा
(चउण्हंसिस्कावयाणं के०) एक सामायिकव्रत, बीजुं देशावकाशिक
व्रत, त्रीजुं पोषधोपवासव्रत, चोथुं अतिथिसंविज्ञागव्रत, ए चार शिद्धाव-
तमांहेथी, घणुं शुं कहियें ? परंतु (बारसविहस्स के०) ए पूर्वोक्त द्वा-
दशविध एटले बार प्रकारना व्रतरूप (सावगधम्मस्स के०) श्रावक संबं-
धी जे धर्म ते मांहेथी महारे जीवें (जंखंमियं के०) जे खंरुथुं, एटले देश
थकी जंग कीधो, (जंविराहियं के०) जे विराधुं एटले सर्वथकी जंग
कीधो, (तस्स के०) तेहुं (डुक्कं के०) डुक्कृत एटले पाप, ते (मि
के०) मने जे लागुं ते (मिद्धा के०) मिथ्या थाउं, एटले निष्फल
थाउं ॥ १ ॥ एमां लघु अद्धर एकशो उंगणचादीश अने गुरु अद्धर उं-
गणत्रीश, सर्व मली एकशो ने अरुशठ अद्धरो ठे ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ सात लाख ॥

सात लाख पथिवीकाय, सात लाख अप्पकाय, सात लाख
तेउकाय, सात लाख वाउकाय, दशलाख प्रत्येक वनस्पति
काय, चउद लाख साधारण वनस्पतिकाय, बे लाख बैडि
य, बे लाख तेंडिय, बे लाख, चौरिंडिय, चार लाख देवता,
चार लाख नारकी, चार लाख तिर्यंच पंचेंडिय, चौद ला-
ख मनुष्य, एंवकरें चौराशी लाख जीवायोनिमांहे म-
हारे जीवें जे कोइ जीव हण्यो होय, हण्णव्यो होय, हणतां
प्रत्ये अनुमोद्यो होय, ते सर्वे मनं, वचनं, कायार्थे करी तस्स
मिद्धामि डुक्कं ॥ १ ॥ इति ॥ १८ ॥ एनो अर्थ सुगम ठे ॥

॥ अथ अढार पापस्थानक ॥

पहेले प्राणातिपात, बीजे मृषावाद, त्रीजे अदत्तादान,
चोथे मैथुन, पांचमे परिग्रह, छठे क्रोध; सातमे मान,

आठमे माया, नवमे लोभ, दशमे राग, इगियारमे द्वेष,
बारमे कलह, तेरमे अज्ञ्याख्यान, चौदमे पैशुन्य, पन्नर
मे रति अरति, शोळमे परपरिवाद, सत्तरमे माया मृषा
वाद, अठारमे मिथ्यात्वशल्य. ए अठार पापस्थानकमां
हि महारे जीवें जे कोइ सेव्युं होय, सेवराव्युं होय,
सेवताप्रत्ये अनुमोद्युं होय, ते सर्वे मनै, वचनें, काया
यें करी तस्स मिहामि डुकमं ॥ १ ॥ इति ॥ ३० ॥

अर्थः—परजीवना प्राणनो नाश चिंतववो ते प्रथम प्राणातिपात-जूतुं बो
लवाना परिणाम, ते बीजुं मृषावाद. पारकी वस्तु धणीना दीधा विना चो
री लेवानी रुचि, ते त्रीजुं अदत्तादान. विषयसुखनी वांठारूप परिणाम ते
चोथुं मैथुन नव प्रकारें बाह्य अने चौद प्रकारें अज्यंतर परिग्रहनी वांठा, ते
पांचमो परिग्रह. कोशनी उपर आकरा तीव्र परीणामें क्रोध करवो, ते ठठो
क्रोध. आठ प्रकारें मद करवो, ते सातमुं मान. कपटसहित लोकने देखाववा
रूप धर्मकरणी करवी, ते आठमी माया. धन शरीर, कुटुंब, परिवाररूप संप
दाने एकठी करवानी तथा राखवानी घणी वांठा, ते नवमो लोभ. पौंडलिक
परवस्तु उपर राग धरवो, ते दशमो राग. पोताने अणगमती वस्तु उपर
अरुचिज्ञाव, ते अगीयारमो द्वेष. कोश पण कारणें द्वेष करवानी रुचि,
ते बारमो कलह. परजीवने अण दीतुं अण सांजव्युं आल देवुं, ते तेरमुं
अज्याख्यान. पारकी चामी करवी, ते चौदमुं पैशुन्य. सुख दुःख आवे ह-
र्ष शोक धरवो, ते पंदरमुं रति अरतिनामा पापस्थानक कहियें. गुणी किं
वा निर्गुणी जीवनी निंदा करवी, ते शोलमो परपरिवाद कहियें. अंतरमां
चा वात होय अने बाहेर मुखथकी मीतुं बोलवुं, इत्यादिक अनेक प्रका
मनोगु. गरीने लोकोने ठगवाना परिणाम, ते सत्तरमो माया मृषावाद.
(चउणह) मिथ्यात्व सेववारूप परिणाम, ते अठारमुं मिथ्यात्य शब्द
यने करवे. क जाणवुं. ए अठार प्रकारें जे जीवने चित्तमां पापरूप
मण, बीजुं स्थूल, तेने ज्ञावपाप कहियें अने ते ज्ञावनी चिकाशें करी
स्थूलमैथुनस्थाय, तेने ज्ञावपाप कहियें अने ते ज्ञावनी चिकाशें करी

जे जीवने सत्तायें कर्मनां दळीयां लागे, तेने अव्यपाप कहियें, ते अव्यपापनां दळीयां सत्तायें बंधाणां, ते आगल जावपणे तिर्यच तथा नारकीना जव पामीने व्याशी प्रकारें जोगवाय ॥ १ ॥ इति ॥ ३० ॥

॥ अथ देवसिअपक्कमणे गाळं ॥

सवस्सवि, देवसिअ, उच्चित्तिअ, उप्पासिअ, उच्चि
ठिअ, तस्स मिहामि उक्कमं ॥ १ ॥ इति ॥ ३१ ॥

अर्थः—आ सूत्रनो अर्थ, आगल सवस्सवि नामा साकत्रीशमुं सूत्र आव शे, तेना अंतर्गत आवी जाशे, माटें आहीं नथी लख्यो ॥ १ ॥ ३१ ॥

॥ अथ श्रावकपक्कमणसूत्र अथवा वंदितासूत्र ॥

वंदित्तु सब सिद्धे, धम्मायरिए अ सबसाहू अ ॥ ६
हामि पक्कमिजं, सावगधम्माइआरस्स ॥ १ ॥

अर्थः—(सब के०) सर्व सर्वज्ञ एटले सर्व वस्तुने जाणे, सर्वना हित वांढक एवा तीर्थकर तेमने, तथा (सिद्धे के०)सिद्ध जे अष्ट कर्मना दय थकी पूर्ण थयां ठे अर्थ प्रयोजन जेमनां तेमनें, तथा (धम्मायरिए के०) धर्माचार्य जे श्रुतचारित्ररूप धर्म, तेना आचारने विषे श्रेष्ठ तथा धर्मेना दातार, तेमनें, तथा (अ के०) च शब्द थकी उपाध्याय जे सिद्धांतना जणावनार ते पण लेवा, तेमने तथा (सबसाहू के०) सर्व साधु ते स्थविरकट्टिकादिक जिनकट्टपी प्रमुख अनेक प्रकारना साधु मोक्षना साधनार तेमने, (अ के०) अकार समुच्चयार्थवाचक ठे. एटले ए पांच पद जे ठे, तेमने (वंदित्तु के०) वांदीने नमस्कार करीने एटले ए पांचेने सर्व विघ्नोपशांतिने माटें वंदन करीने, (सावगधम्माइआरस्स के०) श्रावकधर्मने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, तेथकी एटले एकशो ने चोवीश अतीचारथकी (पक्कमिजं के०) प्रतिक्रमवाने निवृत्तवाने (इहामि के०) हुं इहं हुं, वांहुं, हुं. आहीं अतिचार शब्दनो अर्थ आवी रीतें ठे, के जे आत्माना गुणने मखिन करे, तेने अतिचार कहियें ॥ १ ॥

हवे सामान्यप्रकारें सघलाव्रतना अतिचार पक्कमवाने अर्थें कहे ठे.

जो मे वयाइआरो, नाणे तह दंसणे चरित्ते अ ॥
सुहुमो अ बायरो वा, तंनिदे तं च गरिहामि ॥ २ ॥

अर्थः—(वयाइयारो के०) बार व्रतना अतिचार पंचोतेर ठे, केम के? अगीयार व्रतना तो प्रत्येकें पांच पांच अतिचार ठे. अने एक सातमा व्रतमध्ये कर्मादानना पंदर अतिचार अंतरभूत आवे ठे, अने पांच मूल सातमा व्रतना अतिचार मेलवतां वीश थाय. ए रीतें सर्व मली पञ्चितेर अतिचार थाय, (तह के०) तथा (नाणे के०) ज्ञानना आठ अतिचार, ते 'काले विणए' इत्यादिक आठ प्रकारें ज्ञानाचार, तेने विपरीतपणे आचरवा थकी होय, (दंसणे के०) दर्शन सम्यक्त्वना तेर अतिचार ठे. तेमां शंकादिक पांचने सेववाथकी पांच अतिचार तथा 'निस्संकिय निक्कस्किय' इत्यादिक आठ प्रकारें दर्शनाचारने अणसेववा थकी आठ अतिचार, सर्व मली तेर अतिचार थाय तथा (चरित्ते के०) चारित्राचारना आठ अतिचार, ते पांच समिति अने त्रण गुप्तिने अणपालवाथकी अथवा विपरीतपणे पाले वाथकी थाय, (अ के०) च शब्द थकी तपाचारना बार अतिचार, ते 'अनशन ऊणोदरी' इत्यादिक बार प्रकारनो तपाचार तेने विपरीत पणे आचरवाथकी होय. वीर्याचारना त्रण अतिचार, ते ठती सामर्थ्ये मन, वचन अने कायार्थे करी धर्मेने विषे उद्यम अणकरवाथकी होय, अने संलेषणा मरणांत आराधनाना इह लोक परलोकनी वांढा इत्यादिक पांच अतिचार ठे. ए सर्व मली एकशो चोवीश अतिचारमध्येथी (सुहुमोके०) सूद्ध ते जे जाणवामां नहिं आवे, ते जाणवो. (अ के०) वली (वा के०) अथवा (बायरो के०) बादर जे प्रगट जाणवामां आवे, ते जाणवो. ए सूद्ध अथवा बादर अतिचारमांहेलो (जो के०) जे अतिचार, (मे के०) महारे हुं होय, (तं के०) ते अतिचारप्रत्ये (निंदे के०) आत्मसाखें हुं निंहुं बुं. हवे वली नहिं करूं. (च के०) वली (तं के०) ते अतिचारप्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसमक्ष हुं गर्हुं बुं, एटवे निंहुं बुं ॥ १ ॥

हवे जे जे व्रत ठे, ते ते व्रतना अतिचार पण प्रायः परिग्रहथकी उपजे ठे, तेमाटें प्रथम सामान्यपणे परिग्रह आश्रयीने पक्कमवाने कहे ठे.

उविहे परिग्गहंमि, सावजे बहुविहे अ आरंजे ॥

कारावणे अ करणे, पक्कमे देसिअं सबं ॥ ३ ॥

અર્થ:- (હુવિહે કે૦) બે પ્રકારના (પરિગ્રહંમિ કે૦) પરિગ્રહ છે, તિહાં એક દ્વિપદ ચતુષ્પદરૂપ સચિત્ત પરિગ્રહ, અને બીજો દ્રવ્ય તથા આચૂષણાદિક તે અચિત્ત પરિગ્રહ જાણવો. તથા એક બાહ્ય પરિગ્રહ તે ધનધાન્યાદિક નવવિધ જાણવો. અને બીજો અન્યંતર પરિગ્રહ તે કષાય, નોકષાય, મિથ્યાત્વરૂપ ચૌદ પ્રકારનો પરિગ્રહ છે. તેની ઉત્પત્તિનું કારણ, (સાવજ્ઞો કે૦) પાપસહિત એવા (અ કે૦) વહ્લી (બહુવિહે કે૦) બહુવિધ કૃષિ પ્રમુખ અનેક પ્રકારના જે (આરંજે કે૦) આરંજ, તેને (કરણે કે૦) પોતે કરવાથકી (કારાવણે કે૦) અનેરાપાસેં કરાવવાથકી (અ કે૦) બીજા આરંજ કરનારાને અનુમોદવાથકી જે મહારે અતિચાર લાગ્યો હોય, (દેસિયં સંઘં કે૦) તે સર્વ દિવસસંબંધી અતિચારપ્રત્યે (પન્નિક્કમે કે૦) હું પ્રતિક્રમું હું, ઇટલે તે અતિચારથકી હું નિવર્તું હું ॥ ૩ ॥

હવે પ્રથમ જ્ઞાનાચારના અતિચાર આલોભે છે.

જં બધ્મિંદિણ્હિં, ચઝહિં કસાણ્હિં અપ્પસહેહિં ॥

રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (ઇંદિણ્હિં કે૦) સ્પર્શનાદિક પાંચ ઇંદ્રિય મોકલાં રાખ્યાં તેણે કરીને તથા (ચઝહિં કસાણ્હિં કે૦) ક્રોધાદિક ચારકષાયેં કરી, (અપ્પસહેહિં કે૦) અપ્રશસ્ત ઇટલે માઠો મિથ્યાત્વાદિક ઔદયિક જાવ તેના ઉદયેં કરી (રાગેણ કે૦) રાગેં કરી, (વ કે૦) અથવા (દોસેણ વ કે૦) દ્રેષે કરી, આહિં વ પાદપૂર્ણાર્થ છે, (જં કે૦) જે જ્ઞાનાતિચારરૂપ અશુભ કર્મને (બંઠું કે૦) બાંધ્યું હોય, ઉપાર્જ્યું હોય, (તં કે૦) તે જ્ઞાનાતિચારરૂપ અશુભ કર્મપ્રત્યે (નિંદે કે૦) આત્માની સાસેં હું નિંહું હું, (ચકે૦) વહ્લી (તં કે૦) તેપ્રત્યે (ગરિહામિ કે૦) ગુરુની સાસેં હું ગર્હું હું, નિંહું હું ॥ ૪ ॥

હવે સમ્યગ્દર્શનના તથા ચક્ષુર્દર્શનના અતિચાર આલોભે છે.

આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે, ચંકમણે અણાજોગે ॥

અજ્ઞિત્તંગે અ નિત્તંગે, પન્નિક્કમે દેસિયં સંઘં ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (અણાજોગે કે૦) અનુપયોગથકી (અજ્ઞિત્તંગે કે૦) રાજાનાં આદેશ તથા ઘણા લોકના આગ્રહથકી. શ્યાદિક અજ્ઞિયોગ આગાર થકી (અ કે૦) વહ્લી (નિત્તંગે કે૦) પરાધીન આજીવિકા ચલાવતા

जेजुं दासपणुं करीयें, तेनी आझाथकी तथा मंत्री, श्रेष्ठी, तेनी आझा थकी, मिथ्यादृष्टि संबंधि रथ, यात्रा प्रमुख जोवाने अथें कौतूक जोवाने अथें एटले मीथ्यात्वीनां देव, देहरां प्रमुखने विषे उत्सवादिक जोवाने (आगमणेनिगमणे के०) आगमन, निर्गमन करवुं एटले जावुं तथा आववुं तथा (ठाणे के०) मिथ्यात्वीने स्थानकें उजां रहेतां, (चंकमणे के०) तिहांज अरहां परहां फरतां, जे अतिचाररूप पाप बांध्युं, ते (पम्किमेदेसियं सव्वं के०) ते सर्व दिवस संबंधिया अतिचार लाग्या होय, तेथी पम्किमुं तुं, निवर्तुं तुं, अहींयां प्राकृत शैलीना वशथकी वकारनो लोप थाय ठे, तेमाटे, 'देसियं सव्वं' पाठ कह्यो ठे, परंतु 'देवसियं सव्वं' पाठ कह्यो नथी. वली आ ठेकाणे प्रजातें 'राश्यं' एवो पाठ कहियें, अने पम्किणं 'पम्कियं' एवो पाठ कहियें, तथा चउमासियें 'चउम्मासियं' एवो पाठ कहियें, तथा संवहरियें 'संवहरियं' एवो पाठ कहियें ॥ ५ ॥

हवे सम्यक्त्वना अतिचार आलोवे ठे.

संका कंख विगिहा, पसंस तह संथवो कुलिंगीसु ॥

सम्मत्तस्स इआरे, पम्किमे देसियं सव्वं ॥ ६ ॥

अर्थः—प्रथम जीवादिक नव तत्त्वनेविषे जीव ठे, किंवा नथी? तथा जि नजाषित वचननेविषे ए साचुं हशे, के केम हशे? एवो संदेह करवो तेने (संका के०) शंका जाणवी, वीजुं अटप स्वटप क्षमादिक, अहिंसादिक गुण, परदर्शनीमां देखीने ते उपर अजिलाष उपजे, ते (कंख के०) कांदा कहियें, वीजुं दानादिक धर्म कस्यानुं फल हशे, के नहिं होय? रखे फोक ट प्रयास करवो परतो होय? एवो संदेह धरवो, अथवा साधु, साधवीनां शरीर, वस्त्र मलिन देखी दुगंठा करे. ते (विगिहा के०) विघ्नज्जुगुप्सा कहियें. चोथो (कुलिंगीसु के०) कुलिंगिमिथ्यात्वीने विषे (पसंस के०) प्रशंसा करे, ते प्रशंसा कहियें, (तह के०) तथा पांचमो कुलिंगी मिथ्यात्वीने विषे संस्तव, परिचय करे, ते (संथवो के०) संस्तव कहियें.

ए दर्शनमोहनीय कर्मना द्वायोपशमादिक पणा थकी उत्पन्न थयो जे जिनप्रणीत तत्त्वश्रद्धानरूप आत्मानो शुभपरिणाम, तेने (सम्मत्तस्स के०) सम्यक्त्व कहियें, तेना ए पांच (इआरे के०) अतिचार जाणवा.

ते आश्रयीने जे (देसियं के०) दिवससंबंधी पाप बांध्युं ते, (सबं के०) सर्व (पम्किमे के०) हुं पम्किमुं हुं ॥ ६ ॥

हुवे चारित्राचारना अतिचार आलोवे ठे.

ढक्कायसमारंजे, पयणे अ पयावणे अ जे दोसा ॥

अत्तछा य परछा, उज्जयछा चैव तं निंदे ॥ ७ ॥

अर्थ:-चारित्रना अतिचार प्रतिक्रमवानी आदिमां ढक्काय समारंज आश्रयी दोषने निंदियें ठैयें. (अत्तछा के०) आत्माने अर्थें एटले पोनाना जोगने अर्थें अथवा आत्माथ एटले मुऊने आम कस्याथी पुण्य थरो ? एवी ज़ोली बुद्धियें साधुने आपवाने अर्थें. (य के०) वली (परछा के०) प्राहूणादिक परने अर्थें अने (उज्जयछा के०) निज पर ए बेहुने अर्थें अशनादिक आहारने (पयणे के०) पचवते एटले पोतें रांधते (अ के०) वली (पयावणे के०) पचावते एटले बीजा पासें रंधावते (अ के०) अ शब्द थकी बीजा रांधता होय तेनें अनुमोदन देते, एम (ढक्काय के०) पृथिवी, पाणी, अग्नि, वायु, वनस्पति अने त्रस, ए ढक्कायजीवोना (समारंजे के०) समारंज, परिताप, उपद्रव हुवे ठते अथवा ढक्कायने विषे अयत्तायें प्रव र्त्तवाथकी, (जे के०) जे कर्मबंधरूप (दोसा के०) दोष लाग्या होय, (चैव के०) एव शब्दें निश्चें च शब्दें पर उपर छेष करवाथकी जे अतिचार दोष लाग्यो होय, (तं के०) ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंदुं हुं ॥ ७ ॥

त्यां सामान्यप्रकारें चारित्रातिचार प्रतिक्रमवाने अर्थें बार व्र तना अतिचार कहे ठे.

पंचसहमणुवयाणं, गुणवयाणं च तिसहमश्यारे ॥

सिस्काणं च चउन्हं, पडिक्कमे देसियं सबं ॥ ८ ॥

अर्थ:- (पंचसहमणुवयाणं के०) स्थूल प्राणातिपातादिक एवां पांच अणुव्रत, तेने विषे, (च के०) वली (तिण्हं के०) दिशिपरिमाण आदिक त्रण (गुणवयाणं के०) गुणव्रत, तेने विषे तथा (चउन्हंसिस्काणं के०) सामायिक आदें देइने चार शिक्काव्रत, विषे, (च के०) वली तप, संक्षेपणादिकने विषे जे (अश्यारे के०) अतिहार लाग्यो होय, ते अतिचार आश्रयी, (प- मिकमे के०) हुं पम्किमुं हुं. निंदुं हुं, (देसियंसबं के०) दिवससंबंधी

सर्व अतिचारप्रत्ये अहीं पांच अणुव्रत ते पांच मूलगुण कहियें, अने ते पांचने विशेष गुण करनारा दिशिप्रमाणप्रमुख त्रण गुणव्रत जाणवां; वली चार शिक्षाव्रत, ते थोळा कालनां मानवालां जाणवां. ते जेम शिष्यने विद्या जणावीने अज्यास कराववा योग्य ठे, तेम ए सामायिकादिक चार शिक्षाव्रतनेविषे पण सदा उद्यम कराववा योग्य ठे ॥ ८ ॥

हवे प्रथम स्थूलप्राणातिपातविरमणनामा अणुव्रत कहे ठे.

पढमे अणुव्रयंमि, थूलग पाणाइवाय विरईउं ॥

आयरिअमप्पसहे, इह पमायप्पसंगेणं ॥ ९ ॥

अर्थः—(पमाय के०) पांच प्रकारना प्रमाद तेने विषे, (प्पसंगेणं के०) अत्यंतपणे प्रसंग एटले प्रवर्त्तवुं, तेने प्रमादप्रसंग कहियें, तेणें करीने तथा आकुट्यादिकें करीने (अप्पसहे के०) अप्रशस्त अशुभ माठा एवां अज्ञानमिथ्यात्व कषायादिक औदयिकजाव हुए ठते, (थूलग के०) स्थूल बादर मोटको जे जावुं, आववुं, फरवुं, इत्यादिक लक्षणें करी प्रगट जणाय ठे, तथा संकल्प निरपरांधि निरपेक्ष, बेंडिय, तेंडिय चउरिंडिय, पंचेंडिय, त्रस जीव ते संबंधी (पाण के०) आयु, इंडिय, प्राण, तेनां (अइ वाय के०) अतिपात एटले विनाश तेनी (विरईउं के०) विरति निवृत्ति. तेथकी (आयरिअ के०) जे अतिक्रमवुं उल्लंघवुं ते (इह के०) अहींयां पढमेअणुव्रयंमि के०) प्रथम अणुव्रतने विषे अतिचार जाणवो. अथवा स्थूलप्राणातिपातनिवृत्ति प्रत्ये आश्रयीने जे जे दोष (आयरियं के०) आचखो सेव्यो होय, आगली गाथामां पडिक्कमिश ॥ ९ ॥

हवे प्रथम व्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

वह बंध ठवि हेए, अइजारे जत्तपाणवुहेए ॥

पढमवयस्स इअरे, पम्किमे देसियं सव्वं ॥ १० ॥

अर्थः—कषायना वशयकी छिपदादिक जीवने लाकमी प्रमुखें निर्दयता यें करी, एक (वह के०) वधवुं, हणवुं, तारुवुं, प्रहार देवो, घायल करवो, वीजो (बंध के०) दोरनादिकें करी बांधवुं, त्रीजो (ठवि के०) बलद समारवा, शरीरना कान अने नासिकादिक अवयवोने (हेएके०) ठेदवा, चोथो थोमोजार उपामुवानी शक्तिवाला एवा पोठीया गामुला वृषजादिकोनी उपर लोचना

वश थकी (अइजारे के०) अतिचारुं आरोपण करवुं. एटखे तेनी उपर घणो चार नाखवो, पांचमो (जत्तपाणवुहेए के०) जात पाणीनो व्युद्धेद करवो, अंतराय करवो, ए (पढमवयस्सइजारे के०) प्रथम व्रतना पांच अतिचार, ते आश्रयीने जे मुने अतिचार लाग्यो होय, (संबंदेसियं के०) ते सर्व दिवससंबंधि अतिचार प्रत्ये, (पम्किमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निहुं हुं. आ ठेकाणें कोइ शंका करे के, प्राणातिपातविरमणव्रतवालाने वधादिकनो अतिचार लागे नहीं, कारण के प्राणातिपात शब्दें करी वधादिक ग्रहण थाय नहीं, तेथी वधादिक करे तो पण तेने प्राणातिपात विरमणव्रतनो अतिचार लागे नहीं ? त्यां कहे ठे के, मुख्यतायें करीने तो प्राणातिपातनुंज पच्चरकाण कखुं ठे, परंतु वधादिकनुं प्रत्याख्यान कखुं नथी, तो पण परमार्थें ते वधादिकनुंज प्रत्याख्यान जाणवुं, कारण के ते वधादिकने प्राणातिपातनुं हेतुत्व ठे, ते हेतुमाटें ते वधादिक करवा थकी प्राणातिपातव्रतजंग थाय, तेथी ते प्राणातिपातविरमणव्रतवालाने वधादिकनुं पच्चरकाण योग्य ठे १० ॥

हवे बीजुं अणुव्रत कहे ठे.

बीए अणुव्रयंमि, परिथूलग अलिअवयणविरईजं ॥

आयरिअमअसत्ते, इत्त पमायप्पसंगेणं ॥ ११ ॥

अर्थः—एक कन्यालीक ते कन्याआश्रयी जूतुं बोलवुं, सुलक्षणीने अपलक्षणी कहेवुं अने अपलक्षणीने सुलक्षणी कहेवुं, एमां द्विपद संबंधी जे जूतुं बोलवुं, ते सर्व जाणी लेवुं. बीजुं गोवालिक् ते गौआश्रयी जूतुं बोलवुं, एटखे थोमा दूधवालीने घणा दूधवाली कहेवी अने घणा दूधवालीने थोमा दूधवाली कहेवी. एमां कोइ पण चतुष्पदसंबंधी जे जूतुं बोलवुं ते सर्व लेवुं. त्रीजुं जूम्यालीक ते जूमिआश्रयी जूठ ते पारकी जूमिने पोतानी जूमि कहेवी. तथा द्रव्यादिकसंबंधी जे जूतुं बोलवुं. ते सर्व एमां आवेठे, चोथो न्यासापहार ते पारकी थापणवस्तु राखीने जूतुं बोलवुं, जे में तो नथी राखी. पांचमुं मत्सरने लीधे अथवा लांच लेइने मोटकी कूनी साही जरवी तथा कूना करहानुं काढवुं, विश्वासघात करवो, ए सर्व एमां आवुं. इत्यादिक जेमां राजा दंडे, लोक जंडे, एवो (परिथूलग के०) अतिशयें

करी मोटको (अलियवयण के०) अलीक वचन मृषावाद तेनी (विरञ्ज के०) विरति ते थकी(आयरिअं के०)जे अतिक्रमवुं,उद्धंघवुं ते(वीएअणुव-यंमि के०) बीजा अणुव्रतने विषे अतिचार थाय,ते अतिचार, शुं होवाथी थाय ? तो के (इह के०) एहीज व्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०)प्रमाद ने प्रसंगे करी(अप्पसत्ते के०)अप्रशस्त अशुच जाव हुए ठते थाय, अथवा मोटका मृषावादन विरतिप्रत्ये आश्रयीने(आयरियं के०)जे दोष आचर्यो होय,एटले आ व्रतमध्यं जे दोष लगाड्योहोय,तेआगलीगाथायें पम्किमीश.

अहीं कोइ कहेशे के अदत्तादानविरमणव्रतमां न्यासापहारनी वात आवशे, तेवारें अहीं लखवाथी पुनरुक्ति थाय ठे. त्यां कहे ठे के, प्रधानत्वे करी तो न्यासापहार ते वचननुं खोटु बोलवापणुंज ठे. तेथी ए मृषा वादपणुंज थाय ठे. तेमाटें अहीं मृषावाद आश्रयी लखुं ठे.

तथा वली न्यासापहार अने जूठी साक्षीपणुं, ए पूर्वोक्त छिपदादिक अलीकना अंतर्जावमां आवी जाय ठे, तो पण लोकने विषे ए वेहुनुं अत्यंत ग्रहण करेलापणुं ठे, माटें अहीं ए वेनुं जूडुं ग्रहण कखुं ठे ॥ ११ ॥

सहसा रहस्स दारे, मोसुवएसे अ कूडलेहे अ ॥

बीअ वयस्स इअरे, पम्किमे देसियं सबं ॥ १२ ॥

अर्थः—(सहसा के०) सहसात्कारें अणविचाखुं कोइने माथे जूठुं आ ल देवुं एटलेकोइना उपर आ चोर ठे,इत्यादिक कहीने कलंक चढावुं. ते प्रथम सहसाज्याख्यान अतिचार तथा कोइने एकांतें ठानी वातकरतां देखीने कहे के, तमें अमुक अमुक राजविरुद्ध विचार करो ठो ? बोलो ठो ! ते बीजो (रहस्स के०) रहस्याज्याख्यान अतिचार जाणवो. तथा पोतानी स्त्रीयें आपणा उपर विश्वास आणीने कांइ ठानी वात आपण ने कही होय, ते वात बीजा आगल प्रगट करे, एटले ते साखुं वचन होय तोपण परने पीमाकारी थवाथी जूठुं जाणवुं, ते बीजो (दारे के०) खदारमंत्रजेद अतिचार जाणवो, तथा अणजाण्ठां औषध मंत्रादिक बतावे अथवा कोइने कष्टमां पारुवाने अर्थे कूमी बुद्धि आपे, ते चोथो(मो-सुवएसेके०) मृषा उपदेश अतिचार कहियें, तथा (अ के०) वलीकूमा का गल लखवा, खोटां खत करवां, तथा खरा अक्षर जांजी खोटा अक्षर लखवा,

बीजानी महोर मुद्रा चांजवी. इत्यादिक मषीजेद सर्व एमां आवे ठे, ते पांचमो (कूमलेहे के०) कूट लेख अतिचार कहीयें. (अ के०) अकार पादपूणार्थ ठे. ए पांच, बीअवयस्सइयारे के०) बीजा व्रतना अतिचार, ते आश्रयीजे मुने अतिचार लाग्यो होय, ते (संवदेसियं के०) सर्व दिवस संबंधी अतिचारप्रत्यें (पम्किमे के०) हुं पम्किमुं हुं, निंहुं हुं ॥ ११ ॥

हवे त्रीजुं अणुव्रत कहे ठे.

तइए अणुवयंमि, थूलगपरदवहरणविरईज ॥

आयरिअमप्पसहे, इह पमायप्पसंगेणं ॥ १३ ॥

अर्थः—जेथकी राजानो दंरु पामीयें, एवुं खातर खंणी ठंठमी ठोमी, तालां, परकुंची, पमी जमी वस्तु धणी जाणी राखवी, रखाववी, मार्गें जाताने लूं-टवो, इत्यादिक (थूलग के०) मोटको, (परदवहरण के०) परनुं डव्य ते धन हरवानी (विरईज के०) विरतिथकी (आयरिअ के०) अतिक्रमवु उलंघवु ते (तइएअणुवयंमि के०) त्रीजा अणुव्रतने विषे अतिचार थाय, ते अतिचार शुं होये थके थाय ? तो के (इह के०) एहीज तृतीयव्रतने विषे (पमाय-प्पसंगेणं के०) प्रमादना प्रसंगें करीने (अप्पसहे के०) अप्रशस्त अशु-जनाव हुए ठते थाय ॥ १३ ॥ ते अतिचारोने आगली गाथायें प्रगट कहे ठे.

त्रीजा अणुव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

तेनाहमप्पजगे, तप्पमिरूवे विरुद्धगमाणे अ ॥

कूडतुलकूममाणे, पम्किमे देसियं सव्वं ॥ १४ ॥

अर्थः—(तेन के०) चोर तेनी (आहरु के०) आहत एटले हरण करेली अर्थात् चोरेली वस्तु, तेने लेवी एटले चोरनी आणेली केशर कस्तूरी आदिक बहुमूल्य वस्तु तेने सोंधी जाणी लीये, ते प्रथम स्तेनाहत अतिचार जाणवो. बीजो (प्पजगे के०) चोरने खरचादिक संबल सहाय आपवुं, स खाइ मेलवी आपवो, चोरीनी प्रेरणा करवी, ते बीजो प्रयोगातिचार जाणवो. तथा त्रीजुं (तप्पमिरूवे के०) तत्प्रतिरूप वस्तु करीने वेचवी एटले खोटी वस्तुने खरी वस्तुने रूपें करी, खरीने जावें वेचवी तथा वस्तुमां जेल सं-जेल करवो, एटले खरा मोतीमां खोटां मोती सोनामां त्रांबु, केशरमां क सुंवो, कस्तूरीमां मेल, धृतमां तेल, गहूना लोटमां जुवारनो लोट, गोलमां

राख, अर्द्ध जूनां वस्त्रने निखरावी, रंगावी, तेने नवां करी वेचवां अथवा कारमी माठी एची जे सिंदूर, कपूर, अफिणादिक वस्तु होय तेने खराने मूढ्यें वेचवी. सूत्र, कपासादिकने पाणीयें जींजवीने वेचवा. लविंग, जायफलादिक मांहे दूधतुं पोतुं देवुं, इत्यादिक तत्प्रतिरूप अतिचार जाणवो, तथा चोथुं (विरुद्धगमणे के०) विरुद्धगमन ते दाणचोरी प्रमुख राजविरुद्ध आचरवुं, जेथी राजा दंरु लीये, बंदीखाने नाखे, ते विरुद्धगमन अतीचार जाणवो. पांचमो (कूरुतुलकूरुमाणे के०) कूरुमां तोलां, अने कूरुमां मापां राखे, एटले अधिकां उठां काटलां, वाट तथा तोलां त्राजुआं, पाली, माणा, गजा दिकतुं राखवुं, त्यां अधिकें लेवुं अने उठे देवुं, ए कूरुतोल कूरुमान अतिचार जाणवो. अर्ही यकार समुच्चायाथें ठे. ए त्रीजा व्रतना पांच अतिचार, ते आश्रयी जे मुने अतिचार लाग्यो होय, (सबंदेसियं के०) ते सर्व दिवससंबंधी अतिचार प्रत्यें (पन्तिक्रमे के०) हुं पन्तिक्रमुं हुं, निंडुं हुं ॥१४॥

हवे चोथुं अणुव्रत कहे ठे.

चउठे अणुव्रयंमि, निचं परदारगमणविरईउं ॥

आयरिअमप्पसत्ते, इठ पमायप्पसंगेणं ॥ १५ ॥

अर्थ:- (निचं के०) नित्य सदैव निरंतर, (परदार के०) परनी ते वी जानी दार एटले स्त्री तेनी साथें, (गमण के०) गमन करवानी एटले कामजोग जोगववानी (विरईउं के०) विरति, ते थकी (आयरिय के०) जे अतिक्रमवुं, उलंघवुं ते (चउठेअणुव्रयंमि के०) चोथा अणुव्रतने विपे अतिचार जाणवो, ते अतिचार शुं हुए ठते थाय ? (इठ के०) एहीज परस्त्रीगमनत्यागरूप चोथा अणुव्रतने विपे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करी, (अप्पसत्ते के०) अप्रशस्त अशुचिभाव हुए ठते थाय, अथवा परस्त्री सेववानो व्रतीप्रत्यें जे (आयरिअं के०) अतिचार आचख्यो होय, सेव्यो होय, ते आगली गाथामां नाम लइने पन्तिक्रमीश ॥ १५॥

॥ चोथा अणुव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

अपरिग्गहिआ इत्तर, अपंग वीवाह तिबअणुरागे ॥

चउठ वयस्स इआरे, पन्तिक्रमे देसियं सबं ॥ १६ ॥

अर्थ:- प्रथम (अपरिग्गहिआ के०) अपरिग्रहीता एटले जेने वीजा कोइ

यें ग्रहण करेदी न होय, परणेदी न होय, ते कुमारिका, अथवा जेनो धणी मृत्यु पास्यो होय, तेविधवा, तेनी साथें मैथुन सेववुं. तेमज श्राविका पण कुंआरा अथवा रांडेला पुरुषनी वांढा करे, तो तेने पण अतिचार लागे. बीजो (इत्तर के०) इत्तर ते कोशएक पुरुषें वेश्यादिकने स्त्रीने स्थानकें राखेदी होय, तेनी साथें मैथुन सेववुं, तेमज स्त्री पोतानी शोक्यनो दिवस होय तेनुं निवारण करी जत्तारिने सेवे, तेने बीजो अतिचार लागे. त्रीजुं (अणंग के०) कामक्रीडा, ते जेम के:-परस्त्रीनी साथें हास्य, कुतूहल करवां, तथा तेनुं कुच मर्दन, मुखचुंबन, उष्ठदशन आलिंगनादिक करवुं, कंदर्पनां चोराशी आसन सेववां, पुरुषचिह्न टाळी साथळें अंगुष्ठादिकें करी मैथुन सेववुं, ते त्रीजो अतिचार. चोथो (वीवाह के०) विवाहकरण ते पोतानां गोरु टाळीने यश देवाने अर्थें परना विवाह, सगाइ, लग्न करवां, कराववां, कन्यादान देवुं देवराववुं, नात्रुं जोरुवुं. पाचमुं (तिव्वअणुरागे के०) कामजोगने विषे तीव्र अनुराग करवो, अत्यंत अजिलाषनुं, करवुं कामजोगने अर्थें दूध, दहिं, घृतादिक, बंग, त्रांबुं, फलाद प्रमुख धातु तथा अनेक औषधीपाक माजूम रसादिक काम दीपाववानी वस्तु खावी, वापरवी. ए पांच, (चउडवयस्सइयारे के०) चोथा व्रतना अतिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (सवंदेसियं के०) ते सर्व दिवससंबधी अतिचार प्रत्यें (पम्भिकमे के०) हुं प्रतिकमुं हुं, निंहुं हुं ॥ १६ ॥

हवे पांचमुं अणुव्रत कहे ठे.

इत्तो अणुव्वए पं, चमंमि आयरिअ मप्पसहंमि ॥

परिमाणपरिहेए, इह पमायप्पसंगेणं ॥ १७ ॥

अर्थ:- (इत्तो के०) ए चोथा व्रत कह्या उपरांत स्थूलपरिग्रहपरिमाणनामें पांचमुं अणुव्रत कहियें ठैयें. (इह के०) ए परिग्रहपरिमाण व्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करीने, (अप्पसहंमि के०) अप्रशस्त अशुज्जाव थये ठते, (परिमाणपरिहेए के०) परिग्रहना परिमाण प्रत्यें परिहेद करे ठते एटवे उल्लंघन करवाथकी (पंचमं मिअणुव्वए के०) धनधान्यादिक नवविध परिग्रहना परिमाणरूप पांच

મા અણુવ્રતને વિષે, જે અતિચાર (આયરિચ્છં કેળ) આચર્યો હોય, એટલે લગાડ્યો હોય, તે આગલી ગાથામાં પઠિક્રમીશ ॥ ૧૬ ॥

ધણ ધન્રચિત્ત વહૂ, રુપ્પ સુવન્ને અ કુવિઅ પરિમાણે ॥

હુપણ ચણપ્પયંમિ, પઠિક્રમે દેસિયં સઘં ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:-પ્રથમ (ધણ કેળ) ચાર પ્રકારનાં ધન છે, તેમાં એક ગણવા રૂપ ધન, તે પૂગી, નાલીપર પ્રમુખ જે ગણીને વેચાય તે. બીજું ધરિમ એટલે તોલવારૂપ ધન, તે ગોલ, શાંરુ, પ્રમુખ તોલીને વેચાય, તે જાણવું. ત્રીજું ગજેં તથા પાલીયેં કરી માપીને વેચાય, તે માપવારૂપ ધન તે કાપરુ, જમીન, તેલ, દૂધ, ઘૂત, પ્રમુખ. ચોથું પરીક્ષા કરીને જે લેવાય, વેચાય, તે રૂપું, નાણું, ધન, રત્નાદિક, માણિક્ય મોતી પ્રમુખ જાણવાં. એ ચાર પ્રકારેં ધન અને (ધન્ર કેળ) ધાન્ય તે ગોધૂમ, ચોલા અરુદ પ્રમુખ જાણવા. એ બેહુના કરેલા પરિમાણથી ઉલ્લંઘવું એટલે નિયમ ઉપરાંત થયું જાણીને જ્યાં સુધી આગલું વેચાય નહીં, ત્યાં સુધી બીજાને ઘેર રખાવે અથવા સંચકાર આપી મૂકે, કોઠા અથવા મૂનાનું પરિમાણ કીધું હોય તો તે ન્હાના ને બદલે મહોટા બંધાવે, તે પ્રથમ ધનધાન્યપરિમાણાતિક્રમ અતિચાર જાણ વો. બીજો (ચિત્ત કેળ) ક્ષેત્ર, તે હલેં ચેન્ની જૂમિ, તે ક્ષેત્ર, તે ત્રણ પ્રકારનું છે. એક અરહટ્ટને પાણીયેં નીપજે, તે સેતુક્ષેત્ર, બીજું વરસાદને પાણીયેં નીપજે, તે કેતુ ક્ષેત્ર, ત્રીજું જે બેહુના પાણીયેંથી નીપજે, તે ઉચ્ચક્ષેત્ર જાણવું. એ ત્રણ પ્રકારનાં ક્ષેત્ર જાણવાં. તથા (વહૂ કેળ) વાસ્તુ તે ઘર, હાટ, વખારપ્રમુખની જૂમિ, તે પણ ત્રણ પ્રકારેં છે. એક તો જે જમીન ખોદીને નીચેં જોયરાદિક કરિયેં, તે શાતજૂમિ, બીજી માલિયાદિક જે ઝંચાં ચમાવીયેં, તે ઉઘ્ઠિત જૂમિ, ત્રીજી જ્યાં ચણવું, ચણવું, બેહુ વાનાં કરીયેં, એટલે જોયરું પણ કરિયેં અને ઉપર માલ પણ ચણાવિયેં. તથા ગ્રામ નગરાદિક પણ એમાં આવે, તે શાતોઘ્ઠિત જૂમિ જાણવી. એ બેહુના પરિમાણથી ઉલ્લંઘવું, તે આવી રીતેં કે:- એક ક્ષેત્ર મોકલું હોય અને બીજું લેવરાવે, તેવારેં નિયમ જંગના જયથી પૂર્વલા ક્ષેત્રની વારુ જાંગીનેં વન્નેનું એક ક્ષેત્ર કરી મૂકે; તથા ઘર, હાટ, વખાર, પ્રમુખ અધિકા થતાં દેહીને વચમાંની જીંત તથા મોજ પામીને એક કરી મૂકે, એ ક્ષેત્ર વાસ્તુપરિમાણાતિક્રમ બીજો અતિચાર જાણવો, ત્રીજું

(રુપ્પ કેળ) રૂપું, (સુવન્ને કેળ) સોનું, એ બેહુના પરિમાણથી જલ્લંઘનું એટલે રૂપું, સોનું, અધિક થતું દેખીને જાર્યાદિકના નામ ઉપર કરી મૂકે, તે રુપ્પ સુવન્નપરિમાણાતિક્રમ નામા ત્રીજો અતિચાર જાણવો. (અ કેળ) વલી (કુવિઅપરિમાણે કેળ) કુપિત તે થાલ કચોલાં પ્રમુખ એટલે સોનું, રૂપું ટાલીને બાકી સમસ્ત ધાતુના ત્રાંબના, થાલી, કલશીયા, વાટકા, ચરૂ, ટાટલા પાટલા પ્રમુખ સમસ્ત ઘરવચરી જે હોય છે, તે સર્વને નિયમ ઉપરાંત અધિક થતાં દેખીને જાંગી નચાવી મહોટાં કરીને સંખ્યાયેં તેટલાંજ રાખે, તે કુવિઅપરિમાણાતિક્રમ ચોથો અતિચાર જાણવો. પાંચમો (હુપ્પ કેળ) દ્વિપદ તે ગાની, દાસ, દાસી, રાંધણી, વાણોતર પ્રમુખ અને (ચતુષ્પયં મિ કેળ) ચતુષ્પદ તે ગાય, ઘોડા, ઝેંશ પ્રમુખ જાણવાં. એ બેહુના પરિમાણથી જલ્લંઘનું, એટલે નિયમ ઉપરાંત થતા જાણી ગર્જગ્રહણ ઘણું મહોરું કરાવે, તથા વેચે, તે પાંચમો દ્વિપદચતુષ્પદપરિમાણાતિક્રમ અતિચાર જાણવો. એ પાંચમા વ્રતના પાંચ અતિચાર તે આશ્રયી જે મહારે કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય, (સંવંદેસિયં કેળ) તે સર્વ દિવસસંબંધી અતિચાર પ્રત્યેં (પન્નિક્કમે કેળ) હું પન્નિક્કમું હું, નિંહું હું ॥ ૧૬ ॥

હવે ત્રણ ગુણવ્રતમાં પ્રથમ દિકૂપરિમાણવ્રત કહે છે.

ગમણસ્સ ડ પરિમાણે, દિસાસુ જહં અહે અ તિરિઅં

ચ ॥ બુદ્ધિ સઙ્ગ અંતરહા, પઢમંમિ ગુણવણ નિંદે ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:- (દિસાસુ કેળ) ઝર્ધ્વદિશિ, અધોદિશિ અને પૂર્વ, પશ્ચિમ, દક્ષિણ, ઉત્તર, એ ચાર દિશિ તથા ચાર વિદિશિ, એ આઠને તીર્ઘી દિશિ કહિયેં, તેને વિષે (ગમણસ્સ કેળ) જાવાના (પરિમાણે કેળ) પરિમાણ એટલે સો યોજન અથવા તેથી ન્યૂનાધિક પર્યંત જાવાનું પરિમાણ કરેલું હોય, એ રૂપ પ્રથમ ગુણવ્રતને વિષે (ડ કેળ) તુ શબ્દચક્રી જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે આ ગલ નિંદિયેં ઠેયેં. પ્રથમ (જહં કેળ) ઝર્ધ્વ તે ઝંચી દિશિના પરિમાણપ્રત્યેં જલ્લંઘનું, વીજું (અહેઅ કેળ) અધો એટલે નીચી દિશિના પરિમાણ પ્રત્યેં જલ્લંઘનું, વલી ત્રીજું (તિરિઅં કેળ) તીર્ઘીદિશિના પરિમાણપ્રત્યેં અતિક્રમનું, જલ્લંઘનું અથવા નિયમજંગના જયને લીધે વાણોતર પ્રમુખને મોકલવો, ચોથું (બુદ્ધિ કેળ) ક્ષેત્રની વૃદ્ધિ એટલે સર્વ દિશીયોના પરિમાણ તે સો, કિંવા વસો યોજન પર્યંત જાવાના સરખા કરેલા છે, પછી કોઈ કાર્ય પડે. તેવારેં

एक दिशियें कार्यविशेषें पञ्चास योजन वधारवा, बीजी दिशियें पञ्चास योजन घटाववा, ते चोथो क्षेत्रवृद्धिनामा अतिचार जाणवो. पांचमो (स इ अंतरद्धा के०) स्मृत्यंतर्द्धा ते मार्गमांहे स्मृतिनो त्रंश आय एटले संदेह करी एक विचार उपजे के, शुं आ दिशि महारे सो योजने मोकली राखेली ठे? के पञ्चास योजन मोकली राखेली ठे? एवी शंका ठते पञ्चास योजन उपरांत जावुं, ते पांचमो अतिचार. अने सो योजन उपरांत जावुं ते अनाचार व्रतजंग जाणवो. ए पांचमो स्मृत्यंतर्द्धानामें अतिचार. (पढ-मंसिगुण वए के०) प्रथम गुणव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंडुं हुं ॥ १९ ॥

हवे बीजुं उपजोग परिजोग परिमाण गुणव्रत कहे ठे.

मज्झमि अ मंसमि अ, पुप्फे अ फले अ गंध मल्ले अ ॥

उवजोगपरीजोगे, बीअमि गुणवए निंदे ॥ २० ॥

अर्थः—जे वस्तु उप एटले एकवार सेवाय तथा मुखादिकमां शरीरमां प्रवेश कराय एवी वस्तु, जेम के खान, पान, फूल, विलेपन प्रमुख जे वस्तु तेनो जोग ते उपजोग. तथा परि एटले बाहिरथी वारं वार सेवियें, ते परिजोग वस्तु. ते वस्त्र, आजरण, जवन, स्त्री प्रमुख जाणवां. उपजोग परिजोग परिमाणनामा बीजुं गुणव्रत वे प्रकारें ठे. एक जोजनथकी, बीजुं कर्मथकी, तेना बीश अतिचारने प्रथम सामान्यपणे निंदियें ठैयें.

(मज्झमिअ के०) मदिरा, (मंसमिअ के०) मांस, बे चकारथकी बीजा पण अजदय द्रव्य ग्रहण करवां. जेवां के मधु, माखण, अनंतकाय प्रमुख (पुप्फे के०) केरमां, मउमादिकनां फूल, (अके०) चशब्दथकी कुंशुआ; दिक त्रस जीवें करीने सहित एवा नागरवेलीनां पान प्रमुख जाणवां. तथा (फलेअ के०)वली जांबू, बीलां, पीलूमां, पीचु, बोर, पाकां करमदां. ए फल सर्व अजदय वस्तु ठे, श्रावकने खावा पीवा योग्य नथी. ए वस्तु खाधामां वपराय ठे, ते कही, एटले अंतर्जोगवस्तु सूचवी. हवे बाहिर ना जोगमां आवे ते वस्तु कहे ठे. (गंध के०) बरास, अतर, अबीर-कपूर, अगर, तगर, धूपादिक जाणवां. (मल्लेअ के०) फूलादिकनी माला, ते केतकी चंपकादिकनां फूलनी जाणवी. तथा च शब्दथकी अन्य सर्व

जोग्य वस्तु, जेवी के:-सचित्तद्रव्य विगयादिक वस्तु पण लेवी. ए सर्व वस्तु, करेलाप्रमाणथकी विपरीतपणें अनुचितपणें आसेवन करते थके एटले जोगवते थके (उवजोगपरीजोगे के०) उपजोगपरिजोगनामें (बी-अंमि गुणवए के०) बीजा गुणवतने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्व प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंहुं हुं ॥ १० ॥

हवे विशेषथी ए व्रतना जोग उपजोग आश्रयी पांच अने कर्म आश्रयी पंदर, मलीने बीश अतिचार ठे, ते पम्किमियें ठैयें. प्रायः श्रावक सचित्त वस्तुनो तो त्यागीज होय, माटें तेनी अपेक्षायें करी प्रथम जोजन आश्रयी अतिचारपंक पम्किमीयें ठैयें.

सच्चित्ते पडिवधे, अपोल डुप्पोलियं च आहारे ॥

तुवोसहि नखणया, पडिकमे देसियं सबं ॥१॥

अर्थ:- (सच्चित्ते के०) सर्व समस्त सचित्तनो त्याग करीने अथवा सचित्तनुं परिमाण कछुं होय, तेथी उपरांत प्रमादने वशें सचित्त वस्तुनो आहार करवो, ते प्रथम सचित्ताहारनामें अतिचार जाणवो. बीजो (पम्कि वरुळे के०) सचित्त प्रतिवरु ते सचित्तनी साथें बांधेली वस्तु एटले जोनें लागेलो गुंदर, ठलिया सहित रायण अने गोदली सहित आंवां, तेनुं मुखमां घालवुं, जेम वृक्षमांथी उखेलीने गुंदरने अचित्तनी बुझियें वापरे. अथवा आंवाने गोदली सहित अने रायणने ठलिया सहित मुखमां घाले, ते सचित्तप्रतिवरुनामें बीजो अतिचार जाणवो, तथा त्रीजो (अपोल के०) अपकाहार एटले जेने अग्निनो संस्कार कीधो न होय, एवी सचित्त मिश्रित काची वस्तु, जेवी के:-तुरतनो पीशेलो लोट, अणचाढ्यो लोट इत्यादिक अपोल जाणवी. ए विपे सिद्धांतमां कछुं ठे के, अणचाढ्यो लोट, श्रावण अने जादरवा महीनामां पांच दिवस मिश्र रहे, पढी अचित्त थाय. आश्विनमासें चार दिवस मिश्र रहे. कार्तिक, मार्गशीर्ष अने पौष, ए त्रण मासें त्रण दिवस मिश्र रहे, तथा माहा अने फाद्युनें पांच प्रहर मिश्र रहे. चैत्रें, वैशाखें चार प्रहर मिश्र रहे. ज्येष्ठ तथा आषाढें त्रण प्रहर मिश्र रहे, इत्यादिक मिश्र रहे, पढी अचित्त थाय. ते काचो लोट, तेने पीशेलो जाणीने अचित्त बुझियें लीये. इत्यादिक सचित्त शंकित वस्तुनुं नखण क

રવું, તે અપકૌષધિજઘ્ણનામેં ત્રીજો અતિચાર જાણવો. ચોથો (હુપ્પોલિ યંચ કેળ) હુ:પકાહાર તે કાંશક કાચા અને કાંશક પાકા એવા ઝંલા, ઝં બી, પોંક, પાપરી પ્રમુખ વસ્તુ, તેનો (આહારે કેળ) આહાર કરવો જ ઘ્ણ કરવું, તે હુ:પકૌષધિજઘ્ણનામેં ચોથો અતિચાર જાણવો. પાંચમો (તુ હોસહિજઘ્ણના કેળ) તુહૌષધિજઘ્ણ તે મગ પ્રમુખની કોમલ ફલી ત થા બોર પ્રમુખ તુહ અસાર વસ્તુ જે ઘણી खाधाથી પણ તૃપ્તિ ન થાય, એ વી જે ઔષધિ કુલીફલીરૂપ તેને અચિત્ત કરી વાપરે, તો તેને તુહૌષધિ જઘ્ણનામેં પાંચમો અતિચાર લાગે, જેને સચિત્ત વસ્તુ ખાવાનો નિયમ હોય તેને એ પાંચ અતિચાર(સંજવે. એ વીજા ગુણવ્રતના ઝોજન વિષયિક પાંચ અ તિચાર, તે આશ્રયી જે મહારે અતિચાર લાગ્યો હોય, (સંવંદેસિયં કેળ)તે સર્વ દિવસ સંબંધી અતિચાર પ્રત્યે (પન્નિક્કમે કેળ) હું પ્રતિક્રમું હું, નિંહું હું.

હવે જે ગૃહસ્થ આજીવિકાના હેતુયેં કુબ્યાપાર કરે, તેને પણ ઝોગોપ ઝોગજ કહિયેં. તે ઇંગાલાદિક પાંચ કર્મ, દંતાદિક પાંચ વાણિજ્ય, અને યંત્રાદિક પાંચ સામાન્ય, એવં પંદર કર્માદાન છે. તે અત્યંત ઘણા કર્મોં ઉપા ર્જાન કરવાનાં કારણ છે, તેમાટે એને શ્રાવકેં જાણવાં, પણ આચરવાં નહીં. તે પન્નર કર્માદાન આશ્રયીને પંદર અતિચાર બે ગાથાયેં કરી કહે છે.

ઇંગાલી વણ સાડી, જાડી ફોડી સુવજાણ કમ્મં ॥

વાણિજ્ઞં ચેવ ય દં, ત લક્ક રસ કેસ વિસ વિસયં ॥૬૧॥

અર્થ:—પ્રથમ કાષ્ઠ બાલી અંગારા કરી વેચવા તથા સોનાર,કુંજાર, લોહાર જામરુંજા, કંસારાદિકનાં અગ્નિસંબંધિ જે કર્મ, તે(ઇંગાલી કેળ) અંગારકર્મ.

બીજું વનસ્પતિનું નિપજાવવું, ઢેદવું, જેદવું, ઢેયાં અણ ઢેયાં આલાં વન વેચવાં.પાન,ફલ,ફૂલ,લીલાં તૃણ, કાષ્ઠ અને કંદ વેચવાં. વામી, વનસ્વંક કર રવા, આજીવિકાહેતુયેં કળ દલાવે. પીસાવે, તે બીજું (વણ કેળ)વનકર્મ.

ત્રીજું ગારાં પ્રમુખ બનાવી બનાવીને વેચે, તથા ગારાંના અવયવ ધોંસરી ધોંસરા સમોલ પ્રમુખ, ઘમાવીને વેચે, વેચાવે, તે (સામી કેળ) શકટકર્મ.

ચોથું ગારાં, બલદ, ઝંટ, જેષ, ધોસર, ઘોમા, ઘર, હાટ, પ્રમુખ રાખીને જાહે આપવાનું આજીવિકાનિમિત્તેં કરે, તે (જામી કેળ) જાટિક કર્મ.

પાંચમું જવ, ચણા, ગોધૂમ મગ, અરુદ, પ્રમુખ ધાન્યનો સાથવો કરવો,

तथा तेनी दाढ करवी, तथा शाखि प्रमुखना चोखा करवा, तथा पृथिवी काय प्रमुखनो फोरु, तोरु करवो एटले कूवा, वापी, तलाव प्रमुख खणवा, खणाववा, उंरु लोकोनुं, तथा शिलाटनुं काम करवुं, हल दंतादीयें करी जूमि खेन्वी, खाण खणाववी, टांकुं खणाववुं, कृषी करवी, इत्यादिक जेटलो पृथिवीनो आरंज, ते सर्व (फोनी के०) स्फोटिक कर्म जाणवुं. (कम्म के०) ए पांच सामान्य कर्म, ते प्रत्ये श्रावक (सुवज्जाए के०) अत्यंतपणें वज्जे.

हवे पांच कुवाणिज्य कहे ठे. (च के०) वली (एव के०.) निश्चें अथवा चैवय ए शब्द पादपूर्णार्थ ठे. त्यां प्रथम दांत, नख, चर्म, शिंगना दिकना व्यापार एटले हाथीदांत, चमरीगायना वालनां चमर, मत्स्यादि कना नख, शंख, कोमा, चीरु, पोइसा, कस्तूरी, मुक्ताफल, तथा वाघ, चितरा अने मृगादिकनां चर्म, हिंग, हांसरू प्रमुख रोम, इत्यादिक त्रस जीवोना अंगोनुं वाणिज्य जेमां आवे ठे, तेने जो आगरे जइ व्होरे, तो तेमां घणो दोष लागे, ए सर्वने (दंत के०) दंतकुवाणिज्य कहियें.

वीजुं लाख, धावनीनां फूल, कसुंबो, हरताल, मणशिल, गुली, महुनां, टंकणकारादिकनो व्यापार, जेथकी बाहिरना जीवोनुं मृत्यु थाय, ते सर्व (लस्क के०) लाख कुवाणिज्य जाणवुं.

त्रीजुं विगय महाविगय एटले घृत, तेल, गोल, मध, दूध, दहीं प्रमुखनो व्यापार, ते सर्व (रस के०) रस कुवाणिज्य जाणवुं.

चोथुं छिपद ते मोर, सूना, तथा मनुष्य प्रमुखना व्यापार अने चतुष्पद ते गाय, जेंष, बलद, घोमा, ढाढी प्रमुखनो व्यापार ते सर्व, (केस के०) केशकुवाणिज्य जाणवुं.

पांचमुं अफीण, सोमल, शिंगीयो वत्सनाग, साबू, हरताल, जांग, पोस्त, इत्यादिक तथा बूरी, कटारी, धनुष्य, बाण, खड्ग, कूहानादिक शस्त्र, अने सन्नाह पाखर प्रमुख जेना बलें करी संग्राममध्ये घणा जीवोना संहार थाय, तथा हल, कोदाल, इत्यादिक सर्व कुवस्तुनो जे व्यापार, ते (वीस विसय के०) विस केतां विष तथा शस्त्रादिकनो विसय एटले विषय ठे जेने विषे ते विसविसय कहियें. ए विसविसय, (वाणिज्ज के०) वाणिज्य जाणवुं. ए पांच कुवाणिज्यने श्रावकें वर्जवां ॥ ११ ॥

एवं खु जंतपिह्वण, कम्मं निह्वंणं च दवदाणं ॥

सर दह तलाय सोसं, असई पोसं च वज्जिजा ॥१३॥

अर्थः—हवे पांच सामान्य कर्म कहे ठे. (एवं के०) एम (खु के०) निश्चें शिला, लोढी, उखल, मूशल, घंटी, चरखो, रेंटीया प्रमुख अनेक जातिनां यंत्र करीने वेचे, ते सर्व यंत्रकर्म. तथा पिह्वण ते शेलमी, तिल, सरशव, एरंदादिकने पीलवानां यंत्र, जेम के कोहलुं, घाणी प्रमुख, ते सर्वथी लागे जे कर्म, तेने प्रथम (जंतपिह्वण के०) यंत्रपीलन कर्म कहियें, बीजुं बालकनां कान, नाक, वींधवा, स्त्रीफूल विध्वंस करवो, नपुंसक करवो, उंटादिकने आंकवो, घोरा बलदनां नाक वींधाववां, आंक पडा ववा. समराववा, कर्ण, कंबल, पूठनां ठेदाववां. तेमज इजारे गाम लइने आकरा कर करवा, कोटवालपणुं करवुं, इत्यादिक जेटलां निर्दयपणानां काम ठे, तेसर्व, (निह्वंणं के०) निर्लठन कर्म जाणवुं. (च के०) वली

त्रीजुं धर्मनी बुद्धियें अथवा मोकली चूमिने विषे सुखथी संग्राम थाय अथवा स्वप्नावें अथवा तृणादिक वाव्या पढी नवा अंकूरा उगे, तो गायो चरे. इत्यादिक हेतुथी वन अने जामी प्रमुखने जे (दव के०) अग्निनुं (दाणं के०) दान एटले आपवुं, अर्थात् दव लगाववो, तथा कोइने अग्निनुं देवुं, तेने दवदानकर्म कहियें.

चोथुं सरोवर खण्णा विना जे जगामां जल रहे, तेवा ठामने (सर के०) सर कहियें तथा (दह के०) डह अने (तलाय के०) तलाव, ए सरोवर, डह, तलाव, तथा कूवा, वापी, इत्यादिक पाणीनां स्थानकोनुं (सोसं के०) शोषण करवुं, ए जलाशयना पाणी उलठाववाथी अनेक जलचर पंचेंद्रिय जीवनी हिंसा थाय, तथा नील फूल वगेरें घणा जीवोनो विनाश थाय, तेने सरदहतलावसोसणकर्म कहियें.

पांचमुं (च के०) वली (असईपोसं के०) असतीपोषणकर्म, ते अस ती कहियें कुतरां, बिह्वारां, मोर. कूकनां सूवा, मेनां, सौंचाणा, सूना, सालही प्रमुख हिंसक जीवोनुं पोषण करवुं, ते असतीपोषणकर्म कहियें. अथवा असती एटले कुसती, कुशीखिणी व्यजिचारिणी स्त्रीनुं पोषण करवुं. ते पण असतीपोषणकर्म कहियें, अथवा दुष्ट पुत्रादिक, दुष्ट

दास, दासीनुं जरण पोषण करवुं तथा कसाइ, माढी, वाघरी, तेढीनी साथें व्यापार करवो, इत्यादिक जे अधर्मी जीवोनुं पोषण करवुं, ते सर्व, असतीपोषणकर्म कहियें. (कम्मं के०) ए पांच सामान्य कर्म कहां, अहिं एवं खु शब्द ते गाथाना अंत सुधीना दरेक पदमां लेवुं. जेम के:-एवं एटले ए प्रकारनां खर कर्मों जे जे गुत्तिपालनादिक ठे, तेने खु एटले निश्चयें करी श्रावकें (वज्जिज्जा के०) वर्द्धावां, ए पंदरे अतिचारमांहेलो जे महारे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्वप्रत्ये हुं निंहुं हुं ॥ १३ ॥

हवे अनर्थदंरुविरमणनामा त्रीजुं गुणव्रत कहे ठे. जेथकी निरर्थक आत्मा दंराय, पाप लागे, तेने अनर्थदंरु कहियें. ते चार प्रकारें ठे. ते मां प्रथम तो जे आर्त्तध्यान, रौद्रध्यान ध्याववुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थ दंरु कहियें, एटले वेठां वेठां मनमां चिंतवना करवी, जे वैरीने बांधुं, मारी नाखुं अने राजा थाउं, तो वैरीनां गाम बाढी नाखुं? विद्याधर थाउं, तो स्वेढायें ज्यां जावे त्यां जाउं? मनमानती स्त्रीनी साथें विलास करुं? इत्यादिक जे मातुं ध्यान करवुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थदंरु कहियें.

बीजो प्रमादाचरितअनर्थदंरु. ते पाप विकथा करवी, दूध, दही, ठा श, घृत, तेल, इत्यादिक वस्तुने ढांकवानुं आलस करवुं, ते बीजो जेद.

त्रीजो हिंसप्रदानअनर्थदंरु, ते घंटी, जखल, मुशल, चाकू, बुरी प्रमुख पाप अधिकरण कोइने आपवां, ते हिंसप्रदानअनर्थदंरुनो त्रीजो जेद.

चोथो पापकर्मोपदेश अनर्थदंरु, ते न्हाउं, अग्नि जलावो, वस्त्र धोवो, खेती करो, करावो, वाढमाने समरावो, अमुकने कूटो, मारो, बांधो, इत्यादिक उपदेश देवा, ते चोथो जेद. ए चार प्रकारना अनर्थदंरुथकी निवृत्तवुं, तेने अनर्थदंरुविरमणनामैं त्रीजुं गुणव्रत कहियें. तिहां पोता ने तथा ज्ञाती, गोत्री प्रमुखने अर्थें पाप करवुं, ते व्यवहारदृष्टियें अर्थ दंरु ठे, माटें अहीयां तेनो त्याग नथी ॥ १३ ॥ हवे ते त्रीजा गुणव्रत आश्रयी जे अतिचार लाग्या, ते त्रण गाथायें करी पक्कमियें ठैयें.

सङ्गि मुसल जंतग, तण कठे मंत मूल जेसजे ॥

दिने दवाविए वा, पक्कमे देसियं सबं ॥ १४ ॥

अर्थ:- (सङ्ग के०) शस्त्र, (अग्नि के०) अग्नि, (मुसल के०) मुश

ल, (जंतग के०) यंत्रक ते घंटी प्रमुख, (तण के०) सावरणी प्रमुख, (कठे के०) काष्ठ लाकरी अरहट्टनी लाती प्रमुख, (मंत के०) मंत्र ते साप खीलवा प्रमुखना, जाणवा, (मूल के०) नागदमणी प्रमुख जडी बूटी, तथा गर्जशातन पातन प्रमुख जाणवा. (जेसज्जे के०) जैषज्य ते बे आदि वस्तुना मेलापथी जे वस्तु उपजे एटले गोदी, चूर्ण, तंत्रविद्या इत्यादिक उपद्रवकारी वस्तु जाणवी. इत्यादिक वस्तु दाक्षिणता टाळी बी जाने (दिने के०) देवाथकी, एटले आपवाथकी, (दवाविष के०) परपासें अपाववाथकी (वा के०) अथवा बीजा आपनारने अनुमोदवाथकी, जे अतिचार लाग्या होय, (संवंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचार प्रत्ये, (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निंडुं हुं ॥ १४ ॥

न्हाण वट्टण वन्नग, विलेवणे सहखरसरसगंधे ॥

वडासण आचरणे, पम्किमे देसियं सबं ॥ १५ ॥

अर्थः—(न्हाण के०) स्नान ते अज्यंगन करी तेल चोपडीने नाहियें त्यां अजयणायें जीवाकुल झूमिकायें स्नान करे, अथवा अणगल पाणीयें स्नान करे, (उवट्टण के०) उवट्टणुं ते उद्धर्त्तन जे पींठी प्रमुखें करी शरीरनुं उवट्टण करे, मेल उतारे, (वन्नग के०) वर्णक वस्तु, ते अवीर, गुलाल, अलतादिक, (विलेवणे के०) केसर, चंदन, कुंकुमादिक वगैरेनुं विलेपन जाणवुं. (सह के०) वंश बीणादिकना शब्द कौतुकें सांजलवा, तथा प्रहररात्रि उपरांत उंचे शब्दें बोलवुं, (रूव के०) स्त्री प्रमुखना रूप जोवां, वेश्यादिकनां नाटक जोवां, (रस के०) मधुर, आम्लादिक रस, (गंधे के०) वास, एटले सुगंध, ते कर्पूर, कस्तूरी प्रमुखना जाणवा, (वह के०) वस्त्र, (आसण के०) बेसवानां आसन तेने संबंधें शय्या पण जाणवी. तथा आसन एटले कामशास्त्र, कोक, वात्स्यायनादिक शीख्या होय अनेकविध विषयजोग संबंधी चोराशी आसन जाणवां, (आचरणे के०) आचरण ते शूषण, मुकुट, कुंडल, कंकण, मुद्रिकादिक तथा द्यूतक्रीडा, मद्यपान, जल क्रीडा, हींचवुं, इत्यादिक दुष्ट वानां करवां, जोवां, एम अनेक उपजोग परि जोग वस्तुं आश्रयी अथवाथी अणउपयोगथी जे कोइ महारे अतिचार लाग्यो होय, (संवंदेसियं के०) ते सर्व दिवससंबंधी अति-

ચારપ્રત્યે (પઢિક્ક મે કેળ) હું પઢિક્કમું હું, નિંહું હું. આ ઠેકાળે શબ્દાદિક પાંચ વિષય ગ્રહણ કસ્યા છે. માર્તે તજ્ઞાતીય મધ્યાદિ પાંચ પ્રકારના પ્રમાદનું પણ ગ્રહણ કરવું ॥ ૨૫ ॥

હવે એ વ્રતના પાંચ અતિચાર પ્રતિક્રમણને માર્તે કહે છે.

કંદપ્પે કુકુણ, મોહરિ અહિગરણ ઝોગ અશરિત્તે ॥

દંમંમિ અણઠાણ, તશ્ચમિ ગુણવણ નિંદે ॥ ૨૬ ॥

અર્થ:—(કંદપ્પે કેળ) કંદર્પ, તે કામઝોગની કથાનું કરવું, તથા એવું હાસ્ય કારી વચન બોલવું, જે થકી કામવિકાર જાગે. તે પ્રથમ અતિચાર જાણવો, તથા (કુકુણ કેળ) કૌકુચ, તેજુકુટી, નેત્ર, નાક, મુખ, હાથ પાદાદિકની એવી ચેષ્ટા કરે, કે જેથકી લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉત્પન્ન થાય, એટલે જાંનની પેરેં શરીરાદિકની કુચેષ્ટાયેં કરીને લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉપજાવવું, કોણના ચાલા પામવા. તે બીજો અતિચાર, તથા (મોહરિ કેળ) મુખરીપણું, તે વિચાર રહિત વાચાલપણે ગણું બનુબન કરવું મકાર ચકારાદિક અઘટિત વચન બોલવાં, તે ત્રીજો અતિચાર જાણવો, તથા (અહિગરણ કેળ) શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુશલ, નીસા, લોહું, ઘંટી પ્રમુખ અધિકરણ, સજ્જ કરી રાખવાં, કોઈ માગવા આવે તેને આપવાં, તેમજ અગ્નિ પ્રમુખ અધિકરણની પ્રથમ પ્રવૃત્તિ ચલાવવી, તે ચોથો અતિચાર જાણવો. તથા (ઝોગઅશરિત્તે કેળ) ઉપઝોગ પરિઝોગની વસ્તુ તે અતિરિક્ત એટલે પોતાના સ્વપ કરતાં પણ અધિક રાખવી એટલે ઝોગવસ્તુ જે તેલ, કંકોમી, સ્વયલ, પાણી પ્રમુખ છે, તે અધિક રાખે, જે દેખીને બીજાને ન્હાવા પ્રમુખની વાંઠા ઉપજે, તેથી ઝોગાદિક વસ્તુનો દોષ લાગે અને ઉપઝોગ વસ્તુ, તે જો એક ઘરનો સ્વપ હોય તો પણ બે ચાર ઘર પ્રમુખ સ્વપ વિના સામટાં કરાવે, તેથી ઉપઝોગ વસ્તુનો અધિક દોષ લાગે. તે પાંચમો અતિચાર (દંમંમિઅણઠાણ કેળ) એ અનર્થદંડવિરમણ નામે (તશ્ચં મિગુણવણ કેળ) ત્રીજા ગુણવ્રતને વિષે પૂર્વોક્ત જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે પ્રત્યે (નિંદે કેળ) હું નિંહું હું ॥ ૨૬ ॥ ઇતિ ગુણવ્રતપ્રતિક્રમણં ॥

હવે ચાર શિક્ષાવ્રત કહે છે. ત્યાં પ્રથમ સામાયિક નામક શિક્ષાવ્રત કહે છે.
તિવિદે હુપ્પણિહાણે, અણવઠાણે તદા સઙ્ગિહૂણે ॥

સામાઙ્ગ્ય વિતહ કણ, પઢમે સિસ્કાવણ નિંદે ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—(તિવિદે કે) ત્રિવિધે ઇટલે ત્રણ પ્રકારે (હુપ્પણિહાણે કે) ડુઃપ્રણિધાન તે ડુષ્ટવ્યાપાર ઇટલે સાવધ વ્યાપાર છે, તેના ત્રણ અતિચાર જાણવા. તેમધ્યે પ્રથમ ઘર, હાટ પ્રમુખ સંબંધી જે સાવધ વ્યાપારનું મનમાં ચિંતવન કરવું, તે પ્રથમ મનોડુઃપ્રણિધાન અતિચાર જાણવો. તથા કર્કશ ઇટલે કઠોર, સાવધનાષાયેં કરી બોલવું, તે બીજો વચનડુઃપ્રણિધાન નામે અતિચાર જાણવો. તથા અણ ઉપયોગથી પાપવ્યાપારમાં કાયાને, પ્રવર્ત્તા વવી, દેખવા, પૂંજવા વિના બેસવું, સૂવું, જીંતવું ઊઠિંગણ કરવું, ઇત્યાદિક વિપરીતપણે જે કાયાને પ્રવર્ત્તાવવી તે કાયડુઃપ્રણિધાનનામા ત્રીજો અતિચાર જાણવો. તથા (અણવઠાણે કે) અનવસ્થાન, તે સામાયિકનું જઘન્ય બે ઘડી કાલમાન છે તેટલો કાલ પૂર્ણ કર્યા વિના સામાયિક પારવો, તથા આદરરહિતપણે સામાયિક પારવો, તથા આદરરહિતપણે સામાયિક કરવો, તે ચોથો અનવસ્થાનઅતિચાર જાણવો. (તદા કે) તથા (સઙ્ગિહૂણે કે) સ્મૃતિવિહીન ઇટલે નીડાદિ પ્રમાદથી સામાયિક મેં કીધો કે નથી કીધો? એવું ઉપયોગનું શૂન્યપણું તે પાંચમો અતિચાર. ૬ રીતે (સામાઙ્ગ્ય કે) સામાયિક પ્રત્યે (વિતહકણ કે) વિતથ ઇટલે જૂઠો, કૃતે નામ કીધે થકે (પઢમેસિસ્કાવણ કે) પ્રથમ સામાયિકનામા શિક્ષાવ્રતને વિષે પૂર્વોક્ત પાંચ અતિચાર માંહેલો જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે પ્રત્યે (નિંદે કે) હું નિંડું હું ॥ ૨૭ ॥

આશંકા:—સામાયિક લેણે પઢી સર્વથા મનનો સંવર તો કરી શકીયેં નહીં, અને મનના કુવ્યાપારેં એક તો કુવ્યાપારનું પાપ લાગે, અને બીજું સામાયિકનો જંગ થાય છે, તેથી તેનું ફરી પ્રાયશ્ચિત્ત કરવું જોઈયેં, તેમાટે અવિધિદોષને લીધે સામાયિક કરવાને બદલે નહીંજ કરવો તેજ જાણું છે?

સમાધાન:—સામાયિક તો અવશ્ય કરવો, કેમ કે સામાયિક લેવાય છે, તે હુવિહં તિવિદેણં ૬ જાંગે લેવાય છે, ૬ જાંગામાં મન, વચન અને કાયા ૬ ત્રણેં કરી સાવધ વ્યાપાર કરું નહીં, તથા કરાવું નહીં, ૬ ઠ નિયમ આવે છે, તો તે ઠ મધ્યે કોશ્વારેં કદાપિ એક નિયમ જંગ થાય તો પણ

પાંચ તો અલંકૃત રહે છે. અને મનના કુવ્યાપારનું પાપ અલ્પ હોય છે, તે પાપથી તો 'મિથ્યા મિ ડુક્કલં' દેવાથી ભૂટીયેં થાયેં. માટેં એવાં અલ્પ કારણ થી જો સામાયિક કરવાનો ચાલજ બંધ કરીયેં, તો આ કાલમાં ચારિત્રીયો કોઈ પણ નથી. એવુંજ થઈ જાય, તેમાટેં સામાયિક અવશ્ય લેવો અને તે સામાયિક લેઈને પઠી જેમ બને તેમ શુદ્ધ પાલવાનો સ્વપ્ન કરવો, કારણ કે હમણાં ના કાલની દીક્ષા અને સામાયિક પ્રમુખ જે છે, તે સર્વ અન્યાસ માત્રેં છે. માટેં અન્યાસ કરતાં થકાં કોઈ વસ્તુ શુદ્ધ ચારિત્રનો લાજ પણ થશે.

તેથી સામાયિકનો અત્યંતજાવ ઇટલે નિર્મૂલપણું કરવું યોગ્ય નથી, કેમ કે સર્વવિરતિ સામાયિકને વિષે પણ તેમજ થાય છે, તેમાં પણ ગુપ્ત્યાદિ જંગમાં મિથ્યા ડુષ્કૃત પ્રાયશ્ચિત્ત કહેલું છે, તેથી સામાયિક ન કરવો તે યોગ્ય નથી. વલ્લી પણ સાતિચાર જે અનુષ્ઠાન છે, તે પણ અન્યાસ કરતાં કાલેં કરીને નિરતિચાર અનુષ્ઠાન થાય છે, એમ પૂર્વાચાર્યો કહે છે. વલ્લી કહેલું છે કે, અન્યાસ જે છે. તે મનુષ્યાદિકના મહોટા જન્મમાં પઠવાડે ચાલનારો થાય છે, માટેં શુદ્ધ છે. તથા બાહ્ય લોકો પણ કહે છે. કે અન્યાસ જે છે, તે કર્મના કુશલપણને કરે છે. માટેં નિરંતર સામાયિક કરવો તેજ યોગ્ય છે. જેમ ગ્રહણ કરવાના પાત્રમાં એક વસ્તુ પડેલો ઉદકર્ચિંદ્ર મહત્તાને પામતો નથી, તેમ મનના સદોષપણાયેં કરી સામાયિક કરવો, એ પણ અત્યંત દોષની મહત્તાને પામતો નથી કારણ કે તેની મિથ્યામિ ડુક્કલંથી શુદ્ધિ છે, માટે અવિધિ કરવાને બદલે સામાયિક નજ કરવો, એવું બોલવું તે અસૂચાવચનજ છે. કહેલું છે, કે "અવિદિકયા વરમકયં, ડસ્સૂચ્ય વચનં જાણંતિ સમણુજ્ઞં ॥ પાયઙ્ગિત્તં જમ્હા, અકપે લહુઅં કપે ગુરુઅં ॥ ૧ ॥ માટેં ધર્માનુષ્ઠાન નિરંતર કરવું અને કરનારેં સર્વ શક્તિયેં કરી વિધિમાં ચલ રાખવો. એજ શ્રદ્ધાલુનું લક્ષણ છે. વલ્લી કૃષી, વાણિજ્ય, સેવાદિક, જોજન, શયન, આસન, ગમન, તથા વચનાદિક તે સર્વ પણ ડ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલાદિક વિધિયેં કરીને પૂર્ણ ફલવાલાં થાય છે. અન્યથા થતાં નથી, માટેં સમસ્ત પુણ્યક્રિયાના પ્રાંતમાં અવિધિ આશાતના નિમિત્ત મિથ્યાડુષ્કૃત દેવું. કિંબહુના.

હવે બીજા દેશાવકાશિક શિક્ષાવ્રતના અતિચાર કહે છે.

આણવણે પેસવણે, સદે રૂવે અ પુગ્ગલસેવે ॥

દેસાવગાસિઅંમિ, બીએ સિસ્કાવણે નિંદે ॥ ૨૬ ॥

अर्थः—(प्रथमजे जूमिनां परिमाण कीधां ठे, ते जूमिनी उपरांत बाहिर नी जूमिथी कोइ जनार माणसनी हस्तक वस्तु पदार्थने (आणवणे के०) आनयन, एटले आणववुं, मगाववुं ते, आनयननामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा परिमाण उपरांतनी जूमिने विषे दास प्रमुखने मोकलवो, क्रय विक्रयनो आदेश देवो, ते बीजो (पेसवणे के०) प्रेषवणनामा अतिचार जाणवो, तथा कोइ कार्य उपने थके नीमेली जूमिकाथी बाहिर रह्यो जे मनुष्य, तेने खोंखारादिक शब्दें करी पोतापणुं जणाववुं, ते त्रीजो (सद्दे के०) शब्दानुपाति नामा अतिचार जाणवो. तथा उंचो थइ पोतानुं रूप दे खामीने बोढ्या विना पण जेने बोलाववुं होय, तेनी दृष्टियें पडे, तेना दर्शनथकी तेना समीपमां जाय, ते चोथो (रूवेअ के०) रूपानुपातिनामा अतिचार जाणवो. तथा नीमेली जूमिकाथी बाहिर रहेला पुरुषने कांकरादिक नाखी पोतापणुं जणाववुं, ते पांचमो (पुगलस्केवे के०) पुगलो त्हेप नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारमांहेथी (देसावगासि अंमि के०) देशावकाशिकनामें (बीएसिस्कावए के०) बीजा शिद्धान्तने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंडुं हुं. अहीयां ए व्रतने विषे देशथकी अवकाश ठे, एटले जे व्रतने विषे उपजोग परिजोग वस्तुनी बूट ठे. तेने देशावकाशिक कहियें, तथा घणाथी थोरु करवुं, तेने पण देशावकाशिक कहियें ॥ २७ ॥

हवे त्रीजा पौषधोपवास शिद्धान्तना पांच अतिचार कहे ठे.

संथारुच्चारविही पमाय तद्दे चव ज्ञोअणाजोए ॥

पोसह विहि विवरीए, तद्देसिस्कावए निंदे ॥२८॥

अर्थः—संथार के०) शय्यासंथार, (उच्चार के०) वदीनीति अने लघुनीतिनां ठंमिल, एनो (विही के०) विधि जे प्रकार, तेने विषे (पमाय के०) जे प्रमाद करवो, ते अतिचारचउक्क जाणवुं, ते अतिचारचउक्कने विवरीने कहे ठे. त्यां शय्या संथाराने न पहिलेहे अथवा प्रतिलेखन करे, तो कांश्क करे, कांश्क न करे, ते प्रथम अप्पमिलेहिअ दुप्पमिलेहिअ सद्यासंथारे नामा अतिचार जाणवो, तथा शय्या संथाराने न प्रमार्जवुं, अने प्रमार्जवुं तो कांश्क प्रमार्जवुं, कांश्क न प्रमार्जवुं, ते बीजो अप्प

मधिअदुप्पमधियसद्यासंधारे नामा अतिचार जाणवो, तथा वडीनीति अने लघुनीति, परउववानी जे जूमि, ते जूमिने न पडिलेहवी, अथवा पडिलेहवी, तो कांश्क पडिलेहवी अने कांश्क न पडिलेहवी, ते त्रीजो अप्पडिलेहिअ दुप्पडिलेहिअ उच्चारपासहवणजूमि नामा अतिचार जाणवो. तेमज ते जूमिने न प्रमार्जवी, अथवा प्रमार्जवी तो कांश्क प्रमार्जवी कांश्क न प्रमार्जवी, ते चोथो अप्पमधिअ दुप्पमधिअ उच्चारपासहवणजूमिनामा अतिचार जाणवो. ए चारे अतिचार ते शय्या संधारो तथा लघुनीति, वडीनीतिनां ठंडिलने दृष्टियें करी जूवे नहीं, तेमज चरवला तथा ढंडासणादिकें करी पूंजे, प्रमार्जे नहीं अथवा शून्यचित्तें जू ए, अने पूंजे ते संबंधी ए अतिचारचतुष्क कशुं. (तहचेव के०) तथैव ए टले तेमज वली निश्चें (जोअणजोए के०) जोजननो आजोय एटले आजोग करवो चिंतवन करवुं, अर्थात् पोसह लीधा पढी जोजनादिकनी चिंता करे, एटले क्यारें पोसह पूर्ण थशे क्यारें पारणुं करशुं ? अथवा पारणे अमुक जोजन करशुं ? एवी चिंतवणा करवी, ते पांचमो जोअणजोए नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारोयें करीने (पोसहविहिबिवरीए के०) पोसहव्रतनो विधि जे प्रकार ते विपरीत करे थके, (तइएसिस्कावए के०) पौषधोपवासनामा त्रीजा शिद्धाव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, तेने (निंदे के०) हुं निंदुं तुं ॥ ३९ ॥

हवे चोथा अतिथिसंविज्ञाग शिद्धाव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

सच्चित्ते निस्खिण्णे, पिहिणे ववएस मडरे चेव ॥

कालाश्कम दाणे, चउठे सिस्कावए निंदे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सच्चित्ते के०) साधुने देवा योग्य जे जत्तादिक तेने पृथिव्यादिक जेसचित्त, ते सचित्तनी उपर पूर्वोक्त प्राशुक निदोषवस्तुनुं (निस्खिण्णे के०) नाक्षेपुं मूकतुं ते सचित्तनिक्षेपण नामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा प्राशुक निदोष देवा योग्य वस्तुने सचित्त ते कंद, पत्र, पुष्पादि पदार्थें करी (पिहिणे के०) ढांकवी, ते सचित्तपिहिण नामा बीजो अतिचार जाणवो, तथा ववएस के०) व्यपदेश करवो एटले पोतानी वस्तुने अण देवानी बुद्धियें पारकी करीने कहेवी, तथा देवानी बुद्धियें पारकी वस्तुने पोतानी करीने

કહેવી, એવી રીતે વ્યપદેશ કરવો તે વ્યપદેશનામા ત્રીજો અતિચાર જાણવો. તથા (મઠ્ઠરે કેળ) મત્સર ઇટલે કોપ જાવેં દાન આપવું તથા પારકું સારું દાન ન જોઈ શકવું પરની ઈર્ષ્યા કરતાં માન ધરતાં મુનિને દાન આપવું, તે મત્સરનામાચોથો અતિચાર જાણવો. તથા (ચેવ કેળ) નિશ્ચે (કાલાક્ક મદાણે કેળ) મુનિરાજની ગોચરીનો કાલ અતિક્રમિ ઉલ્લંઘીને મુનિરાજને તેડે, અને મનમાં જાણે જે સાધુ હમણાં વહોરશે પણ નહીં અને મહારો નિયમ જંગ પણ થાશે નહીં ! તે પાંચમો કાલાતિક્રમદાન નામે અતિચાર જાણવો. ૬ અતિથિસંવિજાગનામે (ચઢહેસિસ્કાવણ કેળ) ચોથા શિશ્વાત્રતને વિષે અદ્વપ દેવાની બુદ્ધિયેં તથા અણદેવાની બુદ્ધિયેં કરીને ૬ માંહેલા જે અતિચાર લાગ્યા હોય, તેપ્રત્યે (નિંદે કેળ) હું નિંહું તું ॥ ૩૦ ॥

હવે રાગાદિકેં કરી દાન દીધું તેના પ્રતિક્રમણને માટેં કહે છે.

સુહિણસુ અ હિહિણસુ અ, જા મે અસ્સંજણસુ અણુકંપા ॥

રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૩૧ ॥

અર્થઃ—(સુહિણસુ કેળ) સુષ્ટુ નામ રૂમી રીતેં હિત છે જ્ઞાનાદિત્રય ઇટલે સમ્યક્ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રનું જેમને તે સુહિત કહિયેં, તે સુહિત ઇવા, (અ કેળ) વહી (હિહિણસુ કેળ) હુઃખિત તે રોગેં કરીને પીડીત તપેં કરીને હુર્બલ, તુઢ, જીર્ણ, ઉપાધિયેં કરીને હુઃખિયા ઇવા, (અસ્સંજણસુ કેળ) અહીં (અ કેળ) નથી (સ્વં કેળ) પોતાને ઢંદેં (યત કેળ) યત્ન ઇટલે ઉદ્યમ કરવો વિચરવું જેને ઇટલે પોતાની સ્વેચ્છાયેં વિચરનારા નહીં, પરંતુ ગુરુની અજ્ઞાને વિષે વિચરનારા ઇવા સુસાધુ, તે ઉપર (રાગેણ કેળ) પુત્રાદિકને રાગેં કરી ઇટલે આ મહારો પુત્ર તથા જાઈ પ્રમુખ છે, ઇવા રાગેં કરી દાન દીધું, પણ ગુણવંતની બુદ્ધિયેં દાન ન દીધું, (વ કેળ) અથવા (દોસેણ કેળ) દ્વેષ તે આ ઠેકાણેં સાધુનિંદારૂપ જાણવો. તે જેમ કે, આ સાધુને જ્ઞાતિના લોકોયેં કાઢેલો છે, ચૂલ્હ્યો છે, ૬ બાપડાને આપણે આહાર પાણી ન આપીયેં, તો બીજો કોણ આપે? નહિં આપશું તો ૬ ચૂલ્હેં મરશે? એવી નિંદારૂપ જે દ્વેષ, તેવા દ્વેષેં કરી ઇટલે હુગંઢાજાવની બુદ્ધિયેં કરી (મે કેળ) મહારે જીવેં (જા કેળ) જે (અણુકંપા કેળ) અશનાદિક પ્રમુખ દાનેં કરી દયાશક્તિ કીધી હોય, (સં કેળ) તેપ્રત્યે (નિંદે કેળ) આત્મસાચેં હું નિંહું તું,

(च के०) वल्ली ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं गर्हुं बुं, विशेषें निंडुं बुं.

अथवा बीजो अर्थ आवी रीतें ठे:—(सुहिणसु के०) वल्ल पात्रादिकें करी सुखीया अने (दुहिणसु के०) रोगप्रमुखें करी दुःखिया एवा (अ-संजणसु के०) असंयत एटले (अ के०) नथी जेने (सं के०) सम्यक् एटले रूमो एवो, (यत के०) यत्त जे उद्यम करवो, एटले जे रूमो उद्यम नथी करता, परंतु जीवहिंसादिक कर्मपाशमां परुवा संबंधी उद्यमना करवावाला, जैनाज्ञास, वेशविमंस्क एवा असंयती, पासढा, उसन्नादिक तेने. तथा त्रीजो अर्थ, ते असंयत षड्विधजीव वधकोने अथवा अन्यदर्शनी कुलिं गी तेने रागें करीने, जेम के, एक गामना वासी ठे अथवा महारा जाइ प्रमुख ठे, आपणी उलखाणना ठे, इत्यादिक जे रागचावें करी दान दीधुं तथा जिनशासनना प्रत्यनीक ठे, द्वेषी ठे, निर्लज्ज जंमक ठे, इत्यादिक द्वेष उपन्यो तो पण घरे आव्या, माटें दान आप्युं, इत्यादिक जावें जे महारे जीवें अनुकंपा, दया कीधी होय, तेने हुं निंडुं बुं ॥ ३१ ॥

अहीं गुणवंत साधुने दान दीधुं ते निंदवुं नहीं, परंतु पूर्वोक्त राग द्वेषनी निंदा करवी तथा पासढादिक अने कुलिंगी प्रमुखने गुणवंतनी बुद्धियें दान दीधुं होय, ते निंदवुं, पण जे सहेज अनुकंपायें दान दीधुं होय, ते तो अनुकंपाज कहेवाय, ते दाननें जगवंतें निषेधुं नथी, अहीं रागद्वेषनी निंदा जाणवी. पण दान दीधुं तेनी निंदा जाणवी नहीं ॥

हवे सुसाधुने दान न दीधु, ते आलोवे ठे.

साहूसु संविजागो, न कउं तव चरण करण जुत्तेसु ॥

संते फासुअ दाणे, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ३२ ॥

अर्थ:—(तव के०) तपें करीने, (चरण के०) चरणसित्तरियें करीने (करण के०) करण सित्तरियें करीने, (जुत्तेसु के०) सहित एवो, (सा-हूसु के०) सुसाधु तेने विषे (फासुअदाणे के०) देवा योग्य प्राशुक निर्दोष एवुं अशनादिक दान, (संते के०) ठते महारे जीवें जो (संवि जागो के०) संविजाग, (नकउं के०) न कीधो होय, तेथी जे अतिचार हुउं होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंडुं बुं, (च के०) वल्ली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुनी साखें गर्हुं

હું. આ ઠેકાણે તપઃ પદનું જૂઝું ઉપાદાન કહ્યું છે. તેણે કરીને જે તપ છે, તે નીકાચિત કર્મોને પણ દ્વય કરનારું છે, એવું પ્રાધાન્ય સૂચન કહ્યું છે. એ ત્રણ ગાથાએ કરી ચોથું શિક્ષાવ્રત થયું ॥ इति चतुः शिक्षाव्रतप्रतिक्रमणं ॥૩૧॥

હવે સંલેષણના પાંચ અતિચાર પરિહાર કરતા ઠતા કહે છે.

इह लोए परलोए, जीविअ मरणे अ आसंसपउगे ॥

પંચવિહો અઈઆરો, મા મજાં હુજા મરણંતે ॥ ૩૨ ॥

અર્થઃ—(इहलोए के०) इह लोकने विषे एटले आ धर्मना प्रज्ञावें शे-
ठ, गाथापति, सेनापति, राजा, मंत्री प्रमुख कृष्मिंत मनुष्य थवानो
(आसंसपउगे के०) आशंसा जे अजिलाष तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार,
ते इहलोकाशंसप्रयोग नामा प्रथम अतिचार जाणवो. अहीं आशंसाप्रयोगें
ए पद,दरेक पदना प्रारंभमां प्रयोजवुं. (परलोए के०) आ धर्मना प्रज्ञावें पर
लोकनी आशंसा जे देव, देवेंद्र थवानो अजिलाष, तेनो प्रयोग जे मननो
व्यापार करवो, ते परलोकाशंसप्रयोगनामा बीजो अतिचार, (जीविअ के०)
अनशनने लीधे सन्मान सत्कार देखी घणा काल पर्यंत जीवानी आशंसा जे
वांढा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते त्रीजो जीविआशंसप्रयोग अतिचार
जाणवो. (मरणे के०) कर्कश क्षेत्रने विषे अनशन लइने कोइ पूजा, अर्चा
न करता होय तेणें करी अथवा ह्युधादिकें करी पीड्यां अकां शीघ्र मरण
नी आशंसा जे वांढा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते मरणाशंसप्रयोग
नामा चोथो अतिचार जाणवो. (अ के०) चशब्दथकी आ धर्मने प्रज्ञा
वें आवते जवें रूपा शब्द, रूप, रसादिक जे कामजोग છે, તેની આશંસા
જે વાંઢા તેનો પ્રયોગ જે મનનો વ્યાપાર, તે પાંચમો કામજોગાશંસપ્રયોગ
નામા અતિચાર જાણવો. એ પાંચ વાંઢાનું જે કરવું, તે સંલેષણ સંબંધી એ
(પંચવિહો કે૦) પંચવિધ, (અઈઆરો કે૦) અતિચાર (મરણંતે કે૦)
મરણને અંતે એટલે જ્યાં સુધી ચરમ શ્વાસ હોય, ત્યાં પર્યંત (મર્ચં કે૦)
મહારે (મા કે૦) ન (હુજા કે૦) થાઈ, એટલે એ પંચવિધ અતિચાર; તે
જે અંતે મુજને મ હોજો ॥ ૩૨ ॥

હવે પ્રાર્યેઃ સર્વે અતિચાર, મન, વચન અને કાયાના કુવ્યા
પારેં હોય છે, તેનું પ્રતિક્રમણ કહે છે.

કાણ્ણ કાઙ્ઞસ્સ, પન્નિક્કમે વાઙ્ઞસ્સ વાયાણ ॥

મણ્ણસા માણ્ણસિઞ્ણસ્સ, સવ્વસ્સ વયાઙ્ઞારસ્સ ॥ ૩૪ ॥

અર્થઃ—(કાઙ્ઞસ્સ કેળ) કાયિકસ્ય ઇટલે વધાદિકારી એવા શરીરેં
કરી કરેલા જે અતિચાર, તે અતિચારને (કાણ્ણ કેળ) કાયોત્સર્ગાદિક
તપ અનુષ્ઠાનાદિક જે કાયાના શુચ વ્યાપાર, તેણેં કરી યુક્ત એવા શરીરેં કરી
ને, તથા (વાઙ્ઞસ્સ કેળ) વાચિકસ્ય, ઇટલે સહસાન્ધ્યાખ્યાનદાનાદિ રૂપ
વાણીયેં કરીને કહ્યો એવો જે વચનસંબંધી અતિચાર તેને, (વાયાણ કેળ)
વચનેં કરીને મિઠ્ઠાડુક્કરુ દેવું, જિનસ્તવન કરવું, ઇત્યાદિક જે શુચ વચન
નો વ્યાપાર, તેણેં કરીને, તથા (માણ્ણસિઞ્ણસ્સ કેળ) માનસિકસ્ય ઇટલે
દેવતત્ત્વાદિકને વિષે મનેં કરી શંકાદિકને કરવે કરી કહ્યા એવા જે અતિ
ચાર તેને (મણ્ણસા કેળ) મનેં કરીને ઇટલે અનિત્ય જાવનાદિક જે મન
ના શુચવ્યાપાર તેણેં કરીને તથા “હા! મેં ડુષ્ટ કામ કહ્યું” ઇત્યાદિક આ
ત્મનિંદાયેં કરીને એમ (સવ્વસ્સવયાઙ્ઞારસ્સ કેળ) સર્વ વ્રતના અતિચા
રપ્રત્યેં ત્રિકરણ શુરેં કરીને (પન્નિક્કમે કેળ) હું પ્રતિક્રમું હું, નિવર્તું હું.
અહીં ‘સવ્વસ્સવયાઙ્ઞારસ્સ’ એ પદેં કરીને સામાન્યેં કરી ત્રણ યોગનું
પ્રતિક્રમણ કહ્યું ॥ ૩૪ ॥

હવે એનેંજ વિશેષેં કરી કહે છે.

વંદણ વય સિસ્સા ગા, રવેસુ સન્ના કસાય દંડેસુ ॥

ગુત્તીસુ અ સમિર્ઘસુ અ, જો અઙ્ઞારો અ તં નિંદે ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—એક (વંદણ કેળ) વંદન તે વે પ્રકારેં છે. તેમાં એક દેવવંદન, બીજું
ગુરુવંદન છે. બીજું (વય કેળ) શ્રાવકનાં સ્થૂલપ્રાણાતિપાત વિરમણાદિક વ્રત
વાર પ્રકારેં છે, ત્રીજી (સિસ્સા કેળ) શિક્ષા વે જોડેં છે. ત્યાં શ્રાવકને સામા
યિક સૂત્રાર્થનું ગ્રહણ, તેને ગ્રહણશિક્ષા કહિયેં. તે ગ્રહણને નવકારથી માંનીને
અષ્ટ પ્રવચન, ગુરુ પાસેંથી જાણે અને ઉત્કૃષ્ટો દશવૈકાલિકસૂત્રના પાંચમા
ઝઙ્ઘીવણિયા અધ્યયન પર્યંત સૂત્ર અને અર્થ બેહુ જાણે, ગ્રહે, ધારે, શીખે
ત્યાં લગેં પ્રથમ ગ્રહણશિક્ષા જાણવી. અને જે અર્થ સહિત નમુકાર સહિત

પ્રમુખ દિનકૃત્ય એવી શ્રાવક સંબંધી ક્રિયાઅનુષ્ઠાનની જે સમાચારી છે, એટલે પહેલો નવકાર કહેતો થકોજ ઊઠે, પઠી પોતાનું સ્વરૂપ વિચારે જે હું શ્રાવક હું, કેટલાં વ્રત મુજને છે? શ્ત્યાદિક શ્રાદ્ધદિનકૃત્ય પ્રકરણ તથા શ્રાદ્ધવિધિમાંહે જે સમાચારી કહી છે, તે સર્વ જાણે, આચરે આસેવે, તે વીજી આસેવનાશિક્ષા કહિયેં. ચોથો (ગારવેસુ કેળ) રુદ્ધિગારવ, રસગારવ અને શાતાગારવ, એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ છે. તેમાં જે પોતાની પાસેં ધન, તથા કુટુંબ પરિવાર ઘણો દેખીને મનને વિષે અહંકાર આણે, તેને રુદ્ધિગારવ કહિયેં. અને જે સરસ અન્ન પાણી પ્રમુખને વિષે લોહુપી થાય, તે રસગારવ કહિયેં. તથા જે સુકુમાલ વસ્ત્ર, શય્યા, ઘર પ્રમુખને મોહેં બાંધ્યો થકો તેને મૂકી શકે નહીં, તેને શાતાગારવ કહિયેં. એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ કહ્યાં, તેનું સેવન કરવાથી તથા પાંચમો (સન્ના કેળ) આહાર, જય, મૈથુન અને પરિગ્રહ, એ ચાર સંજ્ઞાઈ. વીજી ક્રોધ, માન, માયા, લોજ, લોક, ઊંઘ, એ ઠ સંજ્ઞાઈ. તે એકેંદ્રિયાદિક સર્વ જીવોને હોય છે, તથા ઠઠો (કસાય કેળ) ક્રોધાદિક ચાર કષાય, તથા સાતમો (દંડેસુ કેળ) ધર્મધનથી જેણે કરી આત્મા દંભાય, તે દંભ, અશુભ મનાદિક ત્રણ જોદેં છે. આઠમો (ગુત્તીસુઅ કેળ) મનાદિક ત્રણ ગુત્તિ, નવમો (સમિર્સુ કેળ) ઈર્યાદિક પાંચ સમિતિ (અ કેળ) ચશબ્દથકી દર્શનપન્નિમા પ્રમુખ શ્રાવકની અગીયાર પન્નિમા. એ પૂર્વોક્ત નવ બોલ મધ્યેં જે બોલ નિષેધ કરવા યોગ્ય છે, તેના કરવા થકી અને જે બોલ કરવા યોગ્ય છે તેના ન કરવાથકી (જો કેળ) જે અદ્યા રો કેળ) અતિચાર, (અ કેળ) અથવા દોષસમુચ્ચય જે મનેં લાગ્યો હોય, (તં કેળ) તેપ્રત્યેં (નિંદે કેળ) હું નિંહું હું ॥ ૩૫ ॥

હવે સમ્યગ્દર્શનને માટેં કહે છે.

સમ્મદિઠી જીવો, જશ્વિ હુ પાવં સમાયરહ કિંચિ ॥

અપ્પો સિ હોહ બંધો, જેણ ન નિંદંધસં કુણશ્શ ૩૬ ॥

અર્થ:- (જશ્વિ કેળ) જો પણ (સમ્મદિઠીજીવો કેળ) સમ્યગ્દષ્ટિ એટલે યથાવસ્થિત સ્વરૂપનો જાણ એવો જીવ, તે (કિંચિ કેળ) કિંચિત્ થોહું (પાવં કેળ) કૃષી પ્રમુખ આરંજરૂપ પાપ, તે પ્રત્યેં નિર્વાહ ચલાવવાને, અર્થેં (સમાયરહ કેળ) સમાચરે છે, એટલે કરે છે, (હુ કેળ) તો પણ (સિ કેળ)

ते श्रावक सम्यग्दृष्टि जीवने (अप्पो के०) अल्प ते पूर्व गुणस्थाननी अपे
क्षाये करीथोमो (बंधो के०) कर्मनो बंध, (होइ के०) होय, (जेण के०) जे का
रण माटे जाणीयेँ ठैयेँ केँ, सम्यग्दृष्टि जे श्रावक ठे ते, (निर्द्धसं के०) निर्द
यपणे हिंसादिक व्यापार. (नकुणइ के०) न करे, अने करे, तो पण शंका
राखीने करे, वली मनमां विचारे के धिक्कार पमो आ गृहस्थाश्रमने के जेने
विषे केटला पाप करवां पडे ठे ? एवी बीक राखीने करे पण निर्दय परि
णाम राखीने न करे, तेथी तेने पाप थोमुं लागे ठे. ॥ ३६ ॥

अहीं कोइ आशंका करे के, जेम थोमुं पण विष खाधुं थकुं प्राण ह
रण करे ठे, तेम थोमुं पण पाप करवाथकी दुर्गतिनी प्राप्ति न थाय
शुं ? आ आशंकानो उत्तर आगली गाथायेँ आपे ठे.

तंपि हु सपन्निक्कमाणं, सप्परिआवं सउत्तरगुणं च ॥

खिप्पं उवसामेई, वाहि व सुसिक्खिउ विज्जो ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (सपन्निक्कमाणं के) प्रतिक्रमण जे बनावश्यक तेणें करी सहि
त थको एटले प्रतिक्रमणने करवे करी, (च के०) वली (सप्परिआवं के०)
परिताप सहित थको एटले पश्चात्ताप करवे करी, वली (सउत्तरगुणं के०)
उत्तर गुणें सहित थको एटले गुरुयेँ दीधुं जे प्रायश्चित्त तप, ते तप करवे
करी युक्त एवो श्रावक, (हु के०) निश्चें (तंपि के०) ते अल्पकर्मना बंध
प्रत्ये पण (खिप्पं के०) क्षिप्र एटले शीघ्र उतावलो (उवसामेई के०) उ
पशमावे ठे, टाळे ठे, कोनी पेठें ? तोके (व के०) जेम (सुसिक्खिउ के०)
जलो शीखेलो एवो (विज्जो के०) वैद्य, ते (वाहि के०) व्याधि प्रत्ये सा
ध्यरोग प्रत्ये तुरत उपशमावे ठे, तेम ए पण जाणवुं ॥ ३७ ॥

हवे वली बीजो दृष्टांत कहे ठे,

जहा विसं कुठ्ठगयं, मंत मूल विसारया ॥

विद्या हणंति मंतेहिं, तो तं हवइ निविसं ॥ ३८ ॥

अर्थ:- (जहा के०) यथा जेम, (मंतमूलविसारया के०) मंत्र मूलना
विशारद, एटले जाण, माह्या एवा जे (विज्जा के०) वैद्यो, ते (कुठ्ठगयं
के०) कोष्ठगत एटले शरीरमां व्यापेवुं एवुं जे (विसं के०) सर्पादिकनुं विष,
तेप्रत्ये (मंतेहिं के०) मंत्रोयेँ करीने (हणंति के०) हणे ठे, एटले दूर करे

ઠે, (તો કેળ) તે વારે (તં કે) તે શરીર, (નિવિસં કેળ) નિર્વિષ ઇટલે વિપરહિત (હવઈ કેળ) હોય ઠે. જો પણ વિષાર્ત પુરુષ, અહિમણિ મંત્રાદર ઔષધિ નો પ્રજાવ જાણતો નથી તો પણ અહિમણિ મંત્રાદર ઔષધિનો પ્રજાવ અર્ચિય ઠે, તેથી તેનું વિષાર્તત્વ નિવૃત્ત થાય ઠે, તેમ અહિં પણ શ્રાવક ને ગુરુવાક્યાનુસારે તદદરશ્રવણથી લાજ થાય ઠે ॥ ૩૮ ॥

एवं अष्ठविहं कम्मं, रागदोससमच्चिञ्चं ॥ आलो

अंतो अ निंदंतो, खिप्पं हणइ सुसावउं ॥ ३९ ॥

અર્થ:—(એવં કેળ) એ પૂર્વોક્ત દૃષ્ટાંતે (આલોઅંતો કેળ) ગુરુ સમીપે આલોવતો ઇટલે પોતાનાં પાપ પ્રકાશ કરતો ઠતો, (અ કેળ) વલી (નિંદંતો કેળ) નિંદતો થકો ઇટલે સાચા મનથી ‘મિઢામિઢુક્કમં’ દેતો થકો (સુસાવડં કેળ) જલો શ્રાવક જે ઠે, તે (રાગદોસ કેળ) રાગ, દ્વેષે કરીને (સમચ્ચિજ્ઞં કેળ) સમાર્જિત કરેલું ઇટલે ડપાજેલું વાંધેલું એવું જે (અષ્ટવિહંકમ્મં કેળ) અષ્ટવિધ કર્મ, તે પ્રત્યે (ચિપ્પં કેળ) દ્વિપ્ર ઇટલે શીઘ્ર, (હણઈ કેળ) હણે ઠે, ફેડે ઠે ॥ ૩૯ ॥

वली एहीज वातने सविशेष कहे ठे.

कयपावोवि मणुस्सो; आलोइय निंदिअ गुरुसगासे ॥

होइ अइरेग लहुउं, उंहरिअ जरु व जारवहो ॥ ४० ॥

અર્થ:—(કયપાવોવિ કેળ) પાપનો કરનાર એવો પણ (મણુસ્સો કેળ) મનુષ્ય, અહીં મનુષ્ય શબ્દના ગ્રહણે કરીને પ્રતિક્રમણ જેઠે, તે કૃતપાપ મનુષ્યનેજ કરવું યોગ્ય ઠે. તે (ગુરુસગાસે કેળ) ગુરુની સમીપે અહિં ગુરુસગાસે એ પદે કરીને પૂર્વોક્ત આલોચણા. ગુરુ ગીતાર્થોદિકની સમીપમાંજ કરવી, એવી સૂચના કરી અને જો કદાચિત્ સ્વતઃજ આલોચણા કરી હોય તો શુ ક્લિનો અજ્ઞાવ થાય ઠે. એમ પણ સૂચન કહ્યું ઠે, મારે ગુરુ સમીપને વિષે (આલોચ્ય કેળ) આલોવતો થકો ઇટલે કરેલા પાપપ્રત્યે પ્રકાશ કરતો થકો (નિંદિઅ કેળ) પાપની નિંદા કરતો થકો ઇટલે મિઢામિઢુક્કમં દેતો થકો (અઈરેગ કેળ) અતિરેક ઇટલે અત્યંત પાપથકી (લહુડં કેળ) લહુ ઇટલે હલવો (હોઈ કેળ) થાય, (વ કેળ) જેમ (જારવહો કેળ) જારનો વ

હેનાર વહીતરું કરનાર પુરુષ, (જરુ કેળ) જાર પ્રત્યે (ઝંહરિચ કેળ) ઉતારી ને હલવો થાય ઢે, તેમ એ પણ કર્મરૂપ જારેં કરીને હલવો થાય ઢે॥૪૦॥

હવે બહુ આરંજરક્ત એવા શ્રાવકને પણ આવશ્યકેં કરી તે પાપરૂપ દુઃખનો અંત થાય ઢે, તે દેખાડે ઢે.

આવસ્સણ એણ, સાવડંજશ્વિ બહુરડં હોઇ ॥

ડુસ્કાણમંત, કિરિચં કાહી અચિરેણ કાલેણ ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:- જશ્વિ કેળ) જો પણ, (બહુરડં કેળ) બહુ એટલે ઘણો નવો કર્મવંધરૂપ રજવાલો એટલે આરંજ પરિગ્રહેં કરી ઘણા પાપેં સહિત એવો (સાવડં કેળ) શ્રાવક (હોઇ કેળ) હોય, તો પણ (એણ કેળ) એતેન એટલે એ પન્નિક્કમણાદિક (આવસ્સણ કેળ) આવશ્યકેન એટલે આવશ્યકેં કરીને. આહીં કોઇ શંકા કરશે જે આવશ્યકશબ્દેં કરી દંતધાવના દિક પણ આવશ્યક ઢે, તે લેશું? તો ત્યાં કહે ઢે કે, આ ગાથામાં એતેન એ શબ્દતું જે ગ્રહણ કહ્યું ઢે, તે ડ્રવ્યાવશ્યક નિષેધાર્થ ઢે તથા જાવાવશ્યક પ્રતિપાદનાર્થ ઢે માટેં તેવા જાવાવશ્યકેં કરી (ડુસ્કાણ કેળ) શારીરિક, માનસિક દુઃખોની (અંતકિરિચં કેળ) અંતક્રિયા એટલે વિનાશ ક્રિયાને (કાહી કેળ) કરશે. (અચિરેણકાલેણ કેળ) થોડા કાલમાં હેં તે પાપોનો વિનાશ કરશે ॥ ૪૧ ॥

હવે પન્નિક્કમણું કરતાં જે અતિચાર આલોવવાને વિસર્જન થયા હોય એટલે, જે અતિચારો, વિસ્મૃત થયા હોય, તે આલોવે ઢે.

આલોઅણા બહુવિહા, નય સંજરિચા પડિક્કમણકાલે ॥

મૂલગુણ ઉત્તરગુણે, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૪૨ ॥

અર્થ:- (આલોઅણા કેળ) આલોચના એટલે ગુરુ આગલ પાપ, પ્રમાદ, આલોવવાની પ્રકાશ કરવાની રીતિ તે, (બહુવિહા કેળ) ઘણા પ્રકારની ઢે. તે (પન્નિક્કમણકાલે કેળ) તેના પ્રતિક્રમણ કાલનેં વિષે એટલે પન્નિક્કમણ કરવાના અવસરેં (નયસંજરિચા કેળ) ન સાંજરી હોય, તે ન સાંજરવાથકી (મૂલગુણ કેળ) સમ્યક્ત્વ પૂર્વક પાંચઅણુવ્રત, તેને વિષે તથા (ઉત્તરગુણે કેળ) ત્રણ ગુણવ્રત અને ચાર શિક્ષાવ્રત, તેને વિષે જે

अतिचार लाग्यो होय, (तं के०) तेप्रत्ये (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंहुं हुं. (च के०) वली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं गर्हुं हुं, निंहुं हुं ॥ ४२ ॥ ए वहेतालीश गाथाउं वेठां थकांज कहेवी.

पढी उजो थतो 'तस्स धम्मस्स केवलिपन्नत्तस्स' एम कहेतो उजो थई वे हाथ जोनीने आगली मंगलगर्जित आठ गाथाउं कहे, ते कहे ठे.

तस्स धम्मस्स केवलिपन्नत्तस्स ॥ अप्पुच्छिउमि

आरा, हणाए विरउमि विराहणाए ॥ तिविहेण

पडिक्कंतो, वंदामि जिणे चउवीसं ॥ ४३ ॥

अर्थ:- (तस्स के०) ते गुरुपार्श्वने विषे प्रतिपन्न एवो अने (केवलि पन्नत्तस्स के०) केवलिजापित एवो (धम्मस्स के०) श्रावकधर्मनी (आ राहणाए के) अराधनानें माटें (अप्पुच्छिउमि के०) हुं सारी रीतें पालन करवाने उज्यो हुं, (विराहणाए के०) ते धर्मनी विराधनाथकी (विरउमि के०) हुं विरल्यो हुं, एटले निवत्यों हुं, (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (पडिक्कंतो के०) प्रतिक्रान्त थको एटले अतिचार पापथकी निवत्यों थको (चउवीसंजिणे के०) चोवीस जिनप्रत्ये (वंदामि के०) हुं वांडुं हुं ॥ ४३ ॥

एवी रीतें जावजिनने नमस्कार करीने हवे सम्यकत्वनी शुद्धिनेअर्थें त्रिलोकगत स्थापना अरिहंत वांदवाने गाथा कहे ठे.

जावंति चेइआइं, उहे अ अहे अ तिरिअ लोए अ ॥

सवाइं ताइं वंदे, इह संतो तढ संताइं ॥ ४४ ॥

अर्थ:- (उहे के०) ऊर्ध्वलोकनेविषे (अके०) वली (अहे के०) अधोलोकने विषे (अ के०) वली (तिरिअलोए के०) तिर्बालोकने विषे (जावंति के०) जेटलां (चेइआइं के०) चैत्य एटले जिनविंव ठे. (ताइं स वाइं के०) ते सर्वप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं हुं. शुं करतो थको वांडुं हुं? तो के हुं (इह के०) अहिंयां (संतो के०) रह्यो थको अने (तढ के०) त्यां ते त्रण लोकने विषे (संताइं के०) रह्यां ठे जे जिनविंव, ते सर्व प्रत्ये हुं वांडुं हुं ॥ ४४ ॥

હવે સર્વ સાધુને વંદન કરવાને અર્થે કહે છે.

• જાવંત કેવિ સાહૂ, જરહેરવયમહાવિદેહેઆ ॥ સઘે
સિં તેસિં પણઉં, તિવિદેણ તિદંડવિરયાણં ॥ ૪૫ ॥

અર્થ:—(જરહ કેળ) પાંચ જરતદેત્રને વિષે, (એરવય કેળ) પાંચ એર
વતદેત્રને વિષે, (મહાવિદેહે કેળ) પાંચ મહાવિદેહદેત્રને વિષે, (અ-
કેળ) ચશબ્દથકી અકર્મશૂમિકેત્રાદિકને વિષે, (જાવંત કેળ) જેટલા
(કેવિ કેળ) કોઈ પણ જિનકલ્પિક સ્થવિરકલ્પિક પ્રમુખ જઘન્ય બે હ
જાર કોમી અને ઉત્કૃષ્ટા નવ હજાર કોમી (સાહૂ કેળ) સાધુડ છે, (તે
સિંસઘેસિં કેળ) તે સર્વ સાધુપ્રત્યે (તિવિદેણ કેળ) ત્રિવિધેં કરી ઇટલે
મન, વચન અને કાયાયેં કરીને (પણઉં કેળ) હું પ્રણમું હું, તે સર્વ સાધુ
કેહેવા છે? તો કે, (તિદંડ કેળ) ત્રણ દંડથકી ઇટલે અશુજ મન, વચન
અને કાયાના વ્યાપારથકી (વિરયાણં કેળ) વિરામ પામેલા છે ॥ ૪૫ ॥

હવે એવી રીતેં ચૈત્યનેં તથા યતિને વંદન કહ્યાં છે જેણેં એવો ઠતો જવિ
પ્યકાલનેવિષે પણ શુજજાવની પ્રાર્થના કરતો ઠતો કહે, તે લખે છે.

ચિરસંચિયપાવપણાસણીઃ, જવસયસહસ્સમહણી ॥

ચઝવીસ જિણવિણિગય કહાઈ, વોલંતુ મે દિઅહા ॥ ૪૬ ॥

અર્થ:—(ચિરસંચિયપાવ કેળ) ચિરસંચિત પાપપ્રત્યેં ઇટલે ઘણા કા
લના સંચાયેલાં એવાં જે પાપો, તેપ્રત્યેં (પણાસણીઃ કેળ) પ્રનાશની કર
નારી ઇટલે વિનાશની કરનારી એવી, (જવસયસહસ્સ કેળ) શતસહસ્ત્રજવ
પ્રત્યેં ઇટલે સંસારના લક્ષ જવ જે કરવાં, તેપ્રત્યેં, (મહણી ૬ કેળ) મથન
કરનારી ઇટલે હણનારી એવી, (ચઝવીસજિણ કેળ) ચોવીશજિનો થકી
ઇટલે ચોવીશ તીર્થકરોથકી (વિણિગય કેળ) વિનિર્ગત ઇટલે નીકલી
જે (કહાઈ કેળ) જિનગુણોત્કીર્તનરૂપ કથા, તે કથા કરવે કરીને
(મે કેળ) મહરા (દિઅહા કેળ) દિવસો, (વોલંતુ કેળ) વ્રજંતુ ઇટલે
વોલો, જાઉં. એ પ્રાર્થના કરી છે ॥ ૪૬ ॥

हवे मंगलपूर्वक जन्मांतरने विषे पण सम्यग्दृष्टि देवोपासैथी
बोधवीज पामवानी प्रार्थना करे ठे.

मम मंगलमरिहंता, सिद्धा साधू सुअं च धम्मो अ ॥

सम्महिंठी देवा, दिंतु समाहिं च बोहिं च ॥ ४७ ॥

अर्थः—(अरिहंता के०) एक श्रीअरिहंत देव, (सिद्धा के०) वीजा सिद्ध
जगवान्, (च के०) वली (साधू के०) त्रीजा साधु मुनिराज, (सुअं
के०) चोथो श्रुतधर्म, ते अंगोपांगादिक आगम, (अ के०) वली (ध-
म्मो के०) चारित्रात्मक धर्म पण लेवो. ए श्रुतधर्म अने चारित्रधर्म, एम
वे प्रकारें केवलीयें प्ररूप्यो जे धर्म ते. ए चार वानां (मम के०) महारे
(मंगलं के०) मांगलिक ठे, अ शब्दथकी ए चारे वानां लोकने विषे उत्तम
ठे, शरणचूत ठे, वली पण एम प्रार्थना करीयें ठैयें जे, (सम्महिंठीदेवा
के०) सम्यग्दृष्टि जिनजक्त देवताउं जे ठे ते मुऊने (समाहिं के०) समा
धिप्रत्यें एटले शुजकार्यने विषे जे चित्तनी स्थिरता, तेप्रत्यें (च के०)
वली (बोहिं के०) बोधिप्रत्यें एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्ति तेप्रत्यें
(दिंतु के०) द्यो, आपो. (च के०) वीजो च ठे, ते पादपूर्णार्थ ठे ॥

अहीं आशंका करे ठे के; आ गाथामां धर्मशब्दना ग्रहण करवाथकी
श्रुतशब्दनुं ग्रहण थयुंज, कारण के श्रुतनुं धर्मातर्गतत्व ठे? त्यां कहे ठे.
श्रुतशब्दनुं जे पृथक् ग्रहण कखुं ठे तेनुं कारण ए ठे जे, समुदित एवां ज्ञानक्रि
यायें करीनेज मोक्ष थाय ठे, तेनुं सूचन करवाने अर्थें जूंडुं ग्रहण कखुं ठे,

अहीं वली वीजी पण आशंका करे ठे के, ते देवो समाधिदानने विषे
समर्थ ठे, किंवा नथी? जो कहेशो के समर्थ नथी, तो प्रार्थना करवी व्य-
र्थ ठे? अने जो कहेशो के समर्थ ठे, तो दूरजव्य तथा अजव्यने केम
नथी आपता? अने कदापि एम मानशो के योग्यनेज आपे ठे, पण
अयोग्यने आपवा असमर्थ ठे? त्यारें तो योग्यताज प्रमाण ठे, माटें
अजागल स्तनसदृश एवा देवोनी प्रार्थनायें करीने शुं ?

समाधानः—अमारे सर्वत्र योग्यताज प्रमाण ठे; परंतु अमें नियतवा
दीयोनी पेटें एकांतवादी नथी. कारण के अमें जिनमतानुयायी ठैयें माटें
सर्वनयसमूहात्मक स्याद्वादमुद्रा, ते अनजिज्ञेदि सामग्रीने विशेषें उत्पन्न

કરનારી છે, એવું વચન છે એ હેતુમાટે જેમ ઘટસિદ્ધિને વિષે મૃત્તિકાની યોગ્યતા છે સ્ખરી તો પણ કુંજાર, ચક્ર, ચીવર, દંડાદિક, એ સર્વ તેનાં સહકારી કારણ છે, એમ અહીં પણ જીવની યોગ્યતા તો છે, તથાપિ પૂર્વોક્ત દૃષ્ટાંતની પેઠે વિઘ્નોનું નિરાકરણ કરીને તે દેવો પણ સમાધિ બોધિદાનને વિષે સમર્થ હોય છે, માટે તે દેવોની બોધિદાનને વિષે પ્રાર્થના કરવી નિર્રથક નથી ॥૪૭॥

હવે કોઈ આશંકા કરે કે જેણે વ્રત સ્વીકાર્યાં છે તેને પ્રતિક્રમણ કરવું યોગ્ય છે, પરંતુ આત્રતીને તો વ્રતના અજાવેં કરીને તેના અતિચારનો પણ અજાવ છે, માટે પ્રતિક્રમણ કરવું યોગ્ય નથી, તે વાતનો નિષેધ કરવાને કહે છે કે, આ પ્રતિક્રમણ જે છે, તે કેવલ અતિચારોને વિષેજ નથી પરંતુ ચાર સ્થાનકને વિષે પણ છે, માટે તે ચારે સ્થાનકને વિષે પ્રતિક્રમણ થાય છે, તેના ઉપદર્શનને માટે ગાથા કહે છે.

પ્રતિષિદ્ધાણં કરણે, કિઞ્ચાણમકરણે પ્રતિક્રમણં ॥

અસદ્દહણે અ તદા, વિવરીય પરૂવણાએ અ ॥૪૮॥

અર્થ:- એક (પ્રતિષિદ્ધાણં કેળ). જે પ્રતિષેધવા યોગ્ય નિષેધવા યોગ્ય તે સમ્યક્ત્વ અણુવ્રતાદિનાં માલીન્યહેતુ એવાં શંકાવધાદિ તથા અઢાર પાપ સ્થાનકાદિક જે અતિચારસેવનાદિકરૂપ અશુભકારી છે, તે અશુભ કાર્યને (કરણે કેળ) કરવે કરી, તથા બીજો (કિઞ્ચાણં કેળ) કરવા યોગ્ય એવાં જે દેવપૂજાદિક ષટ્કર્મ તથા સામાયિકાદિક ષઠાવશ્યક વિનયદાનાદિક અરિહંતનાં જ્ઞાતિપ્રમુખ જે શુભકાર્ય છે, તે શુભકાર્યને (અકરણે કેળ) અણકરવાથકી (અ કેળ) વલી ત્રીજો (અસદ્દહણે કેળ) અશ્રદ્ધધાનને વિષે ઇટલે નિગોદાદિક સૂઝાવિચારને અણસદ્દહવે કરીને (અ કેળ) વલી (તદા કેળ) તથા ચોથો (વિવરીયપરૂવણાએ કેળ) જિનાગમથકી વિપરીત ઇટલે ડલટી પ્રરૂપણા કરવે કરીને ઇટલે ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા કરવે કરીને, આ જે વિપરીત પ્રરૂપણા છે, તે ચતુરંત એવું અત્યંત ખવચ્રમણ, તેની કારણજૂત છે. તે વિપરીતપ્રરૂપણા તો અનાજોગાદિકે કરે હતે પણ પ્રતિક્રમણ કરાય છે. ત્યાં શંકા કરે છે કે, વિપરીત પ્રરૂપણા જે છે, તે તો સૂત્ર કથન કરતો હોય, તેને થવાનો સંજવ છે, પરંતુ અન્ય ને તો નથી, માટે શું ધર્મકથનનો અધિકાર શ્રાવકને છે, ? તો ત્યાં કહે છે

કે, શ્રાવકને ધર્મકથનનો અધિકાર છે, કારણ કે ગીતાર્થચક્રી અધિગત છે સૂત્ર જેને તેવા તથા ગુરુને આધીન છે વચન જેને, તેવા શ્રાવકને શા માટે સૂત્રકથનનો અધિકાર ન હોય ? ત્યારેવાદી કહે છે કે, એ જે અધિકાર છે, તેમાં પ્રમાણ શું ? તો ત્યાં પ્રમાણ કહે છે કે:—“પઢેશ્ સુણેશ્ ગુણેશ્, જિણેસ્સ ધમ્મં પરિકહેશ્” इत्यादि वचन છે, તથા ચૂર્ણીમાં પણ લખ્યું છે જે “સો જિણદાસ સાવહમિ ચહ્વસીસુ હવવાસં કરેશ્ પુઠ્ઠયં ચ વાણ્” इत्यादि માટે શ્રાવકને અધિકાર છેજ, તેથી એ ચાર પ્રકારે કરીને જે પાપલાગ્યું હોય, અતિચાર હુલ્લ હોય, તે પાપને દૂર કરવાને અર્થે (પરિ ક્રમણં કે) પ્રતિક્રમણ છે, મિત્થામિ હુક્કરુ છે ॥ ૪૦ ॥

હવે અનાદિ સંસારસાગરાવર્ત્તાતર્ગત જે સત્ત્વો છે, તેમને અન્યોઽન્ય

વૈરનો સંજવ છે, માટે તેને સ્ખમાવવાને કહે છે.

સ્ખામેમિ સઘ્વજીવે, સઘ્વે જીવા સ્ખમંતુ મે ॥

મિત્તિ મે સઘ્વચૂણ્ણસુ, વેરં મઘ્ઘં ન કેણ્ણ ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:—(સઘ્વજીવે કે) સર્વ જીવો પ્રત્યે (સ્ખામેમિ કે) હું સ્ખમાવું હું ઇટલે અનંતજીવોને વિષે પણ અજ્ઞાનમોહાવૃત્તત્વે કરીને જીવોને જે પીડા કીધી હોય, તે સ્ખમાવું હું, અને (સઘ્વેજીવા કે) તે સર્વ જીવો પણ (મે કે) મહારા અપરાધપ્રત્યે, (સ્ખમંતુ કે) સ્ખમો, માફ કરો, એ ક્ષમનક્ષમાપનમાં કારણ કહે છે કે, (સઘ્વચૂણ્ણસુ કે) સર્વ ચૂતોને વિષે (મે કે) મહારે (મિત્તિ કે) મૈત્રીજાવ છે, (કેણ્ણ કે) કોઈ જીવની સાથે (મઘ્ઘં કે) મહારે (વેરં કે) વૈરજાવ (ન કે) નથી ॥ ૪૧ ॥

હવે પ્રતિક્રમણ અધ્યયનને ઉપસંહાર કરતો ઠતો ઠેઢી

મંગલપ્રદર્શનાર્થ ગાથા કહે છે.

એવમહં આલોક્ષ્ય, નિંદિષ્ય ગરહિષ્ય હુગંઢિષ્યં સમ્મં ॥

તિવિદેણ પઢિકંતો, વંદામિ જિણે ચહ્વસં ॥ ૫૦ ॥ इति ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:—(એવં કે) એમ (આલોક્ષ્ય કે) પાપ આલોચ્યું પ્રકાશ કીધું (નિંદિષ્ય કે) આત્મસાક્ષે નિંધું, (ગરહિય કે) ગર્હ્યું (હુગંઢિષ્યં કે) હુગંઢ્યું અત્યંત ઘોટું જાણ્યું, તે માટે (સમ્મં કે) સમ્યક્ પ્રકારે એ સમ્યક્ પદ સર્વ પદોની સાથે પૂર્વમાં યોજવું, (તિવિદેણ કે) ત્રિવિધે કરી

एटले मन, वचन अने कायायें करीने (पम्किंतो के०) अतिचारादिक पापथकी प्रतिक्रांत थको पाठो फरतो थको एटले पापने पम्किमतो थको एवो जे (अहं के०) हुं, ते (चउवीसंजिणे के०) चोवीश जिनप्रत्यें (वंदा मि के०) वांडुं हुं. आ प्रकारें अद्वपरुचि जीवोना बोधने माटें आवंदि तासूत्रनो अर्थ, संक्षेपें करी कह्यो ठे. विस्तारार्थ तो बृहदृत्तिथकी तथा चूर्णीथकी जाणवो ॥ ५० ॥ इति ॥ ३१ ॥

हवे वढी तेमज वे वांदणां देइने गुरुने अपराध खमाववाने आवी रीतें कहे, ते कहे ठे.—

॥ अथ अप्पुठिउं हं गुरुखामणां ॥

॥ इञ्जाकारेण संदिसह जगवन् अप्पुठिउंमि अप्पितर देवसिअं खामेउं ॥ इहं ॥ खामेमि देवसिअं जं किंचि अपत्तिअं परपत्तिअं जत्ते पाणे विणए वेआवच्चे आलावे संलावे उच्चासणे समासणे अंत रज्जासाए उवरिज्जासाए जं किंचि मज्झ विणयपरिही णं सुहुमं वा बायरं वा तुप्पे जाणह अहं न याणा मि तस्स मिञ्जामि उक्कमं ॥ १ ॥ इति ॥ ३३ ॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! (इञ्जाकारेण के०) तमारी पोतानी इञ्जायें करी, (संदिसह के०) मुजने आदेश आपो, (अप्पितरदेवसिअं के०) दिवसमांहे कीधा होय जे अपराध, तेप्रत्यें (खामेउं के०) खमाववाने (अप्पुठिउंमि के०) हुं अन्युत्थित एटले ऊढ्यो हुं, अर्थात् आपना सन्मुख हुं उज्जो थयो हुं. तेवारें गुरु कहे, खामेह एटले खमावो. एवुं सज्जुहुं वचन तेने बहु मानतो उतो शिष्य उज्जो रह्यो थकोज इहं एवो पाठ कहे एटले (इहं के०) एहीज हुं इहुं हुं, वांडुं हुं. (खामेमि के०) हुं खामुं हुं. शा प्रत्यें खामुं हुं ? तो के (देवसिअं के०) दिवससंबंधि अपराध प्रत्यें खामुं हुं, पढी विधिवत् धरणीतलस्पृष्ट एवा पंचांगें प्रणाम करी मुखें मुहपत्ती देइ आवी रीतें जणें, ते कहे ठे.

(जंकिचि के०) जे कांइ सामान्यथी (अपत्तिअं के०) अप्रीतिकं एटले अप्रीतिजाव उपजाव्यो होय, (परपत्तिअं के०) पराप्रीतिकं पर प्रकृष्ट एटले

विशेषथी अप्रीतिज्ञाव, अध्याहारथी आपने विषे उपजाव्यो होय, शाने विषे उपजाव्यो होय ? ते कह्ये ठे. (जत्ते के०) अशन, खादिम, स्वादिमने विषे, (पाणे के०) पाणीने विषे, (विणए के०) गुरु आव्या देखीने साहामा उठवा वांदवादिक आसन प्रमुख आपवुं, इत्यादिक विनय करवो, तेने विषे (विआ वच्चे के०) गुरुनी पादसेवा, औषधपथ्यादिक आणी आपवां इत्यादिक वैया वृत्त्यने विषे, (आलावे के०) एक वार बोलाववाने विषे, (संलावे के०) वारं वार बोलाववाने विषे, (उच्चासणे के०) गुरुथी उंचे आसने बेसवाने विषे, (समासणे के०) गुरुनी पासें सरखुं आसन करी तेनी उपर बेसवा नेविषे, (अंतरज्ञासाए के०) अंतरज्ञाषाने विषे एटले गुरु वात करता होय, तेनी वच्चे वात करवी, तेने अंतरज्ञाषा कहियें तेने विषे. (उपरिज्ञा साए के०) उपरिज्ञाषाने विषे एटले गुरु वात करी रह्या पठी तेहीज वात पोतानी स्फुरती देखामवाने अर्थें विशेषपणे करवी, तेने उपरिज्ञाषा कहियें, तेने विषे, (जंकिंचि के०) जे कांइ (मद्य के०) महारे (विणय परहीण के०) विनय जक्ति परिहीणपणुं एटले रहितपणुं थयुं होय, ते विनयजक्तिरहितपणुं केवुं थयुं होय ? तो के (सुहुमं के०) सूक्ष्म एटले न्हानुं जे थोडे प्रायश्चित्तें शुरू थाय ते, (वा के०) अथवा (बायरं के०) बादर ते जे घणा प्रायश्चित्तें करी शुरू थाय, एवुं विनयहीन पणुं ते सर्व हे नाथ ! (तुप्रेजाणह के०) सकल जगतना ज्ञाव जाणवाथकी तुमें जाणो ठो. अने (अहंनयाणामि के०) हुं मूढपणामाटें जाणतो नथी (तस्स के०) ते अप्रीतिप्रमुख अतिचारनुं लाग्युं जे (डुक्कं के०) दुःकृत एटले पाप, ते (मि के०) महारं (मिह्वा के०) मिथ्या थारुं. एटले फोक थारुं. अहीं बीजो वा ठे ते पादपूर्णार्थ ठे ॥ १ ॥ इति गुरुखामणासूत्रार्थः ॥ ३३ ॥ ए खामणांना सूत्रने विषे धुरथकी गुरु पंदर अने लघु एक शो अगीयार, मली एकशो ने ठवीश अक्षरो ठे. ए विधिपूर्वक अप राथ खमावतां चंद्रौडाचार्यादिक अनेक जीवोने केवलज्ञान उपन्युं ठे.

॥ अथ आयरिय उववाए ॥

आयरिय उववाए, सीसे साहम्मिए कुलगणे अ ॥

जे मे केइ कसाया, सबे तिविहेण खामेमि ॥ १ ॥

अर्थः—पंचाचारसंपन्न अथवा त्रिंश गुणें विराजमान, अर्थदानना दातार, तेने (आयरिय के०) आचार्य कहियें. तथा समीप रह्या अने आव्या जे शिष्यादिक तेने सूत्रना जणावनार अथवा पच्चीश गुणें विराज मान तेने (उवच्चाए के०) उपाध्याय कहियें, तथा ग्रहणशिक्षा अने आसेवनाशिक्षाने योग्य होय तेने (सीसे के०) शिष्य कहियें, तथा श्रद्धा अने प्ररूपणादिक गुणें करीने जे आपणा सरखा होय, एवा सरखा धर्मना पालनार, तेने (साहम्मिए के०) साधर्मिक कहियें, तथा जे एक आचार्यनो शिष्य संतान परिवार, तेने (कुल के०) कुल कहियें, तथा घणा आचार्यना शिष्यसंतान परिवार, तेने (गण के०) गण एटले समुदाय कहियें. (अ के०) ए अ ते वली वली कहेवाने अर्थें ठे. ए सर्वनी उपर (मे के०) महारे जीवें (जे के०) जे (कश्के०) कोइ पण (कसाया के०) क्रोधादिक कषाय कीधा होय, ए कारणें (सबे के०) सर्व ते आचार्या दिकप्रत्यें (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (खामेमि के०) हुं खामुं हुं ॥ १ ॥ आ गाथामां लघु त्रिंश, गुरु त्रण, सर्व अद्दर पांत्रीश ठे.

सवस्स समणसंघस्स, जगवउं अंजलिं करिय सीसे ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ २ ॥

अर्थः—(सीसे के०) मस्तकनी उपर (अंजलिं के०) वे हाथप्रत्यें (करिय के०) करीने एटले स्थापीने नम्रीञ्चूत थइने (सवस्ससमणसंघ स्सजगवउं के०) सर्व श्रमणसंघरूप जगवंतना कीधा जे अपराध, (सवं के०) ते सर्व अपराधप्रत्यें (खमावइत्ता के०) खमावीने, वली एम कहे, के (सवस्स के०) ते सर्वना करेला अपराध प्रत्यें (अहयंपि के०) हुं पण (खमामि के०) खमुं हुं, एटले सम्यक् प्रकारें सहन करुं हुं ॥ २ ॥ आ गाथामां लघु एकत्रिंश अने गुरु सात, मली सर्वाद्दर आरुत्रिंश ठे ॥

सवस्स जीवरासिस्स, जावउं धम्म निहिय नियचित्तों ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ ३ ॥ ३४ ॥

अर्थः—(जावउं के०) जावथी (सवस्सजीवरासिस्स के०) एकेंद्रिया दिक सर्व जीवनो राशि एटले समूह तेनो कीधो जे में अपराध, ते (सवं

કે૦)-સર્વ અપરાધપ્રત્યે (સ્વમાવશ્તા કે૦) સ્વમાવીને, વહી એમ કહે
કે તે સર્વ જીવોની ઉપર સમજાવ તે રૂપ (ધમ્મ કે૦) ધર્મ, તેને વિષે
(નિહિય કે૦) નિષિત કહ્યું છે એટલે સ્થાપ્યું છે જાવશ્યકી આરોપણ
કહ્યું છે, (નિયચિત્તો કે૦) નિજચિત્ત એટલે પોતાનું મન જેણે એહવો
(અહ્યંપિ કે૦) હું પણ (સ્વસ્સ કે૦) સર્વ જીવ રાશિના કીધા જે અપ
રાધ તે અપરાધપ્રત્યે (સ્વમામિ કે૦) હું સ્વમું હું ॥ ૩ ॥ આ ગાથામાં લઘુ
અષ્ટાવીશ અને ગુરુ નવ, સર્વાક્ષર સામગ્રીશ છે ॥ ઇતિ સ્વામણાં ॥ ૩૪ ॥

॥ અથ નમોસ્તુ વર્ધમાનાય ॥

ઇન્દ્રામો અણુસઠિં ॥ નમો સ્વમાસમણાણં ॥ નમોઽહે-

ત્૦ ॥ નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય, સ્પર્ધમાનાય કર્મણા ॥

તજ્જયાવાપ્તમોદ્દાય, પરોદ્દાય કુતીર્થિનામ્ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (વર્ધમાનાય કે૦) શ્રીવર્ધમાન સ્વામી જાણી, (નમોસ્તુ કે૦)
નમસ્કાર થાઉં, તે શ્રીવર્ધમાન સ્વામી કેહવા છે ? તો કે (કર્મણા કે૦)
કર્મોની સાથે (સ્પર્ધમાનાય કે૦) સ્પર્ધાના કરનાર છે, એટલે ઈર્ષ્યાના
કરનાર છે, કેમ કે ? કર્મોના વૈરી છે, માટે તેની સાથે ઈર્ષ્યાના કરનાર છે.
વહી કેહવા છે તો કે (તજ્જયા કે૦) તે કર્મનો જય કરીને (અવાપ્ત
કે૦) પામ્યા છે (મોદ્દાય કે૦) મોદ્દ પ્રત્યે એવા છે, વહી કેહવા છે ?
તો કે (કુતીર્થિનાં કે૦) કુતીર્થીયો જે મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવો, તેઓને (પરો
દ્દાય કે૦) પરોદ્દ છે, એટલે દૃષ્ટિથી દૂર છે. અર્થાત્ મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવ
હોય, તે પ્રચુનું સ્વરૂપ જાણી ન શકે ॥ ઇતિ જાવઃ ॥ ૧ ॥

યેષાં વિકચારવિંદરાજ્યા, જ્યાયઃ ક્રમકમલાવલિં દધત્યા

સદૃશૈરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં, કથિતં સંતુ શિવાય તે જિનેંદ્રાઃ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (તે કે૦) તે (જિનેંદ્રાઃ કે૦) જિનેંદ્ર તીર્થંકર, (શિવાય કે૦)
શિવ એટલે પરમ કલ્યાણ, તેને અર્થે (સંતુ કે૦) થાઉં. તે જિનેંદ્ર કેહવા
છે ? તો કે (યેષાં કે૦) જે જિનેંદ્રોની (જ્યાયઃ કે૦) પ્રધાન પ્રશંસનીય
એવી (ક્રમકમલાવલિં કે૦) ચરણકમલની આવલિ એટલે શ્રેણીપ્રત્યે
(દધત્યા કે૦) ધરતી હુઝ એટલે પોતાની ઉપર સ્થાપિત હુઝ, અર્થાત્ વિ
હારસમયે પ્રચુના ચરણકમલની નીચે સુવર્ણમય નવ કમલ જે દેવતાઉં રહે.

हे, ते रूप (विकच के०) विकस्वर प्रफुल्लित (अरविंद के०) अरविंदनामें
जे कमल तेनी (राज्या के०) राजी एटले श्रेणीयें करीने, (सदृशैः के०)
सरखानी साथें (संगतं के०) मलबुं, ते (प्रशस्यं के०) अति रूखुं प्र
शंसा करवा योग्य ठे. (इति के०) ए प्रकारें (कथितं के०) कह्युं ठे.
जेम के सरखे सरखां मले ते शोभे, माटें ते सुवर्णमय नवकमल अने
प्रभुनां चरण, ए बेहु कमलो मलवार्थी अत्यंत शोभा थई ॥ २ ॥

कषायतापार्दितजंतुनिर्वृतिं, करोति यो जैनमुखां
बुदोजतः ॥ स शुक्रमासोद्भववृष्टिसंनिजो, दधातु
तुष्टिं मयि विस्तरो गिराम् ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

अर्थः—(स के०) ते (गिरां के०) सिद्धांतरूपवाणीनो (विस्तरः के०) विस्तार
ते, (मयि के०) महारे विषे (तुष्टिं के०) तुष्टिप्रत्ये संतोषप्रत्ये (दधातु
के०) करो, ते वाणीनो विस्तार केहवो ठे? तो के (यो के०) जे वाणीनो वि
स्तार, (कषाय के०) कषायरूप (ताप के०) तापें करीने (अर्दित
के०) पीमित एवा (जंतु के०) प्राणीयो तेने (निर्वृतिं के०) शांति स
माधिप्रत्ये (करोति के०) करे ठे. वली (यो के०) जे (जैनमुख के०)
जिनराजना मुखरूप (अंबुद के०) मेघ तेथकी (उज्जतः के०) उपज्यो ठे. वली
(यो के०) जे (शुक्रमास के०) ज्येष्ठमासथकी (उद्भव के०) उपन्यो एवो
जे (वृष्टि के०) वर्षाद तेनी (संनिजो के०) सरखो ठे ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

॥ अथ विशाललोचन ॥

विशाललोचनदलं, प्रोद्यदंतांशुकेसरम् ॥

प्रातर्वीरजिनेन्द्रस्य, मुखपद्मं पुनातु वः ॥ १ ॥

अर्थः—(वः के०) तुमने (प्रातः के०) प्रजातसमयें (वीरजिनेन्द्र
स्य के०) श्रीवीरजिनेन्द्र संबंधी (मुखपद्मं के०) मुखकमल ठे, ते (पुना
तु के०) पवित्र करो, ते मुखकमल केहवुं ठे? तो के (विशाल के०) वि
स्तीर्ण (लोचन के०) नेत्ररूप (दलं के०) पत्र ठे जेने विषे वली केहवुं
ठे? तो के (प्रोद्यत् के०) अत्यंत ऊलहलता एवा (दंतांशु के०) दांत
नां किरणरूप (केसरं के०) केसर सुगंधना कणीया ठे जेने विषे ॥ १ ॥

યેષામન્નિષેકકર્મ કૃત્વા, મત્તા હર્ષજરાત્ સુખં સુરેંદ્રાઃ ॥ ત

ણમપિ ગણયંતિનૈવ નાકં, પ્રાતઃસંતુ શિવાય તે જિનેંદ્રાઃ ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—(તે કેળ) તે (જિનેંદ્રાઃ કેળ) શ્રીજિનેંદ્રો જે તીર્થકરો, તે (પ્રાત કેળ) પ્રજ્ઞાત સમયે (શિવાય કેળ) શિવને ઇટલે નિરુપદ્રવને અર્થે (સંતુ કેળ) થાઉં. તે જિનેંદ્રો કેહવા હે? તો કે (યેષાં કેળ) જે જિનેંદ્રોના (અન્નિષેકકર્મ કેળ) સ્નાનકર્મ કાર્યપ્રત્યે (કૃત્વા કેળ) કરીને (હર્ષજરાત્ કેળ) હર્ષના જર ઇટલે સમૂહથકી (મત્તા કેળ) માતા થકા મગ્ન થકા (સુરેંદ્રાઃ કેળ) દેવેંદ્રો જે હે, તે (નાકં કેળ) દેવલોક સંવંધી જે (સુખં કેળ) સુખ તેને (તૃણમપિ કેળ) તૃણતુલ્ય પણ (નૈવ કેળ) નહીંજ (ગણયંતિ કેળ) ગણે હે. અર્થાત્ જિનેંદ્રના અન્નિષેક સુખને પામીને દેવતા ઈ સ્વર્ગસુખને તૃણસમાન પણ નથી માનતા ॥ ૨ ॥

કલંકનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં, કુતર્કરાહુગ્રસનં સ

દોદયમ્ ॥ અપૂર્વચંદ્રં જિનચંદ્રજ્ઞાષિતં, દિનાગ

મે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતમ્ ॥ ૩ ॥ ઇતિ ॥ ૩૬ ॥

અર્થઃ—(જિનચંદ્રજ્ઞાષિતં કેળ) જિનચંદ્ર સંવંધિ જ્ઞાષિત જે આગમ તે પ્રત્યે (દિનાગમે કેળ) પ્રજ્ઞાતસમયે (નૌમિ કેળ) હું સ્તબ્ધ હું. તે જિન ચંદ્રજ્ઞાષિત કેહવું હે? તો કે (કલંકનિર્મુક્તં કેળ) કલંક રહિત એવું અ ને (અમુક્તપૂર્ણતં કેળ) નથી મૂકાણી પૂર્ણતા જેની અને વહી (કુતર્ક રાહુગ્રસનં કેળ) કુતર્ક કરનારા એવા જે પરદર્શનીરૂપ રાહુ તેને ગ્રસન હાર ઇટલે જઘ્ઘાણ કરનાર એવું હે, તથા (સદોદયં કેળ) સદા નિરંતર ઉદય ઇટલે ઝગેલો એવો એક (અપૂર્વચંદ્રં કેળ) અપૂર્વ ચંદ્રસદૃશ હે, ઇટલે જિનાગમરૂપચંદ્રમાની તુલ્ય વીજો કોઈ ચંદ્રમા નથી, વહી તે જિનચંદ્રજ્ઞાષિત કેહવું હે? તો કે (બુધૈર્નમસ્કૃતં કેળ) બુધોયેં ઇટલે પંક્તિયેં ક- સ્યો હે નમસ્કાર જેને, એવું હે ॥ ૩ ॥ ઇતિ સ્તુતિસૂત્રાર્થઃ ॥ ૩૬ ॥

॥ અથ સવસ્સવિ દેવસિયં લિખ્યતે ॥

સવસ્સવિ દેવસિચ્ચ, હિચ્છિતિચ્ચ, હિપ્પાસિચ્ચ,

હિચ્છિઠિચ્ચ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ જગવન્ ઇહં

તસ્સ મિઠામિ હુક્કમં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૭ ॥

સવસ્સવિ તથા શ્રુતદેવતા સ્તુતિ અર્થસહિત. ૧૬૩

અર્થ:—(સવસ્સવિદેવસિચ્છ કેળ) સર્વે પણ દિવસ સંબંધી અતિચાર તે (હુચ્ચિતિચ્છ કેળ) હુચ્ચિતિત જે પરદેષાદિક હુષ્ટ કાર્ય તેને ચિંતવવાથકી થયો, વહી કેહવો તે દિવસ સંબંધી અતિચાર ? તો કે (હુપ્પાસિચ્છ કેળ) હુર્જાષિત જે ઉપયોગ રહિત અનિષ્ટ હુષ્ટાદિક જાણા તેવી જાણા બોલવા થકી થયો, વહી કેહવો તે દિવસ સંબંધી અતિચાર ? તો કે (હુચ્ચિદ્ધિચ્છ કેળ) હુચ્ચેદ્ધિત જે ઉપયોગ રહિત હાલવા ચાલવાથકી તથા કામાસના દિક એવી કાયની હુષ્ટ ચેષ્ટારૂપ પ્રવૃત્તિ, તે પ્રવૃત્તિ કરવાથકી થયો, તેનું મિથ્યાહુઃકૃત દેવાને (જગવન્ કેળ) હે જગવન્ ! (હ્ઠાકારેળ કેળ) પો તાની હ્ઠાયેં કરી (સંદિસહ કેળ) મુઝને આજ્ઞા કરો અહિંયાં ગુરુ આજ્ઞા આપે પઠી શિષ્ય કહે. (હ્ઠં કેળ) હું એહીજ હ્ઠુ હું. (તસ્સમિઠામિ હુકકં) એ પદોનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૭ ॥

॥ અથ શ્રુતદેવતાસ્તુતિઃ ॥

સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઝસ્સગ્ગં ॥ સુઅદેવ
યા જગવઈ, નાણાવરણીય કમ્મ સંઘાયં ॥ તેસિં
સ્વેઝ સયયં, જેસિં સુયસાયરે જત્તી ॥ ૧ ॥

અર્થ:—(સયયં કેળ) સતતં એટલે સદા નિરંતર, (જેસિં કેળ) જે જગ્ય પુરુષોની (સુયસાયરે કેળ) શ્રુતિસાગરને વિષે (જત્તિકેળ) જત્તિકે ઢે, એટલે અંતર પ્રીતિ ઢે (તેસિં કેળ) તે પુરુષો સંબંધી (નાણાવરણીય કમ્મ કેળ) જ્ઞાનાવરણીયકર્મના (સંઘાયં કેળ) સંઘાત એટલે સમૂહ તે પ્રત્યે (સુઅદેવયા કેળ) શ્રુતદેવતા, વહી (જગવઈ કેળ) જગવતી જે સર સ્વતી ઢે, તે (સ્વેઝ કેળ) સ્વપાવો એટલે ક્ષય કરો ॥ ૧ ॥ એ શ્રુતદેવતા શ્રુતસિદ્ધાંતની અધિષ્ઠાયાિકા જે સરસ્વતી, તેને આરાધવા નિમિત્ત કાઝ સ્સગ્ગ કરવો. એમાં વંદણવત્તીઆએ એ પાઠ ન કહિયેં, અન્નઠ્ઠ ઝસસિણ્ણં એ પાઠજ કહીયેં. એ ગાથા શ્રીપાદિક સૂત્ર સિદ્ધાંતને બેહુડે ઢે, તેજણી કાઝસ્સગ્ગ કરતાં મિથ્યાત્વની શંકા ન કરવી. આ ગાથામાં લઘુ ઠગ્રીશ, અને ગુરુ બે; મહી સર્વાદ્ધર અન્નઠ્ઠીશ ઢે ॥

॥ अथ क्षेत्रदेवतानी स्तुति ॥

जीसे खित्ते साहू, दंसण नाणेहिं चरण सहिएहिं ॥

साहंति मुक्कमगं, सा देवी हरज डुरियाइं ॥१॥ इति॥३८॥

अर्थः—(चरणसहिएहिं के०) चारित्र सहित एवो (दंसणनाणेहिं के०) दर्शन अने ज्ञान तेणें करीने (जीसे के०) जे देवीना (खित्ते के०) क्षेत्रने विषे (साहू के०) साधु मुनिराज, (मुक्कमगं के०) मोक्षना मार्ग प्रत्ये (साहंति के०) साधे ठे, (सा के०) ते, (देवी के०) देवी, (डुरियाइं के०) डुरितप्रत्ये एटले पापप्रत्ये (हरज के०) हरो, दूर करो ॥ १ ॥ ए क्षेत्र देवतानो काजस्सग श्रीवयरस्वामीयें कीधो सांजलीयें ठैयें, अने श्रीजडवाहु स्वामीयें पण करवो कह्यो ठे, ते जणी एमां मिथ्यात्व नहीं, एम समजवुं. आ गाथामां लघु तेत्रीश, गुरु त्रण, सर्वाक्षर ठत्रीश ठे. वेहु गाथाना लघु जंगणोतेर, अने गुरु पांच, मली सर्वाक्षर चम्मोतेर ठे ॥ इति ॥ ३८ ॥

॥ अथ कमलदलस्तुतिः ॥

कमलदलविपुलनयना, कमलमुखी कमलग

र्जसमगौरी ॥ कमले स्थिता जगवती, ददा

तु श्रुतदेवता सिद्धिम् ॥ १ ॥ इति ॥ ३९ ॥

अर्थः—(जगवती के०) ठकुराइ प्रमुख गुणनी धरनारी एवी जे (श्रुत देवता के०) सिद्धांतनी अधिष्ठायिका श्रुतदेवी ठे, ते अमने (सिद्धि के०) धर्मनी सिद्धिप्रत्ये (ददातु के०) दियो आपो, ते श्रुतदेवी केहवी ठे ? तो के (कमलदल के०) कमलनी पांखनी समान (विपुल के०) विशाल ठे (नयना के०) नेत्र जेहनां एवी ठे. वली केहवी ? तो के (कमलमुखी के०) कमलमुखी ठे, अर्थात् कमल सरखुं सुगंधीयुक्त वाटवुं एवं सुशोभित मुख ठे जेहनुं, वली केहवी ठे ? तोके (कमलगर्जसमगौरी के०) कमलना गर्जनी घेरें गौर वर्ण ठे, एटले कमलना मध्यजागमां जे गर्ज ठे, तेना सरखो गौरवर्ण ठे, जेनो एवी ठे, वली केहवी ठे ? तो के (कमले के०) कमलने विषे (स्थिता के०) रही ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ३९ ॥

॥ અથ જુવનદેવતાદિસ્તુતિઃ ॥

જુવણદેવયાણ કરેમિ કાઝસ્સગ્ગં ॥ યસ્યાઃ ક્ષેત્રં
સમાશ્રિત્ય, સાધુન્નિઃ સાધ્યતે ક્રિયાઃ ॥ સા ક્ષે
ત્રદેવતા નિત્યં, જૂયાન્નઃ સુખદાયિની ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—(નઃ કેળ) અમને (સા કેળ) તે (ક્ષેત્રદેવતા કેળ) ક્ષેત્ર
દેવી, (નિત્યં કેળ) નિરંતર, (સુખદાયિની કેળ) સુખની દેવાવાલી (જૂયા
ત કેળ) હોય, તે ક્ષેત્રદેવી કેહવી છે ? તો કે (યસ્યાઃ કેળ) જેના (ક્ષે
ત્રં કેળ) ક્ષેત્રપ્રત્યે (સમાશ્રિત્ય કેળ) સમાશ્રયીને ઇટલે અંગીકાર કરીને
(સાધુન્નિઃ કેળ) (સાધુર્જયેં (ક્રિયાઃ કેળ) તપઃસંયમરૂપ ધર્મક્રિયાઈ (સા
ધ્યતે કેળ) સધાય છે, અર્થાત્ કરાય છે ॥ ૧ ॥

જ્ઞાનાદિગુણયુતાનાં, નિત્યં સ્વાધ્યાયસંયમરતાનામ્ ॥ વિદધા
તુ જુવનદેવી, શિવં સદા સર્વસાધૂનામ્ ॥ ૨ ॥ ઇતિ ॥ ૪૦ ॥

અર્થઃ—(જુવનદેવી કેળ) જુવનનિવાસિની દેવી છે તે, (સર્વસાધૂનાં
કેળ) સર્વ સાધુર્જને (શિવં કેળ) શિવ ઇટલે પરમ કલ્યાણ, તે પ્રત્યે
(સદા કેળ) નિરંતર, (વિદધાતુ કેળ) કરો, તે સર્વ સાધુ કેહવા છે ? તો
કે (જ્ઞાનાદિગુણ કેળ) જ્ઞાનાદિક ગુણેં કરીને (યુતાનાં કેળ) યુક્ત છે સ
હિત છે. વળી તે સર્વસાધુ કેહવા છે? તો કે (નિત્યં કેળ) નિરંતર જે (સ્વા
ધ્યાયસંયમરતાનાં કેળ) વાંચનાદિક પાંચ પ્રકારનો સ્વાધ્યાય અને આશ્ર
વનિરોધ રૂપ સત્તર પ્રકારનો સંયમ, તેને વિષે રત છે, ઇટલે આસક્ત છે, મગ્ન
છે. એ જુવનદેવતાનો કાઝસ્સગ્ગ શ્રી જડ્ડબાહુસ્વામીયેં આવશ્યકમાં કરવો
કહ્યો છે, તે માટેં એમાં મિથ્યાત્વ સમજવું નહીં ॥ ૨ ॥ ઇતિ ॥ ૪૦ ॥

॥ અથ અઘ્ઘાજ્ઞેસુ મુનિવંદન ॥

અઘ્ઘાજ્ઞેસુ દીવસમુદેસુ, પનરસસુ કમ્મજૂમીસુ ॥
જાવંત કેવિ સાહુ, રયહરણ ગુહ પહિગ્ગહધારા
॥ ૧ ॥ પંચમહવ્યધારા, અઘ્ઘારસ સહસ્સ સીલંગ
ધારા ॥ અસ્કયાયારચરિત્તા, તે સવે સિરસા મણ
સા મહ્ઘણ વંદામિ ॥ ૨ ॥ ઇતિ ॥ ૪૧ ॥

अर्थः—(अष्टाश्लोसुदीवसमुद्देशु के०) अढी द्वीप वे समुद्र संबंधी जे (पनरससुकम्मचूमीसु के०) पंदर कर्मचूमीक्षेत्रने विषे, (जावंत के०) जेटला (केवि के०) कोइ पण (साहू के०) साधु, (रयहरणगुहपन्निग हधारा के०) रजोहरण ते उंघो अने गुहो ते पात्रानी जोलीनी उपरनुं उ पकरण अने पतद्ग्रह ते पात्रुं इत्यादिक धर्मोपकरणना (धारा के०) धारण करनारा ठे ॥१॥ एटले सुधी साधुनो वेषमात्र जणाव्यो परंतु ते वेष तो गु ण विना अप्रमाण कह्यो ठे, माटें हवे गुण कही देखाडे ठे. वली ते साधु के हवा ठे ? तो के (पंचमहद्वयधारा के०) पाच महाव्रतना धरणहार ठे, व ली केहवा ठे ? तो के (अष्टारससहस्ससीलंगधारा के०) अष्टादश सहस्र शील नां चारित्रनां अंग जे अंश ठे तेना धरनार, वली केहवा ठे ? तो के (अस्क थायारचरित्ता के०) अद्भुत संपूर्ण आचाररूप चारित्र तेना धरणहार ठे. (ते सबे के०) ते सर्वप्रत्ये (सिरसा के०) ललाटें करीने (मणसा के०) मनें क रीने (मह्मण के०) मस्तकें करीने (वंदामि के०) हुं वांछुं बुं. अथवामह्म ण वंदामि ए वचनें पंचांग प्रणामें करी वांछुं बु ॥१॥ इति सर्वसाधु नमस्कार सूत्रार्थः॥आ वेहु गाथामां लघु वहोतेर, गुरु तेर, सर्वाक्षर पंच्याशी ठे ॥४१॥

॥ अथ वरकनक ॥ अथवा सप्ततिशतजिनस्तुतिः ॥

वरकनकशंखविडुम, मरकतघनसन्निभं विगतमोहम् ॥

सप्ततिशतं जिनानां, सर्वामरपूजितं वंदे ॥ १ ॥ ४२ ॥

अर्थः—(जिनानां के०) जिनेन्द्रो संबंधी (सप्ततिशतं के०) सप्ततिशत प्रत्ये एटले एकशो सित्तेर जिनेन्द्रोप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांछुं बुं. ते जिन सप्ततिशत केहवुं ठे ? तो के (वर के०) प्रधान एवुं (कनक के०) सुवर्ण, शंख के०) शंख, (विडुम के०) प्रवालां, (मरकत के०) नीलमणि, (घन के०) सजल मेघ, तेना (सन्निभं के०) सरखुं ठे, एटले पांचव णों ठे जेना एवुं ठे. वली ते सप्ततिशत केहवुं ठे ? तो के (विगतमोहं के०) मोहादिक रहित ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (सर्वामरपूजितं के०) सर्व अमर एटले देवता पूजे ठे जेने एवुं ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ४२ ॥

॥ अथ तीर्थ वंदना ॥

॥ सकल तीर्थ वंदूं कर जोड्य, जिनवरनामें मंगल कोड्य ॥ पहेले स्वर्गे

लाख बत्रीश, जिनवर चैत्य नमुं निशि दीस ॥ १ ॥ बीजे लाख अठावीश
 कहां, त्रीजे बार लाख सह्यां ॥ चोथे स्वर्गे अरु लाख धार, पांचमे वंदूं
 लाखज चार ॥ २ ॥ ठठे स्वर्गे सहस पच्चास, सातमे चालिंश सहस
 प्रासाद ॥ आठमे स्वर्गे ठ हज्जार, नव दशमे वंदूं शत चार ॥ ३ ॥ अग्या
 र बारमे त्रणशें सार, नवग्रैवेयकें त्रणशें अढार ॥ पांच अनुत्तर सर्वे मल्ली,
 लाख चोराशी अधिकां वल्ली ॥ ४ ॥ सहस सत्ताणुं त्रैविंश सार, जिनवर
 जुवन तणो अधिकार ॥ लांबां शो योजन विस्तार, पचास उंचां बहोंतेर
 धार ॥ ५ ॥ एकशो एंशी बिंब प्रमाण, सत्ता सहित एक चैत्यें जाण ॥
 शो कोरु बावन कोरु संजाल, लाख चोराणुं सहस चौआल ॥ ६ ॥
 सातशें उपर साठ विशाल, सवी बिंब प्रणमुं त्रण काल ॥ सात कोरु ने
 बहोंतेर लाख, जुवनपतिमां देवल जांख ॥ ७ ॥ एकशो एंशी बिंब प्रमाण,
 एक एक चैत्यें संख्या जाण ॥ तेरशें कोरु नेव्याशी कोरु, शाठ लाख वंदूं
 कर जोरु ॥ ८ ॥ बत्रीशें ने उंगणशाठ, तीर्था लोकमां चैत्यनो पाठ ॥
 त्रण लाख एकाणुं हजार, त्रणशें वीश ते बिंब जुहार ॥ ९ ॥ व्यंतर ज्यो
 तिषीमां वलि जेह, शाश्वता जिन वंदूं तेह ॥ रुषज चंद्रानन वारिषेण,
 वर्द्धमान नामें गुणसेण ॥ १० ॥ समेतशिखर वंदूं जिन वीश, अष्टापद वंदूं
 चोवीश ॥ विमलाचल ने गढ गिरनार, आबु ऊपर जिनवर जुहार ॥ ११ ॥
 शंखेश्वर केसरियो सार, तारंगें श्री अजित जुहार ॥ अंतरिक वरकाणो
 पास, जीरावलो ने थंजण पास ॥ १२ ॥ गाम नगर पुर पाटण जेह, जि
 नवरचैत्य नमुं गुणगेह ॥ विहरमान वंदूं जिन वीश, सिद्ध अनंत नमुं निश
 दीस ॥ १३ ॥ अढी छीपमां जे अणगार, अढार सहस शीलांगना धार ॥
 पंच महाव्रत समितिसार, पाळे पलावे पंचाचार ॥ १४ ॥ बाह्य अन्त्यंतर
 तप उजमाल, ते मुनि वंदूं गुण मणिमाल ॥ नित नित ऊठी कीर्ति करुं,
 जीव कहे जवसायर तरुं ॥ १५ ॥ इति ॥ ४३ ॥

॥ अथ लघुशान्तिस्तवप्रारंभः ॥

बृहज्जनीय प्रसिद्धप्रज्ञावी श्रीमानदेव सूरि, ते नाकुल नगरमां चोमासुं
 रह्या हुता, ते समयें, शाकंजरी नगरमां श्रीसंघ, शाकिनीजनित मरकीना
 उपद्रवें पीकित थयो, तेवारें त्यांना संघें मल्लीने विनतिपत्र लखी तेमां रोग
 स्वरूप निवेदन करी श्रीमानदेव सूरि पासें मनुष्य मोकळ्यां, पढी पद्मा,

જયા, વિજયા અને અપરાજિતા, એ ચાર દેવીયોનું છે સાન્નિધ્ય જેમને એવા તથા નિરતિશય કરુણાયેં કરીને જેમનું અંતઃકરણ કોમલ છે, એવા શ્રીમા નદેવસૂરિ, તેજયેં સર્વત્ર સકલ શ્રીસંઘને સર્વોપદ્રવ શાંતિને અર્થે આ સ્તોત્રની રચના કરીને સંઘને આપ્યું. પઢી તે શાકંજરી નગરસ્થ સંઘના કેટલા એક જનોયેં તો પ્રતિદિવસ એ સ્તોત્રનું પોતેં અધ્યયન કહ્યું, તથા કેટલા એકોયેં તો અન્યપાસેં અધ્યયન કરાવીને સાંજલવા માંર્યું. તથા એ સ્તોત્રેં અન્નિમંત્રિત જલને ઠંડાવ્યું, તેણેં કરી શ્રીસંઘનો શાકિનીજનિત મરકીનો ઉપદ્રવ શાંતિને પામ્યો. ત્યાંથી એ સ્તોત્ર સર્વસ્થલેં શાંતિકારક થયું, તે પઢી પ્રાયઃ પ્રતિદિવસ એ લઘુશાંતિસ્તોત્ર પ્રતિક્રમણાનંતર જાણાય છે, એવો સંપ્રદાય છે. આ સ્તોત્ર કયે ઠેકાણેં શા વાસ્તે નિર્મિત કહ્યું? તે વિષે એજ ગણના ગુરુયેં એક શ્લોક રચેલો છે, તે લખીયેં ઠેયેં ॥ શ્લોક ॥ નામૂલ નામનગરસ્થિતમેઘકાલેઃ, શાકંજરીપુરસમાગતસંઘવાચા ॥ શાંતિસ્તવઃ પ્રબ લમારિજયાપહારી, યૈર્નિર્મમે સુવિહિતક્રમમાર્ગદીપૈઃ ॥ ૧ ॥

હવે એ સ્તોત્રનો અર્થસહિત પ્રારંજ કરિયેં ઠેયેં.

શાંતિં શાંતિનિશાંતં, શાંતં શાંતાશિવં નમસ્કૃત્ય ॥

સ્તોતુઃશાંતિનિમિત્તં, મંત્રપદૈઃ શાંતયે સ્તૌમિ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—હું (શાંતિં કે०) શ્રીશાંતિજિનપ્રત્યે (નમસ્કૃત્ય કે०) નમસ્કાર કરીને, તેજ શ્રીશાંતિજિનના (મંત્રપદૈઃ કે०) મંત્રોનાં પદોયેં કરીને અર્થાત્ અક્ષરગર્જિત જે મંત્રનાં પદ, તેણેં કરીને (સ્તૌમિ કે०) સ્તુતિ કરું હું, તે શા માટે સ્તુતિ કરું હું? તો કે (શાંતયે કે०) ડુઃખ, ડુરિત, ઉપસર્ગ, તેની નિવૃત્તિને માટે સ્તુતિ કરું હું, હવે તે શ્રીશાંતિજિન કેહવા છે? તો કે (શાંતિ કે०) ડુઃખઉપસર્ગનીવૃત્તિરૂપ, અથવા કષાયોદયાપગમ લક્ષણ, તેના (નિશાંતં કે०) ઘર છે, વા સ્થાનકરૂપ છે, વહી (શાંતં કે०) ઉપશમોપેત છે, એટલે રાગદ્વેષરહિત છે. વહી (શાંતાઽશિવં કે०) શાંત એટલે ઉપશમને પામ્યા છે અશિવ એટલે અકલ્યાણકારક અરિષ્ટ ઉપદ્રવો જેથકી એવા શ્રીશાંતિજિન છે. વહી કેહવા છે? તો કે (સ્તોતુઃ કે०) સ્તુતિ કરનારના (શાંતિનિમિત્તં કે०) અરિષ્ટોપદ્રવનિવારણ રૂપ જે શાંતિ, તેના નિમિત્તં એટલે ઉત્પાદનહેતુ છે ॥ ૧ ॥

ઉમિતિ નિશ્ચિતવચસે, નમો નમો જગવતેઽર્હતે પૂજામ્ ॥
શાંતિજિનાય જયવતે, યશસ્વિને સ્વામિને દમિનામ્ ॥ ૧ ॥

અર્થ:-(શાંતિજિનાય કે०) શ્રીશાંતિજિન, તેમને (નમોનમ, કે०) નમસ્કાર થાઉં. આંહીં નમોનમ, એ દ્વિરુક્તિ જે છે, તે અત્યાદર જણાવવાને અર્થે અથવા સસંત્રમ સ્થાપનને અર્થે છે. હવે તે શ્રીશાંતિજિન કેહવા છે? તો કે (ઉમિતિનિશ્ચિતવચસે કે०) અવતિ ઇટલે રક્ષણ કરે છે, તેને ઊં કહીયેં, અને ઊં ઇટલે પરંજ્યોતિ, ઇતિ કેતાં એ પ્રકારે નિશ્ચિત ઇટલે નિર્ધાર કહ્યું છે વચ, ઇટલે વાંચક પદ જેમનું ઇવા છે, અથવા ઊં ઇવા વચને કરીને આસ્થ્યેય ઇટલે કહેવા યોગ્ય છે વાચ્યવાચકજાવ જેમનો ઇવા છે. વલી કેહવા છે? તો કે (જગવતે કે०) સમગ્ર ऐश्वर्य છે જેમને તેમને જ જગવાન્ કહીયેં, વલી જે (પૂજાં કે०) પૂજાને (અર્હત કે०) યોગ્ય છે અર્થાત્ સુરાસુરનરેદ્રાદિકેં કરેલી પૂજાને યોગ્ય ઇવા છે. વલી (જયવતે કે०) જેમને રાગાદિક પરાજવ કરી શકતા નથી માટે જયવાન્ જયયુક્ત છે. વલી (યશસ્વિને કે०) પ્રસિદ્ધ પ્રશસ્ત યશ છે જેમનું ઇવા છે. વલી (દામિનાં કે०) ઇન્દ્રિયોને દમન કર્યાં છે, વશ કર્યાં છે જેણે એ જે મુનિમહારાજ. તેમના (સ્વામિને કે०) સ્વામી ઇટલે નાથ ઇવા છે ॥ ૧ ॥

સકલાતિશેષકમદા, સંપત્તિસમન્વિતાય શસ્યાય ॥

ત્રૈલોક્યપૂજિતાય ચ, નમોનમઃ શાંતિદેવાય ॥ ૨ ॥

અર્થ:-(શાંતિદેવાય કે०) શોભમા તીર્થંકર શ્રી શાંતિનાથજી તેમને (નમોનમ, કે०) નમસ્કાર થાઉં. તે કેહવા છે? તો કે (સકલ કે०) સમસ્ત(અતિશેષક કે०) ચોત્રીશ અતિશય, તે રૂપ (મહાસંપત્તિ કે०) મહોટી સંપદા તેણે કરીને (સમન્વિતાય કે०) સહિત, તથા (શસ્યાય કે०) પ્રશંસવા યોગ્ય ઇવા (ચ કે०) વલી (ત્રૈલોક્ય કે०) સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાલ રૂપ ત્રણ લોક, તેણે (પૂજિતાય કે०) પૂજિત ઇવા છે ॥ ૨ ॥

સર્વામરસસમૂહ, સ્વામિકસંપૂજિતાય નિજિતાય ॥

જીવનજનપાલનોદ્યત, તમાય સતતં નમસ્તસ્મૈ ॥૪॥

અર્થ:-(તસ્મૈ કે०) તે શ્રીશાંતિજિન મહારાજ તેમને (સતતં કે०)

निरंतर, (नम, के०) नमस्कार थाऊं, ते केहवा ठे? तो के (सर्वाभिरस-
मूह के०) समस्त चार निकायना देवताना समूह सहित, तेहना (स्वा-
मिक के०) स्वामी जे चोशठ इंद्रो ठे, तेमणें (संपूजिताय के०) सम्य-
क् प्रकारें पूजित एवा ठे. वली (निजिताय के०) नथी जींत्या देवादिको
यें अर्थात् कोइयें पोताने वश करेलां नथी एवा तथा (जुवन के०) त्रण
जुवनना (जन के०) लोको तेमनुं (पालन के०) पालन करुं, तेहने
वीषे (उद्यततमाय के०) अत्यंत सावधान एवा ठे ॥ ४ ॥

सर्वदुरितौघनाशन, कराय सर्वाऽशिवप्रशमनाय ॥

दुष्टग्रहजुतपिशाच, शाकिनीनां प्रमथनाय ॥ ५ ॥

अर्थः—वली केहवा ठे? तो के (सर्व के०) समस्त जे (दुरित के०)
पाप तेहनो (उघ के०) समूह. तेहना (नाशनकराय के०) नाश करनार
ठे. वली ते केहवा ठे? तो के (सर्वाशिव के०) सर्व जे अशिव एटले उ-
पद्रव तेहना (प्रशमनाय के०) प्रकषैं करी एटले अतिशयपणें समावण-
हार ठे, वली केहवा ठे? तो के (दुष्टग्रह के०) दुष्ट आकरा एवा जे मं-
गल, शनिश्चर, राहु, केतु, इत्यादिक असुखनां करनार ग्रह तथा (जूत के०)
वृद्धादिकने विषे वसनार, (पिशाच के०) राक्षसादिक, तथा (शाकिनी
नां के०) शाकिनी ते मंत्राधिष्ठित स्त्री, ए सर्वना उपद्रवो तेमने (प्रथम
नाय के०) प्रकषैं करी मथन एटले नाशना करनार ठे, मटाकनार ठे अ
र्थात् श्रीशांतीजिनेश्वरना स्मरण करनारना पूर्वोक्त सर्व उपद्रवो, नाश
ने पामे ठे, माटें तेने नमस्कार थाय ठे ॥ ५ ॥

यस्येति नाममंत्र, प्रधानवाक्योपयोगकृततोषा ॥

विजयाकुरुतेजनहित, मितिच नुता नमत तं शांतिं॥६॥

अर्थः—हे जव्य जनो ! तमें (तं के०) ते (शांतिं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें
(नमत के०) प्रणाम करो, ते कया शांतिजिन ? तो के (यस्य के०) जे शां
तिजिननो (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें करीने (नाममंत्र के०) नामरूप
जे महामंत्र तेणें करीने (प्रधानवाक्य के०) प्रकृष्ट सर्वोत्तम पवित्र एवुं
जे वचन तेनो (उपयोग के०) उपयोग एटले नामोच्चारणमात्र स्मरण

तेणें करीने (कृत के०) कस्यो ठे चित्तने विषे (तोषा के०) संतोष जेणें एवी (विजया के०) विजयानामें जे देवी ठे, ते श्री शांतिजिनना नाम स्मरण करनारा एवा जे (जन के०) जन एटले मनुष्य, तेनुं (हितं के०) हित जे तेने (कुरुते के०) करे ठे, (च के०) वली ते विजया देवी केहवी ठे ? तो के (इति के०) ए पूर्वे कस्यो एवो जे प्रकार ते प्रकारें करीने (नुता के०) नमेळी ठे, स्तुति करेळी ठे, श्रीशांतिनाथने एवी ठे ॥ ६ ॥

भवतु नमस्ते जगवति, विजये सुजये परापरैरजिते ॥

अपराजिते जगत्यां, जयतीति जयावहे भवति ॥ ७ ॥

अर्थः—(जगवति के०) अहीं जग शब्द जे ठे, ते ज्ञान, माहात्म्य, यशो, रूप जे वीर्य, तेनो प्रयत्नेष्टालक्षण ग्रहण करवो, ते जेने विद्यमान होय, तेने जगवती कहीयें. तेना आमंत्रणें हे जगवति एवी (विजये के०) सह न न करी शके एवा ईर्ष्यावाला पुरुषोनुं पराजव करवापणुं ठे जेना विषे तेना संबोधने हे विजया देवि ! तथा (सुजये के०) जेना प्रतापनी वृद्धिने शत्रुंउयें पराजव कस्यो नथी, तेना संबोधने हे सुजयादेवि ! अथवा सुजय एटले शोचन ठे जयपणुं जेने अथवा सु एटले अतिशयें करीने ठे जय जेनो एवी तेना संबोधने हे सुजयानामा देवि ! तथा (परापरैरजिते के०) पर एटले उत्कृष्ट एवा अपर एटले अन्य देवो तेमणें नजिता एटले नथी पराजव कस्यो जेनो तेवा संबोधने हे परापरैरजिते देवि ! अर्थात् हे अजितादेवि ! तथा (अपराजिते के०) कोइ स्थानकें पराजवने न पामेळी एवा आमंत्रणे हे अपराजिता देवि ! तमो (जगत्यां के०) पृथिवीने विषे (जयति-के०) जयवंतां वत्तो, (इति के०) एम स्तुति करे ठते (जयावहे के०) स्तुति करनार जक्तजनने जयनी आवहन करनारी थाय ठे, तेने संबोधने हे जयावहा देवि ! तथा (भवति के०) स्त्रीलिंगें भवत् शब्दना संबोधने हे भवति ! ए प्रकारनी पूर्वोक्त एक विजया, बीजी जया, त्रीजी अजिता, चौथी अपराजिता, एवी चार देवियो, (ते के०) तमोने (नम, के०) नमस्कार (भवतु के०) थाउ ॥ ७ ॥

सर्वस्यापि च संघस्य, जजकल्याणमंगलप्रददे ॥

साधूनां च सदा शिव, सुतुष्टिपुष्टिप्रदे जीयाः॥ ८ ॥

अर्थः—(सर्वस्यापिच के०) चतुर्विध एवा सर्व पण, च पादपूर्णांथं ठे. (संघस्य के०) संघने (जड के०) सौख्य, (कल्याणके०) निरुपद्रवपणं, (मंगल के०) दुरितोपशान्ति, इत्यादिकने (प्रददे के०) प्रकर्षे करी आपनार एवी, अर्थात् एतादृशगुणयुक्त एवी हे देवि ! (च के०) वली (साधूनां के०) मोक्षने जे साधे ते साधु कहियें एटले मुनियो, तेमने (सदा के०) सर्वदा (शिव के०) निरुपद्रवत्व, (सुतुष्टि के०) शोभन चित्तनी शान्ति, (पुष्टि के०) धर्मेनी वृद्धि, तेने (प्रदे के०) देनारी एवी हे देवि ! तुं (जीयाः के०) जयवन्ती हो, अर्थात् सर्वोत्कर्षणें जगत्मां वत्तो ॥ ७ ॥

ज्व्यानां कृतसिद्धे. निर्वृत्तिनिर्वाणजननि सत्त्वानाम् ॥

अजयप्रदाननिरते, नमोऽस्तु स्वस्तिप्रदे तुभ्यम् ॥ ८ ॥

अर्थः—(ज्व्यानां के०) ज्व्य जीवोने (कृतसिद्धे के०) करी ठे सिद्धि जेणें एटले सर्वकार्योनी निर्विघ्नपणें समाप्ति करी ठे जेणें एवी, वली (सत्त्वानां के०) ज्व्य जीवोने (निर्वृत्ति के०) चित्तसमाधि तथा (निर्वाण के०) मोक्ष एटले परमानंद एम निर्वृत्ति, निर्वाणने (जननि के०) उत्पन्न कर नारी माटें निर्वृत्तिनिर्वाणजननि एवा संबोधनवाली, उक्तं च “सम्महि-
ठी देवा, दिंतु समाहिं च बोहिं च” तथा (अजय के०) निर्जयपणं तेने (प्रदान के०) प्रकर्षे करीने देवाने (निरते के०) तत्पर ठे. तथा स्वस्तिप्रदे के०) कल्याणने प्रकर्षे करी देवावाली एवी अर्थात् ए पूर्वोक्त सर्वगुणयुक्त एवा संबोधनवाली हे देवि ! (तुभ्यं के०) तुज्जने (नमोऽस्तु के०) नमस्कार हो ॥ ८ ॥

जक्तानां जंतूनां, शुजावहे नित्यमुद्यते देवि ॥

सम्यग्गृह्णीनां धृति, रतिमतिबुद्धिप्रदानाय ॥ १० ॥

अर्थः—(जक्तानां के०) पोतानी सेवाना करनार जक्तिमंत एवां (जंतूनां के०) जे जीव ठे, तेमने (शुजावहे के०) शुज एटले श्रेयपणाने आ एटले सर्व प्रकारें वहा एटले वहन करनारी पमारनारी ठे माटें शुजकारि का कहियें, तथा वली (सम्यग्गृह्णीनां के०) सम्यग्गृष्टि जीवोने (धृति के०) संतोष, (रति के०) प्रीति, (मति के०) अप्राप्तविषयनी बुद्धि, ए

टले त्रविष्यकालने जाणनारी बुद्धि, (बुद्धि के०) सांप्रतदर्शिनी एटले वर्तमानकालना विषयनी जाणनारी एवी बुद्धि, ते प्रत्ये (प्रदानाय के०) अतिशयपणे देवाने माटे (नित्यं के०) सदैव निरंतर, (उद्यते के०) सावधान उद्यमवंत, एवा सर्व संबोधनयुक्त (देवि के०) हे देवि ! तमें हो ॥ १० ॥

जिनशासननिरतानां, शांतिनतानां च जगति जनतानाम् ॥

श्रीसंपत्कीर्तियशो, वर्द्धनि जयदेवि विजयस्व ॥ ११ ॥

अर्थ—(जिनशासन के०) श्रीवीतरागना शासनने विषे (निरतानां के०) रक्त ते रागवंत तत्पर एवा अने (च के०) वली केहवा ? तो के (शांति नतानां के०) श्रीशांतिनाथप्रत्ये नमस्कार करनारा, प्रणाम करनारा एवा (जगति के०) जगतने विषे (जनतानां के०) जनसमुदायो जे ठे, तेमने (श्री के०) लक्ष्मी, ते सुवर्णादि तथा (संपत् के०) कृद्धिविस्तार, (कीर्ति के०) ख्याति, ते एक दिग्व्यापि, (यश के०) यश ते सर्व दिग्व्यापी एटले सर्वत्र प्रसिद्धि तेनी (वर्द्धनि के०) वधारनार एवी (जयदेवि के०) हे जया नामा देवि ! तमें (विजयस्व के०) सर्वोत्कर्षे करी वत्तो ॥ ११ ॥

सलिलानलविषविषधर, दुष्टग्रहराजोरगण

जयतः ॥ राक्षस रिपुगणमारी, चौरेश्वापदादि

जयः ॥ १२ ॥ अथ रक्ष रक्ष सुशिवं, कुरु कुरु

शांतिं च कुरु कुरु सदेति ॥ तुष्टिं कुरु कुरु पुष्टिं.

कुरु कुरु स्वस्ति च कुरु कुरु त्वं ॥ १३ ॥

अर्थ—(सलिल के०) जल ते समुद्रादिकनां, (अनल के०) अग्नि ते उत्पातरूप, (विष के०) विष ते अफीणादिक, (विषधर के०) सर्प (दुष्टग्रह के०) दुष्ट ग्रह एटले चालवामां अशुभ एवा शनिश्चर, राहु, केतु आदिक दुष्टस्वभाववाला ग्रह, (राज के०) दुष्टस्वभाव वाला दंभादि क करनारा अर्थग्रहण करनारा एवा राजा, (रोग के०) दुष्टज्वर, जगंदर, महोदरादिक रोग अने (रण के०) संग्राम, ए सर्वना (जयतः के०) जय थकी (रक्ष रक्ष के०) रक्षण कर, रक्षण कर. वली (राक्षस के०) राक्षस ते व्यंतरविशेष, (रिपुगण के०) शत्रुना समूह, (मारी के०) मरकीनो उप-

द्रव (चोर के०) चोर ते तस्कर, (ईति के०) सात ईतिना जय, (श्वा-
पद के०) मदोन्मत्त हस्ती, सिंहादि प्रमुख दुष्ट जीवो, (आदिभ्यः के०)
आदिशब्दथकी शाकिनी, डाकिनी, झूत, वेतालादिक पण ग्रहण करवा. ते
सर्वना जयथकी रक्षाण कर, रक्षाण कर. आहीं रक्ष रक्ष ए क्रियापद ठे ते
आवता श्लोकमांथी ग्रहण करेलुं ठे, कारण के बेहु श्लोकनो संबंध एकत्र
ठे ॥ ११ ॥ (अथ के०) एटला थकी अनंतर हे विजयामाता ! (त्वं के०)
तुं (सु के०) अतिशयें करीने अथवा सुष्ठु एवुं (शिवं के०) निरुपद्रवपणुं
तेने (कुरुकुरु के०) कर कर, (च के०) बली (शांतिं के०) शांति ते पूर्वे
उत्पन्न रोगनी निवृत्तिरूप तेने (सदा के०) निरंतर (कुरु कुरु के०) कर
कर, (इति के०) ए प्रकारें बली (तुष्टिं कुरुकुरु के०) संतोषपणाने कर कर
तथा (पुष्टिं कुरु कुरु के०) पुष्टि जे वृद्धि अथवा शरीरनुं नीरोगपणुं ते प्र-
त्यें कर कर, तथा (स्वस्ति कुरु कुरु के०) कल्याणपणाप्रत्यें कर कर, आ
मां कुरु कुरु शब्द जे ठे, ते अत्यादर स्थापनने अर्थें ठे, तथा मंत्रपदमां
सर्वत्र द्विरुच्चार देखाय ठे, एवो संप्रदाय पण ठे ॥ १३ ॥

जगवति गुणवति शिव शांति, तुष्टि पुष्टिस्वस्तीह
कुरु कुरु जनानाम् ॥ उमिति नमोनमो ह्रीं, ह्रीं
ह्रूं ह्रूं यः क्लः ह्रीं फुट् फुट् स्वाहा ॥ १४ ॥

अर्थ—(जगवति के०) हे जगवति ! एटले समग्र ऐश्वर्यादि गुणयुक्त
तथा (गुणवति के०) हे गुणवति ! गुण एटले औदार्य, धैर्य, गांजीर्य,
शौर्यादिक सकल गुणोयें करी शोभायमान एवी हे देवि ! तुं (इह के०)
आ पृथ्वीने विषे (जनानां के०) समस्त लोकोने (शिव के०) निरुपद्रव
कल्याण, (शांति के०) मरक्यादि रोगनी उपशांति, (तुष्टि के०) मनःसं-
तोष (पुष्टि के०) शरीरादिकनी वृद्धि, दृढपणुं. (स्वस्ति के०) हेम ते
कल्याण. तेने (इह के०) आ जगतने विषे (कुरुकुरु के०) कर, कर, हवे
मंत्राक्षरें करीने विजया देवीने स्तवे ठे. (उमिति के०) ज्योतिःस्वरूपिणी
एवी हे देवि ! तुने (नमोनमः के०) नमस्कार थाउं, तथा (ह्रीं ह्रीं ह्रूं
ह्रूं यः क्लः ह्रीं फुट् फुट् स्वाहा के०) ए प्रकारना मंत्रस्वरूपिणी एवी हे
देवि ! तुने नमस्कार थाउं. आहीं फुट्फुट् ए जे शब्द लख्या ठे, ते विघ्न

त्रासार्थ मंत्राक्षर प्रयोग ठे. अने आ ह्यां ह्रीं इत्यादि अक्षरो जे लख्या
ठे ते शांतिनो मूलमंत्र जाणवो ॥ १४ ॥

एवं यन्नामाक्षर, पुरस्सरं संस्तुता जया देवी ॥ कुरुते शांतिं नम
तां (पाठांतरे कुरुते शांतिनिमित्तं) नमोनमःशांतये तस्मै ॥ १५ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते शांतिनाथने (नमोनमः के०) पुनः पुनः न
मस्कार थाउं. ते कया शांतिनाथने नमस्कार थाउं? तो के (एवं के०)
ए पूर्वोक्त प्रकारें (यन्नामाक्षरपुरस्सरं के०) जेना नामाक्षरमंत्रपूर्वक (सं-
स्तुता के०) स्तुति करेली एवी (जया के०) जयानामा (देवी के०)
देवी ते (शांतिं के०) श्रीशांतिनाथ प्रत्ये (नमतां के०) नमस्कार कर
नारा एवा जव्यजीवोने (शांतिं के०) सर्वारिष्टनुंजे प्रशमन, तेने (कुरुते के०)
करे ठे, पाठांतरे (कुरुतेशांतिनिमित्तं के०) शांति जे सर्वोपद्रवनिवृत्तिरूप
तेनुं निमित्त एटले हेतु, तेने कुरुते एटले उत्पन्न करे ठे ॥ १५ ॥

इति पूर्वसूरिदर्शित, मंत्रपदविदग्धितः स्तवः शांतेः ॥ स

खिलादिजयविनाशी, शांत्यादिकरश्च जक्तिमताम् ॥ १६ ॥

अर्थः—(शांतेः के०) ए श्रीशांतिनाथजीनो (स्तवः के०) स्तव, ते (ज-
क्तिमतां के०) जक्तिमान् प्राणीयो जे ठे, तेमने (खिलादिजय के०)
समुद्रोप द्रवादिजय, आहिं आदिशब्दयकी अग्नि, विष सर्प, दुष्टगज,
सिंह, संग्राम, शत्रु, चोर, शाकिनी, जूत, प्रेत, पिशाच, रोग, शोकादिक
एवा जयनो (विनाशी के०) विनाश करनारो, (च के०) वली (शांत्यादि
करः के०) शांत्यादि ते शांति, सुख, सौभाग्य, रुद्धि, वृद्धि, कल्याण अने
जय, ए सर्वने करनारो जवतुके० थाउं. वली ते स्तव केहवो ठे? तो के (इति
के०) आप्रकारें (पूर्वसूरिदर्शित के०) पूर्वाचार्यें दर्शित नाम उपदिष्ट
करेलां एवां (मंत्रपद के०) मंत्रनां पद एटले मंत्राक्षर बीज, तेणें (वि-
दग्धितः के०) विरचित एवो ठे. आ श्लोकनो तथा आवता बीजा श्लोकनो
संबंध साथें ठे ॥ १६ ॥

यश्चैनं पठति सदा, शृणोति जावयति वा यथा
योगम् ॥ स हि शांतिपदं यायात् (पाठांतरे शि
वशांतिपदं यायात्) सूरिश्रीमानदेवश्च ॥ १७ ॥

અર્થ:—(ચ કેળ) વલી ય: કેળ) જે પુરુષ, (યથાયોગં કેળ) યોગ ને ન ઉલ્લંઘન કરીને ઇટલે યોગ પ્રત્યે યથા કાર્યનો ઉદ્દેશ કરીને (સદા કેળ) સર્વદા (પઠતિ કેળ) પોતે પાઠ કરે છે, (એનં કેળ) એ સ્તોત્રને (શ્રુણો તિ કેળ) અન્યપાસેથી શ્રવણ કરે છે, (વા કેળ) અથવા (જાવયતિ કેળ) મનમધ્યે જાવના કરે છે, ઇટલે મનમાં સ્મરણ કરે છે, તો (હિ કેળ) નિશ્ચે (સ: કેળ) તે પુરુષ, (શાંતિપદં કેળ) શાંતિનું સ્થાનક ઇટલે રોગ, ઉપસર્ગ, વ્યાધિ, દુ:ખ, દૌર્મનપણું તેથી રહિતત્વ, તેને (યાયાત્ કેળ) પામે (ચ કેળ) વલી (સૂરિશ્રીમાનદેવ: કેળ) “ શ્રીમાનદેવસૂરિ ” પણ શાંતિપદને પામે. આ પદે કરીને સ્તોત્રકર્તાએ પોતાના નામની પણ સૂચના કરી છે. પાઠાંતરે (શિવશાંતિપદંયાયાત્ કેળ) શિવ જે કલ્યાણ, શાંતિ જે સર્વોપદ્રવાદિનિવૃત્તિ, તેનું પદ જે સ્થાનક તેને યાયાત્ ઇટલે પામે ॥ ૧૭ ॥

ઉપસર્ગા: હ્યં યાંતિ, હિંચંતે વિઘ્નવદ્ભય: ॥

મન: પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—(જિનેશ્વરે કેળ) જિનેશ્વર એવા જગવાન્ તે (પૂજ્યમાને કેળ) પૂજે ઢતે, (ઉપસર્ગા: કેળ) દેવાદિકૃત ઉપસર્ગો જે છે તે, (હ્યં કેળ) હ્યં પ્રત્યે (યાંતી કેળ) પામે છે. અને (વિઘ્નવદ્ભય: કેળ) વિઘ્નની વહ્લીયો જે છે તે, (હિંચંતે કેળ) ઢેદાય છે. (મન: કેળ) મન જે છે તે, (પ્રસન્નતાં કેળ) પ્રસન્નતાને (એતિ કેળ) પામે છે ॥ ૧૮ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ ॥

પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:—(જૈનંશાસનં કેળ) જિનતીર્થંકર સંબંધિ જે શાસન ઇટલે આ દેશ તે, (જયતિ કેળ) જયવંતું વર્તે છે. તે શાસન કેહવું છે ? તો કે (સર્વમંગલમાંગલ્યં કેળ) સર્વમંગલમાંહે માંગલિક છે, વલી કેહવું છે ? તો કે (સર્વકલ્યાણકારણં કેળ) સર્વ કલ્યાણ ઇટલે સુખવૃદ્ધિ, તેનું કારણ છે, વલી (સર્વધર્માણાં કેળ) સર્વધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કેળ) પ્રધાન છે, ઇટલે મુખ્ય છે ॥ ૧૯ ॥ ઇતિ લઘુશાંતિસ્તવ: સંપૂર્ણ: ॥ ૪૪ ॥

॥ अथ चउकसाय ॥

चउकसाय पम्मिह्वरुण, डुज्जय मयण बाण मुसुमूरण ॥

सरसपिअंगु वन्नु गयगामिउ, जयउ पासु चुवणत्तय सामिउ ॥ १ ॥

अर्थ:—(चुवणत्तयसामिउ के०) त्रण चुवनना स्वामी, (पासु के०) श्रीपार्श्वनाथ ठे. ते (जयउ के०) जयवंता वत्तो. ते श्रीपार्श्वनाथ केहवा ठे? तो के, (चउकसाय के०) क्रोधादिक चार कषायरूप जे (पम्मिह्वरु के०) प्रतिमह्व एटले वैरी, तेना (उह्वरुण के०) उहेदनार ठे, एटले टालनार ठे, वली केहवा ठे? तो के (डुज्जय के०) दुर्जय एटले दुःखें जीत्यो जाय एवो (मयण के०) मदन एटले कंदर्प ते संबंधी जे (बाण के०) बाण, एटले तीक्ष्ण बाण, तेना (मुसुमूरण के०) चाजनार ठे, एटले उन्मूलन करनार ठे. वली केहवा ठे? तो के (सरस के०) रसें करीने सहित एटले स्निग्ध, नीलो एवो (पिअंगु के०) प्रियंगु ते रायणनो वृद्ध, ते समान (वन्नु के०) शरीरनो वर्ण ठे जेनो, वली केहवा ठे? तो के (गयगामिउ के०) गजनी पेरें गमनना करनार ठे, अर्थात् हस्तीनी जेवी गति ठे ॥ १ ॥

जसु तणु कंति कमप्प सिणिउ, सोहइ फणम
णि किरणा लिउ ॥ नं नवजलहर तडिल्लय
लंठिउ, सो जिणु पासु पयउउ वंठिउ ॥ २ ॥ इति ॥ ४५ ॥

अर्थ:—(सो के०) ते (जिणुपासु के०) श्रीपार्श्वजिन ते, (वंठिउ के०) महारां वांठित प्रत्ये (पयउउ के०) आपो. हवे ते श्रीपार्श्वजिन केहवा ठे? तो के (जसु के०) जेना (तणु के०) शरीरनी (कंति के०) कांति एटले द्युति तेनो (कमप्प के०) कलाप एटले समूह ते (सोहइ के०) शोभे ठे. ते कांतिसमूह केहवो ठे? तो के (सिणिउ के०) स्निग्ध ठे, एटले चीकाश सहित ठे, वली ते कांतिसमूह केहवो ठे? तो के (फणि के०) नागेंद्रनि फण ते संबंधी जे (मणि के०) मणिरत्न तेना (किरण के०) किरणोयें करी (आलिउ के०) व्याप्त ठे, एटले सहित ठे, वली ते कांतिसमूह केवी रीतें अने केवो शोभे ठे? तो के (तडित् के०) विजली, तेनी (लय के०) लतायें करी (लंठिउ के०) लांठित

ઘટલે સહિત ઇવો જે (નવજલહર કેળ) નવો મેઘ તે (નં કેળ) જેમ
શોજે છે, તેમ તે કાંતિસમૂહ શોજે છે ॥ ૨ ॥ ઇતિ ચંડકશાય ॥ ૪૫ ॥

॥ અથ પોસહનું પચ્ચસ્કાણ ॥

કરેમિ જંતે પોસહં, આહારપોસહં, દેસહં સઘહં ॥ સરીર
સક્કારપોસહં સઘહં ॥ બંજચેર પોસહં સઘહં ॥ અઘાવાર
પોસહં સઘહં ॥ ચંડવિદે પોસહં ઠામિ ॥ જાવ દિવસં, અ
દોરત્તં, પજ્જુવાસામિ ॥ હવિહં તિવિદેણં મણેણં વાયાએ કા
ણં ન કરેમિ ન કારવેમિ તસ્સ જંતે પઠ્ઠિક્કમામિ નિંદા
મિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૪૬ ॥

અર્થ:—(જંતે કેળ) હે જગવન્ ! હે કલ્યાણકારક ! અગીયારમા પૌષધવ્રત
ને અથવા જે ધર્મની પોષ નામ પુષ્ટિપ્રત્યે ધરે, તેને પોષધ કહિયેં, તે (પોસ
હં કેળ) પોષધ પ્રત્યે (કરેમિ કેળ) હું કરું હું. ઘટલે અષ્ટમી. ચતુર્દશી પ્રમુ
ખ દિવસોને વિષે જે પોષધનો નિયમ કરવો, તે ચાર પ્રકારે છે, તેહીજ વહી
વિશેષણે કહિયેં ઠેયેં. પ્રથમ (આહારપોસહં કેળ) અશનાદિક આ
હાર નિષેધ પોષધ પહેલો જોદ, તે વહી બે પ્રકારે છે. એક તો (દેસહં કેળ)
દેશથકી નિષેધ, તે ત્રિવિધ આહારત્યાગરૂપ તિવિહાર તથા વિગયત્યા
ગ, આયંબિલ, એકાસણ પચ્ચસ્કાણથી કરવો તે દેશથકી આહાર ત્યાગ
પોસહ કહિયેં અને બીજો (સઘહં કેળ) સર્વથકી ચારે આહારનો ત્યાગ
કરવો, તે સર્વથકી આહારત્યાગ પોસહ કહિયેં. એ પ્રથમ આહાર ત્યાગ
પોસહના બે જોદ કહ્યા. હવે બીજો (સરીરસક્કારપોસહં કેળ) શરીરસંબં
ધિ જ્ઞાન, ઉવટણ, વિલેપનાદિક તથા વસ્ત્રાજરણાદિકેં જોજ્ઞાનો નિયમ
તથા નલ, કેશ, રોમનું સમારવું. તેલ ચોપવું, પીંઠીનું કરવું, ઇત્યાદિક
શરીર સત્કારનિષેધ નામેં એ બીજો પોસહ છે, તે (સઘહં કેળ) સર્વથકી
જાણવો. ત્રીજો (બંજચેરપોસહં કેળ) બ્રહ્મચર્યપોષધ તે (સઘહં કેળ) સર્વ
થકી જાણવો. ઘટલે સર્વથકી બ્રહ્મચર્યની પુષ્ટિ કરે, સર્વ પ્રકારેં સ્ત્રીસેવન ન
કરે. ચોથું (અઘાવારપોસહં કેળ) અવ્યાપારની પુષ્ટિરૂપ તે (સઘહં કેળ) સર્વ
થી જાણવો. ઘટલે કૃષી, સેવા, વાણિજ્ય, પશુપાલન, ગૃહકર્મ પ્રમુખના જે

व्यापार, तेनो सर्वथा निषेध करे, (चउविहेपोसहं के०) ए चार प्रकारना पोषधने विषे (तामि के०) हुं तिष्ठुं, रहं, अंगीकार करुं हुं, (जाव के०) ज्यां सुधी (अहोरत्तं के०) दिवस अने रात्रि मली आठ पहोरें पोषधप्रत्ये अथवा (जावदिवसं के०) ज्यां सुधि दिवस प्रत्ये क्रमण ठे त्यां सुधि चार पहोर पोषधव्रत प्रत्ये, अथवा (जावरत्तं के०) ज्यांसुधि रात्रिप्रत्ये क्रमण ठे त्यांसुधी चार पहोर पोषधव्रत प्रत्ये (पङ्कुवासामि के०) हुं पर्युपासुं, सेहुं, त्यां सुधि अने थोमोक दिवस होय तेवारें रात्रिपोसह जो लीये तो “जावदिवसं रत्तं पङ्कुवासामि” एवो पाठ कहे, ज्यां सुधि थोमो दिवस होय, त्यांथी लेइने आखी रात्रि सुधी पोसह निरतिचार पाहुं, (डुविहंतिविहेणं के०) डुविध, त्रिविधें करी इत्यादिनो अर्थ सुगम ठे ॥१॥इति ॥४६॥

॥ अथ पोसह पारवानी गाथा ॥

सागरचंदो कामो, चंदवर्गिसो सुदंसणो धन्नो ॥

जेसिं पोसह पन्निमा, अखंमिआ जीवियंतेवि ॥१॥

अर्थः—(जीवियंतेवि के०) जीवितनो अंत थाते थके पण एटले आ युनो विनाश थाते थके पण, (जेसिं के०) जेहनी (पोसहपन्निमा के०) पोषधप्रतिमा, (अखंमिआ के०) अखंमित रही, संपूर्ण रही, ते श्रावक (धन्नो के०) धन्य ठे, ते श्रावकोनां नाम कहे ठे. (सागरचंदो के०) एक सागरचंद्र कुमार, बीजो (कामो के०) कामजी, त्रीजो (चंदवर्गिसो के०) चंद्रावतंस राजा चोथो (सुदंसणो के०) सुदर्शन शेठ ॥ १ ॥

धन्ना सलाहणिच्चा, सुलसा आणंद कामदेवाय ॥

जेसिं पसंसइ जयवं, दढवयं तं महाविरो ॥ २ ॥

पोसह विधिं लीधुं, विधिं पारिउं, विधि करतां

जे कांइ अविधि हुं हुं, ते सवि हुं मन, वचन,

कायार्थे करी मिह्मा मि छकमं ॥ इति ॥ ४७ ॥

अर्थः—एक (सुलसा के०) सुलसाश्राविका, बीजा (आणंद के०) आनंद श्रावक (य के०) वली त्रीजा (कामदेवा के०) कामदेव श्रावक, ए त्रणे (धन्ना के०) धन्य ठे (सलाहणिच्चा के०) श्लाघनीय ठे एटले श्लाघा

करवा योग्य ठे. (तं के०) ते प्रत्यक्ष पण (जेसिं के०) जेहना (दढवयं के०) दढवत प्रत्ये (जयवं के०) जगवान् (महावीरो के०) श्रीमहा वीर खामी, पोतें श्रीमुखें (पसंसइ के०) प्रशंसे ठे, वखाण करे ठे, माटें ते धन्य कृतपुण्य जाणवा ॥ १ ॥ पोषध व्रत विधियें लीधुं होय, विधियें पाखुं होय, विधि करतां जे कांइ अविधि हुज होय, ते सर्व, मन, वचन अने कायायें करी मित्रामि दुक्कं इति ॥ ४७ ॥

॥ अथ जरहेसरनी सज्जाय प्रारंभः ॥

जरहेसर बाहुबली, अजय कुमारो अ ढंढणकुमारो ॥

सिरिउं अणियाउत्तो, अइमुत्तो नागदत्तो अ ॥ १ ॥

अर्थः—एक (जरहेसर के०) श्रीजरतेश्वर, प्रथम चक्रवर्ती श्रीरुषजदेव ना पुत्र, वीजा (बाहुबली के०) बाहुबली ते पण श्रीरुषजदेवना पुत्र, जरतेश्वर करतां पण अधिक बलवंत जाणवा, वीजा (अजयकुमारो के०) अजयकुमार, श्रेणिकराजाना पुत्र, (च के०) वली चोथा (ढंढणकुमारो के०) ढंढणकुमार, ते श्रीकृष्णजीना पुत्र. पांचमा (सिरिउं के०) श्रीक, ते श्रीशू लिजजजीना न्हाना जाई, ढहा (अणियाउत्तो के०) अनिकापुत्र आचार्य, जे गंगा नदी उतरतां केवलज्ञान पाम्या, सातमा (अइमुत्तो के०) अति मुक्त कुमार, जेणें ७ वर्षनी अवस्थांमां श्रीवीरपासेंशी दीक्षा लीधी, (च के०) वली आठमा (नागदत्तो के०) नागदत्त, श्रेष्ठी पुत्र, अदता दानना त्यागी जाणवा ॥ १ ॥

मेअज्जा थूलिजद्दो, वयररिसी नंदिसेण सीहगिरी ॥

कयवन्नो अ सुकोसल, पुंमरिउं केसि करकंमु ॥ २ ॥

अर्थः—नवमा (मेअज्जा के०) मेतार्यमुनि, जेने माथे सुवर्णकारें आळां चांबमां वीट्यां, दशमा (थूलिजद्दो के०) श्रीथूलिजज्जमुनि, जेणें कोश्या-वेश्याने घरे चोमासुं कीधुं, अने अखंम शील राखुं, तथा वेश्याने आ विका कीधी, अगीयारमा (वयररिसी के०) वज्ररुषि एटले वज्रस्वामी, बारमा (नंदिसेण के०) नंदिषेणजी, जेणें वेश्याने घरे रहीं बार वर्षपर्यंत प्रतिदिवस दश दश जण प्रतिबोध्या, तेरमा (सीहगिरी के०) श्रीसिंहगि रिजी महाराज, ते श्रीवज्रस्वामीना गुरु, चउदमा (कयवन्नो के०) कृतवर्ण

कुंमार, श्रेष्ठिपुत्र, (च के०) वली पंदरमा(सुकोसल के०) सुकोशलमुनि, जे मनुं शरीर, वाघणीयें जहण कीधुं, शोलमा (पुंरुरिउ के०) श्रीपुंरुरिकजी श्रीप्रथम तीर्थकरना प्रथम गणधर, वली जे चैत्री पूनमने दिवसें पांचको मी मुनि संघातें सिद्धगिरिनी उपर सिद्धनगरीमां पहोता, सत्तरमा (केसि के०) केशीकुमार, ते परदेशी राजाना गुरु, अठारमा (करकंरु के०) करकंरु, प्रत्येकबुद्ध मुनि, जे जर्जरीभूत वृषज प्रत्ये जोशने साधु थया ॥ २ ॥

हल्ल विहल्ल सुदंसण, साल माहासाल सालिजहो
अ ॥ जहो दसन्नजहो, पसन्नचंदो अ जसजहो ॥ ३ ॥

अर्थ:—जंगणीशमा (हल्ल के०) हल्लकुमार, वीशमा (विहल्ल के०) विहल्लकुमार, ए बेहु पण श्रेणिकराजाना पुत्र जाणवा. एकवीशमा (सुदंसण के०) सुदर्शन शेट, जेना शीलने प्रजावें शूलिमांथी सिंहासन थयुं, बावी शमा (साल के०) साल मुनी, त्रेवीशमा (माहासाल के०) माहासाल मुनि, ए बे श्रीगौतमस्वामीजीयें प्रतिबोध्या, चोवीशमा (सालिजहोअ के०) सालिजहो प्रसिद्धजोगी, श्रेष्ठिपुत्र, पच्चीशमा (जहो के०) जहोबाहु स्वामी चतुर्दश पूर्वना जाण, षष्ठीशमा (दसन्नजहो के०) दशार्णजहो, ते रिद्धिगार वें, जे श्रीवीरने बांदवा आव्या, त्यां संयम लीधो, सत्तावीशमा (पसन्नचंदो अ के०) पसन्नचंद्र राजर्षि, जेणें रौद्रध्यानथी सातमी नरकनां दलीयां मेलव्यां, तेने शुक्लध्यानथी विखेरीने केवलज्ञान प्रगट कीधुं, अष्टावीशमा (जसजहो के०) श्रीयशोजहोसूरि, ते श्रीजहोबाहुस्वामीना गुरु जाणवा ॥ ३ ॥

जंबुपहु वंकचूलो, गयसुकुमालो अवंतिसुकुमालो ॥
धन्नो इलाइपुत्तो, चिलाइपुत्तो अ बाहुमुणी ॥ ४ ॥

अर्थ:—जंगलीशमा (जंबुपहु के०) जंबुप्रभुस्वामी. जे अष्टवधू अने नवाणुं क्रोरु ड्रव्य, त्यागीने चरम केवली थया, त्रीशमा (वंकचूलो के०) वंकचूलराजकुमार, जे कर्मना वशयकी चोरना स्वामी थया, पढी साधुयें दीधेलां व्रत पालीने देवलोकें गया. एकत्रीशमा (गयसुकुमालो के०) गयसुकुमार, श्रीकृष्णजीना न्हाना जाई, सोमलनो करेलो अग्निनो उपसर्ग सहन करी ने जे दीक्षाने दिवसेंज मोडें गया, बत्रीशमा (अवंतिसुकुमालो के०) अवंतिसुकुमार, जेनुं शीयालिणीयें शरीर जहण कीधुं, तोपण चारित्र धर्म

श्री न चळ्या, जे नलिनी गुल्मविमानें पडोता, तेन्नीशमा (धन्नों के०) धन्नो, ते शालिज्जडनो बनेवी, चोन्नीशमा (श्लाशपुत्तो के०) एलाचीपुत्र, जे नाट क करतां थकां केवलज्ञान पाम्या, पांन्नीशमा (चिलाशपुत्तो के०) चिलाति पुत्र, जेनुं शरीर, कीदीयोयें चालणीप्राय कीधुं, तो पण उपशम, विवेक अने संवरना अर्थविचारथकी न चूक्या, जे अतिशय ज्ञान पामी स्वर्गगामी थया, (च के०) वली ठन्नीशमा (बाहुमुणी के०) युगबाहु मुनि ॥ ४ ॥

अज्जगिरि अज्जरस्किअ, अज्जसुहठी उदायगो मण गो ॥ कालयसूरि संबो, पज्जुन्नो मूलदेवो अ ॥ ५ ॥

अर्थः—सामन्नीशमा (अज्जगिरि के०) आर्यमाहागिरिजी, श्रीधूलिज्जड स्वामीना शिष्य, आमन्नीशमा (अज्जरस्किअ के०) आर्यरक्षित महाराजा, उगणचालीशमा (अज्जसुहठी के०) आर्यसुहस्ती सूरि, धूलिज्जडजी जेना गुरु होता, चालिशमा (उदायगो के०) उदायिराजा, ते श्रीजगवतीसूत्रें प्रसिद्धे. एकतालीशमा (मणगो के०) मनकपुत्र, जेने अर्थें श्रीदशवैकालिक सूत्र नीपन्युं, वहेतालीशमा (कालयसूरिके०) श्रीकालिकाचार्यश्रीपन्नवणासूत्रना कर्ता, निगोदस्वरूपना वक्ता, त्रेंतालीशमा (संबो के०) सांबकुमार, अंबवतीना पुत्र, चुम्मालीशमा (पज्जुन्नो के०) प्रद्युम्न कुमार, रुक्मिणीना पुत्र, पीस्तालीशमा (मूलदेवोअ के०) मूलदेवराजा, जेणें तपस्वी साधुने निर्दोष अरुददीधा ॥ ५ ॥

पन्नवो विन्दुकुमारो, अद्दकुमारो दढप्पहारी अ ॥

सिज्जंस कूरगड्ढअ, सिज्जन्नव मेद्दकुमारोअ ॥ ६ ॥

अर्थः—वेंतालीशमा (पन्नवो के०) प्रन्नवस्वामीजी, जेने श्रीजंबुस्वामीयें प्रतिबोध्या, सुमतालीशमा (विन्दुकुमारो के०) विष्णुकुमार, जेणें श्रीसंघने कारणें लाख योजननुं रूप विकूव्युं, अरुतालीशमा (अद्दकुमारो के०) आर्द्धकुमार, जे पूर्वजवें संयम विराधवाथकी अनार्यदेशमां उपन्या, अने अज्जयकुमारें मोकलेली जिनप्रतिमा देखीने जेने पूर्वजव सांजख्यो, साधु थया, उगणपच्चाशमा (दढप्पहारी के०) दढप्रहारी चोर, चार हत्याना करनार; मुनि थइने मोर्के गया, (चके०) वली पच्चाशमा (सिज्जंस के०)

श्रेयांसकुमार, जेणें श्रीकृष्णदेवप्रत्यें इंदुरसनुं दान दीधुं, एकावनमा (कूरगकुअ के०) कूरगकु साधु, जेणें गुरुनुं द्युत जेथूंक ते सहित खीच की खातां केवलज्ञान उपाज्युं, बावनमा (सिद्धांजव के०) सिद्धांजव आचार्य. जेणें पूर्वथकी श्रीदशवैकालिक सूत्र उरुखुं, त्रेपनमा (मेहकुमारोअ के०) मेघकुमार श्रेणिकराजाना पुत्र, जेनें श्रीवीरप्रभुजीयें हाथीनो पूर्वलो जव संजलावीने संयममां स्थिर कीधो ॥ ६ ॥

एमाइ महासत्ता, दिंतु सुहं गुणगणेहिं संजुत्ता ॥

जेसिं नामग्गहणे, पावपबंधा विलय जंति ॥ ७ ॥

अर्थ:- (एमाइ के०) इत्यादिक बीजा पण खंधकुमार, खंदकमुनि, कपिलमुनि, हिरकेशी मुनि, संयतमुनि, दमदंतमुनीश्वर, दमसारमुनीश्वर प्रमुख (महासत्ता के०) महासत्त्वना धरनारा एटले महोटा पराक्रमी केटलाएक ते जवेंज मोडें गया, केटलाएक आगल मोडें जाशे, तेसवें मुज्जणी (सुहं के०) शिवसुखप्रत्यें (दिंतु के०) द्यो, आपो, ते महासत्ता केहवा ठे ? तो के (गुणगणेहिं के०) ज्ञानादिक गुणोना गणें करी एटले समूहें करिने (संजुत्ता के०) संयुक्त ठे, वली केहवा ठे ? तो के (जेसिं के०) जेना (नामग्गहणे के०) नामग्रहण करवाथकी (पावपबंधा के०) पापना प्रबंध एटले समूह जे ठे, ते (विलय के०) विनाश प्रत्यें (जंति के०) पामे ठे एवा ठे ॥ ७ ॥

सुलसा चंदनबाला, मणोरमा मयणरेहा दमयंती ॥

नमयासुंदरी सीया, नंदा जहा सुजहा य ॥ ८ ॥

अर्थ:- एक (सुलसा के०) सुलसा श्री वीरस्वामीनी मुख्य आविका, बीजी (चंदनबाला के०) चंदनबालिका श्रीवीरस्वामीनी प्रथम साधवी, त्रीजी (मणोरमा के०) मनोरमा सुदर्शनशेठनी जार्या, चोथी (मयणरेहा के०) मदनरेखा, नमिराजर्षिनी माता, पांचमी (दमयंती के०) दमयंती नलराजानी राणी, जेनुं मस्तक दीवानी पेरें प्रकाशकारी थातुं हतुं, ठठी (नमयासुंदरी के०) नर्मदासुंदरी, सातमी (सीया के०) सीता सती, आठमी (नंदा के०) नंदा ते अजयकुमारनी माता, तथा नवमी वज्रस्वा-

मीनी माता पण नंदा जाणवी, दशमी (जडा के०) जडा शेठाणी, शा
 लिजडानी माता, (च के०) वली अगीयारमी एवंतिसकुमारनी माता पण
 जडा जाणवी. बारमी (सुजडा के०) सुजडा जेणें काचे तांतणे चारणी
 बांधी, कूवामांथी जल काढी चंपानगरीनी पोख उघाळी, तथा तेरमी श्री
 कृष्णजीनी उरमान जगिनी, तेनुं नाम पण सुजडाज जाणवुं ॥ ८ ॥

रायमई रिसिदत्ता, पडमावइ अजंणा सिरि देवी ॥

जिष्ठ सुजिष्ठ मिगावई, पञ्चावई चिह्मणा देवी ॥ ९ ॥

अर्थः—चौदमी (रायमई के०) राजिमती जेणें गिरिगुफामांहे संयम
 थकी परुता एवा रथनेमि प्रत्यें सुजापित वचनें स्थिर कीघो. पंदरमी (रि
 सिदत्ता के०) ऋषिदत्ता सती, शोलमी (पडमावइ के०) पद्मावती करकं
 रुजीनी माता, सत्तरमी (अंजणा के०)अंजना सुंदरी, हनुमंतवीरनी माता,
 अठारमी (सिरीदेवी के०) श्रीदेवी, अतिमुक्तकुमारनी माता, उगणीशमी
 (जिष्ठ के०) ज्येष्ठा, वीशमी (सुजिष्ठ के०) सुज्येष्ठा, एकवीशमी (मिगा
 वई के०) मृगावती, बावीशमी (पञ्चावइ के०) प्रजावती त्रेवीशमी (चिह्म
 णादेवी के०) चेलणा राणी, ए पांचे चेला राजानी पुत्रीयो जाणवी ॥९॥

बंज्री सुंदरी रुपिणि, रेवइ कुंती सिवा जयंती य ॥

देवइ दोवइ धारणी, कलावई पुष्पचूला य ॥१०॥

अर्थः—चोवीशमी (बंज्री के०) ब्राह्मी, जरतनी जगिनी, पच्चीशमी
 (सुंदरी, के०) सुंदरी, ते बाहुबलनी जगिनी, षष्ठीशमी (रुपिणि के०)
 रुक्मिणी, जेणें वज्रस्वामीनी पासें कुमारिकापणामां दीक्षा लीधी, सत्तावी
 शमी (रेवइ के०) रेवती श्राविका, जेणें जगवानने कोलापाक वहोराव्यो,
 अष्टावीशमी (कुंती के०) कुंती, पांमवोनी माता, उगणत्रीशमी (सिवा-
 के०) शिवा, ते चेमाराजानी पुत्री, त्रीशमी (जयंती य के०) जयंती
 श्रीवीरस्वामीनी श्राविका. “जंते किं सबे जडा सिज्जांति?” इत्यादिक
 प्रश्ननी करवावाली, एकत्रीशमी (देवइ के०) देवकी, श्रीकृष्णजीनी
 माता, बत्रीशमी (दोवइ के०) डौपदी, पांमवचार्या, तेत्रीशमी (धारणी
 के०) धारणी, ते चंदनबालानी माता, चोत्रीशमी मेघकुमारनी माता पण

धारणी नामें जाणवी. पांत्रीशमी जंबुकुमारनी माता पण धारणी जाणवी. ठत्रीशमी (कलावई के०) कलावती, शीखने प्रजावें जेना कापेला हाथ वली नवपल्लव थया, (च के०) वली सारुत्रीशमी (पुष्पचूला के०) पुष्पचूलानामा साधवी, अनिकापुत्र आचार्यनी जक्तिना उल्लासथी जेणें केवल ज्ञान पाम्युं, जे वर्षाद वरसते आहार लावी ॥ १० ॥

पउमावई य गोरी, गंधारी लक्ष्मणा सुसीमा य ॥

जंबुवइ सच्चामा, रुपिणि कन्हठ महिसीउं ॥ ११ ॥

अर्थ:-आरुत्रीशमी (पउमावइ के०) पद्मावती, उंगणचालीशमी (गोरी के०) गौरी, चालीशमी (गंधारी के०) गांधारी, एकतालीशमी (लक्ष्मणा के०) लक्ष्मणा, बहेतालीशमी (सुसीमा के०) सुसीमा, (च के०) वली त्रेंतालीशमी (जंबुवइ के०) जांबुवती, चुम्मालीशमी (सच्चामा के०) सत्यचामा, पीस्तालीशमी (रुपिणि के०) रुक्मिणी ए (कन्हठ के०) श्रीकृष्णनी आठ, (महिसीउं के०) अग्रमहिषीयो ठे, एटले पटराणीयो ठे, अहिंचकार पादपूर्णार्थ ठे ॥ ११ ॥

जस्का य जस्कदिन्ना, जूआ तह चेव जूअदिन्ना य ॥

सेणा वेणा, रेणा, जयणीउं थूलिजहस्स ॥ १२ ॥

अर्थ:-डेंतालीशमी (जस्का के०) यक्षा, (च के०) वली सुरुतालीशमी (जस्कदिन्ना के०) यक्षदिन्ना, अरुतालीशमी (जूआ के०) जूता (तह के०) तथा (चेव के०) वली निश्रें, उंगणपच्चासमी (जूअदिन्ना के०) जूतदिन्ना, (च के०) वली पच्चासमी (सेणा के०) सेना, एकावन्नमी (वेणा के०) वेणा, बावन्नमी (रेणा के०) रेणा, ए सात (जयणीउं के०) जगिनीयो, (थूलिजहस्स के०) श्रीस्थूलिजहजीनी जाणवी ॥ १२ ॥

इच्चाइ महासइउं, जयंति अकलंकसीलकलिआउं ॥ अज्जवि

वज्जइ जासिं, जस पम्हो तिहुअणे सयले ॥ १३ ॥ ४८ ॥

अर्थ:- (इच्चाइ के०) इत्यादिक बीजी पण कमलावती, लीलावती, मानवती, मृगांकलेखा, चंद्रलेखा, मयणासुंदरी, कौशल्या प्रमुख (महा सइउं के०) जे महोटी सतीयो ते सर्वे. (जयंति के०) जयवंती ठे,

एटले सर्व स्त्रीयोमां प्रधान थाती हवी. केहवी थाती हवी? तो के (अकलंकसीलकलिआळ के०) निर्मल शील गुणें करीने सहित होती हवी, वली (जासिं के०) जेनो (जसपरुहो के०) जशनो ढोल, (तिहु अणोसयले के०) सकल त्रिभुवननेविषे (अद्यवि के०) आज पण (वज्झइ के०) वाजे ठे ॥ १३ ॥ इति सता सतीयोनी सद्यायं सूत्रार्थः ॥ ४० ॥

॥ अथ मन्हजिणाणं सद्याय ॥

मन्ह जिणाणं आणं, मिहं परिहरह धर सम्मत्तं ॥
ठविह आवसयंमी, उज्जुत्तो होइ पइदिवसं ॥ १ ॥

अर्थः—(जिणाणं के०) श्रीजिनेश्वरनी (आणं के०) आज्ञा तेने (मन्ह के०) मानवी, तथा (मीहं के०) मिथ्यात्वनो (परिहर के०) परिहार करवो, एटले त्याग करवो, अने (सम्मत्तं के०) समक्त्तने (धर के०) धरवो एटले धारण करवो. (ठविह के०) षड्विध एटले सामायि कादिक ठ प्रकारना (आवसयंमि के०) आवश्यकने विषे (पइदिवसं के०) प्रतिदिवस (उज्जुत्तो के०) उद्युक्तो एटले उद्यमवंत (होइ के०) होय एटले हो ॥ १ ॥

पवेसु पोसहवयं, दाणं सीलं तवो अ जावो अ ॥
सद्यायनमुक्कारो, परोवयारो अ जयणा अ ॥ २ ॥

अर्थः—चतुर्दशी आदिक (पवेसु के०) पर्वोना दिवसोने विषे (पोस हवयं के०) पौषधव्रत करवुं, अने (दाणं के०) सुपात्रने दान देवुं, (सीलं के०) शील पालवुं, (तवो के०) तप करवुं, (अ के०) वली (जावो के०) अनित्यादि जावनाउ जाववी (अके०) वली सद्याय के०) वाचना पृष्ठनादि पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, (नमुक्कारो के०) नमस्कारनो पाठ करवो. (परोवयारो के०) परोपकार करवो, (अ के०) वली (जयणाअ के०) जयणा राखवी एटले यत्नायें प्रवर्त्तवुं ॥ २ ॥

जिणपूआ जिणयुणिणं, गुरुथुअ साहम्मिआण वड्डह्वं ॥
ववहारस्स य सुधी, रहजुत्ता तिहजुत्ता य ॥ ३ ॥

अर्थ:- (जिणपूआ के०) श्रीजिनेश्वर जगवाननी पूजा नक्ति करवी,
(जिणशुणिणं के०) श्रीजिनेश्वरनी स्तुति करवी, (गुरुशुअ के०) गुरु
नी स्तुति करवी अने (साहम्मिआण वड्डहं के०) साधर्मियोनी वात्स
लता करवी, ए (वंवहारस्सय सुद्धि के०) व्यवहारनी शुद्धि ते (रहजुत्ता
के०) रथयात्रा अने (तिहजुत्ता य के०) तीर्थयात्रा सहित करवी ॥ ३ ॥

उवसम विवेक संवर, जासा समिई ठजीवकरुणा य ॥

धम्मिअ जण संसग्गो, करणदमो चरिण परिणामो ॥ ४ ॥

अर्थ:- (उवसम के०) उपशम एटले द्दमा धारण करवी, तथा (विवे
क के०) विवेक अने (संवर के०) संवर जाव राखवो (जासा समिई के०)
जासा समिति अने (ठजीव करुणाय के०) पृथिव्यादिक ठ प्रकारनो जे जी
व निकाय तेमना उपर करुणा, एटले दया राखवी, रक्षा करवी तथा
(धम्मिअ जण संसग्गो के०) धार्मिक जनोनी साथें संसर्ग करवो, तथा
(करण के०) रसनादिक पांच इंद्रियो तेने (दमो के०) दमवुं दमन क
रवुं, अने (चरिण परिणामो के०) चारित्रना परिणाम राखवा ॥ ४ ॥

संघोवरि बहुमाणो, पुढ्य लिहणं पजावणा तिहे ॥

सट्ठाण किच्च मेअं, निच्चं सुगुरू वएसेणं ॥ ५ ॥

इति श्रावकदिनकृत्य सद्वाय ॥ ४ए ॥

अर्थ:- (संघोवरि के०) चतुर्विध श्रीसंघनी उपर (बहुमाणो के०) ब
हुमान राखवुं, एटले श्रीसंघनुं बहुमान करवुं, तथा (पुढ्यलिहणं
के०) पुस्तक लिखावुं अने (पजावणातिहे के०) तीर्थमां प्रजावना कर
वी. (सट्ठाण के०) श्रावक जनोना (निच्चं के०) नित्य करवा योग्य
(किच्च के०) कृत्य ते (मेअं के०) एअं एटले ए ठे ते (सुगुरुवए सेणं
के०) सुगुरुना उपदेशें करी जाणी लेवा ॥ ५ ॥ इति ॥ ४ए ॥

॥ अथ संथारापोरिसि लिख्यते ॥

निसिही, निसिही, निसिही, नमो खमासमणाणं गोय
माईणं महामुणीणं ॥ आटलो पाठ तथा नवकार त
था करेमि जंतं सामाइयं ए सर्वं पाठ त्रण वार कही

ने पढी ॥ अणुजाणह जिठिजा, ठिजा ॥ अणुजा
णह परम गुरु ॥ गुरु गुण रयणेहिं मंमिअ सरीरा ॥
बहुपन्निपुन्ना पोरिसि, राइअ संथारए ठामि ॥ १ ॥

अर्थः—हवे अर्थ विज्ञाषायें करी संथारानो विधि लखीयें ठैयें. अर्हीयां साधु तथा श्रावक, पन्निक्कमणां करीने पढी स्वाध्याय करे, एटले जणवुं, गणवुं करे, पढी पोरिसी थये ठते आचार्य समीपें आवे, तिहां खमासमण दइने कहे. इहाकारेण संदिसह जगवन् “बहु पन्निपुन्ना पोरिसि, राइअ संथारए ठामि” एनो अर्थ लखियें ठैयें. (जगवन् के०) हे जगवन् ! संपूर्ण ऐश्वर्यादिक गुणें युक्त ! तमें (इहाकारेण के०) पोतानी इहायें करी. मुऊ ने (संदिसह के०) आदेश आपो. (बहुपन्निपुन्नापोरिसि के०) घणी प्रतिपूर्ण एवी पोरिसि थइ माटे (राइअ के०) रात्रि संबंधी (संथारए के०) संथारा प्रत्ये (ठामि के०) हुं करुं ? गुरु आदेश आपे, पढी इरियावहियं पूर्वक चैत्यवंदन करे, पढी शरीरचिंता लघुशंकादिक कार्य सर्व करे, पढी यत्ना यें करी संथारो करे. पढी नाबो पग, संथारानी साथें राखीने मुखवस्त्रिका नुं प्रतिलेखन करे एटले मुहपत्ती पन्निवेहे, पढी त्रण वार निसिही जणे, (निसिही के०) पाप व्यापारनो निषेध करीने, (महामुणीणं के०) महोटा मुनीश्वर एवा (गोयमाईणं के०) श्रीगौतमादिक. (खमामसणाणं के०) क्षमाश्रमण जे ठे, ते प्रत्ये (एमो के०) नमस्कार करे, पढी (जिठिजा के) हे ज्येष्ठार्या ! एटले हे वृद्धसाधुं ? तमें मुजने (अणुजाणह के०) आज्ञा आपो, ए प्रकारें कहेतो थको, संथारानी उपर रह्यो थको, नमस्कारपूर्वक सामायिक पाठ त्रण वार जणे, पढी आवी रीतें कहे, ते कहे ठे. (गुरुगुणरयणेहिं के०) प्रतिरूपादिक आचार्यना गुरुगुण एटले महोटा जे गुण, ते रूप रत्नोयें करी (मंमिअसरीरा के०) मंमिअ ठे, शोजित ठे शरीर जेनां एवा (परमगुरु के०) उत्कृष्ट गुरुं तेमने संबोधन दइ, बोला वीयें, के हे परमगुरु ! तमे मुजने (अणुजाणह के०) आदेश आपो. प्रतिपूर्ण एटले घणी एवी पोरिसि थइ माटे रात्रिसंथारकनी उपर हुं तिष्ठुं ? एटले विश्राम करुं ? निद्रा मुकाउं ! अर्हीयां सुधी गद्यपाठ तथा एक गाथा मां संथारानी आज्ञानुं स्वरूप कह्युं ॥ १ ॥

हवे वली आगल बे गाथायें करी संथारानी आझा प्रमुखतुं
स्वरूप कहियें ठैयें.

अणुजाणह संथारं, बाहुवहाणेण वामपासेणं ॥
कुकुडिपाय पसारण, अंतरंत पमज्जए जूमिं ॥ १ ॥
संकोइअ संडासा, उवडंते य कायपहिलेहा ॥
दवाई उवजंगं, ऊसास निरुज्जणा लोए ॥ ३ ॥

अर्थः—(संथारं के०) संथारानी, हे जगवन! तमें मुजने (अणुजाणहके०) आझा आपो, पढी गुरु आझा आपे, तेवारें (बाहुवहाणेण के०) बाहु अने हाथने उपधानें करी एटले उशीके करी (वामपासेण के०) दाबे पासें सूवे, ते पण शी रीरें सूवे? तो के (कुकुमि के०) कुकुमीनी पेरें आकाशने विषे (पायपसारण के०) पग पसारीने सूवे, जो ए रीतें (अंतरंत के०) असमर्थ थकां नहीं रहि शकाय, तो शुं करे? ते कहियें ठैयें जूमिं के०) जूमि प्रत्यें (पमज्जए के०) प्रमाजीं, पूंजीने तिहां पग स्थापे ॥ १ ॥

ज्यारें पग संकोचवो होय, त्यारें (संडासा के०) साथल संधी प्रत्यें पूंजीने (संकोइअ के०) संकोचे, अने ज्यारें पासुं फेरवुं होय, त्यारें (काय के०) शरीरत्यें (पहिलेहा के०) प्रतिखेखीने एटले शरीरने प्रमाजीं पूंजीने, (उवडंते के०) उडत्तें, एटले पासुं फेरवे. ए सूवानो प्रकार कह्यो. हवे (च के०) वली जागवानो प्रकार कहियें ठैयें, ज्यारें लघुशंका दिकने अर्थें उठे, तेवारें (दवाईउवजंगं के०) द्रव्यादिकना उपयोग करे एटले ते विचार करे, जे द्रव्यथकी हुं कोण हुं? साधु हुं के गृहस्थ हुं? अने क्षेत्र थकी एम विचारे के हुं उपर हुं, के नीचें हुं? के कोइ अन्य स्थानकें हुं? कालथकी शुं विचारे? तो के हमणां रात्रि ठे, के दिवस ठे? जो रात्रि ठे, तो केटली रात्रि बाकी हशे? इत्यादि कालथी विचार करे, उपयोग आपे अने जावथी तो आम विचारे के महारे लघुशंकादिकनी बाधा ठे, किंवा नथी? एवा चार प्रकारें उपयोग देतां, विचार करतां जो नीजान जाय, तो (ऊसासनिरुज्जण के०) उड्ढास, निःश्वास प्रत्यें रुंधीने एटले नासिका दबावीने निज्रा दूर करे ते निज्रा दूर थाय पढी (आलोए के०)

આલોક પ્રત્યે જૂણ ઇટલે બાહેર નિકલવાનાં દ્વાર પ્રત્યે દેલે, ત્યાં જહ
લગુશંકાદિક કરીને પઠી ધર્મધ્યાનમાં પ્રવર્તે ॥ ૩ ॥

જહ મે હુજા પમાડ, હમસ્સ દેહસ્સિમાહ રયણી ॥

આહારમુવહિદેહં, સઘં તિવિદેણ વોસિરિચ્છં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—હવે સુહ રહેવાથી પ્રથમ શું કરવું ? તે કહિયેં ઠેયે. (હમાહરણી ૧ કેળ) એહ રાત્રિને વિષે (જહ કેળ) જો (મે કેળ) મહારે (હમસ્સદેહસ્સ કેળ) આ દેહસંબંધી (પમાડ કેળ) પ્રમાદ ઇટલે મરવું, (હુવ કેળ) આય તો (આહારં કેળ) અશનાદિક ચાર પ્રકારના આહાર પ્રત્યે (ડવહિ કેળ) ઉપધિ જે વસ્ત્ર, પાત્રાદિક તેપ્રત્યે, તથા (દેહં કેળ) શરીર પ્રત્યે અથવા (ડવહિદેહં કેળ) શરીર સંબંધિ ઉપધિ પ્રત્યે, (સઘં કેળ) બીજા પણ સર્વપ્રત્યે (તિવિદેણ કેળ) ત્રિવિધેં કરી ઇટલે મન, વચન અને કાયાયેં કરી (વોસિરિચ્છં કેળ) હું વોસિરાવું હું, ત્યાંયું હું ॥ ૪ ॥

ચત્તારિ મંગલં, અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં,

સાદુ મંગલં, કેવલિપણ્ણત્તો ધમ્મો મંગલં ॥ ૫ ॥

ચત્તારિ લોગુત્તમા, અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધાલોગુ

ત્તમા, સાદુ લોગુત્તમા, કેવલિપણ્ણત્તો ધમ્મો લોગુ

ત્તમો ॥ ૬ ॥ ચત્તારિ સરણં પવજ્ઞામિ, અરિહંતે સરણં

પવજ્ઞામિ, સિદ્ધે સરણં પવજ્ઞામિ, સાદુ સરણં પવ

જ્ઞામિ, કેવલિપણ્ણત્તં ધમ્મં સરણં પવજ્ઞામિ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—(ચત્તારિ કેળ) ચાર (મંગલં કેળ) માંગલિક છે તેમાં એક તો અરિહંતા કેળ) જેણે રાગાદિક અંતરંગ વૈરીને હણ્યા તે શ્રીઅરિહંત (મંગલં કેળ) માંગલિક છે બીજા (સિદ્ધા કેળ) અષ્ટ કર્મોનો ક્ષય કરીને જે સિદ્ધિપદને પામ્યા છે, તે સિદ્ધ. (મંગલં કેળ) માંગલિક છે, ત્રીજા (સાદુ કેળ) સમ્યક્જ્ઞાન ક્રિયાયેં કરી શિવસુખના સાધક જે સાધુ, તે (મંગલં કેળ) માંગલિક છે, ચોથો (કેવલિ કેળ) શ્રીકેવલીજગવંતે (પણ્ણત્તો કેળ) પ્રરૂપ્યો એવો જે શ્રુતચારિત્રરૂપ (ધમ્મો કેળ) ધર્મ, તે (મંગલં કેળ) માંગલિક છે ॥ ૫ ॥ (ચત્તારિ કેળ) ચાર (લોગુત્તમા કેળ) લોકમાંહે ઉત્તમ છે, એક (અરિ

हंता के०) श्री अरिहंत ठे, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, वीजा (सिद्धा के०) सिद्ध जे ठे ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, त्रीजा (साहु के०) साधु ठे, ते (लोयुत्तमा ते०) लोकमां उत्तम ठे, चोथो (केवली के) श्रीकेवलियें (पण्तो के०) प्ररूप्यो जे (धम्मो के) धर्म, ते (लोयुत्तमो के०) लोकमां उत्तम ठे ॥ ६ ॥ (चत्तारि के०) चार (सरणं के) शरण प्रत्यें (पवज्जामि के०) हुं पक्खिज्जुं हुं. अंगी कार करुं हुं. एक तो (अरिहंते सरणं के०) श्रीअरिहंत शरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं हुं. बीजुं (सिद्धेसरणं के०) श्री-सिद्धशरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं हुं, त्रीजुं (साहुं सरणं के०) साधुशरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं हुं चोथुं (केवलि के) श्रीकेवलियें (पण्तं के०) प्ररूप्यो जाण्यो एवो जे (धम्मं के०) धर्म तेनो (सरणं के०) शरणप्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं हुं ॥ ७ ॥

पाणाइवायमलियं, चोरिकं मेहुणं दविणमुठं ॥

कोहं माणं मायं, लोचं पिज्जं तहा दोसं ॥ ८ ॥

कलहं अप्रस्काणं, पेसुन्नं रइ अरइ समाजत्तं ॥

परपरिवायं माया, मोसं मिञ्जत्तसद्धं च ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (पाणाइवाय के०) प्राणातिपात ते जीवहिंसा, बीजुं (अलियं के०) अलिक वचन एटले मृषावाद, त्रीजुं (चोरिकं के०) चोरी, एटले अदत्तादान, चोथुं (मेहुणं के०) मैथुन एटले स्त्रीप्रमुखनो जोग, पांचसुं (दविणमुठं के०) पुज्जलद्रव्यने विषे मूर्खा, एटले परिग्रह, ठठो (कोहं के०) क्रोध, सातमो (माणं के०) मान एटले अहंकार, आठमो (मायं के०) माया ते कपट, नवमो (लोहं के०) लोच, दशमो (पिज्जं के०) प्रेम ते राग, (तहा के०) तथा अगियारमो (दोसं के०) दोष ते छेप ॥ ८ ॥ बारमो (कलहं के) क्लेश, तेरमो (अप्रस्काणं के०) अन्ध्याख्यान, एटले परनेआल देवुं, चोदसुं (पेसुन्नं के०) पैशून्य एटले चुगली चामी करवी, पंदरसुं (रइअर इके०) पुज्जल पदार्थोने विषे रति तथा

खुशी पण एमां ग्रहण करवी अने अरति ते शुभकार्यने विषे दिलगीरी, तेणें करीने (समाजत्तं के०) सहित, शोलमो (परपरिवायं के०) परनो परिवाद एटले निंदा, सत्तरमो (मायामोसं के०) मायामृषा एटले कपट सहित जूठ बोलवुं, अढारमुं (मिहत्तसद्धं के०) मिथ्यात्वनुं शक्य एटले श्री जिनमतथी विपरीत मतनी श्रद्धा, तेने मिथ्यात्वशक्य कहियें. अहीं चकार जे ठे, ते समुच्चयार्थवाची ठे. ए अढार पाप स्थानकनां नाम कहां ॥ ए ॥

हवे आगलनी गाथामां एनो त्याग कहियें छैयें.

वोसिरिसु इमाइं सु, रूक मग्ग संसग्ग विग्घ जूआइं ॥

डुग्गइ निबंधणाइं अछारस पावठाणाइं ॥ १० ॥

अर्थ:—(इमाइं के०) ए प्रत्यक्ष, (अछारसपावठाणाइं के०) अढार पापस्थानक जे ठे, ते प्रत्ये रे जीव ! तुं (वोसिरिसु के०) वोसिराव एट ले त्याग कर. ते अढार पापस्थानक केहवां ठे? तो के (मुक्कमग्ग के०) मोक्षमार्गने विषे (संसग्ग के०) संसर्ग करता एटले गमन (करता एवा जीवोने (विग्घजूआइं के०) विघ्नभूत ठे, एटले अंतरायनां करनार ठे. वदी ते पापस्थानक केहवां ठे? तो के (डुग्गइ के०) डुर्गति जे नरकनिगोदा दिकनी गति तेना (निबंधणाइं के०) कारण ठे ॥ १० ॥

एगो हं नब्बि मे कोई नाहमन्नस्स कस्सई ॥

एवं अदीणमणसो, अप्पाणमणुसासई ॥ ११ ॥

अर्थ:—(अहं के०) हुं (एगो के०) एक हुं, (मे के०) महारो (कोई के०) कोई (नब्बि के०) नहीं, अने (अन्नस्सकस्सई के०) अन्य कोइनो (अहं के०) हुं (न के०) नहीं, (एवं के०) एम, (अदीणमणसो के०) अदीनमनथको एटले सावधानचित्त थयो अको (अप्पाण के०) आत्माप्रत्ये (अणुसासई के०) शीखामण आपे ॥ ११ ॥

एगो मे सासउं अप्पा, नाणदंसणसंजउं ॥

सेसा मे बाहिरा जावा, सवे संजोगल्लक्खणा ॥ १२ ॥

अर्थ:—(नाणदंसण के०) ज्ञान दर्शनें करी (संजुउं के०) संयुत ए टले सहित एवो (सासउं के०) शाश्वतो सदा, नित्य एवो (एगो के०)

रागादिक प्रजावर्धी रहित एकज, (मे के०) महारो (अप्पा के०) आत्मा ठे, (सेसा के०) शेष थाकता रखा जे (संजोगलक्षणा के०) अव्ययकी तन, धन, कुटुंबादि संयोग मिलापरूप अने जावथकी विषय कषा यादिरूप संयोग मिलाप, एवा (जावा के०) जाव जे ठे ते (सबे के०) सर्वे (मे के०) महारा खरूपथकी (बाहिरा के०) बाह्य ठे, एटवे न्यारा ठे ॥१७॥

संजोगमूला जीवेण, पत्ता डुखपरंपरा ॥ तम्हा

संजोगसंबंध, सबं तिविहेण वोसिरियं ॥ ३ ॥

अर्थः—तन, धन, कुटुंब ममत्वादि रूपनो (संयोग के०) संयोग एटवे मिलाप, तेहीज (मूला के०) मूलकारण ठे जेनुं एवी (डुखपरंपरा के०) दुःख नी श्रेणी ते (जीवेण के०) जीवें (पत्ता के०) पामी (तम्हा के०) ते कारण माटे (संजोगसंबंध के०) पूर्वोक्त जे संयोग संबंध ठे, ते (सबं के०) सर्व प्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी (वोसिरियं के०) हुं वोसिरावुं हुं अथवा त्याहुं हुं, एम कहेवुं ॥ १३ ॥

अरिहंतो मह देवो, जावज्जीवं सुसाहुणो गुरुणो ॥

जिणपन्नत्तं तत्तं, इय सम्मत्तं मए गहियं ॥ १४ ॥

अर्थः—(अरिहंतो के०) श्रीअरिहंत अने सिद्ध जगवंत, ते (मह के०) महारा (देवो के०) देव ठे. (जावज्जीवं के०) ज्यां सुधी जीवु त्यां सुधी (सुसाहुणो के०) सुसाधु, जे जिनमतने विषे सावधान सम्यक् ज्ञानक्रियावान् एवा आचार्य उपाध्याय अने मुनि, ते महारा (गुरुणो के०) गुरु ठे, ज्यां सुधी जीवुं, त्यां सुधी (जिण के०) जिनेश्वर देवोयें (पन्नत्तं के०) प्ररूप्युं जांख्युं एवुं जे दयामूल तथा विनयमूल तत्त्व, अथवा ज्ञान, दर्शन, चारित्र अने तपोरूप (तत्तं के०) तत्त्व, ते महारो धर्म ठे. जावज्जीव सुधी (इय के०) ए प्रकारें (सम्मत्तं के०) सम्यक्त्व (मए के०) महारे जीवें (गहियं के०) ग्रह्युं अंगीकार कीधुं ॥ १४ ॥ इति रात्रिसंस्तारकविधिसूत्रार्थः ॥

खमिअ खमाविअ मइ खमिय, सबह जीवनिका
य ॥ सिअह साख आलोयणह, मुज्जह वइर न जा

व ॥१५॥ सवे जीवा कम्मवस, चउदह राज जमंत ॥
 ते मे सव खमाविआ, मुज्झवि तेह खमंत ॥ १६ ॥
 जं जं मणेण बद्धं, जं जं वाएण आसिअं पावं ॥ जं जं
 काएण कयं, मिह्मा मि डुक्कडं तस्स ॥१७॥ इति॥५०॥

॥ अथ ज्ञानपंचमीस्तुति प्रारंभः ॥

॥ श्रीनेमिः पंचरूपत्रिदशपतिकृतप्राज्यजन्माजिषे
 क, श्रृंचत्पंचाक्षमत्तद्विरदमदजिदा पंचवक्रोपमानः॥
 निर्मुक्तः पंचदेह्याः परमसुखमयप्रास्तकर्मप्रपंचः,
 कल्याणं पंचमीसत्तपसि वितनुतां पंचमज्ञानवान् वः॥१॥

अर्थः—(श्रीनेमिः के०) श्रीनेमिनाथ जगवान्, ते (व के०) तमारा
 (पंचमीसत्तपसि के०) पंचमीना सारा तपने विषे (कल्याणं के०) निर्वि
 घ्नप्रत्ये (वितनुतां के०) विस्तारो. हवे ते नेमिनाथ जगवान् केहवा ठे ?
 तो के (पंचरूप के०) पांच रूपे करीने (त्रिदशपति के०) देवतानो पति एवो
 जे इंद्र, तेणें (कृत के०) कस्यो ठे, (प्राज्यजन्माजिषेकः के०) महोदो अने
 उत्तम जन्माजिषेक जेमनो एवा, वली ते केहवा ठे ? तो के (चंचत् के०)
 दीपता एवां (पंचाक्ष के०) पांच इंद्रियो तेरूप (मत्त के०) मदोन्मत्त
 एवो (द्विरद के०) हस्ती, तेना (मदजिदा के०) मद जेदवे करीने (पंचवक्रो
 पमानः के०) पंचवक्र जे सिंह तेनुं ठे उपमान जेमने एवा ठे, वली ते
 केहवा ठे ? तो के (पंचदेह्याः के०) औदारिकादिक पांच शरीर ते थकी
 (निर्मुक्तः के०) मुक्त थया एवा, वली ते केहवा ठे ? तो के (परम के०)
 उत्कृष्ट एटले अतींद्रिय एवा (सुखमय के०) सुखें करी सहित, वली ते केहवा
 ठे ? तो के (प्रास्त के०) प्रकर्षें करी टाढ्या ठे, (कर्मप्रपंचः के०) कर्मना
 प्रपंच एटले विस्तार जेमणें एवा, वली ते केहवा ठे ? तो के (पंचमज्ञान
 वान् के०) पांचमुं ज्ञान जे केवलज्ञान तेणें करी युक्त ठे ॥ १ ॥

संप्रीणन् सच्चकोरान् शिवतिलकसमः कौशिकानंदमूर्तिः,
 पुण्याब्धिप्रीतिदायी सितरुचिरिव यः स्वीयगोत्रिस्तमांसि॥

सांझाणि ध्वंसमानः सकलकुवलयोद्धासमुच्चैश्चकार, ज्ञानं
पुण्याजिनौघः स तपसि जविनां पंचमीवासरस्य ॥ १ ॥

अर्थः—हवे जिनसमुदायने चंद्रनी समानता रूपें स्तवे ठे. (सितरु
चिरिव के०) चंद्रमा सदृश एवो तथा (शिवतिलकसमः के०) शिव
जे मोक्ष तेने विषे तिलकसमान एवो (यः के०) जे (जिनौघः के०)
जिनसमुदाय ठे, ते (जविनां के०) जव्यजनोना (पंचमीवासरस्य के०)
पंचमीना दिवसना (सतपसि के०) रूपा तपने विषे (ज्ञानं के०) ज्ञान
जे तेने (पुण्यात् के०) पुष्टिने करो. हवे ते जिनसमुदायने चंद्रतुल्यत।
केहवी रीतें ठे? ते सर्व, विशेषणों करीने कहे ठे. जेम चंद्र (सच्चको
रान् के०) उत्तम जे चकोर तेमने (संप्रीणन् के०) रुडे प्रकारें आनंद करे
ठे, तेम ए श्रीजिनसमुदाय पण (सच्चकोरान् के०) सत्पुरुषरूप जे चकोर
तेमने (संप्रीणन् के०) सम्यक् प्रकारें हर्ष करे ठे. वली जेम चंद्र (कौशिक
के०) घूर, तेने (आनंदमूर्तिः के०) आनंददायक ठे मूर्ति जेनी एवो ठे,
तेम ए जिनसमुदाय पण (कौशिक के०) इंद्र तेने (आनंदमूर्तिः के०)
आनंदरूप ठे मूर्ति जेनी एवो ठे. तथा जेम चंद्र, (पुण्याब्धि के०) पु-
ण्यकारक समुद्र तेने (प्रीतिदायी के०) प्रीतिदायिक ठे, तेम जिनौघ पण
(पुण्याब्धि के०) पुण्यरूप जे समुद्र तेने (प्रीतिदायी के०) प्रीतिनो देना
रो ठे, तथा जेम चंद्र (स्वीय के०) पोतानां (गोत्रिः के०) किरणों
करी (सांझाणि के०) गाढ एवां (तमांसि के०) अंधकारोने (ध्वंसमानः
के०) ध्वंस एटले नाश करनारो ठे, तेम जिनौघ पण (सांझाणि के०)
गाढ एवां (तमांसि के०) जीवोनां अज्ञान, तेमने (ध्वंसमानः के०)
ध्वंस एटले नाशनो करनारो ठे. तथा जेम चंद्र, (सकलकुवलय के०)
समग्र कुवलय जे चंद्रविकासी एवां कमलो, तेने (उद्धासं के०) वीकसित
पणाने (उच्चैः के०) अत्यंत (चकार के०) करतो हवो, तेम ए जिनौ
घ पण (कुवलय के०) पृथ्वीवलय तेने (उद्धासं के०) हर्षने (चका
र के०) करतो हवो एवो ठे, माटे तेने चंद्रमानी उपमा योग्य ठे ॥ १ ॥

पीत्वा नानाजिधार्थामृतरसमसमं यांति यांस्यंति जग्मु,
र्जीवा यस्मादनेके विधिवदमरतां प्राज्यनिर्वाणपुर्याम् ॥

यात्वा देवाधिदेवागमदशमसुधाकुंरुमानंदहेतुः स्तत्पं
चम्यास्तपस्युद्यतविशदधियां ज्ञाविनामस्तु नित्यम् ॥३॥

अर्थः—(देवाधिदेव के०) श्री वीतराग देव तेनो (आगम के०) सि
द्धांत ते रूप (दशम के०) दशमो, एवो (सुधाकुंरु के०) अमृतकुंरु
जे ठे (तत् के०) ते (पंचम्याः के०) ज्ञानपंचमीना (तपसि के०) त-
पने विषे (उद्यत के०) उजमाल तथा (विशदधियां के०) निर्मल ठे
बुद्धि जेमनी एवा (ज्ञाविनां के०) ज्ञाविक ज्ञव्य जीवोने (आनंदहेतुः
के०) आनंदनो कारणचूत (नित्यं के०) निरंतर (अस्तु के०) थाई.
हवे ते जिनागमरूप दशम सुधाकुंरु केहवो ठे? तो के (नानाजिधार्था
मृतरसं के०) नाना प्रकारनां ठे नाम जेमनां एवा जे अर्थो, ते रूप अ
मृतरस ठे जेमां एवो ठे तेने (विधिवत् के०) विधिप्रमाणे (पीत्वा के०)
पान करीने (असमं के०) निरुपम एवा सुखने (यास्यंति के०) पामशे,
(यांति के०) पामे ठे, अने (जग्मुः के०) पामता हवा. (यस्मात् के०)
जेनुं पान करवायकी (अनेके के०) अनेक एवा (जीवाः के०) जीवो
जे ठे ते (प्राज्यं के०) महोटी एवी (निर्वाणपुण्यां के०) मोक्षनगरीने विषे
अमरतां के०) अजरामर पणाने (यात्वा के०) पामीने स्वस्थ थाय ठे ॥३॥

स्वर्णालंकारवल्गुनमणिकिरणगणध्वस्तनित्यांधकारा, हुंका
रावदूरीकृतसुकृतजनव्रातविघ्नप्रचारा ॥ देवी श्रीअंबि
काख्या जिनवरचरणांजोजन्तुंगीसमाना, पंचम्यहस्त
पोथें वितरतु कुशलं धीमतां सावधाना ॥ ४ ॥ ५१ ॥

अर्थः—(श्रीअंबिकाख्या के०) श्रीअंबिका ठे नाम जेनुं एवी (देवी
के०) देवी. ते (सावधाना के०) सावधान एवी ठती (धीमतां के०) बु
द्धिमान् एवा ज्ञविक जीवना (पंचम्यहः के०) पंचमीना दिवसना (त
पोर्थ के०) तपने मार्ते (कुशलं के०) कुशल जे ठे तेने (वितरतु के०)
विस्तारो. ते देवी कहेवी ठे? तो के (स्वर्णालंकार के०) सुवर्णना जे अलंकार
तेने विषे (वल्गुनमणिकिरणगण के०) वलग्या एवा जे मणि तेनां किरण तेना
जे गण, तेणें करी (ध्वस्तनित्यांधकारा के०) टाढयो ठे निरंतर अंधकार

जेणें, वली ते देवी केहेवी ठे ? तो के (हुंकार के०) हुंकारनो (आराव के०) शब्द तेणें करी (दूरीकृत के०) दूर कऱ्या ठे (सुकृतजनव्रात के०) सुकृतनो करनारो एवो जे जनसमूह तेना (विघ्नप्रचारा के०) विघ्नना प्रचार जेणें, वली ते देवी केहेवी ठे, तो के (जिनवरचरणांजोज के०) श्रीवीतरागनां चरणरूप कमल, तेने विषे (जूंगीसमाना के०) जमरी समान ठे ॥४॥५॥
हवे पाक्षिकादि प्रतिक्रमण योग्य सूत्रां लखियें ठैयें.

॥ अथ सकलार्हत् प्रारंभः ॥

सकलार्हत्प्रतिष्ठान, मधिष्ठानं शिवश्रियः ॥

चूर्चुवःस्वस्वयीशान,मार्हत्यं प्रणिदध्महे॥१॥

अर्थः—(आर्हत्यं के०) अरिहंतनो जे समूह, तेने अमो (प्रणिदध्महे के०) चित्तमांहे ध्यान करीयें ठैयें. हवे ते आर्हत्य केहेवुं ठे ? तो के (सकल के०) समग्रने (अर्हत् के०) पूजवानुं (प्रतिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे ? तो के (शिवश्रियः के०) मोक्षरूप लक्ष्मीनुं (अधिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे ? तो के (चूर्चुः के०) मनुष्यलोक, (चुवः के०) पाताललोक, (स्वःके०) देवलोक, ए (त्रयी के०) त्रण लोक तेनुं (ईशानं के०) स्वामी ठे ॥ १ ॥

नामाकृतिद्रव्यज्ञावैः, पुनतस्त्रिजगज्जनम् ॥

क्षेत्रे काले च सर्वस्मि, ब्रह्मतः समुपास्महे ॥२॥

अर्थः—(सर्वस्मिन् के०) सर्व एवां (क्षेत्रे के०) सर्व एवां क्षेत्रने विषे, (च के०) वली (काले के०) समस्तकालने विषे एटले अतीत, अनागत अने वर्तमान कालने विषे, (नाम के०) नामनिक्षेप, ते तीर्थकरनाम कर्मोदय जाणवो तथा (आकृति के०) स्थापनानिक्षेप, ते जिनप्रतिमा जाणवी. (द्रव्य के०) द्रव्यनिक्षेप, ते जिनना जीव जे आगल थारो, ते जाणवा, (ज्ञावैः के०) ज्ञावनिक्षेप, ते समवसरणने विषे बिराजमान श्रीसीमंधर स्वामीप्रमुख जाणवा. ए चार निक्षेपायें करी (त्रिजगज्जनम् के०) त्रण जगतना जे जनो तेप्रत्यें (पुनतः के०) पवित्र करनार एवा

(अर्हतः के०) श्रीअरिहंत प्रजुने (समुपास्महे के०) वंदन, सत्कार, सन्मानादिकें करी अमें सेवीयें ठैयें ॥ २ ॥

हवे वर्त्तमान चोवीशजिनने प्रणाम करवा इत्ततो ठतो
प्रथम श्री ऋषजदेवजीने स्तवे ठे.

आदिमं पृथिवीनाथ, मादिमं निःपरिग्रहम् ॥

आदिमं तीर्थनाथं च, ऋषजस्वामिनं स्तुमः ॥३॥

अर्थः—प्रथम (ऋषज के०) जेमनी मातायें स्वप्नमां वृषज दीठो, माटें ऋषज कहियें, अथवा जेमनी दक्षिण जंघाने विषे वृषजनं चिन्ह ठे माटें ऋषज कहियें, एवा (स्वामिनं के०) श्री ऋषज स्वामी तेने (स्तुमः के०) स्तवियें ठैयें. ते केहवा ठे ? तो के (आदिमंपृथिवीनाथं के०) प्रथम पृथिवीना नाथ, अर्थात् सर्वनी आदिमां राजा एवा, तथा वली ते केहवा ठे ? तो के (आदिमं के०) सर्वथी प्रथम एवा (निःपरिग्रहं के०) निःशेष पणायें करीने त्याग कख्यो ठे परिग्रह जेणें एवा अर्थात् अग्रिम साधु ठे. वली ते केहवा ठे ? तो के (आदिमं के०) प्रथम एवा (तीर्थनाथं के०) तीर्थना नाथ अर्थात् आदिम तीर्थकर एवा ठे ॥ ३ ॥

हवे बीजा श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अर्हतमजितं विश्व, कमलाकरजास्करम् ॥ अ

म्बानकेवलादर्श, संक्रातजगतं स्तुवे ॥ ४ ॥

अर्थः—(अजितं के०) कर्मोयें जींती न शकाय माटें अजित अथवा माताना गर्जेमां रहे ठते अन्य राजायें एमनां माता पिता जींती न शका यां, ते माटें अजित कहियें. ते बीजा अजितनाथने (स्तुवे के०) हुं स्तुवं हुं. ते अजितनाथ केहवा ठे ? तो के (अर्हतं के०) त्रण लोकने पूजवा यो ग्य एवा तथा वली ते केहवा ठे ? तो के (विश्वकमलाकर के०) विश्व रूप जे कमलाकर सरोवर अर्थात् कमलना आकर एटले समूह ठे जेमां एवुं सरोवर तेहने प्रकाश करवामां (जास्करं के०) सूर्यतुल्य एवा, वली ते केहवा ठे ? तो के (अम्बान के०) निर्मल एवुं (केवल के०) केवल ज्ञान रूप, (आदर्श के०) आरीसो तेने विषे (संक्रांत के०) संक्रमाव्युं ठे, एटले प्रतिबिंबित कखुं ठे (जगतं के०) जगत् जेणें एवा ठे ॥ ४ ॥

हवे त्रीजा श्रीसंज्ञवनाथने स्तवे ठे.

विश्वज्ञव्यजनाराम, कुल्यातुल्या जयंतु ताः ॥

देशनासमये वाचः, श्रीसंज्ञवजगत्पतेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(ताः के०) ते उत्कृष्ट एवी (देशनासमये के०) देशना एटले धर्मोपदेशना समयने विषे (श्रीसंज्ञवजगत्पतेः के०) जेथी शं केतां सुख उत्पन्न थाय तेने संज्ञव कहियें. अथवा जेमनाजन्मना समयने विषे धान्यना समुदाय, विशेषें निपन्या, ते माटें संज्ञव कहियें. तेमनी (वाचःके०) वाणीयो ते (जयंतु के०) जयवंती वतों, अर्थात् उत्कृष्टी वतों. ते वाणीयो केहवी ठे ? तो के (विश्व के०) जगत्ने विषे अथवा (विश्व के०) समस्त (ज्ञव्यजन के०) ज्ञव्यजनरूप (आराम के०) उद्यान तेने सींचवाने (कुल्या के०) पाणीनी नीक तेने (तुल्या के०) तुल्य एवी ठे ॥ ५ ॥

हवे चतुर्थ श्रीअजिनंदन जिनने स्तवे ठे.

अनेकांतमतांजोधि, समुद्धासनचंद्रमाः ॥

दद्यादमंदमानंदं, जगवानजिनंदनः ॥ ६ ॥

अर्थः—(जगवान् के०) षडैश्वर्यगुणयुक्त एवा (अजिनंदनः के०) श्रीअजिनंदन नामा जिन जे ठे, ते (अमंदं के०) घणो एवो जे (आनंदं के०) हर्ष तेने (दद्यात् के०) आपो, ते अजिनंदन जगवान् केहवा ठे ? तो के (अनेकांतमत के०) स्याद्वादमतरूप जे (अंजोधि के०) अपरंपार अगाधजलवालो एवो समुद्र, तेना (समुद्धासन के०) रूमो उद्धास करवाने (चंद्रमाः के०) चंद्रमा जेवा ठे, अर्थात् जेम चंद्रमा देखी समुद्र वृद्धिने पामे ठे, तेम स्याद्वादरूप समुद्र जे ठे, ते जगवंतरूपचंद्रमाने जोइ समुद्धास पामे ठे ॥ ६ ॥

हवे पांचमा श्रीसुमतीनाथने स्तवे ठे.

द्युसत्किरीटशाणाग्रो, तेजितांग्रिनखावलिः ॥ जग

वान् सुमतिस्वामी, तनोत्वज्जिमतानि वः ॥ ७ ॥

अर्थः—(सुमतिस्वामी के०) श्रीसुमतिस्वामीनामा (जगवान् के०) जगवान् ते (वः के०) तमारां (अजिमतानि के०) बांढितोने (तनोतु

के०) विस्तारो. ते सुमतिनाथ केहवा ठे ? तो के (दुसत् के०) देवता
ज, तेना (किरीट के०) मुकुट, तडूप जे (शाणाग्र के०) शृंगना खूणा
एटले देवताना मुकुटना अग्रजागना खूणा तेणें (उत्तेजित के०) अतिश
यतेजवंत कीधी ठे (अंग्रि के०) चरण तेना (नख के०) नख तेनी
(आवलि: के०) पंक्ति जेमनी एवा ठे ॥ ७ ॥

हवे ठछा श्रीपद्मप्रज्ञ स्वामीने वंदन करे ठे.

पद्मप्रज्ञप्रज्ञोर्देह, ज्ञासः पुष्पांतु वः श्रियम् ॥

अंतरंगारिमथने, कोपाटोपादिवारुणाः ॥ ८ ॥

अर्थः—(पद्मप्रज्ञप्रज्ञो: के०) स्वामी गर्जगत थवाथी जेमनी माताने
रक्तपद्मनी शय्यामां सूवानो दोहोलो उत्पन्न थयो. तेमाटें पद्मप्रज्ञ कहियें.
ते प्रजुनी (देहज्ञासः के०) शरीरसंबंधी जे कांति ठे, ते (वः के०) तमारी
(श्रियं के०) कल्याणरूप लक्ष्मी जे ठे, ते प्रत्यें (पुष्पांतु के०) पोषण
करो. हवे ते श्रीपद्मप्रज्ञनी शरीरकांति रक्तवर्णें ठे, ते उपर कवि उत्प्रेक्षा
करे ठे, के (अंतरंगारि के०) अंतरंग शत्रु जे मोहादिक तेमने (मथ
ने के०) मथन करवाने विषे अर्थात् दूर करवाने विषे (कोपाटोपा के०)
कोप जे क्रोध तेनो आटोप जे प्रबलपणुं तेनाथीज (इव के०) जाणें
(अरुणा के०) राती थइ होय नहिं ? ॥ ८ ॥

हवे सातमा श्रीसुपार्श्वजिनने नमन करे ठे.

श्रीसुपार्श्वजिनेंद्राय, महेंद्रमहितांग्रये ॥

नमश्चतुर्वर्णसंघ, गगनाजोगज्ञास्वते ॥ ९ ॥

अर्थः—(श्रीसुपार्श्व के०) श्रीसुपार्श्वनामा (जिनेंद्राय के०) श्रीजिनेंद्र
तेने (नमः के०) नमस्कार हो, ते सुपार्श्वजिन केहवा ठे ? तो के (महेंद्र
के०) महोटा जे चोशष्ठ इंद्रो, तेमणें (महित के०) पूजित ठे, (अंग्रये
के०) चरण जेमनां एवा तथा वली केहवा ठे ? तो के (चतुर्वर्णसंघ के०) च
तुर्वर्ण जे श्रीसंघ एटले साधु, साधवी, आवक अने आविका, ते रूप
जे (गगन के०) आकाश तेनो (आजोग के०) प्रकाश तेनो विस्तार
करवानें (ज्ञास्वते के०) सूर्यसमान ठे ॥ ९ ॥

हवे आठमा श्रीचंद्रप्रज्ञ स्वामीने स्तवे ठे.

चंद्रप्रज्ञप्रज्ञोश्चंद्र, मरीचिनिचयोज्ज्वला ॥ मूर्ति

मूर्तसितध्यान, निर्मितेव श्रियेऽस्तु व ॥ १० ॥

अर्थः—(चंद्रप्रज्ञप्रज्ञोः के०) चंद्रप्रज्ञनामा प्रज्ञुनी (मूर्तिः के०) मूर्ति एटले शरीर, ते (वः के०) तमोने (श्रिये के०) ज्ञानादि लक्ष्मीने अर्थ (अस्तु के०) थाउं. ते प्रज्ञुनी मूर्ति केहवी ठे? तो के (चंद्र के०) चंद्रमानां (मरीचि के०) किरणो, तेमना (निचय के०) समूह तेथकी पण अधिक (उज्ज्वला के०) उज्ज्वल एटले निर्मल एवी ठे, तथा वली केहवी ठे? तो के (मूर्त के०) मूर्तिमंत एवुं जे (सितध्यान के०) शुद्धध्यान, तेणें करीनेज (इव के०) जाणें (निर्मिता के०) निर्माण करी होय नहिं? एवी ठे ॥ १० ॥

हवे नवमा श्रीसुविधिजिने स्तवे ठे.

करामलकवद्विश्वं, कलयन् केवलश्रिया ॥ अर्चि

त्यमाहात्म्यनिधिः, सुविधिर्बोधयेऽस्तु वः ॥ ११ ॥

अर्थः—(सुविधिः के०) श्रीसुविधिनाथ, ते (वः के०) तमोने (बोध ये के०) बोधि जे सम्यक्त्व, तेने अर्थ (अस्तु के०) थाउं. ते श्रीसुविधि नाथ केहवा ठे? तो के (कर के०) हाथ, तेहने विषे रहेलुं एवुं (अमल के०) निर्मल (क के०) पाणी तेहनी (वत् के०) पेटें (विश्व के०) सर्व प्राणीप्रत्ये (केवलश्रिया के०) केवलज्ञानरूप लक्ष्मीयें करी, (कलयन् के०) जाणता एवा तथा (अर्चित्य के०) न चिंतवी शकवा योग्य एहवुं जे (माहात्म्य के०) महोटापणुं तेहना (निधिःके०) निधान ठे ॥ ११ ॥

हवे दशमा श्रीशीतल जिननी स्तुति करे ठे.

सत्त्वानां परमानंद, कंदोजेदनवांबुदः ॥ स्याद्वा

दामृतनिस्पंदी, शीतलः पातु वोजिनः ॥ १२ ॥

अर्थः—(शीतलः के०) श्रीशीतलनाथनामा (जिनः के०) जिन जे ठे, ते (वः के०) तमोने (पातु के०) रक्षण करो, अर्थात् संसारशी रक्षण करो. ते श्रीशीतलजिन केहवा ठे? तो के (सत्त्वानां के०) प्राणीयोने (परम के०) उत्कृष्ट एवो जे (आनंद के०) चित्तप्रसन्नता लक्षण आनंदः

तेहनो (कंद के०) अंकूर तेनुं (उद्भेद के०) प्रगट थवुं, तेने विषे (नवां बुदः के०) नवीन मेघसदृश ठे. तथा (स्याद्वादादामृत के०) अनेकांत शासन ते रूप जे अमृत रस, तेहना (निस्यंदी के०) जरनारा एवा ठे ॥ ११ ॥

हवे अग्यारमा श्रीश्रेयांस जिनने स्तवे ठे.

त्रवरोगाऽर्त्तजंतूना, मगदंकारदर्शनः ॥ निःश्रेय

सश्रीरमणः, श्रेयांसः श्रेयसेऽस्तु वः ॥ १३ ॥

अर्थः—(श्रेयांसः के०) श्रेयांसनामा जिन ते, (वः के०) तमारा (श्रेयसे के०) कल्याणने अर्थें (अस्तु के०) थाउं. हवे ते श्रेयांस प्रजु केहवा ठे? तो के (त्रवरोग के०) संसाररूप रोग तेणें करी (आर्त्तजंतूनां के०) आर्त्त एटले पीमायेला अर्थात् जन्म, जरा अने मरणरूप रोगें करी पीमायेला एवा जंतुजने (अगदंकार के०) वैद्यसमान ठे (दर्शनः के०) सम्यक्त्व दर्शन जेमनुं, अथवा दर्शन एटले देखवुं जेमनु एवा. वली ते केहवा ठे? तो के (निःश्रेयस के०) मोक्ष ते रूप (श्री के०) लक्ष्मी तेना (रमणः के०) जरतार एटले स्वामी ठे ॥ १३ ॥

हवे बारमा श्री वासुपूज्यजिननी स्तुति करे ठे.

विश्वोपकारकीभूत, तीर्थकृतकर्मनिर्मितिः ॥

सुराऽसुरनरैः पूज्यो, वासुपूज्यः पुनातु वः ॥ १४ ॥

अर्थः—(वासुपूज्यः के०) श्रीवासुपूज्यनामा जिन, ते (वः के०) त मोने (पुनातु के०) पवित्र करो, एटले तमारां पाप टालो. ते वासुपूज्य केहवा ठे? तो के (विश्वोपकारकीभूत के०) विश्वना उपकारभूत एवुं जे (तीर्थकृतकर्म के०) तीर्थकरनामकर्म, तेमनी (निर्मितिः के०) निष्पत्ति करी ठे जेणें, अर्थात् पंचकल्याणकने विषे सुखना हेतु ठे, वली (सुर के०) वैमानिक देवता, (असुर के०) जवनपत्यादि देवता, तथा (नरैः के०) मनुष्य तेमणें (पूज्यः के०) पूजवा योग्य ठे ॥ १४ ॥

हवे तेरमां श्रीविमलजिनने स्तवे ठे,

विमलस्वामिनो वाचः, कतकदोदसोदराः ॥

जयंति त्रिजगच्चेतो, जलनैर्मल्यहेतवः ॥ १५ ॥

अर्थः—(विमलस्वामिनः के०) श्रीविमलस्वामीनी (वाचः के०) वा-

णीयो जे ठे, ते (जयंति के०) जयवन्ती वत्ते ठे. ते वाणीयो केहवी ठे ? तो के (कतकद्वाद के०) कतक फलनुं द्वाद जे चूर्ण, तेनी (सोदराः के०) सरखी ठे. अर्थात् जेम कतक फलना चूर्णना योगें पाणी निर्मल थाय ठे तेम, (त्रिजगच्चेतो जलनैर्मल्यहेतवः के०) त्रण जगतनां जे चित्त, ते रूप जे जल तेनुं जे निर्मलपणुं करुं तेनी हेतु ठे. एटले जेम कतक फलचूर्णें करी मेलसहित पाणी निर्मल थाय ठे, तेम जगवन्तनी वाणी यें करी मेलं थयां एवां जे त्रण जगतनां चित्त, ते निर्मल थाय ठे ॥१५॥

हवे चउदमा श्रीअनंतजिनने स्तवे ठे.

स्वयंचूरमणस्पद्भिः, करुणारसवारिणा ॥

अनंतजिदनंतां वः, प्रयत्नतु सुखश्रियम् ॥१६॥

अर्थः—(स्वयंचूरमण के०) अंतिमसमुद्र तेनी (स्पद्भिः के०) स्पद्भिः करे अर्थात् ते अंतिम समुद्रथकी पण अधिक एवुं (करुणारसवारिणा के०) करुणारसरूप वारि जे जल, तेणें करी युक्त एवा (अनंतजित् के०) अनंतनाथ परमेश्वर ठे, ते (वः के०) तमोने (अनंतां के०) नथी अंत जेनो एवी (सुखश्रियं के०) मोक्षस्वरूप लक्ष्मी तेने (प्रयत्नतु के०) आपो ॥ १६ ॥

हवे पन्नरमा श्रीधर्मनाथजिनने स्तवे ठे.

कल्पजुमसधर्माण, मिष्टप्राप्तौ शरीरिणाम् ॥

चतुर्धा धर्मदेष्टारं, धर्मनाथमुपास्महे ॥ १७ ॥

अर्थः—(धर्मनाथं के०) धर्मनाथजिन प्रत्ये (उपास्महे के०) उपासना करियें ठैयें, एटले सेवीयें ठैयें. ते धर्मनाथ जिन केहवा ठे ? तो के (शरीरिणां के०) शरीरधारी प्राणीयोने, (इष्टप्राप्तौ के०) वांञ्छितफलनी प्राप्तिने विषे (कल्पजुमसधर्माणं के०) कल्पजुम समान ठे धर्म जेमनो एवा ठे, वली केहवा ठे ? तो के (चतुर्धाधर्म के०) दान, शील, तप, तथा ज्ञाव, ते रूप चार प्रकारनो जे धर्म, तेने (देष्टारं के०) देखारुनार एवा ठे ॥१७॥

हवे शोलमा श्रीशांतिनाथजिनने स्तवे ठे.

मुधासोदरवागूज्योत्स्ना, निर्मलीकृतदिङ्मुखः ॥

मृगलक्ष्मा तमःशांत्यै, शांतिनाथजिनोऽस्तु वः ॥१८॥

अर्थः—(शांतिनाथजिनः के०) शांतिनाथनामा जिन ते, (वः के०) तमारी एटले जव्यजीवोनी (तमः के०) अज्ञाननी (शांत्यै के०) शांतिने अर्थे (अस्तु के०) थालं. हवे ते शांतिनाथ केहवा ठे ? तो के (सुधा के०) अमृत तेनी (सोदर के०) सरखी एवी (वाक् के०) वाणी ते रूप जे (ज्योत्स्ना के०) चंद्रिका तेणें करी (निर्मलीकृत के०) निर्मल कस्यां ठे (दिङ्मुखः के०) दिग्वासी जनोनां मुख जेमणें एवां ठे, वली (मृगलक्ष्मा के०) मृगनुं ठे लक्ष्म एटले चिन्ह जेमनें एवा ठे ॥१७॥
हवे सत्तरमा श्रीकुंथुनाथजिनने स्तवे ठे.

श्रीकुंथुनाथो जगवान्, सनाथोऽतिशयधिंजिः ॥

सुरासुरनृनाथाना, मेकनाथोऽस्तु वः श्रिये ॥१८॥

अर्थः—(श्रीकुंथुनाथोजगवान् के०) षडैश्वर्यगुणयुक्त एवा श्रीकुंथुनाथ जगवान् ते (वः के०) तमोने (श्रिये के०) कल्याणरूप लक्ष्मीने अर्थे (अस्तु के०) थालं. ते कुंथुनाथ जगवान् केहवा ठे ? तो के (अतिशयधिंजिः के०) चोत्रीश अतिशयरूप जे रुद्रि तेणें करी (सनाथः के०) सहित ठे. वली ते केहवा ठे ? तो के (सुर के०) वैमानिक देवता (असुर के०) जवनपत्यादिक देवता (नृ के०) मनुष्य तेमना (नाथानां के०) स्वामी जे इंद्र अने उषेंद्र जे चक्रवर्त्यादिक तेमना (एकनाथः के०) एकनाथ एवा अर्थात् अद्वितीयपणें नाथ ठे ॥ १८ ॥

हवे अठारमा श्री अरनाथजिनने स्तवे ठे.

अरनाथस्तु जगवाँ, श्वतुर्थारनजोरविः ॥

चतुर्थपुरुषार्थश्री, विदासं वितनोतु वः ॥१९॥

अर्थः—(जगवान् के०) ज्ञानादि बार अर्थयुक्त, अर्थात् जगशब्दना चउद अर्थ थाय ठे. तेमांथी बार अर्थ परमेश्वरने घटे ठे माटें अहिं बार अर्थ लेवा. एवा (अरनाथस्तु के०) अरनाथनामा जिन, ते (वः के०) तमोने (चतुर्थपुरुषार्थ के०) चोथो पुरुषार्थ जे मोक्ष, तेहनी (श्री के०) लक्ष्मी तेनो (विदासं के०) जोगविलासने (वितनोतु के०) विस्तारो. ते अरनाथ जगवान् केहवा ठे ? तो के (चतुर्थार के०) चोथो आरो ते रूप (नजः के०) आकाश तेने विषे (रविः के०) सूर्यसमान ठे ॥१९॥

हवे उंगणीशमा श्रीमद्विनायजिनने स्तवे डे.
सुराऽसुरनराधीश, मयूरनववारिदम् ॥ कर्महु
न्मूलने हस्ति. मल्लं मल्लिमज्जिष्ठुमः ॥ ११ ॥

अर्थः—(मल्लिं के०) श्रीमद्विनायप्रत्ये (अजिष्ठुनः के०) स्तवना करिये डैयें. ते श्रीमद्विजिन केहवा डे ? तो के (सुर के०) वैमानिक देव ता. (असुर के) जवनपत्यादि तथा (नर के०) मनुष्य, तेहना (अधीश के०) इंद्र, उपेंद्र, चक्रवर्त्यादिक. तेरूप जे (मयूर के०) मार तेह ने उह्लास करवाने (नववारिदं के०) नवीन आषाढना मेघसमान डे. बली ते केहवा डे ? तो के (कर्म के०) ज्ञानावरणादिक कर्म तेरूप जे (हु के०) हुद तेहना (उन्मूलने के०) उलेनी नाखवाने विषे घटले दूर करवाने विषे (हस्तिमल्लं के०) ऐरावत हस्ती जेवा डे ॥ ११ ॥

हवे वीशमा श्रीमुनिसुव्रतजिनने स्तवे डे.

जगन्महामोहनिजा, प्रत्यूषसमयोपमम् ॥

मुनिसुव्रतनाथस्य, देशनावचनं स्तुमः ॥ १२ ॥

अर्थः—(मुनिसुव्रतनाथस्य के० ॥ मुनिसुव्रतनाथसंबंधी (देशनावचनं के०) धनोपदेशुं वचन. तेने (स्तुमः के०) स्तवीयें डैयें. ते देशनावचन केहुं डे ? तो के (जगन्महामोह के०) जगत्ने विषे रहेला एवा जे प्राणीयो तेनो जे महामोह ते रूप जे (निजाके०) निजा. तेने दूर करवाने (प्रत्यूषसमयोपमं के) प्रजातकावनी उपमा डे जेहने एहुं डे. अर्थात् जेन प्रजातमां उंघथकी जागीयें डैयें. तेन प्रजुना उपदेशरूप प्रजातथकी अज्ञानरूप निजानो त्याग करी जागीयें डैयें ॥ १२ ॥

हवे एकवीशमा श्रीनमिनायजिनने स्तवे डे.

बुधंतोनमतां मूर्ध्निः, निर्मलीकारकारणम् ॥

वारिह्वा इव नमेः पांतु पादनखांशवः ॥ १३ ॥

अर्थः—(नमेः के०) श्रीनमिनाय जे डे तेमना (पादनखांशवः के०) पाद जे पग तेना जे नख तेनां अंशु जे किरणो ते. तमां (पांतु के०) रक्ष ण करो. अर्थात् नमिनायना चरणना नखनां जे किरणो डे. ते रक्षण करो. ते चरणनखांशु केहवा डे ? तो के (नमतां के०) नमस्कार करता एवा

जे प्राणीयो तेमना (मूर्ध्नि के०) मस्तकने विषे (वृणंतोः के०) वृणायमान तथा वली केहवा ठे ? तो के (निर्मलीकारकारणं के०) निर्मल एटले पा परहितपणाना कारण एटले हेतुचूत ठे. आहिं वंदन करनार प्राणीनामस्त क उपर जगवंतना पादनखनी कांति पडे ठे तेनी उपर कवि उत्पेक्षा करे ठे के (वारिप्लवाश्च के०) वारि जे जल तेना प्रवाहज जाणीये होय नहिं ? ॥ १३ ॥

हवे बावीशमा श्रीअरिष्टनेमि जिनने स्तवे ठे.

यडुवंशसमुद्भूः, कर्मकद्वहुताशनः ॥ अरि

ष्टनेमिर्जगवान्. भूयाद्भोऽरिष्टनाशनः ॥ १४ ॥

अर्थः—(अरिष्टनेमिः के०) अरिष्टनेमिनामा (जगवान् के०) जगवान्, ते (वः के०) तमारा (अरिष्टनाशनः के०) अरिष्ट जे उपद्रव, तेने नाश करनार एवा (भूयात् के०) थाउं. ते अरिष्टनेमि केहवा ठे ? तो के (यडुवंश के०) यादववंश तद्रूप जे (समुद्र के०) समुद्र, तेने उद्भास पमाखवाने (इन्द्रः के०) चंद्रमासदृश ठे. वली ते केहवा ठे ? तो के (कर्म के०) कर्म जे ज्ञानावरणादि अष्टविध कर्म, तद्रूप (कद्व के०) कद्व जे वनखरु तेने विषे (हुताशनः के०) अग्निसमान ठे. अर्थात् शु क्लध्यानानर्द्धे करी सर्व कर्म जस कस्यां ठे जेणें एवा ठे ॥ १४ ॥

हवे त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथ जिनने स्तवे ठे.

कमठे धरणीं दे च, स्वोचित्तं कर्म कुर्वति ॥ प्रभुस्तु

द्व्यमनोवृत्तिः, पार्श्वनाथः श्रियेऽस्तु वः ॥ १५ ॥

अर्थः—(पार्श्वनाथः के०) श्रीपार्श्वनाथ, ते (वः के०) तमारी (श्रिये के०) ज्ञानादि लक्ष्मी तेने अर्थें (अस्तु के०) थाउं. हवे ते श्रीपार्श्वनाथ केहवा ठे ? तो के (कमठे के०) कमठनामें पूर्वजवनो वैरी एवो जे मेघमाली देवता तेने विषे, (च के०) वली (धरणीं दे के०) पार्श्वनाथ प्रभुयें बलतो उगाख्यो एवो जे सर्प, ते मरीने धरणीं दे अयो ते धरणीं देने विषे, (तुद्व्यमनोवृत्तिः के०) तुद्व्य ठे मननी वृत्ति जेमनी एवा ठे. वली णे कमठ तथा धरणीं दे केहवा ठे ? तो के (स्वोचित्तं के०) पोताने योग्य एवुं (कर्म के०) कर्म तेने (कुर्वति के०) करे ठे. अर्थात् पोत पोतानुं उचित कर्म करे ठे. जेम के कमठ ठे, ते उपसर्ग करे ठे, अने धर

णींछ ठे, ते उपसर्ग निवारे ठे, पण श्रीपार्श्वनाथ ठे ते समदृष्टिवाला ठे, पर जावमां वर्त्तता नथी. वली केहवा ठे ? तो के (प्रभुः के०) समर्थ ठे ॥१५॥

हवे चोवीशमा श्रीवर्द्धमान स्वामीने स्तवे ठे.

श्रीमते वीरनाथाय, सनाथायाद्भुतश्रिया ॥

महानंदसरोराज, मरालायार्हते नमः ॥१६॥

अर्थः—(अर्हते के०) अरिहंत एवा (वीरनाथाय के०) श्रीमहावीर स्वामी तेमने (नमः के०) नमस्कार थाउं. ते अरिहंत केहवा ठे ? तो के (श्रीमते के०) केवल ज्ञानरूप ठे धन जेने तथा वली केहवा ठे ? तो के (अद्भुतश्रिया के०) आठ महाप्रातिहार्य तथा चोत्रीश अतिशयादिक जे अद्भुत लक्ष्मी तेणें करीने (सनाथाय के०) सहित ठे. वली केहवा ठे ? तो के (महानंद के०) महानंदरूप (सरः के०) सरोवर तेने विषे क्रीडा करवाने (राजमरालाय के०) राजहंस नामा पक्षीनी तुल्य ठे ॥ १६ ॥

जयति विजितान्यतेजाः सुरासुराधीश सेवित श्रीमान् ॥

विमलस्त्रासविरहित, त्रिभुवनचूडामणिर्जगवान् ॥१७॥

अर्थः—(विजितान्यतेजाः के०) विशेषें करी जीतुं ठे अन्यतुं तेज जे णें अने (सुराऽसुराधीश के०) सुर अने असुर, तेना जे इंद्रो तेमणें (सेवितः के०) सेवेला ठे जेमने, तथा वली केहवा ठे ? तो के (श्रीमान् के०) केवल ज्ञानरूपलक्ष्मीवंत ठे. वली केहवा ठे ? तो के (विमलः के०) निर्मल ठे, तथा (त्रासविरहितः के०) ससजयरूप त्रास ते थकी विशेषें करी रहित ठे, तथा वली केहवा ठे ? तो के (त्रिभुवन के०) त्रण भुवनने विषे (चूडामणिः के०) मुकुटसमान ठे. एवा (जगवान् के०) षडैश्वर्यगुणयुक्त प्रभु ते, (जयति के०) जयवंता वर्त्ते ठे ॥ १७ ॥

वीरः सर्वसुराऽसुरैर्जमहितो, वीरं बुधाः संश्रिताः,

वीरेणाग्निहतः स्वकर्मनिचयो, वीराय नित्यं नमः ॥

वीरात्तीर्थमिदं प्रवृत्तमतुलं, वीरस्य घोरं तपो, वीरे

श्रीधृत्तिकीर्त्तिकांतिनिचयः, श्रीवीर! जडं दिश ॥१८॥

अर्थः—(सर्व के०) समग्र (सुर के०) वैमानिक देवता अने (असुर

કે૦) જીવનપત્યાદિક દેવતા, તેમના જે (ઈંદ્ર કે૦) ઈંદ્રો છે, તેમણે(મહિતઃ કે૦) પૂજિત એવા છે, વહી વીર જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (વીરઃ કે૦) વીરસ્વામી છે, અર્થાત્ વીર જેમનું નામ છે અને એ પૂર્વોક્ત વિશેષણે યુક્ત જે (વીરંકે૦) વીરસ્વામી તે પ્રત્યે (બુધાઃ કે૦) પંક્તિ, (સંશ્રિતાઃ કે૦) આશ્રય કરી રહેલા છે. તથા (વીરેણ કે૦) વીરસ્વામીયે (સ્વકર્મનિચયઃ કે૦) પોતાના કર્મનો નિચય જે સમુદાય, તે (અજિહતઃ કે૦) સમસ્તપ્રકારે હાણ્યો છે. એવા (વીરાય કે૦) વીરસ્વામીને (નિત્યં કે૦) નિરંતર (નમઃ કે૦) નમસ્કાર થાઈ. તથા (વીરાત્ કે૦) વીરથકી (ઈદં કે૦) આ (તીર્થ કે૦) પ્રત્યક્ષ ચતુર્વિધસંઘરૂપ તીર્થ અથવા દ્વાદશાંગીશ્રુતરૂપ તીર્થ, (પ્રવૃત્તં કે૦) પ્રવર્ત્યું છે. તે તીર્થ કેહવું છે? તો કે (અતુલં કે૦) નથી ઉપમા જેને એવું છે, તથા (વીરસ્ય કે૦) વીર જગવાનનું (તપઃ કે૦) તપ, તે (ધોરં કે૦) કાયર પ્રાણીયે આચરવું ઘણું કઠિન છે, તથા (વીરેકે૦) શ્રીવીરસ્વામીને વિષે (શ્રી કે૦) કેવલજ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મી, તથા (ધૃતિકે૦) ધૈર્ય, (કીર્ત્તિ કે૦) કીર્ત્તિ તથા (કાંતિ કે૦) અદ્ભુતરૂપ, તેનો (નિચયઃ કે૦) સમૂહ તે વર્તે છે, એવા (શ્રીવીર કે૦) હે શ્રી વીર સ્વામિન્! તમો (જંદ કે૦) કલ્યાણ પ્રત્યે (દિશ કે૦) આપો ॥ ૨૭ ॥

હવે સર્વ જિનચૈત્યને નમન કરવાને કહે છે.

અવનિતલગતાનાં કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં, વરજીવનગતા
નાં દિવ્યવૈમાનિકાનામ્ ॥ ૨૮ મનુજકૃતાનાં દેવરાજા
ર્ચિતાનાં, જિનવરજીવનાનાં જાવતોઽહં નમામિ ॥૨૯॥

અર્થઃ—(અવનિતલગતાનાં કે૦) પૃથ્વીના તલને વિષે રહેલાં એવાં (કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં કે૦) કૃત્રિમ ઇટલે કરેલાં અને અકૃત્રિમ ઇટલે નહિં કરેલાં ઇટલે અશાશ્વતાં અને શાશ્વતાં એવાં જે ચૈત્ય, તથા (દિવ્યવૈમાનિકાનાં કે૦) વૈમાનિક દેવો અને જીવનપતિ વ્યંતરાદિક દેવો, તેનાં (જીવન કે૦) શ્રેષ્ઠગર તેને વિષે (ગતાનાં કે૦) રહ્યાં એવાં, તથા (૨૮ કે૦) આ મનુષ્યલોકને વિષે (મનુજકૃતાનાં કે૦) મનુષ્ય જે ચરતાદિક રાજા પ્રમુખ તેમણે કરાવેલાં એવાં અને જેમને (દેવરાજાર્ચિતાનાં કે૦) દેવતાનાં રાજા જે ઈંદ્ર તેણે અર્ચિત ઇટલે પૂજિત કર્યા એવા (જિનવર કે૦) સામાન્ય કેવ

લી, તેને વિષે પ્રધાન એવા જે શ્રીતીર્થકર, તેમનાં (જુવનાનાં કે०) જુવન જે ચૈત્ય ઇટલે જિનપ્રતિમાઝ ઠે, તેમને (જાવતઃ કે०) જાવથકી (અહં કે०) હું (નમામિ કે०) નમસ્કાર કરું હું ॥ ૨૯ ॥

સર્વેષાં વેધસામાય, માદિમં પરમેષ્ઠિનમ્ ॥ દેવા
ધિદેવં સર્વજ્ઞં, શ્રીવીરં પ્રણિદધ્મહે ॥ ૩૦ ॥

અર્થઃ—(સર્વેષાં કે०) સર્વ એવા (વેધસાં કે०) જ્ઞાતા પુરુષો તે મધ્યે (આદ્યં કે०) પ્રથમ મુખ્ય એવા તથા (આદિસં કે०) આદિમ (પરમેષ્ઠિ નં કે०) પરમેષ્ઠિરૂપ એવા તથા (દેવાધિદેવં કે०) દેવતાઝના દેવ જે ઇંદ્ર તેના પણ દેવ એવા તથા (સર્વજ્ઞં કે०) સર્વ પદાર્થને જાણનારા એવા, (શ્રીવીરં કે०) શ્રીવીર જગવાન્ તેમનું (પ્રણિદધ્મહે કે०) પ્રકર્ષે કરી ધ્યાન કરીયેં ઠેયે ॥ ૩૦ ॥

દેવોઽનેકજ્ઞવાર્જિતોર્જિતમહાપાપપ્રદીપાનલો, દેવઃ
સિદ્ધિવધૂવિશાલહૃદયાઽલંકારહારોપમઃ ॥ દેવો
ઽષ્ટાદશદોષસિંધુરઘટાનિર્જેદપંચાનનો, જ્ઞયાનાં
વિદધાતુ વાંઙિતફલં શ્રીવીતરાગોજિનઃ ॥ ૩૧ ॥

અર્થઃ—(શ્રી વીતરાગઃ કે०) શ્રીવીતરાગ એવા (જિનઃ કે०) જિન તે- (જ્ઞયાનાં કે०) જ્ઞવ્યજીવોને (વાંઙિતફલં કે०) વાંઙિત એવા ફનને (વિ- દધાતુ કે०) આપો. તે (દેવઃ કે०) વીતરાગ દેવ કેહવા ઠે? તો કે (અનેક કે०) અનેક એવા (જવ કે०) જવકોમાકોમીને વિષે (અર્જિત કે०) સંચેલાં અને (જર્જિત કે०) ઘણાં એવાં જે (મહાપાપ કે०) મહોટાં પાપ, તેને (પ્રદીપ કે०) પ્રકર્ષે કરી ચાલવાને અથ (અનલઃ કે०) અગ્નિસમાન ઠે, વલી તે કેહવા ઠે? તો કે (દેવઃ કે०)દેવ ઠે, ઇટલે પ્રકાશયુક્ત ઠે, તથા વલી કેહવા ઠે? તો કે (સિદ્ધિવધૂ કે०) મોદારૂપ જે સ્ત્રી, તે સંબંધી (વિશાલહૃદય કે०) વિશાલ હૃદય તેને વિષે (અલંકારહારોપમઃ કે०) અલંકારહારની ઉપમા ઠે જેમને એવા ઠે. વલી (દેવઃ કે०) દેવ કેહવા ઠે? તો કે (અષ્ટા દશદોષ કે०) અઢાર દોષ તજૂપ જે (સિંધુરઘટા કે) ગજઘટા તેહને (નિર્જેદ કે०) જેદવાને (પંચાનનઃ કે० કે०) કેસરી સિંહ સમાન ઠે॥૩૧॥

ख्यातोऽष्टापदपर्वतोगजपदः सम्मेतशैलाभिधः, श्रीमान् रैवतकः प्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयो मंडपः ॥ वैज्रारः कनकाचलोऽर्बुदगिरिः श्रीचित्रकूटादयः, स्तत्र श्रीशृषजादयो जिनवराः कुर्वंतु वो मंगलम् ॥ ३९ ॥ इति ॥ ५९ ॥

अर्थः—(ख्यात के०) प्रख्यातवंत एवो, (अष्टापदपर्वतः के०) अष्टापद पर्वत, तथा (गजपदः के०) गजपद पर्वत, वली (सम्मेतशैलाभिधः के०) सम्मेतशिखरनामा पर्वत, तथा (श्रीमान् के०) लक्ष्मीवंत एवो (रैवतकः के०) रेवताचल ते गिरनार पर्वत, तथा (प्रसिद्धमहिमा के०) प्रसिद्ध ठे महिमा जेनो एवो (शत्रुंजयो मंडपः के०) श्रीसिद्धगिरिमंडप पर्वत, वली (वैज्रारः के०) वैज्रार पर्वत, तथा (कनकाचलः के०) मेरुपर्वत, तथा (अर्बुदगिरिः के०) आबू पर्वत, तथा (श्रीचित्रकूटादयः के०) श्रीचित्रकूटादिक पर्वतो जे ठे (तत्र के०) तेने विषे (श्रीशृषजादयः के०) श्रीशृषजादिक (जिनवराः के०) जिनवरो ठे, एटले सामान्य केवलीने विषे प्रधान एवा तीर्थकरो ठे, ते (वः के०) तमारुं (मंगलं के०) कल्याण तेने (कुर्वंतु के०) करो ॥ ३९ ॥ इति सकलार्हत्संपूर्णम् ॥ ५९ ॥

॥ अथ श्रीश्रावकपादिकादिसंक्षेपातिचारा लिख्यंते ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तह्य विरियंमि ॥ आयरणं आयारो, इअ एसो पंचहा जणिउं ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्राचार, तपाचार, वीर्याचार. ए पंचविध आचारमांहि अनेरो जे को अतिचार, पद्द दिवसमांहे सूक्ष्म, बादर, जाणतां, अजाणतां, हुउं हुइ, ते सवि हुं मन, वचन, कायार्ये करी तस्स मिढा मि मुक्कं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचार आठ अतिचार ॥ काले विणए बहुमाणे, उवहाणे तह्य निन्हवणे ॥ वंजण अठ तडुजए, अठविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञान का लवेलायें जण्यो, गण्यो विनयहीन, बहुमानहीन, योग उपधानहीन, अनेरा कन्हें जणी, अनेरो गुरु कह्यो. देववंदन वादणें, पक्कमणे, सज्जाय कर तां, जणतां, गुणतां, कूमो अद्दर, कान्हा मात्रें, आगलो उठो जण्यो सूत्र

अर्थ बेहू कूमा कहा, साधु तणे धर्मे काजो मांमो, अणपमिहेयां. काजो अण उरुरिउं, असज्जाइ अणोऊमांहि दशवैकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो गुण्यो. श्रावकतणे धर्मे शिविरावलि, पम्किमणासूत्र, उपदेशमाला प्रमुख कालवेला काजो अणउरुरियें पढियो ज्ञानद्रव्य जडित, उपेक्षित प्रज्ञा पराध विणासियो, विणसतां उवेखियो, सार संज्ञाल न कीधी तथा ज्ञानो पगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकरवाली सांपमा, सांपमी, दस्तरी वही, उलिया प्रत्यें पग लागो, थूंक लागो, थूंकें करी अक्षर मांज्यो, कन्हें ठते आहार निहार कीधो, ज्ञानवंतप्रत्यें छेष, मत्सर, अंतराय, अवज्ञा कीधी. आपणा जाणवा तणो गर्व चिंतव्यो ॥ ज्ञानाचारव्रत विषयुं अने रो जे कोइ अतिचार पद्दत ॥ १ ॥

दंसणाचार आठ अतिचार ॥ निस्संकियनिकंखिय, निव्रित्तिगिह्वा अ मूढ दिठ्ठी अ ॥ उवबुह शिरीकरणे, वढलप्पजावणे अठ ॥ ३ ॥ देव गुरु धर्म तणे विषे निःशंकपणुं न कीधुं. तथा एकांत निश्चय न कीधो. धर्मसंबधिया फलतणे विषे निस्संदेह बुद्धि धरी नहीं. तपोधन तपोधनी प्रत्यें मलमलिन गात्र देखी दुगंढा कीधी. मिथ्यात्वी तणी पूजाप्रज्ञा बना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं. तथा संधमांहि गुणवंत तणी अनुपबृंहणा कीधी. अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्रीति, अजक्ति कीधी. तथा देव द्रव्य, गुरुद्रव्य, साधारणद्रव्य, जडित, उपेक्षित, प्रज्ञापराध विणास्यो. विणसतो उवेख्यो. ठती शक्तियें सार, संज्ञाल न कीधी, तथा साधर्मिकशुं कलहकर्मबंध कीधो. अधोती अष्टपट मुखकोश पाखें देवपूजा कीधी. वा सकूपी, धूपधाणुं, कलश तणो ठबको लागो, देहरा पोसालमांहि मलश्लेष्म लूह्यां. हास्य, केलि, कुतूहल कीधां. जिनजुवनें चोराशी आशातना गुरुप्रत्यें तेत्रीश आशातना. ठवणहारी हाथथकुं परुयुं, पम्किहेहवुं विसा खुं. गुरुवचन तहत्ति करी पम्विज्युं नहीं ॥ दंसणाचार व्रत विषय्यो अ नेरो जे कोइ अतिचार पद्दत ॥ २ ॥

चारित्राचार आठ अतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिर्शहिं तिहिं गुत्तिहिं ॥ एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥४॥ ईर्यासमिति, ज्ञाषासमिति, एषणासमिति, आदानजानिस्केवणासमिति, पारिष्ठा

वणि्यासमिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति ए अष्ट प्रवचन माता तणे धर्मे, सदैव साधु श्रावक तणे धर्मे, सामायिक पोसह लीधे, रूनी पेरे चिंतव्युं नहीं, खंरुण, वीराधना कीधी ॥ चारित्राचार व्रतविषश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पदण ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे सम्यक्त्व मूल बारव्रत सम्यक्त्व तणा पांच अतिचार ॥ संका कंखविगिह्वाण ॥ संकाः—श्रीअरिहंत तणां बल, अतिशय, ज्ञान, लक्ष्मी, गांजीर्यादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, जिनवचनतणो संदेह कीधो ॥ १ ॥ आकांक्षाः—ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल, गोगो, आसपाल, पादरदेवता, गोत्रदेवता, देवदेहरानो प्रजाव देखी रोग आवे, इह लोक परलोकार्थे पूज्या, मान्या. बौद्ध, सांख्य, संन्यासी, ज़रडा, जगत, लिंगीया, योगी, दरवेश, अनेराइ दर्शनीयानुं कष्ट मंत्र, चमत्कार देखी, परमार्थ जाण्वा विण जूलाव्या. मोह्या, कुशाख शीख्यां, सांख्य्यां. श्राद्ध, संवत्सरी, होली, बलेव, माहीपूजम, अजापम्बो, प्रेतबीज, गौरीबीज, विणायगचोथ, नागपंचमी, जिह्वा ठठ, शीयलसप्तमी, ध्रुवअष्टमी, नोली नवमी, अहवदशमी, व्रत इग्यारसी, वत्सवारसी धनतेरसी, अनंत चौदसी, अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायन, नैवेद्य याग, जोग, मान्या. पीपले पाणी रेड्यां, रेमाव्यां. घर वाहिर, कूइ, तलाव, नदी, डह, कुंड, वाव्य, समुद्रें, पुण्यहेतु स्नान कीधां ॥ २ ॥ विति गिह्वाः—धर्मसंबंधीयां फलतणो संदेह कीधो. जिनअरिहंत धर्मना आगा, र, विश्वोपकारसागर, मोक्षमार्गना दातार, इस्या गुण जणी पूज्या नहिं इहलोक परलोक संबंधीया जोगवांडित पूजा कीधी. रोग, आतंक कष्ट आवे खीण वचन याग मान्या. महात्माना ज्ञात, पाणी, मलशोभा तणी निंदा कीधी ॥३॥ प्रीति मांसी ॥४॥ तेहनी दाक्षिण लगें, तेहनो धर्ममान्यो ॥ ५ ॥ श्रीसम्यक्त्व व्रतविषश्यो अनेरो जे कोइ अण पण ॥ ४ ॥

पहेले स्थूल प्राणातिपातविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह बंध बविह्वेण ॥ छिपद चतुष्पद प्रत्ये रीषवशें गाढो घाय घादयो. गाढ बंधन बांध्युं, घणे जारें पीड्यो, निह्वंढण कर्म कीधुं, चारा पाणी तणी वेलायें सार संजाल न कीधी. लेणे, देणे कुणहने उढ्युं, लंघाव्युं, तेणें झूखें आपण जम्या, शब्दां धान्य रूडी पेरे जोयां नहीं, पाणी गलतां ढोढ्युं, जीवाणी

शूकव्युं, गलतां जालक नाखी, गलणुं रूकुं न कीधुं. इंधण, ठाणां, अणशो ध्यां बाढ्यां. तेमांही साप, खजुरा, विंढी, सरोला, मांकन, जूवा, गींगोना साहतां मूआ, डुहव्या, रूडे स्थानकें न मूक्या कीडी, मंकोमी, उदेही, धी मेल, कातरा; चुडेल, पतंगीया, देमकां, अलसीयां, इयल प्रमुख जे कोइ जीव विणठा, विणसता उवेख्यां, चांप्या, डुहव्या, हलावतां, चलावतां, पाणी वांटतां, अनेराइ काम काज करतां, निध्वंसपणुं कीधु. जीवरक्षा रूडी न की धी ॥ पहेले स्थूलप्राणातिपातव्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥५॥

वीजे स्थूलमृषावादविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ सहस्सा रहस्स दा रे० ॥ सहसात्कारें कुणहप्रत्यें अयुक्त आल दीधुं. स्वदारामंत्रजेद कीधो. अ नेराइ कुणहनो मंत्र आलोच मर्म प्रकाश्यो, कुणहने अपाय पामवा कूमी बुद्धि धरी, कूडो लेख लख्यो, जूठी साख जरी, थापणमोसो कीधो. कन्या, ढोर, जूमि संवंधिया लेहणे, देहणे, वाद वढवारु करतां मोटकुं जूतुं बोढ्या ॥ वीजे स्थूलमृषावादव्रत विषयो अनेरो जे कोइ ॥ पद्ददि० ॥६॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादान विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ तेनाहडप्पजंगे०॥ घर बाहिर, खेत्र, खले, परायुं अणमोकव्युं लीधुं, बावखुं, चोराइ वस्तु लीधी, चोर प्रत्यें संवल दीधुं, विरुद्ध राज्यादि कर्म कीधुं. कूमां मान, मापां कीधां. माता, पिता, पुत्र, मित्र, कलत्र, वंवी कुणहने दीधुं. जूदी गांठ कीधी. नवा जुना सरस नीरस वस्तु तणा जेल संजेल कीधा ॥ त्रीजे अ दत्तादान व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द० ॥ ७ ॥

चोथे स्वदारासंतोष परस्त्रीविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ अपरिग्राहि या इत्तर० ॥ अपरिग्रहीतागमन कीधुं, अनंगक्रीमा कीधी, विवाह कारण कीधुं, कामजोगतणे विषे अति अजिलाष कीधो, दृष्टिविपर्यास कीधो, आठम, चउदश तणा नियम लेइ जांग्या. अतिक्रम, व्यतिक्रम, अतिचार, अनाचार, सुहणे स्वप्नांतरें हुआ ॥ चोथे मैथुनविरमणव्रत विषयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवस० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रह परिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ धण धन्न खित्त वत्तू ॥ धण धन्ननुं परिमाण उपरुं रखाव्युं. सोनुं, रूपुं, नवविध परिग्रह प्रमाण लीधुं नहीं, पढवुं विसाखुं ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत विषयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवस० ॥ ९ ॥

ठठे दिग्बिरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ गमणस्सय परिमाणे ॥ उट्टदि
शें, अहोदिशें, तिर्यग्दिशें, जावा आववा तणा नियम लेइ जांग्या. एक
दिशि संक्षेपी, बीजी दिशि वधारी. विस्मृत लगें अधिक जूमि गया. पा,
ठवणी आधी मोकली. वहाण व्यवसाय कीधो, वर्षाकालें गामतरुं कीधुं ॥
ठठे दिग्बिरमण व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प ॥ १० ॥

सातमे जोगोपजोगव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते पक्खिउळे ॥ सचित्-
त्तआहारे, सचित्त प्रतिवद्ध आहारे, अप्पोलसहिजस्कण्या, दुप्पोलसहि
जस्कण्या, तुब्बोसहिजस्कण्या, सचित्तजस्कण्या, अपकाहारे, दुःपकाहारे
तुब्बओषधि कुली आंबली, उला, उंबी, पहुँक, पापनी तणां जक्कण कीधां,
अनंतकाय, अथाणां तणां जक्कण कीधां तथा रींगण, विंगण, पीलु, पीचु,
पंपोटा, महूमां, वडवोर प्रमुख बहुबीज तणां जक्कण कीधां ॥ गाथा ॥
सचित्त दव विगइ, वाणह तंबोल वड कुसुमेसु ॥ वाहण सयण विदेवण,
वज्र दिसी नाण जत्तेसु ॥ १ ॥

ए चउद नियम दिनप्रत्ये लीधा नहीं, लेइ संक्षेप्या नहीं, सचित्तद्रव्य,
विगय, खासमां, वाहन, तंबोल, फोफल, बेसण, शयन, पाणी, अंधोलणें,
फल, फूल, जोजन, आढादनें, जे कोइ नियम लेइ जांग्या. बावीश अज-
दय, वत्रीश अनंतकायमांहि आदू, मूला, गाजर, पीरु, पीरालु, कचुरो,
सूरण, खिलोमां, मोरडा, सेलरां, कुली आंबली, वाधरडां, गिरमर, नीली
गलो. वाढ्होल खाधी. वाशी कठोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसना उं-
दन, मधु, महुडां, विष, हिम, करहा, घोलबडां, अजाण्यां फल, टींबरुं,
गुंदां, बोर, अथाणुं, काचुं मीठुं, तिल, खसखस, कोठिवमां खाधां. लगवग
वेलायें वालू कीधां. दिन उग्या विण शीराव्या. जे कोइ अनेरो अतिचार हुड
होय ॥ तथा कर्मतः इंगालकम्मे, वणकम्मे सामीकम्मे, जामीकम्मे फोडी
कम्मे, ए पांच कर्म ॥ दंतवाणिज्य, लस्कवाणिज्य, रसवाणिज्य, विषवाणि
ज्य, केशवाणिज्य, ए पांच वाणिज्य ॥ जंतपिह्वणकम्मे, निह्वणकम्मे, द-
वग्गिदावणया, सरइहतलायसोसणया, असइपोसणया ॥ ए पांच सामान्य,
ए पन्नरकर्मादानमांहि कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां, अनेरां कांइ सावद्य
कर्म समाचर्यां होय ॥ सातमे जोगोपजोग व्रतविषयो अनेरो ॥ प ॥ ११ ॥

आठमे अनर्थदंभव्रतें पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुइए ॥ अनर्थ दंभ जे कहियें, काम काज पाखें मुधा पाप लाग्यां. मुखहास्य, खेल, कुतूहल, अंगकुचेष्टा कीधी, निरर्थक लोकने कर्षण, गागां वाही, ग्रामांतरें क मावानी बुद्धि दीधी. कण, वस्तु, ढोर लेवराव्यां. अनेराइ पापोपदेश दीधा. कोश, कूहामा, रथ, उखल, मूशल, घर घंटी प्रमुख सज्ज करी मेढ्यां. माग्यां आप्यां. अंधोल नाहणें, पगधोयणें, खावें पाणी ढोढ्यां. अथवा जीलणां जीढ्यां, जूवटुं रम्या, नाटक पेखणां जोयां, पुरुष स्त्रीना रूप, शृंगार बखाण्या. राजकथा, देशकथा, जक्तकथा, स्त्रीकथा, पराइ तांत कीधी. कर्कश वचन बोढ्या, संज्ञेमा लगाढ्या. शरज, कूकमा प्रमुख जूफता जोया. कलह करता जोया, लोक तणी उपार्जना कीधी, सुखकीर्त्ति देश लइ चिं तवी. लूण, पाणी, माटी, कण, कपाशिया काजविण चांप्या. ते उपरें वेठा, आली वनस्पति चूटी, अंगीठा काष्ठ वणिज कीधां. ठाश पाणी, घी, तेल, गोल, आम्लवेतस, बेरंजा तणां जाजन उघामां महेढ्यां. तेमां हे कीमी, मंकोमी. कुंथुआ, उदेही, घीमेल, घिरोली प्रमुख जे कोइ जीव विणठा. शूना, सालही, क्रीमाहेतु पांजरे घाढ्या ॥ अनेराइ जीवने राग द्वेष लगें एकने रुद्धि परिवार वांढी. एकने मृत्युहाणी वांढी ॥ आठमे अनर्थदंभव्रत विषइयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द ॥ ११ ॥

नवमे सामायिकव्रतें पांच अतिचार ॥ तिविहे दुप्पणिहाणे ॥ सामा यिकमांहि मन आहट्ट दोहट्ट चिंतव्युं, वचन सावद्य बोढ्युं. शरीर अणप फिलेछुं हलाव्युं. ठती शक्तियें सामायिक दीधो नहीं, उघाडे मुखें बोढ्या, सामायिकमांहि उंघ आवी, बीज दीवा तणी उजेही लागी, विकथा की धी. कण, कपाशिया, माटी, पाणी तणा संघट्ट हुआ. मुहपत्ती संघट्टी, विषइयो अनेरो जे कोइ अतिचार प ॥ १२ ॥

दशमे देशवगाशिक व्रतें पांच अतिचार ॥ आणवणे पेसवणे ॥ आण वणप्पजगे, पेसवणप्पजगे, सदाणुवाइ, रूवाणुवाइ, बहियापुग्गलक्केवे ॥ नीमी जूमिकामांहिथी बाहिर अणाव्युं. आपण कन्हैथी बाहिर मोकव्युं, शब्द संजलावी, रूप देखाडी, कांकरो नाख्यो. आपणपणुं ठतुं जणाव्युं. पुज्ज लतणो प्रक्षेप कीधो ॥ दशमे देशवगाशिकव्रत वीषइयो अनेरो ॥ प ॥ १३ ॥

अग्यारमे पौषधोपवासव्रतें पांच अतिचार ॥ संथारुच्चारविहि ॥ पो

सह लीधे संधारा तणी जूमि बाहिरलां थंमिलां संदीसे रूमां शोभ्यां नहीं. पन्विलेह्यां नहीं. थंमिल वावरतां. मात्रुं परठवतां, चिंतवणी न कीधी. 'अणुजाणह जस्सगो' न कह्यो. परठव्यां पूर्वे वार त्रण वोसिरे, वोसिरे न कह्यो. देहरा पोसालमांहे पेसतां, निसरतां, निसहि आवस्सहि कहेवी विसारी. पुढवी, अप्प, तेउ, वाउ, वनस्पति, त्रसकायतणा संघट्ट, परिताप, उपद्रव कीधा. संधारा पोरिसी तणो विधि जणवो विसाख्यो, अविधियें संधाख्या. पारणादिक तणी चिंता निपजावी. कालवेलायें देव न वांढ्या. पोसह असूरो लीधो, सवारो पाख्यो, पर्वतिथें पोसह लीधो नहीं ॥ अग्यारमे पोषधोपवासव्रतविषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १५ ॥

बारमे अतिथिसंविजागव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते निक्खिवणे ॥ सचित्त वस्तु हेगां उपर ठतां असूजतुं दान दीधुं. वहोरवा वेला टली रह्यां. मत्सर लगें दान दीधुं. देवातणी बुद्धें पराइ वस्तु धणीने अण कहे दीधी, अथवा आपणी करी दीधी. अणदेवातणी बुद्धें सूजतुं फेरी, असूजतुं कीधुं. गुणवंत आवे जक्ति न साचवी, अनेराइ धर्मक्षेत्र सीदातां ठती शकें उरुख्यां नहीं. दीन, खीनप्रत्यें अनुकंपा दान दीधुं नहीं. देतां वाळुं ॥ बारमे अतिथिसंविजागव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १६ ॥

संक्षेपणा तणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंसप्प जंगे, परलोगासंसप्पजंगे, जीवियासंसप्पजंगे, मरणासंसप्पजंगे, कामजोगासंसप्पजंगे. इहलोकें धर्मतणा प्रजाव लगें राजकूळि जोग वांढ्या. परलोकें देव, देवेंद्र चक्रवर्तीतणी पदवी वांढी. सुख आवे जीववा तणी वांढा कीधी. दुःख आवे मरवा तणी वाढां कीधी. काम जोगतणी वांढा कीधी ॥ संक्षेपणाव्रतविषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १७ ॥

तपाचारना बार जेद ॥ ठ बाह्य, ठ अज्यंतर ॥ अणसणमूणोअरिया ॥ अणसण जणी उपवासादिक पर्वतिथि तप न कीधुं. ऊणोदरी बे चार कवल ऊणा न उठ्या, उठ्य जणी सर्व वस्तु तणो संक्षेप न कीधो. रसत्याग न कीधो. कायक्केश लोचादि कष्ट कस्यां नहीं. संलीणतां अंगोपांग संकोची राख्यां नहीं, पच्चस्काण जांग्यां, पाटलो रुगतो फेड्यो नहीं, गंठसही पच्चस्काण जांग्युं, उपवास, आंबील, नीवि कीधे मुखें सचित्त पाणी घाद्युं, विमन हुउ ॥ बाह्यतपव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १८ ॥

अर्च्यतर तप पायष्ठित्तं विण्णं॥ सूधुं प्रायष्ठित्तं पक्खिज्जुं नहीं, आ-
लोयण तणी सूधी टीप कीधी नहीं, सूधो तप पढोंचाड्यो नहीं, साते जेदें
विनय न कीधो, दश जेदें वैयावच्च न कीधो, पंचविध सज्जाय न कीधो-
कषाय वोसरव्यो नहीं, दुःखद्वय कर्मद्वय निमित्त काउस्सग्ग न कीधो,
शुक्लध्यान, धर्मध्यान, ध्यायां नहीं आर्त्त, रौद्र, ध्यान ध्यायां ॥ अर्च्यतर तप
व्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पक्क दिवसमांहे हुवो ॥ १९ ॥

वीर्याचार त्रण अतिचार ॥ अणगूहिय बलविरियो ॥ मनोवीर्य, धर्म
ध्यान तणे विषे उद्यम न कीधो. पडिक्कमणें देवपूजा धर्मानुष्ठान, दान, शील
तप, जावना, ठती शक्तियें गोपवी, आलसें उद्यम न कीधो, बेठां पक्कि
मणुं कीधुं, रूमां खमासमण न दीधां ॥ वीर्याचार विषय्युं अनेरो ॥ २० ॥

पक्सिद्धाणं करणे ॥ प्रतिषेध, अज्जद्वय, अनंतकाय, महापरिग्रह,
जे कोइ प्राणातिपात, मृषावाद, अदत्तादान, मैथुन, परिग्रह, क्रोध, मान,
माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अज्याख्यान, पैशुन्य, रति अरति, परपरिवाद,
मायामृषावाद, मिथ्यात्वशब्द. ए अठार पापस्थानकमांहे कीधां, कराव्यां,
अनुमोक्षां हुए, ते सविहुं मन, वचन, कायायें करी मिठामि डुक्कं ॥ २१ ॥

एवंकारें साधु श्रावकतणें धर्में सम्बत्त्वमूल बार व्रत, एकशो चोवीश
अतिचार पक्कदिवसमांहे सूद्ध, बादर, जाणतां, अजाणतां, हुवो हुइ, ते
सवि हुं मन, वचन, कायायें करी मिठामि डुक्कं ॥ २२ ॥ इति ॥ २३ ॥

॥ अथ श्रावकपाक्षिकादिविस्तारातिचार प्रारंभः ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥ आयरणं
आयारो; इअ एसो पंचहा जणियो ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार चारित्रा
चार, तपाचार, वीर्याचार, ए पंचविध आचारमांहे अनेरो जे कोइ अति
चार पक्कदिवसमांहे सूद्ध, बादर, जाणतां, अजाणतां हुउं होय, ते सवि
हुं मन, वचन, कायायें करी तस्स मिठामि डुक्कं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचारें आठ अतिचार ॥ काळे विण्ण बहुमाणे, उवहाणे त
हय निन्हवणे ॥ वंजण अह तडुजए, अठविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञा
न काळवेळामांहे जणित्तं गुणित्तं नहीं, अकाळें जण्यो. विनयहीन, बहुमा-
नहीन, योगउपधानहीन, अनेरा कन्हे जणी अनेरो गुरु कह्यो, देव गुरु
वांदणे पक्किमणे सज्जाय करतां, जणतां गुणतां. कूमो अहार कान्हे,

मात्रे अधिक उठो जण्यो. सूत्र कूंनु कखुं. अर्थ कूंनो कह्यो, तडुजय कूंनां कहां. जणीनें विसास्यां. साधु तणे धर्मकाजें काजो अणउरुख्ये, मांनो अणपमिलेहे, वस्ती अणशोधे, अणपवेसे, असज्जाय, अणोजायमांहे श्रीदश वैकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, आवकतणे धर्मे थिविरावलि, पमि क्रमणां, उपदेशमाला प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, कालवेला काजो अण उरुख्ये पढियो. ज्ञानोपगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकरवाली, सांपनां, सांपनी, दस्तरी, वही, उलियाप्रमुख प्रमुख प्रत्ये पग लाग्यो, थूंक लाग्यो थूकें करी अक्षर मांज्यो, उशीशें धस्यो. कन्हें ठतां आहार निहार कीधो. ज्ञानद्रव्य ज्ञातां उपेक्षा कीधी, प्रज्ञापराधें विणसतो विणाश्यो. विणसतो उवेख्यो, ठती शक्तियें सार संजाल न कीधी. ज्ञानवंत प्रत्ये छेष मत्सर चिंतव्यो, अवज्ञा, आशातना कीधी. कोईप्रत्ये जणतां, गुणतां, अंतराय कीधो, आपणा जाणपणातणो गर्व चिंतव्यो, मतिज्ञान, श्रुतज्ञान, अवधिज्ञान, मनःपर्यवज्ञान, केवलज्ञान, ए पंचविध ज्ञानतणी असह हणा कीधी. कोइ तोतनो, बोबनो! हस्यो, वितक्यो, अन्यथा प्ररूपणा कीधी ॥ ज्ञानाचारव्रत विषइउं अनेरो जे ॥ पद ॥ १ ॥

दर्शनाचारें आठ अतिचार ॥ निस्संकिय निक्कंखिय, निव्वित्तिगिष्ठा अमू ढदिठ्ठी अ ॥ उववूहथिरीकरणे, वल्लपपजावणे अठ ॥ ३ ॥ देव, गुरु, धर्म तणे विषे निःशंकपणुं न कीधुं. तथा एकांत निश्चय न कीधो. धर्मसंबंधि या फलतणेविषे निःसंदेहबुद्धि धरी नहिं. साधु, साधवीनां मल मलिन गात्र देखी दुगंठा निपजावी. कुचारित्रिया देखी चारीत्रिया उपर अजा व हुं. मिथ्यत्वी तणी पूजा प्रजावना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं, तथा संघमांहे गुणवंत तणी अनुपबृंहणा कीधी. अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्रीति, अजक्ति निपजावी. अबहुमान कीधो. तथा देवद्रव्य, गुरुद्रव्य, ज्ञानद्रव्य, साधारण द्रव्य, ज्ञात, उपेक्षित, प्रज्ञापराधें विणाश्युं विणसतां उवेखुं, ठती शक्तियें सार, संजाल न कीधी; तथा साधर्मिकसाथें कलह कर्मबंध कीधो. अधोती, अष्टपडमुखकोश पाखें देवपूजा कीधी, बिंबप्रत्ये वास कूंपी, धूपधाणुं कलशतणो ठबको लाग्यो. बिंब हाथयकी पाड्युं. उठ्ठास, निःश्वास लाग्यो. देहरे, उपाशरे, मलश्लेष्मादिक लूह्यां. देहरामांहे हास्य, खेल, केलि, कूतूहल, आहार, निहार, कीधा, पान सोपारी निवेदियां

खाधांठवणहारि हाथथकी पाडी. पम्बिहदुं विसाखुं, जिनजुवनें चोराशी
आशातना, गुरु,गुरुणी प्रत्ये तेत्रीश आशातना कीधी होय.गुरुवचन तहसि
करी पम्बिज्युं नहिं ॥ दर्शनाचार व्रतविषइठं अनेरो जे कोइ अति ॥ १ ॥

चारित्राचारें आठअतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिईहिं
तिहिं गुत्तीहिं ॥ एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥४॥ ईयांसमि
ति, ते अणजोये हिंढ्या. जाषासमिति, ते सावद्यवचन बोढ्या. एषणास
मिति, ते तृण रुगलअन्न, पाणी असूऊतुं लीधुं. आदानजंरुमत्तनिरुकेवणा
समिति, ते अशन, शयन, उपगरण, मातरं प्रमुख अणपूंजी जीवाकुलजू
मिकायें मूक्युं, लीधुं. पारिष्ठापनिकासमिति, ते मलमूत्र, श्लेष्मादिक अणपूं
जी जीवाकुलजूमिकायें परठव्युं. मनोगुप्ति, मनमां आर्त्त, रौद्र ध्यान ध्या
यां. वचनगुप्ति, सावद्यवचन बोढ्यो. कायगुप्ति, शरीर अणपम्बिहदुं हला
व्युं. अणपूंजे वेठा. ए अष्ट प्रवचनमाता, ते सदैव साधुतणे धमें अने
श्रावकतणे धमें सामायिक पोसह लीधे रूडी येरें पाढ्यां नहिं. खंरुणावि
राधना: हुइ ॥ चारित्राचारव्रतविषइठं अनेरो जे कोइ ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धमें श्रीसम्यक्त्वमूल बार व्रत सम्यक्त्वतणा पांच
अतिचार ॥ संकाकंखविगिह्वा संकाः—श्रीअरिहंततणां बल, अतिशय ज्ञा
नलक्ष्मी, गांजीर्यादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, श्री
जिनवचन तणो संदेह कीधो. आकांक्षाः—ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल,
गोगो, आसपाल, पादरदेवता, गोत्रदेवता, ग्रहपूजा, विनायक, हनुमंत, सु
ग्रीव, वाली, नाह, इत्येवमादिक देश. नगर, ग्राम, गोत्र, नगरी, जूजूवा देवदे
हेरांना प्रजाव देखी, रोग आतंक कष्ट आवे, इहलोक परलोकार्थें पूज्या; मा
न्या. सिद्ध विनायक, जीराजलाने मान्युं; इष्ट्युं, बौद्धसांख्यादिक, संन्यासी
जरका, जगत, लिंगिया, जोगिया, जोगी दरवेश, अनेरा दर्शनियातणो कष्ट, मं
त्र, चमत्कार देखी, परमार्थ जाण्वा विना झूलाव्या; मोह्या. कुशास्त्र शिख्यो;
सांजद्वयां. श्राद्ध, संवत्सरी, होली, बलेव, माहिपूनेम. अजा पम्बो, प्रेतबी
ज, गौरी व्रीज, विनायक चोथ, नागपंचमी, जिलणा ठठी, शील सात
मी, ध्रुव आठमी, नोदी नोमी, अहवा दशमी, व्रत श्यारसी, वत्स बारसी, धन
तेरसी, अनंत चंडदसी, अने अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायण, नैवेद्य की
धां; नवोदक याग, जोग, उतारणां कीधां, कराव्यां. अनुमोद्यां. पिंपले

पाणी घाव्यां, घलाव्यां. घर बाहिरें क्षेत्रें खले, कूवें, तलावें, नदीयें, उहें वावें, समुद्रें, कुंमैं, पुण्यहेतु खान कीधां कराव्यां, अनुमोद्यां, दान दीधा ॥ ग्रहण, शनिश्चर, माहामासैं नवरात्रि नाहाया, अजाणनां थाप्यां ॥ अनेराई व्रत व्रतोलां कीधां, कराव्यां ॥ वितिगिठाः—धर्मसंबंधीया फलतणे विषे संदेह कीधो, जिनअरिहंत धर्मना आगार, विश्वोपकारसागर, मोक्षमार्गना दा तार, इस्या गुण जणी न मान्या, न पूज्या. महासती माहात्माना इहलो. क, परलोकसंबंधीया जोगवांछित पूजा कीधी. रोग, आतंक, कष्ट आवे, खिन्न वचन जोग मान्या. महात्माना जात, पाणी, मलशोजा तणी निंदा कीधी. कुचारित्रिया देखी चारित्रिया उपर कुजाव दुर्ल. मिथ्यात्वी तणी पूजा, प्रजा वना देखी प्रशंसा कीधी. प्रीति मांमी. दाक्षिण लगें तेहनो धर्म मान्यो, कीधो, श्रीसम्यक्त्वविषई अनेरो जे कोइ अतिचारपद्द दिवसमांहि हुवो दुष्ट॥॥॥

पहेले स्थूलप्राणातिपात विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह बंध ठविष्ठे ए० ॥ छिपद, चतुष्पदप्रत्यें रीशवशें, गाढो घाव घाव्यो, गाढे बंधनैं बांध्यां, अधिक चार घाव्यो, निर्लाभन कर्म कीधां, चारा पाणी तणी वेलायें सार, संजाल न कीधी, लेहणे, देहणे, किणहीप्रत्यें लंघाव्यो, तेणें चूखें आपण जम्या, कन्हें रही मराव्यो, बंधीखाने घलाव्यो, शब्दां धान्य तावडे नाख्यां, दलाव्यां, जरकाव्यां, शोधी न वावस्यां, इंधण, ठाणां, अणशोभ्यां वाव्यां, तेमांहे साप, विंढी, खजूरा, सरवलां, मांकरु, जुआ, गिंगोना, साहतां मु आ, डुहव्या, रूडे स्थानकें न भूक्या. कीमी, मंकोमीनां इंडां विष्ठोह्यां. लीख फोमी, उदेही, कीमी, मंकोमी, घीमेल, कातरां, चूडेल, पतंगिया, दे रुकां, अलसीयां, इअल, कुंता, डांस, मसा, बगतरा, मांखी, तीरु प्रमुख जीव विणव्या. माला हलावता, चलावतां, पंखी, चरुकलां तथा काग तणां ई मां फोड्यां. अनेरा एकेंद्रियादिक जीव विणाश्या, चांप्या, डुहव्या. कांइ हलावतां, चलावतां, पाणी ठांटतां, अनेरा कांइ काम काज करतां निर्ध्वस पणुं कीधुं. जीवरदा रूडी न कीधी. संखारो शूकव्यो. रूनु गलणुं न की धुं. अणगल पाणी वावखुं. रूनी जयणा न कीधी. अणगल पाणीयें जीव्यां, लूगरां धोयां, खाटला तावडे नाख्यां, जाटक्या. जीवाकूखजूमि लीपी वांशी गार राखी. दलणे, खारुणे, लीपणे, रूनी जयणा न कीधी. आठम

चउदशना नियम जांग्यां, धूणी करावी ॥ पहेले स्थूलप्राणातिपातविरमण
व्रतविषड् अनेरो जे कोइ अतिचार पद्ददिवसमांहे हुवो हुइ ॥ ५ ॥

बीजे स्थूलमृषावादविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ सहस्सारहस्सदारे ॥
सहसात्कारें कुणही प्रत्यें अजुगतुं आल, अज्याख्यान दीधुं. खदारासंत्र-
जेद कीधो. अनेरा कुणहीनो जंत्र आलोच, मर्म प्रकाश्यो. कुणहीने अ-
नर्थ पामवा कूडी बुद्धि दीधी, कूमो लेख लख्यो, कूमी साख जरी. थाप-
णमोसो कीधो. कन्या, गौ, चूमि संबंधी लेहेणें, देहेणें, व्यवसाय वाद बढवा
रु करता मोटकुं जूतुं बोड्या. हाथ, पग तणी गाल दीधी, करकडा मोड्या.
मर्म वचन बोड्यां ॥ बीजे स्थूलमृषावाद विरमणव्रत विषड् अने ॥ ६ ॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादानविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ तेनाहरुप्पउगे ॥
घर, बाहिर, खेत्र, खले, पराइ वस्तु अणमोकली लीधी, वावरी, चोराइ
वस्तु वहोरी, चोरधाडप्रत्यें संकेत कीधो. तेने संबल दीधुं. तेहनी वस्तु
लीधी, विरुद्धराज्यातिक्रम कीधो. नवा, पूराणा, सरस, विरस, सजीव, नि
जीव वस्तुना जेल संजेल कीधा. कूडे काटले, तोलें, मानें, मापें, वहोखां.
दाणचोरी कीधी. कुणहीने लेखे वरांस्यो, साटे लांच लीधी. कूडो करहो
काड्यो. विश्वासघात कीधो. परवंचना कीधी. पासंग कूडा कीधा. डांडी
चढावी. लहके, त्रहके कूमां काटलां, मान मापां कीधां. माता, पिता, पुत्र
कलत्र वंची कोइने दीधुं. जुदी गांठ कीधी. थापण उलवी. कुणहीने लेखे
पलेखे जोलव्युं. पनी वस्तु उलवी लीधी ॥ त्रीजे स्थूलअदत्तादानवि ॥ ७ ॥

चोथे खदारासंतोष परस्त्रीगमनविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ अपरिग्न
हियाइत्तर ॥ अपरिगृहीतागमन ॥ इत्तर परिगृहीतागमन कीधुं. विध-
वा, वेश्या, परस्त्री, कुलांगना, खदाराशोकतणे विषे दृष्टिविपर्यास कीधो.
सराग वचन बोड्यां. आठम, चउदश, अनेरायें पर्वतिथें नियम जांग्या.
घरघरेणां कीधां. कराव्यां, वर बहू वखाण्यां. कुविकल्प चिंतव्यो. अनंग
क्रीडा कीधी, स्त्रीनां अंगोपांग निरख्यां. पराया विवाह जोड्या. ढिंगला
ढिंगली परणाव्यां. कामजोगतणे विषे तिव्र अजिलाष कीधो. अतिक्रम,
व्यतिक्रम, अतिचार, अनाचार, सुहणे स्वप्नांतरे हुवा. कुखम लाधां, नट-
विट, स्त्रीशुं हांसुं कीधुं ॥ चोथा खदारासंतोषव्रतविषड् अनेरो जे कोइ
अतिचार पद्द ॥ ८ ॥

पांचमे.स्थूलपरिग्रहपरिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ धणधन्नखित्तवन्न ॥ धन. धान्य, खेत्र, वास्तु, रुप्य, सुवर्ण, कुप्य, छिपद, चतुःपद, नवविध परिग्रह तणा नियम उपरांत वृद्धि देखी, मूर्छा लगें संक्षेप न कीधो. माता, पिता, पुत्र, स्त्रीतणे लेखे कीधो. परिग्रह परिमाण लीधुं नहीं. लेइने पढिउं नहिं, पढुं विसाहुं, अलीधुं मेढ्युं, नियम विसाख्या ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द ॥ ए ॥

ठठे दिक्परिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ गमणस्स य परिमाणे ॥ ऊर्ध्व दिशि, अधोदिशि, तिर्यग्दिशियें जावा, आववा तणा नियम लइ जांग्या. अनाजोगें विस्मृत लगें अधिक जूमि गया. पाठवणी आधी, पाठी मोक ली, वाहाण व्यवसाय कीधो, वर्षाकालें गामतरुं कीधुं. जूमीका एक गमां संक्षेपी. बीजी गमां वधारी ॥ ठठे दिक्परिमाणव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अति ॥ १० ॥

सातमे जोगोपजोगविरमणव्रतें जोजन आश्रयी पांच अतिचार अने कर्महुंती पंदर, एवं वीश अतिचर ॥ सच्चित्ते पन्निबद्धे ॥ सचित्त नियम लीधे अधिक सचित्त लीधुं अपक्काहार, दुःपक्काहार, तुण्डोषधि तणुं जइण कीधुं. उंला, उंवी, पोंक, पापनी, कीधां ॥ सच्चित्त दव विगई, वाणह तंबोल वढ कुसुमेसु ॥ वाहण सयण विलेवण, वंज दिसी न्हाण जत्तेसु ॥ ए चौदनियम दिनगत रात्रिगत लीधा नहीं. लेइने जांग्यां. वावीश अन्न-द्वय, बत्रीश अनंत कायमांहि आहुं, मूला, गाजर पिरु, पिंमालु, कचूरो, सूरण, कुंदी आंबली, गलो तथा वाघरमां खाधां. वाशी कठोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसनं उंदन लीधुं. मधु, महुमां, माखण, माटी, वेंगण, पीलु, पीचु, पंपोटा, विष, हिम, करहा, घोलवमां, अजाण्यां फल, टिंवरु, गुंदां, महोर, अथाहुं, आमण बोर, काचुं मीठुं, तिल, खसखस तथा कोठिंबमां खाधां. रात्रि जोजन कीधा. लगबग वेलायें वाहुं कीधुं. दिवस विण उगे शीराव्या, तथा कर्मतः पन्नर कर्मादान ॥ इंगालकम्मे, वणक-म्मे, साडीकम्मे, जामीकम्मे, फोनीकम्मे, ए पांच कर्म । दंतवाणिज्जे, ल-खवाणिज्जे, रसवाणिज्जे, केसवाणिज्जे, विसवाणिज्जे. ए पांच वाणिज्ज ॥ जंतपिहणकम्मे, निहणकम्मे, दवग्गिदावणया, सरइहतलाय सो-सणया, असईपोसणया, ए पांच सामान्य ॥ ए पांच कर्म्म, पांच

वाणिज्य, पांच सामान्य, एवं पन्नर कर्मादान, बहु सावद्य महारंज रांग
णी, लीहाला कराव्या. इंट, निंजाना पचाव्या. धाणी, चणा, पकान्न करी वेच्यां.
वाशी माखण तपाव्यां, तिल व्होस्या. फागुण मास उपरांत राख्यां. दलीदो
कीधो, अंगीठा कराव्या. श्रान, बीलां, शूरा सालहि, पोण्या. अनेरा जे
कांइ बहुसावद्य खर कर्मादिक समाचख्यां. वाशी गार राखी, लींपणे, घूपणे
महारंज कीधो. अणशोभ्या चूला संभूक्या. घी. तेल, गोख तथा ठास तणां
जाजन उघां मूक्यां. तेमांहि माखी, कुंती उंदर, के गिरोली पनी. कीडी
चनी. तेनी जयणा न कीधी ॥ सातमे जोगोपजोगविरमणव्रत विषइउ॥११

आठमे अनर्थदंरविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुइए॥ ॥ कं
दर्पलगे विटचेष्टा. हास्य, खेल, कुतूहल कीधां, पुरुष स्त्रीना हाव, जाव, रू
प, शृंगार, विषयरस बखाण्या. राजकथा, जक्तकथा, देशकथा, स्त्रीकथा
कीधी, पराइ तांत कीधी, तथा पैशुन्यपणुं कीधुं. आर्त्त, रौड ध्यान ध्यायां.
खां, कटार, कोश, कूहाना, रथ, उखल, मुशल, अग्नि, घंटी, निसाह,
दातरडां प्रमुख अधिकरण मेढी, दाक्षिण्यलगे माग्यां आप्यां, पापोपदेश
दीधो. अष्टमी, चतुर्दशीयें खांवा, दलवा तणा नियम जांग्या. मूरखपणा
लगे असंबंध वाक्य बोल्या. प्रमादाचरण सेव्यां. अंधोळे, नाहाणे, दात
णे, पगधोअणे, खेलपाणी तेल ठांव्यां, जीलणे जील्या. जूवटें रम्या हिं
चोळे हिंच्या, नाटक प्रेक्षणक जोयां, कण, कुवस्तु, ढोर लेवराव्यां, कर्क
श वचन बोल्या, आक्रोश कीधा, अबोला लीधा, करकडा मोड्या, मत्सर
धर्यो, संजेना लगाड्या, शाप दीधा, जेंसा, सांड, हुडु, कूकना, श्रानादिक
फूजाख्यां, फूंकतां जोया. खादि लगे अदेखाइ चिंतवी. माटी, मीतुं, कण कपा
शीया काज विण चांप्या. ते उपर बेठा. आद्वी वनस्पति खूंदी. सूइ शस्त्रादि
क निपजाव्यां. घणी निद्रा कीधी. राग, द्वेष लगे एकने रुद्धि परिवार वांढी. ए
कने मृत्यु हानि वांढी ॥ ए आठमे अनर्थदंडविरमणव्रत विषइउ अने॥१२॥

नवमे सामायिक व्रतें पांच अतिचार ॥ तिविहे दुप्पणिहाणे॥ ॥ सामा
यिक लीधे मन आहट दोहट चिंतव्युं. सावद्य वचन बोल्यां, शरीर अ-
णपन्निळेहुं हलाव्युं. उती वेलायें सामायिक न लीधो. सामायिक लेइ उ
घाडे मुखें बोल्या. उंध आवी, वात. विकथा, घर तणी चिंता कीधी, बीज
दीवा तणी उज्जेहि हुइ, कण, कपाशिया, माटी, मीतुं, खनी, धावनी, अर
णेटो पाषाण प्रमुख चांप्या, पाणी, नील, फूल, सेवाल, हरिकाय, बीयकाय,

इत्यादिक आज्ञायां. स्त्री, तिर्यच तणा निरंतर परस्पर संघट्ट हुआ, मुहपत्तीयो संघट्टी, सामायिक अणपूग्युं पाखुं, पारतुं विसाखुं ॥ नवमे सामायिकव्रत विषइयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद दिवस ॥ १३ ॥

दशमे देशावगाशिकव्रतें पांच अतिचार ॥ आणवणे पेसवणे ॥ आणवणप्पणं, पेसवणप्पणं, सदाणुवाइ, रूवाणुवाइ, बहियापुगगलपरकेवे ॥ नियमित जूमिकामांहि बाहेरथी कांइ आणवयुं, आपण कन्हैथकी बाहेर कांइ मोकवयुं, अथवा रूप देखाकी, कांकरो नाखी, साद करी, आपणपणं ठतुं जणावयुं ॥ दशमे देशावगाशिकव्रतविषइउं अनेरो जे कोइ अति ॥ १४ ॥

अग्यारमे पोषधोपवासव्रतें पांच अतिचार ॥ संथारुच्चारविहि ॥ अप्पमि लेहिय, दुप्पमिलेहिय, सज्जासंथारण ॥ अप्पमिलेहिय, दुप्पमिलेहिय, उच्चार पासवणजूमि ॥ पोसह लिधे संथारातणी जूमि न पूंजी, बाहिरलां लहुकां वकां स्थंमिल, दिवसें शोध्यां नहिं, पमिलेह्यां नहिं. मातरं अणपूज्युं हलावयुं, अणपूंजी जूमिकायें परठवयुं. परठवतां, अणुजाणह जस्सगो, न कह्यो. परठव्या पूवें वार त्रण वोसिरे वोसिरे न कह्यो. पोसहशालामांहि पेसतां निसिहि, निसरतां आवस्सहि, वार त्रण जणी नहिं. पुढवी, अप्प, तेज, वाऊ, वनस्पति, त्रसकाय तणा संघट्ट, परिताप उपडव हुआ. संथारा पोरिसीतणो विधि जणवो विसाख्यो, पोरिसिमांहे उंध्या, अविधें संथारो पाथरयो, पारणादिक तणी चिंता कीधी, काखवेलायें देव न वांध्या, पम्क्कमणुं न कीधुं पोसह असूरो लीधो, सवेरो पादयो, पर्वतिथें पोसह लीधो नही ॥ अग्यारमें पोषधोपवासव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पद ॥ १५ ॥

बारमे अतिथिसंविज्ञागव्रतें पांच अतिचार ॥ सच्चित्ते निस्किवणे ॥ सच्चित्त वस्तु हेठे उपर ठतां महात्मा महासतीप्रत्यें असूजतुं दान दीधुं. देवानी बुद्धें असूजतुं फेडी सूजतुं कीधुं. देवानी बुद्धें परायुं फेडी आपणुं कीधुं अणदेवानी बुद्धें सूजतुं फेकी असूजतुं कीधुं. अणदेवानी बुद्धें आपणुं फेकी परायुं कीधुं, बहोरवा वेला टली रखां असूरें करी माहात्मा तेज्या, मत्सर धरी दान दीधुं गुणवंत आवे जक्ति न साचवी, ठती शक्ते साहम्मिवात्सल्य न कीधुं. अनेराइ धर्मक्षेत्र सीदातां ठती शक्तियें उद्धर्यां नहिं. दीन, क्षीणप्रत्यें अनुकंपादान दीधुं ॥ बारमे अतिथिसंविज्ञागव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार ॥ पद दिवसमांहि हुवो हुइ ॥ १६ ॥ संक्षेपणातणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंस

प्यजगे, परलोगासंसप्यजगे, जीवियासंसप्यजगे, मरणासंसप्यजगे, कामजो
गासंसप्यजगे ॥ इहलोकें धर्मेना प्रजाव लगे राजरुद्धि, सुख, सौजाग्य, प
रिवार, वांढयो. परलोकें देव, देवेंद्र, विद्याधर, चक्रवर्तीतणी पदवी वांढी,
सुख आवे जीवितव्य वांढयुं. दुःख आवे मरण वांढयुं. काम जोगतणी वां
ढा किधी ॥ संक्षेपणाव्रत विषइउ अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवस
मांहे हुवो हुइण ॥ १७ ॥

तपाचारना बार जेद, ठ बाह्य, ठ अज्यंतर ॥ अणसणमूणोयरिआण ॥ अ
णसण जणी उपवास विशेष पर्वतिथें ठती शक्तें कीधो नहिं. ऊणोदरीव्रत
कोलिया पांच, सात, ऊणा रह्या नहिं. वृत्तिसंक्षेप, ते द्रव्यजणी सर्ववस्तु
नो संक्षेप कीधो नहिं. रसत्याग तथा विगयत्याग न कीधो. कायक्लेश, लो
चादिक कष्ट कस्यां नहिं. संदीनता ते अंगोपांग, संकोची राख्यां नहिं, पञ्च
स्काण जाग्यां. पाटलो रुगतो फेड्यो नहिं. गंठसी पोरिसी, साढापोरिसी, पुरि
मह, एकासणुं, वेआसणुं, नीवि, आंबिल प्रमुख पञ्चस्काण पारवुं विसाखुं. वे
सतां नोकार न जण्यो, उठतां पञ्चस्काण करवुं विसाखुं, गंठसीउं जाग्युं,
नीवि, आंबिल, उपवासादिक तप करी काचुं पाणी पीधुं. वमन हुउं ॥ बा
ह्यतप विषइउ अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमांहे ॥ १८ ॥

अज्यंतरतप ॥ पायष्ठितं विणउं ॥ मनशुद्धं गुरुकन्हें आलोयणा दीधी
नहिं गुरुदत्त प्रायश्चित्त तप, लेखाशुद्धं पहाँचारयुं नहिं. देव, गुरु, संघ, सा
हम्मीप्रत्ये विनय साचव्यो नहिं. बाल, वृद्ध, ग्लान, तपस्वी प्रमुखनुं वैया
वच्च न कीधुं. वांचना. पृष्ठना, परावर्त्तना. अनुप्रेक्षा, धर्मकथालक्षण पंच
विध स्वाध्याय न कीधो. धर्मध्यान, शुद्धध्यान न ध्यायां. आर्त्तध्यान तथा
रौद्रध्यान ध्यायां. कर्मद्वय निमित्तें लोगस्स दश वीशनो काउस्सग न की
धो ॥ अज्यंतरतप विषइउ अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमां ॥ १९ ॥

वीर्याचारना त्रण अतिचार ॥ अणिगूहिअ बलविरीउं ॥ पढवे, गुणवे,
विनय, वैयावच्च, देवपूजा, सामायिक, पोसह, दान, शील. तप, जावनादिक
धर्मकृत्यने विषे मन, वचन, कायातणुं ठतुं बल, वीर्य, गोपव्युं. रूमां पंचांग
खमासमण न दीधां. वांदणांतणा आवर्त्तविधि साचव्या नहिं. अन्यचि
त्त निरादरपणे बेठा. उतावळुं देववंदन, पक्कमणुं कीधुं ॥ वीर्याचार विष
इउ अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमांहे हुवो होय ते सण ॥ २० ॥

नाणाश्च अष्ट पञ्चवय, समसंलेहण पन्नर कम्मसेसु ॥ वारस तव विरिअ
तिगं, चउवीसं सय अईयारा ॥ १ ॥ पणिसिद्धाणंकरणेः-प्रतिषेध, अजदय,
अनंतकाय, बहुवीजजहण, महारंजपरिग्रहादिक कीधां. जीव जीवादिक
सूक्ष्म विचार सईह्या नहिं. आपणी कुमति लगें उत्सूत्र प्ररूपणा कीधी.
तथा प्राणातिपात, मृषावाद, अदत्तादान, मैथुन, परिग्रह, क्रोध, मान,
माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अज्याख्यान, पैशुन्य, रति अरति, परप-
रिवाद, मायामृषावाद, मिथ्यात्व शब्द ए अढार पापस्थानक कीधां करा
व्यां, अनुमोद्यां होय. दिनकृत्य प्रतिक्रमण, विनय, वैयावच्च न कीधां. अनेरं
जे कांइ वीतरागनी आझाविरुद्ध कीधुं, कराव्युं, अनुमोद्युं होय. ए चिहुं प्र-
कारमांहे अनेरो जे कोइ अतिचार पढ दिवसमांहे सूक्ष्म, बादर, जाणतां, अ
जाणतां हुं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं, कायायें करी तस्स मिहामि डुक्कं
एवंकारें श्रावक तणे धमें श्रीसमकितमूल बार व्रत, एकशो चोवीश अ
तिचारमांहे अनेरो जे कोइ अतिचार पढ दिवसमांहे सूक्ष्म, बादर, जा
णतां अजाणतां, हुं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं, कायायें करी तस्स मिहामि
डुक्कं ॥ इति श्रीश्रावक परकी चउमासी संवत्सरि अतिचाराः ॥ ५४ ॥

॥ अथ ॥

॥ नव स्मरणानि सार्थानि प्रारज्यन्ते ॥

॥ तत्र प्रथम सर्वस्मरणमांहे प्रधान; सर्वमंगलमां जावमंगलमय
एवा पंच परमेष्ठीनुं नमस्काररूप प्रथम स्मरण लखीयें ठैयें.
नमो अरिहंताणं, नमो सिद्धाणं, नमो आयरिआ
णं, नमो उवज्जायाणं, नमो लोए सबसाहूणं, एसो
पंच नमुक्कारो, सबपावप्पणासणो ॥ मंगलाणं च स
वेसिं, पढमं हवइ मंगलं ॥ इति प्रथमं स्मरणम् ॥ १ ॥

अर्थः-(अरिहंताणं के०) विहरमान श्रीअरिहंतने महारो (नमो
के०) नमस्कार हो. (सिद्धाणं के०) सर्वसिद्धने महारो (नमो के०)
नमस्कार हो. (आयरियाणं के०) पंचविध आचारने पावे, एवा श्री
आचार्य प्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (उवज्जायाणं के०)

पच्चीश गुणधारक एवा श्री उपाध्याय प्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (लोए के०) अढीढीपरूप मनुष्य लोकने विषे (सबसाहूण के०) स्थविरकढपादिक जेदोवाला सर्वसाधुप्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (एसो के०) ए जे अरिहंतादिक संबंधी (पंचनमुकारो के०) पांच नमस्कार ठे, एटले ए नमस्कारपंचक जे ठे, ते केहवुं ठे? तो के (सबपा व के०) ज्ञानावरणादिक सर्वपापप्रत्ये (प्यणासणो के०) प्रकर्षे करी ना शनुं करनार ठे, वली ए नमस्कारपंचक केहवुं ठे? तो के (मंगलाणंचस वेसिं के०) सर्वमंगलमांहे (पढमं के०) प्रथम एटले मुख्य (मंगलं के०) मंगल (हवइ के०) ठे. एटले ए जावमंगल ठे, ते मोक्षसुखनुं आपनार ठे. आनो विस्तारार्थ आज ग्रंथना प्रारंभमां लख्यो ठे ॥ १ ॥

॥ अथ उवसग्गहरनामकद्वितीयस्मरणप्रारंभः ॥

उवसग्गहरं पासं, पासं वंदामि कम्मधणमुक्कं ॥ वि-
सहरविसनिन्नासं, मंगलकद्धाणआवासं ॥ १ ॥ वि-
सहरफुल्लिगमतं, कंठे धारेइ जो सया मणुजं ॥ त-
स्स ग्गहरोगमारी, डुठ जरा जंति उवसामं ॥ २ ॥
चिछउ दूरे मंतो, तुअ पणामोवि बहुफलो होइ ॥ नर
तिरिएसुवि जीवा, पावंति न डुक्क दोगच्चं ॥ दोहग्गं ॥
॥ ३ ॥ तुह सम्मत्ते लब्धे, चिंतामणिकप्पपायवप्पहिण ॥
पावंति अविग्घेणं, जीवा अयरामरं ठाणं ॥ ४ ॥
इअ संथुजं महायस, जत्तिअर निअरेण हिअएण ॥
ता देव दिज्ज बोहिं, जवे जवे पास जिणचंद ॥ ५ ॥

ए उवसग्गहर स्तोत्रनो सविस्तर अर्थ; आज ग्रंथना चम्मोतेरमा पानामां आगल लखाई गयो ठे, तेथी आहीं लख्यो नथी.

॥ अथ संतिकरस्तोत्र नामकं तृतीयं स्मरणं प्रारंभ्यते ॥

॥ प्रथम आ स्तोत्र उत्पन्न थवानुं किंचित् कारण लखीयें ठैयें. तपो गच्छनायक श्रीसोमसुंदरसूरिना पट्टप्रज्ञावक श्रीमुनिसुंदर सूरि मेदपाट

દેશ સંબંધી દેવકુલપાટ ગામને વિષે ચોમાસું રહ્યા હતા, તે સમયમાં શ્રી સંઘને વિષે અકસ્માત્ મરકીનો મહીટો ઉપડવ ઉત્પન્ન થયો. તે ઉપડવે પીનિત એવા સંઘનાં લોકોને જોઈ જેમને સ્વગુરુ સાન્નિધ્યથી સદ્વિદ્યા પ્રાપ્ત થયેલી હતી એવા અને કરુણાસહિત હૃદયવાલા શ્રીમુનિસુંદરસૂરિ, તેમ જ શ્રીસૂરિમંત્રના આમ્નાયથી ગર્જિત એવું આ સંતિકરનામા સ્તોત્ર રચ્યું, એ ના પઠનપાઠનથી તથા એ સ્તોત્રમંત્રિત જલ ઢાંટવાથી શ્રીસંઘને સમસ્ત મરકીનો ઉપડવશાંત થયો, ત્યારથી આ સ્તોત્રને પઠનપાઠનાદિકનો સંપ્રદાય ચાલ્યો છે, તે સ્તોત્ર, અર્થસહિત લખીયેં ઠેયેં ॥

સંતિકરં સંતિજિણં, જગસરણં જયસિરીઃ દાયારં ॥

સમરામિ ઋત્ત પાલગ, નિવાણી ગરુડકયસેવં ॥ ૧ ॥

અર્થ:-આ ઠેકાણેં અહં એ કર્તૃપદ અધ્યાહારથી લેવું. એટલે (અહં કેળું) હું (સંતિજિણં કેળું) વર્ત્તમાન ચોવીશીના શોભમા તીર્થંકર શ્રીશાંતિજિન, તે પ્રત્યેં (સમરામિ કેળું) મનમાં ચિંતવન કરું હું, એટલે ધ્યાન કરું હું. તે શ્રીશાંતિનાથ કેહવાં છે? તો કે (સંતિકરં કેળું) સર્વ ઉપડવના નિવારણ કરનારા છે, કેમ કે? પ્રજુ ગર્જગત થયા, તેવારે એમની માતાના પગ ધોયેલા જલના ઢાંટવાથી લોકોને મરકીનો ઉપડવ શાંત થયો, તેથી માતા, પિતાયેં શાંતિનાથ એવું નામ પાડ્યું. વલી શ્રીશાંતિજિન કેહવા છે? તો કે (જગસરણં કેળું) જગન્નિવાસી લોક તેના શરણ એટલે જયનિવારણ કરનાર છે, વલી (જયસિરીઃ કેળું) જય તે પ્રધાન એવી શ્રી જે લક્ષ્મી, અથવા જય તે જય અને લક્ષ્મી જે શોભા તેને જયશ્રી કહિયેં, એ બેહુ વાનાંના (દાયારં કેળું) દાતાર છે. વલી કેહવા છે? તો કે (ઋત્ત કેળું) પોતાને ઋજનારા એવા જે ઋક્લોક તેમને (પાલગ કેળું) પાલન કરનારા છે, એટલે તુષ્ટિ,પુષ્ટિના દેનારા છે, અર્થાત્ ઋક્તને વિગ્નવિનાશપણાયેંકરી હિતકારક છે, વલી (નિવાણી કેળું) નીર્વાણી નામક દેવી તથા (ગરુડ કેળું) ગરુડ નામક યક્ષ, એ બેહુયેં (કયસેવં કેળું) કરેલી છે સેવા જેમની એવા છે ॥૧॥

ૐ સનમો વિષ્ણોસહિ પત્તાણં સંતિસામિપાયાણં ॥

ૐ સ્વાહામંતેણં, સદ્વાસિવહરિઅહરણાણં ॥ ૨ ॥

अर्थ:—(संतिसामिपायाणं के०) श्रीशांतिस्वामीपादने (ॐ सनमो के०) ॐ कारें सहित नमस्कार थाउं. ते श्री शांतिस्वामीपाद केहवा ठे? तो के (विष्णोसहिपत्ताणं के०) विप्रौषधि लब्धिने प्राप्त थया एवा ठे, तेमां वि जे विष्ठा, अने प्र जे लघुनीति ते औषधिरूपें ठे जेमना एवा ठे, वली केहवा ठे? तो के (ॐ स्वाहामंतेणं के०) ॐ स्वाहा ए प्रकारनुं सूरियें कहे लुं जे मंत्रबीज, तेणें करी युक्त ठे. वली केहवा ठे? तो के “ॐ नमो विष्णोसहिपत्ताणं ॐ स्वाहा” एवा मंत्रना पदें करीने सकल जगतना (सद्वा सिव के०) सर्व अशिव एटले मरकी अपस्मारादिक सर्व उपद्रवो, तेने तथा (दुरिय के०) दुरित जे पाप तेने (हरणाणं के०) हरण करनार ठे ॥ १ ॥

ॐ संति नमुक्कारो, खेलोसहिमाइ लद्धिपत्ताणं ॥

सौं ह्रीं नमो सबोसहि, पत्ताणं च देइ सिरिं ॥ ३ ॥

अर्थ:—(ॐ के०) अहीं ॐ जे ठे, ते अच्युपगम अर्थमां जाणवो. अर्थात् ॐ एटले शोचायमान एवा (संति के०) शांतिस्वामीपादने (न मुक्कारो के०) नमस्कार थाउं. ते शांतिस्वामीपाद केहवा ठे? तो के (खेलोसहिमाइलद्धिपत्ताणं के०) खेल जे श्लेष्मा कफ, ते आदि सिंघाणादिक, तेहीज परम औषधिपणायें करीने प्राप्त थयां ठे जेमने. अहीं माइ त्यां म कार जे ठे, ते लाक्षणिक ठे. (च के०) वली तेने (सौं ह्रीं नमो के०) सौं ह्रीं सहित नमस्कार हो. वली ते केहवा ठे? तो के (सबोसहिपत्ताणं के०) सर्व जे दंत, केश, नख, रोमादिक अंगरूप जे अवयवो, ते सर्वौषधि पणाने पाम्या ठे जेमने एवा ठे. अने तेउने करेलो जे नमस्कार ठे, ते जव्योने (देइसिरिं के०) लक्ष्मीने आपो.आहिं“ॐ ह्रीं नमोखेलोसहि लद्धि पत्ताणं, तथा ॐ ह्रीं नमो सबोसहिपत्ताणं” ए बे सूरिमंत्रपदो जे ठे, ते सर्वोपद्रवनाशकारक ठे. वली ॐ कारसहित शांतिजिननो नमस्कार जे ठे, ते श्लेष्मौषध्यादि लब्धिप्राप्त एवा साध्वादिकने अव्यथी तथा जाव थकी पण एवी बे प्रकारनी श्री जे लक्ष्मी तेने आपे ठे ॥ ३ ॥

वाणी तिहुअणसामिणि, सिरि देवी जस्कराय गणिपिग्गा ॥

गहदिसिपावसुरिंदा, सयावि रस्कंतु जिणजत्ते ॥ ४ ॥

અર્થ:—(વાણી કેળ) વાગ્દેવતા, જે શ્રુતાધિષ્ઠાયિની, (તિહુઅણસામિણિ કેળ) ત્રિહુવનસ્વામિની એટલે સૂરિમંત્રપીઠપંચકાધિષ્ઠાયિની એટલે એનું ધ્યાન કરનાર જે જ્ઞાત જન, તેને પ્રાતિહાર્ય કરનારી એવી, અને પદ્મદ્રહ નિવાસિની વ્યંતરજાતિવાલી (સિરિદેવી કેળ) લક્ષ્મીનામા દેવી તથા (જ સ્કરાયગણિપિરુગા કેળ) યક્ષોની મધ્યે હુતિયે કરીને જે રાજ એટલે અધિક શોભે તેને યદ્ધરાજ કહિયે, અને ગણિપીઠક જે દ્વાદશાંગ તેનો અધિષ્ઠાયિક છે, એ હેતુમાટે તે ગણિપીઠક નામા યદ્ધરાજ જાણવો, તથા (ગદ્ધ કેળ) સૂર્યાદિ નવગ્રહ તથા (દિસિપાલ કેળ) દશ દિક્પાલ તથા (સૂરિંદા કેળ) સુરના ઇંદ્ર તે ચોશઠ ઇંદ્ર એ સર્વ સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવો છે, તે (સયાવિ કેળ) સદા નિરંતર પણ (જિણજ્ઞત્તે કેળ) શ્રીતીર્થકરના જાતિકારક જનોને (રક્કંતુ કેળ) રક્ષાને કરો ॥ ૪ ॥

રક્કંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા ॥

વજ્જાંકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલિ મહાકાલી ॥૫॥

અર્થ:—(મમ કેળ) મને અને ઉપલક્ષણથી અન્ય જીવોને પણ સર્વોપદ્રવોથકી (સયા કેળ) નિરંતર (રક્કંતુ કેળ) રક્ષણ કરો. આર્હિં સર્વોપદ્રવોથકી એ પદ અધ્યાહારથી લેવું. હવે તે કોણ રક્ષણ કરો ? તો કે શોલ દેવીયો રક્ષણ કરો. તેનાં નામ કહે છે. એક (રોહિણી કેળ) પુણ્યરૂપ બીજને ઉત્પન્ન કરે છે માટે રોહિણી કહિયે, તે રોહિણીનામા દેવી રક્ષણ કરો. બીજી (ય કેળ) વલી (પન્નત્તી કેળ) પ્રકૃષ્ટ છે જ્ઞાસિ એટલે જ્ઞાન જેને વિષે માટે પ્રજ્ઞાસિદેવી એવું નામ કહિયે, તથા ત્રીજી (વજ્જસિંખલા કેળ) વજ્રની પેઠે ડુર્જેય છે, ડુષ્ટ દમનાર્થ એવી શૃંખલા તે છે જેના હાથને વિષે તેમાટે તેને વજ્રશૃંખલા દેવી કહિયે. એ ત્રણે દેવીયો મહારં રક્ષણ કરો. ચોથી (વજ્જાંકુસિ કેળ) વજ્ર અને અંકુશ, એ બે અસ્ત્ર છે જેના હસ્તને વિષે માટે તેને વજ્રાંકુશી કહિયે. તથા પાંચમી (ચક્કેસરિકેળ) નિરંતર ચક્રનું ધારણ કરવાપણું છે જેના હાથને વિષે માટે તેને ચક્રેશ્વરી કહિયે, તથા ષઠી (નરદત્તા કેળ) નર જે મનુષ્ય તેને વરાદિકની દેવાવાલી છે. માટે તેને નરદત્તા દેવી કહીયે. તથા સાતમી (કાલિ કેળ) જેના શરીરને વિષે શ્યામવર્ણત્વ છે, માટે કાલી દેવી કહીયે. અથવા શત્રુ

उने विषे कालनी उपमा ठे माटे काली देवी कहियें. तथा आठमी (महाकाली के०) महाकाली देवी, आहिं महाशब्दें करीने विशेष जाणवुं॥५॥

गोरी तह गंधारी, महजाला माणवी अ वझरुहा ॥

अवुत्ता माणसिआ, महामाणसिआउं देवीउं ॥६॥

अर्थः—नवमी (गोरी के०) गौरवर्णपणुं ठे माटे गौरी देवी कहियें. (तह के०) तथा वली दशमी (गंधारी के०) गा एटले सुरजि तेना वाहनने धारण करे ठे माटे गांधारी कहियें. तथा अगीयारमी (महजाला के०) सर्व अस्रोनी महोटी ठे ज्वाला जेने तेने महाज्वाला कहियें. तथा बारमी (माणवी के०) मनुष्यथी जननी तुल्य, तेने मानवी कहियें. (अ के०) वली तेरमी (वझरुहा के०) अन्योऽन्य वैरोपशांत्यर्थ अद्य एटले आववुं ठे जेनुं ते वैरुढ्या कहियें. तथा चौदमी (अवुत्ता के०) पापने विषे जेने स्पर्श नथी तेने अवुत्ता कहियें. तथा पंदरमी (माणसिआ के०) ध्यान करनारना मनने सान्निध्य जेनाथकी थाय ठे ते माटे मानसिका कहियें. तथा शोलमी (महामाणसियाउं के०) ते पण पूर्वोक्त मानसिकानी जेम जाणवुं. एक महा पद ठे, ते महत्तावाचक ठे, ए शोल (देवीउं के०) देवियो जे ठे, ते रक्षण करो. ए शोले देवीयोनुं विद्याप्रधानत्व ठे ते माटे ए विद्यादेवीयो कहेवाय ठे. ए शोल देवीयोयें करी मंत्रावर्णावलि ससाधन थाय ठे. ए देवीयोनुं श्रीमंत्रपट्टमां पोतपोताना स्थानकोने विषे स्थापन थाय ठे, अने तेनुं ध्यान करनारने ए ध्यान, सुखावह होय ठे ॥६॥

हवे चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यद्दोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

जस्का गोमुह महज, ख तिसुह जस्केस तुंबुरु कुसुमो ॥

मायंगो विजयाजिय, वंजो मणुज सुरकुमारो ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम (गोमुह के०) गोमुखनामा (जस्का के०) यद्द, बी जो (महजस्का के०) महायद्द, त्रीजो (तिसुह के०) त्रिमुख यद्द चो थो (जस्केस के०) ईश्वरनामा यद्द, पांचमो (तुंबुरु के०) तुंबुरुनामा यद्द, ठठो (कुसुमो के०) कुसुम नामा यद्द, सातमो (मायंगो के०) मातंगनामा यद्द, आठमो (विजय के०) विजयनामा यद्द, नवमो (अजिय के०) अजितनामा यद्द, दशमो (वंजो के०) ब्रह्मनामा

यद्वा, अगीयारमो (मण्डु के०) मनुजनामा यद्वा, वारमो (सुरकुमार के०) सुरकुमारनामा यद्वा ठे ॥ ७ ॥

ठम्मुद्द पयाल किन्नर, गरुडो गंधव तह्य जरिंदो ॥

कूबर वरुणो जिउडी, गोमेहो पास मायंगो ॥ ८ ॥

अर्थः—तेरमो (ठम्मुद्द के०) षण्मुखनामा यद्वा, चौदमो (पयाल के०) पातालनामा यद्वा, पन्नरमो (किन्नर के०) किन्नरनामा यद्वा, शोल मो (गरुडो के०) गरुडनामा यद्वा. सत्तरमो (गंधव के०) गंधर्वनामा यद्वा, (तह्य के०) तथा वली अठारमो (जरिंदो के०) यक्षेन्द्रनामा यद्वा ठे, उगणीशमो (कूबर के०) कूबरनामा यद्वा, बीशमो (वरुणो के०) वरुण नामा यद्वा, एकवीशमो (जिउडी के०) भृकुटिनामा यद्वा, बावीशमो (गोमेहो के०) गोमेधनामा यद्वा, त्रेवीशमो (पास के०) पार्श्वनामा यद्वा, चोवीशमो (मायंगो के०) मातंगनामा यद्वा, ठे॥ए प्रमाणें प्रत्येक तीर्थकर नो प्रत्येक यद्वा अनुक्रमें जाणवो.ए चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यद्वा नो वर्ण, वाहन, हस्त, आयुध्यो, तेमनुं सविस्तर वर्णन, श्रीप्रवचनसारोद्धारना मा ग्रंथना ठवीशमा छारमां ठपाइ गयाथी अर्हींयां लख्यां नथी ॥ ८ ॥

हवे चोवीश तीर्थकरोनी चोवीश देवीयोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

देवीउं चक्केसरि, अजिआ डुरिआरि कालि महाकाली ॥

अञ्जुअ संता जाला, सुतारया सोय सिरिवन्हा ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (चक्केसरि के०) चक्रेश्वरीनामा देवी, बीजी (अजिआ के०) अजितानामा देवी, त्रीजी (डुरिआरि के०) डुरितारिनामा देवी, चोथी (कालि के०) कालीनामा देवी, पांचमी (महाकाली के०) महा कालीनामा देवी, ठठी (अञ्जुअ के०) अच्युतनामा देवी, सातमी (संता के०) शांतानामा देवी, आठमी (जाला के०) ज्वालानामा देवी, नवमी (सुतास्या के०) सुतारानामा देवी, दशमी (असोय के०) अशोका नामा देवी, अगीयारमी (सिरिवन्हा के०) श्रीवत्सानामा देवी, ए श्री तीर्थकरनी (देवीउं के०) देवीयो ठे ॥ ९ ॥

चंमा विजयंकुसि प, न्नइत्ति निवाणि अचुआ धरणी ॥
वइरुह बुत्त गंधा, रि अंब पजमावई सिद्धा ॥ १० ॥

अर्थः—चारमी (चंमा के०) चंद्रानामा देवी, तेरमी (विजय के०) विजयानामा देवी, चौदमी (अंकुसि के०) अंकुशानामा देवी, पन्नरमी (पन्नइत्ति के०) पन्नगानामा देवी, शोलमी (निवाणि के०) निर्वाणी नामा देवी, सत्तरमी (अचुआके०) अच्युतानामा देवी, अठारमी (धरणी के०) धारिणीनामा देवी, उगणीशमी (वइरुह के०) वैरोध्यानामा देवी, वीशमी (बुत्त के०) अत्रुप्तानामा देवी, एकवीशमी (गंधारि के०) गंधारीनामा देवी, बावीशमी (अंब के०) अंबानामा देवी त्रेवीशमी (पजमावई के०) पद्मावतीनामा देवी, चोवीशमी (सिद्धा के०) सिद्धानामा देवी. ए प्रकारें चोवीश देवीयो अनुक्रमें चोवीश तीर्थकरोनी जाणवी. ए चोवीश देवीयोना वर्ण, वाहन, हस्त, आयुद्धादिक सर्व प्रवचनसारोद्धार नामा ग्रंथना सत्तावीशमा द्वारमां ठपाइ गयाथी आहिं लख्यां नथी ॥१०॥

इअ तिष्ठ रक्खण रया, अन्नेवि सुरा सुरी चउहावि ॥

वंतर जोइणि पमुहा, कुणंतु रक्कं सया अम्हं ॥ ११ ॥

अर्थः—(इअ के०) ए प्रकारें पूर्वोक्त यद्ध, यद्धिणी, तुमें (तिष्ठ के०) चतुर्विध संघरूप जे तीर्थ, तेनुं सर्वोपजवथकी जे (रक्खण के०) पालन करतुं, तेने विषे (रया के०) तसर थाउं. तथा (अन्नेवि के०) अन्य पण (चउहावि के०) चार प्रकारना एवा पण (सुरा के०) देवता, (सुरी के०) देवीयो जे जवनपत्यादिक चार निकायनां ठे, ते (वंतर के०) घंटाकर्णादिक वावन वीरविशेष, अथवा माणिजडादि क्षेत्रपालविशेष जाणवा. तथा (जोइणिपमुहा के०) जडकाली प्रमुख चोशठ योगिनी व्यंतरीविशेष, ते (रक्कं के०) रक्षाप्रत्ये (सया के०) निरंतर आ स्तोत्रनुं स्मरण करनारा एवा (अम्हं के०) अमोने (कुणंतु के०) करो ॥ ११ ॥

एवं सुदिठि सुरगण, सहिउ संघस्स संति जिणचंदो ॥

मज्झवि करेउ रक्कं, मुणिसुंदरसुरिधुअ महिमा ॥ १२ ॥

અર્થ:—(એવં કે०) એમ (સુદિઠિસુરગણ કે०) પૂર્વોક્ત સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવ તાનો સમૂહ, તેણે (સહિજ કે०) સહિત એવા (સંઘસ્સ કે०) શ્રીસંઘ જે તેને (સંતિજિણચંદો કે०) સામાન્ય કેવલીને વિષે આદ્વાદકારી માટે જિનચંદ્ર કહિયે; તે શ્રીશાંતિજિનચંદ્ર, તમે (મજ્ઞાવિ કે०) મને પણ સર્વો પદ્મ નિવારણરૂપ (રક્કં કે०) રક્ષા તેપ્રત્યે (કરેજ કે०) કરો. એ શ્રીશાંતિ જિનચંદ્ર કેહેવા છે? તો કે (મુણિ કે०) મુનિને વિષે (સુંદર કે०) પ્રધાન એવા જે શ્રુતકેવલી, મનઃપર્યવજ્ઞાનીયો તેણે તથા (સૂરિ કે०) પંક્તિ તો તેમણે (યુઅ કે०) સ્તુતિ કહ્યો છે (મહિમા કે०) માહાત્મ્ય જેમનું એવા છે. અથવા પદ્માંતરે આ સ્તોત્રકર્તાનું નામ પણ શ્રીમુનિસુંદર સૂરિ છે, એમ જણાવવાને આ બેહું પદ લખ્યું છે ॥ ૧૨ ॥

इअ संति नाह सम्म, दिठी रक्कं सरइ तिकाळं जो ॥

सवोवद्वरहिज, स लहइ सुहसंपयं परमं ॥ १३ ॥

અર્થ:—(ઈઅ કે०) એ પ્રકારે (સમ્મદિઠી કે०) રૂઢી છે દૃષ્ટિ જેની એવો તત્ત્વશ્રદ્ધાનવાલો (જો કે०) જે કોઈ મનુષ્ય, (સંતિનાહ કે०) શ્રી શાંતિનાથ તેની (રક્કં કે०) રક્ષા જે છે તેને (તિકાલં કે०) ત્રણે કાલે ત્રિસંધ્યાયે (સરइ કે०) સરણ કરે છે, મને કરી ચિંતવન કરે છે, તે મનુષ્ય, (સવોવદ્વરહિજ કે०) સર્વોપદ્રવે કરી રહિત થાય છે, અને (સ કે०) તે મનુષ્ય, (પરમં કે०) સર્વોત્કૃષ્ટ એવા (સુહસંપયં કે०) સુખસંપત્ અથવા સુખદાયક સંપદા તેને (લહइ કે०) પામે છે ॥ ૧૩ ॥

तवगण्ठगयणदिणयर,जुगवरसिरिसोमसुंदरगुरूणं॥

सुपसायल गणहर,विद्यासिद्धिं जणइ सीसो॥१४॥

इति श्री संतिकरं नाम तृतीयं स्मरणम् ॥ ३ ॥

અર્થ:—(તવગઢ કે०) શ્રી તપોગઢરૂપ (ગયણ કે०) ગગન તેને વિષે (દિણયર કે०) દિનકર જે સૂર્ય તે સમાન (જુગવર કે०) યુગપ્રધાન પદવીના જોગવનાર એવા (સિરિસોમસુંદરગુરૂણં કે०) શ્રીસોમસુંદરસૂરિ નામા ગુરુ ધર્માચાર્ય તેમના (સુપસાય કે०) સુપ્રસાદે કરીને (લહ કે०) પ્રાપ્ત થઈ એવી (ગણહરવિદ્યાસિદ્ધિં કે०) ગણધર વિદ્યાસિદ્ધિને (સીસો

કે૦) શિષ્ય જે શ્રીમુનિસુંદરસૂરિ, તે (જણે કે૦) જણે છે ॥૧૪॥શ્રુતિ॥૩॥

॥ અથ તિજયપદ્ધત્તનામકચતુર્થસ્મરણસ્ય પ્રારંભોઽયં ॥

તિજય પદ્ધત્ત પયાસય, અઠ મહાપાઢિહેરજુતાણં ॥
સમયસ્કિત્ત ઠિઆણં, સરેમિ ચક્રં જિણંદાણં ॥ ૧ ॥

અર્થ:-હું (જિણંદાણં કે૦) સામાન્ય કેવલીને વિષે ઇંદ્ર તુલ્ય માટેં જિનેંદ્ર કહિયેં તે જિનેંદ્રોનું (ચક્રં કે૦) ચક્ર એટલે વૃંદ અથવા ચક્ર એટલે યંત્ર તેનું (સરેમિ કે૦) સ્મરામિ એટલે ધ્યાન કરું હું. તે જિનેંદ્રો કે-હવા છે? તો કે (તિજય કે૦) ત્રણ જગત્ તેનું (પદ્ધત્ત કે૦) પ્રચુત્વ જે એ શ્ર્વર્ય તેને (પયાસય કે૦) પ્રકાશના કરનારા છે, વલી (અઠમહાપાઢિહેર કે૦) આઠ જે મહાપ્રાતિહાર્ય તેણેં કરી (જુતાણં કે૦) યુક્ત છે. વલી કેહવા છે? તો કે (સમય કે૦) કાલવિશેષ ઉપલક્ષણથી અહોરાત્ર છે પ્રધાન જેને વિષે એવું જે (સ્કિત્ત કે૦) ક્ષેત્ર એટલે પીસ્તાલીશ લાખ યોજન પ્રમાણ અઢીઢીપ લક્ષણ જે સમયક્ષેત્ર છે તેને વિષે (ઠિઆણં કે૦) સ્થિત એટલે વર્તતા એવા ઉત્કૃષ્ટ કાલને વિષે જેવારેં કોઈ પણ ક્ષેત્રને વિષે તીર્થકરનો વિરહ હતો નથી તેવારેં પંદર કર્મજૂમિ ક્ષેત્રને વિષે ઉત્કૃષ્ટથી એકશો ને-સીત્તેર તીર્થકરો સમકાલેં હોય છે, તેનું હું સ્મરણ કરું હું ॥ ૧ ॥

હવે એ એકશો ને સીત્તેર સમય ક્ષેત્ર સ્થિત જિનવૃંદને એકશો સીત્તેર સંખ્યાના અંકના પ્રમાણવાલો અને મહોદું છે માહાત્મ્ય જેનું એવો મહા યંત્ર છે, તે યંત્રનો ઉદ્ધારવિધિ સાત ગાથાયેં કરી દેખાડે છે.

એ યંત્રમાં પાંચ કોષ્ટકો ઝુર્ધ્વ લખવાં, અને પાંચ કોષ્ટકો આમાં લખ-વાં, તેવારેં પાંચ પચ્ચાં પચ્ચીસ કોષ્ટકો થાય. તિહાં મધ્યને વિષે પાંચ આમાં કોષ્ટકો જે છે, તેમાં “ક્ષિપ ઝું સ્વાહા” એ પંચાદારી પંચમહાજૂતાત્મિકા મ-હાવિદ્યા લખવી, તેમજ વલી ઝજાં મધ્યનાં જે પાંચ કોષ્ટકો છે તેમાં પણ “ક્ષિપ ઝું સ્વાહા” એ પંચાદારી મહાવિદ્યાજ લખવી, તેમાં (ક્ષિ) એ પૃથ્વી બીજ છે, (પ) એ અપ્સ્રબીજ છે, (ઝું) એ તેજોબીજ છે, (સ્વા) એ પવનબીજ છે, અને (હા) એ આકાશબીજ છે. એમ એ પાંચ બીજો મધ્યની આની લીટીના તથા મધ્યની ઝજી લીટીના દરેક કોષ્ટકમાં લખવાં, અને બીજાં કોષ્ટકો જે છે

તેમાં અંકો લખવા. તિહાં યંત્રના આરંજની આડી પંક્તિનાં જે પાંચ કોષ્ટકો હે, તેમધ્યે લખવા યોગ્ય અંકોને ગાથાયેં કરી દેખાડે હે.

પણવીસા ય અસીઆ, પન્નરસ પન્નાસ જિણવર સમૂહો ॥
નાસેઝ સયલ હુરિચ્ચં, જવિઆણં જત્તિજુત્તાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-તિહાં યંત્રની આડી પંક્તિના પાંચ કોષ્ટકો જે હે, તેના પ્રથમ કોષ્ટકમાં (પણવીસા કે) પચ્ચીશનો અંક લખવો, (ય કે) તથા બીજા કોષ્ટકમાં (અસીઆ કે) ઇંશીનો અંક લખવો, તથા ત્રીજું કોષ્ટક તો મધ્યમાં હે, તેથી તેમાં તો પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે (કિ) અક્ષર લખેલુંજ હે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (પન્નરસ કે) પંદરનો અંક લખવો, તથા પાંચમા કોષ્ટકમાં (પન્નાસ કે) પચ્ચાસનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે લખેલો (જિણવર કે) સામાન્યકેવલીમાં શ્રેષ્ઠ એવા તીર્થકરોનો (સમૂહો કે) સમુદાય તેનો યંત્ર, તે (જત્તિજુત્તાણં કે) જત્તિયેં કરી યુક્ત એવા (જવિઆણં કે) જવ્ય જીવો જે હે, તેનાં (સયલ કે) સમગ્ર એવા (હુરિચ્ચં કે) હુરિત જે પાપકર્મ તેને (નાસેઝ કે) નાશ કરો ॥ ૨ ॥

હવે એ યંત્રની બીજી આડી પંક્તિનાં કોષ્ટકોને વિષે જે અંક

લખવા યોગ્ય હે, તે અંકો કહે હે.

વીસા પણયાલાવિય, તીસા પન્નત્તરી જિણવરિંદા ॥

ગહ ભૂચ્ચ રક્ક સાણિ, ઘોરુવસગ્ગં પણાસંતુ ॥૩॥

અર્થ:-પ્રથમ કોષ્ટકને વિષે (વીસા કે) વીશનો અંક લખવો, તથા બીજા કોષ્ટકને વિષે (પણયાલાવિય કે) પીસ્તાલીશનો અંક લખવો, તથા ત્રીજા મધ્ય કોષ્ટકમાં તો આગલ કહેલી રીતિપ્રમાણે (પ) અક્ષર લખાયેલુંજ હે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (તીસા કે) ત્રીશનો અંક લખવો. તથા પાંચમા કોષ્ટકને વિષે (પન્નત્તરી કે) પંચોતેરનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે સર્વ મલી એકશો સીત્તેર (જિણવરિંદા કે) જિનવરો જે તીર્થ કરો થયા તે, (ગહ કે) મંગલાદિક ગ્રહો, (ભૂચ્ચ કે) વ્યંતરવિશેષ, (રક્ક કે) રાક્ષસવિશેષ, (સાણિ કે) શાકિની તે યાતુધાનીવિશેષ,

ए सर्वथकी उत्पन्न थया एवा जे (घोरुवसगं के०) घोर उपसगों तेमने (पणासंतु के०) प्रकर्षे करीने नाशने पमामो ॥ ३ ॥

हवे ते यंत्रना मध्यमां रहेली आनी पंक्तिनां पांच कोष्टकोमां तो पूर्वोक्त रीति प्रमाणें “क्षिप ऊँ स्वाह” ए पांच अक्षर लखेलाज ठे, माटे ते पढीनी चोथी आनी पंक्तिमां जे लखवा योग्य अंको ठे. ते कहे ठे.

सित्तिरि पणतीसाविय, सछी पंचेव जिणगणो एसो ॥

वाहि जलजलण हरि, करि चोरारिमहाजयं हरउ ॥४॥

अर्थ:-प्रथम कोष्टकने विषे (सित्तिरि के०) सित्तेरनो अंक, बीजा कोष्टकने विषे (पणतीसाविय के०) पांत्रिशानो अंक, त्रीजा कोष्टकने विषे पूर्वोक्त रीति प्रमाणें(स्वा)अक्षर लखेलुंज ठे, ते पढी चोथा कोष्टकने विषे (सछीके०) शाठनो अंक, तथा पांचमा कोष्टकने विषे (पंचेव के०) पांचनो अंक लखवो. ए प्रमाणें (एसो के०) ए मनमां प्रत्यक्ष एवो (जिणगणो के०) तीर्थकर समूह, ते (वाहि के०) व्याधि, (जल के०) नदी समुद्रादि, अथवा पाठां तरें (जर के०) ज्वर ते सन्निपातादिक, (जलण के०) अग्न्यादि, (हरि के०) व्याघ्र, (करि के०) दुष्टहस्ती, (चोर के०) तस्कर, (अरि के०) शत्रु तेमनुं (महाजयं के०) महोदुं जे जय, तेने (हरउ के०) हरण करो ॥४॥

हवे आ यंत्रनी आनी पांचमी पंक्तिना कोष्टकोमां लखवा

योग्य जे अंको ठे, ते कहे ठे.

पणपन्ना य दसेव य, पन्नछी तह्य चेव चालीसा ॥

रस्कंतु मे सरीरं, देवासुरपणमिया सिध्दा ॥ ५ ॥

अर्थ:-प्रथम कोष्टकने विषे (पणपन्ना के०) पञ्चावन्ननो अंक, (य के०) वल्ली बीजा कोष्टकने विषे (दसेव के०) दशनो अंक, (य के०) वल्ली त्रीजा कोष्टकने विषे पूर्वोक्तरीतिप्रमाणें (हा) अक्षर लखेलुंज ठे, तथा चोथा कोष्टकने विषे (पन्नछી के०) पांशठनो अंक, (तह्यचेव के०) तेમજ નિશ્ચેં પાંચમા કોષ્ટકને વિષે (ચાલીસા કે०) ચાલીશનો અંક, એમ સર્વ અંકોના મલી શરવાલે એકશો સીત્તેર જિનો તે (મે કે०) મહારં (સરીરં કે०) શરીર જે ઇંદ્રિયાયતન, તેને (રસ્કંતુ કે०)

રક્ષા કરો. તે જિનો કેહવા છે ? તો કે (દેવાસુર કેળ) દેવ જે દેવતા અને અસુર જે દાનવ, તેણે (પળમિઆ કેળ) પ્રણામ કય્યો છે જેને ઇવા છે, તથા (સિદ્ધા કેળ) સિદ્ધા ઇટલે જસ કરી નાખ્યાં છે જ્ઞાનાવરણાદિ આઠ કર્મો જેણે તે સિદ્ધા કહિયેં અર્થાત્ સિદ્ધ થયા છે ઇવા છે ॥ ૫ ॥

હવે પૂર્વોક્ત ગાથામાં કહ્યા, પ્રમાણે લખ્યા છે અંકો જેમાં ઇવા યંત્રને વિષે બીજાં પણ બીજો લખવા યોગ્ય છે, તે કયાં બીજો? તથા તે બીજો કયા કોષ્ટકમાં કેવી રીતે લખવાં? તથા તે બીજોનો મહિમા પ્રમુખ શું છે? તે કહે છે.

ૐ હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તદ્દેવ સરસુંસઃ ॥

આલિહિય નામ ગણં, ચક્રં કિર સર્વજ્ઞદં ॥ ૬ ॥

અર્થ:-આ ગાથામાં “ હરહુંહ ” એ ચાર બીજાકરો જે છે, તેણે કરી પદ્મા, જયા, વિજયા અને અપરાજિતા, એ ચાર દેવિયોનાં નામ અનુક્રમે પ્રત્યેક બીજે જાણવાં. તથા વલી આ ગાથામાં “સરસુંસઃ” એ ચાર બીજાકરો જે છે, તે મહોટા પ્રજાવવાલા તથા વ્યંતરાદિક દુષ્ટ દેવોયે કરેલા ઉપસર્ગોના નિવારણ કરવાને અર્થે છે, તથા વલી પ્રથમમાં, રહ્યા ઇવા “હરહુંહઃ” એ ચાર બીજાકરોને વિષે (હા) અક્ષર જે છે, તે સૂર્યબીજ છે તે દુરિતનાશકારક છે, તથા (ર) અક્ષર જે છે, તે અગ્નિબીજ છે, તે કલ્મષ ઇટલે પાપને દહનકારક છે, તથા (હું) અક્ષર જે છે, તે ક્રોધબીજ છે, તથા કવચ પણ છે, તે જૂતાદિત્રાસક છે, અને કવચત્વેં કરી આત્મરક્ષક પણ છે, તથા (હ) અક્ષર જે છે, તે સંપુટિત છે. તે પઠી આ ગાથામાં બીજા “સરસુંસઃ” એ ચાર બીજાકરો જે છે, તેમાં (સ) અક્ષર જે છે, તે ચંદ્રબીજ છે તે સૌમ્યતાકારક તથા સર્વદા શિવકારક જાણવું, તથા (ર) અક્ષર જે છે, તે અગ્નિબીજ છે તે તેજોદીપન જાણવું. તથા (સું) અક્ષર જે છે, તે સંપુટિત બીજ છે, એમ જાણવું. હવે એ આઠે બીજો જે છે, તે કયા કોષ્ટકમાં કયા અંકની નીચે લખવાં? તે કહે છે.

તિહાં ગાથાના આરંભમાં ૐ બીજ જે છે, તે પરમાત્મવાચક તથા પંચપરમેષ્ઠિવાચક છે માર્તે તે પદનો ઉચ્ચાર કરીને તે યંત્રની પ્રથમ પંક્તિમાં લખેલા જે પાંચ કોષ્ટકો છે, તેના મધ્ય કોષ્ટકમાં તો (દિ) અક્ષર પૂર્વે લખેલુંજ છે, તે

विना बाकीनां चार कोष्टकोमां जिहां (१५) (७०) (१५) (५०) एवा अंको जरेला ठे, ते चारे अंकोनी नीचें अनुक्रमें (हरहुंहुः के०) ह, र, हुं, हः, ए चार बीजो लखवां. तथा बीजी पंक्तिना मध्यना कोष्टकमां तो पूर्वे (प) अक्षर लखेलुंज ठे, पढी बाकीनां चार कोष्टकोमां जेमां (१०) (४५) (३०) (७५) एवा चार अंको लखेला ठे ते अंकोनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंस के०) स, र, सुं, सः, ए चार बीजो लखवां. तथा त्रीजी पंक्तिना कोष्टकोमां तो पूर्वे “क्षिप उँ खाहा” ए पांच बीजमंत्राक्षरो लखेलांज ठे, तथा वली चोथी पंक्तिना कोष्टकोमांहेला मध्यकोष्टकमां तो पूर्वे (स्वा) अक्षर लखे लुंज ठे, ते विनानां बीजां चार कोष्टको जेमां (७०) (३५) (६०) (५) एवा अंको लखेला ठे, ते अंकोनी नीचें वली बीजी वारनां पण (हरहुंहुः के०) ह, र, हुं, हः, ए चार बीजो अनुक्रमें लखवां. तथा पांचमी पंक्तिना कोष्टकमांहेला मध्यकोष्टकमां तो (हा) अक्षर पूर्वे लखेलुंज ठे ते विनानां बीजां चार कोष्टकोमध्ये (५५) (१०) (६५) (४०) एवा चार अंको पूर्वे लखेलाज ठे ते अंकनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंसः के०) स, र, सुः, सः, ए चार बीज लखवां, अने वली (आलिहिच के०) आलिखित ए टले (आ के०) समस्त प्रकारें करीनें (लिखित के०) लख्युं ठे (नाम के०) साधन करनार पुरुषनु नाम उँ कारसहित, जे यंत्रना (गप्पं के०) गर्ज एटले मध्यजागना मध्य कोष्टकने विषे, एवो (किर के०) किल एटले निश्चें (सबर्जजदं के०) सर्वतोऽजद्र एटले ऊर्ध्व पंक्तिनी गणनायें तथा आनी पंक्तिनी गणनायें तथा तीर्त्थी पंक्तिनी गणनायें तथा कोणगत पंक्तिनी गणनायें सर्वतो एटले ए पंक्तिना सर्व प्रकारें अंको गणतां शरवाले (१७०) थाय ठे, तेमाटें सर्वतोऽजद्र एवुं (नाम के०) नाम ठे जेनुं, एवुं (चक्रं के०) चक्र ते यंत्र जाणवो, तथा वली (सर्वतः के०) सर्व प्रकारें जे थकी (जद्र के०) कल्याण थाय ठे. तेमाटें सर्वतोऽजद्र नाम जाणवुं॥६॥

हवे पढी ते यंत्रना चारे तरफना पार्श्व प्रदेशोने विषे रखां एवां जे शोल कोष्टको, तेने विषे शोल विद्या देवीउनां नाम लखवां, ते कहे ठे.

उँ रोहिणी पन्नत्ती, वज्रासिखला तहय वज्रांकुसिञ्चा ॥
चक्रेसरि नरदत्ता, कालि महाकालि तह गोरि ॥ ७ ॥

ગંધારી મહજાલા, માણવિ વશ્રુદ્ધ તદ્ય અહુત્તા ॥

માણસિ મહાણસિઆ, વિચાદેવીઝં રક્તંતુ ॥ ૬ ॥

અર્થ:-અહિં શોલ દેવીયોનાં નામ જે લખવાં, તે ઈં એટલે પ્રણવબીજ, અને બીજું હ્રીં એટલે માયાબીજ, ત્રીજું શ્રીં એટલે લક્ષ્મીબીજ. એવાં એ ત્રણ બીજ પૂર્વક લખવાં. તથા તેના અંતમાં નમઃ પદ પણ લખવું, જેમ કે પ્રથમ ઈં હ્રીં શ્રીં રોહિણ્યૈ નમઃ. એવી રીતે ત્રણ બીજ આગલ મૂકીને સર્વ શોલ દેવી યોનાં નામ કેહેવાં, બીજી પ્રજ્ઞસ્યૈ નમઃ. એમ ત્રીજી વજ્રશૃંગલાયૈ નમઃ. (તદ્ય કેળ) તથા વલી ચોથી વજ્રાંકુશ્યૈ નમઃ. પાંચમી ચક્રેશ્વર્યૈ નમઃ. ઢઠી નરદત્તાયૈ નમઃ. સાતમી કાલ્યૈ નમઃ. આઠમી મહાકાલ્યૈ નમઃ. (તદ્ય કેળ) તથા નવમીગૌર્યૈ નમઃ. ॥૭॥ દશમી ગાંધાર્યૈ નમઃ. અગીયારમી મહાજ્વાલ્યૈ નમઃ. બારમી માનવ્યૈ નમઃ. તેરમી વૈરુદ્યાયૈ નમઃ. (તદ્ય કેળ) તથા વલી ચૌદમી અહુતાયૈ નમઃ. પંદરમી માનસ્યૈ નમઃ. શોલમી મહામાનસ્યૈ નમઃ. એ શોલ નામ, (ઈંકાર) તે પ્રણવબીજ તથા (હ્રીં) તે માયાબીજ તથા (શ્રીં) તે લક્ષ્મી બીજ એ ત્રણ બીજ પૂર્વક અને અંતમાં નમઃ પદ સહિત લખવાં. એવો આ મ્નાય છે, તેવી (વિચાદેવીઝં કેળ) હે વિચાદેવીઝં! તમે (રક્તંતુ કેળ) મારું રક્ષણ કરો. ॥ ૬ ॥

હવે એકશો સીત્તેર જિનવરોનું ઉત્પત્તિસ્થાનક કહે છે.

પંચદસ કમ્મ જૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિં જિણાણસયં ॥

વિવિદ્ રયણાશ્વન્નો, વસોંહિચ્છં દરઝ હરિચ્છાઈ ॥ ૭ ॥

અર્થ:-જંબૂદ્વીપ, ધાતકીલંક, પુષ્કરાર્ક લક્ષણ એવા સાર્કદ્વય દ્વીપોને વિષે પાંચ જરત ક્ષેત્રો, પાંચ એરવત ક્ષેત્રો અને પાંચ વિદેહ ક્ષેત્રો, એ (પંચદસ કેળ) પન્નર, (કમ્મજૂમિસુ કેળ) કૃષિવાણિજ્યાદિ કર્મ તે છે પ્રધાન જેમાં એવી જે જૂમિ તેને કર્મજૂમિ કહિયે, તે કર્મજૂમિઝંને વિષે (ઉપ્પન્નં કેળ) ઉત્પન્ન થયું, જે કારણ માટે ઉત્કૃષ્ટ કાલને વિષે પાંચ જરત ને વિષે પાંચ તીર્થકર, પાંચ એરવતને વિષે પાંચ તીર્થકર, તથા એક મહા વિદેહને વિષે બત્રીશ વિજયો, તેવા પાંચ મહાવિદેહોના એકશો ને શાઠ વિ જયો છે, તેમાં પ્રતિવિજયે એકેક તીર્થકર થાય છે, એમ જેવારેં કોણપણ ક્ષેત્રને વિષે તીર્થકરનો વિરહ ન થાય? તેવારેં ઉત્કૃષ્ટા એકશો સીત્તેર તીર્થકર થાય છે મારેં કર્મજૂમિઝંને વિષે ઉત્પન્ન થયું એવું (સત્તરિંજિણાણસયં કેળ) એક

शो सित्तेर जिनोनों समूह, ते श्रीअजितनाथ तीर्थकरना समयने विषे होतो हवो. तेउंनां नाम, तेउंना अंगवर्ण, ते मथुरास्थ स्तूपथकी उद्धार करेला पट्टिकायंत्रें करी जाणवां. ते जिनसत्त्वधिकशत केहेवुं ठे? तो के (विवि ह के०) विविध प्रकारना (रयणाइ के०) रत्नादिना (वन्न के०) वर्ण एटले श्वेत, पीत, रक्त, हरित, श्याम एवा वर्णोंयें करीने (उवसोहिअं के०) उपशोन्नित एटले अतिशोन्नित एवुं ठे. ते अमारां (डुरिआइ के०) डुरितो जे ठे, तेने (हरउ के०) हरण करो ॥ ए ॥

हवे ते केहेवा जिनोनुं ध्यान करवुं? ते कहे ठे.

चउतीसअइसयजुआ, अठमहापाडिहेरकयसोहा ॥

तिब्बयरा गयमोहा, जाएअवा पयत्तेणं ॥ १० ॥

अर्थः—(चउतीस अइसय जुआ के०) चोत्रीश अतिशयोयें करीने युक्त, तथा वली केहेवा ठे? तो के (अठमहापाडिहेर के०) आठ महाप्रातिहार्य तेणें (कयसोहा के०) करी ठे शोजा जेमनी एवा, वली केहेवा ठे? तो के (गयमोहा के०) गयो ठे मोह जेमनो एवा (तिब्बयरा के०) तीर्थकरो, (पयत्तेणं के०) प्रयत्नें करीने (जाएअवा के०) ध्यातव्य ठे, अर्थात् हृदयनेविषे चिंतनीय ठे, एटले तीर्थकरोनां एवा रूपुं ध्यान करवुं ॥ १० ॥

हवे ए एकशो सीत्तेर तीर्थकरोनो केहवो वर्ण ठे? ते कहे ठे.

उँ वरकणयसंखविहुम, मरगयघणसन्निहं विगयमोहं ॥

सत्तरिसयं जिणाणं, सवामरपूइअं वंदे ॥ स्वाहा ॥ ११ ॥

अर्थः—केटला एक तीर्थकरोनो (वरकणय के०) श्रेष्ठकनक सरखो पीत वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (संख के०) शंखना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (विहुम के०) प्रवालां सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (मरगय के०) मरकतमणिना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (घण के०) मेघ तेना (सन्निहं के०) सरखो वर्ण ठे, तथा (विगयमोहं के०) गयो ठे मोह जेथकी तेने विगत मोह कहियें. एवुं, अर्थात् आ गाथामां कहेला विविध वर्णवालुं एवुं (सत्तरिसयं जिणाणं के०) जिनोनुं सत्त्वधिकशत. ते केहवुं ठे? तो के (सवा

મરપૂજ્ય કે ૦) સર્વામરપૂજિત છે, તેને હું પણ (વંદે કે ૦) વંદન કરું હું
અને (સ્વાહા કે ૦) સુષુ. ઇટલે રૂઠું આહ નામ કહે છે તેને સ્વાહા કહિ
યેં. અર્થાત્ એ જિનેશ્વરોને નમસ્કાર કરવાથી શોચન સુખાદિક થાય છે.
અથવા બીજો અર્થ એમ છે કે:—“સ્વાહા દેવહવિદાને” એમ કહેલું છે, તેથી
દેવતાને હવિનું પ્રદાન છે. આ પ્રદાન કરીને દેવો પરિતુષ્ટ થાય છે ॥ ૧૧ ॥

હવે આ યંત્રના પ્રજાવેં કરી સર્વ દેવો પણ ઉપદ્રવ કરતા નથી, તે કહે છે.

ૐ ઋવણવશ્વાણ વંતર, જોશ્સવાસી વિમાણવાસી અ ॥

જે કેવિ હુઠ દેવા, તે સવે ઉવસમંતુ મમ ॥ સ્વાહા ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—અહિં (ૐ કે ૦) ૐ તે પંચપરમેષ્ઠિવાચક પદ જાણવું, તે મ-
હામંગલરૂપ છે, તેને આદિને વિષે પ્રયોજવું. (જેકેવિ કે ૦) જે કોઈ પણ
(હુઠદેવા કે ૦) હુષ્ટ દેવો તે મિથ્યાદષ્ટિ જૈનશાસનના ઢેપકારક અને
જનોના અહિતકારક દેવો છે (તેસવે કે ૦) તે સર્વ પણ આ સ્તવનના પ્રજાવ-
થી (મમ કે ૦) મને (ઉવસમંતુ કે ૦) ઉપશાંત હો, અર્થાત્ વિઘ્નોનેમ
કરો. તે કયા હુષ્ટ દેવો ? તો કે (ઋવણવશ્ કે ૦) ઋવણપતિ, (વાણવં
તર કે ૦) વાણવ્યંતર, (જોશ્સવાસી કે ૦) જ્યોતિષ્કવાસી દેવો, (અ
કે ૦) તથા (વિમાણવાસી કે ૦) વિમાણવાસી દેવો છે. અને સ્વાહાપદ
જે છે, તેનો અર્થ પૂર્વની પેઠે જાણવો ॥ ૧૨ ॥

હવે એ યંત્રને ફલકાદિક જે કાષ્ઠપટ્ટાદિક તેને વિષે લખીને
પીવાનો પણ પ્રજાવ છે, તે કહે છે.

ચંદણકપ્પૂરેણં, ફલણ લિહિજ્ઞણ ચાલિચ્ચં પીચ્ચં ॥

અગંતરાશ્ ગહ ભૂચ્ચ, સાશ્ણિ મુગ્ગં પણાસેશ્ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—(ચંદણ કે ૦) ચંદન, અગરુ, કુંકુમ, તથા (કપ્પૂરેણં કે ૦) ક-
પ્પૂરાદિક તેણેં કરી (ફલણ કે ૦) ફલક તે કાષ્ઠપટ્ટાદિક તેને વિષે (લિ-
હિજ્ઞણ કે ૦) લખીને, તથા વલી કોશ્ક પુરુષો કહે છે જે પવિત્ર એવા
કાંસ્યસ્થાલાદિકને વિષે કર્પૂર, ગોરોચન, કુંકુમ, ચંદન, અગરુ, કસ્તૂરી પ્ર-
જ્ઞાતિનો કર્દમ કરીને તે કર્દમેં કરી સાત વખત પ્રલેપન કરીને ઢાયાયેં કરી
શૂકલીને તેની ઉપર પૂર્વોક્ત યંત્રને લખી, પુષ્પધૂપાદિકેં પૂજન કરીને પ્રાતઃ

કાલને વિષે (સ્વાલિઝં કેળ) દ્વાલન કસ્યો એવો જે યંત્ર, તેને જેણે (પી યં કેળ) પીધો હોય, તેમના (એગંતરાઈ કેળ) એકાંતરિક જ્વર આદિ શબ્દથીઘ્યાંતરિક, ટ્ર્યાંતરિક જ્વર પણ ગ્રહણ કરવા. તે સર્વ જાતિના જ્વર તથા (ગહ કેળ) ગ્રહ ગોચર તે અશુભ જાવવાલા જે ગ્રહ, અથવા ગ્રહણ કરે તેમને ગ્રહ કહિયે, એવા (જૂઝ કેળ) જૂત તે વ્યંતરવિશેષ અને (સાઈણિ કેળ) શાકિનીવિશેષ (મુગ્ગં કેળ) મોગક, ઉપલક્ષણથી અન્ય પણ હુષ્ટરોગ, જૂત પ્રેતાદિ આવેશને તથા કૃતકર્મણાદિ જે છે, તેમને (પણાસેઈ કેળ) પ્રનાશન કરે છે ॥ ૧૩ ॥

વલી વીજો પણ પ્રકાર કહે છે.

ઈઅ સત્તરિસયં જંતં, સમ્મં મંતં હુવારિ પઢિલિહિઝં ॥

હુરિઝારિ વિજયવંતં, નિઝંતં નિઝમચ્છેહ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:—(ઈઅ કેળ) આ (સત્તરિસયં કેળ) સતત્યધિકશતનામા એવો (જંતં કેળ) યંત્ર જે છે તેનું (સમ્મં કેળ) રૂઢે પ્રકારે (નિઝંતં કેળ) નિસંદેહે કરીને હે જવ્ય જીવો! (નિઝં કેળ) નિરંતર, (અચ્છેહ કેળ) અર્ચન કરો. હવે તે યંત્ર કેહેવો છે? તો કે (મંતં કેળ) સર્વમંત્રમાં ગુહ્ય એટલે રહસ્ય છે, વલી કેહેવો છે? તો કે (હુવારિ કેળ) ગ્રહ દ્વારને વિષે વા શુદ્ધિ સ્થાનકને વિષે પૂર્વોક્ત રીતે (પઢિલિહિયં કેળ) પ્રતિલેખન કરેલો છે. વલી તે યંત્ર કેહેવો છે? તો કે (હુરિઝ કેળ) કષ્ટો અને (અરિ કેળ) શત્રુઝં, તેને (વિજયવંતં કેળ) વિજય એટલે નિરાકરણ કરતો એવો છે. આર્હિ વલી કેટલા એક તો એમ કહે છે, જે રૂપાના પત્રામાં અથવા તામ્રપત્રમાં લખીને ગ્રહમધ્યને વિષે પૂંજન કરવું, અને જ્યારેં કાર્ય પડે, તે વખતેં તે યંત્રનું શુદ્ધ જલેં પ્રદાલન કરીને તે પ્રદાલિત જલનું પાન કરવું ॥ ૧૪ ॥ ઇતિ તિજયપહુત્તનામકં ચતુર્થ સ્મરણં સમાપ્તં ॥ ૪ ॥

॥ અથ નમિઝળાનામકં પંચમં સ્મરણં લિખ્યતે ॥

તેમાં પ્રથમ મંગલાગ્નિધાનપુરસ્તર મંગલગાથા કહે છે.

નમિઝળા પણયસુરગણ, ચૂડામણિ કિરણરંજિઝં મુણિણો॥

ચલણજુઝલં મહાજય, પણાસણં સંથવં વુઝં ॥ ૧ ॥

अर्थः—(मुण्णिणे के०) मुनिनुं जे पार्श्वनाथ तेमनुं (चलणजुअलं के०) चरणयुगल एटले जे चरणारविंदनुं युगल तेने, (नमिऊण के०) नमस्कार करीने हवे ते चरणयुगल केहवुं ठे ? तो के (पणय के०) प्रणत एटले नमस्कार करनारा एवा जे (सुरगण के०) देवताउंना समूह तेना मस्तकने विषे रहेला एवा जे (चूना के०) मुकुट, ते मुकुटनेविषे रहे ला जे (मणि के०) मणियो, तेना (किरण के०) किरणो, तेणें करीने (रंजिअं के०) रंजित एवुं ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (महाजय के०) रोग, जल, ज्वलनादि एवा सोल पदार्थथकी उत्पन्न थयुं एवुं जे महोद जय, तेने (पणासणं के०) प्रकर्षें करीने नाश करनारुं एवुं ते चरणयुगल ठे, तेने नमस्कार करीने हुं आ प्रकारना (संथवं के०) शंस्तव जे तेने (बुढं के०) कहीश ॥ १ ॥

हवे “ रोग जल जलण ” ए पूर्वोक्त शोल जय ते मध्यें आठ महाज य ठे, तन्निवारणलक्षण प्रभुनुं अतिशय वर्णन, ते प्रत्येक जयआश्रयी बे बे गाथायें करी कहेतो ठतो प्रथम रोगजयनिवारणलक्षण प्रभुनो अतिशय, गाथायुगमें करी कहे ठे.

समियकरचरणनहमुह, निबुड नासा विवन्न लायन्ना ॥
कुष्ठमहारोगानल, फुलिंगनिदह सबंगा ॥ २ ॥ ते तुह
चलणारादण, सखिलंजलि सेय बुद्धिय ढाया॥ (उढाहा)
वण दवदढा गिरिपा, यव व पत्ता पुणोलर्ही ॥ ३ ॥

अर्थः—(समिय के०) विशीर्ण ठे एटले सडी गयेलां ठे (करचरणनहमुह के०) हाथ, पग, नख अने मुख जेमनां एवा, तथा (निबुड के०) निमग्न ठे, एटले बेशी गयेलीं ठे (नासा के०) नासिका जेनी एवा, तथा (विवन्न के०) विनष्ट थयुं ठे (लायन्ना के०) लावण्य जेमनुं एवा, (कुष्ठ के०) कुष्ठ प्रसिद्ध एवो कोढरूप (महारोग के०) महान् रोग तेनुं संतापजनक पणुं ठे जेने ए हेतु माटे (अनल के०) अग्निसमान तेनां (फुलिंग के०) स्फुलिंगना सरखा एटले अंगारना तणखा ते समान पीमाकारक तेणें करी (निदह के०) बाढ्यां ठे (सबंगा के०) सर्व अंग जेमनां एवा ॥ २ ॥ (ते

કે૦) તે પ્રાણીયો પણ હે પાર્શ્વનાથ ! (તુહ કે૦) તવ ઇટલે તમારાં
(ચલણારાહણ કે૦) ચરણોનું આરાધન જે સેવન તેજ (સલિલંજલિ
કે૦) સલિલાંજલિ જે પાણી પીવાની અંજલિ તેનું (સેઅ કે૦) સેક જે
સેચન તેણે કરી (બુદ્ધિઅઘાયા કે૦) વૃદ્ધિગત થઈ હે ઠાયા શોજા જેમ
ની ઇવા ઠતા (પુણો કે૦) ફરીને (લઘ્વી કે૦) લઘ્વી જે આરોગ્યરૂપ
સંપદા તેને (પત્તા કે૦) પ્રાપ્ત થાય હે. તેને વિષે ઉપમા કહે હે કે, જેમ
(વણદવ કે૦) વનનો અગ્નિ તેણે કરી (દઢા કે૦) દગ્ધ થયેલા (ગિરિ
પાયવ કે૦) ગિરિપાદપ ઇટલે પર્વતનાં વૃદ્ધો હે તેજ (વ કે૦) જેમ
(બુદ્ધિઅઘાયા કે૦) વૃદ્ધિ પામી હે શોજા જેમની, ઇવા થાય હે વહી
બુદ્ધિઅઘાયા ઇવો પણ પાઠ હે, તો તેનો અર્થ એમ જાણવો જે વૃદ્ધિગતથી
યો હે ઉત્સાહ જેમને ઇવા અર્થાત્ દવદગ્ધ વૃદ્ધો જે હે, તે વૃદ્ધિના જલે કરી
સિંચેલા ઠતા ફરીને નવકોમલાદિ સંપત્તિનો પ્રાહુર્જાવ કરે હે. તેમ કુષાદિ
મહારોગોયેં કરીને વિવર્ણજાવને પામેલા ઇવા જનો, તે તમારા ચરણારા
ધનામૃતે સિંચાયેલા ઠતા ફરી પાઠા મકરધ્વજતુલ્ય રૂપને પામે હે ॥ ૩ ॥

હવે ગાથાઠ્યેં કરીને પ્રજનું બીજું જલજયાપહરણ લક્ષણ

માહાત્મ્યને દેખારુતો ઠતો કહે હે.

હુવાયઘુમ્પ્રિયજલનિહિ, ઉપ્પટકલ્લોલઝીસણારાવે ॥

સંજંતઝયવિસંતુલ, નિઘામયમુક્કવાવારે ॥ ૪ ॥ અ

વિદલિઅ જાણવત્તા, સ્વણેણ પાવંતિ ઇન્દ્રિઅં કૂલં ॥ ૫

સજિણચલણજુઅલં, નિઘં ચિઅ જે નમંતિ નરા ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (હુવાય કે૦) હુષ્ટવાત ઇટલે પ્રતિકૂલ પવન, તેણે (ઘુમ્પ્રિઅ
કે૦) દ્વોજિત કચ્ચો ઇવો (જલનિહિ કે૦) જલનિધિ જે સમુદ્ર, તેના
(ઉપ્પટ કે૦) ઉપ્પટ ઇટલે ઉદાર ઇવા (કલ્લોલ કે૦) કલ્લોલ જે લહે
રીયો તેમના (ઝીસણ કે૦) ઝયંકર હે (આરાવે કે૦) શબ્દો જેને વિષે ઇવો
તથા (સંજંત કે૦) હવે શું કરવું જોઈયેં? ઇવો વિચાર કરવાને વિષે મૂઢ
થયેલા તથા (ઝય કે૦) ઝય જે બીક તેણે કરીને (વિસંતુલ કે૦)
વિબ્હલ થયા ઇવા (નિઘામય કે૦) નિર્યામક ઇટલે સ્વલાસીઝં તેણે
(મુક્કવાવારે કે૦) મૂક્યો હે વ્યાપાર જેને વિષે ॥ ૪ ॥ ઇવા પણ સમુ

ऊने विषे (अविदलिय के०) नथी जांगुं (जाणवत्ता के०) यानपात्र ते वहाण जेमनुं एवा ठता (खणेण के०) क्खणें करीने एटले घमीना वघा जागें करी (इच्छिअं के०) इच्छित एवुं (कूलं के०) समुज्जतट एटले कांठो तेने (पावंति के०) प्राप्तुवंति एटले पामे ठे. ते कया नर जाणवा ? अर्थात् सर्वजन नहिं, परंतु (जे के०) जे (नरा के०) मनुष्यो (पासजि ण के०) श्रीपार्श्वजिन तेनुं (चलणजुअलं के०) चरणकमलनुं जुगल तेने (चिअ के०) चिअ शब्द अवधारणार्थ ठे (निच्चं के०) निरंतर (नमंति के०) नमन करे ठे, अथवा (निच्चंचिअ के०) नित्य गंधादिकें करी अर्चन करीने जे (नमंति के०) नमस्कार करे ठे, ते नरो समुज्जना पारने पामे ठे ॥५॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रचुनो त्रीजो दावानलजया
पहारातिशय कहे ठे.

खरपवणुधुयवणदव, जालावलिमिलियसयलडुमगह
णे ॥ रुझंतमुध्मयवहु, जीसणरवजीसणंमि वणे ॥६॥ ज
गगुरुणो कमजुअलं, निव्वाविअसयलतिहुअणाओअं ॥
जे संजरंति मणुआ, न कुणइ जलणो जयं तेसिं ॥७॥

अर्थ:-आगल कहेसो ए प्रकारना (वणे के०) वनने विषे (जालणो के०) ज्वलन जे अग्नि ते जय करतो नथी. हवे ते वन केहवुं ठे ? तो के (खर के०) प्रचंरु एवो जे (पवण के०) वायु, तेणें करी (उडुय के०) उडूत सर्व दि शियोने विषे आणी तरफ पहेली तरफ प्रसारने पमाडेलो एवो (वणदव के०) वननो अग्नि तेनी (जाला के०) ज्वाला तेनी (आवली के०) श्रेणि तेणें करी ने (मिलिय के०) परस्पर एकीभूत थया ठे (सयल के०) समग्र (डुम के०) डुम एटले वृद्धो तेना (गहणे के०) गहन जेने विषे, एटले आ आंबातुं वन, आ चंपकवन, इत्यादिक ठे जे वनने विषे तथा वली ते वन केहवुं ठे ? तो के (मज्झंत के०) दाजती एवी (मुद्ध के०) मुग्ध एटले सरल एवी जे (मयवहु के०) मृगवधू एटले हरणीयो तेमनो (जीसण के०) जयंकर (रव के०) आक्रंद, शब्द तेणें करीने (जीसणंमि के०) जयप्रद थयेलुं अर्थात् जयंकर थ येलुं. अहीं जी एटले जय तेने सन केतां आपे, तेने जीषण कहियें एवा

(वणे के०) वनने विषे. वली आहीं केटलाएक तो एवो अर्थ करे ठे के,
(मज्जांत के०) दह्यांत एटले दहन थवा योग्य एवुं जे वन तेनो अंत ए
टले अवसान ठे जेमां, तेने दह्यांत कहियें ते दह्यांत जे दवाग्नि तेनी (मुद्द
के०) सरख एवी जे ज्वाला तेना आकुलितपणायें करीने मूढ एवा जे
(मय के०) अरण्यवासी पशुर्त तेनो (बहु के०) घणो अत्यंत (जीस
ए के०) जयंकर एवो (आराव के०) आक्रंद तेणें करीने (जीसणंमि के०)
जयजीत थयेखुं एवुं (वणे के०) वनने विषे ॥६॥ (जगगुरुणो के०) स्वसा
मर्थ्यकी थयेला एवा जगतना गुरु जे श्री पार्श्वनाथ स्वामी तेमनुं
(कमजुयलं के०) चरणयुगल, ते चरणयुगल केहुवुं ठे ? तो के (निवावि
अ के०) निर्वापित एटले आपत्तिना तापने प्रशमनं करी सुखीयो कखो
ठे (सयलतिहुअणाजोअं के०) समग्र त्रिजुवना जोग एटले परिपूर्ण
त्रण जुवन जेणें एवुं चरणयुगल ठे. आहीं आजोग शब्द जे ठे, ते अनि
र्वापणनिषेधार्थ ठे, एवा प्रजुना चरणकमलने (जे के०) जे मणुआ
के०) मनुष्यो (संजरंति के०) स्मरण करे ठे. (तेसिं के०) ते स्मरण
करनार जनोने पूर्वोक्त जे (जलणो के०) दावाग्नि ते (जयं के०) जय
प्रत्यें (नकुणइ के०) नथी करतो ॥ ७ ॥

हवे गाथायुग्में करीने जगवंतनो चोथो विषधरजयनिवारकत्व
महिमाने देखामतो ठतो कहे ठे.

विलसंत जोग जीसण, फुरिआरुण नयण तरल जीहाखं॥
उग्गजुअंग नवलज, य सब्दं जीसणायारं ॥ ८ ॥
मन्नंति कीम सरिसं, दूर परिबूढ विसम विसवेगा ॥
तुह नामकर फुडसि, श्रमत्तं गुरुआ नरा लोए ॥ ९ ॥

अर्थ:- (विलसंत के०) सुशोजित एवा (जोग के०) फणा ठे जेना
अथवा (विलसंत के०) सुशोजित ठे (जोग के०) देह जेनो एवो तथा
(जीसण के०) जयंकर अने (फुरिअ के०) स्फुरित एटले चपल अने
(अरुण के०) आरक्त ठे (नयन के०) चक्षु जेनां एवो तथा (तरल
के०) चंचल ठे (जीहाखं के०) जिह्वा जेनी एवो (उग्गजुअंगं के०)

उग्र जुजंगम एटले जयंकर सर्प, वली ते सर्प केहेवो ठे? तो के (नवजलय के०) नवीन जलद एटले आषाढ महिनानो वर्षाद, तेना (सबहं के०) सदृश ठे, एटले मेघनी पेरेँ श्यामवणैँ ठे. वली केहेवो ठे? तो के (जीसणा यारं के०) जीषणाकार एटले जयंकर ठे आकार जेनो, अथवा जयंकर ठे आचार कहेतां वेद्वन एटले आहिं त्याहिं त्रमण जेनुं एवो सर्प ॥ ८ ॥ ने (कीटसरिसं के०) कीटसदृश (मन्त्रंति के०) माने ठे. तेने कीटसदृश कोण माने ठे? तो के (दूर के०) अत्यंत दूर कस्यो ठे (परिबूढ के०) चारे तरफ टाढ्यो ठे (विसम के०) आकरो एवो (विसवेगा के०) विषनो वेग जेज्यैँ. ते कोणें टाढ्यो ठे? तो के हे श्रीपार्श्वनाथ! (तुह के०) तमारुं (नामस्कर के०) नामाक्षर तेज (फुल के०) स्फुट ठे प्रज्ञाव जेनो तेणें करीने (सिद्ध के०) सिद्ध थयेलो एवो (मंत्र के०) गारुमादिकनो मंत्र एटले तमारा नामना जे (पार्श्व) ए बे प्राज्ञाविक अक्षरो ठे, ते अक्षरोयें करीने सिद्ध थयेलो एवो जे गारुमादिक मंत्र, तेणें करीने (गुरुआ के०) गरिष्ठ एटले महोटा एवा जे (नरा के०) मनुष्यो जे (लोए के०) लोकने विषे ठे, तेणें टाढ्योठे. तेज पूर्वोक्त सर्पने कीटसदृश माने ठे ॥ ९ ॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रजुनुं पांचसुं तस्करजयनिवारकत्व कहे ठे.

अरुवीसु जिह्व तकर, पुलिंदसद्वलसद्वजीमासु ॥

जयविहुरबुन्नकायर, उद्धूरिअ पहिअसत्तासु ॥ १० ॥

अविलुत्तविदवसारा, तुह नाह पणाममत्तवावारा ॥

ववगयविग्धा सिग्धं, पत्ता हिय इब्बियं ठाणं ॥ ११ ॥

अर्थः—(अरुवीसु के०) सर्व अटवीयोने विषे. ते अटवीयो केहवी ठे? तो के (जिह्व के०) जिह्व जे पल्लीवासी लोक, तथा (तकर के०) तस्कर एटले चोर, (पुलिंद के०) वनचर जीवो, (सद्वल के०) शार्दूल सिंह, तेने मारो, हणो, इत्यादिक जे (सद्व के०) शब्दो तेणें करीने (जीमासु के०) जयंकरबीहामणी एवी, तथा (जय के०) जय तेणें करीने (विहुर के०) विह्वल तथा (बुन्न के०) विषण एटले दुःखित एवा पुरुषोने (अकायर के०) अकातर एवा जिह्व लोकोयें (उद्धूरिअ के०) लूट्या

ढे, (पहिअसत्तासु के०) पंथीयोना साथो जेने विषे एवी अटवीयो ठे ॥१०॥
एवी अटवीयोमां पण हे श्रीपार्श्वनाथ! (अविलुत्त के०) नथी चोखुं एवुं
(विहवसारा के०) उत्कृष्टधन जेनुं, ते कोण पुरुषनुं उत्कृष्ट धन नथी
चोखु? तो के (नाह के०) हे नाथ! (तुह के०) तमोने (पणाममत्त
के०) प्रणाममात्र करवो, तेज ठे (वावारा के०) व्यापार जेमने, एटले
ते अवसरनेविषे तमोने प्रणाम करवानुं ठे कृत्य जेमनुं एवा पथिको जे
ढे, तेना (सिग्ध के०) शीघ्र एटले उतावला (विग्धा के०) विघ्नसमूह, (वव
गय के०) विशेषे करी गया ठे जेथकी एवा पुरुष, (हिअइत्थिअं के०)
पोताना हृदयने विषे इत्थित एवा (ठाणं के०) खनगरग्रामादिक जे मनोवां
ठित स्थानक, ते प्रत्ये (पत्ता के०) प्राप्त थाय ठे ॥ ११ ॥

हवे गाथाछयें करीने ठुं सिंहजयनिरासकारक प्रभुनुं

माहात्म्य कहे ठे.

पज्जलिअनलनयणं, दूरवियारियमुहं महाकायं ॥ नह

कुलिसघायविअलिअ, गइंदकुंजढलान्जोअं ॥ १२ ॥

पणयससंभमपत्तिव, नहमणिमाणिकपन्निअपन्निस्स ॥

तुह वयणपहरणधरा, सीहं कुंरुं पि न गणंति ॥ १३ ॥

अर्थ:—(पज्जलिअ के०) प्रज्वलित एवो जे (अनल के०) अग्नि,
तेना सरखां ठे (नयणं के०) नेत्र जेनां एवा, तथा (दूरवियारियमुहं
के०) दूरथकी फाड्युं ठे जद्दण करवाने अर्थे मुख, जेणें एवो, तथा (महा
के०) महोठो ठे (कायं के०) देह जेनो एवो, तथा (नहकुलिस के०)
नखरूप कुलिश जे वज्र, तेना (घाय के०) घात, एटले जे प्रहार, तेणें
करी (विअलिअ के०) विदलित एटले विशेषे जिन कख्यां ठे (गइंद के०)
गजेंद्र जे हस्ती तेमनां जे (कुंजढल के०) कुंजस्थल तेना (आज्जोअं के०)
आज्जोग एटले विस्तार जेणें एवो ॥ १२ ॥ अने (कुंरुं पि के०) क्रोधा
यमान थयो एवो पण (सीहं के०) सिंह जे ठे तेने (नगणंति के०)
नथी गणता, अर्थात् तेवा सिंहनेविषे पण जयहेतुतायें करी. संजावना
करता नथी. ते कोण संजावना करतानथी? तो के (पणय के०) नम

ता एवा (ससंज्ञम के०) ससंज्ञम एटले आदरसहित जे (पष्ठिव के०) पार्थिव जे राजाउं, ते संबन्धीनुं अथवा पृथिवीने विषे विख्यात जे इंद्रो ते संबन्धीनुं (नहमणिमाणिक के०) प्रचुना नखो तेहीज श्रेष्ठ मणिमाणिक्य तेने विषे (पन्थिय के०) पड्युं ठे (पन्थिमस्स के०) प्रति बिंब जेमने एवा तमें ठो, ते (तुह के०) तमारा (वयणपहरण के०) वचनें करी जे नामग्रहण करवुं, ते रूप प्रहरण एटले शस्त्रो, ते शस्त्रोने (धरा के०) धारण कख्यां ठे जेमणें एवा, जनो सिंहने गणता नथी ॥१३॥

हवे गाथायुग्में करीने सातमो गजज्ञयनिरासकारक प्रचुनो
अतिशय देखामतो ठतो कहे ठे.

ससिधवलदंतमुसलं, दीहकरुद्धालवुद्धिउब्बाहं ॥ ममु
पिंगनयणजुअलं, ससलिलनवजलहरारावं ॥१४॥
जीमं महागइंदं, अच्चासन्नंपि ते न विगणंति॥जे तुम्ह
चलणजुअलं, मुणिवइ तुंगं समद्धीणा ॥ १५ ॥

अर्थ:- (मुणिवइ के०) हे मुनिपते! (ते के०) ते नरो, (अच्चा-सन्नंपि के०) अत्यासन्न एटले अतिशयें करीने निकटवर्ती एटले दूकमो रहे लो एवो पण (महागइंदं के०) महोदो एवो गजेंद्र तेने (नविगणंति के०) नथी गणता. अर्थात् ते नरो गजज्ञय हेतुनी संज्ञावना करता नथी. हवे ते गजेंद्र केहेवो ठे? तो के (जीमं के०) बिहामणो अतिज्ञयंकर एवो, वल्ली केहेवो ठे? तो के (ससि के०) चंद्रमा तेना सरखो (धवल के०) धोलो ठे (दंतमुसलं के०) बे दांत रूप मुशल जेनें एवो अने (दीह के०) दीर्घ एटले लांबो एवो (कर के०) गुंढादंरु तेनुं (उद्धाल के०) उंचु उमामवुं, तेणें करीने (बुद्धि के०) बुद्धिगत थयो ठे (उब्बाहं के०) उत्साह जेने एवो, तथा (मधु के०) मधु एटले मध तेना सरखुं (पिंग के०) पीतरक्त ठे (नयणजुअलं के०) नेत्रनुं युगल जेनुं एवो, तथा वल्ली केहेवो ठे? तो के (ससलिल के०) जलें करी पूर्ण एवो जे (नवजलह-रारावं के०) नवीन मेघ, तेना सरखो ठे आराव एटले गर्जनारूप शब्द जेनो एवो, अहिं जलधर शब्द जे ठे, ते मेघवाचि जाणवो. कदापि

तेम न कहियें, तो प्रथम सखिल शब्द ग्रहण करेलो ठे, तेथी पुनरुक्ति दो
षनी आपत्ति थाय ठे माटे. वली ते नरो केहेवा ठे? तो के (जे के०) जे-
नरो, (तुम्हचलणजुअलं के०) तमारा चरणयुगल ते प्रत्ये (समष्टी
णा के०) सम्यगूरीतें आश्रयें करीने रखा एवा ठे. ते तमारं चरणयुग
ल केहेवुं ठे? तो के (तुंग के०) सर्वथकी गुणोयें करीने उन्नत एवुं ठे.
हवे ए सर्वनो जावार्थ एज ठे जे, तमारा चरणाश्रित नरोने एतादृश ग-
जजय होतुं नथी ॥ १५ ॥

॥ हवे गाथायुग्में करीने आठमो प्रचुनो संग्रामजयहरातिश
यने कहेतो ठतो कहे ठे. ॥

समरम्मि तिखखग्गा, जिग्घायपविद्धुयकबंधे ॥
कुंतविणिजिन्न करि कलह, मुक्क सिक्कार पजरंमि ॥ १६ ॥
निज्जियदप्पुद्धररिउ, नरिंदनिवहा जडा जसं धवलं ॥
पावंति पाव पसमिण, पास जिण तुह प्पजावेण ॥ १७ ॥

अर्थ:—(पासजिण के०) हे पार्श्वजिन ! तथा (पावपसमिण के०)
हे पापना प्रकर्षें करी शमावनहार ! (जडा के०) जट जे सुजटो ते, (समर
म्मि के०) संग्रामने विषे (तुहप्पजावेण के०) तमारा प्रजावें करीने (ध
वलं के०) उज्ज्वल एवुं (जसं के०) यश जेठे तेने (पावंति के०) पामे
ठे. ते जटोयें तमारा प्रजावें करीने (निज्जिय के०) निर्जित एटले जीत्या
ठे (दप्पुद्धर के०) दर्प जे अहंकार तेणें करी मदोन्मत्त थयेला अर्थात्
“अमें योद्धा ठैयें.” तेवा अजिमान धरनारा एवा (रिउनरिंद के०) शत्रु एवा
जे राजाउं तेमना (निवहा के०) समूह जेमणें एवा थाय ठे ॥ १७ ॥
हवे पूर्वोक्त संग्राम केहवोठे? तो के (तिखखग्गा के०) तीक्ष्ण एवा जे
खज तेना (अजिग्घाय के०) प्रहार तेणें करीने (पविद्ध के०) उद्धृखल जेम
तेमज (उद्धुय के०) आम तेम नाचवा लाग्यां ठे (कबंधे के०) मस्तक
रहित धरु जेने विषे एवो, तथा वली केहवो ते संग्राम ठे? तो के (कुंत
विणिजिन्न के०) कुंत जे जाळां, तेमणें विशेषें करी जेदेलां ठे अंग जेनां
एवा जे (करिकलह के०) हस्तीना त्रीश वर्षना बालको, तेमणें (मु-

ક્ષસિક્કાર કેળ) મૂકેલા એવા જે સીત્કારો તે સીત્કારાતિશયે કરીને (પહરમ્મિ કેળ) પ્રચુર એવો સંગ્રામ છે. એવા દારુણ સંગ્રામને વિષે તમારા પ્રજાવેં કરી તે સુઝટો જયને પામે છે ॥ ૧૬ ॥

હવે એટલા સ્તોત્રેં કરીને કવિયેં પ્રચુનું આઠ જયનિવારણાતિશય પણ પૃથક્ પૃથક્ યુગ્મગાથાયેં કરીને કહ્યું, સાંપ્રત એક ગાથાયેં કરીનેજ પૂર્વેં કહ્યાં એવાં જે જયો, તેને નિરાસ કરતો ઠતો કહે છે.

રોગ જલ જલણ વિસહર, ચોરાંરિ મહંદ ગય રણ જયાઈ ॥

પાસજિણ નામ સંકિ, ત્તણેણ પસમંતિ સઘાઈ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—(રોગ કેળ) રોગ જે કુષ્ઠાદિ, (જલ કેળ) પાણી (જલણ કેળ) અગ્નિ, (વિસહર કેળ) સર્પ, (ચોર કેળ) તસ્કર, (અરિ કેળ) શત્રુ, (મહંદ કેળ) સિંહ, (ગય કેળ) હસ્તી, (રણ કેળ) સંગ્રામ, તેનાં (સઘાઈ કેળ) સર્વ (જયાઈ કેળ) જય તે, (પાસજિણનામસંકિત્તણેણ કેળ) પાર્શ્વજિનનાં શ્રદ્ધા પૂર્વક જે નામ, તેનું જે કીર્તન, તેને કરવે કરીને (પસમંતિ કેળ) પ્રકર્ષેં કરી શાંતિ પામે છે. અર્થાત્ પ્રશબ્દેં કરીને ફરી તે જય ઉત્પન્ન પણ થાય નહિં. આ ટેકાણેં મંત્ર કહે છે. તે જેમ કે:—“ૐ નમિજ્ઞણ પાસ વિસ વિસહર વસહ જિણ ફુલિંગ ઝીરોગ જલ જલણ વિસહર ચોરાંરિ મહંદ ગય રણ જયાઈ પાસ જિણ નામ સંકિત્તણેણ પસમંતિ મમ સ્વાહા ॥” આ મહામંત્ર છે, તે આ સ્તોત્રના વેરાણલા અદ્ધરોયેં કરી ઉત્પન્ન કરેલો છે ॥ ૧૭ ॥

હવે આ ગાથામાં આ સ્તોત્રનું માહાત્મ્ય કહે છે.

એવં મહાજયહરં, પાસજિણિંદસ્સ સંથવમુચ્ચારં ॥

જવિય જણાણંદયરં, કહ્લાણ પરંપર નિહાણં ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—(એવં કેળ) એ પૂર્વોક્ત રીતેં કહ્યું એવું, (પાસજિણિંદસ્સકેળ) શ્રી-પાર્શ્વજિનેંદ્રનું (સંથવં કેળ) સ્તવન છે, તે કેહેવું છે? તો કે (મહાજયહરં-કેળ) મહોદંડ એવું જે જય તેને હરનારું છે, અર્થાત્ અનર્થપ્રતિઘાતક છે. આ પદેં કરીને આ સ્તોત્રનું નામ પણ જયહર જાણવું. વલી તે કેહેવું છે? તો કે (ઉચ્ચારં કેળ) અર્થથકી અને શબ્દથકી ઉદાર છે. વલી કેહેવું છે? તો કે (જવિયજણાણંદયરં કેળ) જવ્ય જે મુક્તિગમન યોગ્ય જીવ, તેને આનંદ

करनारं ठे. आहिं कोइ शंका करे के, जवियानंदयरं एम न कछुं अने जवियजणाणंदयरं एम कहेवानुं शुं कारण ? अने कदाचित् पूर्वोक्त पाठ कह्यो हत, तो पण अर्थमां एमज आवत. ते जेम के:—जविकोने आनंद दे नारं ठे. त्यां समाधान करे ठे के, जो जन शब्दनुं ग्रहण करियें, तो अव्यवहारिक निगोदमां पण जविक जीव ठे, तो तेने आनंद थवानो संजव ठे नहीं, कारण के ते एकेंद्रिय ठे माटे मध्यें जन शब्दनुं ग्रहण कछु ठे. अहीं व्यवहारराशिमां जे उत्पन्न आय, तेने जन कहियें माटें जविक एवा जन ने आनंदकारक आ स्तवन ठे, एम जाणवुं. वली आ स्तवन केहवुं ठे ? तो के (कल्याणपरंपरनिहाणं के०) कल्याण जे श्रेय तेनी परंपरा जे संतति तेनुं निदानरूप एवुं ठे. अहिं केटलाएक तो पदविजंजन करीने आम अर्थ करे ठे, ते जेम के:—(जवियजणाणं के०) जविक जनोने (कल्याणपरं के०) कल्याणैकस्थान एवुं ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (परनिहाणं के०) परनिजानां एटले पर जे शत्रुठ तेनां निज जे कपट ते उच्चाटनादि तेने (अंदयरं के०) बांधनारं ठे, अर्थात् प्रकारांतरें करी एम जाणवुं जे छुड कर्मोने स्तंजन करनारं ठे ॥ १९ ॥

हवे आ गाथायें करीने जे कोइ जयस्थानको होय, ते ठेकाणें आ स्तवन जणवुं, एवां जयस्थानकोने प्रगट करतो बतो कहे ठे.

राय जय जस्क रस्कस, कुसुमिण डस्सजण रिस्क पीडासु ॥
संजासु दोसु पंथे, उवसग्गे तहय रयणीसु ॥ २० ॥

अर्थ:—(रायजय के०) राजजय, (जस्क के०) यक्षजय, (रस्कस के०) राक्षसजय, (कुसुमिण के०) कुसुमजय, तथा (डस्सजण के०) दुःशकुन, एटले दुष्ट शकुनजय तथा (रिस्क के०) अशुज ग्रह, ते सर्वनी (पीडासु के०) पीडाउने विषे, तथा (दोसुसंजासु के०) बे संध्या ते एक प्रातः काल अने बीजी सायंकाल तेनेविषे, तथा (पंथे के०) पंथ जे अरण्यादिक मार्ग तेनेविषे. तथा (उवसग्गे के०) देव अने मनुष्यकृत उपसर्गोने विषे (तह के०) तथा (य के०) च ते समुच्चयार्थवाचक ठे. र य णीसु के०) रात्रियोने विषे ॥ २० ॥

जो पढइ जो असुणइ, ताणं कइणो य माणतुंगस्स ॥

पासो पावं पसमेउ, सयल जुवणच्चिअ चलाणो ॥ ११ ॥

अर्थ:—(जो के) जे कोइ जन, ए उक्तप्रकारें करीने श्रीपार्श्वजिन नुं आ स्तव जे ठे, तेने (पढइ के०) जणें ठे, तथा (जोअसुणइ के०) जे उपयोग पूर्वक सांजले ठे, (ताणं के०) ते बेहु जननुं (य के०) वली (कइणो के०) आ प्रस्तुत स्तोत्रना कर्त्ता एवा (माणतुंगस्स के०) मानतुंग सूरि तेमना निजप्रभु एवा जे (पासो के०) पार्श्वनामा जिन. आहिं पार्श्व पदें करीने पार्श्वयक्ष ग्रहण करवो नहिं, कारण के ते यक्षने हवे केहेसुं एवां विशेषणोनी अनुपपत्ति ठे माटें ते पार्श्वजिन, (पावं के०) पाप ते अशुभ कर्म जे राजजयादिकनुं कारण, तेने (पसमेउ के०) विनाश करो. ते पार्श्वजिन केहेवा ठे ? तो के (सयलजुवणच्चियचलाणो के०) सकल एवु जुवन जे जगत् तेणें, आहिं जुवनशब्दें करीने त्रिजुवनमां रहेनारा जनो ग्रहण करवा, तेणें अर्चित षट्ठे पूजित ठे चरण जेनां एवा ठे ॥ ११ ॥

हवे ते पार्श्वजिन केहवा ठे ? तेनो अतिशय, आ गाथायें करी कहे ठे.

उवसगंगंते कमठा, सुरम्मि जाणाउं जो न संचलिउं ॥

सुर नर किन्नर जुवइहिं, संथुउं जयउ पासजिणो ॥ १२ ॥

अर्थ:—(उवसगंगंते के०) उपसर्गकारक एवो (कमठासुरम्मि के०) कमठासुर ठेते पण (जो के०) जे जगवान् (जाणाउं के) षड्जीव नि काय हितचितनरूप एवा ध्यानथकी (नसंचलिउं के०) चलायमान थ या नही. अर्थात् क्षोत्र पाम्यानही. वली ते केहवा ठे ? तो के (सुर के०) देवो, (नर के०) मनुष्य, (किन्नर के०) किन्नर, (जुवइहिं के०) युवती षट्ठे ते सर्वनी स्त्रीयो तेणें (संथुउं के०) रूडे प्रकारें षट्ठे त्रिधा शुद्धियें करीने स्तुति करेला एवा (पासजिणो के०) श्रीपार्श्वजिन ते (जयउ के०) जयतु षट्ठे उत्कर्षें जयवृद्धिने पासो ॥ १२ ॥

इअस्स मझयारे, अछारस अकरेहिं जो मंतो ॥

जो जाणइ सो जायइ, परम पयढं फुडं पासं ॥ १३ ॥

अर्थ:—(एअस्स के०) आ स्तोत्रना (मझयारे के०) मध्यमें विषे

વેરેલા અદારોયેં કરી “નમિજ્ઞપાસવિસહરવસહજિણફુલિંગ” એ (અદારસઅસ્કરેહિં કેળ) અદાર અદારોયેં કરીને (જો કેળ) જે ચિંતામણિનામા ગુપ્ત (મંતો કેળ) મંત્ર છે, તેને (જો કેળ) જે (જાણહ કેળ) ગુરુ ઉપદેશથી જાણે છે, (સો કેળ) તે, તેવા મંત્રેં કરીને (પાસં કેળ) પાર્શ્વનાથને (જાણહ કેળ) શ્રીમંત્રમય પાર્શ્વપ્રચુનું ધ્યાન કરે છે, તે કેહેવા શ્રી પાર્શ્વનાથ છે ? તો કે (ફુલં કે) પ્રગટધ્યાન સ્વરૂપેં કરીને (પરમ કેળ) ઉત્કૃષ્ટ એવું (પયજં કેળ) પદ જે સ્થાનક તેને વિષે રહેનારા છે ॥ ૩૩ ॥

પાસહ સમરણ જો કુણહ, સંતુઠે હિયણ ॥ અદુત
ર સય વાહિ જય, નાસહ તસ્સ દૂરણ ॥ ૩૪ ॥
इति श्रीमहाजयहरनामकं पंचमस्मरणं संपूर्णम् ॥ ૫ ॥

અર્થ:—(જો કેળ) જે જીવો, (સંતુઠેહિયણ કેળ) સંતુષ્ટ હૃદયેં કરીને (પાસહ કેળ) શ્રીપાર્શ્વનાથનું (સમરણ કેળ) સ્મરણ જે છે, તેને (કુણહ કેળ) કરે છે, (તસ્સ કેળ) તે જીવોના (અદુત્તરસય કેળ) એક શો ને આઠ એવા (વાહિ કેળ) વ્યાધિ સંબંધિ જે (જય કેળ) જય, તે (દૂરેળ કેળ) દૂર પ્રત્યેં (નાસહ કેળ) નાસે છે ॥ ૩૪ ॥ इति नमि ॥ ૫ ॥

॥ અથ ॥

॥ શ્રી અજિતશાંતિસ્તવનનામ્નઃ ષષ્ઠસ્મરણસ્ય પ્રારંભઃ ॥

अजिअं जिअ सब जयं, संतिं च पसंत सब गय पावं ॥ जय
गुरु संति गुणकरे, दोवि जिणवरे पणिवयामि ॥ १ ॥ गाहा ॥

અર્થ:—જગવાન્ ગર્જસ્થ બેટે તેમની વિજયા દેવી માતાને પોતાના સ્વામી જિતશત્રુ રાજાએ ઘૂતક્રીમાને વિષે ન જીંતી, માટેં (અજિયં કેળ) અજિતનાથ નામા બીજા તીર્થંકર, (ચ કેળ) વલી (જિઅસવજયં કે) જીત્યું છે, હા લોકાદિક સસવિધ સર્વ જય જેણેં એવા, (સંતિં કેળ) શ્રીશાંતિનાથ જગવાન્ તે, જે વચ્ચત ગર્જમાં હતા, તે સમય પણ જગતના અશિવોની ઉપશાંતિને કરતા હતા, અને હમણાં પણ જે સ્મરણથી જીવને શાંતિને કરે છે. તે શાંતિનામક શોભમા તીર્થંકર કેહેવા છે ? તો કે (પસંત કેળ) અપુનર્જાવેં કરી નિવૃત્ત થયા છે (સવ કેળ)

સર્વે એવા (ગય કેળ) રોગ અને (પાવં કેળ) પાપ એટલે અશુચ્ચ કર્મ જે મનાં એવા છે, તે (દોવિ કેળ) બેહુ પણ (જિણવરે કેળ) જિનવર તેને (પણિવયામિ કેળ) પ્રણિપતામિ એટલે નનસ્કાર કરું હું. તે બેહુ જિનવર કેહેવા છે? તો કે (જય કેળ) જગત્ જે દેશનાઈ પ્રાણિવર્ગ તેના (ગુરુ કેળ) તત્વોપદેષ્ટા એવા છે, અથવા જગતના (ગુરુ કેળ) મહોટા એવા તથા (સંતિ કેળ) કષાયનો અજ્ઞાવ, તથા (ગુણ કેળ) જ્ઞાનાદિક ગુણ તેને (કરે કેળ) કરે છે, અથવા શાંતિરૂપ ગુણના કરનાર છે ॥ ૧ ॥ આ, ગાથાનામક ટંદ જાણવો. આ સર્વસ્તોત્રના ટંદનું લક્ષણ ટંદોરલાકરનામક ગ્રંથથી જાણવું ॥

વવગય મંગુલ જાવે, તેહં વિઝલ તવ નિમ્મલ સહાવે ॥

નિરુવમ મહપ્પજાવે, થોસામિ સુદિઠ સપ્પાવે ॥૨॥ ગાઠા ॥

અર્થ:—(વવગય કેળ) વ્યપગત એટલે ગયો છે (મંગુલજાવે કેળ) અશોચન જાવ જેમનો એવા, આ કહ્યું એવું વવગયમંગુલજાવત્ત, તેનેવિષે વિશેષણદ્વારાયેં કરીને હેતુ કહે છે, તે જેમ કે:—(વિઝલ કેળ) વિસ્તીર્ણ તે બાહ્યાખ્યંતર ઇદાશવિધ એવું (તવ કેળ) તપ તેણેં કરીને (નિમ્મલસહાવે કેળ) નિ: કર્મા, છે, સ્વસત્તાયેં કરી સ્વજાવ જેમનો એવા, તે પૂર્વની ગાથા માં કહ્યા જે શ્રી અજિતનાથ તથા શાંતિનાથ, તે બેહુની હું નંદિષેણનામા સૂરિ, (થોસામિ કેળ) સ્તુતિ કરું હું. હવે તે બેહુ જિન કેહેવા છે? તો કે (નિરુવમ કેળ) નિરુપમ, ઉપમાતીત છે, (મહપ્પજાવે કેળ) મહાન્ એટલે મહોટો છે પ્રજાવ એટલે શક્તિ જેની એવા છે. અથવા નિરુપમ એટલે મહોટો એવો છે પ્રજાવ તે માહાત્મ્ય જેનું એવા છે. વહી કેહેવા છે? તો કે (સુદિઠ કેળ) રૂઢે પ્રકારેં કરી, અર્થાત્ કેવલજ્ઞાન અને કેવલ દર્શનેં કરી દીઠા છે (સપ્પાવે કેળ) વિદ્યમાન જીવાજીવાદિક જાવો જેમણેં એવા છે. આહિં ‘તેહં’ એ જે પાઠ છે, તે અપ્રામાણિક છે; કારણ કે તેનું પ્રાવાહિ કર્ત્વેં કરીને આગમન છે, તથાપિ તે પાઠ સર્વજનો જાણે છે, તેથી આહિં લખ્યો છે ॥ ૨ ॥ આ પણ, ગાથાનામા ટંદ જાણવો.

સઘ્ઘ ડુલ્લ પ્પસંતીણં, સઘ્ઘ પાવ પ્પસંતીણં ॥ સયા અ

જિય સંતીણં, એમો અજિય સંતીણં ॥ ૩ ॥ સિલોગો ॥

अर्थः—(सब के०) सर्व एवा जे जन्मजरादि विवमान कर्म, तेथकी उपनां जे (दुःख के०) दुःखतेनी (प्संतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेउने एवा ठे, अथवा सर्व योग्य जंतुउना दुःखनी प्रशांति करी ठे मजेणें ए-
वा ठे, तथा (सब के०) सर्व एवां जे प्राणातिपातादिक (पाव के०) पापकर्मों ठे, तेनी (प्संतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेमने एवा ठे, तथा वली (अजिअ के०) रागादिकें करी नथी पराजव पामेलो एवो (संति णं के०) शांति एटले उपशम ठे जेमनो एवा, (अजिअसंतिणं के०) श्रीअजितनाथजी तथा शांतिनाथजी तेमने (सया के०) सदा निरंतर (नमो के०) नमस्कार थाउं ॥३॥ आ गाथानो श्लोकनामा ठंद जाणवो॥

अजिअ जिण सुह प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम
नाम कित्तणं ॥ तह य धिइ मइ प्पवत्तणं, तव
य जिणुत्तम संति कित्तणं ॥ ४ ॥ मागहिया ॥

अर्थः—(अजिअजिण के०) हे अजितजिन ! तथा (पुरिसुत्तम के०) पुरुष जे मर्त्यलोक तेने विषे उत्तम एटले श्रेष्ठ तेना संबोधननेविषे हे पुरुषोत्तम ! (तव के०) तमारुं (नामकित्तणं के०) नामनुं जे कीर्त्तन, ते (सुहप्पवत्तणं के०) स्वर्गापवर्ग लक्षण जे सुख, तेनुं प्रवर्त्तन करनारुं एवुं वर्त्ते ठे. (तहय के०) तथा वली (धिइ के०) धृति ते चित्तनी स्व स्थितारूप समाधि तथा (मइ के०) मति जे बुद्धि तेनुं (प्पवत्तणं के०) प्रवर्त्तन एटले प्रकर्षे करिने वर्त्तन करनारुं ठे, तथा (जिणुत्तम के०) जिन जे सामान्य केवली, तेने विषे श्रेष्ठ एवा हे (संति के०) श्री शांतिनाथ ! (तवय के०) वली तमारा नामनुं जे (कित्तणं के०) कीर्त्तन ठे, ते पण पूर्वोक्तगुणयुक्त ठे. कोइ ठेकाणें 'पवत्तण' एवो पाठ ठे, तेनो अर्थ पण तेमज जाणवो ॥ ४ ॥ आ गाथानो, मागधिका नामा ठंद जाणवो.

किरिया विहि संचिअं कम्म किलेस विमुक्क यरं, अ
जिअं निचिअं च गुणेहिं महासुणि सिद्धि गयं ॥ अजि
अस्स य संति महासुणिणोवि अ संतिकरं, सययं म
म निवुइ कारणयं च नमंसणयं ॥ ५ ॥ आदिंगणयं ॥

અર્થ:- (કિરિયાવિહિ કેળ) કાયિક અધિકરણીયાદિક પચીશ ક્રિયા, તેના વિધિ ઇટલે જોડ, તેણે કરિ (સંચિઅ કેળ) સંચિત કરેલાં ઇટલે એકઠાં કરેલાં એવાં જે (કમ્મ કેળ) જ્ઞાનાવરણાદિક આઠ કર્મ, તથા (કિલેસ કેળ) કષાય તેથકી (વિમુક્કયરં કેળ) મૂકાવનારા ઢે, ઇટલે તેથકી અત્યંત અજાવના કરાવનારા ઢે. અહીં કિલેસ તે કષાય તેનું પણ કર્મને વિષે અંતર્ગતપણું ઢે, તથાપિ સંસારના કારણનેવિષે કષાયનું મુખ્યત્વપણું ઢે, એવું સૂચન કરાવાને કષાયનું જૂંડુ ગ્રહણ કહ્યું ઢે, તથા (અજિઅં કેળ) તીર્થાંતરીય એવા અન્યદર્શનીયો જે ઈશ્વરાદિક દેવો ઢે, તેને વાંદવાનું જે પુણ્ય, તેણે નથી જીત્યા જેહ એવા ઢે. (ચ કેળ) વલી કેહવા ઢે ? તો કે (ગુણેહિં કેળ) સમ્યગ્ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિક ગુણે કરીને (નિચિયં કે) નિચિત્ત ઇટલે વ્યાસ એવા ઢે. ઉપલક્ષણથી એ ગુણોની પ્રાપ્તિ પણ જગવાનને નમસ્કાર કરવાથકી હોય ઢે. વલી કેહવા ઢે ? તો કે (મહામુણિ કેળ) મહોટા મુનિયો જે ઋષિયો તેમની (સિદ્ધિ કેળ) અણિમાદિક આઠ સિધિયો જે ઢે, તેને (ગયં કેળ) ગત ઇટલે પ્રાપ્ત થયા એવા ઢે, ઉપલક્ષણ થકી તે અણિમાદિક આઠ સિદ્ધિયોની પ્રાપ્તિ પણ જગવંતને નમસ્કાર કરવા થકી થાય ઢે, એવા (અજિઅસ્સ કેળ) અજિત નામેં બીજા તીર્થંકર તેમને અને (ય કેળ) વલી જે વિઘ્નોપશાંતિને કરે ઢે, એવા (સંતિ કેળ) શ્રી શાંતિનાથ નામા શોભમા તીર્થંકર, (મહામુણિણોવિઅ કેળ) જે મહામુનિ ઢે, તેમને અથવા મહામુનિયોને શાંતિના કરનાર શ્રીશાંતિનાથ તેમને જે (નમંસણયં કેળ) વિશિષ્ટ પ્રણમન કરવું, તે (મમ કેળ) મુજને (સયયં કેળ) નિરંતર, (સંતિ કરં કેળ) વિઘ્નોપશાંતિ કરવાનું અને (ચ કેળ) વલી (નિબુદ્ધ કેળ) નિર્વૃત્તિ જે મોક્કસુખ તેનું પ્રશસ્ત, (કારણયંચ કેળ) કારણ, (જવતુ કેળ) હો. અહીં જવતુ એ પદ અધ્યાહારથી લેવું. કારણ કે એ પદમાં જે ઢેહું કારણકં, ત્યાં ક જે ઢે, તે નમનપ્રશંસાને વિષે ઢે ॥૫॥ આ, આલિંગનકનામા ઢંદ ઢે ॥

પુરિસા જહ્ ડુક્કવારણાં, જહ્ અ વિમગ્ગહ સુક્ક
કારણં ॥ અજિઅં સંતિં ચ જાવડં, અપ્રયક
રે સરણં પવજ્ઞાહા ॥ ૬ ॥ માગહિઆ ॥

अर्थ:—(पुरिसा के) हे मनुष्यो ! (जइ के०) यदि एटले जो तमें (दुःखवारणं के०) दुःखनुं प्रतिषेधन करवुं, तेने (विमग्गहके०) विमार्गयथ, एटले खोलो ठो, अर्थात् शोधवांठो ठो, अने (अ के०) वली (जइ के०) यदि एटले जो (सुखकारणं के०) सुखनुं कारण एटले हेतु तेने पण विमग्गह एटले खोलो ठो, शोधो ठो, तो (अजिअं के०) श्रीअजितनाथनुं (च के०) तथा (संतिं के०) श्रीशांतिनाथ तेमनुं (सरणं के०) शरण जे त्राण तेने (जावळं के०) जाव जक्तियें करीने, परंतु ड्रव्यें करीने नहीं एवुं सूचन करवाने अर्थें जावळं ए शब्द ग्रहण कस्यो ठे. (पवज्झा के) प्राप्त थाउं. ए बेहु तीर्थकर केहेवा ठे ? तो के (अजय के०) निर्जय तेने (करे के०) करे एवा ठे ॥ ६ ॥ आ, मागधिका नामा ठंद जाणवो ॥

एम बेहु तीर्थकरनी स्तवना करीने हवे अनुक्रमें एकेक तीर्थकरनी स्तुति करे ठे. तेमां पण प्रथम श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अरइ रइ तिमिर विरहिअ सुवरय जर मरणं, सुर
असुर गरुल जुयग वइ पयय पणिवइअं॥ अजिअ मह
मविअ सुनय नय निजण मज्जयकरं, सरण मुअसरिअ
जुवि दिविज महिअं सययमुवणमे ॥ ७ ॥ संगययं

अर्थ:—(अरइ के०) संयमने विषे अरति अने (रइ के०) असंयमने विषे रति एटले समाधि तथा (तिमिर के०) अज्ञान, तेणें करी (विर हिअ के०) विरहित एवा, अथवा अरति ते मोहनीयउदयथकी उपन्यो जे चित्तोद्वेग अने रति ते मोहनीयोदयथकी उपनी जे चित्ताजिरति, ते बेहु सम्यक् ज्ञानने आझादन करनारी ठे, ते रूप तिमिर जे अंधकार, तेणें करी विरहित ठे, अने वली (उवरयजरमरणं के०) उपरत एटले निवृत्ति पाम्यां ठे जरा अने मरण जेनां अथवा (उवरयजरं के०) उपरत ठे जरा जेने तथा वली (अरणं के०) नथी रण ते युद्धादिक क्लेष जेने एवा, वली (सुर के०) वैमानिक देवो, (असुर के०) ज्वनपति, (गरुल के०) सुवर्णकुमार, (जुयग के०) नागकुमार, तेना (वइ के०) पति जे इंद्रो उपलक्षणथकी अन्य देवोना पण इंद्रो लेवा. तेमणें (पय

ય કેળ) રૂઢે પ્રકારેં જેમ થાય તેમ (પણિવશ્ય કેળ) પ્રણિપ્રત્યં ઇટલે નમસ્કાર કહ્યો છે જેને ઇવા. અથવા (સુર કેળ) વૈમાનિક, (અસુર કેળ) જીવનપતિ, (ગરુડ કેળ) જ્યોતિષી, (સુયગા કેળ) સુજ જે વૃદ્ધ તેને વિષે, ગા નામ ચાલે ઇવા જે વ્યંતર, તે વનચર સંજ્ઞાયેં કરીને તેનું રૂઢપણું છે, એ દેતુ માટેં તેમના (વશ કેળ) પતિ તેમણેં (પયયં કેળ) શુરુતાયેં કરીને (પણિવ શ્યં કેળ) પ્રણિપત્ય કહ્યું છે જેમને ઇવા છે, વહી કેહવા છે? તો કે (અવિશ્ય કેળ) અપિચ ઇટલે સર્વ સમીચીન ઇવાં અન્ય વિશેષણોયેં યુક્ત ઇવા તથા (સુનય કેળ) શોજન ઇવા જે અનેકાંતરૂપ નૈગમાદિક નય, તેમનું (નય કેળ) પ્રતીતિનું પામવું, તેને વિષે (નિઝળ કેળ) નિપુણ કાહ્યા છે, તથા (અજયકરં કેળ) નિર્જયપણાના કરનાર અથવા જય રહિત સુખના આપનારા, ઇવા જિનના (સરણ કેળ) શરણને (ઊવસ શિશ્ય કેળ) ઊપસૃત્ય ઇટલે શરણતાયેં કરી પ્રતિપાદન કરીને (સુવિ કેળ) સુવિજ જે મનુષ્યો, (દિવિજ કેળ) દેવો તેમણેં (મહિશ્યં કેળ) પૂજિત છે ઇવા, (અજિશ્યં કેળ) શ્રીઅજિતનાથને (સયયં કેળ) સતતં ઇટલે નિરંતર (અહં કેળ) હું સ્તવન કરનારો (ઊવણમે કેળ) ઊપનમે ઇટલે સામીપ્યેં કરીને નમસ્કાર કરું તું ॥ ૭ ॥ આ, સંગતનામા ઠંદ જાણવો.

હવે શાંતિજિનને સ્તવે છે.

તં ચ જિણુત્તમ મુત્તમ નિત્તમ સત્તધરં,
અજ્ઞાવ મદ્દવ સ્વંતિ વિમુત્તિ સમાદિ
નિહિં ॥ સંતિકરં પણમામિ દમુત્તમ
તિઙ્ગયરં સંતિમુણી મમ સંતિ સમા
દિવરં દિસઝં ॥ ૮ ॥ સોવાણયં ॥

અર્થ:—હું (તં કેળ) તે જગત્પ્રસિદ્ધ ઇવા (સંતીમુણી કેળ) શાંતિનામેં જે મુનિ, તેને (પણમામિ કેળ) શ્રદ્ધાપૂર્વક પ્રણામ કરું તું. (ચ કેળ) ચ છે તે પાદપૂર્ણાર્થ છે, તે શાંતિમુનિ કેહવા છે? તોકે (જિણ કેળ) સામાન્ય કેવહી તેને વિષે (ઉત્તમ કેળ) તીર્થકરપણાયેં કરીને શ્રેષ્ઠ છે, અને (ઉત્તમ કેળ) પ્રધાન (નિત્તમ કેળ) નિસ્તમ ઇટલે અજ્ઞાનરહિત છે,

અથવા નિસ્તમ ઇટલે કાંદારહિત ઢે, તથા (સત્તધરં કે૦) સત્ર ઇટલે જાવયજ્ઞ તેને ધારણ કરનારા ઢે, વલી (અજ્ઞાવ કે૦) આર્જવ, તે નિર્માયિ કપણું (મદ્વ કે૦) માર્દવ, તે નિરહંકારતા, (સંતિ કે૦) ક્ષમા, (વિમુક્તિ કે૦) નિર્લોચતા તથા (સમાહિ કે૦) સમાધિ તેમના (નિર્હિ કે૦) નિધિ ઇવા ઢે, તથા (સંતિકરં કે૦) શાંતિક જે વિપત્તિનો ઉપશમ, તેને રં ઇટલે આપે ઢે ઇવા, વલી કહેવા ઢે? તો કે (દમુત્તમ કે૦) દમ જે ઇન્દ્રિય દમન ઇટલે ઇન્દ્રિયનો જય, તેણેકરીને ઉત્તમ ઇટલે પ્રધાન ઢે, વલી (તિ-હ્યરં કે૦) તીર્થ કરાવાનું ઢે શીલ જેનું તેને તીર્થકર કહિયે. ઇવા તે (મમ કે) મુક્તને (સંતિ કે૦) શાંતિ અને (સમાહિવરં કે૦) પ્રધાન સમાધિ જે ચિત્તની સ્વસ્થતા, તેહીજ વર ઇટલે વાંઙિતપણું તેને (દિસઝ કે૦) ઘો, આપો ॥ ૬ ॥ આ, સોપાનકનામા ઢંદ જાણવો.

હવે શ્રી અજિતનાથને ગાથાયુગ્મે કરીને સ્તવે ઢે.

સાવઙિ પુઘ પઙ્ગિવં ચ વર હઙિ મઙ્ગય પસઙ્ગ વિઙ્ગિ
ન્ન સંથિયં, થિર સરિઙ્ગ વઙ્ગં મયગલ લીલાયમા
ણ વર ગંધહઙિ પઙ્ગાણ પઙ્ગિયં સંથવારિહં ॥ હઙિ
હઙ્ગ વાહું ધંત કણગ રુઙ્ગ નિરુવહ્ય પિંજરં, પવર
લક્ષણો વચિય સોમ ચારુ રૂવં, સુહ સુહ મણાજિરા
મ પરમ રમણિઙ્ગ વર દેવ હંહિ નિનાય મહુર
યર સુહગિરં ॥ ૯ ॥ વેઙ્ગ ॥

અર્થ:- (સાવઙિ કે૦) શ્રાવસ્તિ શબ્દે કરીને અહીં અયોધ્યા ગ્રહણ કરવી, તેવિષે આગમનું પ્રમાણ ઢે, તે જેમ કે:-“શ્રકાગ જૂમિર્ઙ્ગા, સાવઙે વિણિયં કોસલપુરં ચ” માટે તે અયોધ્યાને વિષે (પુઘપઙ્ગિવં કે૦) પૂર્વ ઇટલે દીક્ષા ગ્રહણથી પહેલાં પાર્થિવ ઇટલે રાજા હતા, અથવા પૂર્વે કહેલી એવી અયોધ્યા તેના પાર્થિવ ઇટલે રાજા, (ચ કે૦) ચકાર પાદપૂર્ણર્થ ઢે. વલી (વર કે૦) શ્રેષ્ઠ એવો જે (હઙિમઙ્ગય કે૦) વનહસ્તી તેનું મસ્તક તેના સરહું (પસઙ્ગ કે૦) પ્રશસ્ત ઇટલે પ્રશંસા કરવા યોગ્ય અને (વિઙ્ગિ ન્ન કે૦) વિસ્તીર્ણ એવું ઢે શરીરનું (સંથિયં કે૦) શુદ્ધસંસ્થાન જેમનું

એવા છે તથા (ચિર કેળ) સ્થિર કઠિન (સરિઢ કેળ) સરખું અવિષ
 મ એવું (વઢં કેળ) વઢ્ઢ એટલે હૃદય છે જેમનું, અથવા (ચિર કેળ)
 નિશ્ચલ એવું (સિરિઢ કેળ) શ્રીવત્સનામા લક્ષણવિશેષ તે છે (વઢં કેળ)
 વઢ્ઢઃસ્થલને વિષે જેને એવા, તથા (મયગલ કેળ) મદોન્મત્ત અને
 (લીલાયમાળ કેળ) લીલા કરતો એવો (વર કેળ) પ્રધાન (ગંધહૃત્તિ
 કેળ) ગંધહસ્તી તેનું જે (પઢાળ કેળ) પ્રસ્થાન એટલે ગમન તેની પેરેં
 (પઢિઅં કેળ) પદસંક્રમણ એટલે ગતિ છે જેમની એવા, તથા (સંથવારિહં કેળ)
 સંસ્તવ જે સ્તુતિ તે વર્ણન કરવું, તેને અર્હ એટલે યોગ્ય તથા (હૃત્તિહૃત્ત કેળ)
 હસ્તીનો હસ્ત જે શુંઢાદંરુ તેના સરખા સરલ તથા લાંબા છે (વાહું કેળ)
 વાહુ જેના એવા, તથા (ધંત કેળ) ધમેલું એવું જે (કણગ કેળ) કનક
 એટલે સુવર્ણ તેનું (રુઅગ કેળ) રુચક એટલે નાજન અથવા આજરણ
 વિશેષ તેના સરખુ (નિરુવહ્ય કેળ) નિરુપહત એટલે નિષ્કલંક એવો
 (પિંજરં કેળ) પીતવર્ણ છે જેનો એવા, તથા (પવર કેળ) પ્રવર એટલે
 શ્રેષ્ઠ એવા શંખ, ચક્ર, અંકુશાદિક (લક્ષણ કેળ) લક્ષણો તેણે કરીને
 (ઝવચિય કેળ) સહિત છે વ્યાપ્ત છે, તથા (સોમ કેળ) સૌમ્યાકાર
 એવું અને દેખનારાને (ચારુ કેળ) મનોહર સુખદાયક છે (રૂવં કેળ) રૂપ
 જેમનું એવા, તથા (સુહ કેળ) શ્રુતિ જે કાન, તેને (સુહ કેળ) સુખ
 ની દાયક તથા (મણ કેળ) મનને (અઞિરામ કેળ) મનોહર આલ્હા
 દકારી (પરમ કેળ) અત્યંત (રમણિજ્ઞા કેળ) રમણિક, અથવા (પર
 કેળ) ઉત્કૃષ્ટ છે (મા કેળ) લક્ષ્મી જેને એવા શ્રીમંત જનો તેને, અથવા
 (પર કેળ) દૂર છે (મા કેળ) લક્ષ્મી જેને એવા દરિદ્રી જનો, તે બે
 હુને (રમણિજ્ઞા કેળ) રમાનનાર એટલે સંતોષ પમાનનાર એવી, તથા (વ
 ર કેળ) શ્રેષ્ઠ એવી (દેવહુહિ કેળ) દેવહુહિ તેનો (નિનાય કેળ) શબ્દ
 તેના સરખી (મહુરયરસુહ કેળ) મધુર તર શુઞ્ઞ કલ્યાણકારિણી એવી છે
 (ગિરં કેળ) વાણી જેમની એવા છે ॥ ૯ ॥ આ, વેષ્ટકનામા ઢંદ જાણવો.

અજિઅં જિઆરિગાં, જિઅસઢ્ઢઞયં ઞવો
 હરિઞં ॥ પણમામિ અહં પયઞં, પાવં પસમેઞ
 મે ઞયવં ॥ ૧૦ ॥ રાસાલુહ્ઞં ॥ યુગ્મં ॥

अर्थ:- (जिअरिगणं के०) जीत्या ठे, अष्टकर्मरूप शत्रुना समूह जे
 ऐं, तथा (जिअसवजयं के०) जीत्या ठे सर्वजय जेऐं, एम ए पदनों अ-
 र्थ, पूर्वे गयेला पदनी पेरे करवो. तथा तेना पुनरुक्तिदोष परिहारने अर्थ
 आम पण अर्थ करवो, ते जेम के:- (जिय के०) जीव ते अहीं पंचेंद्रि
 य जीव लेवा तेने (सव के०) अव्य एटले सांजलवा योग्य ठे (जयं के०)
 जग एटले जाग्य जेमनुं एवा, तथा (जवीहरिउं के०) जब एटले सं
 सार तेनो उंघ जे प्रवाह तेना रिपु एटले शत्रु ठे. अर्थात् संसारनुं उठे
 दकपणुं ठे जेमने एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथ, ते प्रत्ये (पयउं
 के०) प्रयतः एटले मन, वचन अने कायाये करी उपयुक्त एवो ठतो
 (अहं के०) हुं (पणमामि के०) प्रणाम करुं तुं. अने (जयवं के०)
 ते जगवान् (मे के०) महारुं (पावं के०) पाप जे ठे, तेने (पसमेउ
 के०) प्रशमतु एटले प्रकर्षे करी शमावो, कारण के पापक्षय ठतेज मो-
 क्ष ठे, ते विना नथी ॥ १० ॥ आ रासालुब्धकनामा उंद जाणवो.

हवे बे गाथाये करी श्रीशांतिजिनने स्तवे ठे.

कुरु जणवय हड्डिणाउर, नरीसरो पढमं तउं महा च
 कवट्टि जोए महप्पजावो, जो बावत्तरि पुर वर सह
 स्स वर नगर निगम जणवय वई, बत्तीसा राय वर
 सहसाणुयाय मग्गो ॥ चउदस वर रयण नव महानि
 हि चउसठि सहस्स पवर जुवईण सुंदरवइ, चुलसी
 ह्य गय रह सय सहस्स सामी, ठस्सवइ गाम कोमि
 सामी आसिज्जो जारहम्मि जयवं ॥ ११ ॥ वेळ्ळ ॥

अर्थ:- (कुरु के०) कुरुनामें (जणवय के०) जनपद एटले देश, ते
 ने विषे (हड्डिणाउर के०) हस्तिनापुर नगर, तेना (नरीसरो के०) रा
 जा ते (पढमं के०) प्रथम थया (तउं के०) तेवार पढी (महा के०)
 महोटा (चक्कवट्टि के०) चक्रवर्ती तेनो (जोए के०) जोग जे राज्य, तेने
 विषे वर्त्तता हवा, एटले ठ खंरुना राज्यना जोग जोगव्या (महप्पजावो

के०) महोदो जेनो प्रजाव एटले महिमा ठे, उत्सवोयें करी आत्माने प्रीति करनारी ठे, वली केहेवा ठे ? तो के (जो बावत्तरिपुरवरसहस्स के०) जे बहोंतेर हजार एवा पुरवर ते, जे घोरोयें करीने श्रेष्ठ तेने पुरवर कहियें तथा (वरनगर के०) श्रेष्ठ नगर जे गजपुरादि, जेमां कर नहीं, ते नगर कहियें अने (निगम के०) ज्यां महोटा रुद्धिवंत वणिक् व्यवसाय कर नारानी छुकानो होय ते, तथा (जणवय के०) जनपद ते देशविशेष जाणवा तेना (वई के०) अधिपति स्वामी, अथवा प्रकारांतरें बत्रीश स हस पुरवर, नगर, निगम, जनपद, तेना स्वामी एवा, अने (बत्तीसारायव रसहसा के०) बत्रीश हजार एवा जे रायवर एटले मुकुटबद्ध राजा ते बत्रीश हजार देशना नायकें (अणुयायमगो के०) अनुयात मार्ग ठे जेमनो एटले ते बत्रीश हजार देशना मुकुटबद्ध बत्रीश हजार राजा ते सर्व श्रीशांतिनाथ नामा चक्रवर्त्तीनी पठवाडे चालनारा ठे. वली केहेवा ठे ? तो के (चउदस के०) चउद ठे (वर के०) श्रेष्ठ एवा (रयण के०) रत्न जेने एवा, तथा (नवमहानिहि के०) नव महोटा निधि एटले निधान जंमार अखूट ठे जेने, वली (चउसठिसहस्स के०) चोशठ हजार (पवर के०) प्रवर एटले श्रेष्ठ एवी (जुवईण के०) युवती जे स्त्री तेना (सुंदरवइ के०) सुंदर पति एटले जर्त्तार ठे, वली (चुलसी के०) चोरा शी (सयसहस्स के०) शत सहस्र एटले चोराशी शो हजार अर्थात् चोराशी लाख (हय के०) घोडा तथा चोराशी लाख (गय के०) गज ते हस्ती तथा चोराशी लाख (रह के०) रथ, तेना (सामी के०) स्वामी अधिपति जाणवा. वली कोइ ठेकाणें अठार क्रोड घोडा पण कह्या ठे तथा वली (ठखवइगामकोनि के०) ठखुं क्रोड गाम तेना (सामी के०) स्वामी एवा (जयवं के०) जगवान् (जारहम्मि के०) जरतक्षेत्रने विषे (आसि ज्यो के०) होता हवा ॥ ११ ॥ आ वेष्टकनामा छंद जाणवो.

तं संतिं संतिकरं, संतिष्णं सब्रजया ॥ संतिं थुणामि
जिणं, संतिं वेहेउ मे ॥ १२ ॥ रासानंदियं ॥ युग्मम् ॥

अर्थ:- (तं के०) ते पूर्वोक्त (संतिं के०) मूर्तिमान् उपशमरूप एवा तथा (संतिकरं के०) स्व एटले पोताना अंतिक जे समीप ते मोक्ष

लक्षण, तेने (१ के०) आपनार एवा, अने (संतिं के०) रूडे प्रकारें तखु ठे (सब के०) सर्वोयें (जया के०) मृत्यु जेथकी, अर्थात् जेथकी सर्व मृत्युजय तरे ठे एवा, (संतिं के०) श्रीशांतिनाथ (जिणं के०) तीर्थकर तेने (शुणामि के०) स्तुति करुं लुं. श्या माटें स्तुति करुं लुं? तो के (मे के०) महारा उपसर्गनी (संतिं के०) शांति तेने (वेहेउं के०) विधातुं एटले करवाने अर्थें स्तुति करुं लुं ॥११॥ आ, रासानंदित बंद ठे.

वली अजितनाथने स्तवे ठे.

इक्काग विदेह नरीसर, नर वसहा मुणि वसहा ॥
नव सारय ससि सकलाणण, विगय तमा विहुअ
रया ॥ अजि उत्तम तेअ गुणेहिं, महा मुणि अ
मिअ बलाविउल कुला ॥ पणमामि ते नव जय
मूरण, जग सरणा मम सरणं ॥ १३ ॥ चित्तलेहा ॥

अर्थ:—(इक्काग के०) इह्वाकुंकुलवंशमां उत्पन्न थया माटें हे इक्काग कुलवंश्य ! तथा (विदेह के०) विदेहनामा देश तेना (नरीसर के०) नरेश्वर एटले राजा माटे हे विदेहनरेश्वर ! तथा (नर के०) मनुष्य तेमां (वसहा के०) वृषज एटले श्रेष्ठ माटें हे नरवृषज ! तथा (मुणिवसहा के०) मुनिमांहे एक अद्वितीय एटले मुनिधर्ममां धोरी, अथवा मुनीन्द्रोनी सजा तेने विषे ठे नवो स्तव जेमनो एवा, तेना संबोधने हे मुनिवृषज ! तथा (नव के०) नवो जग्यो एवो जे (सारय के०) शारद एटले शरद् ऋतु संबंधी (ससि के०) चंद्रमा तेनी पेरें (सकल के०) शोचावंत ठे (आणण के०) आनन एटले मुख जेमनुं माटे हे नवशारदशशिसकला नन ! वली (विगयतमा के०) गयुं ठे तम ते अज्ञानरूप अंधकार जेना थकी माटे हे विगततम ! तथा (विहुअरया के०) विधुत एटले गयुं ठे फेड्युं ठे निकाचित कर्मरूप रज जेणें माटें हे विधुतरज ! तथा (अजित के०) रागादिकें न जीताय माटें हे अजित ! तथा (गुणेहिं के०) बाह्य अज्यंतर एवा गुणोयें करी (उत्तम के०) श्रेष्ठ ठे, (तिअ के०) तेज जेमनुं एवा माटें हे उत्तमतेज ! तथा (महामुणि के०) महातपस्वीयो जे महोटा

मुनियो ठे, तेउंथी पण (अमिअ के०) प्रमाण थइ न शके एवुं ठे (बला के०) सामर्थ्य जेमनुं एटले अपरिमितबल ठे जेमनुं एवा माटे हें महा मुन्यमितबल ! तथा (विजलकुला के०) विपुल एटले विस्तीर्ण ठे कुल एटले वंश जेमनो माटे हें विपुलकुल ! तथा (जवजय के०) संसारनुं जय, तेने (मूरण के०) जांजनार माटे हें जवजयमूरण ! तथा (जग सरणा के०) जगत्ना शरण एटले रक्षण करनार माटे हें जगहरण ! तमे (मम के०) महारा पण (सरण के०) रक्षण करनारा ठो, अथवा (अमम के०) ममत्वरहित ठो, माटे हें अमम (ते पणमामि के०) तमो ने हुं प्रणाम करुं हुं ॥१३॥ चित्रलेखाहंद. हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

देव दाणविंद चंद सूर वंद हठ तुछ जिछ परम ॥
लछ रूव धंत रूप पट्ट सेय सुद्ध निद्ध धवल ॥
दंत पंति संति सत्ति कित्ति मुत्ति जुत्ति गुत्ति पवर ॥
दित्त तेअ वंद धेअ सब लोअ जाविअ पपजाव ॥
एअ पइसमे समाहिं ॥ १४ ॥ नारायण ॥

अर्थः—(देव के०) सुर, (दाणव के०) असुर, तेना (इंद के०) इंद्र, तथा (चंद के०) चंद्रमा अने (सूर के०) सूर्य, तेमने (वंद के०) वंद्यमा न ठे पग जेना, तथा (हठ के०) आरोग्यवंत (तुछ के०) प्रमोदवंत (जि छ के०) प्रशंसा करवा योग्य (परमलछ के०) अत्यंत कांतियुक्त ठे (रूव के०) रूप जेमनुं, तथा (धंत के०) धमेहुं एवुं (रूप के०) रूपुं, तेनो (पट्ट के०) पाटो, तेनी पेरें (सेय के०) श्वेत ते घन (सुद्ध के०) निर्मल (नि रू के०) स्निग्ध अरूद्ध एवी (धवल के०) उज्ज्वल ठे (दंतपंति के०) दां तनी पंक्ति जेमनी, तथा (सत्ति के०) शक्ति ते पराक्रम जो सर्व देवता एकठा मले, तो पण परमेश्वरनी पगनी टचली आंगुली चलावी न शके, अथ वा मेरु पर्वतने टचली आंगुलीयें करी उपाडे, एटली शक्ति ठे, (कित्ति के०) कीर्त्ति ठे समुद्रांत जेहनी (मुत्ति के०) मुक्ति ते निलोचता (जुत्ति के०) युक्ति ते न्यायोपेत वचन, (गुत्ति के०) गुप्ति ते त्रण प्रसिद्ध ठे, तेणें करीने (पवर के०) श्रेष्ठ ठे तथा (दित्ततेअ के०) दीप्त ठे तेजनुं (वंद के०)

વૃંદ જેમનું અથવા (વંદધેય કેળ) સુરેંદ્રાદિકે વાંદવા યોગ્ય છે ગણધરાદિ કને ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે, અથવા વાંદવા કોગ્ય જે મહામુનિયો તેમને ધ્યાન કરવા યોગ્ય સ્મરણ કરવા યોગ્ય એવા છે, તથા (સર્વ કેળ) સર્વ એવા જે (લોચ કેળ) લોક તેણે (જાવિચ કેળ) જાવિત છે, અવબુદ્ધ છે, જાણેલો છે (પ્પજાવ કેળ) પ્રજાવ જેમનો તેણે કરી (ણેચ કેળ) ફેચ એટલે જાણવા યોગ્ય એવા (સંતિ કેળ) હે શ્રીશાંતિનાથ ! તમે (મે કેળ) મુક્તને (સમાર્હિ કેળ) સમાધિને (પશ્સ કેળ) પ્રદિશ એટલે આપો ॥ ૧૪ ॥ આ, નારાચક નામા ઇંદ જાણવો ॥

હવે ગાથાચુર્ગમેં કરીને અજિતનાથને સ્તવે છે.

વિમલ સસિ કલાશ્રેચ્ચ સોમં, વિતિમિર સૂર
કરાશ્રેચ્ચ તેચ્ચં ॥ તિચ્ચસ વશ્ ગણાશ્રેચ્ચ રૂવં,
ધરણિધર પ્પવરાશ્રેચ્ચ સારં ॥ ૧૫ ॥ કુસુમલયા ॥

અર્થ:—(વિમલ કેળ) નિર્મલ એવી (સસિકલા કેળ) ચંદ્રમાની કલા તે થકી (અશ્રેચ્ચ કેળ) અતિરેક તે અધિક છે (સોમં કેળ) સૌમ્યતા જેની તથા (વિતિમિર કેળ) ગયો છે મેઘનો અંધકાર જેથકી એવા (સૂરકર કેળ) સૂર્યનાંકિરણો, તે થકી પળ (અશ્રેચ્ચ કેળ) અધિક છે (તેચ્ચં કેળ) તેજ જેનું એવા છે, તથા (તિચ્ચસવશ્ કેળ) ત્રિદશ જે દેવતા તેમના પતિ જે ઇંદ્ર તેમના (ગણ કેળ) સમૂહ, તે થકી પળ (અશ્રેચ્ચ કેળ) અધિક છે (રૂવં કેળ) રૂપ જેનું, જેમાટેં સર્વ દેવતા મલી પોતાનું રૂપ એકત્ર કરી પરમેશ્વરની ટચલી અંગુલી પાસેં મૂકે, તો પળ સુવર્ણ અને ત્રાંવાના રૂપમાં જેટલો તફાવત હોય, તેટલો તફાવત ત્યાં દેખાય, એવું તીર્થકરનું રૂપ વચાણું છે, તથા (ધરણિધર કેળ) પર્વતો તેમાંહે (પ્પવર કેળ) પ્રધાન શ્રેષ્ઠ એવો જે મેરુપર્વત, તેથકી પળ (અશ્રેચ્ચ કેળ) અધિક છે (સારં કેળ) સ્થૈર્ય એટલે ધૈર્ય જેમનું એવા છે ॥ ૧૫ ॥ આ, કુસુમલતા નામા ઇંદ જાણવો ॥ આ શ્લોક તથા આવતા શ્લોકનો સંબંધ એકત્ર છે ॥

સત્તે અ સયા અજિચ્ચં, સારીરે અ વલ્લે અજિ
ચ્ચં ॥ તવ સંજમે અ અજિચ્ચં, એસ ચુણામિ

જિણં અજિચ્છં ॥ ૧૬ ॥ યુગપરિરંગિચ્છં ॥

અર્થ:-તથા (સત્તે કેળ) સત્ત્વને વિષે (સયા કેળ) નિરંતર (અજિચ્છં કેળ) અજિત છે એટલે નહીં પરાજવને પામેલા એવા છે. ચકાર પાદપૂર્ણ થયે છે. તથા (અ કેળ) વહી (સારીરે કેળ) દેહસંબંધી જે (બલે કેળ) બલ જે સામર્થ્ય તેને વિષે પણ (અજિચ્છં કેળ) બીજા પુરુષોથી ન જીતી શકાય એવા છે તથા (તવ કેળ) બાર પ્રકારનું તપ (અ કેળ) વહી (સં જમે કેળ) સત્તર પ્રકારનો સંયમ તેનો સમૂહ તેણે કરીને પણ (અજિચ્છં કેળ) બીજા પુરુષોથી ન જીતાય એવા, (અજિચ્છં કેળ) શ્રીઅજિતનાથ નામે (જિણં કેળ) જિનવર તેમની (એસ કેળ) આ (યુણામિ કેળ) સ્તુતિ કરું તું ॥ ૧૬ ॥ આ યુગપરિરંગિતનામા હંદ જાણવો ॥

હવે વિમલસસી શ્યાદિક કહેલા અર્થને જંગ્યતરે કરીને કહે છે.

સોમ ગુણેહિં પાવઝ ન તં, નવ સરય સસી ॥ તેઅ ગુ
ણેહિં પાવઝ ન તં, નવ સરય રવી ॥ રૂવ ગુણેહિં પા
વઝ ન તં, તિઅસ ગણ વઝ ॥ સાર ગુણેહિં પાવઝ ન
તં, ધરણિ ધર વઝ ॥ ૧૭ ॥ ચિજિઅયં ॥

અર્થ:- (સોમગુણેહિં કેળ) સૌમ્ય જે શાંતિગુણ તેણે કરીને (નવ કેળ) નવો ઉદયમાન થયેલો (સરય કેળ) શરદ કાલ સંબંધી જે (સસી કેળ) ચંદ્રમા તે પણ (તં કેળ) તે અજિતનાથના સૌમ્યગુણને એટલે સરસી સૌમ્યતા પ્રત્યે (નપાવઝ કેળ) પામી ન શકે તથા (તેઅગુણેહિં કેળ) તેજ એટલે શરીરની કાંતિના ગુણે કરીને (નવસરયરવી કેળ) નવો ઊગેલો એવો જે શરદ કાલનો સૂર્ય, એટલે શરદ ઋતુમાં આકાશ નિર્મલ હોવાથી સૂર્યનું તેજ શ્રેષ્ઠ હોય છે, તે પણ (તં કેળ) તે શ્રીઅજિતનાથના કાંતિગુણ પ્રત્યે તુલનાને (નપાવઝ કેળ) પામી ન શકે. તથા (રૂવ ગુણેહિં કેળ) રૂપગુણે કરીને (તિઅસગણવઝ કેળ) ત્રિદશ જે દેવતા તેના ગણ જે સમૂહ, તેના પતિ જે ઇંદ્ર, તે પણ (તં કેળ) તે શ્રીઅજિતનાથનું અનુપમાનરૂપત્વ છે, મારે રૂપગુણની તુલનાપ્રત્યે (નપાવઝ કેળ) પામી ન શકે, તથા (સારગુણેહિં કેળ) સ્થિરતાના ગુણે, કરીને (ધરણિધર કેળ)

पर्वतो तेनो (वई के०) पति एवो जे कनकाचल एटले मेरुपर्वत, ते पण (तं के०) ते जगवंतना स्थिरतागुणें करीने तुलनाप्रत्ये (न पावइ के०) पामी शके नहीं. अर्थात् ए पूर्वोक्त सर्व पदार्थों जगवंतना गुणनी बराबरी करी शकता नहीं ॥ १७ ॥ आ, खिज्जितक नामा ङंद जाणवो.

हवे श्री शांतिनाथजीने स्तवे ठे.

तिब्बर पवत्तयं तम रय रहियं, धीर जण शुअ च्चिअं
चुअ कलि कळुसं ॥ संति सुह प्पवत्तयं तिगरण पयउं,
संति महं महामुणिं सरण मुवणमे ॥१७॥ ललिअयं ॥

अर्थ:- (तिब्बर के०) श्रेष्ठ तीर्थ जे चतुर्विध संघ अथवा प्रथम गणधर तेना (पवत्तयं के०) प्रवर्त्तक अथवा तीर्थमां वर एटले श्रेष्ठ एवो जे धर्म तेने तीर्थवर कहियें ते धर्मरूप तीर्थना प्रवर्त्तक एवा तथा (तम के०) अज्ञान(रय के०) रज ते वध्यमान कर्म, उपलक्षणथी बंधातुं एउं जे कर्म, तेणें करी (रहियं के०) रहित एवा तथा (धीर के०) बुद्धियें करी शोभे, तेने धीर कहियें, एवा (जण के०) जन जे ठे, तेमणें (शुअ के०) वाणीयें करी स्तुति कखा अने (अच्चिअं के०) फूलें करी अर्चन कखा एवा तथा (चुअ के०) ठांरुयुं ए (कलि के०) वैर अथवा कलह तेनुं (कळुसं के) कालुष्य एटले पाप जेणें एवा तथा (संति के०) मोक्ष, तेनुं जे (सुह के०) सुख तेने अर्थें (प्पवत्तयं के०) प्रवर्त्तता एवा जे साधु तेने दं एटले पालन करनार अथवा मोक्षसुखना प्रवर्त्तक एटले करनार एवा (महामुणिसंतिं के०) महोटा मुनि जे श्रीशांतिनाथजी ते प्रत्ये (तिगरण के०) मन, वचन अने काया तेणें करी (पयउं के०) पवित्र ठतो एवो (अहं के०) हुं (सरणं के०) शरणप्रत्ये (उवणमे के०) उपनमे एटले जाउं तुं ॥ १८ ॥ आ ललितक नामा ङंद जाणवो ॥

हवे त्रण श्लोकें करी श्री अजितनाथजीने स्तवे ठे.

विणउणाय सिरि रइ अंजलि रिसिगण संयुअं थि
मिअं॥विबुहाहिव धण वइ नर वइ थुय महि अच्चि
अं बहुसो ॥ अइ रुग्गय सरय दिवायर समहिअ

सप्पन्नं तवसा ॥ गयणंगण वियरण समुद्ध्य चार
ण वंदिअं सिरसा ॥ १९ ॥ किसलयमाला ॥

अर्थ:—(विणजणय के०) विनयें करी नत एटले नम्या एवा (सिरि के०) मस्तक तेने विषे (रइ के०) रची ठे, जोफी ठे (अंजलि के०) करसं-
पुट जेणें एवा (रिसिगण के०) ऋषियोना समूह तेमणें (संशुअं के०) रू
ढे प्रकारें स्तुति करी ठे जेमनी एवा तथा (थिमिअं के०) स्तिमित एट
ले तरंग रहित एवो जे समुद्र तेनी पेटें निश्चल ठे. कारण के कर्म कृत
उंच नीच पणानो अज्ञाव ठे. तथा (विबुहाहिव के०) विबुधाधिप एटले
विबुध जे देवता तेमनाअधिप जे इंद्रो तथा (धणवइ के०) धनपति जे
धनद कुबेर लोकपाल, उपलक्षणथी बीजा पण सर्व लोकपाल जे ठे, तेमणें त
था (नरवइ के०) नरपति जे राजाउ चक्रवर्ती तेमणें (बहुसो के०) घणी
वार (शुय के०) वाणीयें करी स्तव्या, (महिअ के०) प्रणामादिकें करी पू
जन कख्या एवा तथा (अच्चिअं के०) पुष्पादिकें करी अर्चित कख्या एटले
पूज्या एवा तथा (तवसा के०) तपें करीने (अइरुगय के०) अचिरोज्जत एट
ले तत्कालनो उदय थयेलो एवो (सरय के०) शरद् ऋतुनो (दिवायर के०)
दिवाकर एटले सूर्य, तेथकी पण (समहिअ के०) समधिक एटले अत्यंत
अधिक ठे (सप्पन्नं के०) पोतानी प्रजा एटले कांति जेमनी एवा तथा
(गयणंगण के०) गगनांगण जे आकाश, तेने विषे (वियरण के०) विचर
ण एटले विचरवुं, चालवुं, तेणें करीने (समुद्ध्य के०) समुदित एटले एक
ठा थयेला एवा (चारण के०) जंघाचारणादिक मुनियो, तेमणें (सिरसा
के०) मस्तकें करीने (वंदिअं के०) वंदन कखुं ठे जेमने एवा ठे ॥ १९ ॥
आ, किसलयमाला नामा छंद जाणवो ॥

असुर गरुल परिवंदिअं, किंनरोरग णमंसिअं ॥ देवको
मिसय संशुअं, समण संघ परिवंदियं ॥ २० ॥ सुमुहं ॥

अर्थ:—वली केहेवा ठे ? तो के (असुर के०) असुर कुमार, (गरुल के०)
सुवर्णकुमार, उपलक्षणथी बीजा पण सर्व निकायना जवनपति देवो जे
ठे, ते पण लेवां. तेमणें (परिवंदिअं के०) समस्त प्रकारें वंदन कख्या एवा

तथा (किन्नररोग के०) किन्नर अने उरग जे व्यंतरविशेष, तेमणें (एमं सिञ्चं के०) नमस्कार कख्यो ठे जेमने एवा तथा (देव के०) वैमानिक देवो तेमना (कोमिसय के०) कोटिशत एटले शेंकसा गमे कोटियो तेमणें (संशुच्यं के०) स्तुति करी ठे जेमनी एवा, तथा (समणसंघ के०) यतिना संघ अथवा श्रमण एटले चतुर्विध संघ, तेणें (परिवंदिञ्चं के०) परि समंतात् एटले चोतरफजावें करीने वंदन कखुं ठें जेमने एवा ठे ॥ १० ॥
आ, सुमुखनामा हंढ जाणवो ॥

अजयं अणहं, अरयं अरुयं ॥ अजियं अ
जिञ्चं, पयउं पणमे ॥ ११ ॥ विज्जूविलसिञ्चं ॥

अर्थ:-बली केहेवा ठे ? तो के (अजयं के०) सात प्रकारना जयें करी रहित एवा, तथा (अणहं के०) अनघं एटले जेने अघ जे पाप, ते अ एटले नथी तेने अनघ कहियें एवा, तथा (अरयं के०) अरत एटले वैरागपणायें करीने विषयासक्तपणुं नथी अथवा अरत एटले मैथुन रहित ठे एवा, तथा (अरुयं के०) अरुज एटले रोगरहित ठे, तथा (अजियं के०) बाह्य अने अज्यंतर वैरीयोयें जेंने पराजव पमाड्या नथी एवा (अजिञ्चं के०) श्रीअजितनाथ तेने (पयउं के०) सादरपणे (पणमे के०) प्रणाम करुं तुं ॥ ११ ॥ आ, विद्युद्विलसित नामा हंढ जाणवो ॥

हवे चार श्लोकें करीने शान्तिनाथजीने स्तवे ठे.

आगया वर विमाण, दिव कणग रह तुरय पढ़कर सएहिं
हुलिञ्चं ॥ ससंजमो अरण, खुजिअ बुलिअ चल कुंडलं
गय तिरीड सोहंत मजलि माळा ॥ १२ ॥ वेहउं ॥

अर्थ:- (आगया के०) आगता एटले आव्या जे सुरसमुदाय श्री शान्तिनाथनी समीपें ते केवी रीतें आव्या ठे ? तो के (वरविमाण के०) श्रेष्ठ विमान तथा (दिव के०) मनोहर एवा (कणगरह के०) कनकमयरथ, (तुरय के०) तुरंग तेना (पढ़कर के०) समूह तेना (सएहिं के०) शेंकसा यें करीने (हुलिञ्चं के०) शीघ्र उतावला वेगें तथा (ससंजम के०)

ससंजम एटले सत्वर (उअरण के०) आकाशयकी उतरवुं, तेणें करीने (स्फुजिअ के०) कुजित एटले संचलित ठते (बुलिअ के०) लोलायमान अरहां परहां हालतां (चल के०) चंचल एवां (कुंमल के०) काननां आअरण तथा (अंगय के०) अंगद जे बाजुबंध (तिरीरु के०) किरी ट जे मुकुट तेणें करी (सोहंत के०) शोजायमान' थइ एवी ठे (मड लिमाला के०) मस्तकनी माला जेमनी एवा देवो ठे ॥ ११ ॥ आ, वेष्ट कनामा ठंद जाणवो.

जं सुरसंधा सासुरसंधा, वेर विजत्ता जत्ति सुजुत्ता ॥
 आयर जूसिअ संजम पिंडिअ, सुहु सुविम्हिअ
 सब बलोधा ॥ उत्तम कंचण रयण रूपविअ, जासुर
 जूसण जासुरिअंगा ॥ गाय समोणय जत्ति वसागय,
 पंजलि पोसिअ सीस पणामा ॥ १३ ॥ रयणमाला ॥

अर्थः—(जं के०) जे जगवंतनी समीपें (सुरसंधा के०) वैमानिकदेवस मूह आव्या ठे. ते केहेवा ठे? तो के (सासुरसंधा के०) असुर जे जवन पत्यादिक देव तेना संघ जे समूह तेणें करी सहित एवा ठे, तथा (वेर विजत्ता के०) वैरविमुक्ता वैररहित ठे तथा (जत्तिसुजुत्ता के०) सझ क्तियें करी बहुमानें करीने सहित एवा तथा (आयर के०) बाह्योपचार रूप आदर तेणें करी (जूसिय के०) जूषित एटले शोजित तथा (संजम के०) उतावळें करी (पिंमिअ के०) एकठा मट्या एवा (सुहु के०) सुष्ट एटले अतिशयें करी (सुविम्हिअ के०) सुविस्मित जेम होय, तेनी पेरें (सब के०) सर्व जे (बल के०) गजतुरंगमादिक कटक, तेनो (उंघा के०) समूह तथा (उत्तम के०) श्रेष्ठ एवुं जे (कंचण के०) सुवर्ण अ-ने (रयण के०) रत्न तेणें करीने (परूविअ के०) प्रकृष्ट रूपयुक्त कस्यां एवा (जासुर के०) दीप्तिमंत जलहलतां जे (जूसण के०) जुजबंध क-टकादि आअरणो तेणें करी (जासुरिय के०) देदीप्यमान ठे (अंगा के०) अंगो जेमनां एवा, तथा (गाय के०) गात्र ते शरीर, तेणें करीने (समोणय के०) समोन्नत एटले समवनत ते सम्यक् प्रकारें नम्रीजूत

थया थका तथा (जत्तिवसागय के०) जक्तिने वशें आवेला एटले जक्तिनी आधीनताने प्राप्त थया थका (पंजलि के०) बे हाथ लढाटें लगानीने (पेसिय के०) प्रेशित एटले कखो ठे (सीसपणामा के०)मस्तकें करीने प्रणाम जेणें एवा ठे ॥ २३ ॥ आ रत्नमालानामा बंद जाणवो.

वंदिऊण थोऊण तो जिणं, तिगुणमेव य पुणो
प याहिणं ॥ पणमिऊण य जिणं सुरासुरा, पमु-
इआ सज्जवणाइं तो गया ॥ २४ ॥ खित्तयं ॥

अर्थः—एवी रीतें (वंदिऊण के०) वंदन करीने (तो के०) तेवार पढी (य के०) वढी (तिगुणमेव के०) त्रण वारज करी ठे (पयाहिणं के०) प्रदक्षिणा जेने अर्थात् त्रण प्रदक्षिणायें करीने उपासित एवा देवो ते, (जिणं के०) श्रीशांतिजिन, ते प्रत्यें (य के०) वढी (थोऊण के०) वाणीयें करी स्तुति करीने (पुणो के०) फरीने पोताना स्थानकप्रत्यें जवाने अवसरें (जिणं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें (पणमिऊण के०) प्रणाम करीने एटले नमस्कार करीने (सुरासुरा के०) सुर अने असुर जे देवो ठे, ते (पमुइआ के०) प्रमुदिता एटले हर्षित थया थका (सज्जवणाइं के०) पोताना जव न जे सौधर्मादिक ते प्रत्यें (तो के०) ते स्थानकथकी (गया के०) गता एटले जाता हवा ॥ २४ ॥ आ क्षितकनामा बंद जाणवो.

तं महामुणि महंपि पंजली, राग दोस जय
मोह वज्जिअं ॥ देव दाणव नरिंद वंदिअं,सं
तिमुत्तम महातवं नमे ॥ २५ ॥ खित्तयं ॥

अर्थः—(तं के०) ते (संतिं के०) श्रीशांतिजिन तेने (अहंपि के०) हुं पण (पंजली के०) प्रांजलि एटले जोड्या ठे हाथ जेणें एवो उठो (नमे के०) नमस्कार करुं हुं, ते शांतिजिन केहेवा ठे ? तो के (मंहा (मुणिं के०) महोटा मुनियो ठे शिष्य जेमना एवा ठे तथा (राग के०) माया लोचरूप राग, अने (दोस के०) क्रोध, मान रूप द्वेष, (जय के०) जीति ते उद्देग. (मोह के०) अज्ञान, तेणें करी (वज्जियं के०) वर्जित ठे.

तथा (देवदाणवनरिंद के०) देव, दानव अने नरेंद्र, तेमणें (वंदिअं के०) वंदित ठे एटले वांधा एवा ठे, अथवा देव, दानव अने नरेंद्र तथा तदा श्रित लोकोने (वंदि के०) बंदीखानारूप जे संसार, तेने (अं के०) दं ए एले खंरुन करे एवा ठे. तथा (उत्तम के०) प्रधान एतुं (महातवं के०) महोदं ठे तप जेमनुं एवा ठे ॥ १५ ॥ आ, क्षितक नामा बंद ठे.

हवे अजितनाथने चार श्लोकें करीने स्तवे ठे.

अंबरंतर विआरणिआहिं, ललिअ हंस बहु गामि
णिआहिं ॥ पीणसोणिथण सालिणीआहिं, सकल
कमल दल लोअणिआहिं ॥ १६ ॥ दीवयं ॥

अर्थ:-आ आगलना ठंदोमां कहेशे एवा प्रकारनी देवांगनाउयें जेम नां चरणारविंदनुं वंदन कखुं ठे तेम ठतां पण जेमनुं मन किंचित् पण वि कारने पास्युं नहीं, एवा जे श्रीअजिनाथ जगवान्, तेमने हुं नमस्कार करुं हुं. हवे ते देवांगनाउ केहवीयो ठे ? तो के (अंबरंतर के०) आका शमार्गना अंतरालने वीषे (विआरणिआहिं के०) विचरवानुं ठे शील जे मनुं तथा (ललिअ के०) रमणीय एवी जे (हंसवहु के०)हंसवधू जे हंसी तेनी घेरें (गामिणिआहिं के०) गमन करवानुं ठे शील जेमनुं, तथा (पी ण के०) पुष्ट एवो जे (सोणि के०) कटिप्रदेश तथा (थण के०) स्तन ते उ रोज तेणें करीने (सालिणिआहिं के०) शोचती एवी तथा (सकल के०) संपूर्ण (कमल के०) पद्म तेनां (दल के०) पत्रो, ते समान ठे (लो अणिआहिं के०) लोचन जेमनां एवीयो ठे ॥ १६ ॥ आ दीपकबंद ठे.

पीण निरंतर अणजर विणमिअ गायलआहिं ॥
मणि कंचण पसिढिल मेहल सोहिअ सोणितमा
हिं ॥ वर खिंखिणि नेजर सतिलय वलय विजूस
णिआहिं ॥ रइ कर चजर मणोहर सुंदर दंसणि
आहिं ॥ १७ ॥ चीत्तखरा ॥

अर्थ:-वली ते देवसुंदरीयो केहवीयो ठे ? तो के (पीण के०) महो

टा अने कामुक पुरुषना हृदयने आर्द्धहाद कारक एवा अने (निरंतर के०) निर्व्यवधानपणुं ठे ए हेतु माटे निबिड गाढ एवा (थण के०) स्तन जे पयो धर तेनो (जर के०) चार तेणें करीने (विणमित्र के०) विशेषे करीने नमेला ठे (गायलआहिं के०) गात्रो जेमनां अर्थात् सुकुमारपणुं तथा तनुपणुं ठे माटे लतावल्लीनी पेरें अत्यंत नमेलां ठे शरिर जेमनां एवीयो, तथा (मणि के०) मणियो, माणको अने (कंचण के०) सुवर्ण, तेनी करेली एवी अने (पसिढिल के०) प्रकषें करी शिथिल एवी जे (मेहल के०) मेखला, तेणें करीने (सोहिअ के०) शोजित ठे (सोणि तमाहिं के०) कटिनो प्रदेश जेमनो एवीयो तथा (वर के०) श्रेष्ठ एवी (खिखिणि के०) किंकिणी अने (नेउर के०) नेपुर वली (सति लय के०) मनोहर तिलक तथा (वलय के०) कंकण, एवां जे आचूषण तेणें करीने (विजूसणिआहिं के०) विशेषें करीने सुशोजित एवीयो तथा (रश्कर के०) रतिकर एटले प्रीति करनार एवुं तथा (चउरमणोहर के०) चतुर पुरुषना मनने हरण करनारुं एवुं (सुंदरदंसणिआहिं के०) सुंदर ठे दर्शन जेमनुं एवी देवीयो॥७॥ १५ ॥ आ, चित्राक्षरानामा बंद जाणवो.

देव सुंदरीहिं पाय वंदिआहिं वंदिया य जस्स ते
सुविक्रमा कमा अप्पणो निमालएहिं मंडणोड्डण
पगारएहिं केहिं केहिंवि अवंग तिलय पत्तलेह ना
मएहिं चिह्नएहिं संगय गयाहिं जति संनिविठ वंद
णागयाहिं हुंति ते वंदिआ पुणो पुणो ॥ १६ ॥ नारायण ॥

अर्थ:- (पायवंदिआहिं के०) पोताना शरीरने विषे पहेरेलां चूषणोनां अथवा शरीरनां पाद जे किरणो तेना बृंद जे समूह ते ठे जेमने एवीयो देवांगनाउं ठे. तेमणें (वंदिया के०) वंदन कस्यां (य के०) च पादपूर्णार्थ ठे. ते शुं वंदन कस्यां ठे ? तो के (जस्स के०) जे जगवंतना (ते के०) तो एटले ते प्रसिद्ध एवां अने (सुविक्रमा के०) रूकुं ठे पराक्रम जेनुं अथवा गति जेमनी एवां (कमा के०) चरणारविंद, तेने वंदन कस्यां. ते चरणारविंद शेणें करी वंदन कस्यां ? तो के (अप्पणोनिमालएहिं के०) पोतानां लला

टोयें करीने. ते देवीयो केहेवीयो ठे ? तो के जेमना शरीरने विषे (मंरुण के०) आचूषण तेनी (उड्डुण के०) रचना तेना (पगारएहिं के०) प्रकारो, ते (केहिंकेहिंवि के०) केहवा केहवा अपूर्व प्रकारो ? ते कहे ठे. (अवंगं के०) अपांग जे नेत्र तेना प्रांतमां जे अंजननी रचना तथा (तिलयं के०) तिलक एटले टीलां, (पत्तलेह के०) पत्रलेख ते कस्तूरिकादिकनां शरीरने विषे करेलां जे टबकां इत्यादिक (नामएहिं के०) नाम ठे जेनां एवा (चिह्नएहिं के०) देदीप्यमान मंरुननी रचनार्यें करी (संगय के०) संगत एटले मल्ल्या (अंगआहिं के०) शरीरना अवयव जेमना एवी देवांगना उं ते (जत्तिसन्निविठ के०) जक्तियें करीने व्यासथकी (वंदणा के०) वंदन ने माटें (आगयाहिं के०) आवेदीयो एवीयो ठे. ते देवीयोयें (ते के०) ते पूर्वोक्त तमारां चरणारविंद श्रद्धातिशयें करीने (पुणोपुणो के०) वारं वार (वंदिआ के०) वंदन करेलां एवां (हुंति के०) ठे. अर्थात् तमारां चरणारविंदने श्रद्धातिशयथकी (देवसुंदरीहिं के०) देवांगनाउं वारं वार वंदन करे ठे ॥ १७ ॥ आ, नाराचकनामा ङंद जाणवो.

तमहं जिणचंदं, अजिअं जिअ मोहं ॥ धुय सब
किलेसं, पयउं पणमामि ॥ १८ ॥ नंदिअयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते पूर्वोक्त (जिणचंदं के०) जिनोमध्यें चंद्रमा समान एवा तथा (जिअमोहंके०) जीयो ठे मोह एटले अज्ञान जेमणें एवा तथा (धुअ के०) टाढ्या ठे (सब के०) समग्र एवा जे कर्मजनित शारीरिक अने मानसिक (किलेसं के०) क्लेश जेमणें एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथनामा बीजा तीर्थकर तेने (पयउं के०) प्रयत्न ते मन, वचन अने कायांना उद्यमें करी युक्त थको एवो (अहं के०) हुं पण (पणमामि के०) प्रणमन करुं हुं, एटले नमस्कार करुं हुं ॥ १८ ॥ आ, नंदितक नामा ङंद जाणवो ॥

हवे गाथायुग्में करीने शांतिनाथने स्तवे ठे.

युअ वंदिअस्सा रिसी गण देवगणेहिं, तो देव व
हुहिं पयउं पणमिअस्सा ॥ जस्स जगुत्तम सासण

यस्सा, जत्ति वसागय पिंमिअयाहिं देव वर हरसा बहु-
याहिं सुर वर रइ गुण पंडियआहिं ॥ ३० ॥ जासुरयं ॥

अर्थः—श्रीशान्तिनाथ जे तेनां चरणारविंदने देवनर्त्तकियो जे ठे, तेणें नृत्य करी वंदन कख्यां, तेने हुं पण नमस्कार करुं तुं. ते शान्तिनाथ केहेवा ठे? तो के (रिसीगण के०) ऋषियोना समूह तथा (देवगणोहिं के०) देवता उंना समूह, तेणें (शुअवंदिअस्सा के०) स्तुति करेला अने वंदन करेला ए वा अने (तोके०) तदनंतर (देववहूहिं के०) देववधू जे ठे तेमणें (पयउं के०) प्रयत्नयकी (पणमिअस्सा के०) प्रणाम करेला एवा (जस्सजगुत्तमसासणय स्सा के०) जेथकी जगत् मुक्ति पामवाने शक्तिमान थाय ठे माटें उत्तम ठे शासन जेमनुं एवा ठे. हवे ते देवनर्त्तकीयो केहवी ठे? तो के (जत्तिवसा गय के०) जत्तिवशें करीने देवलोकथकी जे आववुं तेणें करीने (पिंमि अयाहिं के०) एकठी मलेढी एवीयो अने (देववर के०) नर्त्तक वादक देवो अने नृत्यकुशल एवी (हरसा के०) अप्सराउं तेमना (बहुयाहिं के०) घ णाउंयें मलेढी एवीयो अने (सुरवररइ के०) देवताउने जेथकी प्रीति थाय एवा (गुण के०) गुणोने विषे (पंमियआहिं के०) पंमि एटळे काही एवीयो ठे ॥ ३० ॥ आ, जासुरकनामा छंद जाणवो.

वंस सह तंति ताल मेळिए तिउक्करा जिराम सह
मीसए कए अ सुइ समाणणे अ सुइ सज्ज गीअ
पाय जांल घंटिआहिं ॥ वलय मेहला कलाव ने
जराजिराम सह मीसए कए अ देव नट्टिआहिं हा
व जाव विअम प्पगारएहिं ॥ नच्चिऊण अगं हार
एहिं वंदिआ य जस्स ते सुविक्रमा कमा तयं तिलो
य सव सत्त संति कारयं ॥ पसंत सव पाव दोसमे
स हं नमामि संति मुत्तमं जिणं ॥ ३१ ॥ नारायउं ॥

अर्थः—हवे ते देवनर्त्तकीयोयें केवा प्रकारनां गीत, नृत्य करते ठेते प्र जुना चरणनुं वंदन कखुं? ते कहेठे. (वंससह के०) वांसनो शब्द एटळे

वेणुध्वनि, (तंति के०) वीणा, (ताल के०) चपटी पटहादिक तेणें (मेखि ए के०) मखे, एटले एकीकृत थये ठते (च के०) वली (तिउस्कर के०) त्रि पुष्करनामा वाजित्रविशेष तेना (अजिराम के०) मनोहर एवा (सह के०) शब्दो तेणें करीने (मीसए के०) मिश्रित (कए के०) करे ठते, तथा व ली (सुइ के०) श्रुति जे कान तेनुं (समाणे के०) समानन एटले ते सर्व शब्द सांजलवाने विषे काननुं समान करवुं, ते करे थके (सुइ के०) अनुनासिकादि दोष रहित एवो (सज्जा के०) षड्रज ते मथुर, केका, शं खादिकना ध्वनिविशेषें करीने अथवा सज्जा एटले अधिक गुणयुक्त एवुं जे (गीय के०) गीत तेणें करीने सहित एवी जे (पायजाल के०) पगने विषे जालना आकार वाली एवी (घंटिआहिं के०) घंटिका एटले घू घूरीयो तेणें करीने उपलक्षित ठते तथा (वलय के०) सोनानां वलियां कंकण, (मेह्ला के०) मेखला ते कडनु आचरण, (कलाव के०) अ लंकार विशेष, (नेउर के०) नेफुर तेमनो (अजिराम के०) मनोहर एवो जे (सह के०) शब्द तेणें करी (मीसएकए के०) मिश्रित करे ठते, (अ के०) वली (हाव के०) बहु कामविकार, (जाव के०) अल्प विकार अजिप्राय, (विप्रम के०) वित्रम एटले विलास तेमना (प्यगारए हिं के०) प्रकारो ठे जेमने विषे एवा (अंगहारएहिं के०) जला अंगना विक्षेपें करीने (देवनट्टिआहिं के०) देवनर्त्तकीयो जे देवांगनाउ तेमणें पूर्वोक्त प्रकारें (नच्चिजण के०) नृत्यें करीने, (सुविक्रमा के०) सुविक्रमा ए टले उत्तम जेमनुं पराक्रम ठे एवा (जस्स के०) जे श्रीशांतिनाथजीना (ते के०) ते जगद्धिदित पराक्रमें करी सहित एवा (कमा के०) चरणो तेने (वंदिआय के०) वंदन कस्यां ठे. एमां चकार पादपूर्णार्थ ठे. एवा (तयं के०) ते (तिलोय के०) त्रिभुवनना (सवसत्त के०) सर्व सत्त्व एटले प्राणीयो तेमने (संतिकारयं के०) शांतिना करनार एवा अने (पसंत के०) प्रशांत थया ठे (सवपावदोस के०) सर्व पाप तथा रागादिक दोष जेथकी एवा (उत्तमं के०) उत्तम जे (संतिं के०) श्रीशांति नामा (जि णं के०) जिन तेप्रत्यें (एस के०) आ प्रत्यक्ष, (हं के०) हुं (नमा मि के०) नमस्कार करुं हुं ॥ ३१ ॥ आ, नाराचकनामा ठंड जाणवो.

हवे त्रण श्लोकें करी अजितनाथ अने शान्तिनाथने स्तवे ठे.
 ठत्त चामर पमाग जूव जव मंन्दिआ, ऊय वर मगर.
 तुरय सिरिवड सुखंढणा ॥ दीव समुद्द मंदर दिसा
 गय सोहिआ, सन्दिअ वसह सीह रहचक्करंकिया
 ॥ पाठांतर ॥ सिरिवड सुखंढणा ॥ ३५ ॥ ललिययं ॥

अर्थ:—(ठत्त के०) ठत्त, (चामर के०) चामर, (पमाग के०) पता
 का, (जूव के०) यूप, (जव के०) यव, एवां लक्षणों करीने (मंन्दि
 आ के०) मंन्दि सुशोभित एवा तथा (ऊयवर के०) सिंहादि रूपोपलक्षित
 ध्वजवर, (मगर के०) मगरमत्स्य, जलजंतु, (तुरय के०) अश्व, (सिरि
 वड के०) श्रीवत्स ते उत्तम पुरुषोना वद्धःस्थलमां होय ठे, अने पगमां
 पण थवानो संजव ठे. (सुखंढणा के०) ते सर्व शोभायमान ठे लांबन जे
 मने एवा तथा (दीव के०) द्वीप ते जंबूद्वीपादिक, (समुद्द के०) समुद्र,
 ते लवणोदधि प्रमुख, (मंदर के०) मेरु पर्वत अथवा प्रासाद पण जाणवो.
 (दिसागय के०) दिग्गज, जे प्रधान हस्ती, एवा लक्षणें करी एटले आकारें
 करीने (सोहिआ के०) शोभित एवा ठे तथा (सन्दिअ के०) स्वस्तिक,
 (वसह के०) वृषज, (सीह के०) सिंह, (रह के०) रथ (चक्क के०) चक्र
 (वर के०) श्रेष्ठ तेषें करी (अंकियाके०) अंकित एटले चिन्हित एवां. पाठां
 तरें (सिरि के०) लक्ष्मी, (वड के०) वृद्ध, ते कल्पवृक्षादिक तेना (सुखंढणा
 के०) जलां शोभन लांबनो ठे एटले लक्षणो ठे, श्रीशान्तिनाथना हाथ प
 गादिङ्ग अंगोने विषे एवा ठे ॥ ३५ ॥ आ, ललितकनामा छंद जाणवो.

सहाव लछा सम प्पइछा, अदोस छछा गुणेहिं
 जिछा ॥ पसाय सिछा तवेण पुछा, सिरीहिं इछा
 रिसीहिं जुछा ॥ ३३ ॥ वाणवासिया ॥

अर्थ:—वली केहेवा ठे ? तो के (सहाव के०) स्वप्नावें करीने (लछा के०)
 ललित एटले शोभायमान ठे, तथा (समप्पइछा के०) समा ते अस्थपुट
 एटले विषमोन्नत रहित एवी चूमिकाने विषे प्रतिष्ठित एटले रह्या ठे अ
 थवा असम एटले निरुपम ठे प्रतिमा जेमनी एवा ठे तथा (अदोसछछा

के०) रागादिक दोषें करी अटुष्ट ठे, एटले रागादिक विकारें करी रहित ठे, तथा (गुणोहिं के०) कूर्मोन्नतत्व रक्तादिक जे गुण, तेणें करीने (जिष्ठा के०) ज्येष्ठ एटले महोटा ठे, अथवा गुण जे सम्यग् ज्ञान, दर्शन, चारित्र लक्षण तेणें करीने ज्येष्ठ एटले वृद्ध ठे. तथा (पसाय के०) प्रसाद जे अनुग्रह अथवा रागादिकनो क्षय तेथी जे निर्मलपणुं तेणें करी (सिष्ठा के०) श्रेष्ठ ठे तथा (तवेणपुष्ठा के०) बार प्रकारना तपें करीने पुष्ट ठे. तथा (सिरीहिं के०) श्री जे लक्ष्मी तेणें करीने (इष्ठा के०) इष्ट ठे, अथवा लक्ष्मीनामक देवीयें जेने पूज्या ठे एवा ठे. तथा (रिसीहिं के०) ऋषि जे मुनियो, तेमणें (जुष्ठा के०) जुष्ठा एटले निरंतर सेव्या ठे जेमने एवा ठे ॥ ३३ आ वानवासिका नामाष्टद जाणवो.

ते तवेण धुय सब पावया, सब लोअ हिअ मूल
पावया ॥ संशुया अजिअसंति पायया, हुंतु
मे सिव सुहाण दायया ॥ ३४ ॥ अपरांतिका ॥

अर्थ:- (ते के०) ते पूर्वे वर्णन कइया एवा तथा (तवेण के०) तपें करीने (धुय के०) टाढ्युं ठे अथवा जस्सीभूत कछुं ठे (सब के०) सर्व एतुं जे शुजाशुज कर्म रूप (पावया के०) पाप जेमणें एवा, वढी केहेवा ठे? तो के (सबलोअ के०) सर्व लोक तेने (हिअ के०) हित कारक एवो जे मोक्ष, तेनुं (मूल के०) मूल कारण जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्र तेने (पावया के०) प्रापका एटले पमारुनारा ठे, तथा जेने (संशुया के०) पूर्वोक्त प्रकारें शं, एटले सुख तेनें अर्थें स्तवन कछुं ठे जेमनुं एवा जे (अजिअसंतिपायया के०) श्री अजितशांतिपाद आहीं पाद शब्द पूज्यवाचक ठे ते पूज्य, (मे के०) मने (सिवसुहाणदायया के०) शिव सुखना देनार एवा (हुंतु के०) थाउं ॥ ३४ ॥ आ, अपरांतिका नामाष्टद जाणवो ॥

एवं तव बल विजलं, शुअं मए अजिअ
संति जिण जुअलं ॥ ववगय कम्म रय मलं,
गइं गयं सासयं विजलं ॥ ३५ ॥ गाहा ॥

मद्यिअडुप्पमद्यिसद्यासंधारे नामा अतिचार जाणवो, तथा वहीनीति अने लघुनीति, परठववानी जे झूमि, ते झूमिने न पडिलेहवी, अथवा पडिलेहवी, तो कांश्क पडिलेहवी अने कांश्क न पडिलेहवी, ते त्रीजो अप्पडिलेहिअ डुप्पडिलेहिअ उच्चारपासहवणझूमि नामा अतिचार जाणवो. तेमज ते झूमिने न प्रमार्जवी, अथवा प्रमार्जवी तो कांश्क प्रमार्जवी कांश्क न प्रमार्जवी, ते चोथो अप्पमद्यिअ डुप्पमद्यिअ उच्चारपासहवणझूमिनामा अतिचार जाणवो. ए चारे अतिचार ते शय्या संधारो तथा लघुनीति, वडीनीतिनां ठंडिलेने दृष्टियें करी जूवे नहीं, तेमज चरवला तथा दंडासणादिकें करी पूंजे, प्रमार्जे नहीं अथवा शून्यचित्तें जू ए, अने पूंजे ते संबंधी ए अतिचारचतुष्क कळुं. (तहचेव के०) तथैव ए टळे तेमज वली निश्चें (जोअणाजोए के०) जोजननो आजोय एटळे आजोग करवो चिंतवन करवुं, अर्थात् पोसह लीधा पठी जोजनादिकनी चिंता करे, एटळे क्यारें पोसह पूर्ण अशे क्यारें पारणुं करशुं ? अथवा पारणे अमुक जोजन करशुं ? एवी चिंतवणा करवी, ते पांचमो जोअणाजोए नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारोयें करीने (पोसहविहिविवरीए के०) पोसहव्रतनो विधि जे प्रकार ते विपरीत करे थके, (तइएसिस्कावए के०) पौषधोपवासनामा त्रीजा शिक्काव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, तेने (निंदे के०) हुं निंडुं हुं ॥ २९ ॥

हवे चोथा अतिथिसंविज्ञाग शिक्काव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

सच्चित्ते निस्खिण्णे, पिहिणे ववएस मन्हरे चेव ॥

कालाश्कम दाणे, चउठे सिस्कावए निंदे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सच्चित्ते के०) साधुने देवा योग्य जे ज्ञत्तादिक तेने पृथिव्यादिक जेसचित्त, ते सचित्तनी उपर पूर्वोक्त प्राशुक निदोष वस्तुनुं (निस्खिण्णे के०) नाक्षेपवुं मूकवुं ते सचित्तनिक्षेपण नामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा प्राशुक निदोष देवा योग्य वस्तुने सचित्त ते कंद, पत्र, पुष्पादि पदार्थें करी (पिहिणे के०) ढांकवी, ते सचित्तपिहिण नामा बीजो अतिचार जाणवो, तथा ववएस के०) व्यपदेश करवो एटळे पोतानी वस्तुने अण देवानी बुझियें पारकी करीने कहेवी, तथा देवानी बुझियें पारकी वस्तुने पोतानी करीने

तेने पण (सुहर्नंदि के०) सुखवृद्धिने (दिसउ के०) आपो. (य के०) वली (मम के०) मुजने (संजमे के०) सत्तर प्रकारनो जे संयम तेने विषे (नंदि के०) आनंदने (दिसउ के०) आपो ॥ ३५ ॥ आगाथा हंढ ठे.

अहींयां केटलाएक वृद्ध पुरुष एम कहे ठे के श्रीशत्रुंजयनी गुफायें श्री अजित,अने शांति चोमासुंरहा हुता,पढी ते बने तीर्थकरना पूर्वाभिमुख देरां थयां. तिहां एकदा श्रीनेमिनाथना गणधर, श्रीनंदिषेण सूरि तीर्थयात्रायें आब्या थका श्रीअजित शांतिस्तवननी रचना कीधी, ते आहीं सुधी जाणवी.

हवे एना माहात्म्यनी आगली गाथाउं अनेरा बहुश्रुतें

कीधी ठे, ते वखाणीये ठैयें.

पक्खिअ चाउम्मासे, संवडरिए अवस्स जणिअवो ॥ सो

अवो सवेहिं, उवसग्ग निवारणो एसो ॥ ३८ ॥ गाढा ॥

अर्थ:—(पक्खिअ के०) पांखीना पक्कमणाने विषे तथा (चाउम्मासे के०) चोमासाना पक्कमणाने विषे तथा (संवडरिए के०) संवत्सरीना पक्कमणानी रात्रिने विषे (अवस्स के०) निश्चें (जणिअवो के०)जणवो, ते एक जणें जणेलो एवो जे आ स्तव, तेने (सवेहिं के०) सर्व संघें (सोअवो के०) सांजलवो. कारण के सर्व जनो जो एकज अवसरें एकठा पाठ जणे तो तेमां कोलाहल थवानो संजव ठे माटें एकज जणें जणवो अने बीजा सर्व संघ जनोयें सांजलवो. (एसो के०) ए स्तव जे ठे ते, (उवसग्गनिवारणो के०) उपसर्ग जे विघ्न, तेनुं निवारण करनारो ठे ॥ ३८ ॥ गाथाहंढ.

जो पढइ जो अ निसुणइ, उज्जउ कालंपि

अजिअ संति थयं ॥ न हु हुंति तस्स रोगा,

पुबुप्पन्ना विना संति ॥ ३९ ॥ गाढा ॥

अर्थ:—(जो के०) जे कोइ पुरुष, (अजिअसंतिथयं के०) श्रीअजितनाथ अने श्रीशांतिनाथ तेना स्तवनने (उज्जउकालंपि के०) प्रातःकाल तथा सायंकाल अने अपि शब्द थकी जणे काल लेवा तेने विषे (पढइ के०) जणे ठे, तथा (जोअ के०) जे वली (निसुणइ के०) निरंतर श्रवण करे ठे, तो (तस्स के०) ते पठन करनार अने सांजलनार पुरुषने

(रोगाः के०) रोगो जे ठे ते, (नहुहुंति के०) निश्चै होता नथी अने (पु
वृप्पन्ना के०) पूर्वोत्पन्न थयेला एवा जे रोगो, ते पण (विनासंति के०)
विशेषे करीने नाश पामे ठे ॥ ३९ ॥ आ पण गाथाहंद जाणवो.

जइ इब्बह परम पयं, अहवा किंति सुविब्बडं जुवणे ॥ ता
तेलुकुद्धरणे, जिण वयणे आयरं कुणह ॥ ४० ॥ गाथा ॥

अर्थः—(जइ के०) यदि एटले जो (परमपयं के०) परमपद जे मो
ह, तेनी (इब्बह के०) इब्बा करो ठो, (अहवा के०) अथवा (जुवणे
के०) त्रण जुवनने विषे (सुविब्बडं के०) सुविस्तृत एटले विस्तार पामे
ली एवी (किंति के०) कीर्त्ति, तेनी इब्बा करो ठो, (ता के०) तो (ते
लुकुद्धरणे के०) त्रण लोकना उद्धार करनारां एवां (जिणवयणे के०)
जिनवचनो जे ठे, तेने विषे (आयरं के०) आदर सत्कार तेने (कुणह
के०) करो ॥४०॥ आ, गाथाहंद ठे ॥ इति अजितशांतिस्तवः समाप्तः ॥६॥

॥ अथ ॥

॥ जक्तामरनामक सप्तम स्मरण प्रारंभः ॥

तेमां प्रथम वे काव्ये करीने देवतां नमस्कारात्मक मंगल करे ठे.

जक्तामरप्रणतमौलिमणिप्रज्ञाणा, मुद्योतकं द
क्षितपापतमोवितानम् ॥ सम्यक् प्रणम्य जिन
पादयुगं यगादा, वालंबनं जवजले पततां जना
नाम् ॥ १ ॥ यः संस्तुतः सकलवाङ्मयतत्त्वबो
धा, उद्भूतबुद्धिपटुभिः सुरलोकनाथैः ॥ स्तोत्रै
र्जगत्रितयचित्तहरैरुदारैः, स्तोष्ये किंलाहमपि
तं प्रथमं जिनेजम् ॥ २ ॥

अर्थः—(जक्तामर के०) जक्तिमंत एवा अमर जे देवतां तेना (प्रण
त के०) नमेला एवा जे (मौलि के०) मुकुट, तेने विषे रहेला जे (म
णि के०) मणियो, तेनी (प्रज्ञाणां के०) कांतियोने (उद्योतकं के०) प्रका

શ કરનારું એવું, તથા (દલિત કેળ) દલન કરી નાખ્યો છે (પાપ કેળ)
 પાપરૂપ જે (તમો કેળ) અંધકાર તેનો (વિતાનં કેળ) સમૂહ જેણે એવું
 તથા (જવંજલે કેળ) સંસારસમુદ્રને વિષે (પતતાં કેળ) પડેલા એવા
 (જનાનાં કેળ) જવ્યજનોને (યુગાદૌ કેળ) યુગને આદેં એટલે ત્રીજા આરા
 ના અંતમાં (આલંબનં કેળ) આલંબન તે આધારજૂત આશ્રયરૂપ એવું
 (જિનપાદયુગં કેળ) શ્રી તીર્થકરનું પાદયુગ, તેને મન, વચન તથા કાયા
 યેં કરી (સમ્યક્ કેળ) રૂઢે પ્રકારેં (પ્રણમ્ય કેળ) નમસ્કાર કરીને ॥ ૧ ॥
 (યઃ કેળ) જે જગવાન્ તે, (સકલ કેળ) સમસ્ત એવું (વાઙ્મય કેળ)
 શાસ્ત્ર તેનું (તત્ત્વ કેળ) રહસ્ય તેના (બોધાત્ કે) જાણવાથકી (ઉ-
 દ્ધૂત કેળ) ઉત્પન્ન થઈ એવી જે નિપુણ (બુદ્ધિ કેળ) બુદ્ધિ તેણેં કરી (પદુન્નિઃ
 કેળ) કુશલ એવા (સુરલોકનાથેઃ કેળ) દેવલોકનાનાથ જે ઇંદ્રો, તેણેં
 (જગત્રિતય કેળ) ત્રણ જગતના જે પ્રાણી તેનાં (ચિત્તહરૈઃ કેળ) ચિત્ત
 ને હરણ કરનારાં એવાં તથા (ઉદારૈઃ કેળ) અર્થથકી અને શબ્દથકી ઉ-
 દાર એવાં નિર્દોષ (સ્તોત્રૈઃ કેળ) સ્તોત્રોયેં કરીને (સંસ્તુતુઃ કેળ) સ્તુતિ
 કરેલા છે. (તં કેળ) તે ચોવિશ જિનની અપેક્ષાયેં સર્વ જિનોમાં (પ્રથમં
 કેળ) આથ એવા (જિનેન્દ્ર કેળ) સામાન્ય કેવલીમાં ઇન્દ્ર સરિશ્વા શ્રી કૃષ્ણ
 સ્વામી તેને (અહમપિ કેળ) હું પણ (કિલ કેળ) નિશ્ચેં કરી (સ્તોષ્યે
 કેળ) સ્તુતિ કરીશ ॥ ૨ ॥ આ, સર્વ સ્તોત્રના વસંતતિલકાહંદ છે.

હવે સ્તોત્રકર્તા શ્રી માનતુંગાચાર્ય, પોતાના ઉદ્ધૂતપણાનો ત્યાગ કરે છે.

બુદ્ધ્યા વિનાપિ વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ, સ્તોતું સમુદ્ય
 તમતિર્વિગતત્રપોઽહમ્ ॥ બાલં વિદ્યાય જલસંસ્થિ
 તમિંહુર્વિવ, મન્યઃ કદ્વતિ જનઃસહસા ગ્રહીતુમ્ ॥૩॥

અર્થઃ—(વિબુધ કેળ) દેવતાઈ અથવા પંક્તિો તેણેં (અર્ચિતકેળ) અ-
 ર્ચન એટલે પૂજન કરેલું એવું છે (પાદપીઠ કેળ) પાદાસન એટલે પગ રાખ-
 વાનું આસન જેનું, તેના સંબોધનને વિષે છે વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ! (બુદ્ધ્યા
 વિનાપિ કેળ) બુદ્ધિવિના પણ એટલે પાંક્તિય વિના પણ (વિગતત્રપઃ કેળ)
 વિશેષેં કરીને ગઈ છે ત્રપા એટલે લજ્જા જેની અર્થાત્ અશક્ય વસ્તુને વિષે

प्रवर्तनथकी गतलज्जा ठतो (स्तोतुं के०) स्तुति करवानी (समुद्यतमतिः के०) रूढे प्रकारें प्रयत्नवती करेदी ठे बुद्धि जेनी अर्थात् उद्यमवती अइ ठे बुद्धि जेनी एवो (अहं के०) हुं बुं. अहीं दृष्टांत कहे ठे. ते जेम के (जलसंस्थितं के०) जलने विषे रूढे प्रकारें रह्यां एटले प्रतिबिंबित थयेहुं एवुं जे (इंद्रविंश के०) चंद्रमानुं प्रतिबिंब तेने (सहसा के०) तत्काल (ग्रहीतुं के०) ग्रहण करवाने (बालंविहाय के०) बालक विना एटले बालक मूकीने (अन्यः के०) बीजो (कः के०) कयो (जनः के०) मनुष्य. (श्रुति के०) श्रुति करे ठे? अर्थात् बालक विना बीजो कोइ पण बुद्धिमान् जन, जलप्रतिबिंबित चंद्रने ग्रहण करवाने श्रुति नथी. तेम हुं पण तमारुं स्तोत्र करवाने बालकनी पेरें अशक्य ठतो पण स्तुति करवाने अजिलाष करुं हुं. माटें मने गतलज्जा बालकज जाणवो ॥ ३ ॥

हवे जगवान्नी स्तुति करवामां बीजाउनी दुष्करता देखाडे ठे.

वक्तुं गुणान् गुणसमुद्र ! शशांककांतान्, कस्ते क्षमः
सुरगुरुप्रतिमोपि बुद्ध्या ॥ कल्पांतकालपवनोद्धत
नक्रचक्रं, कोवा तरीतुमलमंबुनिधिं जुजाज्याम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(गुणसमुद्र के०) गुणसमुद्र एटले हे गुणरत्नाकर! (ते के०) तमारा (शशांककांतान् के०) शशांक जे चंद्रमा, तेना सरखा मनोहर उज्ज्वल एवा (गुणान् के०) गुणो जे ठे तेने (वक्तुं के०) कहेवाने वर्णन करवाने (बुद्ध्या के०) बुद्धियें करीने (सुरगुरुप्रतिमोपि के०) बृहस्पति समान एवो पण (कः के०) कयो पुरुष, (क्षमः के०) समर्थ थाय ठे? अर्थात् कोइ पण समर्थ थतो नथी. आहीं दृष्टांत कहे ठे, के जेम (कल्पांतकाल के०) प्रलयकाल जे संहारकाल, तेनो (पवन के०) वायु, तेणें करी (उद्धत के०) उड्या एटले उठदी रहेला एवा ठे (नक्रचक्रं के०) नक्र चक्र एटले मगरमत्स्यना समूह जेने विषे एवो जे (अंबुनिधिं के०) समुद्र तेने (जुजाज्यां के०) बे हाथें करीने (अलं के०) परिपूर्ण (तरीतुं के०) तरवाने (कः के०) कोण (वा के०) वा ते दृष्टांतना अर्थमां ठे (क्षमः के०) समर्थ थाय? अर्थात् एतादृश समुद्रने बे हाथे करी तरवाने कोइ पण समर्थ थ

तो नथी. तेम तमारी स्तुति करवाने बुद्धियें करी बृहस्पति समान पुरुष
पण असमर्थ थतो नथी ॥ ४ ॥

हवे स्तवन रचनाने विषे प्रयत्न करवानुं कारण कहे ठे.

सोऽहं तथापि तव ऋक्तिवशान्मुनीश, कर्तुं स्तवं वि
गतशक्तिरपि प्रवृत्तः ॥ प्रीत्यात्मवीर्यमविचार्य मृगो
मृगेंद्रं, नाज्येति किं निजशिशोः परिपालनार्थम् ॥ ५ ॥

अर्थः—(मुनि के०) मुनि जे मुमुक्षु तेमना (ईश के०) खामी, तेने
मुनीश कहियें तेना संबोधनने विषे हे मुनीश ! हुं तमारुं स्तोत्र करवाने
असमर्थ हुं. (तथापि के०) तो पण (तव के०) तमारा (ऋक्तिवशात् के०)
ऋक्तिना वशथकी एटले ऋक्तिवशपणायें करी अखतंत्र ठतो (विगतश
क्तिरपि के०) गइ ठे शक्ति जेनी अर्थात् स्तोत्र करवामां झीण ठे शक्ति
जेनी एवो ठतो पण (सः के०) ते पूर्वोक्त बुद्धिवृद्धिर्वर्जित एवो (अहं
के०) हुं मानतुंगनामा आचार्य, ते (स्तवं के०) तमारी स्तुति तेने (कर्तुं
के०) करवाने (प्रवृत्तः के०) प्रवृत्त थयो हुं. त्यां उपमान कहे ठे.
जेम (मृगः के०) हरिण ते, (प्रीत्या के०) स्नेहें करीनें (आत्मवीर्य
के०) पोतानुं बल तेने (अविचार्य के०) नहिं विचारीने (निजशिशोः
के०) पोताना बालकना (परिपालनार्थ के०) रक्षण करवाने अर्थें
(मृगेंद्र के०) सिंहप्रत्यें (किं के०) शुं (नाज्येति के०) सन्मुख युद्ध
माटें न जाय ? अर्थात् जायज ठे. तेम कवि कहे ठे के हुं पण तमारी
ऋक्तिवशें करीने स्तुति करवाना सामर्थ्यने न विचारतोथको पण तमा
री स्तुति करवाने प्रवृत्तेंलो हुं ॥ ५ ॥

हवे कवि स्तोत्र करवाने असमर्थ ठतो पण स्तोत्र करवाने
वाचावपणानुं कारण कहे ठे.

अल्पश्रुतं श्रुतवतां परिहासधाम, त्वङ्गक्तिरेव
मुखरीकुरुते बलान्माम् ॥ यत्कोकिलःकिल मधौ
मधुरं विरौति, तच्चारुचूतकलिकानिकरैकहेतुः॥६॥

અર્થ:—(અદ્યશ્રુતં કે०) અદ્ય છે શ્રુત એટલે શાસ્ત્રજ્ઞાન અવધારણ જેનું એ કારણ માટે (શ્રુતવતાં કે०) શ્રુતજ્ઞાનવંત એવા પુરુષો એટલે બહુશ્રુત જનો તેમને (પરિહાસધામ કે०) હાસ્ય કરવાનું સ્થાનકરૂપ એવો (માં કે०) મને (ત્વદ્ગતિરેવ કે०) તમારી જક્ષિજ (બલાત્ કે०) બલાત્કારથકી સ્તોત્ર કરવાને (મુખરીકુરુતે કે०) વાચાણ કરે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. (યત્ કે०) જે કારણ માટે (મધૌ કે०) ચૈત્ર માસને વિષે (કોકિલઃ કે०) કોકિલ જે છે, (કિલ કે०) સત્ય (મધુરં કે०) મનોહ્રમધુર સ્વરને (વિરૌ તિ કે०) જલ્પે છે, બોલે છે (તત્ કે०) તે બોલવાને (ચારુચૂતકલિકા કે०) મનોહ્ર એવી આમ્રકલિકા તેનો (નિકર કે०) સમૂહ, તેજ (એકહે તુઃ કે०) એક કારણ છે, તેમ મને તમારી જક્ષિજ એક કારણ છે ॥ ૬ ॥

હવે સ્તવન રચનામાં જે ગુણ છે, તે કહે છે.

ત્વત્સંસ્તવેન જવસંતતિસન્નિબંધં, પાપં દ્વણાત્કલ્ય
મુપૈતિ શરીરજાજામ્ ॥ આક્રાંતલોકમલિનીલમશે
ષમાશુ, સૂર્યાશુજિન્નમિવ શાર્વરમંધકારમ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—હે જિન ! (શરીરજાજાં કે०) દેહને જજનારા એટલે દેહધારી જે જીવો છે, તેનું (જવસંતતિસન્નિબંધં કે०) જવ જે જન્મ, જરા અને મરણ રૂપ સંસાર તેની પરંપરાયેં કરી બંધાયેલું એવું જે (પાપં કે०) પાપ તે, (ત્વ ત્સંસ્તવેન કે०) તમારા રૂઝા સ્તવનેં કરીને (દ્વણાત્ કે०) ઘમ્મીના ઢઠા જાગેં કરીને (દ્વયં કે०) દ્વયને (ઉપૈતિ કે०) પામે છે. કોની પેઠેં પામે છે? તો કે (આક્રાંતલોકં કે०) લોકમાં વ્યાપી રહેલો એવો અને (અલિ કે०) ધ્રમરાના સરખો (નીલં કે०) શ્યામ કાલો અને (શાર્વરં કે०) અં ધારીરાત્રિથકી ઉત્પન્ન થયો એવો જે (અશેષં કે०) સમસ્ત (અંધકારં કે०) અંધકાર જે છે તે, (આશુ કે०) શીઘ્ર (શ્વ કે०) જેમ (સૂર્યાશુ કે०) સૂર્યના અંશુ જે કિરણો તેનો જે પ્રકાશ તેણેં કરીને (જિન્નં કે०) નાશ પા મેલો હોય છે, તેની પેરેં જાણી લેવું. એટલે તિમિર નાશમાં જેમ સૂર્યપ્ર કાશ કારણ છે, તેમ પાપદ્વયમાં તમારો સ્તવ છે ॥ ૭ ॥

हवे स्तवनारंज सामर्थ्यने दृढ करतो उतो कहे ठे.
 मत्वेति नाथ ! तव संस्तवनं मयेद, मारज्यते त
 नुधियापि तव प्रज्ञावात् ॥ चेतोहरिष्यति सतां
 नलिनीदलेषु मुक्ताफलद्युतिमुपैति ननूदबिंदुः॥८॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें पापनुं हर
 ण करनारा एवा आ स्तोत्रने (मत्वा के०) मानीने (तनुधियापि के०) मं
 दबुद्धिवालो एवो पण (मया के०) हुं जे हुं, तेणें (तव के०) तमारुं (इदं
 के०) आ (संस्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते करवाने (आरंज्यते के०) आ
 रंज कराय ठे. ते (तव के०) तमारा (प्रज्ञावात् के०) प्रज्ञावथकी (सतां
 के०) संत पुरुषो एटले सज्जन पुरुषोनां (चितः के०) चित्तने (हरिष्यति
 के०) हरण करशे, परंतु खल पुरुषोनां (चित्तने) हरण नहिं करे, एवी सू
 चना करवाने अर्थें (सतां) ए पद ग्रहण कखुं ठे. तिहां उपमान कहे ठे,
 ते जेम केः—(नलिनीदलेषु के०) कमलपत्रने विषे पडेलो एवो जे (उदबिं
 दुः के०) उदकनो बिंदु, ते कमलना प्रज्ञावें करीने (मुक्ताफलद्युतिं के०)
 मुक्ताफलनी द्युति एटले कांति तेना जेवी शोचाने (ननु के०) निश्चें (उ
 पैति के०) पामे ठे, तेम तमारा प्रज्ञावथी आ महारुं करेखुं जे स्तवन, ते
 सत्कविविरचित काव्यनी ठायाने पामशे ॥ ८ ॥

हवे सर्वज्ञ एवा जगवाननुं स्तवन, ते तो सकलदोष हरणकारक हो,
 परंतु ते श्रीसर्वज्ञसंबंधिनी कथा पण सकलदुरित हरे ठे, ते कहे ठे.

आस्तां तव स्तवनमस्तसमस्तदोषं, त्वत्संकथापि
 जगतां दुरितानि हन्ति ॥ दूरे सहस्रधिरणः कुरुते
 प्रज्ञैव, पद्माकरेषु जलजानि विकाशज्जांजि ॥ ९ ॥

अर्थः—हे दैव ! (अस्त के) नाश पाम्या ठे (समस्तदोषं के०) समग्र
 दोष जेथकी एवुं (तव के०) तमारुं (स्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते (आस्तां
 के०) दूर रहो, परंतु (त्वत्संकथापि के०) तमारी मात्र आ जव तथा पर
 जवना चरित्रनी कथा जे करवी, ते पण (जगतां के०) जगन्निवासी लो :

કોનાં (દુરિતાનિ કેળ) પાપ જે છે, તેમને (હંતિ કેળ) હણે છે, તિહાં ડપમા કહે છે, કે (સહસ્રકિરણઃ કેળ) સૂર્ય જે છે, તે તો (દૂરે કેળ) દૂર રહો, પરંતુ તેની (પ્રજૈવ કેળ) પ્રજા જે છે, તેજ (પદ્માકરેષુ કેળ) પદ્મના આકર, ઇટલે સમૂહ છે જેમાં ઇવાં સરોવરાદિક તેને વિષે રહેલાં ઇવાં જે (જલજાનિ કેળ) કમલો તેને (વિકાશજાંજિ કેળ) વિકસ્વર ઇટલે પ્રકાશને જજનારાં ઇવાંને (કુરુતે કેળ) કરે છે. અર્થાત્ સૂર્યેદય થયાથી પૂર્વે પ્રવર્તનારી ઇવી સૂર્યની પ્રજાજ જેવારેં કમલને વિકસ્વર કરનારી થાય છે, તેવારેં સૂર્ય પોતેં તેનો વિકાશ કરે, તેમાં તો શુંજ કહેવું ? તેમ અર્હિયાં પણ જગવંતની કથાજ જેવારેં દુરિતનાશિની છે, તો જગવંતનું સ્તોત્ર દુરિત નિવારણ કરે, તેમાં તો શુંજ કહેવું ? ॥ ૯ ॥

હવે જગવંતના ગુણની સ્તુતિનુ ફલ કહે છે.

નાત્યદ્ધુતં જુવનઙૂષણઙૂત ! નાથ, ઙૂતૈર્ગુણૈવિ
જવંતમઙ્ગિષ્ટવંતઃ ॥ તુલ્યા જવંતિ જવતોનનુ તેન
કિં વા, ઙૂત્યાશ્રિતં યદ્દહ નાત્મસમં કરોતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—(જુવનઙૂષણઙૂત કેળ) હે જગતને વિષે ઙૂષણરૂપ ! અર્થાત્ હે જગદાજરણસમાન ! (ઙૂતૈઃ કેળ) સત્ય ઇટલે અસત્ય નહિં ઇવા તમારા (ગુણૈઃ કેળ) ગુણોયેં કરીને (જુવિ કેળ) જગતને વિષે (જવંતં કેળ) તમોને (અઙ્ગિષ્ટવંતઃ કેળ) સ્તુતિ કરનારા ઇવા જે જનો છે, તે જનો, રૂપેં તથા ગુણેં કરીને (જવતઃ કેળ) તમારી (તુલ્યાઃ કેળ) તુલ્ય ઇટલે સમાન (જવંતિ કેળ) થાય છે. તેમાં (નઅત્યદ્ધુતં કેળ) અતિ આશ્ચર્ય નથી. (નનુ કેળ) પ્રશ્નમાં, (નાથ કેળ) હે નાથ ! (યઃ કેળ) જે કોઈ ધનવાન્ સ્વામી, (દ્દહકેળ) આ લોકને વિષે પોતાને (આશ્રિતં કેળ) આશ્રય કરીને રહ્યો ઇવો જે સેવક, તેને (ઙૂત્યા કેળ) સંપત્તિયેં કરીને, (લક્ષ્મીયેં કરીને) મહત્વેં કરીને, (આત્મસમં કેળ) પોતાની તુલ્ય (ન કરોતિ કેળ) નહીં કરે, તો (વા કેળ) અથવા (તેન કેળ) તેસ્વામીયેં કરીને (કિં કેળ) શું ? અર્થાત્ કાંહીંજ નહીં. તેમ સ્તવનકર્તા કહે છે, કે હું પણ તમારી સ્તુતિ કરતો બતો તમારી પેઠેં તીર્થકર નામકર્મને સંપાદન કરનારો થાશ્શ ॥ ૧૦ ॥

હવે જગવદર્શનનું ફલ કહે છે.

દૃષ્ટ્વા જ્વંતમનિમેષવિલોકનીયં, નાન્યત્ર તોષમુપ
યાતિ જનસ્ય ચક્ષુઃ॥પીત્વા પયઃશશિકરચુતિહ્રગ્ધ
સિંધોઃ, દ્ધારં જલં જલનિધેરશિતું કશ્ચેત્ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (અનિમેષવિલોકનીયં કે०) મિષોન્મિષરહિતપણે ક
રીને જોવા યોગ્ય, ઇટલે દર્શન કરવા યોગ્ય એવા (જ્વંતં કે०) તમોને (દૃષ્ટ્વા
કે०) જોઈને (જનસ્ય કે०) તે જોનારા લોકોનાં (ચક્ષુઃ કે०) ચક્ષુર્
જે છે, તે (અન્યત્ર કે०) તમારાથી વ્યતિરિક્ત જે અન્ય દવો છે, તેને વિષે
(તોષં કે०) સંતોષને (નહપયાતિ કે०) ન પામે છે, અર્થાત્ અ નિમેષદ
ષ્ટિયેં કરીને તમારા દર્શન કરનારા એવા જે જીવ્ય જનો, તે તમારે
વિષેજ પ્રીતિને પામે છે, પરંતુ અન્ય હરિહરાદિક દેવોને વિષે પ્રીતિ પા-
મતા નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે (શશિ કે०) ચંદ્રમા તેનાં (કર કે०)
કિરણો તેની (ચુતિ કે०) કાંતિ તેના સરસી હજ્જલ છે કાંતિ જેની એવો
જે (હ્રગ્ધસિંધોઃ કે०) દ્ધારસમુદ્ર તેનું (પયઃકે०) પાણી. તેને (પીત્વાકે०)
પાન કરીને (કઃ કે०)કયો પુરુષ, (જલનિધેઃ કે०) લવણસમુદ્ર જે છે, તે
નું (દ્ધારં જલં કે०) ન પીવા યોગ્ય એવું અસ્વાદિમ ખારં પાણી તેને (અ
શિતું કે०) પાન કરવાને (શ્ચેત્ કે०) શ્ચા કરે? અર્થાત્ દ્ધારસમુદ્રના પા
ણીસદૃશ એવું જે તમારું દર્શન, તેને ત્યાગ કરીને લવણસમુદ્રના પાણી તુ
લ્ય એવું જે અન્ય દેવોનું દર્શન, તેને કોણ કરે? અર્થાત્ કોઈ નજ કરે ॥૧૧॥

હવે જગવાનના રૂપનું વર્ણન કરે છે.

યૈઃ શાંતરાગરુચિજ્ઞિઃ પરમાણુજિસ્ત્વં, નિર્માપિતસ્ત્રિ
જુવનૈકલલામન્નૂત! ॥ તાવંતેવ સ્વલુ તેપ્યણવઃ પૃ
થિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં નહિ રૂપમસ્તિ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:-(ત્રિજુવન કે०) ત્રણ જુવનને વિષે (એક કે०) અદ્વિતીય ઇટલે
એકજ (લલામન્નૂત કે०) સુંદરન્નૂત તેના સંબોધનને વિષે હે ત્રિજુવનૈકલલામ
ન્નૂત ! (યૈઃ કે०)જે (શાંત કે०) શાંતનામા જે નવમો રસ, તેનો(રાગ કે०)
જાવ તેની (રુચિજ્ઞિઃ કે०) ગાયા છે જેમને વિષે એવા (પરમાણુજિઃ કે०)

परमाणुर्ज्यै करीने (निर्मापितः के०) निर्माण करेला एवो शरीरवाला (त्वं के०) तमें ठो. अने (तेपि के०) ते पण (अणवः के०) परमाणुर्ज (पृथिव्यां के०) जगतने विषे (तावंतएव के०) जगवन्निर्मितमात्रज ठे, एट खे ते रागद्वेषनी शांतता रूप परमाणुर्ज पण (खलु के०) निश्चै जगतमां तेट लाज ठे, तेने विषे हेतु कहे ठे. (यत् के०) जे कारण माटें (पृथिव्यां के०) पृथिवीने विषे (ते के०) तमारा (समानं के०) सरखुं (अपरं के०) बीजुं कोइ (रूपं के०) रूप (नहि के०) नहिं (अस्ति के०) ठे ॥ ११ ॥

हवे प्रभुना मुखनुं वर्णन करे ठे.

वक्रं क ते सुरनरोरगनेत्रहारि, निःशेषनिर्जितजग
त्रितयोपमानम् ॥ बिंबं कलंकमलिनं क निशाकर
स्य, यद्वासरे जवति पांमुपलाशकटपम् ॥ १३ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (सुर के०) देवताउं, (नर के०) मनुष्यो, (उरग के०) जुवनपति अथवा नागकुमार प्रमुख जे देवो तेनां (नेत्र के०) चक्षु, तेने (हारि के०) हरण करवानुं ठे शील जेनुं एवुं ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (निःशेष के०) समस्त एवां जे (जगत्रितयोपमानं के०) त्रण जुवनने विषे जेनी उपमा देवाय एवा कमल, चंद्र, दर्पणादि पदार्थो ते सर्वना सौंदर्य ने (निर्जित के०) निःशेषपणायें करीने जीत्युं ठे जेणें एवुं (ते के०) तमारं (वक्रं के०) मुख, ते (क के०) क्यां ? अने (कलंकमलिनं के०) लांठनें करी मलिन तथा (यत् के०) जे (वासरे के०) दिवसने विषे (पांमुपलाशकटपं के०) खाखराना जामनुं पांदरु जेवुं पीळुं पसी जाय, तेना सरखुं (जवति के०) थाय ठे. एवुं (निशाकरस्य के०) चंद्रमा तेनुं (बिंब के०) बिंब ते (क के०) क्यां ? अर्थात् तमारा मुखनुं अने चंद्रबिबनुं उपमेयत्व घटलुं नथी ॥ १३ ॥

हवे जगवज्जुणोनी व्याप्ति कहे ठे.

संपूर्णममलशशांककलाकलाप, शुभ्रागुणास्त्रि
जुवनं तव लंघयंति।ये संश्रितास्त्रिजगदीश्वरः।ना
थमेकं, कस्तान्निवारयति संचरतोयथेष्टम् ॥ १४ ॥

अर्थ:- (त्रिजगदीश्वर के०) त्रण जगतना ईश्वर एटले हे त्रिजगन्नाथ ! (संपूर्णमंरुल के०) संपूर्ण ठे मंरुल जेनुं एवो जे पूर्णिमानो (शशां क के०) चंद्रमा तेनी (कला के०) कला तेनो (कलाप के०) समूह तेना सरखा (शुभ्राः के०) शुभ्र एटले उज्ज्वल एवा (तव के०) तमारा (गुणाः के०) गुणो ते (त्रिभुवनं के०) त्रण भुवनने (लंघयंति के०) उल्लंघन करे ठे, एटले तमारा जे ज्ञान, दर्शनादिक गुणो ठे, ते त्रण भुवनथी उपरांत ठे, वली (ये के०) जे गुणो (एकं के०) अद्वितीय अने (नाथं के०) त्रण भुवनना स्वामी एवा जगवंतने (संश्रिताः के०) आश्रय करी रहेला ठे ते गुणो, (यथेष्टं के०) स्वेच्छायें यथाजिप्रायें (संचरतः के०) सर्वत्र प्रकारें अस्खलनपणे संचरता एटले विचरता एवा ठे. (तान् के०) ते गुणोने (कः के०) कयो पुरुष, (निवारयति के०) निवारण करी शके ? अर्थात् कोइ पण निवारण करी शके नहिं ॥ १४ ॥

हवे जगवाननुं यथार्थ नामपणुं कहे ठे.

चित्रं किमत्र यदि ते त्रिदशांगनाजि, नीतं मनागपि
मनोन विकारमार्गम् ॥ कल्पांतकालमरुता चलिता
चलेन, किं मंदराद्रिशिखरं चलितं कदाचित् ॥ १५ ॥

अर्थ:- हे प्रजो ! ब्रह्मस्थ अवस्थायें विचरता एवा तमोने (यदि के०) जो (त्रिदश के०) देवताउं तेनी (अंगनाजिः के०) स्त्रीयो जे तेणें (ते के०) तमारुं (मनः के०) मन जे ठे ते (मनागपि के०) किंचित् मात्र पण (विकारमार्ग के०) विकारना स्थानकप्रत्यें (न नीतं के०) न पमाड्युं एटले तमारुं मन, क्षोजने न पमाड्युं तो (अत्र के०) ए ठेकाणें (चित्रं के०) आश्चर्य (किं के०) शुं ? अर्थात् एमां कांइ पण आश्चर्य नथी. त्यां दृष्टांत कहे ठे. के (चलिताचलेन के०) चलायमान कस्या ठे अचल एटले महोटा महोटा पर्वतो जेणें एवो जे (कल्पांतकालमरुता के०) कल्पांत कालनो वायु एटले प्रलयकालनो वायरो ते वायुयें करीने (कदाचित् के०) क्यारें पण (मंदराद्रिशिखरं के०) मंदराचल एटले मेरुपर्वत तेनुं जे शिखर, ते (किं के०) शुं (चलितं के०) चलायमान थाय ? अर्थात् प्रलय कालना पवनें सर्व पर्वतोने तो चलाय मान कस्या, परंतु मेरुपर्वतने

ચલાયમાન ન કહ્યો. તેમ દેવતાની સ્ત્રીયોયે પણ બીજા હરિહરાદિક દેવોને તો ચલાયમાન કહ્યા; પરંતુ તમોને કોજ પમાતી શકીયો નહીં ॥૧૫॥

હવે જગવાનને દીપની ઉપમાની વ્યર્થતા કહે છે.

નિર્ઘૂમવર્ત્તિરપવર્જિતતૈલપૂરઃ કૃત્સ્નં જગત્રયમિદં
પ્રકટીકરોષિ ॥ ગમ્યો ન જાતુ મરુતા ચલતાચલા
નાં, દીપોઽપરસ્ત્વમસિ નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—(નાથ કેળ) હે નાથ ! (ત્વં કેળ) તમે (અપરઃ કેળ) વિલક્ષણ એ વો બીજોજ (જગત્પ્રકાશઃ કેળ) જગત્પ્રકાશક રૂપ (દીપઃ કેળ) દીપક (અસિ કેળ) ઢો. તે કેવી રીતે ઢો ? ત્યાં કહે છે. (નિર્ઘૂમવર્ત્તિઃ કેળ) નિર્ગત ઇટલે ગયો છે દ્રેષરૂપ ધૂમ્ર અને વર્ત્તિ ઇટલે કામવશતારૂપ વાદ્ય જેથકી ઇવા અપૂર્વદીપક તમે ઢો. અને બીજા લૌકિક દીપક જે છે. તે તો ધૂમ્ર અને વત્તી તેણે કરી સહિત હોય છે, વલી તમે કેહવા દીપક ઢો ? તો કે (અપવર્જિતતૈલપૂરઃ કેળ) અપવર્જિત થયો છે સ્નેહ પ્રકાશરૂપ તૈલનો પૂર જેથકી ઇવા દીપક ઢો અને બીજા લૌકિક દીપક તો તૈલપૂરે કરી સહિત હોય છે. વલી તમે કેહવા દીપક ઢો ? તો કે (ઇદં કેળ) આ (કૃત્સ્નં કેળ) સમગ્ર (જગત્રયં કેળ) ત્રણ જગતને (પ્રકટીકરોષિ કેળ) પ્રગટ કરો ઢો, ઇટલે કેવલજ્ઞાનરૂપ ઊઘોતે કરી પ્રકાશ કરો ઢો, અને લૌકિક દીપક તો કેવલ શૂદ્ધમાત્રનેજ પ્રકાશકારક છે. વલી તમે દીપક જે ઢો, તે કેહવા ઢો ? તો કે (અચલાનાં કેળ) પર્વતોને (ચલતા કેળ) ચલાયમા ન કરતો ઇવો (મરુતા કેળ) વાયરો જે છે, તેણે કરીને (જાતુ કેળ) ક્યા રે પણ (ગમ્યઃ કેળ) જાવા યોગ્ય (ન કેળ) નહિ ઢો, અને લૌકિક દીપક જે છે, તે તો પવનથકી જાવા યોગ્ય છે ॥ ૧૬ ॥

હવે પ્રજુને સૂર્યસાથે ઉપમાની વ્યર્થતા કહે છે,

નાસ્તં કદાચિહ્નપયાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પષ્ટીકરોષિ
સહસા યુગપદ્મગંતિ ॥ નાંજોધરોદરનિરુદ્ધમહાપ્રજ્ઞા
વઃ, સૂર્યાતિશાયિમહિમાસિ મુર્નાંઘ્ર, લોકે ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—(મુનીંદ્ર કેળ) હે મુનીંદ્ર! તમો (લોકે કેળ) જગતને વિષે (સૂર્યાતિશાયિમહિમા કેળ) સૂર્યથકી અધિક મહિમાવાલા એવા (અસિ કેળ) હો. તે કેવી રીતે સૂર્યાતિશાયિ હો? તો કે (કદાચિત કેળ) ક્યારે પ-
ણ (અસ્તં કેળ) અસ્તપણાને (નહપયાસિ કેળ) નથી પામતા એવા હો. અ-
ને સૂર્ય તો અસ્ત પામે છે. તથા વહી તમે (નરાહુગમ્ય: કેળ) રાહુએ અ-
સિત હોતા નથી અને સૂર્ય તો રાહુગ્રસ્ત થાય છે વહી તમે તો (યુગપત-
કેળ) સમકાલે (જગંતિ કેળ) ત્રણ જગતને (સહસા કેળ) સાથેજ (સ્પષ્ટી
કરોષિ કેળ) પ્રકાશ કરો હો, અને સૂર્ય તો એક જંબૂદ્વીપનેજ પ્રકાશ
કરે છે. તથા તમો તો (અંજોધર કેળ) જ્ઞાનાવરણાદિક પાંચ આવરણરૂ-
પ મેઘ તેનો (હર કેળ) મધ્યજાગ તેથકી (નિરુદ્ધ કેળ) રોકાયો છે (મ
હાપ્રજાવ: કેળ) મહોટો મહિમા જેનો એવા (ન કેળ) નથી અને સૂર્ય તો
મેઘના વાદલાંનો મધ્યજાગ જે મેઘઘટા, તેણે રોકાય એવો છે ॥ ૧૭ ॥

હવે વિશેષે કરી ચંદ્રોપમાન વ્યર્થ કરતો હતો કહે છે.

નિત્યોદયં દલિતમોહમહાંધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદન
સ્ય ન વારિદાનામ્ ॥ વિત્રાજતે તવ મુખાબ્જમનલપ
કાંતિ, વિદ્યોતયજ્જગદપૂર્વશશાંકર્વિંબમ્ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—હે નાથ! (તવ કેળ) તમારું (મુખાબ્જં કેળ) મુખરૂપ કમલ જે
છે તે, (અપૂર્વ કેળ) વિલક્ષણ એવું (શશાંક કેળ) ચંદ્રમા તેના (ર્વિંબં કેળ)
ર્વિંબરૂપ (વિત્રાજતે કેળ) શોભે છે. તે કેવી રીતે? તો કે તમારું મુખરૂપ
કમલ તો (નિત્યોદયં કેળ) નિરંતર ઉદય પામેલું છે અને ચંદ્રર્વિંબ જે છે, તે
તો નિરંતર ઉદય થવાવાલું થતું નથી. તથા વહી તમારું મુખાબ્જ કેહવું છે?
તો કે (દલિતમોહમહાંધકારં કેળ) મોહ ઇટલે અજ્ઞાનરૂપ મહોટા અંધ
કારને દલી નાખ્યો છે જેણે એવું, અને ચંદ્રર્વિંબ તેવા ગુણવાલું નથી તે
તો માત્ર અંધકારનોજ નાશ કરે છે. તથા વહી તમારું મુખકમલ તો, ડુર્વા
દિ જે કુતર્ક કરનારા વાદિયો તરૂપ (રાહુવદનસ્ય કેળ) રાહુનું જે મુખ તેને
(નગમ્યં કેળ) ગ્રસવા યોગ્ય નથી અને ચંદ્રને તો રાહુનું મુખ ગ્રસે છે. તથા
વહી તમારું મુખકમલ તો (અનલપકાંતિ કેળ) અલપકાંતિવાલું નથી
થતું અને ચંદ્રર્વિંબ તો અલપકાંતિવાલું પણ ક્યારેક થાય છે. તથા વહી

तमारुं मुखान्न तो (नवारिदानां के०) मेघोने आन्नादन करवाने अशक्य
 ठे अने चंद्रबिंबने तो मेघ आन्नादन करवाने शक्तिमंत ठे अने तमारुं
 मुखकमल तो (जगत् के०) त्रण जगतने (विद्योतयत् के०) प्रकाश करे ठे
 अने चंद्रबिंब तो एक जंबुद्वीपनेज मात्र प्रकाश करे ठे, माटें हे प्रजो!
 अपूर्वशशांकविंबपणुं ते तमारा मुखकमलने योग्यज ठे ॥ १७ ॥

हवे प्रभुना मुखेंडुपासैं सूर्य, चंद्रमा पण निःप्रयोजन
 वाला ठे, एवुं देखाडे ठे.

किं शर्वरीषु शशिनान्द् विवस्वता वा, युष्मन्मुखेंडु
 दक्षितेषु तमस्सु नाथ! ॥ निष्पन्नशालिवनशालिनि
 जीवलोके, कार्यं कियज्जलधरैर्जलचारनमैः ॥ १८ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हेनाथ! (युष्मन्मुखेंडु के०) तमारा मुखरूप इंडु
 जे चंद्रमा तेणें (तमस्सु के०) अज्ञानरूप जे अंधकारो ते (दक्षितेषु के०) द
 लन करे ठते पढी (शर्वरीषु के०) रात्रियोने विषे उदय थनारा एवा
 (शशिना के०) चंद्रमा तेणें करीने (किं के०) शुं कार्य थवानुं ठे ?
 (वा के०) अथवा (अन्द् के०) दिवसने विषे उदय थनारा एवा
 (विवस्वता के०) सूर्यें करीने (किं के०) शुं कार्य थवानुं ठे ? त्यां दृष्टां
 त कहे ठे, केजेम (निष्पन्न के०) पाकेलां एवां जे (शालिवन के०) शा
 लिनां वन, तेणें करी (शालिनि के०) शोचायमान थयेला एवा (जीवलो
 के के०) मृत्युलोक तेने विषे (जलचारनमैः के०) जलनो जे चार तेणें क
 री नम्र थयेला एवा (जलधरैः के०) मेघोयें करी (कियत्कार्य के०)
 शुं प्रयोजन ? अर्थात् कांश् पण कार्यसिद्धि नहिं ॥ १८ ॥

हवे ज्ञानद्वारायें करी अन्यदेवोने तिरस्कार करतो ठतो कहे ठे.

ज्ञानं यथा त्वयि विज्ञाति कृतावकाशं, नैवं तथा ह
 रिहरादिषु नायकेषु ॥ तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा
 महत्त्वं, नैवं तु काचशकले किरणाकुलेपि ॥ १९ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (कृतावकाशं के०) अनंत पर्यायात्मक जे पदार्थों, ते
 ने विषे कस्यो ठे अवकाश एटले प्रकाश जेणें एवुं (ज्ञानं के०) केवल

જ્ઞાન તે (યથા કે૦) જેવી રીતે (ત્વયિ કે૦) તમારેવિષે (વિજ્ઞાતિ કે૦)
 શોજે છે, (તથા કે૦) તેવી રીતે (નાયકેષુ કે૦) પોતપોતાના શાસન
 ના સ્વામી એવા (હરિહરાદિષુ કે૦) હરિ હરાદિક જે દેવો છે, તેને વિષે
 (એવં કે૦) એ પ્રકારનું (ન કે૦) નથી શોજતું. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે, કે:-
 (યથા કે૦) જેવી રીતે (તેજઃ કે૦) પ્રકાશ જે છે, તે (સ્ફુરન્મણિષુ
 કે૦) દેદીપ્યમાન જાતિવંત મણિયોને વિષે (મહત્ત્વં કે૦) ગૌરવતાને
 (યાતિ કે૦) પામે છે, (તુ કે૦) વલી(એવં કે૦) એ પ્રકારે (કિરણાકુલે
 પિ કે૦) કાંતિયેં કરીને વ્યાસ ઇટલે ચલકતા એવાપણ (કાચશકલેકે૦)
 કાચના જે કટકા તેને વિષે ગૌરવતાને (નૈવં કે૦) પ્રાપ્ત નથીજ થતું.
 અર્થાત્ જેવું તમારે વિષે જ્ઞાન છે. તેવું અન્ય દેવોમાં નથી ॥ ૨૦ ॥

હવે જગવાનની નિંદાસ્તુતિ કહે છે.

મન્યે વરં હરિહરાદયએવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદયં
 ત્વયિ તોષમેતિ ॥ કિં વીક્ષિતેન જવતા જુવિ યેન
 નાન્યઃ, કશ્ચિન્મનોહરતિ નાથ ! જવાંતરેપિ ॥૨૧॥

અર્થ:- (મન્યે કે૦) હું વિચાર કરું હું કે, (હરિહરાદયઃ કે૦) હરિહ
 રાદિક દેવોતે (દૃષ્ટાઃ કે૦) દીઠા તે (વરંએવ કે૦) સારુંજ થયું. કેમ કે ?
 (યેષુ કે૦) જે દેવો (દૃષ્ટેષુ કે૦) દીઠે બેતા મારું (હૃદયં કે૦) હૃદય જે
 ચિત્ત, તે (ત્વયિ કે૦) તમારે વિષે (તોષં કે૦) સંતોષને (એતિ કે૦)
 પામે છે. અને પ્રથમ (વીક્ષિતેન કે૦) દેખેલા એવા (જવતા કે૦) તમોયેં
 કરીને (કિં કે૦) શું થયું ? તો કે (યેન કે૦) જે તમારા દર્શનેં કરીને
 (જુવિ કે૦) પૃથ્વીને વિષે (કશ્ચિત્ કે૦) કોઈ (અન્યઃ કે૦) અન્યદેવ,
 (નાથ કે૦) હે નાથ ! (જવાંતરેપિ કે૦) અન્યજવને વિષે પણ (મનઃ
 કે૦) મારું મન, (ન હરતિ કે૦) હરણ કરતો નથી ॥ ૨૧ ॥

હવે માતાની પ્રશંસાદ્વારાર્યેં કરીને જગવદ્ધર્ણન કરે છે.

સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયંતિ પુત્રાન્, નાન્યા સુતં
 ત્વહ્પમં જનની પ્રસૂતા ॥ સર્વાદિશો દધતિ જ્ઞાનિ
 સહસ્રરશ્મિ, પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુન્દશુરજાલમ્ ॥ ૨૨ ॥

अर्थ:—हे नाथ ! लोकने विषे (स्त्रीणांशतानि के०) स्त्रीजना शङ्कमाएटले घणी स्त्रीयो, ठे, ते स्त्रीयो, (शतशःके०) शङ्कमो गमे नाना प्रकारना स्वरूप वाला एवा (पुत्रान् के०) पुत्रोने (जनयंति के०) जन्म आपे ठे खरी, परंतु ते (अन्या के०) बीजी (जननी के०) माता जे ठे, ते (त्वष्टुप मं के०) तमारी उपमा देवाय एवा (सुतं के०) पुत्रने (नप्रसूता के०) उत्पन्न करी शक्ती नथी. त्यां दृष्टांत कहे ठे, के (सर्वादिशः के०) सर्वे मली आठ दिशाजं जे ठे, ते (जानि के०) अश्विन्यादिक नक्षत्रोने (दधति के०) धारण करे ठे, परंतु (प्राच्येवदिक् के०) एक मात्र पूर्वदिशाज (स्फुरदंशुजालं के०) देदीप्यमान ठे किरणजाल जेनां एवो अने (सह स्र के०) हजार ठे (रश्मिं के०) किरणो जेमनां एवा सूर्यने (जनयति के०) उत्पन्न करे ठे. अर्थात् जेम एक पूर्वदिशि सूर्यनी जननी ठे, तेम एक तमारी माताज तमारा सरखा सुपुत्रनी जननी ठे ॥ ११ ॥

हवे प्रभुनी परमपुरुषत्वे करीने स्तुति करे ठे:

त्वामामनंति मुनयः परमं पुमांस, मादित्यवर्णमम
लं तमसः परस्तात् ॥ त्वामेव सम्यगुपलज्य जयं
ति मृत्युं, नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनीन्द्र ! पंथाः ॥१३॥

अर्थ:—(मुनीन्द्र के०) हे मुनीन्द्र ! जे (मुनयः के०) महर्षि एवा सा धु जनो ठे, ते (त्वां के०) तमोने (तमसः के०) अंधकाररूप दुरित, ते नी (परस्तात् के०) आगल (आदित्य के०) सूर्यना सरखा (वर्ण के०) कांतिवाला एवा अने रागद्वेष रहितपणें करीने (अमलं के०) निर्मल (परमंपुमांसं के०) परम पुमान् एटले निःकर्म सिद्ध एवाने (आमनंति के०) कहे ठे. तथा (त्वामेव के०) तमोने (सम्यक् के०) रूढे प्रकारें (उप लज्य के०) निश्चयत्वे करी जाणीने, ते महर्षियो (मृत्युं के०) मृत्युने (ज यंति के०) जीते ठे. माटें (अन्यः के०) बीजो कोइ (शिवःके०) निरुपद्रव एवो (शिवपदस्य के०) मोक्षपदनो (पंथाःके०) मार्ग, (न के०) नथी ॥१३॥

हवे सर्व देवना नामें करीने जिनने स्तवे ठे.

त्वामव्ययं विष्णुमचित्यमसंख्यमाद्यं, ब्रह्माण्मी

श्वरमनंतमनंगकेतुम् ॥ योगीश्वरं विदितयोगमने
कमेकं, ज्ञानस्वरूपममलं प्रवदंति संतः ॥ १४ ॥

अर्थः—हे प्रजो! (त्वां के०) तमोने (संतः के०) संत पुरुषो जे ठे, ते (प्रवदंति के०) आ प्रमाणें कहे ठे. जे तमें (१) (अव्ययं के०) काय रहित ठो एटले सदास्थिरैकस्वभावी ठो. वली (२) (विभुं के०) परम ऐश्वर्यें करीने विशेषें शोजो ठो, अथवा कमोन्मूलन समर्थ ठो. (३) (अचिंत्यं के०) चिंतवन थइ शकें नहीं एवा महिमावंत ठो, अथवा तमारं स्वरूप कोइथी कदा य नहीं एवा ठो. (४) (असंख्यं के०) गुणोनी संख्या रहित ठो, एटले तमारा गुणोनी संख्या थइ शके नहीं एवा ठो. अथवा संख्य एटले शुरू ते जेने (अ के०) नथी एवा ठो (५) (आद्यं के०) लोकसृष्टि हेतु पणायें करी आद्यमां ठो, अथवा आद्य तीर्थकर ठो. अथवा पंच परमेष्ठिमध्ये आद्य ठो. (६) (ब्रह्माणं के०) अनंत आनंदें करी सर्वथकी अधिक वृद्धि वाला ठो, माटें ब्रह्म ठो, निवृत्तिरूप ठो. (७) (ईश्वरं के०) ईश्वरशील ठो, सर्व देवना ईश्वर ठो. (८) (अनंतं के०) ज्ञानदर्शनना योगथी अनंत ठो, अथवा अंत रहित ठो. (९) (अनंगकेतुं के०) कामदेवने ठेदवा पणायें करीने केतु ठो. एटले जेम जगतनो नाश करवाने केतु जे पूंठरीयो तारो ते कारणभूत ठे, तेम तमें पण कंदर्पना नाश करवाने कारणभूत ठो. (१०) (योगीश्वरं के०) योगी एटले मन, वचन अने कायारूप व्यापारने जीतनारा एवा जे सामान्यकेवली तेना ईश्वर ठो. (११) (विदितयोगं के०) विदित एटले ज्ञात ठे, अवगत ठे ज्ञान, दर्शन, चारित्ररूप योग हस्तामलकवत् जेने अथवा ज्ञानी पुरुषोयें तमाराथकी अष्टविध योग जाण्यो ठे एवा ठो, तथा (१२) (अनेकं के०) ज्ञानें करी सर्वगत होवाथी सर्वव्यापक ठो, माटें पर्यायथी अनेक ठो, (१३) (एकं के०) अद्वितीय उत्तमोत्तम ठो, अथवा जीव द्रव्या पेदायें द्रव्यथकी एक ठो अने अनन्य स्वरूपपणुं ठे. (१४) (ज्ञानस्वरूपं के०) द्वायिक केवलज्ञान रूपत्व ठो, माटें द्वायिक स्वरूपी ठो. (१५) (अमलं के०) अष्टादश दोषरूप पापमल रहित ठो ॥ १४ ॥

हवे बीजो अर्थ करी बीजा देवने नामें जिननी स्तुति करे ठे.

बुधस्त्वमेव विबुधार्चितबुद्धिबोधात्, त्वं शंकरोसि

श्रुवनत्रयशंकरत्वात् ॥ धातासि धीर ! शिवमार्गविधे
विधानात्, व्यक्तं त्वमेव जगवन् ! पुरुषोत्तमोऽसि ॥ १५ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (विबुधार्चितबुद्धिबोधात् के०) देवताज्ये अर्चित एटले
पूजित कस्यो ते केवलज्ञाननो बोध जेमनो माटें (त्वमेव के०) तमेंज (बुद्धः
के०) बुद्ध देवता ठो, एटले ज्ञानतत्त्वी ठो तथा (श्रुवनत्रयशंकरत्वात् के०)
त्रण श्रुवनने सुखना करनार होवाथी (त्वं के०) तमें (शंकरोसि के०)
शंकर देवता ठो. अन्यपक्षमां जे शंकर देवता ठे ते तो नम्र, कपाली,
जैरव, संहारक, तेणें करीने ते यथार्थनामा शंकर नथी. तथा (धीर के०)
हे धीर ! तमेंज (शिवमार्ग के०) मोक्षमार्ग तेनो (विधेः के०) रत्नत्रय
योगरूप क्रिया तेना (विधानात् के०) निःपादन करवाथकी (धाताके०)
विधाता एटले संपन्न (असि के०) ठो. अर्थात् तमेंज ब्रह्मदेव ठो, अन्य
पक्षमां जे ब्रह्मा ठे. ते तो जरु ठे, अने तेणें तो वेदोपदेशथकी नरक
पथ उघाड्यो ठे, ते माटें यथार्थ ते ब्रह्मा नथी. वली (जगवन् के०) हे
जगवन् ! (त्वमेव के०) तमेंज (व्यक्तं के०) प्रगटपणे (पुरुषोत्तम के०) पुरुषो
त्तम ते नारायण देव, (असि के०) ठो. अन्यपक्षमां जे पुरुषोत्तम कृष्ण
ठे, ते तो सर्वत्र कपटवशथकी यथार्थ पुरुषोत्तम नथी ॥ १५ ॥

हवे वली फरीने जिनने नमस्कार करतो ठतो कहे ठे.

तुज्यं नमस्त्रिश्रुवनार्तिहराय नाथ, तुज्यं नमः क्षि
तितलामलज्रूषणाय ॥ तुज्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्व
राय, तुज्यं नमोजिन ! ज्वोदधिशोषणाय ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (त्रिश्रुवनार्तिहराय के०) त्रण श्रुवननी
आर्त्ति जे पीना तेने हरण करनारा एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमःके०)
नमस्कार हो. तथा (क्षितितल के०) पृथिवीतल तेने विषे (अमल के०)
निर्मल (ज्रूषणाय के०) अलंकाररूप ठो अथवा पृथिवीतल जे पाताल
अने अमल जे स्वर्ग तेना ज्रूषणरूप एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः
के०) नमस्कार हो. तथा (त्रिजगतः के०) त्रण जगतना (परमेश्वराय
के०) प्रकृष्ट प्रभु एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार हो.

તથા (જિન કેળ) હે શ્રીવીતરાગ ! (ઝવોદધિ કેળ) સંસારરૂપ સમુદ્ર, તેને (શોષણાય કેળ) શોષણ કરનારા એવા (તુન્યં કેળ) તમોને (નમઃ કેળ) નમસ્કાર હો. અહીંયાં તુન્યં એ એક વચન ગ્રહણ કહ્યું છે, તે સર્વ અન્ય દેવોના નિષેધ સૂચનાર્થ કહ્યું છે ॥ ૨૬ ॥

હવે નિંદાસ્તુતિ કહે છે.

કોવિસ્મયોઽન્ન યદિ નામ ગુણૈરશેષૈ, સ્ત્વં સંશ્રિતો
નિરવકાશતયા મુનીશ ! ॥ દોષૈરુપાત્તવિવિધાશ્રયજા
તર્ગૈઃ, સ્વપ્નાંતરેપિ ન કદાચિદપીક્ષિતોસિ ॥ ૨૭ ॥

અર્થઃ—(મુનીશ કેળ) હે મુનિયોના ઈશ્વર ! (નામ કેળ) નામ એ પદ જે છે, તે કોમલામંત્રણમાં છે. (યદિ કેળ) યદિશબ્દ અંગીકારાર્થમાં છે. (ત્વં કેળ) તમે (અશેષૈઃ કેળ) સમગ્ર એવા (ગુણૈઃ કેળ) ગુણોયેં (નિરવકાશતયા કેળ) નિરંતરપણે (સંશ્રિતઃ કેળ) રૂઢા પ્રકારે આશ્રય કરાવેલા હો (અન્ન કેળ) અને વિષે (કોવિસ્મયઃ કેળ) શું આશ્ચર્ય ? અર્થાત્ કાંઈ નહિં. અને (ઉપાત્ત કેળ) ગ્રહણ કરેલા એવા જે (વિવિધાશ્રય કેળ) વિવિધ આશ્રયો, તેણે કરીને (જાત કેળ) ઉત્પન્ન થયા એવા (ગર્ગૈઃ કેળ) ગર્વરૂપ અવગુણ તેના (દોષૈઃ કેળ) દોષોયેં કરીને સહિત એવા જનોયેં તમો (સ્વપ્નાંતરેપિ કેળ) સ્વપ્નાંતરને વિષે પણ (કદાચિદપિ કેળ) ક્યારેં પણ (નદિક્ષિતોસિ કેળ) જોયેલા નથી ॥ ૨૭ ॥

હવે કેટલાએક પ્રાતિહાર્યને પ્રગટ કરતો જિનની સ્તુતિ કરે છે.

ઉચ્ચૈરશોકતરુસંશ્રિતમુન્મયૂર્લ, માજ્ઞાતિ રૂપમમ
લં ઝવતોનિતાંતમ્ ॥ સ્પષ્ટોલ્લસત્કિરણમસ્તતમો
વિતાનં, વિંબં રવેરિવ પયોધરપાર્શ્વવર્તિ ॥ ૨૮ ॥

અર્થઃ—હે જિન ! આઠ પ્રાતિહાર્યમાંહેલો પ્રથમ પ્રાતિહાર્ય, (ઉચ્ચૈરશોકતરુ કેળ) પ્રજુના અંગથકી બાર ગુણો ઝંચો એવો જે અશોકવૃક્ષ તેને વિષે (સંશ્રિતં કેળ) આશ્રય કરીને રહેલું અર્થાત્ અશોકની નીચેં બેઠેલા હો, તે સમયેં (મુન્મયૂર્લ કેળ) ઝંચા છે અધિક છે મયૂર્લ એટલે કિરણો જેનાં એલું (ઝવતઃ કેળ) તમારું (રૂપં કેળ) શરીર તે (નિતાંતં

કે૦) અત્યંત (અમલં કે૦) નિર્મલ (આજ્ઞાતિ કે૦) શોજે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે, કે (સ્પષ્ટોદ્ભવસત્કિરણં કે૦) પ્રગટ ઝંચાં ગયેલાં છે કિરણો જેનાં એવું (રવેઃ કે૦) સૂર્ય જે તેનું (બિંબં કે૦) બિંબ જે છે, તે (પયોધર કે૦) મેગ, તેના (પાર્શ્વવર્તિ કે૦) પાર્શ્વમાં વર્તતું એટલે પાસેં રહ્યું થકું (શ્વ કે૦) જેમ હોય નહિં? એટલે સૂર્ય પોતાનાં પ્રકાશિત કિરણો વડે કરીને (અસ્તતમોવિતાનં કે૦) અંધકારના સમૂહને અસ્ત કરી નાખીને એટલે નાશ કરીને શોજાને પામે છે, તેમ તમે અશોકવૃક્ષની નીચેં બેઠા થકા શોજાને પામો છો ॥૧૬॥

હવે વલી પણ જગવંતના શરીરનું વર્ણન કરે છે.

સિંહાસને મણિમયૂર્વશિસ્વાવિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ
વપુઃ કનકાવદાતમ્ ॥ બિંબં વિચદ્રિલસદંશુલતા
વિતાનં, તુંગોદયાદિશિરસીવ સહસ્રરશ્મેઃ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—હે દેવ ! (મણિ કે૦) મણિયો તેનાં (મયૂર્વ કે૦) કિરણો, તેની (શિલા કે૦) પંક્તિયો, તેણેં કરીને (વિચિત્રે કે૦) ચિત્ર વિચિત્ર એવું (સિંહાસને કે૦) સિંહોપલક્ષિત આસન, તેને વિષે (કનક કે૦) સુવર્ણ તેના સરખું (અવદાતં કે૦) મનોહર એવું (તવ કે૦) તમારું વપુઃ કે૦) શરીર, તે (વિભ્રાજતે કે૦) વિશેષેં કરી શોજે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે:—(તુંગં કે૦) ઝંચો એવો જે (ઉદયાદિ કે૦) ઉદયાચલ પર્વત તેના (શિરસિ કે૦) શિર ઉપર જે (વિચત્ કે૦) આકાશ તેને વિષે જેનાં (વલસત્ કે૦) ઝલોત માન (અંશુ કે૦) કિરણો તેની (લતા કે૦) શાખાઝં તેનો (વિતાનં કે૦) સમૂહ છે જેને એવો (સહસ્રરશ્મેઃ કે૦) સૂર્ય જે તેનું (બિંબં કે૦) બિંબ તે (શ્વ કે૦) જેમ શોજાને પામે છે, તેમ પ્રગટું શરીર સિંહાસન ઉપર શોજાને પામે છે ॥ ૧૭ ॥

હવે ફરી પણ પ્રકારાંતરેં જગવાનના શરીરનું વર્ણન કરે છે.

કુંદાવદાતચલચામરચારુશોજં, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ
કલધૌતકાંતમ્ ॥ ઉદ્યજાંકશુચિનિર્ઝરવારિધાર,
મુઞ્ઞૈસ્તટં સુરગિરેરિવ શાતકૌંજમ્ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (કુંદ કેળ) મોઘરાનાં પુષ્પ,તેના સરસાં (શ્રવદાત કેળ)હ
જ્જ્વલ અને (ચલ કેળ)ચંચલ ઇટલે ઇંદ્રાદિકેં વીંજેલાં એવાં જે (ચામર કેળ)બે
ચામરો તેણેં કરીને (ચારુશોજં કેળ)મનોહર હે શોજા જેની એવું, અને (કલ
ધૌતકાંતં કેળ) સુવર્ણના સરસું મનોહર એવું (તવ કેળ) તમારું (વપુઃ કેળ)
શરીર, તે (વિજ્ઞાજતે કેળ) વિશેષેં કરી શોજે હે, ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે હે. (હ
દ્યત્ કેળ) હૃદય પામેલો એવો (શશાંક કેળ) ચંદ્રમા તેના સરસું (શુચિ
કેળ) નિર્મલ અને (નિર્ઝર કેળ) નિર્ઝરણાની (વારિધારં કેળ) જલ
ધારા જેને વિષે વહી રહ હે એવું (શાતકૌંજં કેળ) સુવર્ણમય જે (સુરગિરેઃ
કેળ) મેરુપર્વત તેનું (હૃદયેઃ કેળ) હંચું એવું (તટં કેળ) તટ ઇટલે શિખર તે
જેમ શોજે હે (શ્વ કેળ) તેની પેરેં તમારું શરીર પણ શોજે હે ॥ ૩૦ ॥

હવે ઢત્રત્રયનામા પ્રાતિહાર્યને વર્ણન કરતો ઠતો કહે હે.

ઢત્રત્રયં તવ વિજ્ઞાતિ શશાંકકાંત, મુદ્ધૈઃસ્થિતં સ્થ
ગિતજ્ઞાનુકરપ્રતાપમ્ ॥ મુક્તાફલપ્રકરજાલવિદ્ય
શ્શોજં, પ્રખ્યાપયત્રિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્ ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:-હે પ્રજો ! (શશાંકકાંતં કેળ) ચંદ્રમાના સરસું મનોહર એવું
(હૃદયેઃસ્થિતં કેળ) તમારી ઉપર રહું અને (સ્થગિતજ્ઞાનુકરપ્રતાપં કેળ) ઢાં
કી દીધો હે સૂર્યના કિરણોનો પ્રતાપ જેણેં એવું તથા (મુક્તાફલ કેળ) મો
તી તેના (પ્રકર કેળ) સમૂહ તેની (જાલ કેળ) રચના, તેણેં કરીને (વિદ્ય
શ્શોજં કેળ) વિશેષેં કરી વૃદ્ધિ પામી હે શોજા જેનીએવું, (ત્રિજગતઃ
કેળ) ત્રણ જગત્ જે હે તેનું (પરમેશ્વરત્વં કેળ) પરમેશ્વરપણું તેને (પ્ર
ખ્યાપયત્ કેળ) પ્રકર્ષેં કરીને જણાવનારું એવું (તવ કેળ) તમારું (ઢત્ર
ત્રયં કેળ) ઢત્રત્રય જે હે, તે (વિજ્ઞાતિ કેળ) શોજે હે ઇટલે તમોને ઢ
પ્રાતિઢત્ર એવાં ત્રણ ઢત્ર જે ધરાય હે, તે ત્રણ જગતનું પ્રજુત્વ પ્રખ્યાપન
કરે હે. તિહાં એક ઢત્રેં કરી પાતાલ લોકનું પ્રજુત્વ સૂચન કરાયહે, બી
જા ઢત્રેં કરી મૃત્યુલોકનું સ્વામિત્વ સૂચન કરાય હે, અને ત્રીજા ઢત્રેં ક
રી દેવલોકનું સ્વામિત્વ સૂચન કરાય હે ॥ ૩૧ ॥

હવે અતિશય દ્વારાયેં જિનને સ્તુતિ કરતો ઠતો કહે છે.

ઊન્નિઙ્ઘેમનવપંકજપુંજકાંતિ, પર્યુદ્ધસન્નખમયૂઃ
શિખાઞ્જિરામૌ ॥ પાદૌ પદાનિ તવ યત્ર જિનેંઙ્ઘ !
ધત્તઃ, પદ્માનિ તત્ર વિબુધાઃ પરિકલ્પયંતિ ॥૩૨॥

અર્થ:- (જિનેંઙ્ઘ કે) હે જિનેંઙ્ઘ ! (ઊન્નિઙ્ઘ કે) વિકસિત (દેમ કે) સુવર્ણનાં (નવ કે) નવસંખ્યા છે જેની અથવા નવીન એવાં (પંકજ કે) કમલ, તેના (પુંજ કે) સમૂહ તેની (કાંતિ કે) યુતિ તેણે કરિને (પર્યુદ્ધસત્ કે) ચારે તરફ ઊઠાતાં એવાં, (નખમયૂઃ કે) પરમેશ્વરના પગના નખ તેનાં જે કિરણો તેની (શિખા કે) પ્રકાશપંક્તિ જેને આસમંતાત્ જાગમાં ફેલી રહી છે તેણે કરિને (અઞ્જિરામૌ કે) મનોહર એવાં (તવ કે) તમારાં (પાદૌ કે) ચરણો તે, (યત્ર કે) જે જૂમિને વિષે (પદાનિ કે) ગમનનાં સ્થાનકપ્રત્યે (ધત્તઃ કે) ધારણ કરે છે. (તત્ર કે) તે સ્થાને વિષે (વિબુધાઃ કે) દેવતા (પદ્માનિ કે) કમલોને (પરિકલ્પયંતિ કે) રચના કરે છે. એટલે બે કમલ ચરણની નીચેં અને સાત કમલ માર્ગમાં રહે છે. અહીં નખ કમલની કાંતિ દર્પણ સદૃશ છે, અને દેવતા (યત્ર) રહેલાં એવાં સુવર્ણકમલની કાંતિ પીત છે, તે બેહુના મલવાથી ચરણોનો વિચિત્ર વર્ણ થયો ॥ ૩૨ ॥

હવે એક અતિશયેં કરીને બીજાંને ઉત્કેષ કરતા ઉપસંહાર કરે છે.

ઇહં યથા તવ વિઙ્ઘ્રૂતિરઙ્ઘ્રૂજિનેંઙ્ઘ !, ધર્મોપદેશનવિ
ધૌ ન તથા પરસ્ય ॥ યાદકૂ પ્રજ્ઞા દિનકૃતઃ પ્રહતાંધ
કારા, તાદૃક્તોગ્રહગણસ્ય વિકાશિનોપિ ॥ ૩૩ ॥

અર્થ:- (જિનેંઙ્ઘ કે) હે સામાન્ય કેવલીને વિષે ઇંઙ્ઘ તુલ્યા! હુર્ગતિયેં પરુતા પ્રાણીનેં ધરી રાખે એવો જે શ્રુત ચારિત્ર લક્ષણ (ધર્મ કે) ધર્મ, તે ધર્મના (ઉપદેશનવિધૌ કે) ઉપદેશ વિધિને વિષે એટલે ઉપદેશ કરવાના સમયને વિષે, (ઇહં કે) એ પૂર્વેં કહી એવી (તવ કે) તમારી (વિઙ્ઘ્રૂતિઃ કે) અતિશયની સંપદા તે, (યથા કે) જે પ્રકારેં (અઙ્ઘ્રૂત કે)

ચંદ્ર (તથા કેળ) તેવી (પરસ્ય કેળ) બીજા જે હરિહરાદિક દેવો છે, તેની (ન કેળ) નથી થતી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે જેમ (પ્રહત કેળ) પ્રકર્ષે કરી હાળ્યો છે (અંધકારા કેળ) અંધકાર જેણે એવી (દિનકૃતઃ કેળ) સૂર્ય જે તેની (યાદકૂપ્રજા કેળ) જેવી કાંતિ છે, (તાદૃક્ કેળ) તેવી કાંતિ, (વિકાશિનોપિ કેળ) પ્રકાશિત થયેલા એવા (ગ્રહગણસ્ય કેળ) જૌમાદિક જે ગ્રહના સમૂહ તેની પ્રજા (કુતઃ કેળ) ક્યાંથી હોય ? એટલે સર્વથા નજ હોય. અર્થાત્ દેશના સમયે જે અશોક વૃદ્ધાદિક આઠ મહા પ્રાતિહાર્ય તથા ચોત્રિશ અતિશયવાલી એવી તમારી જે સમૃદ્ધિ છે, તેવી હરિહર બ્રહ્માદિકની ક્યાંથી હોય ? કારણ કે એમને સરાગપણાને લીધે કર્મદાયપણું નથી તે કર્મદાય વિના ઉત્તમોત્તમતાને પમાય નહીં. અને ઉત્તમોત્તમતા વિના પ્રાતિહાર્યાદિક સમૃદ્ધિનો અજાવજ હોય છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જિનને ગજજયહર દર્શાવતો ઠતો કહે છે.

શ્ચ્યોતન્મદાવિલવિલોલકપોલમૂલ, મત્તઞ્રમદ્ઞ્રમ
રનાદવિવૃદ્ધકોપમ્ ॥ એરાવતાઞ્નમિઞ્નમુદ્ધતમાપતંતં,
દૃષ્ટ્વા જયં જવતિ નો જવદાશ્રિતાનામ્ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (શ્ચ્યોતત્ કેળ) ઝરતો એવો (મદ કેળ) મદ તેણે કરીને (આવિલ કેળ) કલુષ થયેલા એવા અને (વિલોલ કેળ) ચંચલ એવા જે (કપોલમૂલ કેળ) ગંભીરજલ જે ગંભીરપ્રદેશ તેણે કરીને (મત્ત કેળ)મદોન્મત્ત થયેલો એવો અને (ઞ્રમત્ કેળ) અહિં તહિં ઞ્રમણ કરનારા એવા જે (ઞ્રમર કેળ) ઞ્રમરાઈ તેના (નાદ કેળ) ઝંકારશબ્દ તેણે કરીને (વિવૃદ્ધકોપ કેળ) વૃદ્ધિ પામ્યો છે ક્રોધ જેને એવો અને (એરાવતાઞ્ન કેળ) એરાવત હાથીના સરસીઠે આજ્ઞા એટલે કાંતિ જેની એવો અને (જુદ્ધતં કેળ) અવિનીત એટલે અંકુશાદિક શસ્ત્રને અવગણના કરતો એવો જે (જ્ઞં કેળ) હસ્તી, તેને (આપતંતં કેળ) સન્મુખ આવતા એવાને (દૃષ્ટ્વા કેળ) જોઈને(જવત્ કેળ) તમારા (આશ્રિતાનાં કેળ) આશ્રય કરીને રહેલા એવા જનોને અર્થાત્ તમારા જન્મજનો જે છે તેને, (જયં કેળ) જયજે છે, તે (નોજવતિ કેળ) નથી થતું ॥૩૪॥

हवे सिंहजयापहारी जगवानने दर्शावतो ठतो कहे ठे.
जिन्नेजकुंजगलज्ज्वलशोणिताक्त, मुक्ताफलप्रक
रज्जुषितज्जूमिजागः ॥ बद्धक्रमः क्रमगतं हरिणाधि
पोऽपि, नाक्रामति क्रमयुगाचलसंश्रितं ते ॥ ३५ ॥

अर्थः—(जिन्न के०) जेदन करेला एवा जे (इजकुंज के०) हस्तीनां कुं
जस्थल, तेथकी (गलत् के०) नीचें खऱ्या, पड्या एवा (उज्ज्वल के०) उ
ज्ज्वल ते रक्त श्वेत वर्ण युक्त एवा (शोणिताक्त के०) रुधिर व्याप्त एट
ले लोहीथी खरमायेला एवा (मुक्ताफलप्रकर के०) मुक्ताफलना समूह
तेणें करीने (जूषित के०) शोजाव्यो ठे (जूमिजागः के०) पृथिवीनो जाग
जेणें तथा (बद्धक्रमः के०) कीलित ठे क्रम एटले पाद जेना एवो (हरि
णाधिपोऽपि के०) अरण्य पशुर्जनो अधिप जे सिंह ते पण (ते के०) तमा
रा (क्रमयुगाचल के०) चरणयुगरूप पर्वत तेने (संश्रितं के०) आश्रय क
रीने रह्यो एवो पुरुष, जो ते सिंहनी (क्रम के०) फाल तेने विषे (गतं
के०) प्राप्त थयो होय तो पण तेने ते सिंह (नाक्रामति के०) प्रहार क
रवाने दोस्तो नथी, एटले हे प्रजो ! तमारा आश्रित जनोने पूर्वोक्त वि
शेषणावालो सिंह पण पराजव करतो नथी ॥ ३५ ॥

हवे दावानल जयने दलन करतो ठतो स्तवे ठे.

कल्पांतकालपवनोद्धतवन्धिकल्पं, दावानलं ज्व
लितमुज्ज्वलमुत्फुल्लिगम् ॥ विश्वं जिघत्सुमिव संसृ
खमापतंतं, त्वन्नामकीर्तनजलं शमयत्यशेषम् ॥ ३६ ॥

अर्थः—हे कर्मकाननाम्ने ! (कल्पांतकाल के०) प्रलय कालनो जे (पवन
के०) वायरो तेनी सहायतायें करीने (उद्धत के०) जोरमां आवी गयेलो
एवो जे (वन्धिक के०) अग्नि तेना (कल्पं के०) सदृश एवो अने (ज्वलितं
के०) जाज्वल्यमान थयेलो अने (उज्ज्वलं के०) उज्ज्वल अने (उत्फुल्लि
गं के०) उंचा गंया ठे तणखा जेना एवो तथा (अशेषं के०) समस्त (वि
श्वं के०) जगत् तेने (जिघत्सुमिव के०) जाणें गद्दी जवाने इच्छा
करतो होय नहीं ? एवो जे (दावानलं के०) वनमां लागेलो अग्नि ते

અચાનક (સંમુખં કે०) સન્મુખ (આપતંતં કે०) આવી પ્રાપ્ત થયો તેને (ત્વન્નામકીર્તનજલં કે०) તમારા નામનું જે કીર્તન કરવું, તે રૂપ જલ તે (અ શેષં કે०) નિરવશેષ એવા અગ્નિને (શમયતિ કે०) શાંત કરી મૂકે છે. ઇટલે વિશ્વને બાકી નાશવાની ઇચ્છા કરનારો એવો જે દાવાગ્નિ, તે પણ તમારા નામ સ્મરણરૂપ જલેં કરીને શાંતતાને પામે છે, એવો તમારા કીર્તનનો પ્રજાવ છે, તેવારેં તમારી આજ્ઞાદિક પાલવાથી શું સર્વોત્કૃષ્ટતા પ્રાપ્ત ન થાય? ॥૩૬॥

હવે ઊરગજય નિવારણ કરતો ઠતો કહે છે.

રક્તેક્ષણં સમદકોકિલકંઠનીલં, ક્રોધોદ્ધતં ફણિન
મુત્ત્ફણમાપતંતમ્ ॥ આક્રામતિક્રમયુગેન નિરસ્ત
શંક, સ્ત્વન્નામનાગદમની હૃદિ યસ્ય પુંસઃ ॥ ૩૭ ॥

અર્થઃ—(રક્તેક્ષણં કે०) રાતાં છે નેત્ર જેનાં એવો અને (સમદ કે०) મદોન્સત્ત એવો તથા (કોકિલ કે०) કોકિલ તેનો (કંઠ કે०) કંઠ તેના સરખો (નીલં કે०) શ્યામવર્ણવાલો એવો અને (ક્રોધોદ્ધતં કે०) ક્રોધેં કરીને ઉદ્ધત થયેલો તથા (મુત્ત્ફણં કે०) ઝંચી કરેલી છે ફણા જે છે એવો જે (ફણિનં કે०) સર્પ તે (આપતંતં કે०) ઝતાવલો સન્મુખ આવતો હોય તેને પણ (નિરસ્તશંકઃ કે०) શંકા રહિત થયો થકો પો તાના (ક્રમયુગેન કે०) ચરણયુગલેં કરીને (આક્રામતિ કે०) ઝલ્લંઘન કરે છે. તે કયો પુરુષ ઝલ્લંઘન કરે છે? તો કે (યસ્ય કે०) જે (પુંસઃ કે०) પુરુષના (હૃદિ કે०) હૃદયને વિષે (ત્વન્નામ કે०) તમારા નામ રૂપ જે (નાગદમની કે०) નાગદમનીનામેં ઔષધિ ઝરેલી છે, તે તમારા નામરૂપ નાગદમની ઔષધિયેં કરીને ઝગ્ર સર્પના ઝયથકી પણ નિઃશં કિત થાય છે ॥ ૩૭ ॥

હવે રણજયાપહરણ કરતો ઠતો કહે છે.

વલ્ગત્તુરંગગજગર્જિતઝીમનાદ, માઝૌ બલં બલ
વતામપિપ્પૂતીનામ્ ॥ ઝદ્યદિવાકરમયૂશ્વશિશ્વાપ
વિધં, ત્વત્કીર્તનાત્તમશ્વાશુ ઝિદામુપૈતિ ॥ ૩૮ ॥

અર્થઃ—જે (આઝૌ કે०) સંગ્રામને વિષે (વલ્ગત્ કે०) યુદ્ધ કરતા

एवा (तुरंग के०) घोडा ते जेने विषे दोमी रह्या ठे अने (गज के०) हस्ती तेनी (गर्जित के०) गर्जना तेणें करी (जीम के०) जयंकर ठे (नादं के०) शब्दो जेने विषे एवुं (बलवतामपिभूपतीनां के०) अतिशय बलवान् राजाउं तेनुं पण (बलं के०) सैन्य ते (त्वत्कीर्तनात् के०) तमारा नामना कीर्तिनथकी (आशु के०) शीघ्र (जिदां के०) जेदने (उपैति के०) पामे ठे, एटले तरत नाशी जाय ठे, ते कोनी पेटें ? तो के (उद्यद्दिवाकर के०) उदय थयेलो एवो जे सूर्य, तेनां (मयूख के०) किरणो तेनी (शिखा के०) शिखाउं तेणें करीने (अपविर्द्धं के०) उत्क्रिस्त एटले जेदन थयेलुं एवुं (तमः के०) अंधकार तेज (इव के०) जेम होय नहीं ? अर्थात् सूर्यकिरणोर्यें करीने जेम अंधकार नाश पामे ठे, तेम तमारा नाम ग्रहण प्रज्ञावथकी शत्रुनुं सैन्य संग्रामने विषे पलायन थाय ठे ॥ ३६ ॥ हवे वढी पण प्रकारांतरें करीने संग्रामजयने निरास करतो बतो कहे ठे.

कुंताग्रजिन्नगजशोणित वारिवाह, वेगावतारतरणा
तुरयोधजीमे ॥ युद्धे जयं विजितदुर्जयजेयपक्षा,
स्त्वत्पादपंकजवनाश्रयिणो लजंते ॥ ३७ ॥

अर्थः—(कुंत के०) बरढी, तेमना (अग्र के०) अग्रजाग जे अणी तेणें करी (जिन्न के०) जेदेला एवा (गज के०) हस्ती तेना (शोणित के०) रुधिररूप (वारिवाह के०) जलना प्रवाह तेने विषे जे (वेगाव तार के०) उतावलुं प्रवेश थवुं एटले रुधिररूप पाणीमां तणाइ जवाने तैयार थयेला तेमांथी (तरणातुर के०) फरी पाठा तरी नीकलवाने आतुर थयेला एवा जे (योध के०) सुजटो तेणें करीने (जीमे के०) जयं कर देखातुं एवुं (युद्धे के०) युद्ध तेने विषे पण (स्वत्पाद के०) तमारा चरणारविंद ते रूप जे (पंकजवन के०) कमलवन तेने (आश्रयिणः के०) आश्रय करीने रह्या एवा जे पुरुष, (दुर्जय के०) नहीं जीताय एवा जे (जेयपक्षाः के०) शत्रुना वर्गो ते जेमणें (विजित के०) जीत्या ठे एवा बतो (जयं के०) जयने (लजंते के०) पामे ठे ॥ ३७ ॥

हवे समुद्रजय निरास करतो बतो कहे ठे.

अंजोनिधौ दुजितजीषणनक्रचक्र, पाठीनपीठजय

દોલ્બણવાડવાઘૌ ॥ રંગત્તરંગશિખરસ્થિતયાન પાત્રા,
સ્નાસં વિહાય ઝવતઃ સ્મરણાદ્બ્રજંતિ ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:- (હુન્નિત કેળ) હોજ પમાડ્યા છે (ઝીણ કેળ) મહાઝયંકર
એવા (નક્રચક્રપાઠીનપીઠ કેળ) નક્ર ચક્ર અને પાઠીનપીઠ ઇટલે મત્સ્ય
વિશેષ જીવ જેને વિષે એવા તથા (ઝયદ કેળ) ઝય ઉત્પન્ન કરનારો એવો
ઢલ્બણ કેળ) ઝયંકર છે (વામવાઘૌ કેળ) વામવાઘિ જેને વિષે એવા
(અંજોનિઘૌ કેળ) સમુદ્રને વિષે (રંગત્ કેળ) ડલતા એવા (તરંગ કેળ) તરંગો
તેનાં (શિખર કેળ) શૃંગો તેની ડપર (સ્થિત કેળ) રહ્યું છે (યાનપાત્રા કેળ)
વહાણ જેમનું એવા પુરુષો જે છે, તે (ઝવતઃ કેળ) તમારા (સ્મરણાત્ કેળ)
સ્મરણથી (ત્રાસં કેળ) ત્રાસને (વિહાય કેળ) ત્યાગ કરીને સમુદ્ર પારને
(બ્રજંતિ કેળ) પામે છે. ઇટલે ઇન્ધિત દ્વીપાંતરને વિષે પહોંચે છે ॥ ૪૦ ॥

હવે રોગઝયને નિવારણ કરતો ઢતો સ્તવે છે.

ઢહૂતઝીણજલોદરઝારઝુઝ્ઝાઃ, શોચ્યાં દશામુપગ
તાશ્ચ્યુતઝીવિતાશાઃ ॥ ત્વત્પાદપંકજરઝોઝ્મૃતદિઘ્ધ
દેહા, મર્ત્યા ઝવંતિ મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:-હે જગન્નાથ! (ઢહૂત કેળ) ઉત્પન્ન થયો એવો (ઝીણ કેળ)
ઝયંકર (જલોદર કેળ) જલયુક્ત હોય છે ડદર જેણે કરીને તેને જલોદર
રોગ કહિયે અને તે જલોદર રોગના (ઝાર કેળ) ઝારે કરીને (ઝુઝ્ઝાઃ કેળ)
વક્ર થયા એવા અને (ચ્યુતઝીવિતાશાઃ કેળ) ત્યાગ કરી છે જીવિતની
આશા જેમણે એવા અને (શોચ્યાં દશામુપગતાઃ કેળ) શોક કરવા યોગ્ય એવી
દશાને પ્રાપ્ત થવા અને (ત્વત્પાદપંકજરઝોઝ્મૃતદિઘ્ધદેહાઃ કેળ) તમારાં
ચરણકમલનું જે રજ તે રૂપ જે અમૃત તેણે કરી લિપ્ત છે અંગ જેમનાં
એવા (મર્ત્યાઃ કેળ) જીવો જે છે તે, (મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ કેળ) કામ
દેવસમાન છે રૂપ જેનું એવા (ઝવંતિ કેળ) હોય છે. અર્થાત્ જેમ અમૃત
લિપ્તદેહી પુરુષ સકલ શારીરિક રોગનાશ કરીને કામદેવ સમાન થાય છે.
તેમ તમારા ચરણારવિંદની રજે કરી લિપ્ત અંગ છે જેનાં એવા જીવ પણ
સકલ રોગઘયે કરીને કામદેવ તુલ્યરૂપવાલા થાય છે ॥ ૪૧ ॥

हवे निगमादि बंधननुं जय टाळतो ठतो कहे ठे.

आपादकंठमुरुशृंखलवेष्टितांगा, गाढं बृहन्निगरु
कोटिनिघृष्टजंघाः ॥ त्वन्नाममंत्रमनिशं मनुजाःस्म
रंतः, सद्यः स्वयं विगतबंधजया जवंति ॥ ४२ ॥

अर्थ:-हे कर्मबंधनरहित ! (आपादकंठं के०) जेना पगथी मांकीने ग
ला पर्यंत (उरुशृंखल के०) महोटी शृंखलाउं तेणें करी (वेष्टितांगा के०)
वेष्टित ठे एटले निबद्ध ठे सर्व अंगो जेमनां एवा अने (गाढं के०) अ
त्यंत (बृहन्निगरुकोटि के०) महोटी वेकीयो तेनी कोटियो जे जीणी अणी
यो तेणें करीने (निघृष्टजंघाःके०) निःशेषपणायें करीने घसाती ठे जंघाउं जेम
नी एवा दुःखित थयेला पुरुषो ठतां (त्वन्नाम के०) तमारुं जे नाम ते रू
प (मंत्र के०) मंत्र जे ठे, तेने (अनिशं के०) रात्रि दिवस अर्थात् निरंत
र (स्मरंतः के०) स्मरण करता एवा (मनुजाः के०) मनुष्यो, ते (सद्यः
के०) तत्काल (स्वयं के०) पोतानी मेलें (विगतबंधजयाः के०) विशेषें
करीने गयुं ठे बंधनजय जेमनुं एवा (जवंति के०) थाय ठे ॥ ४२ ॥

हवे पूर्वोक्त सर्व जयने त्याग करतो ठतो संक्षेपथी कहे ठे.

मत्तद्विप्रेक्षमृगराजदवानलाहि, संग्रामवारिधिमहो
दरबंधनोद्धम् ॥ तस्याशु नाशमुपयाति जयं जिये
व, यस्तावकं स्तवमिमं मतिमानधीते ॥ ४३ ॥

अर्थ:-हे प्रजो ! (यः के०) जे (मतिमान् के०) बुद्धिमान् पुरुष,
(तावकं के०) तमारुं (इमं के०) आ (स्तवं के०) स्तवन जे ठे तेने
(अधीते के०) जणें ठे, (तस्य के०) ते पुरुषने (मत्त के०) मदोन्मत्त
एवो (द्विप्रेक्ष के०) महान् हस्ती अने (मृगराज के०) सिंह, तथा (द
वानल के०) वनाग्नि तथा (अहि के०) सर्प अने (संग्राम के०) सं
ग्राम, अने (वारिधि के०) समुद्र, तथा (महोदर के०) जलोदरादि रो
ग, अने (बंधन के०) बंधीखानुं ए आठ वानां ते थकी (उद्धं के०) उ
त्पन्न थयुं एवुं जे (जयं के०) जय ते (जियेव के०) बीकें करीनेज जे
म होय नहिं ? तेम (आशु के०) शीघ्र उतावळुं (नाशं के०) नाशने

(उपयाति के०) पामे ठे. अर्थात् आ तमारा स्तोत्रना पाठ करनारने
पूर्वोक्त आठ प्रकारना जयनो नाश थाय ठे ॥ ४३ ॥

हवे स्तवनप्रज्ञाव सर्वस्वने कहे ठे.

स्तोत्रस्त्रजं तव जिनेन्द्र ? गुणैर्निबद्धां, जक्त्या मया
रुचिरवर्णविचित्रपुष्पाम् ॥ धत्ते जनो यद्दृक् कंठगता
मजस्त्रं, तं मानतुंगमवशा समुपैति लक्ष्मीः ॥ ४४ ॥
इति जक्तामर नामकस्तोत्रं सप्तमस्मरणम् ॥ ७ ॥

अर्थ:- (जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! (तव के०) तमारी (इह के०) आलो
कने अषे (यः के०) जे (जनः के०) पुरुष, (स्तोत्रस्त्रजं के०) स्तोत्र तेज पद सं
दर्भितपणें करीने जाणे मालाज होय नहिं ? ते स्तोत्ररूप पुष्पमालाने
(कंठगतां के०) पोतानां कंठने विषे (अजस्त्रं के०) निरंतर (धत्ते के०) धा
रण करे ठे, (तं के०) ते (मान के०) चित्तनी उन्नति तेणें करीने (तुंगं
के०) अत्यंत उन्नत थयेलो एवो पुरुष अथवा स्तोत्रना कर्ता श्री मानतुं
गाचार्य जे ठे ते (अवशा के०) अस्वतंत्र एवी जे (लक्ष्मीः के०) स्वर्गपवर्ग
अने सत्काव्यरूप लक्ष्मी तेने, (समुपैति के०) पामे ठे. हवे ते स्तोत्र रूपस्त्र
ज केहवी ठे ? तो के मानतुंगाचार्यनामक एवो (मया के०) हुं जे तेणें (जक्त्या
के०) जक्ति जे श्रद्धा, अथवा पुष्पमालापद्धें जक्ति जे विचित्र रचना तेणें
करीने अने (गुणैः के०) प्रचुना गुणें करीने अथवा पुष्पमालापद्धें गुण जे
सूत्र तेणें करीने (निबद्धां के०) बांधेली ठे, गुंथेली ठे. वल्ली कहेवी
ठे तो के (रुचिर के०) मनोहर एवां (वर्ण के०) बावन अक्षर तेज ठे
(विचित्रपुष्पां के०) चित्र विचित्र पुष्पो जेने विषे अने पुष्पमाला पद्धमां
मनोहर ठे वर्ण जेना एवां विचित्रपुष्पो ठे जेमां एवी ठे. आ स्तोत्रना
अंतमां पुष्पस्त्रज शब्द जे ठे ते अक्षीष्ट शकुनपणायें करी महोत्सवनां
आनंदनो कारणभूत ठे अने लक्ष्मी शब्द जे ठे, ते मांगढ्यवाची ठे, तेणें
करी आ स्तोत्रना पाठ करनार तथा श्रवण करनार पुरुषने आ स्तोत्रनी
समाप्ति पर्यंत कढ्याण परंपरा थारो, एवो जाव ठे ॥ ४४ ॥ इति जक्तामर
स्तोत्रनामक सप्तमस्मरणस्य बालावबोधः समाप्तः ॥ ७ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री कल्याणमंदिरस्तोत्रनामक अष्टमस्मरणं लिख्यते ॥

॥ वसंततिलकावृत्तम् ॥

कल्याणमंदिरमुदारमवद्यजेदि, जीताजयप्रदम्
निंदितमंग्रिपद्मं ॥ संसारसागरनिमज्जदशेषजंतु,
पोतायमानमजिनम्य जिनेश्वरस्य ॥ १ ॥ यस्य स्व
यं सुरगुरुर्गरिमांबुराशेः, स्तोतुं सुविस्तृतमतिर्न
विजुर्विधातुम् ॥ तीर्थेश्वरस्य कमठस्मयधुमकेतो, स्त
स्याहमेष किल संस्तवनं करिष्ये ॥ २ ॥ युग्मम् ॥

अर्थः—(एषः के०) आ प्रत्यह् मूर्ख एवो (अहं के०) हुं सिद्धसेन दिवा
करनामा आचार्य ते (तस्य के०) ते श्रीपार्श्वनाथ (तीर्थेश्वरस्य के०)
तीर्थ जे चतुर्विध संघ तेना ईश्वर तेनुं (किल के०) निश्चै (संस्तवनं के०)
स्तवन जे तेने (करिष्ये के०) करीश, हवे ते श्रीपार्श्वनाथ तीर्थेश्वर केह
वा ठे? तो के (कमठ के०) दश जन्मनो ठे बैरजाव जेने एवो जे कमठ
नामा दैत्य तेनो (स्मय के०) अहंकार तेने विषे (धूमकेतोः के०) पूठनी
या तारा सरखा ठे एटले कमठ दैत्यनो गर्व नाश करवाने धूमकेतु सह
श ठे, बली केहवा ठे? तो के (सुविस्तृतमतिः के०) विस्तार पामी ठे बु
द्धि जेनी एवो (स्वयं के०) पोतें (सुरगुरुः के०) बृहस्पति जे ठे, ते पण
(यस्य के०) जे श्रीपार्श्वनाथना (गरिमा के०) महिमा जे तेनो (अंबुरा
शेः के०) समुद्र तेनुं जे (स्तोत्रं के०) स्तवन तेने (विधातुं के०) करवाने
(नविजुः के०) समर्थ थतो नथी, एवा श्रीपार्श्वनाथनी हुं स्तवना करवाने
क्यांथी समर्थ थाळं? तथापि स्तवना करुं तुं. ते शुं करीने स्तवना करुं
हुं? तो के (जिनेश्वरस्य के०) ते श्रीजिनेश्वर तेना (अंग्रिपद्मं के०)
चरणकमल तेने (अजिनम्य के०) नमस्कार करीने स्तवना करुं तुं. हवे
ते चरणकमल केहवुं ठे? तो के (कल्याणमंदिरं के०) कल्याण एटले
मांगलिक तेनुं मंदिर एटले घर ठे, बली केहवुं ठे? तो के (उदारं के०)

મહોદું છે, અથવા જલ્પ જીવોના મનોવાંઠિત અર્થ દેવાને હદાર છે, તથા વલી કેહેવું છે? તો કે (અવધ્ય કેળ) અવધ્ય જે પાપ તેને (જેદિ કેળ) જેદ નારું છે, તે માટે અવધ્યજેદિ છે; વલી કેહેવું છે? તો કે (જીત કેળ) સંસાર જયેં ત્રાસ પામતા જે જીવો, તેને (અજય કેળ) મોક્ષ તેને (પ્રદં કેળ) પ્રકર્ષેં કરીને દેનારું એવું છે, વલી કેહેવું છે? તો કે (અનિંદિતં કેળ) નિંદા રહિત છે અર્થાત્ જેને વિષે અણુમાત્ર પણ દોષનો સંજવ નથી, વલી કેહેવું છે? તો કે (સંસારસાગર કેળ) સંસારરૂપ જે સમુદ્ર તેને વિષે (નિમજ્ઞાત કેળ) ભૂતા એવા જે (અશોષજંતુ કેળ) સમગ્ર પ્રાણીયો તેને (પોતાયમાનં કેળ) વહાણ સરસુ એવું જિનેશ્વરનું ચરણકમલ છે. આ સ્તોત્રના શ્લોક સર્વ વસંતતિલકાવૃત્તેં જાણવા. આ બે શ્લોકનો એકઠો અર્થ વચ્ચાણ્યો ॥ ૨ ॥

હવે જગવાનની સર્વ પ્રકારેં વિશેષેં કરીને સ્તુતિ કરવાને તો હું સમર્થ નથી, પરંતુ સામાન્યેં કરીને પણ પ્રજ્ઞની સ્તુતિ કરવાને હું અસમર્થ હું, એમ દેખાડે છે.

સામાન્યતોઽપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ, મસ્માદ્દશાઃ ક

અમધીશ ! જવંત્યધીશાઃ ॥ ધૃષ્ટોપિ કૌશિકશિશુર્યદિ

વા દિવાંધો, રૂપં પ્રરૂપયતિ કિં કિલ ધર્મરશ્મેઃ ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(અધીશ કેળ) હે સ્વામિન્ ! (અસ્માદ્દશાઃ કેળ) મહારા સરસ્વા મંદમતિ પુરુષો જે છે, તે (સામાન્યતોપિ કેળ) સામાન્યપણે ઘટલે વિશેષવિરહિતત્વેં કરીને પણ (તવ કેળ) તમારું (સ્વરૂપં કેળ) સ્વરૂપ જે છે તેને (વર્ણયિતું કેળ) વર્ણન કરવાને (કથં કેળ) કેમ (અધીશાઃ કેળ) સમર્થ (જવંતિ કેળ) થાય છે? અર્થાત્ થાતા નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે, તે જેમ કેઃ—(યદિવા કેળ) જો પણ (કૌશિકશિશુઃ કેળ) ધૂરુનો બાલક, તે (ધર્મરશ્મેઃ કેળ) સૂર્યચંદ્રના (રૂપં કેળ) સ્વરૂપને (કિં કેળ) શું (પ્રરૂપયતિ કેળ) કહિ શકે? (કિલ કેળ) નિશ્ચેં. અર્થાત નથી કહી શકતો. હવે તે કૌશિકશિશુ કેહવો છે? તો કે (ધૃષ્ટોપિ કેળ) દૃઢ હૃદય પાળાયેં કરીને પ્રગલ્ભ છે તો પણ (દિવાંધઃ કેળ) દિવસને વિષે અંધ છે ॥૩॥ હવે હું તો મંદમતિ હું, તેથી મહારામાં સ્તુતિ કરવાનું સામર્થ્ય ન હોય તે યોગ્યજ છે, પરંતુ કેવલજ્ઞાની પુરુષો, કેવલજ્ઞાનેં કરીને સર્વ જાણતા બતા પણ જિનગુણોને કહેવાને સમર્થ થાતા નથી, તે કહે છે.

मोहक्षयादनुजवन्नपि नाथ ! मर्त्यो, नूनं गुणान् गण
यितुं न तव क्षमेत ॥ कल्पान्तवांतपयसः प्रकटोऽपि
यस्मा, न्मीयेत केन जलधेर्ननु रत्नराशिः ॥ ४ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ! (मोहक्षयात् के०) मोहनीयादिक कर्म
ना क्षय्यकी अथवा अज्ञानक्षय्यकी (अनुजवन्नपि के०) गुणोने अनुजव
करतो एटले तमारा गुणोने जाणतो ठतो पण (मर्त्यः के०) मनुष्य जे ठे
ते, (नूनं के०) निश्चै (तव के०) तमारा (गुणान् के०) गुणो जे ठे तेने
(गणयितुं के०) गणवाने एटले संख्या करवाने (न क्षमेत के०) न सम
र्थ थाय.त्यां दृष्टांत कहे ठे, ते जेम के—(ननु के०) आशंकाने विषे (यस्मा
त् के०) जे कारण माटें (कल्पान्त के०) प्रलयकालने विषे(वांत के०) विद्धि
स थयुं ठे (पयसः के०) जल जेने विषे एवो (जलधेः के०) समुद्र जे ठे
तेनो (प्रकटोऽपि के०) प्रत्यक्ष एवो पण (रत्नराशिः के०) रत्नो समूह ते
(केन के०) कया पुरुषें (मीयेत के०) मापी शकाय ? अर्थात् कोईशी प
ण माप करी शकाय नहिं ॥ ४ ॥

हवे जो पण जगवानना गुणो तो असंख्य ठे, ते कहेवाने अशक्य हुं,
तो पण जक्तिवशयकी स्वशक्त्यनुसारें हुं स्तुति करूं.

अच्युद्यतोऽरिम तव नाथ! जडाशयोऽपि, कर्तुं स्तवं लसद्
संख्यगुणाकरस्य ॥ बालोऽपि किं न निजबाहुयुगं
वितत्य, विस्तीर्णतां कथयति स्वधियांबुराशेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ! हुं (जडाशयोऽपि के०) जडअंतःकरणवा
लो वा जमना सरखा अजिप्राय बालो हुं तो पण (तव के०) तमारं (स्तवं
के०) स्तवन जे ठे तेने (कर्तुं के०) करवाने (अच्युद्यतोऽस्मि के०) उद्यम
मुक्त थयो हुं, एटले सावधान थयो हुं. ते तमें केहवा ठो? तो के (लसद्
के०) देदीप्यमान एवा जे (असंख्यगुण के०) अनंतगुणो तेना (आकरस्य
के०) निधानरूप ठो. तेज अर्थने दृष्टांत करीने दृढ करे ठे. (बालोपि के०)
बालक पण (निजबाहुयुगं के०) पोताना बे हाथने (वितत्य के०) विस्ता
रीने (स्वधिया के०) पोतानी बुद्धियें करीने (अंबुराशेः के०) समुद्र जे ठे

तेनी (विस्तीर्णतां के०) विस्तारता जे ठे तेने (किं के०) शुं (न कथयति के०) नहिं कहे ठे, अर्थात् कहे ठेज.एटवे जेम बालक पोताना वे हाथ प सारीने समुद्रनो विस्तार कहे ठे, जे समुद्र आटलो महोटो ठे, तेम बालक नी पेरें हुं पण तमारुं स्तवन करवाने कस्यो ठे उद्यम जेणें एवो हुं ॥५॥

फरी पूर्वे कहेला बे श्लोकोनाज अर्थने दृढ करतो ठतो कहे ठे.

ये योगिनामपि न यांति गुणास्तवेश, वक्तुं कथं न्रव
ति तेषु ममावकाशः॥ जाता तदेवमसमीक्षितकारि
तेयं, जट्पंति वा निजगिरा ननु पक्षिणोऽपि ॥६॥

अर्थः—(ईश के०) हे स्वामिन् ! (ये के०) जे (तव के०) तमारा (गुणाः के०) गुणो जे ठे, ते (योगिनामपि के०) रत्नत्रयरूप योगाराधने करीने समुत्पन्न ठे ज्ञान जेमने एवा योगींद्र पुरुषोनें पण (वक्तुं के०) कहेवाने (न यांति के०) आवी शकता नथी तो (तेषु के०) ते गुणोने विषे (मम के०) महारी (अवकाशः के०) बोलवानी शक्ति ते (कथं के०) केम (न्रवति के०) होय? (तत् के०) ते कारण माटें (एवं के०) ए प्रकारें (इयं के०) आ प्रस्तुतस्तुतिविषय ते (असमीक्षितकारिता के०) अविचार्यकारिता (जाता के०) यद्. केम के? अनवकाशने विषे जे स्तुति करवी ते अविचार्यकारीज कहेवाय ठे. आहिं दृष्टांत कहे ठे. (वा के०) अथवा (ननु के०) निश्चें (पक्षिणोऽपि के०) पक्षियो पण यद्यपि मनुष्य वाणीयें करी बोलवाने असमर्थ ठे तो पण (निजगिरा के०) पोतानी जेवी तेवी वाणीयें करीने (जट्पंति के०) अर्थात् बोलेज ठे? तेम हुं पण स्तुति करवाने प्रवर्त्यो हुं ॥ ६ ॥

हवे जगवत्स्तोत्रनुं तथा जगवन्नामग्रहणनुं माहात्म्य कहे ठे.

आस्तामर्चित्यमहिमा जिन संस्तवस्ते, नामापि पा
ति न्रवतो न्रवतोजगंति ॥ तीव्रांतपोपहतपांथजना
न्निदाधे, प्रीणाति पद्मसरसः सरसो निलोऽपि ॥ ७ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिनेश्वर ! (अर्चित्यमहिमा के०) नथी चिंतन करवा योग्य महिमा जेनो एवो (ते के०) तमारो (संस्तवः के०) स्तव

जे ठे,ते तो (आस्तां के०) दूर रहो, परंतु (जवतः के०) तमारुं (नामापि के०) श्रीपार्श्वनाथ एवुं नाम जे ठे ते पण (जवतः के०) संसारथकी (ज गंति के०) त्रण जगतने (पाति के०) रक्षण करे ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. (पद्मसरसः के०) कमलोपलक्षित एवा तलावनुं जे पाणी ते तो (आस्तां के०) दूर रहो. परंतु ते पद्मसरोवरनो (सरसः के०) सुंदर ठंनो जलशीकर युक्त एवो (अनिलोऽपि के०) वायरो पण (निदाघे के०) ग्रीष्मकालने विषे (तीव्र के०) आकरो एवो (आतप के०) तमको तेणें करीने (उपहृत के०) हणणा एवा (पांथजनान् के०) पथिक जनोने (प्रीणाति के०) संतोष करे ठे. अर्थात् पद्मसरोवरनो वायरो पण पथिकोने प्रसन्न करे ठे, तेवारें जलनुं तो शुंज कहेवुं ? तेम हे प्रजो ! तमारुं नाम पण त्रण जगतने पवित्र करे ठे, तेवारें तमारा स्तोत्र नी तो शीज वार्त्ता कहेवी ? ॥ ७ ॥

हवे स्वामीना ध्याननुं माहात्म्य कहे ठे.

हृद्वर्त्तिनि त्वयि विजो!शिथिलीज्वंति,जंतोः क्षणेन
निविडाअपि कर्मबंधाः ॥ सद्योभुजंगममयाश्व म
ध्यन्नाग, मय्यागते वनशिखंडिनि चंदनस्य ॥ ८ ॥

अर्थः—(विजो के०) हे स्वामिन् ! (त्वयि के०) तमो (हृद्वर्त्तिनि के०) हृदयने विषे वर्त्तते ठते (जंतोः के०) प्राणीना (निविडाअपि के०) दृढ एवा पण (कर्मबंधाः के०) कर्मना जे बंधो ते पण (क्षणेन के०) क्षणमात्रें करी ने (शिथिलीज्वंति के०) शिथिल थइ जाय ठे,एटखे निविडताने ठोफीने शिथिलताने जजे ठे.अहीं दृष्टांत कहे ठे.ते जेम केः—(वनशिखंडिनि के०) वननो मयुर ते (मध्यन्नागं के०) वनना मध्यन्नागप्रत्यें (अय्यागते के०) आवे ठते (चंदनस्य के०) चंदनना वृक्षना जे (भुजंगममयाश्व के०) सर्प मयबंधनो जे ठे ते जेम (सद्यः के०) तत्काल शिथिल थइ जाय ठे,तेनी पेरें जाणी लेवुं. एटखे जेम वनमयुर वनना मध्यन्नागें आवे ठते चंदनवृक्षनां सर्पवेष्टन शिथिल थइ जाय ठे, तेम तमें पण प्राणीना हृदय मध्यें आवे ठते ते प्राणीना दृढ कर्मबंध पण शिथिल थइ जाय ठे ॥ ८ ॥

हवे स्वामीना दर्शननुं माहात्म्य कहे ठे.

मुच्यंतएव मनुजाः सहसा जिनेन्द्र, रौद्रैरुपद्रवश
तैस्त्वयि वीक्षितेपि ॥ गोस्वामिनि स्फुरिततेजसि
दृष्टमात्रे, चौरैरिवाशु पशवः प्रपलायमानैः ॥ ए ॥

अर्थः—(जिनेन्द्र के०) हे सामान्य केवलीना इन्द्र ! (त्वयि के०) तमो (वी
क्षिते के०) जोये ठते पण (मनुजाः के०) मनुष्यो (सहसा के०) शीघ्र
पणें करीने (रौद्रैः के०) जयानक बीहामणा एवा (उपद्रवशतैः के०)
उपद्रवोना जे शेंकना तेथकी (मुच्यंतएव के०) मुकाइ जाय ठेज. आहीं
दृष्टांत कहे ठे. जेम केः—(स्फुरिततेजसि के०) देदीप्यमान ठे तेज जेनुं ए
टले जगतमां प्रकाश करवे करीने विस्तृत ठे तेज जेनुं एवो (गोस्वामिनि
के०) गो जे किरणो तेनो स्वामी जे सूर्य अथवा गो जे पृथिवी तेनो स्वा
मी जे राजा ते पण स्फुरित ठे प्रताप जेमनो एवो ठे, अथवा गो एटले
पशुं तेनो स्वामी जे गोवालीयो ते पण बलरूप स्फुरित ठे तेज जेनुं ए
वो ठे. एवा ए त्रण जे ठे ते, (दृष्टमात्रे के०) दृष्टमात्रें एटले जोवाये थके
(प्रपलायमानैः के०) पलायन करता नासता एवा (चौरैः के०) चोरो थकी
(श्व के०) जेम (आशु के०) शीघ्र उतावला (पशवः के०) पशुं जे गो
महिष्यादि चोपगां जनावरो जेम मूकाय ठे, तेम जीवो पण तमो जोवाये
थके शेंकनो उपद्रवोथकी मूकाय ठे. ए तात्पर्य ठे ॥ ए ॥

हवे स्वामीना ध्याननुं माहात्म्य कहे ठे.

त्वं तारकोजिन ! कथं जविनां तएव, त्वामुद्धन्ति ह
दयेन यदुत्तरंतः ॥ यद्वा दृतिस्तरति यज्जलमेषनू
न, संतर्गतस्य मरुतः स किलानुजावः ॥ १० ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिनेश्वर ! (त्वं के०) तमें (जविनां के०) संसारी
जीवोना (कथं के०) केम (तारकः के०) तारक ठो? (यत के०) जे कारण
माटें उलटा (तएव के०) ते संसारी जीवोज (उत्तरंतः के०) संसार स
मुझने उतरता ठता (हृदयेन के०) हृदयें करीने (त्वां के०) तमोने (उ

દ્રહંતિ કેળ) વહન કરે છે, માટેં તમેં કેવી રીતેં સંસારી જીવોના તારક ઓ? કારણ કે વાહ્ય વાહકમાં વાહ્યને તારકપણાનો અસંજવ છે, જેમ નાવ છે તે પોતાના મધ્યમાં રહેલા પુરુષોને તારે છે પરંતુ નાવમાં રહેલા પુરુષો કાંઈ નાવને તારતા નથી, તેમ જીવ્ય જીવો પણ તમોને પોતાના હૃદયમાં રાખીને તારે છે, પરંતુ તમેં તે જીવ્ય જીવોને તારો, તે તો મહોટુ આશ્ચર્ય છે. હવે એવા તર્કનું સમાધાન કરે છે, કે હે પ્રજો! તમેંજ જીવ્યોને તારો ઓ. તે (યદ્વા કેળ) યુક્ત છે. અહીં દૃષ્ટાંત કહે છે (યત્ કેળ) જે કારણમાટે જેમ (દૃતિ: કેળ) ચર્મમયપાત્ર ઇટલે ચામકાની મસક જે છે તે (નૂનં કેળ) નિશ્ચે (જલં કેળ) નદ્યાદિકના પાણી પ્રલે (તરતિ કેળ) તરે છે (સણ કેળ) તે આ પ્રત્યક્ષ (અંતર્ગતસ્ય કેળ) તે મસકની મધ્યવર્તિયેં આવ્યો એવો જે (મરુત: કેળ) પવન તેનોજ (કિલ કેળ) નિશ્ચે (અનુજાવ: કેળ) પ્રજાવ છે. ઇટલે ચર્મની મસકના મધ્યગત જે વાયુ છે તે જેમ મસકનો તારક છે, તેમ જીવ્ય જીવોના હૃદયસ્થ તમેં ઓ, માટેં તમેં પણ જીવ્યોના તારક ઓ, એમાં શું અયુક્ત છે? ॥ ૧૦ ॥

હવે ત્રણ શ્લોકેં કરીને જગવંતનું રાગ દ્વેષ વિરહિતપણું દેખાડે છે.

યસ્મિન્ હરપ્રજૃતયોઽપિ હૃતપ્રજાવાઃ, સોઽપિ ત્વયા
રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન ॥ વિધ્યાપિતા હુતજુજઃ પય
સાથ્યેન, પીતં નર્કિં તદપિ હર્ષરવાડવેન ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—(યસ્મિન્ કેળ) જે કામદેવને વિષે (હરપ્રજૃતયોઽપિ કેળ) હર હરિ વિરંચિ પ્રમુખ પણ (હૃતપ્રજાવાઃ કેળ) હૃણાળો છે પ્રજાવ જેમનો એ વા થાય છે. અર્થાત્ જે કામદેવેં હરહૃદ્યાદિક દેવોને જીત્યા છે, (સોપિ રતિપતિઃ કેળ) તે કામદેવ પણ (ત્વયા કેળ) તમોયેં (ક્ષણેન કેળ) ક્ષણ માત્રેં કરીને (ક્ષપિતઃ કેળ) ક્ષય પમાડ્યો. એ અર્થ કહ્યો. પરંતુ દૃષ્ટાંત વિના પ્રતીત થાય નહીં માટે આહીં દૃષ્ટાંત કહે છે (અથ કેળ) અથ પદ દૃષ્ટાંત ડપન્યાસાર્થ છે. (યેન કેળ) જે (પયસા કેળ) જલેં (હુતજુજઃ કેળ) અગ્નિયો (વિધ્યાપિતાઃ કેળ) બૂજાવી દીધા (તદપિ કેળ) તો પણ તે પાણી જે છે તે (હર્ષરવાડવેન કેળ) હુસ્સહવરુવાનલેં (ર્કિં ન પીતં કેળ) શું ન પીધું? અર્થાત્ પીધુંજ. ઇટલે જે જલેં અન્ય અગ્નિયો બૂજા

व्या एवं पण समुद्रगत जे जल, ते वरवानलें शोषण कखुं, तेमज जे का मदेवें हरहस्यादिक जीत्या, तेज कामने तमोयें जीत्यो ठे. आ श्लोक करे थके श्रीपार्श्वनाथनी मूर्ति प्रगट थइ, ते वात सर्वत्र प्रसिद्ध ठे ॥ ११ ॥

स्वामिन्ननल्पगरिमाणमपि प्रवन्ना, स्त्वां जंतवः कथ
महो हृदये दधानाः ॥ जन्मोदधिं लघुतरंत्यतिलाघ
वेन, चिंत्यो न हंत महतां यदि वा प्रज्ञावः ॥ १२ ॥

अर्थः—(स्वामिन् के०) हे स्वामिन् ! तमोने (प्रपन्नाः के०) स्वामी पणायें करी पाम्या एवा (जंतवः के०) प्राणीयो (अनल्पगरिमाणमपि के०) घणुं महोटापणुं ठे जेमनुं एवा पण (त्वां के०) तमोने (हृदये के०) हृदयने विषे (दधानाः के०) धारण करता थका (अहो के०) आश्चर्यें (अतिलाघवेन के०) थोका पण जारना अज्ञावें करीने (जन्मोदधिं के०) जवसमुद्रने (लघु के०) शीघ्रपणें जेम होय तेम (कथं के०) केम (तरंति के०) तरे ठे ? अर्थात् अत्यंत जारें करीने युक्त एवा तमें ठो तेने हृदयने विषे धारण करता ठता जाणे थोका पण जारें करीने रहितज होय नहिं ? एवा थका संसार समुद्रथकी जव्यजीवो केम तरे ठे ? केम के जे अतिजार युक्त होय, ते तो तरवाने असमर्थ होय ठे. अहीं (य दिवा के०) समाधान अर्थमां ठे माटें समाधान कहे ठे, (हंत के०) निश्चें (महतां के०) त्रण जगत्मां उत्तम महोटा पुरुषोनो ए (प्रज्ञाव के०) महिमाज ठे, माटें एमां (न चिंत्यः के०) चिंतवन करवा योग्य कांड पण नथी, कारण के अत्यंत जार युक्त एवा जीवोने पण पोताना प्रज्ञावथी जाणे सर्वथा जार रहितज होय नहिं ? तेवी रीतें महोटा पुरुषो करे ठे, माटें तमो जव्य जीवोने तारो ठो, तेमां आश्चर्य नथी ? ॥ १२ ॥

क्रोधस्त्वया यदि विजो ! प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा ब
त कथं किल कर्मचौराः ॥ श्लोषत्यमुत्र यदि वा शिशिरा
पि लोके, नीलज्जुमाणिविपिनानि न किं हिमानी ॥ १३ ॥

अर्थः—(विजो के०) हे स्वामिन् ! (त्वया के०) तमोयें (यदि के०) ज्यारें (क्रोधः के०) क्रोध जे ठे, ते (प्रथमं के०) प्रथमज (निरस्तः के०) परास्त कख्यो षट्ठे डुर कीधो, (तदा के०) त्यारें पढी क्रोध विना

(बत के०) आश्चर्य ठे के (कर्मचौरा: के०) कर्मरूप जे चोरो ठे, ते (कथं ध्वस्ता: के०) कैवी रीतें हण्णा ? (किल के०) निश्चै. अर्थात् तमें क्रोध विनाज कर्म चोरोने हण्णा ए महोदु आश्चर्य ? (यदिवा के०) समाधान अर्थमां जेम के:—(अमुत्र के०) आ (लोके के०) लोकने विषे (शिशिरा पि के०) शीतल एवी पण (हिमानी के०) हिमसंहति जे बरफ ते (नील जुमाणि के०) नीलां ठे वृद्धो जेने विषे एवां (विपिनानि के०) वन जे तेने (किं के०) शुं (न श्लोषति के०) न बाळे ठे? अर्थात् बाळे ठेज. एटले जे शीतल एवी हिमसंहति ठे, ते नीलां वृद्धानां वनोने दहन करे ठे, तेम क्रोध रहित एवा तमो पण कर्मचोरोने हणो ओ, ते युक्तज ठे ॥ १३ ॥

हवे योगियोयें ध्यान करवा योग्य एक जिनस्वरूपने कहे ठे.

त्वां योगिनो जिन ! सदा परमात्मरूप, मन्वेषयंति हृद
यांबुजकोशदेशे ॥ पूतस्य निर्मलरुचेर्यदिवा किमन्य,
दक्षस्य संजवि पदं ननु कर्णिकायाः ॥ १४ ॥

अर्थ:—(जिन के०) हे जिन ! (योगिन: के०) महर्षियो जे ठे ते (हृदयांबुजकोशदेशे के०) हृदयरूप जे कमल तेना कोश एटले कली ते ना मध्यप्रदेशने विषे (परमात्मरूपं के०) सिद्धस्वरूप एवा (त्वां के०) त मोने (सदा के०) नीरंतर (अन्वेषयंति के०) ज्ञानचक्षुये करीने जोवे ठे, ए अर्थ युक्त ठे. (यदिवा के०) अथवा जेम (ननु के०) निश्चै (निर्मलरु चे: के०) निर्मल ठे रुचि एटले कांति जेमनी एवुं अने (पूतस्य के०) प वित्र एवुं (अक्षस्य के०) कमलनुं बीज जे ठे तेनुं (कर्णिकाया: के०) क र्णिकायकी (अन्यत् के०) बीजुं एटले कमलमध्यप्रदेश टालीने बीजुं (प दं के०) स्थानक (किं संजवि के०) शुं संजवे ठे? ना संजवतुं नथी. त्या रें. शुं संजवे ठे? तो के कमलनी कर्णिकाज संजवे ठे? तेम तमें पण निर्म लरुचि युक्त तथा सकल कर्ममलना अपगमथकी पवित्र थयेला एवा ओ. ए माटें तमारुं पण योगीन्द्रोना हृदयकमलकर्णिकारूपस्थानकने विषे रहेतुं थाय ठे, ते योग्यज ठे ॥ १४ ॥

हवे तमारा ध्यान करनारा पण तमारी जेवाज थाय ठे ते कहे ठे.

ध्यानाज्जिनेश ! ज्वतोच्चविन क्षणेन, देहं विहाय

પરમાત્મદશાં વ્રજંતિ ॥ તીવ્રાનલાહપલજાવમપાસ્ય
લોકે, ચામીકરત્વમચિરાદિવ ધાતુજેદાઃ ॥ ૧૫ ॥

અર્થઃ—(જિનેશ કેળ) હે જિનેશ ! (જવિનઃ કેળ) જવ્ય પ્રાણીયો જે છે તે (જવતઃ કેળ) તમારા (ધ્યાનાત્ કેળ) ધ્યાનથકી અથવા સ્મરણથકી (ક્ષણેન કેળ) એક ક્ષણમાત્રે કરીને (દેહં કેળ) શરીરને (વિહાય કેળ) ત્યાગ કરીને (પરમાત્મદશાં કેળ) સિદ્ધાવસ્થાને (વ્રજંતિ કેળ) પામે છે. કહેલું છે કે, “ વીતરાગં યતોધ્યાયન્, વીતરાગોજવેજ્ઞવી ॥ ઈલિકા ત્રમરીજીતા, ધ્યાયંતી ત્રમરી યથા ॥ ૧ ॥ ” એનો અર્થ એમ છે જે વીતરાગનું ધ્યાન કરતો ઠતો જીવ, વીતરાગરૂપ થાય છે, કેની પેટે? તો કે ત્રમરીથકી વીક પામતી એવી જે ઈલ, તે ત્રમરીનું ધ્યાન કરતી ઠતીજ ત્રમરીરૂપ થાય છે. અહિં દૃષ્ટાંત કહે છે. તે જેમ કેઃ—(લોકે કેળ) લોકને વિષે (ધાતુજેદાઃ કેળ) મૃત્તિકાપાષાણ વિશેષો જે છે તે (તીવ્રાનલાત કેળ) પ્રબલઅગ્નિથકી (ઉપલજાવં કેળ) પાષાણજાવ જે છે, તેને (અપાસ્ય કેળ) ટાલીને (અચિરાત્ કેળ) થોડા સમયમાં (ચામીકરત્વમિવ કેળ) સુવર્ણ પણાનેજ જેમ (વ્રજંતિ કેળ) પામે છે, તેમ પ્રાણીયો જે છે, તે તમારા ધ્યાનથકી દેહને ત્યાગ કરીને સિદ્ધાવસ્થાને પામે છે ॥ ૧૫ ॥

અંતઃસદૈવ જિન ! યસ્ય વિજ્ઞાવ્યસેત્વં, જવ્યૈઃ કથં
તદપિ નાશયસે શરીરમ ॥ એતત્સ્વરૂપમથ મધ્યવિ
વર્તિનો હિ, યદ્વિગ્રહં પ્રશમયંતિ મહાનુજાવાઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—(જિન કેળ) હે જિન ! (જવ્યૈઃ કેળ) જવ્ય પ્રાણીયો જે છે, તે મળે (યસ્ય કેળ) જે દેહ તેના (અંતઃ કેળ) મધ્યજાગ એટલે જે હૃદય તેને વિષે (સદૈવ કેળ) નિરંતર (ત્વં કેળ) તમો (વિજ્ઞાવ્યસે કેળ) વિશેષે કરી વિચારાઉં ઢો, ચિંતવન થાઉં ઢો, (તદપિ કેળ) તો પણ તમે તે જ વ્યના (શરીરં કેળ) શરીર જે તેને (કથં કેળ) કેમ (નાશયસે કેળ) ધુર ક રોઢો? અર્થાત્ તે જવ્ય જીવોને મુક્તિ પમાડીને શરીર રહિત કરો ઢો, માટે જે સ્થાનમાં જવ્ય જીવ તમોને ચિંતવન કરે છે તે સ્થાન તમારે નાશ કરવું યોગ્ય નહીં. આહીં દૃષ્ટાંત કહે છે, જેમ કેઃ—(અથ કેળ) અથ શબ્દ અર્થ ડ-

पन्यासने माटें ठे. (महानुज्ञावाः के०) महोटो ठे प्रज्ञाव जेमनो एवा (मध्यविवर्त्तिनः के०) मध्यस्थ अपद्धपाती पुरुष जे ठे तेनुं (एतत्स्वरूपं के०) एवुंज स्वरूप ठे, एटखे स्वज्ञाव ठे के (यत् के०) जे कारण माटें (विग्रहं के०) वढवारु जे मांहोमांहे यता क्लेश, तेनो परस्पर विवाद तेने (प्रशमयंति के०) उपशमावे ठे. तेम तमें पण शरीर अने जीवनो परस्पर विग्रह टालवाने शरीरनो नाश करो ठो, ते (हि के०) निश्चें युक्तज ठे ॥ १६ ॥

आत्मा मनीषिजिरयं त्वदज्ञेदबुद्ध्या, ध्यातो जिनेन्द्र !

जवतीह जवत्प्राजवः॥ पानीयमप्यमृतमित्यनुचित्य
मानं, किं नाम नो विषविकारमपाकरोति ॥ १७ ॥

अर्थः—(जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! (मनीषिजिः के०) पंक्तितो जे ठे तेम ऐं (अयं के०) आ (आत्मा के०) जीव ते, (त्वदज्ञेदबुद्ध्या के०) तमारी साथें अज्ञेदबुद्धियें करीने (ध्यातः के०) ध्यान कखो ठतो (जवत्प्राज्ञावः के०) तमारा सरखो ठे महिमा जेनो एवो (इह के०) आ संसारनेविषे (जवति के०) थाय ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम केः—(नाम के०) नामशब्द कोमलामंत्रणमां ठे. अथवा प्रसिद्ध अर्थमां ठे. (पानीयमपि के०) जल जे ठे, ते पण (अमृतं के०) अमृत ठे (इति के०) ए प्रकारें (अनुचित्यमानं के०) चितन कखुं ठतुं अथवा मणिमंत्रादिकें करी संस्कारित कखुं ठतुं (विषकारं के०) विषना विकारने (किं के०) शुं (नोअपाकरोति के०) नथी दूर करतुं ? अर्थात् अमृत बुद्धियें चितवन कखुं अथवा मंत्रित कखुं एवुं जल पण अमृत तुदय थइने विषविकारने टालेज ठे ॥ १७ ॥

हवे अन्यदर्शनीयोयें पण नामांतर कल्पनायें करीने तमो श्रीवीत
रागदेवज ध्यान करेला ठो, ते कहे ठे.

त्वामेव वीततमसं परवादिनोपि, नूनं विज्ञो ! हरिह
रादिधिया प्रपन्नाः॥ किं काचकामलिजिरीश ! सितो
पिशंखो, नो गृह्यते विविधवर्णविपर्ययेण ॥ १८ ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्चें (परवादिनोपि

કે૦) પરતીર્થિક પણ (હરિહરાદિધ્યા કે૦) વિષ્ણુ, મહેશ્વર અને બ્રહ્માદિ કની બુદ્ધિયેં કરીને (ત્વામેવ કે૦) તમોનેંજ (પ્રપન્નાઃ કે૦) આશ્રય કરીને રહેલા છે,અર્થાત્ અન્યદર્શની જે શૈવ,સાંખ્ય,નૈયાયિકાદિકો જે છે, તે પણ નામાંતર પરાવર્તેં કરીને તમારુંજ આરાધન કરે છે.તે તમેં કેહેવા ઓ? તો કે (વીતતમસં કે૦) અજ્ઞાન રહિત ઓ. આહીં દૃષ્ટાંત કહે છે,કે(ઈશ કે૦) હે ઈશ ! (કાચકામલિજિઃ કે૦) કાચકામલિનામેં રોગ છે જેની આંખમાં એવા પુરુષો જે છે,તેણેં (સિતોપિ કે૦) શ્વેત એવો પણ (શંખઃ કે૦) શંખ જે છે,તે વિવિધવર્ણવિપર્યયેણ કે૦) નીલ,પીતાદિક વિવિધ પ્રકારના વર્ણપરાવર્તેં કરીને (કિં નો ગૃહ્યતે કે૦) શું નથી ગ્રહણ કરાતો? એટલે ગ્રહણ કરાચ છે. અર્થાત્ જેમ કમલના રોગવાલો પુરુષ ઝજ્જ્વલ શંખને પણ જૂદા જૂદા વર્ણેં કરી જૂવે છે,તેમ અન્યતીર્થી પુરુષોયેં પણ વીતરાગ એવા જે તમો તે આ હરિ,આ હર,આ બ્રહ્મા,એવી બુદ્ધિયેં કરીને આરાધન કરાઉં ઓ॥૧૦॥

હવે આઠ કાવ્યોયેં કરી આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય સૂચનદ્વારા જગવાનની

સ્તુતિ કરે છે, તેમાં પ્રથમ અશોકવૃદ્ધાતિશયને કહે છે.

ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુજાવા, દાસ્તાં જનો જવ
તિ તે તરુરપ્યશોકઃ ॥ અચ્યુજતે દિનપતૌ સમહીરુ
હોપિ, કિં વા વિબોધમુપયાતિ ન જીવલોકઃ ॥૧૧॥

અર્થઃ—હે સ્વામિન્ ! (ધર્મોપદેશસમયે કે૦) ધર્મદેશનાના અવસરને વિષે (તે કે૦) તમારા (સવિધાનુજાવાત્ કે૦) સમીપના પ્રજાવચ્ચકી (જનઃ કે૦) લોક જે છે તે તો (આસ્તાં કે૦) દૂર રહો, પરંતુ (તરુરપિ કે૦) વૃદ્ધા જે છે તે પણ (અશોકઃ કે૦) શોક રહિત (જવતિ કે૦) થાય છે. હવે એજ વાતને દૃષ્ટાંતેં કરીને સમર્થન કરે છે.(વા કે૦) અથવા (દિનપતૌ કે૦) સૂર્ય જે છે તે (અચ્યુજતે કે૦) ઝડપ પામે થકે (સમહીરુહોપિ કે૦) વૃદ્ધાદિકેં સહિત એવો પણ (જીવલોકઃ કે૦) જીવલોક જે સમસ્ત જગત્ તે (વિબોધં કે૦) વિકાશત્વને (કિં કે૦) શું (ન ઉપયાતિ કે૦) ન પામે ? અર્થાત્ પામેજ છે, એટલે જેમ સૂર્યોદય થયાથી કેવલ લોકજ નિઝાનો ત્યાગ કરીને વિબોધને પામે છે એટલુંજ નહીં પરંતુ વનસ્પતિ જે છે તે પણ પત્રસંકોચાદિ લંઘણ નિઝાનો ત્યાગ કરીને વિકાશ પાળાને

પામે છે, તેમ તમારા સમીપથી કેવલ જવિક લોકજ અશોક થાય છે
 ઇટલુંજ નહીં, પરંતુ વૃક્ષ પણ અશોક થાય છે ॥ ૧૯ ॥

હવે સુરકૃત પુષ્પવૃષ્ટિલક્ષણ દ્વિતીય પ્રાતિહાર્યાતિશય કહે છે.

ચિત્રં વિજો ! કથમવાહ્મુખવંતમેવ, વિષ્વક્ પતત્ય
 વિરલા સુરપુષ્પવૃષ્ટિઃ ॥ ત્વજોચરે સુમનસાં યદિ વા
 મુનીશ, ગઢંતિ નૂનમધણ્વ હિ બંધનાનિ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- (વિજો કે) હે સ્વામિન્ ! અવિરલા કે) નિરંતર (સુરપુ
 ષ્પવૃષ્ટિઃ કે) દેવતાઝંચે કરેલી જે પુષ્પની વૃષ્ટિ તે (વિષ્વક્ કે) ચારે
 તરફ (અવાહ્ કે) નીચું છે (મુખ કે) મુખ જેનું એવું જે (વંતં કે)
 વીટ તે (ઇવ કે) જેમ હોય તેમજ (કથં કે) કેમ (પતતિ કે)
 આકાશથી જમીને વિષે પડે છે. એ (ચિત્રં કે) આશ્ચર્ય છે. હવે (ય
 દિવા કે) એનું દૃષ્ટાંતે કરી સમાધાન કરે છે. અથવા (મુનીશ કે) હે
 મુનીશ ! (ત્વજોચરે કે) તમો પ્રત્યક્ષ થતે તમારા સમીપને વિષે (સુમ
 નસાં કે) શોભાયમાન છે મન જેમનાં એવા જવ્યજનો તથા દેવતાઝં તે
 ઝનાં (બંધનાનિ કે) નિગમ્નાદિક બાહ્ય બંધન અને સ્નેહાદિક અજ્યંતર
 બંધન તે (નૂનં કે) નિશ્ચે (હિ કે) યસ્માત્ જે કારણમાટે (અધણ્વ
 કે) નીચેજ (ગઢંતિ કે) જાય છે. અર્થાત્ તમારા સમીપે સુમનસ જે
 ફૂલ તેનાં વીટ જે બંધન તે અધોમુખ થાય છે, અને સુસનસ જે જવ્યજી
 વ, તેનાં બાહ્યાજ્યંતર બંધન પણ નીચાં થાય છે ॥ ૨૦ ॥

હવે દિવ્યધ્વનિલક્ષણ તૃતીય પ્રાતિહાર્યાતિશય કહે છે.

સ્થાને ગંજીરહૃદયોદધિસંજવાયાઃ, પીયૂષતાં તવ
 ગિરઃ સમુદીરયંતિ ॥ પીત્વા યતઃ પરમસંમદસંગજા
 જો, જવ્યા વ્રજંતિ તરસાપ્યજરામરત્વમ્ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:- હે સ્વામિન્ ! (ગંજીર કે) ગંજીર એવો જે (હૃદયોદધિ કે)
 હૃદયરૂપ સમુદ્ર તેથી (સંજવાયાઃ કે) ઊપની એવી જે (તવ કે) ત
 મારી (ગિરઃ કે) વાળી તેના (પીયુષતાં કે) અમૃતત્વને શ્રોતાઝં (સમુદીર

યંતિ કેળ કહે છે,તે (સ્થાને કેળ) યુક્તજ છે. કારણ કે અમૃતની ઉત્પત્તિ તો સમુદ્રથકીજ છે. અને આ વાણીરૂપ અમૃતની ઉત્પત્તિ તો હૈ પ્રજો ! તમારા હૃદયરૂપસમુદ્રથકી થાય છે. હવે એ વાણીને અમૃતપણું કેમ ઘટે ? ત્યાં કહે છે. (યતઃ કેળ) જે કારણમાટે (પરમ કેળ) ઉત્કૃષ્ટ (સંમદ કેળ) હર્ષ તેનો (સંગ કેળ) સંયોગ તેના (જાજઃ કેળ) જજનાર એવા (જ્ઞવ્યાઃ કેળ) જ્ઞવ્ય પ્રાણીયો જે છે. તે તમારી વાણીને (પીત્વા કેળ) પાન કરીને એટલે કળેંદ્રિયેં કરી આદર સહિત સાંજલીને (તરસાપિ કેળ) શીઘ્રપણે એટલે વેગેં કરીને પણ (અજરામરત્વં કેળ) અજરામરપણાને (વ્રજંતિ કેળ) પામે છે. અર્થાત્ જેમ અમૃતપાન જે કરે છે, તે અજરામર થાય છે, તેમ તમારી વાણીના શ્રવણથકી પણ અજરામરપણું પ્રાપ્ત થાય છે, માટે તમારી વાણીને અમૃતપણું કહ્યું, તે યોગ્યજ છે ॥ ૨૧ ॥

હવે ચામરલક્ષણ ચોથો પ્રાતિહાર્યાતિશય કહે છે.

સ્વામિન્ ! સુદૂરમવનમ્ય સમુત્પતંતો, મન્યે વદંતિ શુ
ચયઃ સુરચામરૌઘાઃ॥ યેઽસ્મૈ નર્તિં વિદધતે મુનિપુંગ
વાય, તે નૂનમૂર્ધ્વગતયઃ खलु શુરુજાવાઃ ॥ ૨૨ ॥

અર્થઃ—વલી સ્તુતિં કરતો ઠતો કહે છે,કે (સ્વામિન્ કેળ) હૈ સ્વામિન્ ! હું (મન્યે કેળ) એમ માનું હું જે (શુચયઃ કેળ) પવિત્ર એવા (સુરચામરૌઘાઃ કેળ) દેવતાજયેં વીંજેલા એવા જે ચામરોના સમૂહ, તે (સુદૂરં કેળ) અત્યંતપણે (અવનમ્ય કેળ) નીચા નમીને ફરી (સમુત્પતંતઃ કેળ) ઝંચા ડબલતા ઠતા આ પ્રકારેં (વદંતિ કેળ) કહે છે. કે (યે કેળ) જે મનુષ્યો (અસ્મૈ કેળ) આ પ્રત્યક્ષ એવા (મુનિપુંગવાય કેળ) મુનિયોને વિષે પ્રધાન જે શ્રી પાર્શ્વ નાથ સ્વામી તેને (નર્તિં કેળ) નમસ્કાર તેને (વિદધતે કેળ) કરે છે, (તે કેળ) તે મનુષ્યો (खलु કેળ) વાક્યાલંકારમાં છે (નૂનં કેળ) નિશ્ચેં (ઊર્ધ્વગતયઃ કેળ) ઝંચી છે ગતિ જેની એવા થાય છે. તથા (શુરુજાવાઃ કેળ) શુરુ છે જાવ જેમનો એવા થાય છે. અર્થાત્ ચામરો કહે છે કે અમો પણ પ્રજા આગલ નીચાં નમીને પઠી ઝંચાં ચમીયેં ઠૈયેં, તેમ બીજા પણ જે પ્રજાને નમસ્કાર કરનારા જ્ઞવ્ય જીવો છે, તે ઊર્ધ્વગતિને પામશે ॥ ૨૨ ॥

हवे पांचमो सिंहासननामा प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.
श्यामं गञ्जीरगिरमुज्ज्वलहेमरत्न, सिंहासनस्थमिह
ज्वयशिखंडिनस्त्वाम् ॥ आलोकयंति रत्नसेन नदंत
मुच्चैः, श्रामीकराद्रिशिरसीव नवांबुवाहम् ॥ १३ ॥

अर्थः—(हे स्वामिन् ! आ संसारक्षेत्रने विषे (ज्वयशिखंडिनः के०)
ज्वयरूप शिखंडी जे मोर ठे, ते (इह के०) आ समवसरणनेविषे (त्वां
के०) तमोने (उज्ज्वल के०) निर्मल देदीप्यमान (हेमरत्न के०) सु
वर्ण तथा रत्न तेणें मिश्रित एवा (सिंहासनस्थं के०) सिंहासनने वि
षे बेठा थका अने (श्यामं के०) श्यामवर्णयुक्त तथा (गञ्जीरगिरं के०)
गंजीर ठे वाणी जेमनी एवा तमोने (रत्नसेन के०) उत्सुकपणायें
करीने (आलोकयंति के०) जोवे ठे, ते केवी रीतें जोवे ठे ? तो के
(चामीकराद्रि के०) मेरुपर्वतना (शिरसि के०) शिखर तेने विषे (उ
च्चैः के०) उंचे खरें करी (नदंतं के०) शब्द करतो एटखे गर्जना करतो
एवो (नवांबुवाहं के०) नवीन मेघनेज (इव के०) जेम. अर्थात् अहिं
मेरुपर्वतने स्थानकें सिंहासन जाणवुं, अने मेघने स्थानकें प्रजुनुं श्याम
शरीर जाणवुं तथा गर्जनाने स्थानकें प्रजुनी वाणी समजवी ॥ १३ ॥

हवे जामंरुलाख्यनामा ठाठो प्रातिहार्यातिशय कहे ठे,
उज्ज्वता तव शितियुतिमंढलेन, लुप्तबद्धविरशो
कतरुर्बज्रूव ॥ सान्निध्यतोऽपि यदि वा तव वीतराग,
नीरागतां व्रजति कोन सचेतनोपि ॥ १४ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! (तव के०) तमारुं (उज्ज्वताके०) उंचुं जातुं एवुं
अथवा प्रसरतुं एवुं (शितियुतिमंढलेन के०) श्याम जे प्रज्ञा तेनुं जे मं
रुल अर्थात् जामंरुल. तेणें करीने (लुप्त के०) लोपाणी ठे एटखे आ
छादित थइ ठे (बद्ध के०) पाननानी (ब्रविः के०) ब्रवि एटखे कांति
अर्थात् रक्तता जेनी एवो (अशोकतरुः के०) अशोकवृक्ष ते (वज्रूव
के०) होतो हवो. ए अर्थ युक्तज ठे, केम के ? (यदिवा के०) अथवा
(वीतराग के०) गयो ठे राग अने द्वेष जेथकी एवा हे वीतराग !

(तव के०) तमारा (सान्निध्यतोऽपि के०) सान्निध्यथकी पण एटले त मारं वचनश्रवण तथा तमारं रूपदर्शन तो दूर रहो, परंतु तमारा सान्निध्यथकी पण (सचेतनोपि के०) चेतनार्ये करी सहित एवो पण एटले अचेतन अशोक तो दूर रहो, पण चेतना सहित जे होय ते पण (कःके०) कोण (नीरागतां के०) नीरागताने एटले निर्ममत्वने वैराग्यने (न के०) नहिं (व्रजति के०) पामे? अर्थात् तमारा सांनिध्यथी जीव अवश्य नी रागीज थाय ॥ १४ ॥

हवे देवडुंडुजिलक्षण सातमा प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.

जोज्ञोः प्रमादमवधूय प्रजध्वमेन, मागत्य निर्वृति
पुरिं प्रति सार्थवाहम् ॥ एतन्निवेदयति देव जग
त्रयाय, मन्ये नदन्नजिनन्नः सुरडुंडुजिस्ते ॥ १५ ॥

अर्थः—(मन्ये के०) हुं एम मानुं हुं के, (देव के०) हे देव! (ते के०) तमारो (सुरडुंडुजिः के०) देवडुंडुजि जे ठे, ते (अजिनन्नः के०) आकाशने अजिब्यापीने (नदन् के०) शब्दायमान थयो बतो (जगत्रयाय के०) त्रण जगतने (एतत् के०) आ प्रकारें निवेदयति के०) निवेदन करे ठे, जेम केः—(जोज्ञोः के०) हे जगत्रयजनो! तमें (प्रमादं के०) आ लस तेने (अवधूय के०) त्याग करीने आगत्य के०) आवीने (एनं के०) ए जे श्रीपार्श्वप्रभु तेने (प्रजध्वं के०) प्रजो. ते केवा पार्श्वप्रभु ठे? तो के (निर्वृतिपुरिंप्रति के०) निर्वृतिपुरि जे मोक्षपुरि ते प्रत्ये (सार्थवाहं के०) मार्गवाहक एवा ठे. अर्थात् ते सुरडुंडुजि कहे ठे के हे लोको! तमें प्रमाद दूर करीने मोक्षदायक एवा पार्श्वप्रभुने प्रजो ॥ १५ ॥

हवे व्रत्रयनामक आठमा प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.

उच्चोतितेषु प्रवता प्रवनेषु नाथ, तारान्वितो विधुर
यं विहताधिकारः ॥ मुक्ताकलापकलितोद्धृसितात
पत्र, व्याजात्रिधा धृततनुर्ध्रुवमच्युपेतः ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे खामिन्! (अयं के०) आ तमारा उपर जे त्रण व्रत्र ठे, ते त्रण व्रत्र नथी, परंतु शुं ठे? तो के (मुक्ता के०) मोती

तेना (कलाप के०) समूह, तेणें करी (कवित के०) सहित अने (उद्धसित के०) उद्धसित एवा जे (आतपत्र के०) त्रण ठत्र तेना (व्याजात् के०) मीशें करीने (तारान्वितः के०) तारामंडल सहित ठतो (ध्रुवं के०) निश्चयथकी (त्रिधा के०) त्रण प्रकारनुं (धृततनुः के०) धारण कखुं ठे शरीर जेणें एवो (विधुः के०) चंद्रमा जे ठे, ते तमारी सेवाकर वाने अर्थें जाणियें (अन्युपेतः के०) तमारी पासें आव्यो होय नहीं ? ते चंद्रमा केहवो थको आव्यो ठे ? तो के (विहताधिकारः के०) विशेषें करी ने हणाणो ठे जगतने विषे विद्योत करवारूप अधिकार एटले व्यापार जेनो एवो ठे. ते व्यापार शा वास्ते हणाणो ? तो के (जवता के०) तमोयें (जुवनेषु के०) त्रण जुवन जे ठे ते (उद्योतितेषु के०) प्रकाशित करे ठे ते एटले तमें जगतनो प्रकाश कखो, तेवारें चंद्रमाने प्रकाश करवानो अधिकार विफलीजूते थयो ॥ १६ ॥

हवे रत्नादिनिर्मित वप्रत्रयने विषे मध्यस्थायिपणुं तथा देवेंडवंध
त्व एवा लोकोत्तर अतिशयद्वयने काव्यद्वयें करीने कहे ठे.

स्वेन प्रपूरितजगत्रयपिंमितेन, कांतिप्रताप
यशसामिव संचयेन ॥ माणिक्यहेमरजतप्रवि
निर्मितेन, सादत्रयेण जगवन्नजितोविज्ञासि ॥१७॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! तमें (अजितः के०) चारे पासें (मा
णिक्य के०) नील रत्न अने (हेम के०) सुवर्ण तथा (रजत के०) रूपुं, ते
णें करीने (प्रविनीर्मितेन के०) प्रकर्षें करीने वीनिर्मित करेलो एवो जे(सा
दत्रयेण के०) त्रण गढ, त्रिगडो गढ तेणें करीने (विज्ञासि के०) शोजो
ठो, बिराजो ठो, एटले एक गढ रत्नमय, बीजो सुवर्ण मय, अने त्रीजो रौप्य
मय, एवा त्रण गढें करीने तमें शोजो ठो, ते केनी पेटें शोजो ठो ? तेनी
उपर कवि उत्प्रेक्षा करे ठे, ते जेम केः—(स्वेन के०) पोतानां एटले प्रजु
नां (प्रपूरित के०) प्रकर्षें करीने पूखुं ठे (जगद्वय के०) त्रण जगत् जेणें
तेणें करी (पिंमितेन के०) पिंमीजूत थइने रह्यां एवा (कांति के०)
शरीरनो वर्ण अने (प्रताप के०) प्रताप तथा (यशसां के०) यश तेमना
(संचयेन के०) संचयें करीनेज एटले समूहें करीनेज (श्व के०) जा

णीयें होय नहीं? अर्थात् कांति, प्रताप अने यश तेना समूहेंज जाणे शोभे
ठे. केम के? नीलरत्नना गढने प्रजुना श्यामवर्णनी सदृशता ठे तथा सुवर्ण
ना गढने जगवानना प्रतापनी सदृशता ठे, तथा रूपाना गढने जगवानना
यशनी सदृशता ठे, माटें ए उत्प्रेक्षा करी, ते योग्यज ठे ॥ १७ ॥

दिव्यसृजोजिन! नमस्त्रिदशाधिपाना, मुत्सृज्य रत्न
रचितानपि मौलिबंधान् ॥ पादौ श्रयंति ज्वतो यदि
वा परत्र, त्वत्संगमे सुमनसो न रमंत एव ॥ १८ ॥

अर्थ:—(जिन के०) हे जिन! (दिव्यसृजः के०) मनोहर एवी जे पुष्पनी
मालाळ ठे ते (नमस्त्रिदशाधिपानां के०) तमारा चरणने विषे नमेला एवा
जे देवेंद्रो तेमना (रत्नरचितानपि के०) वैरुर्य मणिरत्नोयें रचित एवा पण
(मौलिबंधान् के०) मुकुटो जे ठे तेने (उत्सृज्य के०) त्याग करीने
(ज्वतो के०) तमारा (पादौ के०) चरणारविंदने (श्रयंति के०) आश्र
य करे ठे, एटखे इंद्रोना मुकुटमां रहेलीयो जे पुष्पमालाळ ठे, ते मुकुटनो
त्याग करीने जगवानना चरणारविंदमां पडे ठे. आहीं दृष्टांत कहे ठे.—
(यदिवा के०) अथवा (सुमनसः के०) पंक्ति अथवा देवताळ जे ठे, ते
(त्वत्संगमे के०) तमारा संगम ठते (परत्र के०) अन्यस्थानकें (न रमंत
एव के०) नथीज रमता. कारण के तेळ तमारा संग ठतेज आनंद पामे
ठे, तेम पुष्पतुं नाम पण सुमनस ठे माटें पुष्पमालायें जे तमारा चरणा
रविंदनो आश्रय कस्यो ठे, ते युक्तज ठे ॥ १८ ॥

हवे जिनोक्त मार्गने जे आश्रय करीने रह्या ठे, तेने जिन तारे ठे, ते कहे ठे.

त्वं नाथ! जन्मजलधेर्विपराङ्मुखोपि, यत्तारयस्यसु
मतो निजपृष्ठलग्नान् ॥ युक्तं हि पार्थिवनिपस्य सत
स्तवैव, चित्रं विज्ञो! यदसि कर्मविपाकशून्यः ॥ १९ ॥

अर्थ:—(त्वं के०) तमें (नाथ के०) हे स्वामिन्! (जन्मजलधेः के०)
जवसमुद्रथकी (विपराङ्मुखोपि के०) विशेषें करी पराङ्मुख थयेला
ठे ठता पण (निजपृष्ठलग्नान् के०) तमारी पोतानी वांसे बलगेला ए
वा (असुमतः के०) प्राणीयो जे ठे, तेने (यत् के०) जे कारण माटें

(તારયસિ કે૦) તારો ઠો, તે (પાર્થિવનિપસ્ય કે૦) વિશ્વના સ્વામી અ
ને (સતઃ કે૦) સુઙ્ગ એવા (તવૈવ કે૦) તમોનેજ (હિ કે૦) નિશ્ચે (યુ
ક્તં કે૦) યુક્ત છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. જેમ પાર્થિવ જે પૃથિવિની મૃત્તિકા
તેથીજી ઉત્પન્ન થયેલો એવો (નિપ કે૦) ઘટ છે તે પણ પાણી ઉપર રહ્યો
ઢતો તેના પૃષ્ઠદેશમાં લાગેલા જનોને તારે છે, તેમ તમે પણ પાર્થિવનિપ
ઢો મારે તમારી પૂંઠે વલગેલા જનોને સંસારસમુદ્રથી તારો ઢો, તે યુ
ક્તજ છે. પરંતુ આર્હિયાં (ચિત્રં કે૦) એક આશ્ચર્ય છે, તે શું આશ્ચર્ય છે?
તોકે (યત્ કે૦) જે કારણ મારે (વિજ્ઞો કે૦) હે સ્વામિન્ ! તમો (કર્મ
વિપાકશૂન્યઃ કે૦) જ્ઞાનાવરણાદિક આઠ કર્મના વિપાક જે ફલ તેથી
શૂન્યઃ એટલે રહિત (અસિ કે૦) ઢો અને પાર્થિવનિપ જે માટીમય ઘટ છે
તે તો કુંજકારાદિકૃત પચનાદિક ક્રિયાયે કરી યુક્ત છે, તેથી તે કર્મવિ
પાકશૂન્ય નથી, મારે એટલુંજ તમારામાં આશ્ચર્ય છે ॥ ૩૬ ॥

હવે વિરોધાલંકારગર્જિત એવા જિનના અચિંત્યસ્વરૂપને કહે છે.

વિશ્વેશ્વરોઽપિ જનપાલક ડુર્ગતસ્ત્વં, કિં વાહરપ્રકૃ
તિરપ્યલિપિસ્ત્વમીશ ॥ અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિ
દેવ, જ્ઞાનં ત્વયિસ્ફુરતિ વિશ્વવિકાશદેતુઃ ॥ ૩૭ ॥

અર્થઃ—(જનપાલક કે૦) જન જે લોક તેનું પાલન કરે, તેને જનપા
લક કહિયે. તેના સંબોધનમાં હે જનપાલક ! (ત્વં કે૦) તમે (વિશ્વેશ્વરો
પિ કે૦) વિશ્વ જે ત્રણ જગત તેના ईશ્વર ઢો તો પણ (ડુર્ગતઃ કે૦) દરિડી
ઢો. અહીં જે વિશ્વનો ईશ્વર હોય તે દરિડી કેમ હોય? એ વિરોધાલંકાર
છે, તે વિરોધનો પરિહાર કરે છે, કે તમે વિશ્વેશ્વર ઢો, તો પણ (ડુર્ગતઃ કે૦)
ડુઃખે કરીને જ્ઞાત ઢો જાણવા યોગ્ય ઢો. અથવા “જનપાલક ડુર્ગતઃ” એ
શબ્દનાં આવી રીતે પદ કાહામીને અર્થ કરવો, જેમ કેઃ—(જનપ કે૦) હે
જનપ ! તમે (અલક કે૦) કેશ તેણે કરી (ડુર્ગતઃ કે૦) દરિડી ઢો, એટ
લે તમારે દીક્ષાગ્રહણાનંતર કેશવૃદ્ધિનો અજાવ છે (વા કે૦) અથવા
પદ્માંતરે (ત્વં કે૦) તમે (ईશ કે૦) હે સ્વામિન્ ! (કિં કે૦) શું (અક્ષરપ્રકૃ
તિરપિ કે૦) અક્ષર એટલે મોક્ષ સ્વજાવી ઢો, તો પણ (અલિપિઃ કે૦)
બ્રાહ્મી આદિક લિપિયે કરી રહિત વર્તો ઢો, એટલે જે અક્ષર સ્વજાવી

હોય, તેતો લિપિરૂપ હોય, એ પણ વિરોધ છે, તે વિરોધનો પરિહાર કરે છે. (અક્ષર કેળ) સ્થિર છે નિશ્ચલ છે (પ્રકૃતિ: કેળ) સ્વચ્છાવ જેનો તે અક્ષર પ્રકૃતિ કહિયે, અર્થાત્ શાશ્વતરૂપ ઢો, અથવા અક્ષર જે મોક્ષ તેજ છે પ્રકૃતિ એટલે સ્વચ્છાવ જેનો એવા તથા (અલિપિ: કેળ) નથી કર્મરૂપ લેપ જેને એવા તમે ઢો તથા (અજ્ઞાનવત્યપિ કેળ) અજ્ઞાનવાલા એવા પણ (ત્વયિ કેળ) તમારે વિષે નિશ્ચેયકી (વિશ્વવિકાશહેતુ: કેળ) ત્રણ જગત્ને પ્રકાશ કરવાનું હેતુચૂત એવું જે (જ્ઞાનં કેળ) જ્ઞાન તે (સદૈવ કેળ) નિરંતર (કથંચિત્ કેળ) કેમજ (એવ કેળ) નિશ્ચે (સ્ફુરતિ કેળ) સ્ફુરે છે? એટલે જે અજ્ઞાનવાન હોય, તેને જ્ઞાન સ્ફુરે નહીં, એ વિરોધ છે, તે વિરોધના પરિહારને માટે કહે છે. અજ્ઞાન અને અવતિ એ બે પદ જૂદાં કરીને અર્થ કરવો, ત્યારે (અજ્ઞાન કેળ) જ્ઞાન રહિત એવા જે મૂર્ખજન તેને (અવતિ કેળ) સમ્યક્ બોધ કરે ઢતે (ત્વયિ કેળ) તમારે વિષે જ્ઞાન સ્ફુરે છે ॥ ૩૦ ॥

હવે જે જિનની અવજ્ઞા કરે છે, તેને તે અવજ્ઞા અનર્થને માટે થાય છે, તે ત્રણ કાવ્યેં કરી કહે છે.

પ્રાગ્જ્ઞારસંનૃતનન્નાંસિ રજાંસિ રોષા, હઙ્ગાપિતાનિ
કમઠેન શઠેન યાનિ॥ ઢાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા
હતાશો, ઘસ્તસ્ત્વમીજિરયમેવ પરં હુરાત્મા ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:—(નાથ કેળ) હે નાથ ! (કમઠેન કેળ) કમઠાસુર જે તેણે (રોષાત્ કેળ) કોપથકી એટલે કષાયના ઉદયથકી (યાનિ કેળ) જે રજાંસિ કેળ રજો, તમારા ઉદ્દેશેં કરીને (હઙ્ગાપિતાનિ કેળ) હઙ્ગામીયો (તૈ: કેળ) તે રજોયેં કરીને (તવ કેળ) તમારી (ઢાયાપિ કેળ) શરીરની ઢાયા એટલે કાંતિ તે પણ (ન હતા કેળ) ન હણાળી, તે રજ કેવીયો છે? તો કે (પ્રાગ્જ્ઞાર કેળ) અધિકપણાયેં કરીને (સંનૃત કેળ) જઘ્યાં છે વ્યાપ્યાં છે (નન્નાંસિ કેળ) આકાશો જેણેં એવી છે. હવે તે કમઠાસુર કેહવો છે? તો કે (શઠેન કેળ) મૂર્ખ એવો છે. (પરં કેળ) પરંતુ (હતાશ:કેળ) હણાળી છે આશા જેની એવો (હુરાત્મા કેળ) હુદ્ડ છે આત્મા જેનો એવો (અયમેવ કેળ) એજ કમઠાસુર તે પોતેંજ (અમીજિ: કેળ) એજ રજોયેં કરીને (ઘસ્ત: કેળ) વ્યાસ થયો. રજ જે પાપરૂપ કર્મ તેણેં કરીને પોતેંજ વ્યાસ થયો ॥ ૩૧ ॥

यज्जर्जर्जितघनौघमदञ्जनीमं, त्रश्यत्तन्निमुसल
मांसलघोरधारम् ॥ दैत्येन मुक्तमथ दुस्तरवारि
दध्रे, तेनैव तस्य जिन ! दुस्तरवारिकृत्यम् ॥३५॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिन ! (दैत्येन के०) कमठासुर जे ठे तेणें
(दुस्तर के०) दुःखें तरवा योग्य एटखे असह्य एवं (वारि के०) पाणी
ते (यत् के०) जे कारणें उपसर्ग करवाने माटें तमारा उपर (मुक्तं के०)
मूक्युं वर्षाव्युं, (अथ के०) एटलाथकी अनंतर हवे (तेनैव के०) तेज
पाणीयें (तस्य के०) ते कमठासुरने (दुस्तरवारिकृत्यं के०) झूरी तरवा
रनुं कार्य (दध्रे के०) कीधुं एटखे माठी तरवारें करी जेम ठेदन जेदन
थाय तेम संसारनें विषे ठेदन जेदनादिक लक्षण जे कार्य ते कखुं, अर्थात्
जगवाननी उपर जलप्रक्षेप जे कखो, ते सांसारिक दुःखहेतु ठे माटें
दुस्तर तरवारनी पेरें कमठासुरने पोतानेज ठेदन जेदन वधादिकनो हेतु
थयो, हवे ते दुस्तर पाणी वर्षाव्युं ते केहवुं ठे ? तो के (गर्जित के०)
गर्जना करतो अने (जर्जित के०) प्रबल बलवंत एवो ठे (घनौघं के०)
मेघनो समूह जेने विषे एवं ठे, तथा वली केहवुं ठे ? तो के (अदञ्जनीमं
के०) घणुं जयंकर एवं ठे, वली केहवुं ठे ? तो के (त्रश्यत् के०) आका
शकी परुती एवी (तन्नि के०) विजली ठे जेने विषे एवं ठे. वली के-
हवुं ठे ? तो के (मुसल के०) मुशलना सरखी (मांसल के०) पुष्ट ठे अने (घोर
के०) बीहामणी जयंकर एवी ठे (धारं के०) धारा जेने विषे एवं ठे ॥३५॥

ध्वस्तोर्ध्वकेशविकृताकृतिमर्त्यमुंड, प्रालंबञ्जय
दवक्रविनिर्यदग्निः ॥ प्रेतव्रजः प्रति ज्वंतमपीरितो
यः, सोऽस्याऽजवत्प्रतिज्वं ज्वदुःखहेतु ॥ ३३ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! कमठनामा दैत्य जे ठे, तेणें (यः के०) जे (प्रेत
व्रजः के०) दैत्यनो समूह (ज्वंतं के०) तमारी (प्रति के०) प्रत्यें (ईरितः
के०) प्रेख्यो (सः के०) ते दैत्यसमूह (अपि के०) पण (अस्य के०)
ए कमठासुरनेज (प्रतिज्वं के०) ज्व ज्वने विषे (ज्वदुःख हेतुः के०)
संसारनां जे दुःख तेनुं कारण (अजवत् के०) होतो हवो. हवे ते दैत्य-

સમૂહ કેહવો છે? તો કે (ધ્વસ્ત કે) નીચે પડ્યા એવા જે (ઝર્ધ્વકેશ કે) ડાહ્યાના કેશ તેણે કરીને (વિકૃતાકૃતિ કે) વિરૂપ થઈ છે આકૃતિયો જેની એવાં જે (મર્ત્યમુંઠ કે) મનુષ્યનાં માથાં તેનું (પ્રાલંબ કે) ઝૂલતું ઇટલે હૃદય પર્યંત અવલંબિત થાય એવું જે ઝુમણું તેને (જૃત્ કે) ધારણ કરે છે, એવો પ્રેતબ્રજ છે, વહી કેહવો છે? તો કે (જયદ કે) જયને દેનારાં એવાં જે (વક્ર કે) મુઠ્ઠા તેથી (વિનિર્યદગ્નિઃ કે) નિકલેલ છે અગ્નિ જેને એવો પ્રેતબ્રજ છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જે પ્રાણી જિનનું આરાધન કરે છે, તેની પ્રશંસા કરે છે.

ધન્યાસ્તૈર્જુવનાધિપ! યે ત્રિસંધ્ય, મારાધયંતિ વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ ॥ જત્તયોલ્લસત્પુલકપદ્મલલ્લદેહદેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિજો! જુવિ જન્મજાજઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થઃ—(જુવનાધિપ કે) હે ત્રણ જગત્ના અધિપતિ! તથા (વિજો કે) હે સ્વામિન્! (તૈર્ કે) તેજ જનો (ધન્યાઃ કે) ધન્ય છે ઇટલે પ્રશંસનીય છે, તે કયા જનો ધન્ય છે? તો કે (યે કે) જે (જન્મજાજઃ કે) જન્મ જનો (જુવિ કે) પૃથિવીને વિષે (વિધિવત્ કે) વિધિપૂર્વક ઇટલે જલે પ્રકારે કરી (ત્રિસંધ્ય કે) ત્રણે કાલે (તવ કે) તમારું (પાદદ્વયં કે) ચરણયુગલ જે છે, તેને (આરાધયંતિ કે) આરાધન કરે છે ઇટલે સેવે છે, તે જન ધન્ય જાણવા. તે કેવા જનો છે? તો કે (વિધુતાન્યકૃત્યાઃ કે) વિશેષે કરી ટાલ્યાં છે અન્યકૃત્યો ઇટલે બીજાં કાર્યો જેમણે એવા છે, વહી કેહવા છે? તો કે (જત્તયોલ્લસત્ કે) જત્તિયે કરી ડહાસ પામતો એવો જે (પુલક કે) રોમાંચ તેણે કરી (પદ્મલ કે) વ્યાસ છે (દેહદેશાઃ કે) શરીરના જાગ જેમના એવા છે ॥ ૩૪ ॥

હવે આઠ કાવ્યે કરીને ગ્રંથકર્તા પોતાની વિજ્ઞાપિતે કહે છે.

અસ્મિન્નપારજવવારિનિધૌ મુનીશ!, મન્યે ન મે શ્રવણગોચરતાં ગતોઽસિ ॥ આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિત્રમંત્રે, કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—(મુનીશ કે) હે મુનીશ! (મન્યે કે) હું એમ માનું છું, કે

(अस्मिन् के०) आ (अपारजववारिनिधौ के०) नथी पार जेनो एवो जे संसाररूप पाणीनो समुद्र, तेने विषे तमें (मे के०) महारा (श्रवण गोचरतां के०) कानना विषय ते प्रत्ये (न गतः के०) न प्राप्त थयेला एवा (असि के०) ठो, एटले में आ संसार समुद्रने विषे तमोने कोइ वारें पण सांजळ्या नथी. एज वातने समर्थन करे ठे, ते जेम केः— (वा के०) अथवा जो (तव के०) तमारा (गोत्रपवित्रमंत्रे के०) नामरूप जे पवित्र मंत्र ते (आकर्णिते तु के०) श्रवण करे ठते पण (विपद्भिषधरी के०) आ पदारूप जे सर्पिणी ठे ते (किं के०) शुं (सविधं के०) समीप. (समे ति के०) आवे ? अर्थात् तमारं नाम सांजळ्या पढी तो आपदा आवे नही अने मने तो आ संसाररूप आपत्तियो आवेही ठे, तेथी एम मानुं हुं, के में पूर्वजवोने विषे क्यारें पण तमारं नाम सांजळ्युं नथी ॥ ३५ ॥

जन्मांतरेपि तव पादयुगं न देव !, मन्ये मया महि
तमहितदानददम् ॥ तेनेह जन्मनि मुनीश ! पराज
वानां, जातोनिकेतनमहं मथिताशयानाम् ॥ ३६ ॥

अर्थः—(देव के०) हे देव ! (मन्ये के०) हुं मानुं हुं, संजावना करुं हुं के (मया के०) में (जन्मांतरेपि के०) जन्मांतरने विषे पण (तव के०) तमारं (पादयुगं के०) चरणयुगल जे ठे तेने (न महितं के०) नथी पूज्युं, ते चरणयुगल केहुं ठे ? तो के (हित के०) वांछित तेनुं जे (दान के०) देवुं तेने विषे (दत्तं के०) चतुर एवुं ठे, हवे तेज कहे ठे. जे (मुनीश के०) हे मुनीश ! (तेन के०) तेकारण माटें (अहं के०) हुं (इह के०) आ (जन्मनि के०) जन्मने विषे (मथिताशयानां के०) मथन कस्यो ठे चित्तनो आशय जेमणें एवा (पराजवानां के०) पराजवो जे तेमनुं (निकेतनं के०) स्थानक (जातः के०) थयो, अर्थात् तमारा चरणारविंदनो पूजक, पराजवनुं स्थानक होतो नथी, परंतु में पूर्व जवोने विषे तमारं चरणारविंद क्यारें पण पूज्यां नथी, एम जासे ठे ॥ ३६ ॥

नूनं न मोहतिमिरावृतलोचनेन, पूर्वं विज्ञो ! सकृ
दपि प्रविलोकितोऽसि ॥ मर्माविधो विधुरयंति हि मा
मनर्थाः, प्रोद्यत्प्रबंधगतयः कथमन्यथैते ॥ ३७ ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्चें में (पूर्व के०) प्रथम (सकृदपि के०) एक बार पण तमो (न के०) नहीं (प्रविलोकि तोऽसि के०) जोयेला ओ, ते हुं केहवो ? तो के (मोहतिमिरावृतलोचनेन के०) मोहरूप तिमिर जे अंधकार तेणें आवृत थयां ठे नेत्र जेनां एवो हुं. शा माटें नथी जोया ? तो के (हि के०) जे कारण माटें (अन्यथा के०) जो तमारं दर्शन कछुं हत तो (एते के०) आ, (अनर्थाः के०) अनर्थरूप कष्टो (मां के०) मुजने (कथं के०) केम ? (विधुरयंति के०) पीडे ठे, अर्थात् पूर्वे जो तमारं दर्शन थयुं हत, तो आ अनर्थो मुने पि कत नहीं. हवे ते अनर्थो केहवा ठे ? तो के (मर्माविधः के०) मर्मस्था नने जेदनारा ठे तथा वली केहवा ठे ? तो के (प्रोद्यत्प्रबंधगतयः के०) प्रकषें करी प्राप्त थइ ठे सविस्तर कर्मप्रबंध तेनी प्रवृत्ति जेने एवाठे ॥ ३९ ॥

आकर्णितोऽपि महितोऽपि निरीक्षितोऽपि, नूनं न चेतसि
मया विधृतोऽसि ज्ञक्त्या॥जातोऽस्मि तेन जनबांधव ! दुःख
पात्रं, यस्मात्क्रियाः प्रतिफलंति न जावशून्याः ॥ ३८ ॥

अर्थः—(जनबांधव के०) जन जे लोक तेना बांधव एटले हितकर्ता अर्थात् हे जनहितकारिन् ! (मया के०) हुं जे तेणें कोइ जवने विषे तमो (आकर्णितोऽपि के०) सांजळ्या पण तथा (महितोऽपि के०) पू ज्या पण तथा (निरीक्षितोऽपि के०) दीठा पण परंतु (नूनं के०) निश्चें (ज्ञक्त्या के०) ज्ञक्तियें करीने (चेतसि के०) चित्तने विषे (नविधृतोऽसि के०) धारण करेला नथी. (तेन के०) ते कारण माटें (दुःखपात्रं के०) दुःखनुं पात्र, हुं (जातोऽस्मि के०) उत्पन्न थयेलो हुं. (यस्मात् के०) जे कारण माटें (क्रियाः के०) आकर्णितादिक क्रियाउं जे ठे, ते (जावशून्याः के०) जावें करि रहित एवी ठती (न के०) नहीं (प्रति फलंति के०) विशिष्टफल देवावाली थाय ठे ॥ ३८ ॥

त्वं नाथ ! दुःखजनवत्सल ! हे शरण्य ! कारुण्यपुण्यव
सते ! वशिनां वरेण्य ! ॥ ज्ञक्त्या नते मयि महेश ! दयां
विधाय, दुःखांकुरोद्दलनतत्परतां विधेहि ॥ ३९ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे स्वामिन्! (दुःखिजनवत्सल के०) दुःख ठे जेने ते दुःखी कहियें, अने दुःखी एवा जे जनो तेने विषे वत्सल एटले कृपापर तेना संबोधनमां हे दुःखिजनवत्सल! (हेशरण्य के०) शरणें आवेला प्राणीने हितकारक तेना संबोधनमां हे शरण्य! तथा (कारुण्यपुण्यवसते के०) कारुण्य जे दयापणुं तेनी पुण्य एटले पवित्र वसति एटले स्थानक तेना संबोधनने विषे हे कारुण्यपुण्यवसते! अथवा कारुण्य जे दया अने पुण्य जे धर्म अर्थात् दया धर्मनी वसति एटले घर एवा तथा (वशिनां वरेण्य के०) वश ठे इंद्रियो जेमने एवा जितेंद्रिय पुरुषोमां वरेण्य एटले श्रेष्ठ तेना संबोधनने विषे हे वशिनां वरेण्य! तथा (महेश के०) महोटा एवा ईश जे स्वामी तेने महेश कहियें तेना संबोधनने विषे हे महेश! (जक्त्या के०) जक्तितें करीने (नते के०) नमस्कार कछो ठे जेणें एवा (मयि के०) मारे विषे (दयां के०) कृपा जे तेने (विधाय के०) करीने (दुःखांकुर के०) दुःखनो अंकुर जे उत्पत्तिस्थानक, तेनुं (उद्वलन के०) खंवन तेने विषे (तत्परतां के०) तत्परपणुं तेने (विधेहि के०) करो ॥ ३९ ॥

निःसंख्यसारशरणं शरणं शरण्य, मासाद्य सादि,
तरिपुप्रथितावदातम् ॥ त्वत्पादपंकजमपि प्रणिधा
नबंध्यो,वध्योऽस्मि चेद्भुवनपावन! हा हतोऽस्मि॥४०॥

अर्थः—हे स्वामिन्! तथा (भुवनपावन के०) हे त्रण जगत्ने पवित्र करनार! (त्वत्पादपंकज के०) तमारा चरणारविंदना (शरणं के०) शरण तेने (आसाद्य के०) पामीने (अपि के०) पण (प्रणिधानबंध्यः के०) प्रणिधान जे तमारं ध्यान करुं, तेणें करीने बांजियो थयो एटले शून्य थयो एवो (अस्मि चेत् के०) जो हुं हुं, तो (वध्यः के०) रागादिक शत्रुयें करी हणवा योग्य हुं, ए कारण मारें (हा के०) हा! इति खेदे (हतोस्मि के०) डुर्दैवें मारेखो बडं. हवे तमारं पादपंकज केहुं ठे? तो के (निःसंख्य के०) असंख्य एटले अनंत एवुं जे (सार के०) बल तेनुं (शरणं के०) घर एवुं ठे तथा (शरण्य के०) शरण करवा योग्य ठे, बली केहेवुं ठे? तो के (सादित के०) दाय पमाड्या ठे (रिपु के०)

રાગાદિક વૈરી જેણે, તેણે કરીને (પ્રથિત કે०) પ્રસિદ્ધ છે (અવદાત કે०) પ્રજાવ જેનો એવું છે ॥ ૪૦ ॥

દેવેન્દ્રવંદ્ય ! વિદિતાખિલવસ્તુસાર !, સંસારતારક !

વિજો ! જીવનાધિનાથ ॥ ત્રાયસ્વ દેવ ! કરુણાહ્વદ

માં પુનીહિ, સીદંતમદ્ય જયદવ્યસનાંબુરાશેઃ ॥ ૪૧ ॥

અર્થઃ—(દેવેન્દ્ર કે०) દેવતાનો જે ઇન્દ્ર તેણે (વંદ્ય કે०) વંદન કરવા થો ગ્ય તત્સંબોધને હે દેવેન્દ્રવંદ્ય ! વહ્લી (વિદિત કે०) જાણ્યું છે (અખિલ કે०) સમગ્ર (વસ્તુ કે०) વસ્તુનું (સાર કે०) રહસ્ય જેણે, તેના સંબોધન માં હે વિદિતાખિલવસ્તુસાર ! તથા (સંસારતારક કે०) હે સંસારસમુદ્ર થકી તારનાર ! (વિજો કે०) હે સમર્થ ! તથા (જીવનાધિનાથ કે०) હે ત્રિજીવનના નાથ ! તથા (દેવ કે०) હે દેવ ! તથા (કરુણાહ્વદ કે०) કરુણાના હ્રદ, ઉપલક્ષણથી હે કરુણાના સમુદ્ર ! (અદ્ય કે०) હમણાં (સીદંત કે०) સીદાતો વિષાદને પ્રાપ્ત થયો એવો (માં કે०) મુજને (જયદ કે०) જયનો દેનારો એવો (વ્યસનાંબુરાશેઃ કે०) વ્યસનનો જે સમુદ્ર તેથકી (ત્રાયસ્વ કે०) રક્ષણ કરો અને (પુનીહિ કે०) પાપનો નાશ કરી પવિત્ર કરો ॥ ૪૧ ॥

યદ્યસ્તિ નાથ ! જવદંધ્રિસરોરુહાણાં, જક્તેઃ ફલં કિ

મપિ સંતતિસંચિતાયાઃ ॥ તન્મે ત્વદેકશરણસ્ય શર

ણ્ય!જૂયાઃ, સ્વામી ત્વમેવ જીવનેઽત્ર જવાંતરેઽપિ ॥ ૪૨ ॥

અર્થઃ—(નાથ કે०) હે નાથ ! (યદિ કે०) જો (જવદંધ્રિસરોરુહાણાં કે०) તમારાં ચરણારવિંદસંબંધી (જક્તેઃ કે०) જક્તિનું (કિમપિ કે०) કાંઈ પણ (ફલં કે०) ફલ (અસ્તિ કે०) છે (તત્ કે०) તો (શરણ કે०) હે શરણાગતવત્સલ ! (ત્વદેકશરણસ્ય કે०) જેને તમારુંજ એક શરણ છે એવા (મે કે०) મને (અત્ર કે०) આ (જીવને કે०) લોકને વિષે તથા (જવાંતરેઽપિ કે०) જવાંતરને વિષે (ત્વમેવ કે०) તમેજ (સ્વામી કે०) સ્વામી (જૂયાઃ કે०) થાઉં. હવે પૂર્વોક્ત જક્તિ કેહવી છે ? તો કે (સંતતિસંચિતાયાઃ કે०) નિરંતર સંતાનની પરંપરાયે સંચેલી

एटले वृद्धिगत थइ एवी ठे. तथा आहिं चरणनुं तो युगल ठे तथापि
“अंगिसरोरुहाणां” ए बहु वचन लख्युं ठे ते पुण्यत्वज्ञापनने माटें ठे ॥४३॥

हवे कवि स्तवननो उपसंहार करतो ठतो तथा पोताना नाम

ने प्रकाश करतो ठतो कहे ठे.

इहं समाहितधियो विधिवज्जिनैऽ, सांजोद्धसत्पुल
कंकंचुकितांगजागाः ॥ त्वद्विबनिर्मलमुखांबुजबद्ध
लक्षा, ये संस्तवं तव विज्ञो रचयंति ज्ञव्याः ॥ ४३ ॥
जननयनकुमुदचंद्र, प्रज्ञास्वराः स्वर्गसंपदो जुक्त्वा ॥
ते विगलितमलनिचया, अचिरान्मोहं प्रपद्यते
॥ ४४ ॥ युग्मम् ॥ इति श्रीकल्याणमंदिरनामक
अष्टमस्मरणं समाप्तम् ॥ ८ ॥

अर्थः—(जिनैऽ के०) हे जिनैऽ ! तथा (विज्ञो के०) हे स्वामिन् !
तथा (जननयनकुमुदचंद्र के०) जन जे मनुष्य तेना नेत्ररूप जे चंद्रविक !
सि कमल, तेने विषे चंद्रमा समान तेना संबोधनने विषे हे जननयनकु
मुदचंद्र ! अहिं अन्यंतरमां कवियें श्रीसिद्धसेन दिवाकराचार्यें दीक्षा समय
मां गुरुर्यें दीधेला कुमुदचंद्र एवा पोताना नामनुं पण सूचन कखुं ठे. (ये
के०) जे (ज्ञव्याः के०) ज्ञव्यप्राणीयो (इहं के०) एम पूर्वोक्त प्रकारें (विधि
वत् के०) विधिपूर्वक, (तव के०) तमारा (संस्तवं के०) स्तोत्रने (रचयंति
के०) रचे ठे (ते के०) ज्ञव्यप्राणीयो, (अचिरात् के०) थोदाएक कालमां
(मोहं के०) अनंतज्ञान, दर्शन, चारित्र, वीर्य, स्वरूप निःश्रेयसने (प्रपद्यं
ते के०) पामे ठे. शुं करीने पामे ठे ? तो के (स्वर्गसंपदः के०) देवलोक
नी संपदा सुखने (जुक्त्वा के०) जोगवीने, ते केवी स्वर्ग संपदा ? तो के
(प्रज्ञास्वराः के०) प्रकर्ष एटले अत्यंत ज्ञास्वर नाम देदीप्यमान एवीयो,
तथा ते ज्ञव्यो केहवा ठे ? तो के (समाहितधियः के०) समाधिवादी ध्या
नयुक्त निश्चल ठे बुद्धि जेनी एवा ठे, वली केहवा ठे ? तो के (सांजोद्ध
सत् के०) आकरो, उद्धास पामतो एवो (पुलक के०) रोमांच तेणें (कं
चुकिता के०) कंचुकें करी सहित ठे (अंगजागाः के०) शरीरनो देश

जेनो एवा, वली केहेवा ठे? तो के (त्वर्दिब के०) तमारं जे प्रतिविंब तेनुं (निर्मल के०) मलरहित एवुं जे (मुखांबुज के०) मुखकमल तेने विषे (बरुलक्षा: के०) बांध्युं ठे लक्षा: एटले ध्यान जेमणें एवा, तथा वली केहेवा ठे? तो के (विगलित के०) विशेषें करीने गली गयो ठे (मलनिचया: के०) कर्मरजोलक्षण मलसमूह जेमनो एवा ठे. अर्थात् आ प्रकारना कहेला एवा, जे जव्यप्राणीयो तमारं संस्तवन करे ठे. ते स्वर्गलोकमां देवताउं यइने त्यां स्वर्ग सुखोने जोगवी फरी मनुष्य जव पामीने थोकाक कालमां शिवसुखने पामे ठे ॥ आ स्तोत्रमां प्राय: दरेक श्लोकमां मंत्रो ठे, परंतु रूमी रीतें आहीं कहेला नथी, माटें ते गुरुना आमनायथी जा एवा ॥ ४४ ॥ इति श्री कल्याणमंदिरनामकं अष्टमं स्मरणं संपूर्णम् ॥ ७ ॥

॥ अथ ॥

॥ बृहद्भांतिस्तवनामकं नवमस्मरणं प्रारब्धते ॥
जो जो जव्या: शृणुत वचनं प्रस्तुतं सर्वमे
तत्, येयात्रायां त्रिजुवनगुरोर्आर्हतां जक्तिजा
जां: ॥ तेषां शांतिर्जवतु जवतामर्हदादिप्रजावा,
दारोग्यश्रीधृतिमतिकरी क्लेशविध्वंसहेतु: ॥ १ ॥

अर्थ:—(जोजोजव्या:के०) जोजो ए संबोधनें करी हे जव्या: एटले हे मुक्तियोग्य प्राणीयो! तमो (प्रस्तुतं के०) प्रस्ताव एटले अवसरने योग्य एवुं अने (सर्व के०) सावत एवुं तथा (एतत् के०) आ समीपतरवर्त्ति एवुं (वचनं के०) वचन जे तेने (शृणुत के०) सांजलो. ते समीपतरवर्त्ति एवुं कयुं वाक्य? तो के (आर्हतां के०) अर्हत जे वीतराग ते ठे देव जेने एवा (तेषां के०) प्रसिद्ध (जवतां के०) तमें ते तमारी (शांति: के०) शांति, (जवतु के०) हो. ते शांति शेणें करीने थाय? तो के (अर्हदादिप्रजावात् के०) अर्हत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय साधु, तेमना माहात्म्य थकी, वली ते केहवा तमो जव्य प्राणीयो के जेने शांति थाय? तो के (ये के०) जे जव्यप्राणीयो (त्रिजुवनगुरो: के०) त्रिजुवनना गुरु जे जगवान् ते

मनी (यात्रायां के०) यात्राने विषे (जक्तिजाजः के०) जक्तिना जजना रा ठे. ते जव्य प्राणीयोने शांति आय. हवे ते शांति केहेवी ठे? तो के(आ रोग्यश्रीधृतिमतिकरी के०) आरोग्य, श्री, धृति अने मति, ए चार वानां ने करनारी एवी ठे, तथा वली (क्लेशविध्वंसहेतुः के०) क्लेशना विध्वंस नी कारणभूत ठे ॥ १ ॥

वली पण कहे ठे.

॥ गद्यं ॥ ओ ज्ञो ज्ञव्यलोका इह हि जरतैरावतविदेह संजवानां समस्ततीर्थकृतां जन्मन्यासनप्रकंपानंतर मवधिना विज्ञाय सौधर्माधिपतिः सुघोषाघंटाचाल नानंतरं सकलसुराऽसुरैः सह समागत्य सविनय मर्हन्नद्वारकं गृहीत्वा गत्वा कनकाजिह्वंगे विहित जन्माग्निषेकः शांतिमुद्घोषयति यथा ततोऽहं कृतानुकारमिति कृत्वा महाजनो येन गतः स पंथाः इति ज्ञव्यजनैः सह समेत्य स्नात्रपीठे स्नात्रं विधाय शांतिमुद्घोषयामि तत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवानंतरमिति कृत्वा कर्णं दत्वा निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा ॐ पुण्याहं पुण्याहं प्रीयंतां प्रीयंतां जगवंतोऽर्हतः सर्वज्ञाः सर्वदर्शिनस्त्रिलोकनाथास्त्रिलोकमहि तास्त्रिलोकपूज्यास्त्रिलोकेश्वरास्त्रिलोकोद्योतकराः ॥

अर्थः—(ओज्ञोज्ञव्यलोकाः के०) हे ज्ञव्यलोको! (हि के०) जेकारण मार्टे (इह के०) आ (जरतैरावतविदेह के०) जरत, ऐरावत अने महाविदेह तेने विषे (संजवानां के०) उत्पन्न थया एवा (समस्ततीर्थकृतां के०) समग्र तीर्थकरो जेठे तेमना (जन्मनि के०) जन्म समयने विषे (आसन के०) सौधर्माधिपतिनां आसन, (प्रकंप के०) प्रकंपित थयां तेनी (अनंतरं के०) पढी (अवधिना के०) अवधिज्ञाने करीने

(विज्ञाय के०) जिनजन्मने जाणीने (सुघोषाघंटा के०) सुघोषानामा घंटा ना (चालनानंतरं के०) चलन एटले वगाड्या पढी (सौधर्माधिपतिः के०) सौधर्मेन्द्र जे ठे ते, (सकल के०) समग्र (सुर के०) देवता, (असुर के०) पातालवासी देवो तेना (इंद्रैःसह के०) इंद्रोनी साथें एटले असुरसुरेंद्रो यें युक्त ठतो (समागत्य के०) त्यां आवीने (सविनयं के०) विनय जे स्तुति तेणें करीने (अर्हद्भट्टारकं के०) अर्हतूप जट्टारक तेने (गृहीत्वा के०) करसंपुटमां ग्रहण करीने (कनकाद्रिशृंगं के०) मेरुपर्वतना शिखर उपर (गत्वा के०) जइने (विहित के०) निर्माण कख्यो ठे (जन्माजिषेकः के०) स्नात्र महोत्सव जेणें एवो ठतो ते स्नात्रनी समाप्ति थये ठते शांतिमुद्घोषयति के०) महोटा एवा शब्दें करीने शांतिने पठन करे ठे (ततः के०) ते कारण माटें (अहं के०) हुं पण (कृतानुकारं के०) तेमज अनुकृति (यथा के०) जेम थाय, (इति के०) ए प्रकारें (कृत्वा के०) करीने तथा विचारीने, जुं विचारीने? तो के (महाजनः के०) इंद्रादिक देव समूह (येन के०) जे मार्गें (गतः के०) प्रवर्त्यो (सः के०) तेज (पंथाः के०) मार्ग तेने आपणें पण अनुसरवुं. अर्थात् आपणें पण देवसमूहें कखुं ते म करवुं. (इति के०) ए कारण माटें (जव्यजनैः के०) जव्य प्राणीयो जिनालयने विषे (सह समेत्य के०) रूढी रीतें एकठा मली साथें आवीने, (स्नात्रपीठे के०) स्नात्र पीठने विषे (स्नात्रं विधाय के०) श्रीजिननो स्नात्र करावीने (शांतिं के०) शांतिना पाठने हुं जे (उद्घोषयामि के०) उद्घोषणा करुं तुं ते (तत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवानंतरं के०) तेनी पूजा, यात्रा, स्नात्रादि, महोत्सवानंतर (इतिकृत्वा के०) ए प्रकारें करीने शांतिना महोत्सवनी उद्घोषणाने हे जव्यजनो! तमो (कर्णं दत्वा के०) सांजलवा माटें कानने सावधान करीने (निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा के०) सांजलो सा जलो. स्वाहा ए मंत्राद्वार पूर्वक अहिं द्विरुक्ति ठे, ते अत्यादर ख्यापनने माटे ठे. (उँ के०) उँकार जे ठे, ते पंच परमेष्ठिवाचक मंगलने माटें उच्चारण करीने कहे ठे, के हे जव्यप्राणीयो! (पुण्याहं पुण्याहं के०) आज पुण्यनो दिवस ठे, पुण्यनो दिवस ठे, तथा (जगवंतः के०) समग्र ऐश्वर्ययुक्त एवां (अर्हतः के०) तीर्थकरो ते (प्रीयतां प्रीयतां के०) अतिसंतुष्ट थाउं, अतिसंतुष्ट थाउं. ते अर्हत जगवान् कहेवा ठे? तो के (सर्वज्ञाः के०) सचराचर

जगत् जे तेने केवलज्ञानें करीने जाणे एवा ठे. वली केहवा ठे? तो के (सर्वदर्शिनः के०) केवल दर्शनें करीने सर्वने जोवे ठे, तथा (त्रिलोकनाथाः के०) लोकत्रय जे स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल, तेना नाथ एवा, तथा (त्रिलोकमहिताः के०) पूर्वोक्त त्रण लोकें करी अर्चित एवा, अने वली (त्रिलोकपूज्याः के०) त्रण लोकने पूजन करवा योग्य एवा, तथा (त्रिलोकेश्वराः के०) त्रण लोकना ईश्वर एवा, तथा (त्रिलोकोद्योतकराः के०) अज्ञानतिमिरनाशकत्वे करी त्रण लोकना प्रकाशकारक ठे.

ॐ ऋषभ अजित संभव अजिनंदन सुमति पद्मप्रभ
सुपार्श्व चंद्रप्रभ सुविधि शीतल श्रेयांस वासुपूज्य
विमल अनंत धर्म शांति कुंथु अर मद्धि मुनिसुव्रत
नमि नेमि पार्श्व वर्धमानांता जिनाः शांताः शांतिकरा
भवंतु स्वाहा ॐ मुनयो मुनिप्रवरा रिपुविजयञ्च
त्रिद्वकांतारेषु दुर्गमार्गेषु रक्षंतु वो नित्यं स्वाहा ॥

अर्थः—वली ते केहवा ठे? तो के (शांताः के०) क्रोधादिकना अज्ञाव
थकी उपशांत थयेला एवा तथा (जिनाः के०) रागादिकना जय कर
नारा एवा श्री ऋषभदेवजी जेमां आदि ठे तथा (वर्धमानांताः के०)
श्रीवीरस्वामी ठे अंतमां जेने एता चोवीश तीर्थकरो ते (शांतिकराः के०)
शांतिना करनारा एवा (भवंतु के०) हो. (ॐ के०) ॐकार मंगलार्थ
वाचक जाणवो. तथा (मुनिप्रवराः के०) मुनियोने विषे श्रेष्ठ एवा (मु
नयः के०) साधुजं जे ठे ते (रिपुविजय के०) शत्रुकृत पराजय, तथा
(त्रिद्वक् के०) दुष्काल तथा (कांतारेषु के०) चोर कंटकादिकें दूषि
तमार्गने विषे तथा (दुर्गमार्गेषु के०) अरण्यमार्गने विषे (वः के०)
तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतु के०) रक्षण करो ॥

ॐ ह्रीं श्री धृति मति कीर्ति कांति बुद्धि लक्ष्मी
मेधा विद्यासाधनप्रवेशननिवेशनेषु सुगृहीत
नामानो जयंतु ते जिनेन्द्राः ॥

अर्थ:- (ॐ के०) ॐ कार परमात्मावाचक प्रणव बीज है, (ह्रीं के०) ह्रींकार मायाबीज ते वश करनार है, (श्रीं के०) श्रींकार लक्ष्मीबीज ते अव्यागमन कारण है, तथा (धृति के०) धैर्य, (मति के०) बुद्धि की र्ति के०) यश, (कांति के०) शोभा, (बुद्धि के०) वर्तमानें उपजती संपत्ति के०) तदार्शिनी बुद्धि, (लक्ष्मी के०) धनादि संपत्ति, (मेधा के०) धारण करने वाली बुद्धि, (विद्यासाधन के०) चौद विद्यानुं साधन, तथा (प्रवेशन के०) ग्रहप्रवेश तथा (निवेशनेषु के०) निवेशन जे मुकाम तेने विषे (सुगृहीतनामानः के०) शोचन ग्रहवा योग्य है नाम जेमनुं एवा (ते के०) ते पूर्वोक्त (जिनेन्द्राः के०) तीर्थकरो ते सदैव (जयंतु के०) जयवंता वर्तों ॥

ॐ रोहिणी प्रज्ञप्ति वज्रशृंगखला वज्रांकुशी अप्रति
चक्रा पुरुषदत्ता काली माहाकाली गौरी गांधारी
सर्वास्त्रा महाज्वाला मानवी वैरुट्या अत्रुता मानसी
महामानसी षोडश विद्यादेव्यो रक्षंतु वो नित्यं
स्वाहा ॥ ॐ आचार्योपाध्यायप्रभृति चातुर्वर्ण्यस्य ॥
श्री श्रमणसंघस्य शान्तिर्भवतु तुष्टिर्भवतु पुष्टिर्भवतु ॥

अर्थ:- वली रोहिणीथी आरंजीने मूलमां लखेली एवी महामानसी देवी पर्यंत (षोडश के०) शोल एवी (विद्यादेव्यः के०) विद्याधिष्ठात्री देवीयो (वः के०) तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतु स्वाहा के०) रक्षण करो. ए ठेकाणें (स्वाहा के०) स्वाहा जणवुं. कारण के ते वृद्धनो आम्नाय है. कोइ ठेकाणे ॐ स्वाहा एवो पण पाठ है. वली आहिं (ॐ के०) ॐ कार ते मंगलार्थ बोलवो. पढी (आचार्योपाध्यायप्रभृति के०) आचार्य अने उपाध्याय प्रमुख (चातुर्वर्ण्यस्य के०) आचार्य, उपाध्याय, साधु, साध्वी, ए चार प्रकारवाला एवा (श्रीश्रमणसंघस्य के०) सुशोभित एवा श्रमण जे श्रीवीर जगवान् तेना संघने (शान्तिर्भवतु के०) शान्ति हो, (तुष्टिर्भवतु के०) तुष्टि थाउं (पुष्टिर्भवतु के०) धर्मनी पुष्टि थाउं ॥

ॐ ग्रहाश्रंज सूर्योत्तारक बृहस्पति शुक्र शनैश्वर
राहु केतु सहिताः सलोकपालाः सोम यम वरुण कु

बेर वासवादित्य स्कंद विनायकोपेताः ये चान्येऽपि
ग्रामनगर क्षेत्र देवतादयस्ते सर्वे प्रीयंता प्रीयंतां
अक्षीणकोशकोष्ठागारा नरपतयश्च ज्वंतु स्वाहा ॥

अर्थः—हवे वली पण पूर्वोक्त श्रीसंघने (ॐ ग्रहाः के०) नव ग्रहो जे ठे
तेनां नाम कहे ठे. चंद्र, सूर्य, अंगारक, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनैश्चर, राहु
अने केतु (सहिताः के०) परस्पर मढ्या ते सोम, यम, वरुण अने कुबेर
ए (सलोकपालाः के०) चार लोकपालें सहित तथा वासव ते इंद्र, आ
दित्य ते बार प्रकारना सूर्य, स्कंद अने विनायक जे गणेश, तेणेंकरी (उ
पेताः के०) मढ्या एवा सर्व देवताउं (ये च अन्येपि के०) वली अनेरा प
ण जे ग्राम, नगर, क्षेत्रना (देवतादयस्ते सर्वे के०) देवतादिक ठे ते सर्वे
(प्रीयंतां प्रीयंतां के०) प्रसन्न थाउं, प्रसन्न थाउं, तथा (अक्षीण के०) नथी
क्षय पाम्या एवा (कोश के०) जंमार जेना तथा (कोष्ठागाराः के०)
धान्यनां गृह जेमनां एवा (नरपतयः के०) राजाउं जे ठे ते प्रसन्न (ज
वंतु के०) थाउं, (स्वाहा के०) स्वाहानो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥

ॐ पुत्र मित्र त्रातृ कलत्र सुहृद् स्वजन सं
बंधि बंधुवर्गसहिता नित्यं चामोद प्रमोद
कारिणः अस्मिंश्च जूमंरुलायतनानिवसिसाधु
साध्वी श्रावकश्राविकाणां रोगोपसर्गव्याधि
दुःखदुर्निद्वदौर्मनस्योपशमनाय शान्तिर्जवतु ॥

अर्थः—पुत्र एटले सुत, मित्र एटले हितकारक, त्रातृ एटले सहोदर कलत्र
एटले स्त्री, सुहृद् एटले समान वयवाला, स्वजन एटले ज्ञाति, संबंधी एट
ले श्वशुरपक्षवाला, बंधुवर्ग एटले सगोत्रीय ते (सहिताः के०) परस्पर
मढ्या, एवा ते सर्वे (नित्यं के०) निरंतर (च के०) वली आमोद ए
टले हर्ष अने प्रमोद एटले चित्तप्रसन्नता तेने कारिणः एटले करनारा हो,
तथा (अस्मिन् के०) आ मृत्युलोकने विषे (जूमंरुलायतन के०) पृथि
वीमां पोताना स्थानकोने विषे (निवासि के०) निवास करनारा एवा
साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका तेमना रोग, उपसर्ग, व्याधि, दुःख, दुर्नि

ક્ષ અને ડુર્મનપણું તેમના (ઉપશમનાય કે०) ઉપશમને અર્થે શાંતિ જે છે, તે (જવતુ કે०) હો.

ૐ તુષ્ટિ પુષ્ટિ ક્ષુદ્ધિ વૃદ્ધિ માંગલ્યોત્સવાઃ સદા પ્રાહુર્જૂતાનિ પા પાનિ શામ્યંતુ હુરિતાનિ શત્રવઃ પરાહ્મુખા જવંતુ સ્વાહા ॥

અર્થ—(ૐ કે०) ૐ કાર જે છે તે મંગલાર્થજ છે (તુષ્ટિ કે०) સંતોષ, (પુષ્ટિ કે०) શરીરાદિ તોષ, અથવા પુરુષાર્થસાધન સામર્થ્ય, (ક્ષુદ્ધિ કે०) સંપત્તિ, ઇટલે ધનધાન્યાદિબાહુલ્ય, (વૃદ્ધિ કે०) પુત્રપૌત્રાદિક પરિવારનો વિસ્તાર, (માંગલ્ય કે०) કલ્યાણ અને (ઉત્સવાઃ કે०) પુત્રજન્મ વિવાહાદિ મહોત્સવ તે સર્વ થાઉં, તથા (સદા કે०) નિરંતર (પ્રાહુર્જૂતાનિકે०) ઉત્પન્ન થયાં એવાં જે (પાપનિ કે०) પાપો, તે (શામ્યંતુ કે०) શાંતિને પામો. (હુરિતા નિ કે०) અશુભફલાગમરૂપ તે પણ શાંતિને પામો, અને તમારા (શત્રવઃ કે०) વૈરીયો જે છે, તે સર્વ (પરાહ્મુખાઃ કે०) અવહું છે મુખ જેમનું એવા જવંતુ કે०) થાઉં, (સ્વાહા કે०) સુષ્ટુ ઇટલે રૂઠું આહ ઇટલે કહે છે ॥

હવે શાંતિને માટે શ્રી શાંતિનાથને નમસ્કાર કરતો હતો કહે છે.

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાંતિવિધાયિને ॥

ત્રૈલોક્યસ્યામરાધીશ, મુકુટાચ્ચર્ચિતાંધ્રયે ॥ ૧ ॥

અર્થ—(શાંતિનાથાય કે०) શ્રીશાંતિનાથને (નમઃ કે०) નમસ્કાર થાઉં, તે શ્રીશાંતિનાથ કેહવા છે ? તો કે (શ્રીમતે કે०) સમવસરણાદિ ક્ષુદ્ધિ તે છે જેને એવા અને વલી કેહવા છે ? તો કે (શાંતિવિધાયિને કે०) શાંતિ જે દુઃખ હુરિતોપસર્ગનિવૃત્તિરૂપ, તેને કરનારા એવા, તે કોને કરનારા ? તો કે (ત્રૈલોક્યસ્ય કે०) ત્રણે લોકને, તથા વલી તે કેહવા છે ? તો કે (અમરાધીશ કે०) ચોશઠ ઇંદ્રો તેમના (મુકુટ કે०) મુકુટ તેમણે (અચ્ચર્ચિત કે०) પૂજિત છે (અંધ્રયે કે०) ચરણ જેમનું એવા છે ॥ ૧ ॥

શાંતિઃ શાંતિકરઃ શ્રીમાન્, શાંતિં દિશતુ મે ગુરુઃ ॥

શાંતિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાંતિર્ગૃહે ગૃહે ॥ ૨ ॥

અર્થ—(શાંતિકરઃ કે०) શાંતિને કરનાર એવા (શાંતિઃ કે०) શ્રીશાંતિ

नाथ, (मि के०) मने (शांति के०) दुःखदुरितोपशान्तिने (दिशतु के०) आपो. कारण के (यिषां के०) जमना (गृहे के०) घरने विषे (गुरुः के०) यथार्थोपदेशना करनार एवा (श्रीमान् के०) सुशोजित एवा (शांतिः के०) श्रीशान्तिनाथनामा जे जिन तेनुं पूजन थाय ठे, (तेषां के०) ते मना (गृहे के०) घरने विषे (सदा के०) निरंतर (शांतिरेव के०) शान्तिज थाय ठे ॥ २ ॥

हवे श्री शान्तिनाथना केवल नामग्रहण मात्रनुं माहात्म्य कहे ठे.

उन्मृष्टरिष्टदुष्ट, ग्रहगतिदुःस्वप्नदुर्निमित्तादि ॥

संपादितहितसंप, नामग्रहणं जयति शान्तिः ॥३॥

अर्थः—(शान्तिः के०) श्रीशान्तिनाथनुं (नामग्रहणं के०) नामग्रहण पण (जयति के०) उत्कृष्ट वर्त्ते ठे. सेवातत्पर सेवकोने सुखश्रेयस्कारक एवं वर्त्ते ठे. हवे ते नामग्रहण केहवुं ठे? तो के (उन्मृष्ट के०) दूर कस्यां ठे (रिष्टदुष्टग्रहगति के०) उपद्रव तथा दुष्ट एवी अंगारकादि ग्रहनी गति, तथा (दुःस्वप्नदुर्निमित्तादि के०) खर, उंट, महिषादिकुं देखवुं तथा डह, नदी, समुद्रादिमां परवुं तथा स्वशिरनुं परवुं, इत्यादिक दुःस्वप्न जे दुखोनां कारण ठे तेने, अने बली केहवुं ठे? तो के (संपादित के०) संपादन करी ठे (हितसंपत् के०) हितनी संपत्ति जेणें एवुं ठे ॥ ३ ॥

हवे शान्तिनो उद्घोषविशेष कहे ठे

श्रीसंघजगज्जनपद, राजाधिपराज्यसन्निवेशानाम् ॥

गोष्ठिकपुरमुख्यानां, व्याहरणैर्व्याहरेन्नांतिम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(श्रीसंघजगज्जनपदराजाधिपराज्यसन्निवेशानां के०) ए सर्वना (व्याहरणैः के०) नामग्रहणें करीने तथा (गोष्ठिकपुरमुख्यानां के०) गोष्ठिकपुरप्रमुख जे नगरना मुख्य पुरुष तेना पण (व्याहरणैः के०) उपकरण नामसंग्रह तेणें करीने एटखे ए सहुना नाम लश् लश्ने (शांति के०) शान्ति जे तेने (व्याहरेत् के०) उंचे स्वरें करीने उद्घोषणा करो ॥४॥

હવે પૂર્વે કહેલા શ્લોકમાં નામગ્રહણ કરીને ઉદ્ઘોષ કરવો એમ
જે કહ્યું, તેહીજ નામો કહે છે.

શ્રીશ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્જવતુ, શ્રીપૌરજનસ્ય શાંતિ
ર્જવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાંતિર્જવતુ, શ્રીરાજાધિપાનાં
શાંતિર્જવતુ, શ્રીરાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્જવતુ, શ્રી
ગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્જવતુ, શ્રીપુરમુખ્યાણાં શાંતિર્જવ
તુ, શ્રીબ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્જવતુ, ઈં સ્વાહા ઈં
સ્વાહા ઈં શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા ॥

અર્થ:—સુશોજિત એવા શ્રમણસંઘની વિઘ્નનિવૃત્તિરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા
પુરને વિષે વસનારાં લોકોની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. તથા જનપદ
જે દેશ તેની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. તથા રાજા અને અધિપતિ
તેની શાંતિ થાઉં, તથા રાજાના ઉપદેશનસ્થાનક જે સન્નિવેશ, તેની વિઘ્નોપ
શમરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા ગોષ્ઠિકાનાં ઘટલે ધર્મસન્નાસ્થજનો તેમની કષાયો
દયોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા પુરના મુખ્ય જે પુરુષો તેમની વિઘ્નોપશમરૂપ
શાંતિ થાઉં. બ્રહ્મલોક જે છે તેની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. પદ્મેલી વાર
નું ઈં સ્વાહા એ પદ જે છે, તે મંગલાર્થ છે, તથા બીજી વારનું ઈં સ્વાહા જે પદ
છે, તે રૂઢે પ્રકારેં દેવોને કહે છે, તથા (ઈં શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા કેળ)
કુંકુમ, ચંદન, વિલેપન, પુષ્પ, અદ્ધત, ધૂપ, દીપાદિક, પૂજાનાં ઉપકરણ
શ્રીપાર્શ્વનાથને સંતોષને મારેં થાઉં ॥

હવે તે શાંતિપાઠ કહી વચ્ચે જાણવો ? તે કહે છે.

एषा शान्तिप्रतिष्ठा यात्रास्नात्राद्यवसानेषु शान्तिकलशं
गृहीत्वा कुंकुमचंदनकर्पूरागरुधूपवासकुसुमांजलिस
मेतः स्नात्रचतुष्किकायां श्रीसंघसमेतः शुचिशुचिवपुः
पुष्पवस्त्रचंदनाभरणालंकृतः पुष्पमालां कंठे कृत्वा
शान्तिमुद्घोषयित्वा शान्तिपानीयं मस्तके दातव्यमिति ॥

અર્થ:—(એષા કેળ) આ (શાંતિઃ કેળ) શાંતિપાઠ, તે (પ્રતિષ્ઠા કેળ)

प्रतिष्ठाना तथा (यात्रा के०) यात्राना तथा (स्नात्र के०) स्नात्रना (अव
सानेषु के०) अवसान जे अंत तेने विषे जणवो. तथाः(आदि के०)आदि
शब्दें करी पाक्षिक, सांवत्सरिक प्रतिक्रमणना अंतमां अवश्य पाठ करवो,
तथा बीजा पण धर्मकार्योनी समाप्तिमां मंगलार्थ ते शांतिपाठ अवश्य उद्
घोषण करवा योग्य ठे. हवे ते केहवी रीतें उद्घोषण करवुं? ते कहे ठे.
कोइ पण विशिष्टगुणवान् श्रावक, उजो अइने (शांतिकलशं के०) शांतिने
माटें शुरुजळें जरैला शांतिकलशने आबा हाथने विषे (गृहीत्वा के०)
ग्रहण करीने तेनी उपर दक्षिण कर स्थापन करीने (कुंकुमचंदनकर्पूरागरु
धूपवासकुसुमांजलिसमेतः के०) कुंकुम, चंदन, कर्पूर, अगरु धूप, वास,
कुसुमांजलि, तेणें समेत एटले युक्त ठतो (स्नात्रचतुष्किकायां के०)स्नात्र
मंरुपमां (श्रीसंघसमेतः के०) चतुर्विध संघयुक्त ठतो (शुचिशुचिवपुः
के०) बाह्याज्यंतर मलिनतारहित ठे वपु एटले शरीर जेनुं एवो (पुष्प के०)
पुष्प, (वस्त्र के०) पवित्र देवपूजायोग्य जे वस्त्र, तथा (चंदन के०)
चंदन, (आचरण के०) वलयमुद्रिकादिक, तेमणें (अलंकृतः के०) सुशो
जित ठतो (पुष्पमालां के०) पुष्पनी जे माला तेने (कंठे के०) पोताना
कंठने विषे (कृत्वा के०) करीने एटले धारण करीने (शांतिमुद्घोषयित्वा
के०) महोटा शब्दें शांतिने उद्घोष करीने पढी ते महान् पुरुषें तथा
बीजाज्यें (शांतिपानीयं के०) शांतिकलशनुं जे जल तेने (मस्तके के०)मस्तक
नेविषे (दातव्यं के०) क्षेपण करवुं. (इति के०) इति ए समाप्तिना अर्थमां ठे.

हवे फरीने जव्यजनो स्नात्रप्रांतमां शुं करे ठे? ते कहे ठे.

नृत्यंति नित्यं मणिपुष्पवर्षं, सृजंति गायंति
च मंगलानि ॥ स्तोत्राणि गोत्राणि पठंति मं
त्रान्, कल्याणप्राजो हि जिनाजिषेके ॥ १ ॥

अर्थः—(जिनाजिषेके के०) जिनना अजिषेकने विषे एटले स्नात्रमहो
त्सवने विषे जे जव्यजनो (नित्यं के०) निरंतर (नृत्यंति के०) नृत्य
करे ठे, (मणि के०) रत्न, उपलक्षणथी मोतीयो अने (पुष्पवर्ष के०) पंच
वर्ण युक्त फूलो तेमनी वृष्टिने (सृजंति के०) करे ठे. (च के०) वली
(मंगलानि के०) मंगल एवां एवां गीत अने धवल तेने (गायंति के०)

ગાન કરે છે, તથા (સ્તોત્રાણિગોત્રાણિ કેળ) સ્તોત્ર જે તેમને તથા ગોત્ર જે તીર્થકરના વંશ તેમને (પઠંતિ કેળ) પઠન કરે છે, વલી (મંત્રાન્ કેળ) મંત્ર ગર્જિત એવા પાઠોને પઠન કરે છે, અને વલી બીજા જનોયે પઠન કરેલા એવા મંત્રોને સાંજલે છે, તે જવ્ય જીવો, (કલ્યાણજાજઃ કેળ) કલ્યાણને જજનારા એવા થાય છે. (હિ કેળ) નિશ્ચે ॥ ૧ ॥

હવે આ ઠેકાણે આશીર્વાદ કહે છે.

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા જવંતુ જૂતગણાઃ ॥

દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખીજવંતુ લોકાઃ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સર્વજગતઃ કેળ) સમગ્ર જગત્ જે તેનું (શિવમસ્તુ કેળ) કલ્યાણ થાઉં, તથા (જૂતગણાઃ કેળ) ગ્રાણિસમૂહ જે છે, તે (પરહિતનિરતાઃ કેળ) પરહિત કરવામાં પ્રીતિયુક્ત (જવંતુ કેળ) સાવધાન થાઉં, તથા (દોષાઃ કેળ) દોષ જે આધિ, વ્યાધિ, દુઃખ દુર્મેનપણું તે (નાશં કેળ) વિશેષે કરીને નાશને (પ્રયાંતુ કેળ) પામો, તથા (સર્વત્ર કેળ) સર્વસ્થાનકને વિષે (લોકાઃ કેળ) સમગ્રલોકો, (સુખીજવંતુ કેળ) સુખી થાઉં ॥૨॥

અહં તિહ્યરમાયા, સિવા દેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની ॥ અ

મ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં જવતુ ॥ સ્વાહા ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(અહં કેળ) હું, (તિહ્યરમાયા કેળ) તીર્થકર જે શ્રી નેમિનાથ તેમની માતા, જે (સિવાદેવી કેળ) શિવા દેવી હું, તે કેવી હું? તો કે (તુહ્યા કેળ) તમારા (નયર કેળ) નગરને વિષે (નિવાસિની કેળ) નિવાસ કરનારી હું, ઇટલે સાન્નિધ્યકારી હું. એ કારણ માટે (અહ્યા કેળ) અમારું (સિવં કેળ) કલ્યાણ હો, અને (તુહ્યા કેળ) નામોચ્ચારમાત્રે કરી તમારું (સિવં કેળ) કલ્યાણ હો. (અસિવોવસમં કેળ) અશિવનો છે ઉપશમ જેમાં એવું (સિવં કેળ) કલ્યાણ (જવતુ કેળ) હો. સ્વાહા એ પદનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥૩॥

ઉપસર્ગાઃ ક્વયં યાંતિ, હિયંતે મિદ્ધવહ્નયઃ ॥

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૪ ॥

અર્થઃ—(જિનેશ્વરે કેળ) જિનેશ્વર તે (પૂજ્યમાને કેળ) પૂજ્યે ઠટે (વિદ્ધ વહ્નયઃ કેળ) વિદ્ધની વહ્નિયો જે છે, તે હિયંતે કેળ) હેદાય છે, અને (મનઃ

કે૦) મન જે છે, તે (પ્રસન્નતાં કે૦) પ્રસન્નતાને (એતિ કે૦) પામે છે, અ
ને (ઉપસર્ગાઃ કે૦) ઉપસર્ગો (ક્યં યાંતિ કે૦) ક્યંને પામે છે ॥ ૪ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્ ॥ પ્રધાનં
સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥ ૫ ॥ ઇતિ ॥ ૧૫ ॥

અર્થઃ—(સર્વમંગલ કે૦) સર્વ લૌકિક મંગલપદાર્થ તેને વિષે (માંગલ્યં
કે૦) મંગલ કરનારું તથા (સર્વકલ્યાણકારણં કે૦) સંપૂર્ણ આરોગ્યતાનું
કારણ, (સર્વધર્માણાં કે૦) સર્વધર્મોને વિષે (પ્રધાનં કે૦) શ્રેષ્ઠ એવું (જૈ
નં કે૦) જિનસંબંધિ (શાસનં કે૦) શાસન તે (જયતિ કે૦) સર્વોત્કૃષ્ટ
વર્તે છે ॥ ૫ ॥ ઇતિ બૃહદ્વાંતિનામકં નવમસ્કરણં સમાપ્તમ્ ॥ ૧૫ ॥

॥ અથ પ્રત્યાખ્યાનાધિકારપ્રારંભઃ ॥

હવે ગુરુવંદનાના અધિકારમધ્યે પચ્ચસ્કાણ ઘણા વિસ્તાર જાણી કહ્યાં
નહીં, તે જાણી હમણાં વચાણીયેં ઠેયેં. તે પચ્ચસ્કાણ બે જોડેં છે, એક મૂલ
ગુણ પચ્ચસ્કાણ, વીજુ ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ. તિહાં મૂલગુણ પચ્ચસ્કાણ વહી
બે જોડેં છે, એક દેશથી, વીજું સર્વથી, તેમાં સર્વથી મૂલગુણ પચ્ચસ્કાણ જે
પંચ મહાવ્રતરૂપ, તે તો સાધુને હોય, અને દેશથી મૂલગુણ પચ્ચસ્કાણ પંચ
અણુવ્રતરૂપ શ્રાવકને હોય, તેમજ ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ પણ દેશથી અને
સર્વથી એવા બે જોડેં છે, તિહાં સાધુને સર્વથી ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ જે છે, તે
પિંરુવિશુદ્ધિ, પાંચ સમિતિ, વાર જાવના, વાર પ્રકારનું તપ, વાર પ્રતિમા
અન્નિગ્રહ, એ આદેં દેશને અનેક પ્રકારેં છે, તથા શ્રાવકને દેશથી ઉત્તર
ગુણ પચ્ચસ્કાણ જે છે, તે સાત શિક્ષાવ્રત પ્રમુખરૂપ છે.

હવે પહેલું પન્નિક્કમણું કરતાં ઠ માસી તપના કાઝસ્સગમાંહે જે આજ
અમુક પચ્ચસ્કાણ કરશું, પઠી ચૌદ નિયમ યથાશક્તિયેં લેશ ગુરુમુખેં પચ્ચ
સ્કાણ ઉચ્ચરે, અને જો ગુરુ પ્રત્યક્ષ ન હોય તો સ્થાપનાચાર્ય સમક્ષ, અથ
વા દેવપૂજા કરે, તેવારેં દેવની સમક્ષ પચ્ચસ્કાણ ઉચ્ચરે, અને જો પ્રજ્ઞાતનું
પન્નિક્કમણું ગુરુ માંમલે, પોશાલેં ન કીધું હોય, તો ઉપાશરે જશ ગુરુને પગે
બે વાંદણાં દશ ગુરુમુખેં અથવા ગુરુને આદેશે કોશ સાધુને મુખેં પચ્ચસ્કાણ કરે.

અહીંયાં ગુરુ અને પચ્ચસ્કાણના લેનાર શ્રાવક આશ્રી ચાર જાંગા ઉપ
જે છે, તે કહે છે. એક તો ગુરુ પણ પચ્ચસ્કાણનો જાણ, અને શ્રાવક પણ

पञ्चस्काणनो जाण, ए प्रथम चांगो शुद्ध जाणवो. बीजो गुरु जाण अने श्रावक अजाण होय, तेवारें गुरु तेने पञ्चस्काणनुं स्वरूप संक्षेपें समजावी ने करावे, तेथीं ए चांगो पण शुद्ध जाणवो, त्रीजो गुरु अजाण ठे, पण पञ्च स्काणनो करनार श्रावक जाण ठे, माटें ए चांगो पण जलो जाणवो, चोथो गुरु अजाण अने श्रावक पण अजाण. ए चांगो अशुद्ध जाणवो.

हवे ते पञ्चस्काण संक्षेपी जोश्यें तो त्रण जेदें ठे, एक अरूपापञ्चस्काण, बीजुं सांकेतिक पञ्चस्काण अने त्रीजुं अजिग्रह पञ्चस्काण. हवे तिहां अरूपा एटले काल तेनुं पञ्चस्काण. ते पोरिसी, साह्यपोरिसी, पुरिमह अवह, पद्मपण, मासपणादिक, ए सर्व अरूपापञ्चस्काणमां कहेवाय. तथा बीजुं सांकेतिक पञ्चस्काण, ते जिहां संकेत कीधो होय, जेम गंठसहिअं मुठिसहिअं, वींटीसहिअं प्रमुख एटले ए पञ्चस्काण बीजा पञ्चस्काणनी वच्चें थाय ठे. जेम के कोइ एक श्रावकें पोरिसी प्रमुख पञ्चस्काण कीधुं होय, पढी क्षेत्रादिकें गयो, अथवा घेर बेठांज पोरिसी पूर्ण थइ, परंतु हजी जोज ननी सामग्री तैयार थइ नथी, तेवारें विचारे जे एटलो काल वचमां अपञ्चस्काणी पणे श्रावकने रहेवुं नहीं? माटें अंगुठसहिअं पञ्चस्कामि एटले ज्यां सुधी मुठिमां अंगुठो राखुं, तिहां सुधी महारे वली पण पञ्चस्काणनी सीमा ठे, एमज बीजी मूठि बांधी राखे, तेने मुठिसहिअं पञ्चस्कामि कहियें. त्रीजुं गांठ बांधवी ते गंठसहिअं कहियें, चोथुं घरसहिअं, पांचमुं अंगना परसेवानो बिंडु निकले, त्यां सुधी, ते सेउसहिअं कहियें. षष्ठुं उस्सास सहित, सातमुं पाणीना बिंडुआ जाजनादिकें शूके त्यां सुधी ते थिबुकसहिअं कहियें, तथा आठमुं दीवाप्रमुखनी ज्योतिसहित ते, जोइसहिअं कहियें. ए पञ्चस्काण जेम बीजा पञ्चस्काणनी वच्चें थाय ठे, तेम जो बीजा पोरिसीयादिक पञ्चस्काण न करे, अने केवल एवो अजिग्रहज करे, के गांठ प्रमुख न ठोरु, तिहां सुधी. महारे अमुक पञ्चस्काण ठे, एम अजिग्रहने विषे पण ए पञ्चस्काण थाय ठे, तथा साधुने पण कोइक स्थानकें मांरुल्यादिकें गुरु आदिक आख्या नथी, अथवा सागारिकादिकनुं कांइ कारण होय, तो पण अजिग्रहें सांकेतिक पञ्चस्काण थाय ठे. एने सांकेतिक पञ्चस्काण कहियें. अने त्रीजुं अजिग्रह प्रत्याख्यान ते विगय, नीवी, आयंबिल, प्रमुख करवां, ए सर्व अजिग्रह प्रत्याख्यान जाणवां.

हवे विस्तारें जोइयें, तो साधुने अने श्रावकने उत्तरगुण पञ्चस्काण दश जेदें ठे, एक नवकारसहिअ. बीजुं पोरिसी, त्रीजुं पुरिमह, चोथुं एकासण, पांच मुं एकलगाणुं, ठहुं विगइ, सातमुं आयंबिल, आठमुं उपवास, नवमुं दिवस चरिम, दशमुं अजिग्रह. ए दश पञ्चस्काण तथा तेने लगता बीजा पञ्चस्काणना विचार अने आगारनी युक्ति कहियें ठैयें. बीजी पञ्चस्काण संबंधि स विस्तर वातो प्रवचनसारोद्धार तथा बीजा ग्रंथांतरथी जाणवी.

॥ प्रथम नमुकारसहियनुं पञ्चस्काण ॥

उगगए सूरें नमुकारसहिअं पञ्चस्कामि चउविहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नढण्णा
जोगेणं सहसागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थः—(उगगएसूरें के०) सूर्यना उदयथी मांकीने बे घनी प्रमाण एट ले रात्रिजोजननो दोष निवारवाने अर्थें, बे घनी पढी (नमुकारसहिअं के०) नवकार कहिने पारुं तिहां सुधी (पञ्चस्कामि के०) पञ्चस्काण करुं तुं, एटले नियम लउं तुं. अहीयां नवकार कहिने पञ्चस्काण पारवुं ठे, माटें ए पञ्चस्काणनु नाम नवकारसी कहेवाय ठे, तथा गुरु पञ्चस्काइ कहे, अने शिष्य पञ्चस्कामि कहे, एम सर्व पञ्चस्काणोने विषे जाणी लेवुं. ए नवकारसीनुं पञ्चस्काण बे घनी प्रमाण काल पर्यंत चउविहारज होय, एवो आम्नाय ठे, एटले रात्रिना चार पहोर जे रात्रिजोजननो नियम कस्यो हतो, तेना तीरण रूप एटले शिद्धारूप ए पञ्चस्काण ठे, अहीं कोइ पूढे जे नवकारसीनुं मान तो एक मुहूर्तज लीधुं ठे, तेने बदले जो मुहूर्तध्यादिक लीधां होय, तो शी हरकत ठे ? कारण के ते काल पण पोरिसी ना कालथी अद्वय ठे. हवे तेने एम केहवुं जे सर्वथी स्तोक काल अद्वापञ्चस्काणनो एक मुहूर्तज ठे माटें एक मुहूर्तज लेवो. ए नवकारसी पञ्चस्काण सूर्योदय पहेलां करवु अने पंचपरमेष्ठि नमस्कारें करी पारवुं, अन्यथा जंगदोष लागे. ए नवकारसी कस्या पढी आगले पोरसियादिक थाय, परंतु नवकारसी विना पोरसीयादिक न थाय. तथा कोइ कदेशे के सायंकाल पर्यंतमां गमे ते वखत नवकार कहिने पारीयें, अथवा एक घनी पढी नवकार कहिने पारीयें, तो पञ्चस्काण पढोंचे किंवा न पढोंचे ? तेने कहियें के नव

કારસી એ શબ્દનો અર્થજ આવો છે, કે બે ઘમ્ની વીત્યાં નવકાર જાણીયેં ત્યારેજ પહોંચે, પરંતુ બીજે વચ્ચે ન પહોંચે, એ પચ્ચસ્કાણમાં બે ઘમ્ની સુધી ચઢવિહાર હોય, માટેં બે ઘમ્ની વીત્યા પછી નવકાર ગણે, તો પહોંચે, પણ બે ઘમ્ની વીત્યાની અગાઉ નવકાર ગણે, તો ન પહોંચે. તથા જો દિવસ ઝગ્યાથી પહેલાં બે ઘમ્ની ની અંદર અને પાઠલી બે ઘમ્નીની પછી જમે, તો તેને રાત્રિજોજનનો દોષ લાગે.

હવે શાનું પચ્ચસ્કાણ કરે? તે કહે છે. (ચઢવિહંપિઆહારં કે૦) ચારપ્રકારનો આહાર ન કરવો, તેનું પચ્ચસ્કાણ કરે, તે આહારનાં નામ કહે છે.

એક (અસણં કે૦) અશન એટલે શાલિ, જ્વાર, ગોધૂમ, બંટી પ્રમુખ તથા સર્વ જાતિના ઝંડન એટલે જાત તથા મગ, મઠ અને તૂવર પ્રમુખ સર્વ કઠોલ તથા સાથુઆદિક સર્વ જાતના લોટ, તથા મોદકાદિક સર્વ જાતિનાં પકાન્ન, તથા સૂરણાદિક સર્વ જાતિનાં કંદ, તથા માંડા પ્રમુખ સર્વ જાતિની કેલવેલી વસ્તુ, એ સર્વને અશન કહિયે. તેમજ વેશણ, વરિયાલી, ધાણા, સૂઆ આદિક એને પણ અશનજ કહિયે.

બીજું (પાણં કે૦) પાણી તે કાંજી, યવ, ચોખા અને કાકમ્બી પ્રમુખ નાં ધોયણ તથા નદી પ્રમુખ સર્વ જલાશયનાં પાણી, એ સર્વ પાણી કહીયે. તથા શાકરવાણી, ડાઢવાણી, આંબિલવાણી અને શેલડીરસ પ્રમુખ એ સર્વ, યદ્યપિ પાણીમાંહે આવે છે. તથાપિ એને વ્યવહારથી અશનજ કહિયે.

ત્રીજું (શાદમં કે૦) શાદિમ તે શારેક, બદામ, શિંગોમાં, શજૂર, કોપરાં, ડાઢ, તથા અલોમ્બાદિક સર્વ જાતિનો મેવો, તથા કાકમ્બી, આંબાં, ફણસ અને નાલિયેર પ્રમુખ સર્વ જાતનાં ફલ, તથા શેકેલાં ધાન્ય, તે જેવાં કે:-ધાણી, પહુઆપ્રમુખ તથા પાપમ પ્રમુખ સર્વ શાદિમ કહિયે.

ચોથું (સાદમં કે૦) શાદિમ તે દંતકાષ્ઠ, શુંઠ, હરડે, પીંપરી, મરી, અજમો, જાયફલ, કસેલો, કાથો, શસશસ, જેઠીમધ, તજ, તમાલપત્ર, એ લાચી, લવિંગ, જાવંત્રી, સોપારી, પાન, બીમ્બલવણ, આજો, અજમોદ, કલિંજણ, પિંપલીમૂલ, ચિણિકવાબ, કચૂરો, મોથ, કાંટાસેલીયો, કપૂર, સંચલ, બેહેડાં, આમલાં, હિંગલાષ્ટક, હિંગ, ત્રિવિંસો, પુષ્કરમૂલ, જવાસામૂલ, બાબચી બાહલઠાલ, ધવઠાલ, શેરઠાલ, શિજનાઠાલ, પાન, પંચકૂલ, તુલસી, જીરું, એ જીરાને પચ્ચસ્કાણજાણ્ય તથા પ્રવચનસારોદ્ધારમાં શાદિમ કહ્યું છે, અને

શ્રીકલ્પવૃત્તિમાંહે સ્વાદિમ કહ્યું છે, તથા અજમાને પણ કેટલા એક સ્વાદિમ કહે છે. તથા કોઠપત્ર, કોઠવત્તી, આમલગંઠી, લિંબુષ્પત્ર, આંબા ગોટલી પ્રમુખને સ્વાદિમ કહિયે. એ ચાર પ્રકારના આહાર કહ્યા.

હવે અનાહાર વસ્તુ કહિયેં ઠેયે. તેમાં લિંબુનાં પાંચ અંગ, તે મૂલ, ઢાલ, પત્ર, ફૂલ, ફલ, તથા ગોમૂત્ર, ગલો, કઢૂ, કરિયાતું, અતિવિષ, સુલહ, રાસ, હલદર, રોહિણી, ડાલોટ, વજ, ત્રિફલા, ધમાસો, નાહી, આસંધિ, રિંગણી, દલીયો, ગુગલ, વોણી, બદરી, કંથેરમૂલ, કરીરમૂલ પુશ્પામ, આઢી, મજીઠ, બોલ વીઠ, કુંઆર, ચિત્રો, કુંદરૂ, તમાકુ, બાઝલઢાલ પ્રમુખ. અનિષ્ટ સ્વાદવાલી વસ્તુ તથા સ્વાદ વિના રોગાદિક કારણે ચતુર્વિધ આહારાદિક કલ્પે, અપિણ પ્રમુખ પણ એમજ જાણવાં. એટલે જે વસ્તુ સ્વાતાં થકાં જીવને અરુચિ ડપજે, અલસામણા લાગે, તે સર્વ અનાહાર વસ્તુ જાણવી. એ વસ્તુ અહીંયાં પ્રસંગે લખી. એમ એ પૂર્વોક્ત ચારે પ્રકારના આહારનો હું નિયમ લઉં હું. હવે એ નિયમજંગ થવાના જયને લીધે અહીંયાં નોકારસીના પચ્ચસ્કાણને વિષે બે આગાર મોકલાં મૂકે છે, તે કહે છે.

૧ (અન્નજ્ઞાનાજોગેણ કેળ) અન્યત્રાનાજોગાત્ એટલે વિસરવા થકી તે અહીંયાં પચ્ચસ્કાણનો ડપયોગ વિસરવાથકી અજાણપણે અનુડપયોગે કોઈ વસ્તુ મુખમાં પ્રકેપ કસ્યાથી પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય, પરંતુ વચમાં પચ્ચસ્કાણ સાંજરે, તેવારે તરત મુખથી લ્યાગ કરે, થૂંકી નાલે તો પચ્ચસ્કાણ ન જાંગે, અથવા અજાણપણે મુખથકી હેતું ડતલું પઢી કાલાંતરે સાંજલું, અથવા તુરત સાંજલું, તો પણ પચ્ચસ્કાણ ન જાંગે, પણ શુદ્ધ વ્યવહાર માટેં ફરી નિઃશંક ન થાય, તેમાટેં થયાયોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્ત લેવું, એ રીતેં સર્વ આગારોને વિષે જાણી લેવું.

૨ (સહસાગારેણ કેળ) જે પચ્ચસ્કાણ કહ્યું છે તેનો ડપયોગ તો વિસર્યો નથી, પણ કાર્ય કરવામાં પ્રવર્તતાં યોગ્ય લક્ષણ સહસાત્કાર એટલે સ્વજાવેજ મુખમધ્યેં પ્રવેશ થાય, જેમ દધિ મથતાં ઢાંટો ડમી મુખમાં પહે, અથવા ગાય, જૈશ પ્રમુખ દોહોતાં થકાં તથા ઘૃતાદિક મથતાં તથા ઘૃતાદિકનો તોલ કરતાં અચાનક ઢાંટો મુખમાં પહે, અથવા ચઢવિહાર ડપવાસેં વર્ષાકાલેં મેઘના ઢાંટા મુખમાં પહે, તેથી પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય. એ રીતેં ડક્ત બે પ્રકારના આગારેં કરી (વોસિરામિ કેળ) બે ઘમી સુધી ચારે આહારને વોસિરાવું હું, એટલે અપચ્ચસ્કાણી આત્માને ઢાંડું હું. અહીંયાં 'વોસિરે' એ ગુરુનું વચન છે, અને 'વોસિરામિ' એ શિષ્યનું વચન છે ॥ ૧ ॥

॥ अथ नमुक्कारसहिअं मुठिसहिअं पच्चस्काण ॥
 उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं मुठिसहिअं पच्चस्काइ
 चउव्विहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं ॥
 अन्नढणा जोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सब
 समाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ २ ॥

अर्थः—एना अर्थमां (मुठिसहिअं के०) मूठि सहित, एटले ज्यां सुधी
 मूठि होय, त्यां लगे पच्चस्काण अने नोकार गणी मूठि मोकदी मूकुं, तेवारें पच्च
 स्काण मोकलुं आय. एना आगारोनो अर्थ बीजा पच्चस्काणोथी जाणवो ॥ २ ॥

॥ अथ पोरिसि साहूपोरिसिनुं पच्चस्काण ॥

॥ उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साहूपोरिसिं
 मुठिसहिअं पच्चस्काइ ॥ उग्गए सूरे चउव्विहंपि आहा
 रं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नढणाजोगेणं स
 हसागारेणं पन्नकावेणं दिसामोहेणं साहुवयणेणं
 महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ ३ ॥

अर्थः—(पोरिसिं के०) प्रहर दिवस सुधी अने (साहूपोरिसिं के०) सा
 हूपोरिसि एटले अर्द्ध प्रहर सहित एक प्रहर अर्थात् दोढ प्रहर सुधी
 (पच्चस्काइ के०) नियम लहुं तुं. इहां पुरुष प्रमाण शरीरनी ठाया ज्यां हो
 य, पण अधिक न्यून न होय तेने पोरिसि कहियें, अथवा पुरुष जमणे
 काने सूर्यनुं बिंब राखीने, दक्षिणायनना प्रथम दिवसें ढीचणीनी ठाया जे
 वखतें बे पगलां होय, ते वखतें पोरिसी आय. जे माटें श्री उत्तराव्ययन
 मां कहुं ठे के ॥ आसाढि पुष्णिमाए, दुपया पोसे चउप्पया चित्ता ॥ आ
 सुए एसु मासेसु, तिपया हवइ पोरिसि ॥ १ ॥ हवे हानि वृद्धि ते आ प्र
 माणें जाणवी, ते जेम केः—अंगुलं सत्त रत्तेणं, परकेणं तु दु अंगुलं ॥ व
 हए हाय एवावि, मासेण चउरंगुलं ॥ २ ॥ अर्थः—बार अंगुलनुं एक पगलुं
 कहियें. हवे पुरुषें उजो रही जमणे काने सूर्यमंडलनुं बिंब राखीने ढीच
 णीनी ठाया जोवी. तिहां आषाढी पूर्णिमायें कर्क संक्रांतिना प्रथम दिवसें जे

વચ્ચત તે ઢાયા બે પગપ્રમાણ હોય તે વચ્ચત પોરિસિ કહીયે. તેવાર પઠી મહીના પર્યંત માસ માસની સંક્રાંતિયેં ચાર ચાર આંગુલ વધારતા જશ્યેં, તેવારેં પોષ માસની મકર સંક્રાંતિયેં ચાર પગની ઢાયાયેં પોરિસી થાય. તેવાર પઠી વહી માસ માસની સંક્રાંતિયેં ચાર ચાર આંગુલની હાનિ કરિયેં, તો ફરી આષાઢ મહીને બે પગની ઢાયા થાય, તેમજ આશ્વિન અને ચૈત્રમાસેં ત્રણ ત્રણ પગની ઢાયા જાણવી, તથા તેવીજ રીતેં અષાઢની સંક્રાંતિ થકી સાત દિવસેં એક આંગુલ અને પચ્ચવાઢે બે આંગુલ ઢાયાની વૃદ્ધિ કરવી, અને પોષમાસની સંક્રાંતિથકી સાત દિવસેં એક આંગુલ અને પચ્ચવામીયે બે આંગુલ ઢાયાની હાનિ કરવી, તેમ મહિને ચાર આંગુલની હાનિ વૃદ્ધિ કરવી, એટલે પોરિસી એક પ્રહરની થઈ. અને મુઠ્ઠિસહિઅંનો અર્થ તો પૂર્વેં લખ્યો છે,

(અસણપાણંઆશ્મંસાશ્મં કે૦) અશન, પાન, આદિમ અને સ્વાદિમ, એ ચાર પ્રકારના આહારનો નિયમ કરું. હવે આગાર કહે છે, એક (અન્નઘ્ણાજોગેણં કે૦) અનાજોગેં તે અજાણતે વિસારવા થકી, બીજો (સહસાગારેણં કે૦) સહસાત્કારેં. ત્રીજો (પચ્ચન્નકાલેણં કે૦) કાલની પ્રચ્ચન્નતા તે મેઘાદિ, ગ્રહાદિ, દિગ્દાહ, રજોવૃદ્ધિ તથા પર્વત અને વાદલ પ્રમુખેં કરી સૂર્ય ઢંકાઈ જાય તેણેં કરી વચ્ચતની બરાબર ચબર ન પડે એવાં અજાણ પળાયેં કરી અધૂરી પોરિસિયેં પણ પોરિસિ પૂર્ણ થઈ, એવું સમજી ને પચ્ચક્ષાણ પાલવામાં આવે. તો તેથી જંગ નહીં, અને કદાપિ એ રીતેં અધૂરી પોરિસિયેં જમવા બેઠા એટલામાં તાવમો જોયો, અને જાણ્યું જે હજી સવાર છે, પોરિસિનો વચ્ચત પૂર્ણ થયો નથી, તેવારેં જે મુખમાં કોલીયો હોય, તે રાખમાં પરઠવીને બેસી રહે, અને યાવત્ પોરિસિ પૂર્ણ થયા પઠી જમવા બેસે, તો પચ્ચક્ષાણ જાંગે નહીં.

ચોથો (દિસામોદ્દેણં કે૦) દિશિને મૂઢપણે એટલે દિશિવિપર્યાસ થયાથી અજાણતે પૂર્વને પશ્ચિમ અને પશ્ચિમને પૂર્વ કરી જાણે. એમ અજાણતાં વહેલું પલાય તો પચ્ચક્ષાણ જંગ નહીં, અને થોડુ જમ્યા પઠી કોઈ ના કહ્યાથી જાણવામાં આવે તો મુખમાંનો કોલીયો થૂંકી નાલે. એ રીતેં દિહ્મોહ ટલ્યા પઠી, અર્ધ જમ્યો બેસી રહે તો જંગ નહીં.

પાંચમો (સાદુવચ્ચણેણં કે૦) ‘હ્રસ્વાદ પોરિસિ’ એવા સાધુના વચ્ચનેં કરી પોરિસિ જાણી, સાંજલીને પાલે, તો પચ્ચક્ષાણ જંગ નહીં, પઠી જ્યારેં જાણવામાં

આવે કે સાધુ તો ઠ ઘડીની પોરિસી જાણે છે, તેવારેં પૂર્વલી રીતેં તેમજ બે સી રહે, તો પચ્ચસ્કાણ જાંગે નહીં. એ પાઠલા બે આગાર ઝમતાનાં છે.

ઠંદુ (સવસમાહિવત્તિયાગારેણં કેળ) સર્વ પ્રકારેં શરીરમાં અસમાધિ રહે, એટલે પચ્ચસ્કાણ કસ્યા પઠી તીવ્ર શૂલાદિક રોગ ઉપને થકે અથવા સર્પાદિકેં મર્યો હોય, તે વેદનાથી જીવ આર્તિમાં પડે, અથવા જેવારેં અ-કસ્માત્ કષ્ટ થાય, તેવારેં સર્વ ઇન્દ્રિયોની સમાધિને અથેં અપૂર્ણ પચ્ચસ્કાણે પળ પથ્ય ઔષધાદિક લેવાં પડે તો તેથી પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય, અને સમાધિ થયા પઠી તેમજ પાઠલો વિધિ કરે. ઇહાં પળ ગુરુ વોસિરે, કહે અને શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર તે વોસિરામિ કહે.

એ પચ્ચસ્કાણમાં મુઠ્ઠિસહિઅં સાથેં લીધું છે, તેથી મહત્તરાગારેણં એ આગાર વધ્યો છે, તેનો અર્થ આમ છે, કે (મહત્તર કેળ) મહોટે કાર્યેં એટલે જેટલો પચ્ચસ્કાણમાં નિર્જારાનો લાજ થાય છે, તે કરતાં પળ અ-ત્યંત મહોટો નિર્જારાનો લાજ જે કાર્યમાં થતો હોય, અર્થાત્ કોઈ ગ્લાન, પ્રાસાદ, સંઘ અથવા દેવના વૈયાવચ્ચને અથેં કોઈ બીજા પુરુષથી તે કાર્ય ન થઈ શકતું હોય, ત્યારેં ગુરુ તથા સંઘના આદેશથી મુઠ્ઠિસહિઅંનો વલ્લ ત પૂર્ણ થયા વિના પળ જો પાલવામાં આવે, તો પચ્ચસ્કાણજંગ ન થાય. અને તે કાર્ય પૂર્ણ થયા પઠી પાઠલોજ વિધિ સમજવો ॥ ૩ ॥

॥ અથ પુરિમહ્ અવહ્નું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ સૂરે ઝગ્ગા નમુક્કારસહિઅં પુરિમહ્ મુઠ્ઠિસહિઅં પચ્ચસ્કાઈ. સૂરે ઝગ્ગા ચઝવિહંપિ આહારં અસણં પાણં શ્વાઈમં સાઈમં અન્નઢણાન્નોગેણં સહસાગરેણં પહ્નકાલેણં દિસામોદેણં સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવસમાહિવત્તિયાગારેણં વીસિરે ॥ ૪ ॥

અર્થ:-(સૂરેઝગ્ગા કેળ) સૂર્યના ઉદયથી માંઢીને (પુરિમહ્ કેળ) પહે, લા પ્રહર સુધી પુરિમહ્ કહિયેં, અને જો અવહ્નું પચ્ચસ્કાણ લેવું હોય, તો ઉપર સૂત્રમાં અવહ્નું નામ કહિયેં. અવહ્ન એટલે ત્રીજા પ્રહર સુધી અશનાદિ ક ચાર આહાર પચ્ચસ્કું હું, એના આગારોના અર્થ પ્રથમ લખાઈ ગયા છે ॥૪॥

॥ અથ વિગ્ઙ નિવિગ્ઙનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ વિગ્ઙનું નિવિગ્ઙઅ પચ્ચસ્કામિ અન્નઢ્ઢણાન્નગેણં
સહસાગારેણં લેવાલેવેણં ગિહ્ઢસંસઢેણં ડક્કિ
ત્તવિવેગેણં પઢુચ્ચ મસ્કિણં પારિઢાવણિયાગારેણં
મહત્તરાગારેણં સઢ્ઢસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે ॥૫॥

અર્થ:-ન્નજન કરતાં જે થકી કામાદિક ડન્માદરૂપ વિકાર થાય,તેને વિગ્ઙ કહીયેં,તે વિગ્ઙ સર્વ મઢી દશ ઢે.તેમાં માંસ,મદિરા,માઢણ અને મધ, એ ચાર તો અન્નદ્યજ ઢે.બાકી ન્નદ્ય વિગય ઢ પ્રકારનાં ઢે. એક દૂધ,બીજું દહીં, ત્રીજું ઘૂત, ચોથું તેલ, પાંચમો ગોલ અને ઢઠું પકાન્ન. એ ઢ પ્રકાર ની વિગ્ઙમાંથી એક પળ વિગ્ઙનું જે પચ્ચસ્કાણ કરવું, તેને વિગ્ઙનું પચ્ચ સ્કાણ કહીયેં, અને સમસ્ત વિગ્ઙનું જે પચ્ચસ્કાણ કરવું તેને (નિવિગ્ઙઅ પચ્ચ સ્કામિ કેળ) નિવિ પચ્ચસ્કું ઢું. એટલે નિવિનું પચ્ચસ્કાણ કહીયેં.

ત્યાં શ્રાવકને નિવિમાંહે નિવિઆતા લીધા કઢપે નહીં, જો લાગઢ તપ માંઢ્યું હોય, તો તેમાંહે ત્રણ દિવસ પઢી નિવિયાતા લીધા કઢપે.

તથા સાધુને તો એક નિવિમાંહે નિવિયાતા લીધા કઢપે ઢે,અને વિગ્ ઙ્ઙાતા તથા જો નિવિયાતાનો નિયમ લીયે તો,તેવારેં આયંબિલ પચ્ચસ્કે, તેથી આયંબિલમાંહે જે કઢપે, તે વસ્તુ ટાલીને બીજી સર્વ વસ્તુનો નિયમ લીયે. હવે પચ્ચસ્કાણ જંગના જયથી જે આગાર મોકલાં મૂકે ઢે, તે કહે ઢે.

એક અન્નઢ્ઢણાન્નગેણં. બીજો સહસાગારેણં. એ બેના અર્થ લખાઙ ગયા ઢે.

ત્રીજું (લેવાલેવેણં કેળ) લેપાલેપ તે આવી રીતેં કે ઘૂત પ્રમુઢ જે વિ ગ્ઙનો નિયમ સાધુને હોય તેવી ઘૂતાદિક વિગ્ઙથી યહસ્થનો હાથ ઢરના ઢેલો હોય,પઢી તેને લૂંઢી નાઢ્યો હોય,તેવા હાથથી અથવા ઢરઢાયેલા ચાઢુ વાને લુંઢીને તે ચાઢુવાથી વહોરાવે અથવા પીરસે,તો પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય.

ચોથું (ગિહ્ઢસંસઢેણં કેળ) યહસ્થનું જે વાટકી પ્રમુઢ જાજન તે વિ ગ્ઙ પ્રમુઢેં ઢરઢ્યું હોય, તેવા જાજનથી જે યહસ્થ અન્ન આપે, તે અન્ન વિગ્ઙ પ્રમુઢેં મિશ્ર હોય, અને જો તે અન્ન જમે. તો પચ્ચસ્કાણ જાંગે નહીં. પાંચમું (ડક્કિત્તવિવેગેણં કેળ)ગાઢી વિગ્ઙ જે ગોલ પકાન્નાદિક ઢે.તેના

कटका रोटली उपर नाखी करी पढी उपानी परहा कख्या होय, तेवी रो
टली प्रमुख लेतां पण पच्चस्काण जंग न थाय.

ठंडु (पमुच्चमस्किणं के०) रोटला प्रमुखने लगारेक सुंहाला राखवा
ने अर्थे मोण दीधुं होय, अथवा लगारेक हाथ चोपनी कीधी होय, ते
रेचवाली रोटली प्रमुख तथा पुरुलादिक लेतां पच्चस्काण जंग न थाय.

सातमुं पारिष्ठावणियागारेणं, आठमुं महत्तरागारेणं, नवमुं सबसमाहि
वत्तिआगारेणं, ए त्रण आगारनो अर्थ, बीजा पच्चस्काणोशी जाणवो ॥५॥

॥ अथ बेआसणां तथा एकासणां पच्चस्काण ॥

उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साहपोरिसिं पु
रिमहं मुठिसहियं पच्चस्काइ॥उग्गए सूरे चउव्विहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नञ्जणाजोगे
णं सहसागारेणं पच्चन्नकावेणं दिसामोहेणं साहुवय
णेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तिआगारेणं बेआ
सणं पच्चस्काइ. तिविहंपि आहारं असणं खाइमं
साइमं अन्नञ्जणाजोगेणं सहसागारेणं सागारियागा
रेणं आजट्टणपसारेणं गुरुअप्पुछाणेणं पारिष्ठावणि
यागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं
पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अहेण वा बहुलेवे
ण वा ससिहेण वा असिहेण वा वोसिरे॥एकासणां
नुं पच्चस्काण करवुं होय तो बे आसणाने ठामें एका
सणं पच्चस्काइ एवो पाठ कहेवो ॥ इति ॥ ६ ॥ ७ ॥

अर्थः—उग्गए सूरे इत्यादिकनो अर्थ प्रथमनां पच्चस्काणोमां लखाइ
गयो ठे. अने ज्यां एक वार (असणं के०) जोजन करवुं तेने एकासणं
कहियें; अथवा ज्यां एकज आसन ठे ते एकासणं कहेवाय ठे, अने बे वार
अशन एटले जोजन करीयें, तेने बेआसणं कहियें, ते (पच्चस्कामि के०)

पञ्चकुं बुं, एटले नियम लेउं बुं. इहां जो डुविहंपि आहारं करे तो बे आहार ते एक अशन अने बीजुं खादिम ठांडे, एटले जम्या पढी एक पाणी अने बीजुं सोपारी प्रमुख खादिम वस्तु लीये, तेवारें असणं खाश्मंनो पाठ कहियें, अने जो तिविहंपि आहारं करे, तो त्रण आहार ते अशन, खादिम अने खादिम, ए त्रण आहारनुं पञ्चस्काण करे, अने जम्या पढी एक पाणी मोकलुं राखे, तेवारें असणं खाश्मं साश्मंनो पाठ कहियें. तथा च उविहंपि आहारं करे तो जम्या पढी चारे प्रकारना आहारनो त्याग करे. हवे एनां आगार कहे ठे. त्यां एक अन्नवृणाजोगेणं अने बीजो सहसागारेणं, ए बे आगारना अर्थ तो प्रथम लखाइ गया ठे.

त्रीजुं (सागारियागारेणं के०) साधु जमवा बेठा पढी त्यां कोइ सागारिक जे गृहस्थ ते आव्यो, पढी ते चाल्यो जतो होय तो कृण एक सबूर करे, वेशी रहे, अने जो तेने त्यां स्थिर रहेतो जाणे, अने गृहस्थनी नजर पडे तो साधु त्यांथी उठीने बीजे स्थानकें जइ आहारलीये. केम के गृहस्थनी देखतां जमे तो प्रवचनोपघातादिक महादोष सिद्धांतमां कह्या ठे, ते लागे. ए साधु आश्री कलुं, अने गृहस्थ आश्री तो गृहस्थ एकासणं करवा बेठा पढी जेनी दृष्टि परतां अन्न पचे नहीं, एवा कोइ पुरुषनी दृष्टि पडे, अथवा सर्प आवे, चोर आवे, बंदीवान आवी उजो रहे, अकस्मात् अग्नि लागे, घर परवा मांडे तथा अकस्मात् पाणीनो रेल आवे, इत्यादिक कारणें ते स्थानकथी उठीने बीजे स्थानकें जइ एकासणं करतां पञ्चस्काण जांगे नहीं

चोथुं (आउट्टणपसारेणं के०) जमवा बेठा पढी हाथ पग जंघादिक अंगोपांग पसारतां तथा संकोचतां कांइ आसन चलायमाम थाय तो पञ्चस्काण जंग न थाय. पांचमुं (गुरुअपुष्ठाणेणं के०) पञ्चस्काणें जमवा बेठा ठतां गुरु जे आचार्य, उपाध्याय तथा साधु ते आवे थके तेमनो विनय साचववाने अर्थ बे पगने ठामें राखी उठवुं पडे. तो पञ्चस्काण जंग न थाय,

उठुं (पारिष्ठावणियागारेणं के०) विधियें निर्दोषपणे ग्रहण करेखुं अने विधियें वेहेंची आप्युं जे अन्न तेने साधुयें विधियें उक्त कस्यां थकां कांहि उगल्लुं एवं पारिष्ठापन योग्य जे अधिक अन्न ते स्निग्ध अन्नने परठवतां जीव विराधनादि घणा दोष उपजे ठे, एवं जाणीने तेवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें एकासणादिकथी मांसीने उपवास पर्यंत पञ्च

स्काण वालाने ते वधेला आहारने जमतां पच्चस्काण जंग न थाय, पण तिहां एटलुं विशेष जे चउविहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिछावणियागारेणं थाय, अने तिविहार उपवासना पच्चस्काणें अन्नादिकनुं पारिछावणियागारेणं थाय. ए आगार यतिने होय पण श्रावकने न होय, तथापि आलावो वूढे माटें गृहस्थने एकज पाठ संलग्न कहेतां दोष नथी. सातमुं महत्त रागारेणं, अने आठमुं सबसमाहिवत्तियागारेणं एना अर्थ लखाइ गया ठे.

हवे पाणस्सना आगार कहियें ठैयें. जो तिविहारें तथा चउविहारें करी एकासणुं प्रमुख पच्चस्काण कखुं होय, तो अवश्य पाणस्सना आगार कहियें, तथा जो डुविहारें करी एकासणुं प्रमुख पच्चस्काण कखुं होय, अने ते मां अचित्त जोजी अचित्तपाणी पीवामां दीये, तो पण पाणस्सना आगार कहियें. अने डुविहार पच्चस्काणमांहे सचित्त आहार दीये, तथा सचित्त पाणी पीये, तेवारें पाणस्सना आगार न कहियें. (पाणस्स के०) पाणी, ते पाणी केहवुं? तो के (खेवेणवा के०) जे अन्नादिकें करी जाजनादिक खरमाय ते लेपकृत आचाम्ल, तथा उंसामण गल्लीने पीये. आदिशब्द थकी डाढादिक आम्लकादिक पानकादिक जाणवां. ते पीवाथकी पच्चस्काण जंग न थाय.

बीजुं (अखेवेणवा के०) अलेपकृत पाणी ते सौवीर, कांजी, धोयण, आदिशब्दथकी गमुलजरवाणी प्रमुखने पीये तो पच्चस्काण न जांगे.

त्रीजुं (अठेणवा के०) अन्न ते ऊल्लजल तथा बीजां पण निर्मल उकाढ्यां पाणी, नीतखुं फलादिकनुं धोयण प्रमुख तेने पीये तो पच्चस्काण जंग न थाय,

चोथुं (बहुलेवेणवा के०) बहुलेप एटले मोहोळुं चोखा प्रमुखनुं धोवण तेने गल्लीने पीये, तो पच्चस्काण न जांगे,

पांचमुं (ससिठेणवा के०) सिठसहित अन्नादिक दाणाना खाद विना धोवण तथा दाथरादिकनुं धोवण तेने गल्लीने पीये, तो पच्चस्काण न जांगे.

ठहुं (असिठेणवा के०) सिठरहित कणक प्रमुखें हाथ खरड्यो होय, तेनुं धोवण गल्लीने पीये, तो पच्चस्काण जांगे नहीं, ए ठ आगार पाणीनां कहा, ते टाली बीजा पाणीने (वोसिरामि के०) वोसिरावुं हुं ॥ ६ ॥ ७ ॥

हवे एकलछाणानुं पच्चस्काण पण एकासणा प्रमाणें ठे, परंतु तेमां सात आगार ठे, माटें एक आउट्टणपसारेणं ए आगार न कहेवो ॥ ८ ॥

॥ अथ आयंबिलनुं पञ्चकाण लिख्यते ॥

जग्गए सूर नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साहपोरिसिं मुठिसहि
अं पञ्चकाइ. जग्गए सूर चउविहंपि आहारं असणं पाणं
खाइमं साइमं अन्नढण्णाजोगेणं सहसागारेणं पढन्नकाले
णं दिसामोहेणं साहुवयणेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिव
त्तियागारेणं आयंबिलं पञ्चकाइ. अन्नढण्णाजोगेणं सहसा
गारेणं लेवालेवेणं गिहब्बसंसठेणं उक्कित्तविवेगेणं पारिष्ठा
वणियागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं ए
गासणं पञ्चकाइ, तिविहंपि आहारं असणं खाइमं साइ
मं अन्नढण्णाजोगेणं सहसागारेणं सागारियागारेणं आ
उट्ठणपसारेणं गुरुअञ्जुठाणेणं पारिष्ठावणियागारेणं मह
त्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं पाणस्स लेवेण वा
अलेवेण वा अडेण वा बहुलेवेण वा ससिडेण वा असि
डेण वा वोसिरे ॥ इति आयंबिल पञ्चकाण समाप्त ॥ ९ ॥

अर्थः—(आयंबिलपञ्चकाइ के०) आंबिल पञ्चकुं तुं. एक अन्नढण्णा
जोगेणं बीजुं सहसागारेणं ए वे आगारना अर्थ आगल लखाइ गया ठे.
त्रीजुं (लेवालेवेणं के०) तेमां जे विगय तथा शाकादिकने सस्नेहले
आंगुली तथा जाजनादिक खरड्युं होय, तेने लेप कहियें, पढी तेनेज धणी
सारी रीतें लुंठी नाखीने जेमां विगयादिकना अवयव कांइ पण देखाय
नहीं एवुं कखुं होय, तेने अलेप कहियें. एवां लेप अलेपवालां जाजन होय
अथवा हाथ लेपालेपवाला होय, एवा कांइ लेप अलेपवाला जाजनैं तथा
हाथे पीरसवाथकी पञ्चकाण जंग न थाय. एने लेपालेप आगार कहियें.
चोशुं (गिहब्बसंसठेणं के०) गृहस्थें पोताने अर्थें हाथ तथा चादुआ
दिकने विगयें करी खरड्या होय, तेवा हाथे अथवा चादुवादिकें अन्न
आपे, ते अन्न जमतां थकां आंबिल जंग न थाय, पांचमुं (उक्कित्तविवेगेणं

કે૦) ગાઢી વિગય જે ગોલ પકાન્નાદિક ઢે તેને રોટલી ઉપર મૂકીને ફરી પરહિ કરી હોય, તેવી રોટલી નિવિ આંબિલમાં લેતાં પચ્ચસ્કાણ ચંગ ન થાય.

ઘડું (પારિઘાવણિઆગારેણં કે૦) પરઠવતો આહાર લેતાં ઇટલે કોઈ સા ધુયેં અધિક વહોલું હોય પઢી તે તેને પરઠવવાનું હોય, તે પરઠવતાં તેને ઘણીજ અજયણા લાગે, અને તેજ વિગડ પ્રમુખનું પોતાને પચ્ચસ્કાણ પણ હોય, અથવા પોતે ઉપવાસાદિક તપ કહ્યું હોય, તેમ ઢતાં પણ, ગુરુની આ જ્ઞાયેં તેવા આહારને લેવાયકી પણ ચંગ ન થાય.

સાતમું (મહત્તરાગારેણં કે૦) મહોટી નિર્ઝારાને લાજેં પચ્ચસ્કાણ જાં ગે નહીં. આઠમું (સવસમાહિવત્તિયાગારેણં કે૦) સર્વ પ્રકારેં શરીર અસ માધિયેં પચ્ચસ્કાણ જાંગે નહીં, વોસિરામિ ઇનો અર્થ સુલજ ઢે ॥ ૯ ॥

॥ અથ ચઢવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ સૂરે ઝગ્ગે અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઈ ચઢવિહંપિ આહારં
અસણં પાણં સ્વાઈમં સાઈમં અન્નઢણાજોગેણં સહસા
ગારેણં પારિઘાવણિયાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવસમા
હિવત્તિયાગારેણં વોસિરે ॥ ઇતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:-સૂર્યના ઉદયથી માંમીને (અજત્તઠંપચ્ચસ્કામિ કે૦)અજત્તાર્થ ઇટ લે જાત પાણીનો નિયમ લઢું હું, (ચઢવિહંપિ આહારં કે૦) ચારે આહારનો નિયમ લઢું હું, તે ચાર આહારનાં નામ કહે ઢે. એક અશન, બીજો પાન, ત્રીજો સ્વાદિમ, અને ચોથો સ્વાદિમ, હવે ઇના આગાર કહે ઢે. એક અન્નઢણા જોગેણં, બીજો સહસાગારેણં, ત્રીજો પારિઘાવણિયાગારેણં, ચોથો મહત્તરાગારેણં, અને પાંચમો સવસમાહિવત્તિયાગારેણં, ઇના અર્થ લખાઈ ગયા ઢે.

તથાપિ પારિઘાવણિયાગારેણંનું વિશેષ ઇટલું ઢે કે, પાણી અને આહાર ઇ બે વાનાં કોઈ પરઠવતો હોય તો ગુરુની આજ્ઞાયેં આહાર કીધો કલ્પે, પણ એકલો આહારજ કોઈ પરઠવતો હોય તો તે આહાર કીધો કલ્પે નહીં, કેમ કે? ચઢવિહાર પાણીનો નિયમ ઢે, અને પાણી વિના મુખ શુદ્ધ ન થાય માટે પાણી અને આહાર ઇ બે વાનાં કોઈ પરઠવતો હોય તો ચઢવિહાર ઉપવાસમાં લીધા કલ્પે, અને તિવિહાર ઉપવાસમાં તો પાણી મોકલું ઢે, માટે એકલો આહાર કોઈ પરઠવતો હોય તો પણ ગુરુની આજ્ઞાયેં લીધો કલ્પે ॥૧૦॥

॥ अथ तिविहार उपवासनुं पञ्चस्काण्य ॥

॥ सूर्ये उग्गए अजत्तठं पञ्चस्काइ तिविहंपि आहारं अ
सणं खाइमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं पा
रिष्ठावणियागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागा
रेणं पाणहार पोरिसिं साहूपोरिसिं मुठिसहिअं घरस
हिअं पञ्चस्काइ. उग्गए सूर्ये पुरिमहं अवहं पञ्चस्काइ.
अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं पन्नकावेणं दिसामोहे
णं साहुवयणेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं
पाणस्स देवेण वा अदेवेण वा अहेण बहुदेवेण वा
ससिहेण वा असिहेण वा वोसिरे ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—(सूर्ये उग्गए के०) सूर्यना उदयथी प्रारंजीने (अजत्तठं के०)
अजत्तार्थ एटवे उपवास प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं, ए तिविहा
रमां एक पाणीनो आहार मोकलो, बाकीना (असणं के०) अशन अने
(खाइमं के०) खादिम, तथा (साइमं के०) खादिम ए (तिविहंपिआहारं
के०) त्रण आहार न करवा, तेनो नियम लउं तुं. हवे एना आगार कहे ठे.
एक अन्नवण्णाजोगेणं, बीजो सहसागारेणं, त्रीजो पारिष्ठावणियागारेणं,
चोथो महत्तरागारेणं, पांचमो सबसमाहिवत्तियागारेणं. एना अर्थ लखाणा ठे
ए पञ्चस्काणमां (पाणहार के०) पाणीनो आहार मोकलो ठे तेनो
अवधि तथा आगार कहे ठे. (उग्गएसूर्ये के०) सूर्यना उदयथी प्रारंजी
ने (पोरिसिं के०) प्रहर लगें (साहूपोरिसिं के०) नोठ प्रहर लगें (मुठि
सहिअं के०) नोकार गणी मूठि मोकली मूके तेवारें पञ्चस्काण मोकलुं
थाय. (घरसहिअं के०) पोताने घेर जई नवकार गणी पञ्चस्काण पारुं
(उग्गएसूर्ये के०) सूर्योदयथी प्रारंजीने (पुरिमह के०) बे प्रहर लगें
(अवह के०) अवह लगें (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं. हवे पाणी न
पीवाना वखत सुधीना आगार कहे ठे. एक अन्नवण्णाजोगेणं, बीजो सह
सागारेणं, त्रीजो पन्नकावेणं, चोथो दिसामोहेणं, पांचमो साहुवयणेणं,
उठो महत्तरागारेणं, सातमो सबसमाहिवत्तियागारेणं. एना अर्थ लखाणा ठे.

હવે (પાણસ્સ કેળ) પાણી પીવાના ઠ આગાર છે, તે કહે છે, (લેવેણ વા કેળ) લેપજલ તે खजूरनुं तथा आढण, बीजुं (अलेवेणवा के०) अलेप जल ते धोयण प्रमुख, त्रीजुं (अढेणवा के०) निर्मल उष्ण पाणी, चोथुं (बहुलेवेणवा के०) रुहोलुं तांदूलनुं धोअण प्रमुख, पांचमुं (ससिन्हेणवा के०) सीथ सहित पीठनुं धोयण, ठहुं (असिन्हेणवा के०) सीथरहित फासू जल एटलां टाढी बाकीनां पाणीने (वोसिरामि के०) वोसिरावुं हुं ॥ ११ ॥

॥ अथ चउठ ठठ जत्तादिकनुं पच्चस्काण आवी रीतें कहेवुं ॥

સૂરે ઝગ્ગા ચઢઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. સૂરે ઝગ્ગ
 ં ષઠજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્, સૂરે ઝગ્ગા અઠમ
 જત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. ઇત્યાદિપ્રકારેં આગાર સ-
 હિત કહેવું. એના અર્થ સુલજ છે ॥ ૧૨ ॥

હવે એ પચ્ચસ્કાણને પ્રસંગેં દશ વિગયમાંહેલા ઠ જદ્દ વિગય છે, તે પ્ર ત્યેકના પાંચ પાંચ નિવિયાતા કરતાં ત્રીશ નિવિયાતા થાય છે. તે કહે છે.

પ્રથમ દૂધ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. ત્યાં એક જે દૂધ ઘણું હોય, અને ચોખા થોડા હોય, તેને પેયા કહે છે, બીજો ટાટી ઢાશ સહિત જે દૂધ અર્થાત્ દૂધમાં ટાટાશ નાલી પચાવીયેં અથવા ત્રણ દિવસની પ્રસૂત ગાયનું દૂધ ડકાલીયેં તેને ડુઝ્ઝી કહે છે. ત્રીજું ડાઢ ટોપરાદિક નાલીને રાંધેલું જે દૂધ, તેને પયસામી કહે છે. ચોથું ચોખાનો થોડો ડોટ નાલીને રાં ધેલું જે દૂધ, તેને અવલેહી કહે છે. પાંચમો ચોખા ઘણા અને દૂધ થોડુ, એ રી તે જે રાંધેલું હોય તેને સીર કહે છે. જેદાંતરેં વલી એના પળ જેદ થાય છે

હવે દહીંનાં પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક દહીંને ઘોલીને અથવા ડ કાલીને તેમાં વડાં નાલે, તેને ઘોલવડાં કહે છે. બીજું દહીં ઘોલીને વજ્ર માંથી ગાલીયેં તેને મથ્યું અથવા ઢાણું દહીં કહે છે. ત્રીજું દહીંને હાથ થી મથન કરી તેમાં ટાંડ અથવા સાકર જેલીયેં તેને શિલરણી અથવા શિલંરુ કહે છે. ચોથું દહીં અને રાંધેલા ચોખા એકઠા કરીયેં તેને કરબો કહે છે. પાંચમું લૂણ નાલીને જે દહીં મથન કરેલું હોય તેને સલવણ કહે છે.

હવે ઘૂતના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઔષધિયેં કરી પકાવેલું ઘૂત તેને પકઘૂત કહે છે. બીજું ઘૂતની કીટી જે મેલ થાય છે તે વઘારિ પ્રમુલ, ત્રીજું

જે ઘૃતમાં કોઈ ઔષધિ પકાવ્યું હોય તેના ઉપરની તરીનું ઘૃત, ધંનાદિકસ હિત તેને પકૌષધિ ઘૃત કહે છે. ચોથું પકાવ્ન તલતાં વધેલું ઘૃત તેને નિષ્પંજ ન કહે છે. ઇટલે ત્રણ ઘાણ તલ્યા પઠીનું રહેલું ઘૃત અથવા સીરાદિક ઉપ રનું ઘૃત જાલવું. પાંચમું દહીની તરીમાં ગઢૂનો લોટ નાખીને જે તાવડે ત પાવીયે. તેને વિસંદણ કહે છે. એના પળ જેદાંતર જેદ ઘણા થાય છે.

હવે તેલના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક તિલકુટી તે ઘાણીમાંહે તિ લ પીલેલાની સારી તેમાંહે ધંનાદિક નાખે તે. બીજી તેલની મલી, ત્રીજી લાક્ષાદિક ડ્રવ્યે કરી પકાવેલું તેલ, ચોથું પાકેલા ઔષધની તરી. પાંચ મું ઘાણ પઠવાડેનું બલેલું તેલ, એના પળ જેદાંતરે જેદ ઘણા થાય છે.

હવે ગોલ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક અરૂં કાઢેલો શેલની નો રસ, બીજું ગોલવાણું, ગોલની રાબ, ગોલના પાણીમાં લોટ નાખે તે, ત્રીજો શાકરની જાત, ચોથો ધંનાની જાત સર્વ જાણવી, પાંચમો ગોલની પાતી જાણવી. એના પળ જેદાંતરે જેદ ઘણા થાય છે.

હવે કઢાવિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. જો એક રક્ષાજાંવડે કમ્પાઈ જ રાઈ ગઈ હોય તો તેથી બીજું રક્ષાજું નિવિયાતું થાય છે, પણ તેમાં માત્ર બીજું ઘૃત નાખવું ન જોઈયે, તેજ ઘૃત વડે પકાવીયે, તેને પ્રથમ નિવિયાતો કહીયે. બીજું એકની ઉપર એક નાખીયે એમ ત્રણ ઘાણ ઉપરાંત તેજ ઘૃતમાં જે ચો થો પકાવીયે, તે બીજો નિવિયાતો જાણવો. ત્રીજો ગોલધાણી, ગોલપાપરી પ્રમુખનો નિવિયાતો જાણવો. ચોથો પાણી, ગોલ, ઘૃત, એકઠાં ઉકાલી પઠી તે પાણીમાં લોટ નાખી રાંધેલી લાપશી કરીયે, તે નિવિયાતો જાણ વો. પાંચમો નિવિયાતે કરી ચોપડી કાઢાડેલા તાવનાની ઉપર પુરલા પ્ર મુખ કરે, તે પાંચમો નિવિયાતો જાણવો. એના પળ જેદાંતર ઘણા થાય છે.

॥ અથ ઢઠ અઠમાદિક તપ કરે અને બીજા દિવસાદિકે પાણી વાવ રવું હોય, ત્યારે પાણહારનું પચ્ચક્ષાણ કરે, તે કહે છે.

॥ પાણહાર પોરિસિં મુંઠિસહિઅં પચ્ચક્ષાઈ. અન્નઢણાં
જોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સઘસમાદિવત્તિયા
ગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઢેણ વા બહુ
લેવેણ વા સસિઢેણ વા અસિઢેણ વા વોસિરે ॥ ઇતિ ॥ ૨૩ ॥

॥ अथ गंठसहिचं आदि अजिग्रहोनुं पञ्चस्काण ॥

॥ गंठसहिचं वेहसहिचं दिवसहिचं शिबुगसहिचं
मुठिसहिचं पञ्चस्काइ. अन्नन्नणजोगेणं सहसागारे
णं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥१४॥

॥ अथ चउदनियम धारनारने देसावगासिकनु पञ्चस्काण ॥

देसावगासियं उवजोग परिजोगं पञ्चस्काइ अन्नन्नणजोगेणं सहसा
गारेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥इति॥१५॥

अर्थः—(देसावगासियं के०) दिशिना अवकाशनुं व्रत अथवा बद्धा नि
यम आश्री तो (देस के०) थोमामां अवकाश आणे, तेने देशावकाशिक
व्रत कहियें. एटले इहां जे एकली दिशिनंज पञ्चस्काण करे, तेवारें उवजोग
परिजोगनो पाठ न कहियें तेने देसावगासियं पञ्चस्कामिज कहियें. (उव
जोग के०) एकवार जोगवीयें एवा आहार तथा विलेपनादिक तेने उप
जोग कहियें. अने (परिजोगं के०) वारंवार जोगवियें एवी वस्तु जे आ
जरण वस्त्रादिक तेनुं प्रमाण करे, एटले जे चौद नियम संजारे, तेने ए
उपजोग परिजोगनो पाठ कहियें, एना आगारोनो अर्थ सुलज ठे ॥ १५ ॥

॥ अथ चउदनियमनी गाथा कहे ठे ॥

॥ सचित्तद्व विगई, वाणह तंबोल वढ कुसुमेसु ॥

वाहण सयण विलेवण, बंज दिसि न्हाण जत्तेसु ॥१॥

अर्थः—पहेलुं (सचित्त के०) पाणी, फल, बीज, दातण, कण प्रमुख
सचित्त चीजनुं प्रमाण करे. बीजु (द्व के०) जे वस्तुनो जिन स्वद
ते द्रव्य कहियें, तेनुं मान करे, बीजुं (विगई के०) घृत प्रमुख ठे विगय
मां जेटली खावाने मोकली राखवी होय, तेनुं मान करे, उपरांत निषेध
करे. चोथुं (वाणह के०) उपानह ते पगरखानुं मान करे. पांचमुं (तं
बोल के०) पान सोपारी प्रमुख सर्वने तंबोल कहीयें, तेनुं मान करे. ढहुं
(वढ के०) वस्त्र जे पोताना शरीरें वापरवानां वस्त्र होय, तेनुं मान करे.
(कुसुमेसु के०) फुलनुं मन करे. आठमुं (वाहण के०) वाहन ते
अश्व, पालखी, मोली, गामां प्रमुख जे वाहन, तेनुं मान करे. नवमुं (स

यण के०) शय्या तथा आसन प्रमुखनुं मान करे, दशमुं (विलेपण के०) चंदन तेल प्रमुख विलेपन करवानी वस्तुनुं मान करे. अगीयारमुं (बंज के०) ब्रह्मचर्य पालवाने मैथुननी मर्यादा करे. बारमुं (दिसि के०) दि शिविदिशिनुं मान करे. तेरमुं (न्हाण के०) स्नान कंकोनी प्रमुखें नावुं, तथा अंधोलीनुं मान करे. चौदमुं (जत्तेसु के०) जात पाणीनुं मान करे. अहिंयां बीजा पण नियम ठे, ते प्रसंगें लखीयें ठैयें, पन्नरमुं पृथ्वीकाय आश्री माटी, मीनुं, खडी प्रमुख पोताने निमित्तें वावरे, तो तेनुं प्रमाण करे. शोलमुं अप्पकाय आश्री पाणी पीवामां अथवा न्हावा प्रमुखमां वापरवामां आवे, तेनुं प्रमाण करे. सत्तरमुं तेजकाय आश्री पोताना शरी रना जोगोपजोगमां चूला, चाडी, शघमी, अंगीठी प्रमुखनुं रांध्युं, नीपज्युं, तपाव्युं, शेक्युं, तेनुं प्रमाण करे. अठारमुं वायुकाय आश्री पंखा, हिंचोला, परुदा तथा लुगनादिकथी पवन करवानुं प्रमाण करे. उंगणीशमुं वनस्प तिकाय आश्री लीलां फल, फूल, शाक, दातण प्रमुख खावानुं तथा वा वरवानुं प्रमाणकरे. वीशमुं त्रसकाय जे त्रास पामे एवा जीव ते कीनी कीना, विंठी, गाय मत्स्य, पक्षी, मनुष्य, देव नरकादिक मांहेला कोइ जी वने विना अपराधें संकटप करी मारुं नहीं. तेनो नियम करे. एकवीशमुं असि ते तरवार, जालां, तीर, बुरी, कोश, कोदाल, पावना, घंटी प्रमुख जीवघात करनारी वस्तुनो नियम करे. बावीशमुं मसी ते शाइना खनीया, कलम प्रमुख वापरवानुं प्रमाण करे. त्रेवीशमुं कृषि ते जमीन खोदवादिक घर हाट क्षेत्र प्रमुख तलाव कूपादिकने खोदवा, तथा तेना शस्त्रनो निय म करे, ए चौदे नियमादिक त्रेवीश बोल जे ठे, ते जेवी रीतें पोताथी पळे तेवी रीतें अवश्य पाले ॥ १ ॥

॥ अथ सांजनां पञ्चकाण ॥

॥ बेआसण, एकासण, निविगइ, आयंबिल, उपवास, ठठ अठमादि त प करनार ऊष्णजल वावरे, ते सांजे पाणहारनुं पञ्चकाण लीये ते कहे ठे.

॥ अथ पाणहार दिवसचरिमुं पञ्चकाण ॥

॥ पाणहार दिवसचरिमं पञ्चकाइ अन्नब्रह्मजोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १६ ॥

॥ अथ रात्रे चउविहार करवो, तेनुं पच्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पच्चस्काइ चउविहंपि आहारं असणं
पाणं खाइमं साइमं अन्नढणान्नोगेणं सहसागारेणं
महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ १७ ॥

अर्थ:- (दिवसचरिमं के०) दिवसना ठेडाथी मांझीने नवो सूर्य उगे
त्यां सुधी (पच्चस्कामि के०) पच्चकुं हुं. (चउविहंपि आहारं के०) चउवि
हार ते चार प्रकारना आहारने पच्चकुं हुं. शेष अर्थ सुवज्र ठे ॥ १७ ॥

॥ अथ रात्रे तिविहार ते एक पाणी मोकहुं राखे, तेनुं पच्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पच्चस्काइ तिविहंपि आहारं असणं
खाइमं साइमं अन्नढणान्नोगेणं सहसागारेणं महत्त
रागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ १८ ॥

॥ अथ रात्रे उविहार ते पाणी अने स्वादिम मोकहुं राखे, तेनुं पच्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पच्चस्काइ उविहंपि आहारं असणं खा
इमं साइमं अन्नढणान्नोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारे
णं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ अथ पच्चस्काणना आगारनी गाथा ॥

दोचेव नमुक्कारे, आगारा ठचेव पोरिसिए ॥ सतेवय पुरिमढे
एकासणगंमि अठेव ॥ १ ॥ सत्तेगछाणेसु अ, अठेवय अंबि
लंमि आगारा ॥ पंचेव य जत्तठे, बप्पाणे चरिमचत्तारि ॥ २ ॥
पंचचउरो अज्जिगहे, निवीए अछनव आगारा ॥ अप्पाउ
रणे पंचचउ हवंति सेसेसु चत्तारि ॥ ४ ॥

॥ हवे ठ प्रकारे पच्चस्काण शुरू थाय ठे, ते कहे ठे. ॥

॥ फासिअं, पाळिअं, सोहिअं, तीरिअं, किट्ठिअं, आराहि
अं, जंच न आराहिअं, तस्स मिठामि उक्कडं ॥ इति ॥

अर्थः—पञ्चकाणविधें कखुं, उचित वेलायें जे प्राप्त थयुं, तेने फासिअं कहियें. पञ्चकाण वारं वार उपयोग देइने संजारवुं, तेने पालिअं कहियें. प्रथम गुरुने आहर पाणी देइ थाकतुं जोजन करवुं, तथा अतिचार न ल गामवो तेने शोजित कहियें. (तीरिअं के०) पञ्चकाण पूगा पठी पण थो नो अधिक काल थये पालवुं, निर्मल करवुं. (किट्ठिअं के०) जोजन वे लायें अमुक माहारे पञ्चकाण ठे, एम संजारवु. (आराहिअं के०) पञ्चका ण जे रीतें कीधुं, ते रीतें आराधवुं. ए ठ सुधी जाणवी. (जंचनाराहिअंके०) जे में पञ्चकाण न आराध्युं होय, अतिचार लगाड्या होय. (तस्समिहामिडु क्कं के०) ते महारं पाप मिथ्या थाउं. एवा पञ्चकाणोने विषेज विवेकी पुरु पें उदम करवो; केम के? शुरू धर्मनें प्रजावें जीव मोक्ष प्रमुखनां सुख पामे.

॥ अथ साधुजीने चौद प्रकारना दाननी निमंत्रणा करवी, ते कहेहे ॥

॥ पञ्चकाण कख्या पठी वे ढींचण अने मस्तक झूमियें लगानी, नाबे हाथे मुखें मुहपत्ती देइ जमणो हाथ गुरुने पगें लगानी आवी रीतें कहे.

॥ इडाकारि जगवन् पसाय करी फासुअं एसणि
ज्जेणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं वड पडिग्गह कं
बल पायपुड्डणेणं पाडिहारिअ पोढ फलग सिद्धा सं
थारएणं उंसह जेसज्जेणं जयवं अणुग्गहो कायवो ॥

अर्थः—इडाकारि जगवन्, पसाय करी प्राशुक एटले अचित्त(एसणि ज्जेणं के०) ऐषणिक ते सुजतो एटले जे साधुने कढपे, एवो आधाकर्मादिक दोषें रहित अशन, पाणी, (खाइमं के०) सुखनी, (साइमं के०) शूठ, हलदर प्रमुख (वड के०) वड ते चोलपटादिक, (पडिग्गह के०) पडगा दिक पात्रां प्रमुख, (कंबल के०) कांबली, (पायपुड्डणेणं के०) बेसवानुं पोठणुं, (पाडिहारि के०) अणवहोरी वस्तु जे गृहस्थनी थकां वाव रीने पठी गृहस्थने पाठी अपाय ठे, तेवी वस्तु (पीढ के०) बाजोठ, (फलग के०) पाटीयुं, (सिद्धा के०) वस्ति, एटले रहेवानो उपाश्रय, (संथारएणं के०) पाट अथवा नाज प्रमुख, वली (उंसह के०) औषध जे काथ, चूर्ण, गोली प्रमुख एकज वस्तु होय ते (जेसज्जेणं के०) त्रिगड्ड,

त्रिफला प्रमुख, ए पूर्वोक्त वस्तुयें करी (जयवं के०) हे जगवन् गुरुजी !
(अणुगहोकायवो के०) अनुग्रह करवो, एटले जे जोश्यें ते बहोरजो.

॥ अथ पञ्चस्काण पारवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहियाए पम्किमीयें.यावत् जगर्चितामणितुं चैत्यवंदन
जयवीयराय सुधी करवुं. पढी मन्हजिणाणंनी सच्चाय कही, मुहपत्ती पडि
लेहवी.इहामिण्डहाकापञ्चस्काण पारुं,यथाशक्ति इहामिण्डहाकापञ्चस्का
ण पाखुं, तहन्ति एम कही जमणो हाथ कटासणां चरवला उपर थापी
एक नवकार गणी पञ्चस्काण कखुं होय ते कही पारवुं, ते लखीयें ठैयें..

॥ उगगए सूरे नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साहूपोरिसिं गंठसहिअं मुठि
सहिअं पञ्चस्काण कखुं चउविहार आंबिल,नीवी,एकासणुं बेआसणुं कखुं
तिविहार पञ्चस्काण फासिअं,पालिअं,सोहिअं, तीरिअं, किटिअं,आराहि
अं जं च न आराहिअं तस्स मिहामि डुक्कं एम कही एक नवकार गणवो.

॥ अथ सामायिक लेवानो विधि ॥

॥ प्रथम उंचें आसनें पुस्तक प्रमुख मूकीनें श्रावक, श्राविका कटासणुं,
मुहपत्ती चरवलो देइ,शुरू वस्त्र जग्या पुंजी,कटासणा उपर बेसी,मुहपत्ती
काबा हाथमां मुखपासें राखी,जमणो हाथ थापनाजी सन्मुख राखी, एक
नवकार गणी पंचिंदिय कही,इहामि खमासमण देइ इरियावहिया, तस्स
उत्तरी, अन्नठ उससिएणं कही, एक लोगस्सनो अथवा चार नवकारनो
काउस्सग करी,पारी, प्रगट लोगस्स कही,खमासमण देइ, इहाकारेण सं
दिसह जगवन्,सामायिक मुहपत्ती पम्किहेहुं? इहं एम कहि मुहपत्ती तथा
अंगनी पम्किहेहणना पचास बोल कही,मुहपत्ती पम्किहेहियें. पढी खमास
मण देइण्डहाकारेण संदिसह जगवन्!सामायिक संदिसाहुं? इहं. वढी ख
मासमण देइ इहाणसामायिक ठाउं? इहं. एम कही बे हाथ जोरी एक
नवकार गणी,इहाकारी जगवन्, पसाय करी सामायिक दंरुकउच्चरावोजी.
तेवारें वमिल करेमी जंते कहे. पढी खमासमण देइ इहाण बेसणे संदिसा
हुं? ॥ इहं खमाण॥इहाण॥ बेसणे ठाउं? खमाण॥ इहं इहाण ॥ सच्चाय सं
दिसाहुं ॥ इहं खमाण ॥ इहाण ॥ सज्जाय करुं ॥ इहं ॥ एम कही त्रण
गणवा, पढी बे घरी सज्जाय धर्म ध्यान करवुं ॥ इति ॥

पञ्चकाण पारवानो तथा सामायिक खेवानो विधि. ३७१

॥ अथ सामायिक पारवानो विधि ॥

॥ खमासमण देइ इरियावहि पम्किमवाथी जावत् लोगस्स सुधी क ही खमाणाइडाणा मुहपत्ती पम्किहेहुं कही, मुहपत्ती पडिखेहि, खमासमण देइ ॥ इडाणा सामायिक पारुं. यथाशक्ति वली खमासमण देइ, इडाण ॥ सा मायिक पाखुं; तहत्ति कही, पठी जमणो हाथ चरवला उपर अथवा कटा सणां उपर थापी, एक नवकार गणी, सामाश्यवयजुत्तो कहियें. पठी जमणो हाथ थापना सन्मुख सबलो राखीने एक नवकार गणी ऊठवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पम्किहेहण करवानो विधि ॥

॥ नवकार पंचिंदिय कही इरियावहि पम्किमी स्थापना होय तो नव कार पंचिंदिय न कहेवुं. पठी तस्सउत्तरी कही, एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग करी, प्रगट लोगस्स कही उजे पगें बेसी मुहपत्ती, कटासणुं, चवलो, उत्तरासण, धोतीयुं, कंदोरो, आदें पम्किहेहवां, पठी काजो का हामी, जीव कलेवर सचित्त आदे जोवुं. पठी काजो काहामनार थापनाजी सन्मुख उजो रही इरियावहि पम्किमे, पठी काजो परठववा जग्या शोधी त्रण वार अणुजाणह जस्सगो कही, काजो परठवे, पठी त्रण वार वोसिरे कहे ॥ इति पम्किहेहण करवानो विधि ॥

॥ अथ देव वांदवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहि पम्किमवाथी मांमीने जावत् लोगस्स कही, पठी उत्तरासण नाखीने चैत्यवंदन नमुहुणं कही, आजवमखंडा सुधी अर्द्धोजय वीथराय कहे. वली बीजुं चैत्यवंदन करी, नमुहुणं कही जावत् चार थोयो कहीयें, वली नमुहुणं कही जावत् बीजी चार थोयो कहियें ठैयें, त्यां सुधी बधुं कहेवुं, पठी नमुहुणं तथा बे जावंती कही, एटखे जावंति चेइआइ तथा जावंत केवि साहु ए बे कही. उवसगहरं अथवा स्तवन कही अ र्द्धो जयवीथराय आजव मखंसासुधी कही, पठी चैत्यवंदन कही नमुहुणं कही संपूर्ण जयवीथराय कहेवा. प्रजाते देव वांदवा तेमां मन्ह जिणाणंनी स ज्जाय कहेवी, अने मध्यान्हें तथा सांजे देव वांदे तेमां सज्जाय न कहेवी ॥ इति

॥ अथ देवसि प्रतिक्रमण विधि प्रारंभः ॥

॥ प्रथम सामायिक लीजें. पठी पाणी वावखुं होय तो मुहपत्ती पम्कि

हवी,अने आहार वाक्यो होय तो वांदणां बे देवां,त्यां बीजा वांदणांमां
 आवसीयाए ए पाठ न कहेवो.यथाशक्ति पञ्चक्राण करवुं.खमासमण देइ
 इष्ठाकारेण कही, वडेरा अथवा पोतें चैत्यवंदन कहीने पढी जंकिंचिनमु
 ण्ण कही,उच्चा थइने अरिहंतचेइयाणं कहीने एक नवकारनोकाउस्सग्ग
 करी नमोऽर्हत्कहिने प्रथम थोय कहेवी.पढी लोगस्स,सव्वलोए,अरिहंत
 चेइयाणं कहीने एक नवकारनो काउस्सग्ग पारीने बीजी थोय कहेवी.
 पढी पुस्करवरदी कही,सुअस्स जगवउं करेमि काउस्सग्गं वंदणएक नव
 कारनो काउस्सग्ग पारी त्रीजी थोय कहेवी. पढी सिद्धाणं बुद्धाणं कही
 वेयावच्च गराणंकरेमि काउस्सग्गं अन्नत्तकही,एक नवकारनो काउस्सग्ग
 पारी,नमोऽर्हत्कही,चोथी थोइ कहेवी.पढी वेसी हाथ जोमी नमुण्ण क
 हेवुं. पढी चार खमासमण देवा पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय सर्व
 साधु प्रत्ये थोज वंदन करियें.पढी इष्ठाकारेण ॥ देवसि प्रतिक्रमणे ठा
 उं, एम कही, जमणो हाथ चवला कटासणा उपर थापीने इत्थं सव्वसवि
 देवसिअकहेवुं पढी उच्चा थइ करेमि जंते इत्थामि ठामि काउस्सग्गं जो
 में देवसिउं तस्सउत्तरीं कही,पढी आठ गाथानो काउस्सग्ग करवो. आ
 ठ गाथा न आवडे तो आठ नवकारनो काउस्सग्ग करवो,ते पारीने,पढी
 लोगस्स कहेवो.पढी वेसीने त्रीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पनी लेहीने
 वांदणां बे देवां,पढी उच्चा थइने इष्ठाका देवसिअ आलोउं इत्थं आलो
 एमि जो मे देवसिउं कहीने,पढी सात लाख कहेवा.पढी अठार पाप स्था
 नक आलोइने सव्वसवि देवसिअ कहीने बेसवुं.वेसीने एक नवकार गणी
 पढी करेमि जंते इत्थामि पक्किमिउं कहीने,वंदितु कहेवुं,पढी वांदणां बे
 देवां. पढी अप्पुठिउंहं अप्पितर देवसिअ खामीने वांदणां बे देवां. पढी उ
 च्चा थइ आयरिय उवस्साए कहीने, करेमि जंते इत्थामि ठामि काउस्सग्गं
 जो मे देवसिउं तस्सउत्तरीं कही,पढी बे लोगस्सनो अथवा आठ नवका
 रनो काउस्सग्ग करी लोगस्स प्रगट कहेवो,पढी सव्वलोए,अरिहंत चेइया
 णं,वंदणवत्तिआए कही,एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग्ग
 पारीने.पुस्करवरदीं सुअस्स जगवउंकरेमि वंदणए एक लोगस्स अथवा
 चार नवकारनो काउस्सग्ग पारीने, सिद्धाणं बुद्धाणं कही सुअदेवयाए
 करेमि काउस्सग्गं एक नवकारनो काउस्सग्ग पारी नमोऽर्हत् कही,

पुरुषें सुअदेवयानी पहेली थोय कहेवी, अने स्त्रीयें कमलदलनी पहेली थोय कहेवी. पढी खितदेवयाए करेमि काउस्सगंग कही एक नवकारनो काउस्सग पारी नमोऽर्हत् कही क्षेत्र देवयानी बीजी थोय स्त्रीयें तथा पुरुषें बन्नेयें कहेवी. पढी प्रगट एक नवकार गणी बेसीने, ठाठा आवश्यकनी मुहपत्ती पम्फिलेहि, बे वांदणां आपीयें, पढी सामायिक चउविसठो, वंदनक, पम्फिमणुं, काउस्सग अने पञ्चकाण ए ठ आवश्यक संचारवां. पढी इज्ञा मि अणुसठिं कही नमो खमासमणणं कही, नमोऽर्हत् कहीने पुरुष, नमो स्तु वरुमानाय कहे, अने स्त्री संसार दावानी त्रण गाथा कहे. पढी नमुहुणं कही स्तवन कहेवुं. पढी वरकनक कही जगवान् आदें वांदवा. पढी जमणो हाथ उपधी उपर थापी अष्टाश्लोसु कहेवुं. पढी देयसिअ पायबित्तनो काउस्सग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करवो. पढी ते काउस्सग पारी, प्रगट लोगस्स कही, बेसीने खमासमण बे देइ सद्यायनो आ देश मागी एक नवकार गणी, सद्याय कहीयें, पढी वली एक नवकार गणी यें, पढी डुरककडं कम्मरकडंनो काउसग चार लोगस्सनो संपूर्ण अथवा शोल नवकारनो करवो. एक वडेर अथवा पोतें पारीने नमोऽर्हत् कही लघुशांति कहेवी, पढी प्रगट लोगस्स कहेवो, पढी श्रियावही तस्स उत्तरी कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग करी प्रगट लोगस्स कहेवो. पढी चउकसाय कही, नमुहुणं, जावंति बे कही, उवसगगरं, जय वीयराय कही, मुहपत्ती पम्फिलेहवी. इज्ञामिण॥ इज्ञाकाण॥ सामायिक पारुं. यथाशक्ति इज्ञामिण॥ इज्ञाकाण॥ सामायिक पाखुं तहत्ति कही, पढी जमणोहाथ उपधी उपर थापी एक नवकार गणीने सामाअवयजुत्तो कहेवो. पढी थापना होय तो एक नवकार गणी उठे ॥ ए देवसि प्रतिक्रमणनो विधि कह्यो, बाकी अंतरविधि वडेरथी समजवो॥ इति देवसि प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ अथ राइ प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ प्रथम पूर्वली रीतें सामायिक लीजें, पढी कुसुमिण डुसुमिणनो काउस्सग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करी, पारी, प्रगट लोगस्स कहेवो, पढी खमासमण देइ जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन जयवीयराय सुधी करवुं. पढी चार खमासमण पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु प्रत्यें वांदवा, खमासमण बे देइ, सद्यायनो आदेश मागी एक नवकार ग

णीने जरहेसरनी सञ्जाय कहीने फरी एक नवकार गणवो. पढी इडकार सुहराइनो पाठ कहेवो. पढी इडकाणराइ प्रतिक्रमणे ठाउं कहीने जमणो हाथ उपधी उपर स्थापीने इडं सबस्सवि राइय डुर्चितियण्कही ॥ नमुहु णं तथा करेमि जंते कही. इडामि ठामि काउस्सगं जोमेराइयो तस्सउत्तरी कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग पारी प्रगट लोगस्स कही, सबलोए अरिहंतण्कही, एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग पारी पुस्करवरदीणसुअस्सण्वंदण कही, अतिचारनी आठ गाथानो अथवा आठ नवकारनो काउस्सग पारी, सिद्धाणं बुद्धाणं कही ने, त्रीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पण्डितेही वांदणां बे देवां. त्यांधी ते अपुठि उं खामि वांदणां बे दीजें, त्यां सुधी देवसीनी रीतें जाणवुं. पण जे ठामें देवसिअं आवे ते ते ठामें राइयं कहेवुं. पढी आयरिअ उवझाएण्करेमि जं ते इडामि ठामि काउस्सगं तस्स उत्तरी कही, तप चिंतामणि करतां न आवडे तो चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो काउस्सग करवो. ते पारी प्रगट लोगस्स कही, पढी ठाठा आवश्यकनी मुहपत्ती पण्डितेहीने वांदणां बे देवां, ते पढी तीर्थवंदन करवुं, पढी यथाशक्तियें पञ्चस्काण करवुं. पढी इडकारेण संदिसह जगवन् सामायिक, चउविसठो, वंदनक, पणिक्रमणं, काउस्सग अने पञ्चस्काण ए ठ आवश्यक संजारावां. पञ्चस्काण कखुं होयतो कखुं ते जी. कहेवुं, अने धाखुं होय तो धाखुं ते जी? एम कहेवुं. पढी इडामो अणुसठिं नमो खमासमणणं नमोऽर्हत्, विशाल लोचन, नमुहुणं, अरिहंतचेइयाणं एटलां कही एक नवकारनो काउस्सग पारीने नमोऽर्हत् कही कल्याणकंदनी प्रथम थोइ कहेवी. पढी लोगस्स, पुस्करवरदि, सिद्धाणं बुद्धाणं, कही अनुक्रमें चार थोयो कहीयें ठैयें त्यां सुधी सर्व कहेवुं. पढी नमुहुणं कही, जगवान् आदि चारने चार खमासमणे वांदवा. पढी जमणो हाथ उपधी उपर थापी अट्टाइज्जेसु कहेवुं. पढी श्रीसीमंधर स्वामीनुं चैत्य वंदन, स्तवन, जयवीराराय, काउस्सग थोय पर्यंत करवुं. पढी खमासमण पूर्व क श्रीसिद्धाचलजीनुं चैत्यवंदन, स्तवन, जयवीराराय, काउस्सग थोय सुधी करवुं. पढी सामायिक पारवाना विधिनी रीतें सामायिक पारवा सुधी कहेवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पणिक्रमणनो विधि लिख्यते ॥

॥ देवसि प्रतिक्रमणमां वंदितुं कहियें ठैयें त्यां सुधी सर्व कहेवुं, पण चैत्य

વંદન સકલાઽર્હતું કહેવું ને થોયો સ્નાતસ્થાની કહેવી. પઠી સ્વામાસમણ દેશને શ્વાકારેણ સંદિસહ જગવન્, દેવસિચ્ચ આલોશ્ચ પન્નિકંતા શ્વાકા પક્કિ મુહપત્તી પહિલેહું, એમ કહી મુહપત્તી પન્નિકેહિયેં. પઠી વાંદણાં બે દીજેં, પઠી શ્વાકાપસંબુદ્ધા સ્વામણેણં અપુઠ્ઠિહં અપ્પિંતર પક્કિચ્ચં સ્વામેઝં શ્વ સ્વામેમિ પક્કિચ્ચં પન્નરસદિવસાણં પન્નરસરાશ્ચાણં જંકિંચિ અપત્તિચ્ચં કહી શ્વાકા પક્કિચ્ચં આલોએમિ શ્વં આલોએમિ જો મે પક્કિઝં અશ્ચારોકઝં કહી શ્વાકા પક્કિચ્ચં અતિચાર આલોઝં, એમ કહીને અતિચાર કહિયેં. પઠી એવંકારેં શ્રાવક તણે ધમેં શ્રીસમકિત મૂલ બાર વ્રત એકશો ચોવીશ અતિચારમાંહે જે કોશ અતિહાર પદ્ધ, દિવસમાંહે સૂક્ષ્મ, બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઝં હોય, તે સવિ હું મનેં, વચનેં કાયા યેં કરી મિઠામિ ડુક્કં. સવ્વસ્સવિ, પક્કિચ્ચ, ડુચ્ચિતિચ્ચ, ડુપ્પાસિચ્ચ, ડુચ્ચિદિચ્ચ, શ્વાકારેણ સંદિસહ જગવન્, તસ્સ મિઠા મિ ડુક્કં. શ્વાકારિ જગવન્! પસાઝં કરી પક્કિ તપઃપ્રસાદ કરોજી. એમ ઉચ્ચાર કરીને આવી રીતેં કહિયેં. ચઢઢેણં એક ઉપવાસ, બે આયંબિલ ત્રણ નિવિ, ચાર એકાસણાં, આઠ વિયાસણા, બે હજાર સઘાય, યથાશક્તિ તપ કરી પ્રવેશ કલ્યો હોય તો પશ્ઠિ કહિયેં. અને કરવો હોય તો તહત્તિ કહિયેં. તથા ન કરવો હોય તો અણ બોલ્યા રહિયેં. પઠી બે વાંદણાં દીજેં; પઠી શ્વાકા પન્તેય સ્વામણેણં અપુઠ્ઠિહં અપ્પિંતર પક્કિચ્ચં સ્વામેઝં શ્વ સ્વામેમિ પક્કિચ્ચં પન્નરસ દિવસાણં પન્નરસ રાશ્ચાણં જંકિંચિ અપત્તિચ્ચં પઠી વાંદણં બે દીજેં, પઠી દેવસિચ્ચં આલોશ્ચ પન્નિકંતા શ્વાકારેણ સંદિસહ જગવન્, પક્કિચ્ચં પન્નિકમું સમં પન્નિક્કમામિ શ્વં એમ કહી કરેમિ જંતે સામાશ્ચં કહી, શ્વામિ પન્નિક્કમિઝં જો મે પક્કિઝં કહ્યા પઠી સ્વામાસમણ દેશ શ્વાકારેણ કહી પક્કિસૂત્ર પહું, એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી સાધુ હોય તો પક્કિસૂત્ર કહે, અને સાધુ ન હોય તો ત્રણ નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિતું કહે, તિહાં પ્રથમ સુઅદેવયાની થોય કહેવી. પઠી હેઠા બેસી જમણો ઢીચણ ઝજો રાખી એક નવકાર ગણી કરેમિ જંતે શ્વામિ પન્નિક્કમિઝં કહી, વંદિતુ, કહેવું. પઠી કરેમિ જંતે, શ્વામિ ઠામિ કાઝસ્સગ્ગં, જો મે પક્કિઝં, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નઠ્ઠં કહીને બાર લોગસ્સનો કાઝસ્સગ્ગ કરવો. તે લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કહેવા, અથવા અરુતાલીશ નવકારનો કાઝસ્સગ્ગ કરીને પારવો. પારીને પ્રગટ લો

ગસ્સ કેહવો. પઠી મુહપત્તી પઢિલેહીને, વાંદણાં બે દીજે. પઠી શ્ઠાકાળ સમાપ્ત ચામણેણં અપુઠ્ઠિઝંદં અપિંતર પરિક્ષ્યં ચામેઝં શ્ઠં ચામેમિ પરિક્ષ્યં એક પરકાણં પન્નરસ દિવસાણં પન્નરસ રાશ્ચાણં જં કિંચિ અપત્તિચં કહી પઠી ચમાસમણ દેશ્ને શ્ઠાકાળ કહી, પરિક્ષ ચામણા ચામું? એમ કહીને ચામણાં ચાર ચામવાં. પઠી દેવસિ પ્રતિક્રમણમાં વંદિતુ કહ્યા પઠી વાંદણાં બે દેશ્ને ત્યાંથી સામાયિક પારિયેં, ત્યાં સુધી દેવસિની પેઠેં જાણવું; પણ સુઅદેવયાની થોયોને ઠેકાણેં જ્ઞાનાદિકની થોયો કહેવી, સ્તવન અ જિતશાંતિનું કહેવું, સદ્યાયને ઠેકાણેં ડવસગ્ગહરં તથા સંસારદાવાની ચાર થોયો કહેવી. અને લઘુશાંતિને ઠેકાણેં મહોટી શાંતિ કહેવી ॥શ્તિ॥

॥ અથ ચઠમ્માસી પ્રતિક્રમણવિધિ ॥

॥ એ ઉપર લખેલા પરિક્ષના વિધિ પ્રમાણેજ ઠે, પણ એટલો વિશેષ જે બાર લોગસ્સના કાઢસ્સગ્ગને ઠેકાણેં વીશ લોગસ્સનો કાઢસ્સગ્ગ કરવો, અને પરકીના આગારને ઠેકાણેં ચોમાસીના કહેવા. તથા તપને ઠેકાણેં ઠ ઠેણં, બે ઉપવાસ, ચાર આંબિલ, ઠ નિવી, આઠ એકાસણાં, શોલ બીઆસણાં, ચાર હજાર સજ્જાય, એ રીતેં કહેવું ॥શ્તિ ચઠમ્માસી પ્રતિક્રમણવિધિ ॥

॥ અથ સાંવત્સરી પ્રતિક્રમણવિધિ ॥

॥ એ પણ ઉપર લખેલા પરકીના વિધિ પ્રમાણેં ઠે, તથાપિ બાર લોગસ્સના કાઢસ્સગ્ગને ઠેકાણેં ચાલીશ લોગસ્સ અથવા એકશો ને શાઠ નવકારનો કાઢસ્સગ્ગ કરવો, અને તપને ઠેકાણેં અઠમ જત્તં એટલે ત્રણ ઉપવાસ, ઠ આંબિલ, નવ નિવિ, બાર એકાસણાં, ચોવીશ બેઆસણાં, અને ઠ હજાર સજ્જાય, એ રીતેં કહેવું તથા પરકીના આગારને ઠેકાણેં સંવત્સરીના આગાર કહેવા ॥ શ્તિ સાંવત્સરી પ્રતિક્રમણવિધિ: ॥

॥ હવે ઠ આવશ્યકનાં નામ કહે ઠે ॥

॥ એક કરેમિ જતેં એ સામાયિકનામા પહેલુ આવશ્યક, બીજું ચઠવિસઠ્ઠો નામા આવશ્યક, ત્રીજું મુહપત્તી પઢિલેહીને વાંદણાં બે દેવાં, તે વંદનાવશ્યક ચોથું 'દેવસિયં આલોશ્' એ સૂત્રકહી યાવત્ અપુઠ્ઠિઝં ચામીયેં, તે પન્નિક્રમણા આવશ્યક, પાંચમું બે વાંદણાં દેશ્ને આયરિય ડવધાયના ત્રણ કાઢસ્સગ્ગ કીધે કાઢસ્સગ્ગ નામેં આવશ્યક થાય. ઠંદું પચ્ચરકાણનું સંજારવું. તે પચ્ચરકાણનામા આવશ્યક, એ ઠ આવશ્યકનાં નામા કહ્યાં. અહીં પરકી, ચોમા

સી અને સંવત્સરી એ પન્નિકમણાનામેં ચોથા આવશ્યકમાહે અંતર્જૂત થાય છે.

॥ હવે એ ઠ આવશ્યકના સંદેષેં અર્થ કહે છે ॥

॥ જે અવશ્ય કરવું તેહને આવશ્યક કહીયેં, અને સર્વજીવો સાથેં જે સ મતાજાવ તથા સર્વ સાવચ વ્યાપારથી વિરમવું, તેને સામાયિક કહીયેં, “સમં આયાતિ સામાયિકં” ઇતિ વચનાત્. બીજું ચોવીશ જિનના સ્તવન થી દર્શન મોહનીયકર્મનો ક્યોપશમ થઈને સમકેત શુદ્ધ થાય, તે ચઠ વિસઠો. ત્રીજું ગુરુવંદનથી જ્ઞાન, દર્શન નિર્મલ થાય, તે વંદનાવશ્યક. ચોથું પન્નિકમણાથી શ્રાવકને એકશો ને ચોવીશ અતિચારની આલોચના થાય. પાંચમું કાઝસ્સગથી સબલ કષાયનું જીતવું થાય, અને જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિકની શુદ્ધિ થાય. ઠહું પચ્ચકાણ આવશ્યકથી તપ પચ્ચકાણનું સંજારવું, તથા પચ્ચકાણનું લેવું થાય. એ ઠ આવશ્યકના સંદેષેં અર્થ કહ્યા, વિસ્તારેં અર્થ ગ્રંથાંતરથી જાણવા.

હવે એ ઠ આવશ્યકે સાત નય ફલાવીયેં ઠેયેં.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિક આવશ્યકે સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમનયે એક જીવ અથવા ઘણા જીવ તેને સામાયિક કહીયેં, અને મોહના કારણ છે તેથી મોક્ષ પળ કહીયેં; કેમ કે? કારણે કાર્યોપચાર છે માટે.

૨ સંગ્રહનયે જીવનો ગુણ તેજ સામાયિક, તદ્વેદ આત્મા એ આશ્રી જે આત્મા, તેજ સામાયિક. ૩ વ્યવહારનયે સમતા અને યત્નાયે પ્રવર્તે, તેવારેં સામાયિકવંત આત્મા જાણવો. ૪ ઋજુસૂત્રનયે ઉપયોગરહિત બાહ્ય યત્ના હોય, તે સમયનો જે સામાયિકવંત આત્મા તે સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનયનો મત છે, અને ઉપયોગયુક્ત બાહ્ય યત્નાવંતને તે સમય જે સામાયિક કહેવું, તે સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત જાણવું. ૫ શબ્દનયે પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુણિ પાલે, અને સાવચથી નિવર્તે, ક્રોધાદિકનો ત્યાગ કરે, તેવારેં તે આત્માને સામાયિક માને છે. ૬ સમજિરૂઢ નયમતેં તો જીવને અપ્રમાદિ થકા જે જે ગુણ ઉત્પન્ન થાય છે તે તે ગુણને વાક્યજેદેં કરી એ નય જિજ્ઞાસામાયિક માને છે. ૭ એવંજૂતનયમતેં ત્રિવિધ ત્રિવિધેં મન, વચન, કાયા ના અશુદ્ધ જાવ જે સાવચયોગ, તેને નિષેધીને જે નિશ્ચલ શુદ્ધસ્વજાવ તે સામાયિક જાણવો.

॥ હવે બીજા ચત્તવિસઠા નામા આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે.

૧ નૈગમનયમતે અનુપયોગી સર્વ દ્રવ્યાત્માની સ્તુતિ કીધે મોક્ષ હોય તે સામાન્ય નૈગમનું મત છે, અને અરિહંતના ચાર નિદ્દેષાને સ્તવને મોક્ષ માનવો અથવા ચત્તવિસઠો માનવો, તે વિશેષ નૈગમનું મત છે. ૨ સંગ્રહનયનેમતે આત્માનું સ્તવન કીધે મોક્ષપ્રાપ્તિ છે. ૩ વ્યવહારનયમતે જૂત જાવિ જે ચોવીશ જિનમાંહે વ્યક્ત ગુણ છે, માટે તેહની સ્તવનાયે મોક્ષ હોય. ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે વર્તમાનકાલે ચોવીશ જિનનાં કીર્તન, વંદન, પૂજન, જે સમય કરવાં તે સમય, મોક્ષનું કારણ છે, એ સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનું મત, તથા ચોવીશ જિન જે સમય, મોક્ષે ગયા, તે સમયનું જે કાલદ્રવ્ય, તે સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દનયમતે સમવસરણે વિરાજમાન અરિહંતને અથવા સિદ્ધ અવસ્થા પામ્યા તેહને પણ જાવિજિન કહિયેં માટે તેની સ્તવનાયે ચત્તવિસઠો જાણવો. ૬ સમન્નિરૂદ્ધ નયમતે જે જીવ મોક્ષ ના પર્યાય અનુજવે, તેહની સ્તવના કરવે ચત્તવિસઠો જાણવો. ૭ એવં જૂતનય મતે અરિહંતપણું તીર્થંકરની ક્ષુદ્ધિ જોગવી, સંસારથી નીકલી આ ધાતિ ચાર કર્મ ક્ષય કરી સિદ્ધશિલાઉપર રહ્યા, તેમની સ્તુતિયેં મોક્ષ છે.

॥ હવે ત્રીજા વંદનાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ અને સંગ્રહ, એ બે નયને મતે સર્વ જીવમાંહે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિકની સત્તા છે માટે જીવને વાંદવાથીજ મોક્ષ હોય, એ વિનયવાદીનું મત છે. ૨ વ્યવહારનયમતે જેહમાં સાધુની આચારણા देखीयें, તેહને વાંદવા . તે વંદન છે. ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે તો જે કાયાયેં કરી ચારિત્ર પાલે, તે વાંદવા યોગ્ય. એ સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનું મત છે, અને જે સમય શ્રુતજ્ઞાન સહિત ક્રિયા પાલે, તે સમય વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ થાય, એ સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતે તો શુદ્ધ જ્ઞાન-દર્શનના અનુજવ કરનારને વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ છે.

॥ હવે ચોથા પ્રતિક્રમણાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહને મતે જે જીવ, તે પન્નિક્કમણું. ૨ વ્યવહારનય મતે પન્નિક્કમણાની ક્રિયા કરતો હોય, તે જીવને પન્નિક્કમણું કહિયેં ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે ઉપયોગ વિના જે સમય દ્રવ્ય પન્નિક્કમણું કરવું, તે સ્થૂલ ઋજુસૂત્રમતે પન્નિક્કમણું છે, અને ઉપયોગસહિત જે સમયેં પન્નિક્કમણાની

ક્રિયા કરવી, તે સૂક્ષ્મ રૂઝુસૂત્રનયમતે પન્નિક્કમણું જાણવું. ૫ શબ્દાદિક ત્રણે નયમતે જે શુરૂ જ્ઞાન, દર્શન, તેજ પન્નિક્કમણું જાણવું.

॥ હવે પાંચમાં કાઝસ્સગ્ગનામા આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહનયમતે જીવ તે કાઝસ્સગ્ગ. ૨ વ્યવહારનયમતે શુરૂ ક્રિયાયેં કાયા સ્થિર મુદ્રાયેં રાખવી, તેને કાઝસ્સગ્ગ કહે છે. ૪ રૂઝુસૂત્રનયમતેં જે સમયેં ઉપયોગ વિના કાઝસ્સગ્ગ કરવો, તે સ્થૂલ રૂઝુસૂત્રનું મત છે, અને જે સમયેં ઉપયોગસહિત કાઝસ્સગ્ગ કરવો. તે સૂક્ષ્મ રૂઝુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતેં જે જ્ઞાન તેહીજ કાઝસ્સગ્ગ જાણવો.

॥ હવે ઠઠા પચ્ચસ્કાણ આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહનયમતેં જે આત્મા તેજ પચ્ચસ્કાણ. ૨ વ્યવહાર નયમતેં અશનાદિક ચારનું લોકલાજેં જે પચ્ચસ્કાણ કરવું, તેને પચ્ચસ્કાણ કહેવું. ૪ રૂઝુસૂત્રનયમતેં જે ઉપયોગ વિના પચ્ચસ્કાણ લેવું, તે સ્થૂલ રૂઝુસૂત્રના મતેં પચ્ચસ્કાણ છે, તથા ઉપયોગસહિત શુરૂ પચ્ચસ્કાણ, તે સૂક્ષ્મ રૂઝુસૂત્રના મતેં પચ્ચસ્કાણ છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતેં તો જ્ઞાન, દર્શનરૂપ પરિણામ, તેને પચ્ચસ્કાણ કહિયેં.

॥ હવે એ ષઠાવશ્યકેં કાલાદિક પાંચ કારણ ઉતારે છે ॥

૧ જે કાલેં ઠ આવશ્યકની ક્રિયા કરવાથી ઠ આવશ્યક નિપજે, તે પ્રથમ કાલકારણ. ૨ જીવને પન્નિક્કમણું કરવાનો સ્વજ્ઞાવ છે. માટેજ પન્નિક્કમણું કરે છે. તે બીજું સ્વજ્ઞાવકારણ. ૩ જેથકી આવશ્યક કાર્ય થાય, તે ત્રીજું નિશ્ચયકારણ, એટલે એ ઠ આવશ્યક નિશ્ચય થવાનાં હોય તો થાય. ૪ પુણ્યપાપાદિક તે કર્મ કહેવાય છે, તે અહીં મોહાદિક કર્મનો ક્ષયોપશમ હોય તો ઠ આવશ્યકનો ઉદય આવે તે ચોથું કર્મનામા કારણ. ૫ તે બધાં કારણ મલે પણ એ ઠ આવશ્યક માંહે જે ઉદયમ ફોર વવો, તે ઉદયમનામા પાંચમું કારણ છે.

॥ હવે ઠ આવશ્યકેં ઉત્પાદ, વ્યય અને ધ્રુવનું દ્વાર દેખાડે છે ॥

૧ સામાયિક કરવાથી સાવધયોગથી વિરમવા પણાનો ગુણ ઉપજે, ચ ઉવિસન્નાથી સમ્યક્ત્વગુણ ઉપજે, વંદનાથી વિનયગુણ ઉપજે, પન્નિક્કમણાથી પાપથી ઉપરાંતો થવારૂપ ગુણ ઉપજે, કાઝસ્સગ્ગથી જ્ઞાન દર્શન રૂપ શુરૂગુણ ઉપજે, પચ્ચસ્કાણથી આશ્રય નિરોધગુણ ઉપજે, એ વ્યવહારનયેં કરી ગુ

ણનું ઉત્પાદકપણું દેખાડ્યું. ૧ એ ઠણે આવશ્યકથી અશુભકર્મનો નાશ થાય છે, તે માટે અહિં અશુભ કર્મનો વ્યય જાણવો. ૩ એ ઠણે આવશ્યકથી જીવ નિર્મલસ્વજાવમાંહે ધ્રુવપણું જાણવું.

॥ હવે ષમાવશ્યકેં હેય, જ્ઞેય અને ઉપાદેય દેખાડે છે ॥

૧ ઠ આવશ્યકને વીધે જે નય નિદેપાનું જ્ઞાન તે જ્ઞેય છે. એટલે જાણવા યોગ્ય છે. કેમ કે ? દ્વપક શ્રેણી ચઢાવાને અનુપયોગી છે, કામ નાવે માટે. ૨ નામ, સ્થાપના અને દ્રવ્ય, એ ત્રણ નિદેપા મોહાર્થેં હેય છે, એટલે ઠાંઠવા યોગ્ય છે, ૩ ચોથો જાવનિદેપો તે મોહાર્થેં ઉપાદેય છે, માટે તે આદરવા યોગ્ય છે.

॥ હવે ઠ આવશ્યકેં ષડ્દ્રવ્યનો વ્યવહાર આત્મા સાર્થેં અશુદ્ધનિશ્ચયનયમતે યુક્તિ દેખાડે છે.

॥ જે વેલાર્યેં જીવ ચાલે, તેવારેં ધર્માસ્તિકાય પોતાની સાર્થેં બાંધ્યો, આયત કીધો, પણ બીજાં દ્રવ્ય ટૂટાં છે. એમ અધર્માસ્તિકાય, આકાશ તથા કાલ અને પુજ્જલ જાણવા. પણ શુદ્ધ નિશ્ચયનયમતે તો આત્મા બંધાય, ઢોમાય નહીં, પુજ્જલ, બંધાય ઢોમાય છે.

હવે એ ઠ આવશ્યકમાંહે કયું કયું આવશ્યક, નવતત્ત્વમાંહેલા કયા કયા તત્ત્વમાં છે ? તે દેખાડવાનું ઘાર કહે છે.

॥ સામાયિકમાંહે જે શુજાશ્રવ થાય, તેહનો સંવર તત્ત્વમાંહે અંતર્જાવ થાય છે, માટે સામાયિક સંવરતત્ત્વ છે. ચઢવિસત્ત્વો તે મોહતત્ત્વમાં અંતર્જૂત છે, તથા વંદના, પન્નિક્કણું, કાઠસ્સગ્ગ અને પચ્ચસ્કાણ, એ ચાર આવશ્યકયદ્યપિ શુજાશ્રવમધ્યે છે, તથાપિ વિશેષેં આત્માની પરિણતિયેં ષમાવશ્યક સાશવતા નિર્જીરાતત્ત્વમાંહે અંતર્જૂત થાય છે.

॥ હવે ઠ એ આવશ્યકેં સત્તજંગી કહે છે ॥

૧ સામાયિક સંવરરૂપેં અસ્તિ છે, ચઢવિસત્ત્વો કિર્ત્તનરૂપેં અસ્તિ છે, વાંદણાં ગુણવંત પ્રતિપત્તિરૂપેં અસ્તિ છે, પન્નિક્કમણું આલોચણારૂપેં અસ્તિ છે, કાઠસ્સગ્ગ, જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર, આરાધનરૂપેં સ્યાત્ અસ્તિ છે, અને પચ્ચસ્કાણ તે વ્રત ધારણરૂપેં અસ્તિ છે, એ પૂર્વોક્ત ગુણરૂપ ષમાવશ્યક સ્યાત્ અસ્તિરૂપેં છે, એ પ્રથમ જંગ જાણવો.

૧ એ ષ્ઠાવશ્યક અશુભ બંધપણે નથી, માટે એમાં અશુભ બંધની ના સ્તિ છે, તેથી સ્યાત્ નાસ્તિપણું, એ બીજો જંગ જાણવો.

૨ એ ષ્ઠાવશ્યક સ્વકીય ઇટલે પોતાને ડ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલજાવે અસ્તિ રૂપે છે, તે અસ્તિ જાંગો છે, અને એહીજ ડ્રવ્ય તે પરડ્રવ્યનાં ડ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ જાવપણે નથી, તે નાસ્તિનામેં જાંગો છે, માટે જે સમયે અસ્તિ છે તે સમયે જ નાસ્તિ જંગ પણ છે; એ સ્યાત્ અસ્તિ નાસ્તિ નામેં ત્રીજો જંગ જાણવો;

૩ એ પૂર્વોક્ત ત્રિજંગીયેં કરી ઢ આવશ્યકનું સ્વરૂપ જાણીયેં, પણ એ સમગ્ર સમકાલેં કહેવાય નહીં, કેમ કે? વચનનું તો ક્રમેં પ્રવર્તન છે, તેથી એક સમયમાં સર્વ ધર્મે કહેવાય નહીં, માટે એ અવક્તવ્ય નામા ચોથો જંગ જાણવો.

૪ એ ષ્ઠાવશ્યકમાંહે એક સમયને વિષે અસ્તિપણાના અનંતા ધર્મે રહ્યા છે, તે જાણે સ્વરો, પણ એક સમયેં કહેવાય નહીં, કેમ કે એક અક્ષરનો ઉચ્ચાર કરતાં પણ અસંખ્યાતા સમય લાગે છે; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ અવક્તવ્ય એવે નામેં પાંચમો જંગ જાણવો.

૫ એ ષ્ઠાવશ્યકમાંહે એક સમયને વિષે નાસ્તિપણાના અનંતા ધર્મે રહ્યા છે, તે જાણે સ્વરો, પણ એક સમયમાંહે વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં. માટે એ સ્યાત્ નાસ્તિ અવક્તવ્ય નામા ઢઠો જંગ જાણવો.

૬ એ ષ્ઠાવશ્યકમાં પોતાના રૂપેં અસ્તિપણે એક સમયને વિષે અનંતા ધર્મે છે, અને પરરૂપેં નાસ્તિપણેં પણ અનંતાધર્મે એક સમયને વિષે છે, પણ તે એક સમયેં વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ, સ્યાત્ નાસ્તિ યુગપત્ અવક્તવ્ય નામા સાતમો જંગ જાણવો.

હવે એ પ્રત્યેક આવશ્યકેં ચાર નામાદિક નિદેષા તથા ક્ષેત્ર અને કાલ એ ઢ વાનાં જૂદાં જૂદાં વિવરીને કહે છે.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિકાવશ્યકેં ઢ વાનાં કહે છે ॥

૧ સામાયિક એહતું નામ, તે નામ સામાયિક, ૨ સામાયિકની ક્રિયા, રચના, વિશેષ, સૂત્રની સ્થાપના, તે સ્થાપના સામાયિક એ બે જોડેં છે. ૩ સૂત્રના શુરૂ અક્ષરનો ઉચ્ચાર તે ડ્રવ્ય સામાયિક. ૪ સંકલ્પ વિકલ્પ રહિત શુભ જાવના જે આત્માના અધ્યવસાય તેહને જાવસામાયિક કહિયેં. ૫ જે ક્ષેત્રેં સામાયિક કરિયેં, તે ક્ષેત્ર સામાયિક. ૬ અને એનો અંતરમુહૂર્ત પ્રમાણ કાલ, તે કાલસામાયિક.

૧ ॥ હવે ચતુવિસઘ્ના નામા બીજા આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ કૃષ્ણાદિક ચોવીશ જિનનાં નામ તે નામ ચતુવિસઘ્નો કહીયે. જી નની કાષ્ઠમય ચિત્રિત પુતલી તથા પિત્તલાદિકની મૂર્તિ તે સ્થાપના નામા ચતુવિસઘ્નો, તેના બે જોડ છે. એક જે સ્થાપનાના અંગોપાંગ તાદૃશ દેખાય તે સમ્પાવસ્થાપના જાણવી, અને બીજી શંકા પ્રમુર્ચે જે ગુરુની સ્થાપના કરીયે, તે અસદ્ગત્તાવસ્થાપના. એ બે જોડે સ્થાપના ચતુવિસઘ્નો જાણવો. ૩ જીવજિન તે દ્રવ્ય ચતુવિસઘ્નો કહીયે. ૪ સમવસરણસ્થ જિન તે જાવ ચતુવિસઘ્નો. ૫ જે ક્ષેત્રે તે ક્ષેત્ર ચતુવિસઘ્નો. ૬ જે કાલે તે કાલ ચતુવિસઘ્નો.

॥ હવે વંદનાવશ્યક નામા ત્રીજાં આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ વાંદણાં એહવું નામ, તે નામ વાંદણું. ૧ કોશ્ક વાંદણાને કાષ્ઠ ચિત્રાદિકને વિષે સ્થાપે, જે આ મેં વાંદણું સ્થાપ્યું છે, તે સ્થાપના વાંદણું. ૩ આવર્ત બાર તથા પચ્ચીશ આવશ્યકાદિક શુદ્ધ ઉપયોગ વિના કરવાં, તે દ્રવ્યવંદન કહીયે. ૪ જાવપૂર્વક ઉપયોગ સહિત વાંદવું, તે જાવવંદન. ૫ જે ક્ષેત્રે વાંદવું, તે ક્ષેત્રવંદન. ૬ જે કાલે વાંદવું, તે કાલવંદન.

॥ હવે પન્નિક્રમણાં આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ પન્નિક્રમણ એવું નામ, તે નામ પન્નિક્રમણું. ૧ જીવાજીવનિ ઇચ્છાયે કાષ્ઠાદિક સ્થાપીયે, તે સ્થાપનાપન્નિક્રમણું. ૩ જે ઉપયોગ વિના કરવું, તે દ્રવ્ય પન્નિક્રમણું. ૪ જાવથી ઉપયોગ સહિત કરવું, તે જાવ પન્નિક્રમણું. ૫ જે ક્ષેત્રે પન્નિક્રમણું કરવું. તે ક્ષેત્રપન્નિક્રમણું. ૬ જે કાલે પન્નિક્રમણું કરવું, તે કાલ પન્નિક્રમણું. એ પન્નિક્રમણાની પરંજ કાઠસ્સગ્ગ તથા પચ્ચસ્કાણ એ બન્ને આવશ્યકના નામાદિક ઠણે બોલ જાણી લેવાં.

અથ વરી નીતિ લગુનીત્યાદિ પરઠવણ, યોગ્ય જગ્યા પ્રતિલેષણ નિમિત્તે પોસહમાં ચોવીશ મંરુલ કરવાં, તે કહે છે. ત્યાં પ્રથમ સંચારા પાસેની જગ્યાયે.

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે. ૩ આઘાડે મલ્લે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૪ આઘાડે મલ્લે પાસવણે અણહિયાસે. ૫ આઘાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૬ આઘાડે દૂરે પાસવણે અણહિયાસે.

॥ હવે ઉપાશ્રયના બારણાંના માંહેની તરફનાં ॥

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પા

सवणे अहियासे. ३ आघाडे मळे उच्चारें पासवणे अहियासे. ४ आघाडे मळे पासवणे अहियासे. ५ आघाडे दूरे उच्चारें पासवणे अहियासे. ६ आघाडे दूरे पासवणे अहियासे.

॥ हवे उपाश्रयनां बारणां बाहिर नजिक रहीने करे ॥

१ अणाघाडे आसन्ने उच्चारें पासवणे अणहियायासे. २ अणाघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ अणाघाडे मळे उच्चारें पासवणे अणहियासे. ४ अणाघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ अणाघाडे दूरे उच्चारें पासवणे अणहियासे. ६ अणाघाडे दूरे पासवणे अणहियासे.

॥ हवे उपाश्रयथी शो हाथ आशरे दूरें रहे, ते करवां ॥

१ अणाघाडे आसन्ने उच्चारें पासवणे अहियासे. २ अणाघाडे आसन्ने पासवणे अहियासे. ३ अणाघाडे मळे उच्चारें पासवणे अहियासे. ४ अणाघाडे मळे पासवणे अहियासे. ५ अणाघाडे दूरे उच्चारें पासवणे अहियासे. ६ अणाघाडे दूरे पासवणे अहियासे ॥ इति मंगल बोल चोवीश समाप्त ॥

अथ

श्री देवेंद्रसूरिविरचितं चैत्यवन्दनादिजाप्यत्रयं
बालावबोधसहितं प्रारब्धते ॥

तत्र प्रथमं

श्री चैत्यवन्दनजाप्यप्रारंभोऽयं,

ग्रंथकर्ता मंगलाचरण माटे गाथा कहे ठे.

वंदित्तु वंदणिजे, सवे चिश्चंदणाइ सुवियारं ॥

बहु-वित्ति-जास-चुष्पी, सुयाणुसारेण वुडामि ॥१॥

बालावबोध कर्तानुं मंगलाचरण कहे ठे.

प्रणम्य प्रणतानंद, कारकं विघ्नवारकम् ॥ श्रीमद्विजयदेवाहं,

लसल्लावण्यधारकम् ॥ १ ॥ मेरुधीरं स्फुरधीरं, गंजरीरं, नीर-

धीशवत् ॥ जाप्यत्रयार्थ बोधाय, बालबोधो विधीयते ॥ २ ॥

अर्थः—(वंदणिये के०) वंदनीयान् षट्त्वे वांदवा योग्य एवा जे (सबे के०) सर्वे श्रीतीर्थकर देव अथवा श्रीअरिहंतादिक (सबे के०) सर्वे

पांचे परमेष्ठी तेमने (वंदितु के०) वंदित्वा एटले वांदीने (चिश्वंदणाई के०) चैत्यवंदनादिक एटले चैत्यवंदन तथा आदिशब्दथी गुरुवंदन अने पञ्चस्काण पण लेवां. ते रूप (सुविचारं के०) सुविचारं एटले रूपा विचार प्रत्ये (बहु के०) घणा एवा जे (वित्ति के०) वृत्ति, (ज्ञास के०) ज्ञाष्य अने (चुष्ठी के०) चूर्णि तथा निर्युक्ति प्रमुख ग्रंथो तद्रूप (सुया णुसारेण के०) श्रुतने अनुसारें करीने (बुढामि के०) कहीश. परंतु म हारी मतिकल्पनायें नहीं कहीश. एटले धर्मरुचि जीवोने पंचांगी सम्म त चैत्यवंदनादिकनो विधि कहीश. कारण के समकेतनुं बीज तो शुद्ध देव, शुद्ध गुरु अने शुद्ध धर्मनुं स्वरूप जाणवुं, अने सद्वहवुं ठे ते माटें अढार दोष रहित, निष्कलंक एवा जे श्रीअरिहंत देव ठे, ते शुद्ध देव ठे तेना स्थापनादिक चारे निक्षेपा वांदवा योग्य ठे, तो इहां चैत्यश ब्दे श्रीअरिहंत तथा श्रीअरिहंतनी प्रतिमा तेनी जे वंदना करवी, ते वि धिसहित करवी ते विधि कहीश ॥ इति ॥ १ ॥

हवे ते चैत्यवंदननो विधि मूल तो चोवीश द्वारें सचवाय ठे, ते चो-
वीशना बली उत्तर जेद १०७४ थाय ठे. माटें चोवीश द्वारनां नाम, प्रत्ये
क द्वारना उत्तरजेदनी संख्या सहित चार गाथायें करी कहे ठे.

ददतिग अहिगम-पणगं, डुदिसि तिहुग्गद तिहा उ वंदण
या ॥ पणिवाय-नमुक्कारा, बसा सोल-सय-सीयाला ॥ १ ॥ इ
गसीइ सयं तु पया, सग-नउइ संपयाउ पण दंभा ॥ बार
अहिगार चउवं, दणिज्जा, सरणिज्जा चउह जिणा ॥ ३ ॥ च
उरो थुइ निमित्तछ, बारह देऊअ सोल आगारा ॥ गुण
वीस दोसउस्स, गग माण युत्तं च सगवेला ॥ ४ ॥ दस आ
सायण चाउं, सबे चिश्वंदणाईं ठाणाईं ॥ चउवीस ड्वारे
हिं, डसहस्सा हुंति चउ सयरा ॥ ५ ॥ इतिदारगाहा ॥

अर्थः—प्रथम देव व्रान्दतां नैषेधिक आदिक (ददतिग के०) दश त्रिक
साचववा जोश्यें, तेनुं द्वार कहीश, बीजुं (अहिगमपणगं के०) अजिगम
पंचक एटले पांच अजिगमनुं द्वार कहीश. त्रीजुं देव वंदन करतां स्त्रीने
कयी दशायें अने पुरुषने कयी दशायें उजा रहेवुं जोश्यें, ते (डुदिसि के०)

छिदिशि एटले बे दिशाउनुं द्वार कहीश, चोथुं जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवा (तिउग्गह के०) त्रण प्रकारना अवग्रहनुं द्वार कहीश, पांचमुं (तिहा उवंदणया के०) त्रिधातुवंदनया एटले त्रण प्रकारें वली चैत्यवंदना करवी. तेनुं द्वार कहीश, ठहुं पंचांग एटले पांच अंगें (पणिवाय के०) प्रणिपात करवो, तेनुं द्वार कहीश, सातमुं (नमुक्कारा के०) नमस्कार करवानुं द्वार कहीश, आठमुं देववंदनना अधिकारें जे नवकार प्रमुख नव सूत्रां आवे ठे, तेना (वष्ठा के०) वर्ण एटले अक्षर ते (सोलसयसीयाला के०) शोलशें ने सुमतालीश थाय. तेने गणी देखामवानुं द्वार कहीश ॥ २ ॥

नवमुं देववंदनना अधिकारें नवकार प्रमुख नव सूत्रानां (इगसीशसय के०) एकसोने एक्यासी (तु के०). वली (पया के०) पदो थाय ठे, ते देखामवानुं द्वार कहीश, दशमुं एज नवसूत्रानां (सगनउइ के०) सतनव ति एटले सत्ताणुं (संपयाउ के) शंपदाउ थाय ठे, ते देखामवानुं द्वार कहीश, अगीयारमुं नमुहुणादिक (पणदंडा के०) पांच दंरुकनुं द्वार कहीश, बारमुं चैत्यवंदनने विषे पांच दंरुकमां (बारअहिगार के०) बार अधि कार आवेठे, तेनुं द्वार कहीश, तेरमुं (चउवंदणिज्जा के०) चार वांदवा थो ग्य तेनुं द्वार कहीश, चौदमुं उपडव टालवा निमित्तें एक (सरणिज्जा के०) स्मरण करवा योग्य जे सम्यग्दृष्टि देवो तेमनुं द्वार कहीश, पन्नरमुं नामस्था पनादिक (चउहजिणा के०) चार प्रकारना जिननुं द्वार कहीश ॥ ३ ॥

शोलमुं (चउरोथुइ के०) चार स्तुति कहेवानुं द्वार कहीश, सत्तरमुं देव वांदवामां पापक्षपणादिक (निमित्तछ के०) निमित्त आठ ठे, तेनुं द्वार कहीश, (अ के०) वली उंगणीशमुं अपवादें काउस्सग्गना (सोलसआगारा के०) शोल आगारनुं द्वार कहीश, वीशमुं काउस्सग्गमां (गुणवीसदोस के०) उंगणीश दोष उपजे तेनुं द्वार कहीश, एकवीशमुं (उस्सग्गमाण के०) का उस्सग्गना प्रमाणनुं द्वार कहीश, बावीशमुं श्रीवीतरागनुं (शुत्त के०) स्त वन केवा प्रकारें करवुं ? तेनुं द्वार कहीश, त्रेवीशमुं (अ के०) वली दिन प्रत्यें चैत्यवंदन (सगवेला के०) सात वेला करवुं तेनुं द्वार कहीश ॥४॥

चोवीसमुं देववंदन करतां देरासरमां तांबूल प्रमुख (दसआसायणचाउ के०) दश आशातनानो त्याग करवो, तेनुं द्वार कहीश, एम (सवे के०) सर्वे

(चिश्चंदणांशुणांशुं के०) चैत्यवंदननां स्थानक ते (चउवीसडुवारेहिं के०)
चोवीशें द्वारें केरीनें (दुसहस्सा के०) बे हजारनी ऊपर (चउसयरा के०) चुम्बो
तेर (हुंति के०) थाय ॥५॥ (दारगाहा के०) ए द्वारनी गाथाउं चार जाणवी॥

चोवीश द्वारनां उत्तरजेदसहित यंत्रनी स्थापना.

अंक	मुलद्वारनां नाम.	उत्तरजेदनी संख्या.	सरवालो.
१	नैषेधिकादिक दशत्रिकनुं द्वार.	३०	३०
२	पांच अजिगम साचववानुं द्वार.	५	३५
३	देववांदतां स्त्री पुरुषने उच्चारहेवानीबेदिशार्जनुं द्वार.	२	३७
४	जघन्य, मध्यमादि त्रण अवग्रहनुं द्वार.	३	४०
५	त्रण प्रकारें वंदना करवी तेनुं द्वार.	३	४३
६	प्रणिपात पंचांगें करवानुं द्वार.	१	४४
७	नमस्कार करवानुं द्वार.	१	४५
८	नवकार प्रमुख नवसूत्रानां वर्णोनुं द्वार.	१६४७	१६५२
९	नवकार प्रमुख नव सूत्रानां पदसंख्यानुं द्वार	१८१	१८७३
१०	नवकार प्रमुख नवसूत्रानी संपदानुं द्वार.	९७	१९७०
११	नमोऽबुद्धादि पांच दंडकनुं द्वार.	५	१९७५
१२	देव वांदवाना बार अधिकारनुं द्वार	१२	१९८७
१३	चार शुद्ध कहेवानुं द्वार.	४	१९९१
१४	स्मरण करवा योग्यनुं द्वार.	१	१९९२
१५	नामादि चार प्रकारें जिननुं द्वार.	४	१९९६
१६	चार शुद्ध कहेवानुं द्वार.	४	२०००
१७	देव वांदवाना आठ निमित्तनुं द्वार.	८	२००८
१८	देव वांदवाना बार हेतुनुं द्वार.	१२	२०२०
१९	काजस्सग्गना शोल आगारनुं द्वार.	१६	२०३६
२०	काजस्सग्गना उंगणीश दोषनुं द्वार.	१९	२०५५
२१	काजस्सग्गना प्रमाणनुं द्वार.	१	२०५६
२२	स्तवन केम करवुं? तेनुं द्वार.	१	२०५७
२३	सात वार चैत्यवंदन करवानुं द्वार.	७	२०६४
२४	दश आशातना त्यागवानुं द्वार.	१०	२०७४

हवे ए चोवीशे द्वारना उत्तर जेदनुं स्वरूप अनुक्रमें देखावतो थको प्रथम दश त्रिकोनुं द्वार कहेतो ठतो बे गाथायें करी दश त्रिकोना नाम कहे ठे.

तिन्नि निसिही तिन्निउ, पयाहिणा तिन्नि चेव य पणामा ॥

तिविहा पूया य तहा, अवह-तिय-जावणं चेव ॥ ६ ॥

तिदिसि-निरस्कण-विरई, पयचूमि-पमज्जाणं च तिसकुत्तो ॥

वन्नाइ-तियं मुहा, तियं च तिविहं च पणिहाणं ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम देरासरें जातां (तिन्निनिसिही के०) त्रणवार नैषिधिकी कहेवी, बीजुं देरासरें (तिन्निउ के०) त्रण वली (पयाहिणा के०) प्रद क्षिणा देवी, त्रीजी (तिन्नि के०) त्रण वार (चेवय के०) ए निर्धार वाच क शब्द ठे (पणामा के०) प्रणाम करीयें, चोथो (तिविहा के०) त्रण प्रकारनी अंगपूजादिक (पूया के०) पूजा करवी, पांचमी (य के०) वली (तहा के०) तथा प्रभुनी पिंडस्थावस्थादिक (अवहति यजावणं के०) अवस्थात्रयनुं जाववुं जाणवुं, (चेव के०) निश्चें ॥

ठठ्ठी चार दिशिमांथी मात्र जगवान् जे दिशियें बेठेला होय तेज एक दिशिनी सामुं जोवुं अने शेष (तिदिसिनिरस्कणविरई के०) त्रण दि शिनी सन्मुख जोवानुं विरमण करवुं, सातमी (पयचूमिपमज्जाणं के०) पग मूकवानी चूमिनुं प्रमार्जन ते (च के०) वली (तिसकुत्तो के०) त्र ण वार करवुं, आठमी (वन्नाइतियं के०) वर्णादिकना आलंबन त्रण कहेशे (च के०) वली नवमी (मुहति यं के०) त्रण मुद्रा कहेशे, दशमी (तिविहं के०) त्रण प्रकारें (च के०) वली (पणिहाणं के०) प्रणिधा न कहेशे, जे त्रण बोलनो समुदाय तेने त्रिक कहीयें ए दश त्रिकनां नाम कहां ॥ ७ ॥

हवेप्रथम निसिही त्रण कये कये स्थानकें करवी? ते कहे ठे.

घर-जिणहर-जिण-पूया, वावारच्चायउं निसिहि-तिगं ॥

अग्ग-द्वारे मज्जे, तइया चिइ-वंदणा-समए ॥ ८ ॥

अर्थः—जे सावद्य व्यापारनो मन, वचन अने कायायें करी निषेध करवो तेने निसिही कहीयें, ते एक पोताना (घर के०) घरनां बीजी (जिणह

ર કેળ) જિનઘર તે દેરાસરનાં, ત્રીજી (જિણપૂઆ કેળ) શ્રીજિનેશ્વરની પૂજાનાં જે (વાવાર કેળ) વ્યાપાર ઇટલે એ ત્રણના જે વ્યાપાર તેને (આ યઈ કેળ) ત્યાગવાચકી (નિસિહીતિંગ કેળ) નૈષિધિકીત્રિક થાય તે માં પ્રથમ નિસિહી તે પોતાના ઘર, હાટ, પરિવારાદિક સંબંધી જે સાવચ વ્યાપાર તે સર્વ નિવર્ત્તાવવા માટે શ્રીજિનમંદિરને (અગ્ગદારે કેળ) અગ્ર દ્વારે કહે. ઇટલે દેરાસરનાં મૂલ બારણે દરવાજામાં પેસતાંજ કહે, પણ હ્રાં શ્રીજિનઘરને પૂંજવા સમારવા સંબંધિ તથા પૂજા સંબંધિ સર્વ વ્યાપાર આદરે, તથા બીજી નિસિહી તે જિનઘર સંબંધી વ્યાપારથી નિવર્ત્તવા રૂપ દેરાસરની (મહ્જે કેળ) મધ્ય ગંજારામાં પેસતાં કહે, તિહાં દેરાસર પહ્યા આખડ્યાની ચિંતાનો તથા દેરાસરમાં પૂંજવાદિકનો ત્યાગ કરીને દ્રવ્યપૂ જાદિકનો પ્રારંજ કરે, એમ સર્વ પ્રકારની પૂજા વિધિસહિત સાચવી રહ્યા પઠી (તશ્યાકેળ) ત્રીજી નિસિહી જે જિનપૂજા સંબંધિ વ્યાપારના ત્યાગ રૂપ છે તે. જિનપૂજા વ્યાપાર ત્યાગ તો (ચિશ્વંદણાસમણ કેળ) ચૈત્ય વંદન કરવાના અવસરે કહે, હ્રાં દ્રવ્યપૂજા વ્યાપાર સર્વ નિવર્ત્તાવીને કૈવલ્ય જાવપૂજારૂપ ચૈત્યવંદન સ્તવનાદિકનો એકાગ્ર ચિત્તે કરી પાઠ કરે, એ રીતે ત્રણ નિસિહી સાચવે.

અથવા મન, વચન અને કાયાયે કરી ઘરસંબંધી વ્યાપાર નિષેધવા રૂપ ત્રણ નિસિહી દેરાસરના અગ્રદ્વારમાં કહેવી, અને તેજ પ્રમાણે મના દિક ત્રણે યોગે દેરાસર સંબંધી વ્યાપાર ત્યાગવા આશ્રયી ત્રણ નિસિહી ગંજારામાં કહેવી, તથા વહી ચૈત્યવંદનાદિ કહેવાને અવસરે પણ મન વચન કાયાયે કરી જિનપૂજા વ્યાપાર ત્યાગરૂપ ત્રણ નિસિહી કહેવી, એ રીતે દરેક વખતે મન, વચન અને કાયાના યોગે કરી ત્રણ ત્રણ નિસિહી કહેવી, અથવા દરેક વખતે એકજ નિસિહી કહેવી. પરંતુ ઘર સંબંધી દેરા સંબંધી અને જિનપૂજા સંબંધી વ્યાપાર નિષેધ કરીયે ઠેયે, એમ સમજીને દેરાસરમાં પેસતાંજ ત્રણે નિસિહી કહી દેવી નહીં. એ તાત્પર્ય છે. એ પ્રથમ નિસિહીત્રિક કહ્યું ॥ ૫ ॥

હવે બીજું પ્રદક્ષિણાત્રિકનું નામ પ્રથમ સામાન્યે ઠઠી ગાથામાં કહેલું છે, તેનો પ્રગટ અર્થ છે, મારે જૂંડુ વચાણું નથી. તથાપિ ચૈત્યના દક્ષિણ જાગથી ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેવી, ઇટલે સંસારના જવત્રમણ ટાલવા રૂપ જાવ

नायें श्रीप्रतिमाजी महाराजनी जमणी बाजुथी अनुक्रमें ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी आराधना रूप त्रण फेरा फरवा. ए बीजुं प्रदक्षिणात्रिक कछुं.

हवे त्रीजुं प्रणामत्रिक कहे ठे.

अंजलि-बन्धो अक्षो, णउं अ पंचंगउं अ तिपणामा ॥

सव्वत्त वा तिवारं, सिराइनमणे पणाम-तियं ॥ ए ॥

अर्थः—श्रीजिन प्रतिमा देखी बे हाथ जोमी निह्वाडे लगामी प्रणाम करीयें ते प्रथम (अंजलिबन्धो के०) अंजलिबन्ध प्रणाम कहीयें, तथा क टिदेशथी उपरलुं अर्धुं शरीर तेने लगारेक नमामी प्रणाम करीयें, अथ वा ऊर्ध्वादि स्थानकें रक्षां थकां कांश्च शिर नमामीयें, तथा शिर करादि कें करी भूमिका पादादिकुं फरसुं ते एक अंगथी मांकीने चार अंग पर्यंत नमामुं ते बीजो (अक्षोणउं के०) अर्द्धावनत प्रणाम कहीयें, तथा (अ के०) वली बे जानु, बे कर अने पांचमुं उत्तमांग ते मस्तक, ए पांच अंग नमामी खमासमण आपीयें, ते त्रीजुं (पंचंगउं के०) पंचांग प्रणाम जाणवो. ए (तिपणामा के०) त्रण प्रणाम जाणवा.

(वा के०) अथवा (सव्वत्त के०) सर्वत्र प्रणाम करवासमये (तिवारं के०) त्रण वार (सिराइनमणे के०) मस्तकादिक नमामवे करी एटले शिर, कर, अंजली प्रमुखें करी जे त्रण वार नमन आवर्त्त करुं ते (पणामतियं के०) प्रणामत्रिक जाणवुं. ए त्रीजुं प्रणामत्रिक कछुं ॥ ए ॥

हवे चोथुं पूजात्रिक कहे ठे.

अंगगजावमेया, पुष्पाहार शुद्धिं पूयतिगं ॥

पंचोवयारा अछो, वयार सबोवयारा वा ॥ १० ॥

अर्थः—(अंगग के०) अंगने अग्र एटले पहेली अंगपूजा अने बीजी आगल ढोवारूप अग्रपूजा, तथा त्रीजी चैत्यवन्दनरूप (जाव के०) जावपूजा ए त्रण (जेया के०) जेदथकी अनुक्रमें (पुष्पाहारशुद्धिं के०) पुष्पाहारस्तुतिजिः एटले पहेली पुष्प केसरादिके अने बीजी आहार फला दि ढोकनें तथा त्रीजी स्तुति करवे करीने (पूयतिगं के०) पूजा त्रिक थाय ठे.

તેમાં પ્રથમ અંગપૂજા તે શ્રીવીતરાગની પૂજા અવસરે મનઃશુદ્ધિ, વચ્ચે શુદ્ધિ, કાયશુદ્ધિ, વસ્ત્રશુદ્ધિ, નીતિનું ધન, પૂજાના ઉપકરણની શુદ્ધિ, ચૂ મિશ્રશુદ્ધિ, એ સાતવાના શુદ્ધ કરી ધવલ નિર્મલ સુપોત ધોતીયાં પુરુષ પહેરે, અને જેનો આઠપનો મુખકોશ થાય એહવી એક સાની ઉત્તરાસંગની ધરે, એ વી રીતે પુરુષે પૂજા અવસરેં વે વસ્ત્ર રાખવાં અને સ્ત્રીનેં તો વિશેષ વસ્ત્રા દિકની શોજા જોઈયેં તથાપિ હમણાં સંપ્રદાયેં ત્રણ વસ્ત્ર પહેરી પૂજા કરે, એ રીતેં વસ્ત્ર પહેરી આશાતના ટાલતો થકો પ્રથમ પૂંજણીયેં કરી શ્રીજિન બિંબનેં પૂંજે, પૂંજવાથી માંની પર્વનેવિષે ત્રણ, પાંચ, સાત, કુસુમાંજલિ પ્ર દેપ કરે. ન્હવણ. અંગલૂહણાં ધરતો, વિલેપન, ચૂષણ, અંગીરચન, પુષ્પ ચ કાવતો જિનહસ્તમાં નારિકેરાદિક, ધૂપાદેપ, સુગંધવાસદેપણાદિક કરતો પૂજા કરે. એ સર્વ અંગપૂજા જાણવી.

બીજી અગ્રપૂજા; તેમાં ધૂપ, દીપ, નૈવેદ્યાદિ શબ્દેં આહાર ઢોકન પુષ્પ પ્ર કર, ગંધિમ, વેદિમ પૂરિમ, સંઘાતિમાદિ જેદેં જલ, લવણોત્તારણ, આરતી, મંગલદીપક, અષ્ટમંગલચરણ, એ સર્વ બીજી અગ્રપૂજા જાણવી.

ત્રીજી જાવપૂજામધ્યેં સ્તુતિ, ગીત, ગાન, નાટક, હાત્ર, ચામર, વિંજવા દિ તથા દેવદ્રવ્ય વધારવા પ્રમુખ સર્વ જાવપૂજા જાણવી. એ પૂજાત્રિક કહ્યું. અથવા કરવા, કરાવવા અને અનુમોદવા રૂપ એ પણ ત્રિવિધ પૂજા જાણવી.

અથવા એક વિઘ્નોપશામિની, બીજી અચ્યુદયસાધની, ત્રીજી નિવૃત્તિદા યિની, એ પૂજાત્રિક જાણવું. યદુક્તે ॥ વિઘ્નોવસાયિગેગા, અપુદયસાહણિ જવે બીયા ॥ નિવુશ્કરણી તશ્યા, ફલયાજ જહહ નામેહિં ॥ ૧ ॥ ઇત્યાવ શ્યકનિર્યુક્તિવચનાત્ ॥

(વા કેળ) અથવા (પંચોવયારા કેળ) પંચોપચારા પૂજા તે ૧ ગંધ, ૨ માલ્ય, ૩ અધિવાસ, ૪ ધૂપ, ૫ દીપ. અથવા ૧ કુસુમ, ૨ અદ્દત, ૩ ગં ધ, ૪ ધૂપ, ૫ દીપ એ પાંચ પ્રકારેં પણ પ્રથમ અંગપૂજા જાણવી.

બીજી (અષ્ટોવયાર કેળ) અષ્ટોપચાર એટલે ૧ કુસુમ ૨ સ્કહ ૩ ગંધ ૪ પર્ફવ ૫ ધૂવ ૬ નૈવેદ્ય ૭ જલ ૮ ફલેહિ પુણો ॥ અષ્ટવિહ કમ્મ મહણી, અષ્ટુવયારા હવશ પૂયા ॥ ૧ ॥ ઇતિ આવશ્યકનિર્યુક્તિવચનં એ આઠ પ્રકારેં પૂજા જાણવી.

ત્રીજી (સર્વોવયારા કેળ) સર્વોપચારા એ સર્વોપચાર પણે પૂજા પ્રતે

णाम मात्रादिक सर्व लोकोपचार विनय ते सर्वपूजा जाणवी. अथवा जे टली वस्तु मळे तेणें करीने पूजा करवी, ते सर्वोपचारपूजा जाणवी. तिहां १ न्हवण, २ विलेपन, ३ देवदुष्यवस्त्र, तथा चक्षुयुगल, ४ वासपूजा, ५ फूलपगर, ६ फूलमाल, ७ बूटां फूल, ८ चूर्णघनसारादि, तथा आंगी रचनादि, ९ ध्वजारोपण, १० आचरण, ११ फूलघर, १२ फूलनो मेघ, १३ अष्टमंगल रचना, १४ धूप दीप आरती मंगल दीपादिक नैवेद्य ढोकन, १५ गीतगान, १६ नाटक, १७ वाजित्र. ए सत्तर प्रकारें पूजा, तथा वली २१ प्रकारें पूजा, तेनां नाम कहे ठे. १ स्नात्र, २ विलेपन, ३ जूषण, ४ फल, ५ वास, ६ धूप, ७ दीप, ८ फूल, ९ तंडुल, १० पत्र, ११ पूगी, १२ नैवेद्य, १३ जल, १४ वस्त्र, १५ ठत्र, १६ चामर, १७ वाजित्र, १८ गीत, १९ नृत्य, २० स्तुति, २१ देवद्रव्यकोशवृद्धि, एवं एकवीश जेद, तथा एकशो आठ प्रकारादि ए सर्व बहुविध पूजा जाणवी. ए रीतें पंचोपचार अष्टोपचार अने सर्वोपचार मली त्रण जेदें पूजा जाणवी. ए चोथुं पूजात्रिक कळुं ॥ १० ॥

हवे पांचमुं, अवस्थात्रिक कहे ठे:-

जाविज्ज अवल्लतियं, पिंडल पयल रूवरहियत्तं ॥

ठउमल केवलित्तं, सिद्धत्तं चेव तस्सवो ॥ ११ ॥

अर्थ:-हे ज्ञव्यजीव! तुं (जाविज्ज के०) जाव्य. श्रीजगवंतनी (अवल्लतियं के०) त्रण अवस्था प्रत्ये एटले त्रण अवस्थानी जावना जावि ये, ते कहे ठे. प्रथम (पिंडल के०) पिंमस्थावस्था जावीये बीजी (पयल के०) पदस्थ अवस्था जावीये, त्रीजी (रूवरहियत्तं के०) रूपवरहितत्वं एटले रूपरहित एवी रूपातीत अवस्था जावीये, तिहां जे पिंमस्थावस्था ते (ठउमल के०) ठउमस्थावस्थायें जावीये, तीर्थकर पदनां पिंड जे शरीर तीर्थकर नामकर्मयोग्य ठे, ते पिंमस्थावस्था ठे अने पदस्थावस्था ते (केवलित्तं के०) केवलज्ञान अवस्थायें जावीये एटले केवल ज्ञान पा म्या पढी प्रभुपदस्थ थया ते, तथा रूपातीतावस्था ते (सिद्धत्तं के०) सिद्धत्वं एटले सिद्धपणानी अवस्थायें जाववी, कारण के सिद्धपणुं जे ठे, ते रूपथकी अतित ठे, माटे सिद्धरूपपणुं जावतां रूपातीत जावना कही

યે. એ (ચેવ કે०) નિશ્ચે (તસ્સઙ્ગો કે०) તે પિંડસ્થાદિક ત્રણ અવસ્થા નો અર્થ જાણવો ॥ ૧૧ ॥

॥ હવે એ ત્રણે અવસ્થા ક્યાં ક્યાં જાવવી ? તેનાં ઠામ કહે છે.

एहवणच्चगेहिं ठउम, उवउ पडिहार गेहिं केवलियं ॥

पलियं कुस्सग्गेहिय, जिणस्स भाविज्ज सिद्धत्तं ॥ १२ ॥

અર્થ:- (એહવણચ્ચગેહિં કે०) સ્વપનાર્ચકૈઃ એટલે ન્હવણ, પલાલ, અર્ચાદિ પૂજાના અવસરે, પૂજા કરનારા પૂજક પુરુષોયે (જિણસ્સ કે०) શ્રીજિનેશ્વરની (ઠઠમઠવઠ કે०) ઠઠ્ઠસ્થાવસ્થાને જાવવી, તે ઠઠ્ઠ સ્થાવસ્થાના ત્રણ જેદ છે, એક જન્માવસ્થા, બીજી રાજ્યાવસ્થા અને ત્રીજી શ્રમણાવસ્થા, તેમાં પ્રસૂને ન્હવણ અર્ચાદિક પ્રદાલન કરતાં જન્માવસ્થા જાવવી, અને મેરુપર્વતની ઉપર જે જન્મ મહોત્સવ જાવવો તે પણ જન્માવસ્થાજ જાણવી.

તથા માલાધારાદિ, પુષ્પ, કેશર, ચંદન અને અલંકારાદિ ચઢાવતાં રાજ્યાવસ્થા જાવવી. વહી જગવંતને અપગત શિરકેશ, શીર્ષે, શ્મશ્રુ કૂર્ચ રહિત એવા મુખ મસ્તકાદિક દેખીને શ્રમણાવસ્થાની જાવના જાવવી. એ પ્રથમ ઠઠ્ઠસ્થાવસ્થા ત્રણ જેદેં વિવરીનેં કહી.

તથા કિંકલી, કુસુમવૃષ્ટિ અને દિવ્યધ્વનિ પ્રમુખ (પડિહારગેહિં કે०) આઠ મહાપ્રાતિહાર્યે કરીને એટલે પ્રાતિહાર્ય યુક્ત જગવાનને દેખીને બીજી પદસ્થાવસ્થા એટલે (કેવલિયં કે०) કેવલી પણાની અવસ્થા જાવીયે.

તથા (પલિયંક કે०) પર્યંકાસને કરી સહિત એટલે પલોંઠી વાલીને બેઠા એવા (ઝસ્સગેહિં કે०) કાઝસ્સગીયાને આકારેં (ચ કે०) વહી (જિણસ્સ કે०) જિનનું બિંબ દેખવે કરીને (સિદ્ધત્તં કે०) સિદ્ધત્ત્વ એટલે સિદ્ધપણાની અવસ્થા અર્થાત્ રૂપાતીતપણાની અવસ્થા પ્રત્યેં (જાવિજ્જ કે०) જાવવી. કેમ કે ? કેટલાએક તીર્થકરો પર્યંકાસને કાઝસ્સગ મુઢાયેં મુક્તિ ગયા છે મારેં જ્યોતિરૂપ અવગાહના જાવવી. આ ગાથામાં જાવિજ્જ એ ક્રિયાપદ સર્વત્ર સંગત કરવું, એ પાંચમું અવસ્થાત્રિક કહ્યું ॥ ૧૨ ॥

हवे ठंडु त्रणे दिशि जोवाथी निवर्त्तवानुं त्रिक कहे ठे.

उद्वाहो तिरिञ्चाणं, तिदिसाण निरक्कणं चइज्जाहवा ॥

पश्चिम दक्षिण वामण, जिण मुह न्नन्न दिठि जुजं ॥ १३ ॥

अर्थः—श्रीजिनप्रतिमा जुहारतां प्रभु उपर एकांत ध्यान राखवा निमित्तें एक (उद्वा के०) ऊर्ध्वदिशि, बीजी (अहो के०) अधोदिशि अने त्रीजी (तिरिआण के०) तीर्धी दिशि, ते आरुं अवलुं ए (तिदिसाण के०) त्रण दिशिनुं (निरखण के०) जोवुं (चश्ज्जा के०) ठामवुं एटले वर्जन करवुं. (अहवा के०) अथवा (पष्ठिम के०) पाठली पूंठनी दिशियें (दाहिण के०) जमणी दिशियें तथा (वामण के०) काबी दिशियें एटले जे दिशायें श्रीजगवंतनी प्रतिमा होय, ते दिशि टाळीने शेष पूंठनी बाजु तथा जमणी बाजु अने काबी बाजु, ए त्रण दिशायें जोवानुं वर्जन करवुं, मात्र (जिणमुह के०) श्री जिनेश्वरना मुखनेविषे पोतानी (दिठि के०) दृष्टिने (न्नढ के०) न्यस्त एटले स्थापी राखेली होय, तेणे करी (जुळ के०) युक्त एटले सहित एवो थको वंदन करे. एटले जिनप्रतिमा उपर पोतानां लोचन थापी एकाग्र मन करे, परंतु आरुं अवलुं अरहुं परहुं जूवे नहीं. ए बडुं त्रण दिशि निरखण वर्ज्जवानुं त्रिक कळुं ॥ १३ ॥

हवे सातमुं पदभूमिप्रमार्जनत्रिक कहे छे, ते आवी रीतें के:- श्रीजिन वंदनायें इरियावहि पम्किमतां तथा चैत्यवंदन करतां जीवयत्तने अर्थें रूढे प्रकारें दृष्टिवडे जोशने पद स्थापवानी भूमि त्रण वार पूंजवी. तिहां गृहस्थ होय तो वस्त्रांचलें करी पूंजे, अने साधु होय तो रजोहरणें करी पूंजे. ए सातमुं त्रिक थयुं.

हवे आवुमुं आवुलुवनतुरक अने नवमुं मुद्रातुरकनुं स्वरुप कहे वे.

वन्नतियं वन्नत्ता, लंबणमालंबणं तु पडिमाई ॥

जोग जिण मुत्तसुत्ती, मुद्दामेण मुदितियं ॥१४॥

अर्थ:- (वन्नतियं के०) वर्णत्रिकं एतले वर्णत्रिक ते, कयुं ते कहे ठे. (वन्नत्वालंबणं के०) वर्णार्थालंबनं एतले एक वर्णालंबन, बीजुं अर्थालंबन, तिहां नमोऽहुंणादिक सूत्र जणतां तेमां आवेला जे हलवा जारे अक्षर ते

ન્યૂનાધિકરહિત પાણે યથાસ્થિત બોલવાં, તથા સંપદા પ્રમુખનું બરાબર ચિંતન રાખવું, તે પ્રથમ વર્ણાલંબન જાણવું, અને જે નમોભૂષણં પ્રમુખ સૂત્રો જાણતાં તેના અર્થ હૃદયમાં જાવવા, તે બીજું અર્થાલંબન જાણવું, તથા (આલંબણં તુ કેળ) આલંબન તે વલી શું કહીયે? તો કે (પદ્મિમાંઈ કેળ) પ્રતિમાદિ ઇટલે જિનપ્રતિમા તથા આદિશબ્દથકી જાવ અરિહંતાદિકનું તથા સ્થાપનાદિકનું પણ ગ્રહણ કરવું, તેનું જે સ્વરૂપ આલંબન ધારવું, તે ત્રીજું પ્રતિમાલંબન જાણવું, એ આઠમું આલંબનત્રિક કહ્યું.

હવે નવમું મુદ્રાત્રિક કહે છે. એક (જોગ કેળ) યોગમુદ્રા, બીજી (જિણ કેળ) જિનમુદ્રા અને ત્રીજી (મુત્તસુત્તી કેળ) મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા એ (મુદ્ધાન્નેષ્ણ કેળ) યોગ મુદ્રાદિકના જોડે કરીને (મુદ્ધતિયં કેળ) મુદ્રાત્રિક જાણવું ॥ ૧૪ ॥

હવે પ્રથમ યોગમુદ્રાનું સ્વરૂપ કહે છે:-

અનુસંતરિઅંગુલિ, કોસાગારેહિં દોહિં હહેહિં ॥
પિટ્ટોવરિ કુપ્પરિ સં, ઠિણ્હિં તહ જોગમુદ્ધત્તિ ॥૧૫॥

અર્થ:- (અનુસંતરિઅંગુલિ કેળ) અન્યોન્યાંતરિતાંગુલિ ઇટલે બે હાથ ની દશે અંગુલિને અન્યોન્ય તે માંહોમાંહે અંતરિત કરીએ જિહાં એવી અને (કોસાગારેહિં કેળ) કમલના ઢોડાને આકારેં જોડીને કીધા એવા (દો હિંહહેહિં કેળ) બે હાથે કરીને, તે બેહુ હાથ કેહવા? તો કે (પિટ્ટોવરિ કેળ) પેટ ઉપરેં (કુપ્પરિ કેળ) કોળી તે (સંઠિણ્હિં કેળ) સંસ્થિત ઇટલે રહી છે જેની એવા પ્રકારેં રહેવે કરી (જોગમુદ્ધત્તિ કેળ) યોગમુદ્રા ઇતિ ઇટલે યોગ મુદ્રા એમ હોય. એ પહેલી યોગમુદ્રાનું સ્વરૂપ કહ્યું ॥ ૧૫ ॥

હવે બીજી જિનમુદ્રાનું લક્ષણ કહે છે.

ચત્તારિ અંગુલાઈ, પુરઝં ઝુણાઈ જઞ્ઞ પઞ્ચિમઝં ॥
પાયાણં ઝસ્સગ્ગો, એસા પુણ હોઈ જિણમુદ્ધા ॥૧૬॥

અર્થ:- (જઞ્ઞ કેળ) યત્ર ઇટલે જિહાં (પાયાણં કેળ) પગના જે (પુરઝં કેળ) આગલના અંગુલિની બાજુ તરફના પહોચાને માંહોમાંહે (ચત્તારિ અંગુલાઈ કેળ) ચાર અંગુલનો આંતરો રાખ્યો હોય, અને પગના (પઞ્ચિમઝં

के०) पाठलनी पानीनी बाजुना जागमां मांहोमांहे चार आंगुलथी कांश्क (ऊणां के०) ऊणो आंतरो राख्यो होय. ए रीतें पग राखीने (ऊस्सगो के०) काऊस्सग करीयें (एसा के०) ए प्रकारें (पुण के०) वली (जिणमुद्दा के०) जिनमुद्दा (होइ के०) होय ॥ १६ ॥

हवे त्रीजी मुक्काशुक्तिमुद्दा कहे ठे.

मुत्ता सुत्ती मुद्दा, जठ समा दोवि गप्पिआ हत्ता ॥

ते पुण निलाम्बेसे, लग्गा अन्ने अलग्ग ति ॥ १७ ॥

अर्थः—(जठ के०) जिहां (दोवि के०) बेहुए पण (हत्ता के०) हाथ ते (समा के०) सरखा बराबर (गप्पिआ के०) गर्जित पणे राखी (ते के०) ते बे हस्त (पुण के०) वली (निलाम्बेसे के०) ललाटना देश एटले ललाटनां मध्य जागने विषे (लग्गा के०) लगाड्या होय, वली (अन्ने के०) अन्य एटले बीजा केटलाएक आचार्यों कहे ठे के (अलग्गति के०) अलग्गत्या होय एटले ललाटदेशथी दूर राख्या होय. इति एटले ए प्रकारें (मुत्तासुत्तीमुद्दा के०) मुक्काशुक्तिनामे मुद्दा कहीयें. एमां अंगुलिनां ठिड विना जेम मोतीना ठीपनो जोमो मखेलो होय, तेवा आकारें हाथ राखवा, ए मुद्दातुं ए लक्षण ठे ॥ १७ ॥

हवे ए त्रण मुद्दा मांहेली कइ मुद्दायें क्रिया करवी. ते कहे ठे.

पंचंगो पणिवाउं, थयपाढो होइ जोगमुद्दाए ॥

वंदण जिणमुद्दाए, पणिहाणं मुत्तसुत्तीए ॥ १८ ॥

अर्थः—एक इहामि खमासमणनो पाठ तेने (पंचंगो पणिवाउं के०) पंचांग प्रणिपात कहीयें. बीजो (थयपाढो के०) स्तवपाठ ते श्रीजिने श्वरना गुणनी स्तुति जे स्तवनादिकनो पाठ करवो ते (जोगमुद्दाए के०) योगमुद्दायें करीने (होइ के०) होय, तथा (वंदण के०) वांदणा देवां अने काऊस्सग जे अरिहंतचेइयाणं इत्यादि सर्व (जिणमुद्दाए के०) जिनमुद्दायें करीने थाय, तथा जावंति चेइआइं, जावंत. केवि साहु अने जयवीयराय ए त्रणे (पणिहाणं के०) प्रणिधान संज्ञामां आवे. पण इहां ते संप्रदायगत एकज जयवीयरायने कहीयें ठैयें, ते (मुत्तसुत्तीए के०) मुक्काशुक्ति मुद्दायें कहीयें ॥ १८ ॥ इहां श्रीसंघाचार

જ્ઞાપ્યમધ્યે મુક્તાશુક્તિ મુદ્રાયેં સ્ત્રીને સ્તનાદિક અવયવો પ્રગટ દેશાય તેમ ન થવું જોઈયે, એવા હેતુ માટે સ્ત્રીને ડંચાલલાટદેશે હાથ લગાડવા કહ્યા નથી. એ નવમું મુદ્રાત્રિક કહ્યું ॥

હવે દશમા પ્રણિધાનત્રિકનું સ્વરૂપ કહે છે.

પણિહાણતિગં ચેશ્ય, મુણિવંદણ-પહ્ણણા-સરૂવં વા ॥

મણ-વય-કાણગત્તં, સેસ-તિયજ્ઞો ડ પયહુત્તિ ॥૧૯॥ દારં ॥૨॥

અર્થ:—(પણિહાણતિગં કે०) પ્રણિધાનત્રિક, તે કયું? તે કહે છે. તિ હાં જાવંતિ ચેશ્યાં એ ગાથા (ચેશ્ય કે०) ચૈત્યવાંદવા રૂપ તે પ્રથમ પ્રણિધાન જાણવું. તથા જાવંત કેવિ સાહુ એ ગાથા (મુણિવંદણ કે०) મુનિ વાંદવા રૂપ, તે વીજું પ્રણિધાન જાણવું. તથા જયવીયરાય આ જવ મલ્લંકા પર્યંત એ ગાથા (પહ્ણણાસરૂવં કે०) પ્રાર્થનાસ્વરૂપ તે ત્રીજું પ્રણિધાન જાણવું. (વા કે०) અથવા એક (મણ કે०) મનનું વીજું (વય કે०) વચનનું અને ત્રીજું (કાય કે०) કાયાનું (કાણગત્તં કે०) એકત્વ ઇટલે એકાગ્ર પણું તે પણ પ્રણિધાનત્રિક કહીયે. ઇહાં શિષ્ય પૂછે છે કે ચૈત્યવંદનાયે પ્રણિધાન આવે છે, અને વીજી શેષ વંદના તો પ્રણિધાન વિનાજ થાય છે, તિહાં એ બોલ સચવાતા નથી તે કેમ? તેને ગુરુ કહે છે, કે તિહાં મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતા છે એ મુખ્ય પ્રણિધાન છે એ દશમું પ્રણિધાન ત્રિક કહ્યું.

હવે (સેસ કે०) શેષ રહ્યા જે (તિય કે०) ત્રિક ઇટલે આહીં ગાથાયેં કરી જેનું સ્વરૂપ નહીં લખાણું એવું વીજું અને સાતમું ત્રિક, તેનો (અજ્ઞો કે०) અર્થ તે (તુ કે०) વહી (પયહુત્તિ કે०) પ્રકટ છે, માટે તેનું સ્વરૂપ મૂલ ગાથામાં લખ્યું નથી, એમ જાણવું. તથાપિ બાલાવબોધકર્ત્તર્યે તે ત્રિકોના અનુક્રમે સંક્ષેપ અર્થ તે તે સ્થાનકે લખ્યા છે, ઇટલે દશત્રિકનું એ પ્રથમ મૂલ દ્વાર થયું અને ઉત્તર બોલ ત્રીશ થયા ॥ ૧૯

હવે વીજું પાંચ પ્રકારના અજિગમનું દ્વાર કહે છે.

સચિત્ત દવ્વ મુજ્જાણ, મચિત્ત મણુજ્જાણં મણેગત્તં ॥ ૨૦ ॥

સામિ ઉત્તરાસં, ગ અંજલિ સિરસિ જિણ દિઠે ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:—ચૈત્યાદિકને વિષે પ્રવેશ કરવાનો વિધિ તેને અજિગમ કહીયે. તે

पांच प्रकारें ठे. तिहां देहरे जातां (सचित्तद्वंद्व के०) सचित्तद्रव्य जे पोताना अंगे आश्रित कुसुमादिक, फलादिक, होय, तेनुं (उज्जाण के०) ठांरुनुं, ते प्रथम अजिगम, तथा (अचित्त के०) अचित्त पदार्थ जे द्रव्यनाणादिक तथा आचरणादिक वस्त्रादिक वस्तु तेनुं (अणुज्जाण के०) अणुठांरुनुं एटले पोतानी पासें राखवानी अनुज्ञा ते बीजो अजिगम. तथा (मणोगत्त के०) मननुं एकाग्रपणुं करुनुं, ते त्रीजो अजिगम. तथा (इगसानि के०) एकप'रुं वस्त्र बेहु ठेढायें सहित होय तेनो (उत्तरासंग के०) उत्तरासंग करवो, ते चोथो अजिगम. तथा (जिणदिठे के०) श्रीजिनेश्वरने दूरथकी नजरें दीठे थके (अंजलि के०) बे हाथ जोरुनीने (सिरसि के०) मस्तकनेविषे लगा रुवा एटले अंजलिबरू प्रणाम करवो, ते पांचमो अजिगम जाणवो ॥१०॥

इय पंचविहाजिगमो, अहवा मुच्चंति रायचिन्हाइ ॥ खग्गं
ठत्तोवाण्ह, मउडं चमरे अ पंचमए ॥ ११ ॥ दारं ॥ १ ॥

अर्थ:- (इय के०) पूर्ववती गाथामां कहा जे (पंचविहाजिगमो के०) पांच प्रकारें अजिगम ते देव तथा गुरु पासें आवतां साचववा (अहवा के०) अथवा वंदना करनार श्रावक जो पोतें राजादिक होय तो ते ए पांच अजिगम साचवे, अने वली बीजां (रायचिन्हाइ के०) राजानां पांच चिन्ह ठे ते प्रत्यें (मुच्चंति के०) मूके एटले ठांडे तेनां नाम कहे ठे, एक (खग्गं के०) खड्ग, बीजुं (ठत्त के०) ठत्त, त्रीजुं (उवाण्ह के०) उपा न्ह, एटले पगनी मोजडी, चोथो माथानुं (मउडं के०) मुकुट अने (पंचमए के०) पांचमुं (चमरेअ के०) चामर, ए पण पांच अजिगम जाणवा ॥११॥ एटले पांच अजिगमनुं बीजुं द्वार पूर्ण थयुं ॥ उत्तर बोल पांत्रीश थया ॥ ॥ हवे बे दिशिनुं त्रीजुं द्वार, तथा त्रण अवग्रहनुं चोथुं द्वार कहे ठे ॥

वदंति जिणे दाहिण, दिसिठिआ पुरिस वा
मदिसि नारी ॥ दारं ॥ ३ ॥ नवकर जहन्नु सठि,
करजिठ मकुग्गहो सेसो ॥ १२ ॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थ:- (जिणे के०) श्रीजिनने (दाहिण दिसिठिआ के०) दक्षिणदिशि स्थिता एटले मूल नायकनी जमणी दिशायें रह्या थका (पुरिस के०) पुरुषो

(वंदंति के०) वांद्दे एटले चैत्यवंदना करे, अने मूल नायकने (वामदिसि के०) नाबे पासें रही थकी (नारी के०) स्त्री जनवांद्दे, एटले चैत्यवंदना करे. इहां चैत्यवंदना पूजाना अधिकार माटें प्रसंगथी जमणी पासें दीपक थापवो, अने नाबी पासें धूपादिक नाणुं, फलादिक, जिन आगलें तथा हस्तें आपीयें. ए बे दिशिनुं त्रीजुं द्वार थयुं. अने उत्तर बोल सामन्नीश थया.

हवे त्रण अवग्रहनुंचोथुं द्वार कहे ठे. तिहां जगवंतथकी (नवकार के०) नव हाथ वेगला रहीने चैत्यवंदना करवी, ते प्रथम (जहन्नु के०) जघन्य अवग्रह जाणवो, तथा जगवंतथकी (सठिकर के०) षष्ठिकर एटले शाठ हाथ वेगला रहीने चैत्यवंदना करवी, ते बीजो (जिठ के०) ज्येष्ठ एटले उत्कृष्ट अवग्रह जाणवो, अने (सेसो के०) शेष जे नव हाथथी उपर अने शाठ हाथनी मांद्देली कोरें एटली वेगलाईयें रही चैत्यवंदना करवी, ते सर्व त्रीजुं (मल्लुग हो के०) मध्यम अवग्रह जाणवो. तथा केटलाएक आचार्य बार प्रकारना अवग्रह कहे ठे के ॥ उक्कोस सठि पन्ना, चत्ता तीसा दसठ पणदसगं ॥ दस नव ति छु एगळ, जिणुगहं बारस विज्ञेयं ॥ १ ॥ एटले ६०, ५०, ४०, ३०, २०, १५, १०, ७, ३, १, ० ॥ ए बार अवग्रह थया एटले अर्द्धा हाथथी मांकीने शाठ हाथ पर्यंत श्रीजिनगृहें तथा गृहचैत्यादिकें श्वासोद्वासादि आशातना वर्जवा निमित्तें ए अवग्रह जाणवां ॥ २२ ॥ ए चोथुं त्रण अवग्रहनुं द्वार कहुं, इहां सुधी सर्व मली उत्तर बोल ४० थया ॥ २२ ॥

हवे त्रण प्रकारें चैत्यवंदना करवी, तेनुं पांचमुं द्वार कहे ठे

नमुक्कारेण जहन्ना, चिश्वंदण मव दंरु थुइ जुअला ॥

पण दंरु थुइ चउक्कग, थय पणिदाणेहिं उक्कोसा ॥ २३ ॥

अर्थः—(नमुक्कारेण के०) एक नमस्कार श्लोकादिक रूप तथा नमो अरिहंताणं कहींने अथवा हाथ जोकी मस्तक नमारुवे करी अथवा नमो जिनाय कहीं नमवे करी अथवा एक श्लोकादि केहेवे करी अथवा हमणां देहरे चैत्यवंदन कहियें ठैयें, इत्यादि रूपें सर्व प्रथम. (जहन्ना के०) जघन्य (चिश्वंदण के०) चैत्यवंदन जाणवुं. तथा (दंडथुइजुअला के०) दंडक युगल ते अरिहंत चेइयाणनुं युगल तथा स्तुतियुगल ते चार थुइ. एटले एक नमस्कार श्लोकादिरूप कही, शक्रस्तव कही, उच्चा थइ, अरि

हंत चेइयाणं कही काजस्सग्ग करी, शुइ कहेवी, ते बीजी (मच्च के०) मध्यम चैत्यवन्दना जाणवी. तथा (पणदंरु के०) पांच नमोहुणा रूप पांच दंरुके करी अने (शुइचउक्कग के०) स्तुतिचतुष्क एटले आठ शुइयें करीने, (थय के०) स्तवनें करीने तथा जावन्ति चेइआइ, जावन्त केवि साहु अने जयवीयराय, ए त्रण (पणिहाणेहिं के०) प्रणिधाने करीने त्रीजी (उक्कोसा के०) उत्कृष्टी चैत्यवन्दना जाणवी ॥ ३३ ॥

अन्ने बिंति गेणं, सकळएणं जहन्न वंदणया ॥ तहुग तिगे
ए मज्जा, उक्कोसा चउहिं पंचहिं वा ॥ ३४ ॥ दारं ॥ ५ ॥

अर्थ:—(अन्ने के०) अन्य एटले बीजा वली केटला एक आचार्य एम (बिंति के०) ब्रुवन्ति एटले कहे ठे के (इगेणं के०) एकेन एटले एक (सकळ एणं के०) शक्रस्तवें करीने देव वादीयें ते (जहन्न के०) जघन्य (वंदणया के०) चैत्यवन्दना जाणवी. अने (तहुगतिगेण के०) तद्द्विकत्रि केण एटले तेहीज बे तथा त्रण शक्रस्तवें करी (मद्या के०) मध्यम चैत्य वन्दना जाणवी. तथा (चउहिं के०) चार शक्रस्तवें करी (वा के०) अथवा (पंचहिं के०) पांच शक्रस्तवें करीने प्रणिधान युक्त करीयें ते (उक्कोसा के०) उत्कृष्ट चैत्यवन्दना जाणवी, अने ज्ञाप्यादिकने विषे स्तुती युगल कहां ठे, ते त्रण शुइ स्तुतिरूप एक गणीयें ठेयें. अने चोथी शुइ शिद्धारूप समकेतदृष्टिनी सहायरूप जूदी गणी ते माटे स्तुति युगल कहे ठे, तेनो विचार आवश्यकवृत्तिथकी जाणवो ॥ ३४ ॥ एटले त्रण जेदे चैत्यवन्दनानुं पांचमुं छार कळुं. सर्व मली उत्तर बोल त्रैतालीश थया ॥

हवे ठहुं प्रणिपातछार तथा सातमुं नमस्कार छार कहे ठे.

पणिवाड पंचंगो, दो जाणू करडुगुत्तमंगं च ॥ दारं ॥ ६ ॥ सुम
हळ नमुकारा, इग डग तिग जाव अछसयं ॥ ७ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थ:—जिहां प्रकषें करी जक्ति बहुमानपूर्वक नमबुं तेने (पणिवाड के०) प्रणिपात कहीयें ते (पंचंगो के०) पांच अंग जूमियें लगानवा रूप जाणवो, तेनां नाम कहे ठे (दोजाणू के०) बे जानु, एटले बे हींचण, अने (करडुग के०) बे हाथ, (च के०) वली पांचमुं

(ઉત્તમંગ કેળ) ઉત્તમાંગ તે મસ્તક, એ પાંચ અંગ જિહાં ચમાસમણ આ પતાં જૂમિયેં લાગે, તે પંચાંગ પ્રણિપાત કહીયેં. એણેં કરી “ જ્ઞામિ ચમા સમણો વંદિતં જાવણિવાણિસીહિયાણ મહાણ વંદામિ ” એ પાઠ કહે. એ ઠંઠું પ્રણિપાત દ્વાર કહ્યું. ઉત્તર બોલ ચુમ્માલીશ થયા ॥

હવે સાતમું નમસ્કાર દ્વાર કહે છે. (સુ કેળ) જલા એવા (મહા કેળ) અત્યંત મહોટા ગહન અર્થ છે જેહના એટલે જ્ઞાતિ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય દિશાના દીપક એવા (નમુકારા કેળ) નમસ્કાર કહેવા તે (ઇંગ કેળ) એક તથા (ડુગ કેળ) બે, તથા (તિંગ કેળ) ત્રણથી માંડીને (જાવચ ઇસયં કેળ) યાવત્ એકશો ને આઠ પર્યંત કહે ॥ એ સાતમું નમસ્કાર દ્વાર કહ્યું. ઉત્તર બોલ પીસ્તાલીશ થયા ॥ ૨૫ ॥

હવે દેવવંદનના અધિકારેં જે નવકાર પ્રમુખ નવ સૂત્રાં આવે છે, તેમને એક વારનાં ઉચ્ચત્યાં હલવાં તથા જારે મલીને સર્વ ગણીયેં તેવારે ૧૬૪૭ અક્ષર થાય અને ૧૭૧ પદ થાય તથા ૯૭ સંપદા થાય, એ અક્ષર, પદ તથા સંપદા મલી ત્રણે દ્વાર એકઠાં કહે છે. તેની સાથેં સંપદાનાં નામ તથા અર્થ પણ કહેશે. યદ્યપિ જ્ઞામિ ચમાસમણો તથા જે અર્ધ્યાસિદ્ધા એ ગાથા તથા તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્ત, ઇત્યાદિ અપર ગ્રંથાંતરેં તો એ સૂત્રમાં સંકલિત નથી તથાપિ જાણ્યમાંહેલા દેવવંદનાધિકારેં બોલ્યા છે, અન્યથા જે પૂર્વે ઉત્તરદ્વાર કહ્યાં, તે પૂર્ણ ન થાય, તેમાટેં તે સર્વ દ્વાર એકઠાં કહે છે.

અમ્સઠિ અઠવીસા, નવનજયસયં ચ હસય સગ નજયા ॥ દો

ગુણતીસ હસઠા, હ સોલ અમ્નજયસય હવન્નસયં ॥ ૨૬ ॥

અર્થ:—૧ પ્રથમ “ પંચ મંગલ મહાસુચકંધ ” એહવું નામ નવકારનું છે, તેનાં અક્ષર (અમ્સઠિ કેળ) અમ્સઠ તે હવડ મંગલં એવો પાઠ જણતાં થાય, કેમ કે શ્રીમહાનિશીથ સૂત્રમધ્યે પ્રકટાક્ષરેં હવડ મંગલં એ હવો પાઠ છે ॥ યદુક્તં ॥ પંચ પયાણં પણતિસ, વણ્ણચૂલાં વણ્ણ તિત્તીસં ॥ એવં સમ્મે સમપ્પડ્. ફુડ મસ્કર મઠ્ઠસઠીણ ॥ ઇતિ ॥ ૧ ॥ તેમાટેં જો નમસ્કારનો એક અક્ષર ડંઢો કરે, તો ચોશઠ વિધાનેં નમસ્કાર સાધવો તે ન્યુન થાય, તેથી જ્ઞાનની આશાતનાનો અતિચાર લાગે, એવું શ્રીજહ્વાહુ સ્વામીયેં નમસ્કાર કહ્યેં પ્રકાશ્યું છે, માટેં હવડ મંગલં એવો પાઠ કહેવો.

૧ બીજું “ પ્રણિપાત ” એવું નામ ઇશ્વામિશ્વરમાસમણનું છે, તે થોજસૂત્રમાં ગુરુવંદનાધિકારે વાંદણામાં આવશે, પણ હાં ચૈત્યવંદન માટે જેલું કહ્યું છે. તેના અક્ષર (અષ્ટવીસા કેળ) અષ્ટાવીશ છે.

૨ ત્રીજું “પન્નિક્કમણ સુચસ્કંધ” એવું નામ શ્રિયાવહિયાનું છે તે સૂત્રના ઇશ્વામિ પન્નિક્કમણ હાંથી માંડીને યાવત્ ઠામિ કાઠસ્સગ્ગ લગે અક્ષર (સચંચ કેળ) એકશોને વહી ઉપરે (નવનહ ચ કેળ) નવાણું છે.

૪ ચોથું “શકસ્તવ ” એવું નામ નમોહુણનું છે. તેના અક્ષર (હુસયસ ગનહયા કેળ) બશેને સત્તાણું જાણવા.

૫ પાંચમું “ ચૈત્યસ્તવ ” એવું નામ અરિહંતચેશ્યાણનું છે, તેના અક્ષર (દો ગુણતીસ કેળ) બશેને ડગણત્રીશ છે.

૬ ઢઠું “નામસ્તવ” એવું નામ લોગસ્સનું છે, વર્તમાન જિન ચોવીશીના નામનું ગુણોત્કીર્તનરૂપ તેના અક્ષર (હુસઠા કેળ) બશેને શાઠ છે.

૭ સાતમું “શ્રુતસ્તવ” એવું નામ પુસ્કરવરદીનું છે તેના અક્ષર (હુ સો લ કેળ) બશેને શોલ છે.

૮ આઠમું “ સિન્નસ્તવ ” એવું નામ સિદ્ધાણું બુદ્ધાણનું છે તેના અક્ષર (અરુનહયસય કેળ) એકશોને અષ્ટાણું છે.

૯ નવમું “ પ્રણિધાન ત્રિક ” એવું નામ જાવંતિ ચેશ્યાઈ જાવંત કે વિ સાહુ અને સેવણા આજવલ્લંકા પર્યંત જયવીયરાય એ ત્રણેનું છે. તેના અક્ષર (હુવન્નસયં કેળ) એકશોને બાવન છે ॥ ૨૬ ॥

इअ नवकार खमासण, इरिअ सकळआइ दंभेसु ॥ ५

णिदाणेसु अ अडरु, त वन्नसोदसय सीयादा ॥ २७ ॥

અર્થ:—(ઇઅ કેળ) એ પૂર્વે કહ્યા જે અક્ષર તે અનુક્રમે અરુશઠ અક્ષર (નવકાર કેળ) નવકારને વિષે જાણવા, અષ્ટાવીશ અક્ષર (ખમાસણ કેળ) શ્વમાસમણને વિષે જાણવા, તથા એકશો નવાણું અક્ષર (ઇરિય કેળ) શ્રિયા વહિયાના ઠામિ કાઠસ્સગ્ગ લગે જાણવા, (૨૭૦૦) અક્ષર (સકલ આઈ દંભેસુ કેળ) શકસ્તવાદિક પાંચ દંભકને વિષે અનુક્રમે જાણવા. તેમાં નમુહુણના સઘે તિવિદેહણવંદામિ લગે ૨૭૭, તથા અરિહંતચેશ્યાણના અપ્પાણ વો સિરામિ લગે ૨૭૭, તથા લોગસ્સના સઘલોહ લગે ૨૬૦, તથા પુસ્કરવર

दीना सुअस्सजगवर्त्तं लगे ११६, तथा सिद्धाणं बुद्धाणं वेआवच्चगराणं, संतिगराणं, सम्मदिट्ठि समाहिगराणं लगे ११७, ए सर्व मल्ली पांच दंरुक ना ११८ अक्षर थया. तथा ११९ अक्षर जावंति चेइ आइं, जावंत के वि साहु अने जयवीयराय सेवणा आत्तव मखंका लगे ए त्रण (पणिहाणेषु के०) प्रणीधानने विषे जाणवा. ए रीतें ए नव सूत्रांना अक्षरो एकठा करियें. त्तारे (अट्ठरुत्त के०) अट्ठिरुत्त एट्ठे बीजी वार अण उच्चत्था एवा (व ज्ञा के०) वर्ण एट्ठे अक्षर ते सर्व मल्ली (सोलसयसीयाला के०) शो लशें ने सुकुतालीश थाय ॥ १९ ॥

हवे पदसंख्या कहे ठे.

नव वत्तीस तित्तीसा, तिचत्त अडवीस सोल वीसपया ॥

मंगल इरिया सक्र, ङयाइसु इगसीइ सयं ॥ २० ॥

अर्थः—नवकारनां (नव के०) नव पद ठे, इरियावहिनां (वत्तीस के०) वत्तीश पद, नमोत्तुणंनां (तित्तीसा के०) तित्तीश पद, अरिहंतचे इयाणंना (तिचत्त के०) त्रैतालीश पद, लोगस्सनां (अरुवीस के०) अष्टावीश पद, पुक्करवदीनां (सोल के०) शोल पद, सिद्धाणंबुद्धाणंनां (वीसपया के०) बीश पद, एम (मंगल के०) नवकार, (इरिया के०) इरियावहि अने (सक्रङ्गयाइसु के०) शक्रस्तवादिक पांचे दंरुक ए सात सूत्रांने विषे सर्व मल्ली (इगसीइसयं के०) एकशो ने एक्याशी पदनी संख्या जाणवी. अने प्रणीपातनां पद तो वांदणां जेलां गुरु वंदनमां कहेशे. तथा प्रणिधानत्रिकनी पद संपदा अनुक्रमें ठे, तेमाटें न कळुं “ वारिज्जाइ ” इ त्यादि गाथा जत्तिनी योजना ठे, ते इहां गणी नही ॥ २० ॥

हवे संपदानी संख्या कहे ठे.

अठ्ठ नवठय अठ्ठ वी,स सोलसय वीस वीसामा ॥

कमसो मंगल इरिया, सक्रथयाइसु सगनउई ॥ २१ ॥

अर्थः—प्रथम नवकारनी (अठ्ठ के०) आठ संपदा, तथा इरियावहिनी (अठ्ठ के०) आठ संपदा, तथा नमोत्तुणंनी (नव के०) नव संपदा, तथा अरिहंत

चेष्ट्याणंनी (अष्ठ के०) आठ संपदा, (य के०) वली लोगस्सनी (अठवीस के०) अठावीश संपदा, तथा पुस्करवरदीनी (सोलस के०) शोल संपदा, (य के०) वली सिद्धाणंबुद्धाणंनी (वीस के०) वीश संपदा जाणवी. ए लगारेक रहेवानुं स्थान तथा अर्थनो (वीसामा के०) वीसामो लेवानुं स्थान तेने संपदा कहियें. ते (कमसो के०) अनुक्रमें (मंगल के०) नवकारने विषे, (इरिया के०) इरियावहिनेविषे अने (सकथ याईसु के०) शक्रस्तवादिक पांच दंरुकनेविषे ए सर्व मली सात सूत्राने विषे सर्व संपदा (सगनउई के०) सत्तनवती एटले सत्ताणुं थाय ॥ १९ ॥

हवे नवकारना अक्षर तथा पद अने संपदा विवरी देखाडे ठे.

वस्सठसठि नव पय, नवकारे अष्ठ संपया तढासग संपय पय तुद्धा, सतरस्कर अष्ठमी ड पया ॥ ३० ॥ “नवस्करअष्ठमी डपयठ्ठी” इत्यन्ये

अर्थः—(नवकारे के०) नवकारने विषे (वस्सठसठि के०) अरुशठ वर्ण होय, तथा नमोअरिहंताणं आदिक (पय के०) पद तें (नव के०) नव होय, अने (संपया के०) संपदा तो (अष्ठ के०) आठ होय, (तढ के०) तिहां ते आठ संपदामांहे प्रथमनी “सवपावप्पणा सणो” सुधीनी जे (सगसंपय के०) सात संपदा ठे, ते तो (पयतुद्धा के०) पदने तुद्ध जाणवि एटले जेटला पद तेटली संपदा पण जाणवी. तथा (अष्ठमी के०) आठमी संपदा तो “मंगलाणं चसत्वेसिं” पढमं हवइ मंगलं ए बे पदने एकठां कहियें माटे ए (डपया के०) बे पदनी जाणवी, तथा अन्य केटलाएक आचार्य एम कहे ठे, के “पढमं हवइ मंगलं” ए (नवस्करअष्ठमी के०) नव अक्षरनी आठमी संपदा तथा “एसोपंच नमुक्कारो, सवपावप्पणासणो” ए (डपय के०) बे पदनी अने शोल अक्षरनी (ठ्ठी के०) ठ्ठी संपदा जाणवी ॥ ३० ॥

हवे प्रणिपात खमासमणना अक्षर तथा पद अने संपदा विवरी देखाडे ठे.

पणिवाय अस्कराइ, अठावीसं तहाय इरियाए ॥ नव

नउ अ मस्कर सयं, डतीस पय संपया अष्ठ ॥ ३१ ॥

अर्थः—(पणिवाय के०) प्रणिपात दंडकने विषे (अठावीसं के०) अठावीश

(अस्करांश के०) अक्षर ठे, (तहाय के०) तथाच एटले तेमज वली
(इरियाए के०) इरियावहिने विषे (नवनउअमस्करसयं के०) नवनव
ति अक्षरशतं एटले नवाणुयें अधिक एकशो अक्षर जाणवा अर्थात् एक
शो ने नवाणुं अक्षर जाणवा, तथा (दुतीस के०) ठत्रीश (पय के०) पद
जाणवां अने (संपया के०) संपदा (अछ के०) आठ जाणवी ॥ ३१ ॥

ए आठ संपदाना पदनी संख्या तथा संपदाना आदि पद कहे ठे.

डुग डुग इग चउ इग पण, इगार डग इरिय संपयाइ पया ॥
इडा इरि गम पाणा, जे मे एगिंदि अजि तस्स ॥ ३२ ॥

अर्थः—पहेली संपदा (डुग के०) बे पदनी, बीजी संपदा पण (डुग
के०) बे पदनी, त्रीजी (इग के०) एकपदनी, चोथी (चउ के०) चार
पदनी, पांचमी (इग के०) एकपदनी, ठठी (पण के०) पांच पदनी, सातमी
(इगार के०) अगीयारपदनी, आठमी (डग के०) ठ पदनी जाणवी ॥

हवे ए (इरिय के०) इरियावहीनीं सर्व (संपया के०) संपदानना (आ
इपया के०) आदिपद एटले प्रथमना पद जे संपदाना धुरियां ते कहे ठे.
तिहां प्रथम (इडा के०) इडामि ए पहेली संपदानुं पहेलुं पद, (इरि के०)
इरियावहियाए ए बीजी संपदानुं पहेलुं पद, (गम के०) गमणागमणे ए
त्रीजी संपदानुं पहेलुं पद, (पाणा के०) पाणक्रमणे ए चोथी संपदानुं प
हेलुं पद, (जेमे के०) जेमेजीवाविराहिआ ए पांचमी संपदानुं पहेलुं पद,
(एगिंदि के०) एगिंदिया ए ठठी संपदानुं पहेलुं पद, (अजि के०) अ
जिहया ए सातमी संपदानुं पहेलुं पद, (तस के०) तस्सउत्तरी करणेणं
ए आठमी संपदानुं पहेलुं पद जाणवुं ॥ ३३ ॥

॥ हवे ए इरियावहिनी आठ संपदानां नाम कहे ठे ॥

अप्पुवगमो निमित्तं, उहे अरहेउ संगहे पंच ॥

जीवविराहण पडि, कमण जेयउतिनि चूलाए ॥ ३३ ॥

अर्थः—अन्युपगम एटले अंगीकार करवुं ते आहीं पापना क्यनुं जे
आलोचना लक्षण कार्य तेनो अंगीकार करवो ते स्वरूप एटला माटे इडामि
पक्किमिउं ए बे पदनी प्रथम (अप्पुवगमो के०) अन्युपगम संपदाजाणवी.

१ ते अंगीकार कृत वस्तुनें उपजाववाना कारण रूप इरियावहियाए विराहणाए वे पदनी बीजी (निमित्त के०) निमित्त संपदा जाणवी.

२ सामान्य प्रकारें प्रायश्चित्त उपजाववा रूप गमणागमणे ए एक पदनी बीजी (उहे के०) उघ एटले सामान्य हेतु संपदा जाणवी. ए जीव हिंसा उपजाववानो सामान्य हेतु गमनागमन हे.

४ जीवहिंसाना विशेष हेतु रूप एटले विशेषपणे प्राण बीजादिक आक्रमण रूप ते पाणक्रमणे, वीयक्रमणे, हरियक्रमणे, उंसा उत्तिंग पण ग दगमट्टीमकना संताणा संक्रमणे, ए चार पदनी चोथी (इअरहेउके०) इतरहेतु एटले विशेष हेतु संपदा जाणवी. जे सामान्यथी इतर ते विशेष होय; माटे विशेष हेतु एवुं नाम जाणवुं.

५ समस्त जीवना परिताप रूप जीवविराधना संग्रह रूप ते जे मे जीवा विराहिया ए एकपदनी (पंच के०) पांचमी (संगहे के०) संग्रह संपदा.

६ एकेंद्रियादिक पांच जीवने देखाडवा रूप जीवजेद ५६३ प्रमुख कथन रूप एगिंदिया, वेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया, ए पांच पदनी ठठी (जीव के०) जीव संपदा जाणवी.

७ ते जीवादिक जेदने परितापना विराधना रूप ते अजिहयाथी मांकीनें तस्स मिठामि डुक्कनं लगें अगीयार पदनी सातमी (विराहण के०) विराधना संपदा जाणवी.

८ प्रायश्चित्तविशोधनकरण रूप ते तस्सउत्तरी करणेणंथी मांकीने ठामि काउस्सगं लगें ४ पदनी आठमी (पम्किमण के०) प्रतिक्रमण संपदा.

(जेयउं के०) ए जेदथकी. ए मांहे प्रथमनी पांच संपदा ते इरियावहिनी मूल संपदा जाणवी, अने पाउलनी (तिन्नि के०) त्रण संपदा ते इरिया वहिनी (चूलाए के०) चूलिकारूप जाणवी ॥ ३३ ॥

हवे नमुहुणंती प्रत्येक संपदाना पदनी संख्या तथा आदिपद कहे हे.

इति चउ पण पण पणउ, चउ तिपय सक्कथय संपयाइपया ॥

नमु आइग पुरिसो, लोग अज्जय धम्मउप्प जिण सबं ॥ ३४ ॥

अर्थः—पहेली (डु के०) वे पदनी, बीजी (ति के०) त्रण पदनी, बीजी (चउ के०) चार पदनी, चोथी (पण के०) पांच पदनी, पांचमी (पण

के०) पांच पदनी, ठठी (पण के०) पांच पदनी, सातमी (छु के०) बे पदनी, आठमी (चउ के०) चार पदनी अने नवमी (तिपय के०) त्रण पदनी ए (सकथय के०) नमुहुणंने विषे संपदानां पद कहां, ते सर्व मली ते त्रीश जाणवां.

हवे नमुहुणंनी (संपया के०) संपदाना (आइपया के०) आदिना एटले पहेला धुरियांनां पद कहे ठे. (नमु के०) नमोहुणं ए पहेली (संपदानुं प्रथम पद जाणवुं, (आइग के०) आइगराणं ए बीजी संपदानुं प्रथम पद, (पुरिसो के०) पुरिसुत्तमाणं ए त्रीजी संपदानुं प्रथम पद, (लोण के०) लो गुत्तमाणं ए चौथी संपदानुं प्रथम पद, (अजय के०) अजयदयाणं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (धम्म के०) धम्मदयाणं ए ठठी संपदानुं प्रथम पद, (अण्ण के०) अण्णहिहयवरनाणंदसणधराणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (जिण के०) जिणणं जावयाणं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद, अने (सव के०) सवहुणं सवदरिसिणं ए नवमी संपदानुं प्रथम पद.

हवे ए शक्रस्तवनी नव संपदाउंनां नाम कहे ठे.

थोअव संपया उह, ईयरहेऊ वउंग तथेऊ ॥ सविसेसु

वउंग सरूव, हेउ नियसमफलय मुके ॥ ३५ ॥

अर्थः—श्रीअरिहंत जगवंत ते विवेकी जनोयें स्तववा योग्य ठे एटला माटे नमुहुणं अरिहंताणं, जगवताणं ए बे पदनी पहेली (थोअव संपया के०) स्तोतव्य संपदा जाणवी. पठी ते स्तववा योग्यनुं सामान्य हेतु कहेवा माटे आइगराणंथी मांकीने सयंसंबुद्धाणं लगें त्रण पदनी बीजी (उह के०) उघ एटले सामान्यहेतु संपदा जाणवी. पठी ए बीजी संपदाना अर्थने विशेषें दीपावे तेमाटे सामान्यहेतुथी (इयरहेऊ के०) इतरहेतु ते विशेषहेतुरूप त्रीजी संपदा जाणवी, पठी आद्य संपदाना अर्थने विशेषें दीपावे एटले सामान्य स्तवनानो उपयोग, तेनुं कहेवुं ते चौथी (उवउंग के०) उपयोग संपदा जाणवी. पठी ए उपयोग संपदा नाज अर्थ ने हेतु सज्जावें करी दीपावे ते पांचमी (तथेऊ के०) तत् हेतु संपदा जाणवी, अथवा उपयोग हेतु संपदा जाणवी, पठी एउ उपयोग हेतु संपदाना अर्थ गुण दीपाववा निमित्तें अर्थ विशेषें जणावे एटले कारण सहित स्तववा योग्यनुं स्वरूप कहेवुं ते ठठी (सविसेसुवउंग के०)

सविशेष उपयोग हेतु संपदा जाणवी, पढी यथार्थ पोताना स्वरूपनु हेतु प्रकटार्थ देखाववा रूप सातमी (सरूवहेउ के०) स्वरूप हेतु संपदा जाणवी, तथा पोताने समान फलदायक प्रकटार्थ रूप एटले स्तवना कराने आपतुद्वय करे एवी परम फलदायिनी एटले पोतानी समान परने फलनु करण एटला माटे आठमी (नियसमफलव के०) निज समफलदनामे संपदा जाणवी, तथा मोक्ष स्वरूप प्रकटार्थ रूप मोक्षपदनु स्वरूप, एटला माटे नवमी (सुरके के०) मोक्ष संपदा जाणवी. जे माटे कह्युं ते के “ सब ब्रूआइं पढमो, बीउं सिवमयल माइ आलावो ॥ तइउं नमोजिणाणं जिय जयाणं तन्निदिछो ॥ १ ॥ इत्यावश्यके ॥ ३५ ॥

हवे नमोबुणंना अक्षरादिकनी एकंदर सरवाळे संख्या कहे ठे.

दो सगनऊआ वणा, नवसं पय तितीस सकथए ॥

चेइयययठ संपय, तिचत्त पय वण डसयगुणतीसा ॥ ३६ ॥

अर्थ:- (सकथए के०) शक्रस्तव जे नमोबुणं तेने विषे सर्व मलीने (दोसगनऊआ के०) वशेने सत्ताणुं (वणा के०) वर्ण जाणवा अने (नवसंपय के०) नव संपदा जाणवी, तथा (पयतितीस के०) पद तेत्रीश जाणवां.

हवे (चेइययय के०) चैत्यस्तव एटले अरिहंत चेइयाणं विषे सर्व मली (अठसंपय के०) आठ संपदा जाणवी अने (तिचत्तपय के०) तें ताळीश पद जाणवां, तथा (वण के०) वर्ण एटले अक्षर ते (डसयगुणतीसा के०) वशे ने उंगणत्रीश जाणवा ॥ ३६ ॥

हवे चैत्यस्तव जे अरिहंत चेइयाणं तेनी प्रत्येक संपदाना पदनु मान तथा प्रत्येक संपदाना आदिपद एटले धुरियां कहे ठे.

ड ठ सग नव तिय ठ चउ, ठप्पय चिइ संपया पया पढमा ॥

अरिहं वंदण सिद्धा, अन्न सुहुम एव जा ताव ॥ ३७ ॥

अर्थ:- पहेली (ड के०) बे पदनी, बीजी (ठ के०) ठ पदनी, त्रीजी (सग के०) सात पदनी, चोथी (नव के०) नव पदनी, पांचमी (तिय के०) त्रण पदनी, ढठी (ठ के०) ठ पदनी, सातमी (चउ के०) चार पदनी, आठमी (ठप्पय के०) ठ पदनी जाणवी.

हवे ए (चिह्न के०) चैत्यस्तवनी प्रत्येक (संपदा के०) संपदानां (पढ मा के०) प्रथमना एटले आदिनां धुरीयांनां (पया के०) पद कहे ठे. ति हां (अरिहं के०) अरिहंत चेश्याणं ए पहेली संपदानुं प्रथम पद (वंदण के०) वंदणवत्तियाए ए बीजी संपदानुं प्रथम पद (सिद्धाए के०) सिद्धाए ए त्रीजी संपदानुं प्रथम पद, (अन्न के०) अन्नन्नउससिएणं ए चोथी संपदानुं प्रथम पद, (सुहुम के०) सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (एव के०) एवमाइएहिं आगारेहिं ए ठठी संपदानुं प्रथम पद, (जा के०) जाव अरिहंताणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (ताव के०) तावकायं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद ॥ ३९ ॥

हवे ए चैत्यस्तवनी संपदानां नाम कहे ठे.

अप्पुवगमो निमित्तं, हेउ इग बहु वयंत आगारा ॥

आगंतुग आगारा, उस्सग्गावहि सखवठ ॥ ३८ ॥

अर्थः—जे अंगीकार करुं तेने अज्युपगम कहियें माटे इहां अरिहंत वांदवानी अंगीकाररूप प्रथम (अप्पुवगमो के०) अज्युपगम संपदा जाणवी, तथा काउस्सग्ग कया निमित्तें करी करीयें? ते बीजी (निमित्त के०) निमित्त संपदा जाणवी. तथा श्रद्धादिक हेतु वधते वधते करी करियें, केम के श्रद्धादिक कारण विना निष्फल थाय माटें त्रीजी (हेउ के०) हेतु संपदा जाणवी. तथा आगार राख्या विना निरतिचारपणे काउस्सग्ग न थाय, एटला माटें आगार राखवानी अन्नन्नउससीएणं इत्यादि उह्वासादिकने करवे करी चोथी (इगवयंत के०) एकवचनांत आगार संपदा जाणवी. तथा “सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं” एटले सूद्धनेत्रादिकफुरकवादि मात्र आदिकें करी पांचमी (बहुवयंत आगारा के०) बहुवचनांत आगार संपदा जाणवी. इहां आगारा पद बेहुने जोरुवुं, तथा एक सहज बीजो अद्वयबाहुद्वय एटले एवमाइएहिं एणे करी अग्निस्पर्श, पंचेंद्रिय वेदन, चौरादिजय, सर्पादि, कदाचित् आवी मले तो इत्यादि आगार कहां, माटें बहुहेतु आगंतुक जावरूप अथवा अग्न्यादिक उपघात रूप ठठी (आगंतुग आगारा के०) आगंतुकागार संपदा जाणवी. तथा जाव अरिहंताणं इत्यादिक काउस्सग्गनो अवधि मर्यादा रूप जे संपदा, ते सात

मी (उस्सग्गावहि के०) कायोत्सर्गावधि संपदा जाणवी, तथा कायोत्सर्गं यथावस्था रूप स्वरूप ते आठमी (सरूव के०) स्वरूप संपदा जाणवी. ए (अठ के०) आठ संपदानां नाम कक्षां ॥ ३० ॥

हवे नामस्तव एटले लोगस्सादिकने विषे पद आदिकनी संख्यादिक कहे ठे.

नामथयाइसु संपय, पयसम अरुवीस सोल वीस कमा ॥

अडुरुत्त वण दो सठ, डसय सोलठ नउअ सयं ॥ ३१ ॥

अर्थः—(नामथयाइसु के०) नामस्तवादिकने विषे एटले नामस्तव ते लोगस्स तथा आदिशब्दथकी पुस्करवरदी ते श्रुतस्तव जाणवुं अने सिद्धस्तव ते सिद्धाणं बुद्धाणं जाणवुं. ए त्रण सूत्रने विषे (पयसम के०) पद समान (संपय के०) संपदा जाणवी. एटले जेटलां ए सूत्रोनां पद ठे, तेटलां विशामानां स्थानक जाणवां. तिहां लोगस्सनां पद पण (अरु वीस के०) अष्टावीश अने संपदा पण अष्टावीश जाणवी. अने पुस्कर वरदीनां पद पण (सोल के०) शोल अने संपदा पण शोल जाणवी. तथा सिद्धाणं बुद्धाणं पद पण (वीस के०) वीश अने संपदा पण वीश जाणवी. ए (कमा के०) अनुक्रमे संपदा तथा पद कहेवां, तथा लोगस्सने विषे (अडुरुत्त के०) वीजी वार अणउच्चया एवा, (दोसठ के०) वशे ने शाठ (वण के०) वर्ण एटले अहर जाणवा. तथा पुस्करवरदीना सुअस्स जगवड पर्यंत (डसयसोल के०) वशे ने शोल अहर जाणवा, अने सिद्धाणं बुद्धाणं करेमि काउस्सगं पर्यंत (अठनउअसयं के०) एकशो ने अष्टाणं अहर जाणवा ॥ ३१ ॥

पणिहाण डुवन्नसयं, कमेण सग ति चउवीस तितीसा ॥ गुणतीस अठवीसा, चउतीसिगतीस बार गुरु वणा ॥ ४० ॥ दारं ॥ ४१ ॥ १०

अर्थः—हवे जावंतिचेइआइ तथा जावंत केवि साहू अने सेवणा आ जवमखंका लगें जयवीयराय, ए त्रण (पणिहाण के०) प्रणिधान सूत्र ठे, तेने विषे (डुवन्नसयं के०) एकशो ने बावन अहर जाणवा.

हवे (कमेण के०) अनुक्रमे संयोगीया गुरु एटले जारे अहर सर्व सू

त्रांना कहे ठे. तिहां प्रथम नवकारनें विषे ऊा, प्रा, व, हू, का, व, प्प, ए (सग के०) सात अक्षर गुरु एटसे जारे जाणवा.

तथा खमासमाणे विषे ङा, जा, ङ, ए (ति के०) त्रण अक्षर गुरु जाणवा. तथा श्रियावहिने विषे ङा, क, क, क, क, त्ति, द्वि, क, त्ति, द्वि, इ, स्स, ङा, क, स्स, त, त्ति, त, द्वी, म्म, ग्घा, ङा, स्स, गं, ए (चउ वीस के०) चोवीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा नमुहुणं विषे हु, ङ, ऊा, त, त्ति, त, ज्ञो, रु, ग्ग, म्म, म्म, म्म, म्म, क, द्वी, प्प, इ, ज्ञा, ऊा, ता, व, शु, व, खे, वा, त्ति, ऊि, ता, ऊा, स्सं, इ, वे, ए (तित्तीसा के०) तेत्रीश अक्षर गुरु जाणवा. केट ला एक ङउमाणं पदना ठकारने गुरु कहेता नथी अने केटलाएक इ ङ, म्म, ए त्रणने गुरु गणीने तेत्रीश गुरु अक्षर करे. तिहां चूळिकानी गाथा गुरु नथी गणता. इत्यादिक बहु मतांतर ठे, पण इहां तो संप्रदायागत एक टकार जारे गणीयें ठैयें.

तथा अरिहंत चेश्याणं रूप चैत्यस्तवने विषे स्स, गं, त्ति, त्ति, का, त्ति, म्मा, त्ति, त्ति, ग्ग, त्ति, ऊा, प्पे, इ, स्स, ग्ग, न, ङ, रु, ग्गे, त, ङा, छि, ग्गे, ज्ञि, स्स, ग्गे, का, प्पा, ए (गुणतीश के०) उगणतीश अक्षर गुरु ठे.

तथा लोगस्सरूप नामस्तवने विषे स्स, ज्ञो, म्म, ङ, त, स्सं, प्प, प्प, प्फ, ज्ञं, ज्ञं, म्मं, लिं, व, ठ, ऊ, ङ, त्ति, स्स, त, ऊा, ग्ग, त, म्म, धे, ऊा, ऊि, व, ए (अष्टवीसा के०) अठावीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा पुस्करवरदीरूप श्रुत स्तवने विषे र्क, द्वे, म्मा, ऊं, स्स, स्स, स्स, प्फो, स्स, स्स, द्वा, र्क, स्स, चि, स्स, म्म, स्स, प्र, ऊे, न, न, स्स, प्रू, चि, ङ, छि, क, च्वा, म्मो, इ, म्मु, त, इ, स्स, ए (चउतीस के०) चोत्रीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा सिद्धाणं बुद्धाणं रूप सिद्ध स्तवने विषे ऊा, ऊा, ग्ग, व, ऊा, क्को, का, स्स, छ, स्स, ज्ञिं, र्का, स्स, म्म, क, द्विं, ठ, ता, ठ, वी, ठ, छि, ङा, ऊा, ऊिं, च्च, म्म, द्वि, छि, स्स, गं, ए (इगतीस के०) एकत्रीश अक्षर गुरु ठे.

तथा प्रणिधान त्रिकनेविषे द्वे, वा, ङ, वे, ग्गा, इ, ऊि, ऊ, च्वा, ङ, व, ए (बार गुरुवर्णा के०) बार गुरुवर्ण एटसे जारे अक्षर जाणवा ॥

एटले वर्ण संख्या, पदसंख्या अने संपदा मली त्रण छार कहां, तेनी साथे पूर्वे कहेलां सात छार मेलवतां मूल दश छार कहेवाणां, अने उ उर जेद १९७० थया. ए सूत्रांना अर्थ सर्व श्रीआवश्यकनिर्युक्तिनी वृत्ति श्री जाणजो. इहां घणो ग्रंथ वधे माटे अर्थ लख्यो नथी ॥ ४० ॥

ए आठमो, नवमो अने दशमो मली त्रणे छारना यंत्रनी स्थापना.

सूत्र.	सूत्रांनां नाम.	पदसंख्या.	संपदा	सर्वाक्षर.	गुरुअ	लघुअ
नवकार.	पंचमंगलसुअ०	९	८	६८	७	६१
इष्टामिखमासम०	प्रणिपातबोचसूत्र		०	१८	३	१५
इरियावहि.	पडिक्रमणासूत्र.	३१	८	१९९	१४	१७५
नमोबुणं.	शक्रस्तव.	३३	९	१९७	३३	१६४
अरिहंतचेइयाणं.	चैत्यस्तवाध्ययन.	४३	८	११९	१९	१००
लोगस्स.	नामस्तव.	१८	१८	१६०	१८	१३१
पुरकरवरदीवहे.	श्रुतस्तव.	१६	१६	११६	३४	१८१
सिद्धाणंबुद्धाणं.	सिद्धस्तव.	१०	१०	१९८	३१	१६७
जावंतिचेइयाइं.	प्रणिधानत्रिक.	अनुक्रमें.	अनु०			
जावंतकेविसाहु.	..					
जयवीयराय.			१५१	११	१४०

सर्वमली सरवाले....

१८१ ९७ १६४७ १०१ १४४६

इरियावहिनीसंपदा	संपदानां पद.	धुरियांनां पद.
१ अज्युपगमसंपदा.	१	इष्टामि.
२ निमित्तसंपदा.	२	इरियावहियाए.
३ उंघसंपदा.	१	गमणागमणे.
४ इतरहेतुसंपदा.	४	पाणक्रमणे.
५ संग्रहसंपदा.	१	जेमेजीवाविराहिया.
६ जीवसंपदा.	५	एगिंदिया.
७ विराधनासंपदा.	११	अजिह्या.
८ पडिक्रमणसंपदा.	६	तस्स उत्तरि.

चैत्यस्तवनीसंपदा.	संपदानांपदसंख्या.	धुरियांनां पद.
१ अच्युपगमसंपदा.	२	अरिहंतचेइयाणं.
२ निमित्तसंपदा.	६	वंदणवत्तिआए.
३ हेतुसंपदा.	७	सिद्धाए.
४ एकवचनांतसंपदा.	९	अन्नवजससीएणं.
५ बहुवचनांतसंपदा.	३	सुद्धमेहिंअंगसंचाळेहिं.
६ आगंतुगागारसंपदा.	६	एवमाइएहिंआगारेहिं.
७ कायोत्सर्गावधिसंपदा.	४	जावअरिहंताणं.
८ स्वरूपसंपदा.	६	तावकायं.

शक्रस्तवनी संपदा.	संपदानां पद.	धुरियांनां पद.
१ स्तोतव्य संपदा.	२	नमोह्वणं.
२ उर्ध्वसंपदा.	३	आइगराणं.
३ इतरहेतुसंपदा.	४	पुरिसुत्तमाणं.
४ उपयोगसंपदा.	५	लोगुत्तमाणं.
५ तद्धेतुसंपदा.	५	अजयदयाणं.
६ सविशेषोपयोगसंपदा.	५	धम्मदेसियाणं.
७ स्वरूपहेतुसंपदा.	२	अप्पमिहयवर०
८ निजसमफलदसंपदा.	४	सव्वन्नूणं०
९ मोक्षसंपदा.	३	जिणाणंजावयाणं.

हवे अगीयारमुं पांच दंडकनुं द्वार अने बारमुं पांच दंरुकने

विषे देव वांदवाना जे बार अधिकार ठे, तेनुं द्वार कहे ठे.

पणदंडा सकळय, चेइअ नाम सुअ सिद्धय इव ॥दारं॥११॥

दो इग दो दो पंच य, अहिगारा बारस कमेण ॥ ४१ ॥

अर्थ:- (पणदंडा के०) पांच दंरुकनां नाम कहे ठे. तेमां पहेलुं न मोह्वणंने (सकळय के०) शक्रस्तव दंरुक कहियें. वीजुं अरिहंत चेइ याणंने (चेइअ के०) चैत्यस्तव दंरुक कहियें. त्रीजुं लोग्गस्सने (नाम के०) नामस्तव दंरुक कहियें. चोथुं पुस्करवरदीने (सुअ के०) श्रुतस्तव

दंरु कन्हियें. पांचमुं सिद्धाणंबुद्धाणंने (सिद्धय के०) सिद्धस्तव दंरु क कन्हियें. ए पांच दंरुकना नामनुं अगीयारमुं द्वार कहुं. सर्व मली उत्तर वोळ १९७५ थया ॥

हवे (इह के०) ए पांच दंरुकने विषे देव वांदवाना बार अधिकार ठे, तेमनुं बारनुं द्वार कहे ठे.

तिहां प्रथम शक्रस्तव मध्ये (दो के०) वे अधिकार ठे, तथा बीजा अरिहंतचेष्टयाणंरूप चैत्यस्तवमध्ये (इग के०) एक अधिकार ठे, तथा त्रीजा नामस्तव एटले लोगस्सने विषे (दो के०) वे अधिकार ठे, तथा चोथा श्रुतस्तव मध्ये (दो के०) वे अधिकार ठे, पांचमा सिद्धस्तवमध्ये (पंचय के०) पांच अधिकार ठे. ए (कमेण के०) अनुक्रमें कहेवा. सर्व मली चैत्यवन्दनने विषे (वारसअहिगारा के०) बार अधिकारो ठे. ॥ ४१ ॥

हवे ए बार अधिकारनां धुरियानां पद एटले आद्यनां पद कहे ठे.

नमु जेइअ अरिहं, लोग सब पुक्क तम सिद्ध जो देवा ॥

उद्धि चत्ता वेअ्या, वच्चग अहिगार पढम पया ॥ ४२ ॥

अर्थः—(नमु के०) नमोबुणं ए पहेला अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (जेइअ के०)जेअ अईअ सिद्धा ए बीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. तथा (अरिहं के०) अरिहंत चेष्टयाणं ए त्रीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (लोग के०) लोगस्स उज्जोयगरे ए चोथा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (सब के०) सबलोए अरिहंत चेष्टयाणं ए पांचमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (पुक्क के०) पुक्करवरदीवट्टे ए ठठा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (तम के०) तमतिमिर परुल विद्धंसणस्स ए सातमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (सिद्ध के०) सिद्धाणं बुद्धाणं ए आठमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (जोदेवा के०) जो देवाणविदेवो ए नवमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (उद्धि के०) उद्धित सेलसिहरे ए दशमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं (चत्ता के०) चत्तारि अठ दस दोय, ए अगीयारमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (वेअ्यावच्चग के०) वेअ्यावच्चगराणं ए बारमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं ए बार (अहिगार के०) अधिकारोना (पढ मपया के०) पहेलां पद एटले आदिनां पद धुरियां जाणवां ॥ ४२ ॥

૧. બાર અધિકાર માંહેલા કયા અધિકારેં કોને વાંદવા? તે કહે છે.

પઠમ અહિગારે વંદે, જાવજિણે બીયણુ દવ્વજિણે ॥

ઇગચેશ્ય ઠવણજિણે, તશ્ય ચઝઙ્ગમિ નામજિણે ॥૪૩॥

અર્થ:—નમુહુણંથી માંત્રીને જિયજયાણં પર્યંત (પઠમઅહિગારે કે०) ૫ હેલા અધિકારને વિષે જે તીર્થંકર થયા, કેવલજ્ઞાન પામ્યા છે. એવા (જાવ જિણે કે०) જાવજિનને ઇટલે જાવતીર્થંકરને (વંદે કે०) હું વાંડું હું, તથા જે અર્હિયા સિદ્ધા ૧ ગાથાએ (બીયણુ કે०) બીજો અધિકાર છે, તેને વિષે વલ્લી જે આગલ થાશે એવા (દવ્વજિણે કે०) દ્રવ્યજિનને હું વાંડું હું. ૧ બે અધિકાર નમુહુણંના જાણવા. તથા (તશ્ય કે०) ત્રીજા અધિકારેં (ઇગચે શ્ય ઠવણજિણે કે०) ૧૬ ચૈત્યના સ્થાપનાજિનને હું વાંડું હું, ઇટલે ૧૬ દેરાસર માંહેલી સર્વ પ્રતિમાર્જને વંદન કરવું ૧ અરિહંત ચેશ્યાણંને પાઠે જાણવો. ૧ સૂત્રાંમાં ૧૬જ અધિકાર છે. તથા લોગસ્સ ઝઙ્ગોયગરે રૂપ (ચઝઙ્ગમિ કે०) ચોથા અધિકારને વિષે (નામજિણે કે०) શ્રીકૃષ્ણાદિક નામ જિનને હું વાંડું હું ॥ ૪૩ ॥

તિહુઅણ ઠવણજિણે પુણ,પંચમણ વિહરમાણ જિણ ઝઠે ॥

સત્તમણ સુયનાણં, અઠમણ સવ્વ સિદ્ધ થુઈ ॥ ૪૪ ॥

અર્થ:—(પુણ કે०) વલ્લી સવ્વલોપ અરિહંતચેશ્યાણંરૂપ (પંચમણ કે०) પાં ચમા અધિકારને વિષે સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાલ રૂપ (તિહુઅણ કે०) ત્રણ જીવનને વિષે જે શાશ્વતા અને અશાશ્વતા એવા (ઠવણજિણે કે०) સ્થાપના જિન છે તે પ્રત્યેં હું વાંડું. તથા પુસ્કરવરદીવલ્લીની પહેલી ગાથા રૂપ(ઝઠે કે) ઝઠા અધિકારને વિષે અઢી ઢીપમધ્યેં શ્રીસીમંધર સ્વામ્યાદિ (વિહરમાણ-જિણ કે०) વિચરતા જાવ જિનપ્રત્યેં વાંડું હું. તથા તમતિમિરપરુલ શ્વેતશ્રી માંત્રીને સુઅસ્સ જગવર્ગ પર્યંત (સત્તમણ કે०) સાતમા અધિકારને વિષે (સુઅનાણં કે०) શ્રીશ્રુતજ્ઞાનપ્રત્યેં હું વાંડું. તથા સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં ૧ ગાથા રૂપ (અઠમણ કે०) આઠમા અધિકારને વિષે તીર્થ અતીર્થાદિક પન્નર જેદ વાલા એવા (સવ્વસિદ્ધથુઈ કે०) સર્વ સિદ્ધની સ્તુતિ જાણવી ॥ ૪૪ ॥

तिढाहिव वीरथुइ. नवमे दसमे य उज्जयंत थुई ॥ अठवा
याइ इगदिसि, सुदिठि सुर समरणा चरिमे ॥ ४५ ॥

अर्थः—तथा जो देवाणविदेवो अने इक्कोवि नमुक्कारो ए बे गाथा रूप (नवमे के०) नवमा अधिकारने विषे आ वर्त्तमान (तिढाहिव के०) तीर्थना अधिपति ठाकुर जे श्री (वीर के०) वीर जगवान् तेनी (थुइ के०) स्तुति जाणवी. तथा उज्जितसेखसिहरे ए गाथा रूप (दसमे के०) दशमा अधिकारने विषे (अ के) वली (उज्जयंत के०) श्रीरैवतकाचल पर्व तने विषे श्रीनेमिनाथ जगवाननी (थुई के०) स्तुति जाणवी. तथा “चत्तारि अठदस दोय बंदिया” ए गाथा रूप (इगदिसि के०) अगीयारमा अधिकारने विषे (अठवायाइ के०) अष्टपादादिकने विषे श्रीजरतेश्वरें करावेली चोवीश जिन प्रतिमानी स्तुति जाणवी. तथा वेयावच्चगराणं ए गाथारूप (चरिमे के०) ठेला बारमा अधिकारने विषे (सुदिठि के०) सम्यग्दृष्टि (सुर के०) देवताने (समरणा के०) स्मरवारूप स्तुति जाणवी ॥४५॥

आ ठेकाणें अगीयारमा अधिकारने विषे चत्तारि अठदस इत्यादि गाथायां घणां प्रकारें देव बांधा ठे ते मांहेला केटला एक इहां लखीयें ठैयें. संजवादिक चारजिन दक्षिणदिशें, तथा सुपार्श्वदिक आठ जिन पश्चिमदिशें, तथा धर्मादि दशजिन उत्तरदिशें, तथा श्रीकृष्ण अने अजित ए बे जिन पूर्वदिशें. एवं चोवीश जिन बांधा ठे, तथा बीजे अर्थें प्रथमना चार ने आठ गुणा करीयें, तेवारें बत्तीश थाय. अने वचला दशने बे गुणा करीयें, त्थारें बीश थाय, ए बे आंक मेलवीयें तेवारें बावन थाय, ते बावन चैत्य, नंदीश्वरद्वीपें ठे, तेने बांधा ठे.

तथा त्रीजे अर्थें (चित्त के०) ठांमथा ठे (अरि के०) बैरी जेणें ए वा अठदस एटले अठार अने बे पाठला मेलवीयें त्थारें बीश तीर्थकर थाय ते श्रीसमेतशिखरें सिद्ध थया तेने बांधा. अथवा विचरता जिन उत्कृष्टे कालें एक समयें जन्मथी बीश होय तेमने बांधा.

तथा चोथे अर्थें आठने दश अठार थाय, तेनी साथें बीशनो चोथो जाग पांच थाय, ते मेलवीयें, तेवारें त्रेवीश थया. ते एक श्रीनेमीश्वर विना त्रेवीश जिन श्रीशत्रुंजयें समवसथा ठे, माटें तेने बांधा.

પાંચમે અર્થે દશને આઠ ગુણા કરીયે, તેવારે પંચી થાય, તેને બમણા કરતાં એકશો ને સાઠ થાય, તે ઉત્કૃષ્ટકાલે પાંચ મહાવિદેહે વિચરે, તેને વાંઘ્યા.

ઢઠે અર્થે આઠ અને દશ મલી અઢાર થાય, તેને ચાર ગુણા કરતાં બહોતેર થાય. એ ત્રૈકાલિક ત્રણ ચોવીશી ઝરતાદિક ક્ષેત્રની વાંદી.

સાતમે અર્થે ચારને આઠ યુક્ત કરીયે, તેવારે બાર થાય તેને દશ ગુણા કરીયે, તેવારે એકશોને વીશ થાય, તેને બમણા કરતાં બશે ને ચાલીશ થાય તે ઝરતાદિક દશ ક્ષેત્રની દશ ચોવીશી વાંદી.

આઠમે અર્થે મૂલ ચાર ઢે, તથા વલી આઠને આઠ ગુણા કરતાં ચોસઠ થાય, તથા દશને દશ ગુણા કરતાં એકશો થાય. તેની સાથે પાઠલા બે મેલવતાં ૧૭૦ જિન થાય. તે ઉત્કૃષ્ટ કાલે વિચરતા જિનને વાંઘ્યા.

નવમે અર્થે અનુત્તર, ઐવેયક, વિમાનવાસી અને જ્યોતિષી એ ચાર સ્થાનક ઊર્ધ્વલોકે ઢે તિહાંનાં ચૈત્ય તથા આઠ વ્યંતરનિકાય, દશ જવનપતિ, એ અધોલોકનાં ચૈત્ય તથા મનુષ્યલોકમાં તો શાશ્વતી અને અશાશ્વતી પ્રતિમા એ ત્રણ લોકનાં ચૈત્ય વાંઘ્યાં. એવી રીતે એ ગાથા મધ્યે સર્વ તીર્થ વંદના લક્ષણ અર્થ ઘણા ઢે, તે સર્વ વસુદેવ હિંરુ પ્રમુખ ગ્રંથોથી જોડે લેવા. અહીંયાં વિસ્તાર ઘણો થાય માટે લખ્યા નથી ॥ ૪૫ ॥

નવ અહિગારા હહ લલિ, અવિઢરા વિત્તિઆહ આણુસારા ॥

તિષ્ણિ સુયપરંપરયા. બીયઝ દસમો હગારસમો ॥ ૪૬ ॥

અર્થ:- (હહ કેળ) એ બાર અધિકારમાંથી પહેલો, ત્રીજો, ચોથો, પાંચમો, ઢઠો, સાતમો, આઠમો, નવમો, અને બારમો, એ (નવ અહિગારા કેળ) નવ અધિકાર તે (લલિઅવિઢરા કેળ) લલિતવિસ્તરા નામે જાણ્યની (વિત્તિઆહ કેળ) વૃત્તિ આદિકના (આણુસારા કેળ) અનુસારથી જાણવા. અને (બીયઝ કેળ) બીજો અધિકાર, જે અર્દ્ધઆ સિદ્ધા તથા (દસમો કેળ) દશમો અધિકાર ઊર્જિતસેલ એ ગાથોક્ત તથા (હગારસમો કેળ) અગીયારમો અધિકાર ચત્તારિ અષ્ટદસ એ ગાથોક્ત એટલે જે અર્દ્ધઆ, ઊર્ધ્વત અને ચત્તારિ, એ (તિષ્ણિ કેળ) ત્રણ અધિકાર, તે (સુયપરંપરયા કેળ) શ્રુતની પરંપરાથી એટલે જેમ સિદ્ધાંતનું વ્યાખ્યાન ઢે, તેમ તથા ગીતાર્થ સંપ્રદાયથી જાણવા ॥ ૪૬ ॥

આવસ્સય ચુણીએ, જં જણિયં સેસયા જહિઢાએ ॥
તેણં ઉઘંતાઈવિ, અહિગારા સુયમયા ચેવ ॥ ૪૭ ॥

અર્થ:- (જં કે) જેમ (આવસ્સયચુણીએ કે) આવશ્યક સૂત્રની ચૂણીને વિષે તથા પ્રતિક્રમણ ચૂર્ણીમધ્યે (જણિયં કે) કહ્યું છે. જે ઊર્ધ્વ તાદિક (સેસયા કે) શેષ અધિકાર તે (જહિઢાએ કે) યથેચ્છાયેં જાણવા. (તેણં કે) તે કારણ માટેં એ (ઉઘંતાઈવિ કે) ઉઘંતસેલસિહરે ઇત્યાદિક ગાથાયેં જે પણ (અહિગારા કે) અધિકારો તે સર્વ (સુયમયા કે) શ્રુતમય જાણવા. (ચેવ કે) ચકાર પાદપૂર્ણાર્થ છે અને એવ શબ્દ નિશ્ચયવાચક છે ॥ ૪૭ ॥

બીઝં સુયઢયાઈ, અઢઝં વઢિઝં તહિં ચેવ ॥ સઢઢ
ઢયંતે પઢિઝં, દઢારિહવસરિ પયઢઢો ॥ ૪૮ ॥

અર્થ:- અને “જે અઈઆસિઢ્ઢા જે જવિસંતિ” ઇત્યાદિ ગાથાયેં જે દ્રવ્ય જિવ વંદન રૂપ (બીઝં કે) બીજો અધિકાર તે પણ (સુયઢયાઈ કે) શ્રુતસ્તવાદિ ઇટલે શ્રુતસ્તવની આદિમાં આવેલી પુસ્કરવરદી નામની ગાથાને વિષે છે તે (અઢઝં કે) અર્થથકી તો (તહિં કે) તે શ્રુતસ્તવ માંહેજ (ચેવ કે) નિશ્ચેં શ્રીઆવશ્યકચૂર્ણીને વિષે (વઢિઝં કે) વર્ણિતો ઇટલે વર્ણવ્યો છે. જેમ કે ડકોસેણં સત્તરિણંજિણયર સયં જહઢઢ ઇણં વીસં તિઢયરાએ, ઇતાય એગકાલેણં જવંતિ અઈઆ અણાગયા અણંતા તે તિઢયરા નમંસંતિ ॥ એ પાઠ છે. અહીં કોઈ શંકા કરે કે ત્યાં જલે તેમ જણો, પરંતુ આંહી લખેલા પાઠેં કરીને શું ? તો ત્યાં કહે છે, કે (સઢઢ યંતે કે) શક્રસ્તવના અંતને વિષે જે (પઢિઝં કે) પઠિતઃ ઇટલે કહ્યો છે અર્થાત્ પૂર્વાચાર્યોં શક્રસ્તવના અંતમાં સ્થાપન કરેલો છે, તે (દઢારિહવ સરિ કે) દ્રવ્યઅરિહંત વાંદવાના અવસરેં ઇટલે જાવ અરિહંત વંદના નંતર દ્રવ્ય અરિહંત વંદનાનું અનુક્રમેં પ્રાપ્તપણું છે, માટેં એ આદ્ય અધિકાર માં પણ નવમી સંપદાને વિષે કાંઈક જણવાથકી તેનું વિસ્તારાર્થપણું છે તેમ (પયઢઢો કે) પ્રકટાર્યોં ઇટલે પ્રગટાર્થ જાણવો માટેં એ પણ શ્રુતમય જાણવો. આ પ્રકારેં નિર્યુક્તિ અને ચૂર્ણીનાં વચન તે પ્રમાણજ છે, જે માટેં કહ્યું છે ॥ ૪૮ ॥

અસદાશ્રવણ વક્ત્રં, ગીઅન્ન અવારિઅંતિ મજ્જન્ના આ
યરણા વિદુ આણ, તિ વયણર્ત સુ બહુ મન્નંતિ ॥૪૯॥

અર્થ:—જે આચારણા (અણવક્ત્રં કે) અનવદ્ય હોય એટલે પાપર
હિત હોય, અને વક્ત્રી તે (ગીઅન્નઅવારિઅં કે) ગીતાર્થે અવારિત હોય
એટલે વીજા કોઈ ગીતાર્થ પુરુષે તેને વારી નહીં હોય (ઇતિ કે) એવા
(મજ્જન્ના કે) મધ્યસ્થ રાગ દ્રેષ રહિત (અસદાશ્રવણ કે) અશઠ પંક્તિ
ત, ગીતાર્થ, પુરુષો તેણે જે આચર્યો હોય તો તેવા ગીતાર્થની કરેલી
જે (આયરણાવિ કે) આચારણા તે પણ (દુ કે) નિશ્ચે શ્રીજગવંતની
(આણ કે) આજ્ઞાજ કહીયે (ઇતિ વયણર્ત કે) એવું વચન છે, તે
માટે (સુ કે) સુદુ એટલે જલા અથવા સુવિહિત અશઠ ગીતાર્થની ક
રેલી આચરણાને પણ (બહુમન્નંતિ કે) ગીતાર્થ જન ઘણું માને ॥ ૪૯ ॥
એ વાર અધિકારનું વારસું દ્વાર કહ્યું, હ્રાં સુધી ઉત્તર બોલ ૧૯૭૭ થયા ॥
હવે ચાર વાંદવા યોગ્યનું તેરમું આદે દેશને વીજાં પણ દ્વાર કહે છે.

ચત્ત વંદણિજ્ઞા જિણ સુણિ, સુય સિદ્ધા ॥દારં(॥૧૩॥)

શ્હ સુરાશ્ સરણિજ્ઞા ॥ દારં ॥ ૧૪ ॥ ચત્તહ

જિણા નામ ઠવાણ, દવ્વ ઝાવ જિણ જેણાં ॥ ૫૦ ॥

અર્થ:—(ચત્તવંદણિજ્ઞા કે) ચાર વંદનીયક એટલે ચાર વાંદવા યોગ્ય
કહ્યા છે, તે કયા કયા? તેનાં નામ કહે છે. એક (જિણ કે) જિન તીર્થક
ર અરિહંત, વીજા (સુણિ કે) મુનિરાજ સાધુ, ત્રીજો (સુય કે) શ્રુત
સિદ્ધાંત પ્રવચન અને ચોથા (સિદ્ધા કે) સિદ્ધ જગવાન્ જે મોક્ષ
પ્રાપ્ત થયા તે જાણવા. એ ચાર વંદનીકનું તેરમું દ્વાર કહ્યું. ઉત્તર બોલ
૧૯૭૧ થયા ॥ ૧૩ ॥

હવે એક સ્મરવા યોગ્યનું ચૌદમું દ્વાર કહે છે. (શ્હ કે) એ શ્રીજિન
શાસનમાંહે સમ્યગ્દષ્ટિ અધિષ્ઠાયિક (સુરાશ્ કે) દેવતાપ્રમુખ (સર
ણિજ્ઞા કે) સ્મરણીય છે એટલે સ્મરવા યોગ્ય જાણવા. એ સ્મરવા યોગ્ય
નું ચૌદમું દ્વાર કહ્યું. ઉત્તર બોલ ૧૯૭૨ થયા ॥ ૧૪ ॥

हवे चार प्रकारना जिननुं पन्नरमुं द्वार कहे ठे.

(चउहजिणा के०) चार प्रकारना जिन कहा ठे ते कहे ठे. एक (नाम के०) नामजिन, बीजा (ठवण के०) स्थापना जिन, त्रीजा (द्व के०) ड्रव्यजिन, चोथा (जाव के०) जावजिन ए चार (जिणजेण के०) जिनना जेदे करीने चार जिन जाणवा ॥ ५० ॥

हवे ए चार प्रकारना जिननुं स्वरूप चार निक्षेपे कहे ठे.

नामजिणा जिणनामा, ठवणजिणा पुण जिणंद पन्निमाउं ॥ द्व जिणा जिणजीवा, जावजिणा समवसरणह ॥ ५१ ॥ दारं ॥ १५ ॥

अर्थः—प्रथम (जिणनामा के०) श्रीकृष्णादिक जिननां जे नाम ठे ते मने ते ते नामें बोलावीये ठैयें तेने (नामजिणा के०) नाम थकी जिन कहियें, (पुण के०) वली बीजा (जिणंदपन्निमाउं के०) श्रीजिनेंदनी जे शाश्वती अशाश्वती प्रतिमाउं ठे तथा पगलां ठे ते सर्वने (ठवणजिणा के०) स्थापना जिन कहियें, त्रीजा जेणे तीर्थकर नाम कर्म बांध्युं ठे ए वा श्रीकृष्ण, श्रेणिकादिक ए सर्व तथा जे तेज जवमां तीर्थकर पदवी पामने पण दीक्षा लइने ज्यां सुधी केवलज्ञान नथी पाम्या त्यांसुधी तेपण (जिणजीवा के०) जिनना जीव कहेवाय, तेने (द्वजिणा के०) ड्रव्यथकी जिन कहियें. चोथा जे केवल ज्ञान पामीने (समवसरणह के०) श्रीसमवसरणने विषे स्थित थया, वेठा थका धर्मोपदेश आपे तेने (जावजिणा के०) जावथकी जिन जाणवा ॥ ५१ ॥ (दारं के०) ए चार प्रकारें जिन ना नामनुं पन्नरमुं द्वार कह्युं. उत्तर बोल १९९६ थया ॥

हवे चार थोयोनुं शोलमुं द्वार कहे ठे.

अहिगय जिण पढमथुई, बीया सवाण तइअ नाणस्स ॥

वेयावच्च गराणउ, उवउंगह चउह थुई ॥ ५२ ॥ दारं ॥ १६ ॥

अर्थः—जेनी आगल देव वांदीयें एवी जे नामे मूलनायकनी प्रतिमा होय एटले प्रस्तुत अंगीकखो जे चोवीश जिन मांहेलो कोइ श्रीकृष्णादिक एक जिन तेने (अहिगयजिण के०) अधिकृतजिन कहियें तेनी (परमथुई के०) प्रथम स्तुति ते एक जिननीज जाणवी. तथा (बीया

के०) बीजी स्तुति तो (सव्वाण के०) सर्व तीर्थकरोनी साधारण जक्ति रूप जाणवी. तथा (तइअ के०) त्रीजी स्तुति ते (नाणस्स के०) ज्ञान नी एटले श्रुत सिद्धांत प्रवचननी जाणवी. तथा श्रीजिनशासनना रख वाला (वेयावच्चगराण के०) वैयावृत्त्यना करनार एवा सम्यग्गृह्णित्ति देवता उंनी (तु के०) वली (उवउगहं के०) उपयोग मनःस्मरणने अर्थे (चउ ह्युई के०) चोथी स्तुति जाणवी ॥ ५१ ॥ ए चार शुद्धं शोढं द्वार कहुं ॥ उत्तर बोल १००० थया ॥

हवे आठ निमित्तनुं सत्तरमुं द्वार कहे ठे.

पाव खवणह इरिआई, वंदणवत्तिआइ ठ निमित्ता ॥ पवयण सुर सरणहं, उस्सग्गो इअ निमित्तं ॥ ५३ ॥ द्वारं ॥ १७ ॥

अर्थः—गमनागमनशी उपना जे (पाव के०) पाप ते (खवणह के०) खपाववाने अर्थे (इरिआई के०) इरियावहि प्रथम पक्कमवी ते प्रथम निमित्त जाणवुं. तथा श्रीतीर्थकरने (वंदणवत्तिआइ के०) वंदणवत्ति यादि (ठ के०) ठ (निमित्ता के०) निमित्तें काउस्सग्ग करवो, जेम के प्रथम वंदणवत्तिआए एटले श्रीजिनराजने वांदवाथी जे लाज थाय, ते काउस्सग्गमां मुजने लाज थारुं. बीजो पूअणवत्तिआए एटले केशर चं दनादिक धूप प्रमुखें परमेश्वरने पूजवांथी जे लाज थाय, ते मुजने काउ स्सग्गमां लाज थारुं. त्रीजो सक्कारवत्तिआए एटले सत्कार ते श्रीजिनेश्व रने आचरणादि चढाववाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउस्सग्गमां लाज थारुं. चोथो सम्माणवत्तिआए एटले सन्मान ते श्रीजिनना स्तवनगुण कहेवाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउस्सग्गमां लाज थारुं, पांचमो बो हिलाज वत्तिआए एटले आगळे जवें समकेतनो लाज थाय, ते निमित्तें काउस्सग्ग करुं. ठहुं निरुपसग्ग एटले निरुपसर्ग ते जन्म जरा मरणादि उपसर्ग टालवा निमित्तें काउस्सग्ग करुं. ए ठ निमित्त अने एक प्रथम कहुं एवं सात थयां. तथा आठमुं (पवयणसुर के०) प्रवचनना अधिष्ठा यक सुर एटले देवता तेने (सरणहं के०) स्मरवाने अर्थे (उस्सग्गो के०) एक नवकारनो काउस्सग्ग चैत्यवंदनने विषे करवो (इअ के०) ए (नि

मित्तं के०) निमित्त आठ जाणवां. ते देववन्दनने विषे होय. ए आठ निमित्तनुं सत्तरमुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर बोल २००० थया ॥ ५३ ॥

हवे बार हेतुनुं अठारमुं द्वार कहे ठे.

चउ तस्स उत्तरीकरण, पमुह सझाइ आय पण हेउ ॥ वेया
वच्चगरताइ, तिन्नि इअ हेउ बारसगं ॥ ५४ ॥ दारं ॥ १७ ॥

अर्थः—तिहां प्रथम देव वांदतां पाप टले ठे (तस्स के०) ते पाप टा
लवाना (उत्तरीकरण के०) उत्तरीकरण (पमुह के०) प्रमुख (चउ के०)
चार ठे. ते कहे ठे. एक तस्सउत्तरी करणेणं एटले पापने आलोववे क
रीने अर्थात् पापकर्म नीर्घातन करवे करी, बीजो पायडित्तकरणेणं एटले
अजिह्या पदथी उपप्युं जे प्रायश्चित्त ते लेवे करी, त्रीजो विसोहिकरणे
णं एटले राग द्वेषनुं टालवुं अतिचार टालवानी विशुद्धि करवे करी, चो
थो विसद्धी करणेणं एटले माया मात्सर्यादि वर्जवे करी मन वचन का
यानी निःशब्दत्व त्रिकाल अतीत अनागत वर्तमानने विषे अरिहंतादि
क पद पद साथें पापकर्म टालवे काउस्सग्गनुं फल आपे ए चार उत्तरी
करणादि निमित्त कहां तथा (सझाइआ के०) श्रद्धादिक (य के०)
वली(पणहेउ के०)पांच हेतु ठे तेनां नाम कहे ठे, सझाए, मेहाए धिईए, धा
रणाए, आणुप्पेहाए एटले एक श्रद्धा, बीजी मेधा एटले बुद्धि, त्रीजी धृ
ति एटले चित्तस्वस्थता, चोथी धारणा ते यथा किंचित् शिक्षा ग्रहणता
पांचमी अनुपेक्षा ते तदेकाग्रता, ए सर्व पांचे वानां वधते थके पांचहेतु
जाणवा तथा (वेयावच्चगरताइ के०) वेयावच्चकरत्वादिक वेआवच्चगराणं
संतिगराणं, सम्मदिठिसमाहिगराणं ए (तिन्नि के०) त्रण हेतु करे, ते
कहे ठे. एक वेयावच्चकर सम्यग्दृष्टि देव, बीजो संतिगराणं एटले सम्य
कदृष्टिने रोगादिकनी शांति करवे करीने, त्रीजो समाहिगराणं एटले स
म्यकूदृष्टिने समाधि उपजाववे करीने ए त्रण हेतुयें देव संचारवा एटले
चार उत्तरीकरण तथा पांच श्रद्धादिक अने त्रण वेयावच्चकर (इअ के०)
ए (बारसगं के०) द्वादशकं एटले बार (हेउ के०) हेतु चैत्यवन्दनने
विषे जाणवा एटले बार हेतुनुं अठारमुं द्वार पूरुं थयुं अने उत्तर बोल
२०२० थया ॥ ५४ ॥

हवे शोल आगारनुं उंगणीशमुं द्वार कहे ठे.

अन्नढयाइ बारस, आगारा एवमाइया चउरो ॥ अगणि
पणिदि विंदण, बोही खोजाइ म्कोय ॥५५॥ दारं ॥ १९ ॥

अर्थः—(अन्नढयाइ बारस आगारा के०) अन्नढयादि बार आगार एट
ले अन्नढउससिएण्थी मांढीने सुहुमेहिंदिठिसंचावेहिं पर्यंत बार आगार
जाणवां. तेनां नाम कहे ठे. पहेलो उंचो श्वास लेवे, बीजुं नीचो श्वास
लेवे, त्रीजुं खांसी ऊधस आवे, चोथुं ठीक आवे, पांचमुं बगासुं आवे, ढहुं
उंरुकार ते ऊर्ध्ववात आवे, सातमुं अधोवात आवे, आठमुं जमरि आवे, नवमुं
वमन पित्त मूर्छा आवे, दशमुं सूक्ष्म अंगस्फुरकण्थी, अगीयारमुं खेलसिंघाण
नामक मेल संचारथी, बारमुं दृष्टि प्रमुख संचारथी काउस्सग न जांगे.

तथा (एवमाइया चउरो के०) एवमादिक चार आगार कहे ठे एक
(अगणि के०) अग्निनो उपद्रव उपने थके तिहांथी पूंजतो अलगो जाय
अथवा दीवा प्रमुखनी उजेई थातां तथा अग्निनो स्पर्श थतो होय तेवारें
काउस्सगमांहे कपमाथी शरीर ढांके, अथवा पूंजतो अलगो जइ रहे,
बीजुं (पणिदिविंदण के०) पंचेंद्रियविंदन पंचेंद्रियतुं वेदन थतुं होय अ
थवा मूषकादिक पंचेंद्रिय जीव, ते स्थापनाचार्य अने पोतानी वचमां
जाता होय, तेवारें पूंजतो अलगो जइ रहे, तो काउस्सगजंग न थाय.
त्रीजुं (बोहीखोजाइ के०) बोधिद्वोजादि ते जिहां राजा अथवा चो
रादिक मनुष्य तेना पराजवें करी पढी धर्मनी द्वोजणा थाय माटें काउ
स्सगमांहे तिहांथी अलगो जइ रहे तो काउस्सग जंग न थाय, चोथुं
(म्कोअ के०) म्क ते साप प्रमुखना म्कना जयें करी अथवा साप प्र
मुख पासें आवतो होय तो तेना जयथी अलगुं जवुं पडे, तेथी काउ
स्सग जंग न थाय, ए शोल आगारनुं उंगणीशमुं द्वार थयुं. उत्तर
बोल २०३६ थया ॥ ५५ ॥

हवे काउस्सगना उंगणीश दोष त्यागवा, तेनां नामनुं वीशमुं द्वार कहे ठे.

घोडग लय खंजाई, माबु धी निअल सबरि खलिण वडू ॥

लंबुतर थण संजइ, जमुहंगुलि वायस कविठे ॥ ५६ ॥

अर्थः—प्रथम घोडानी परें एक पग उंचो राखे, बांको, पग राखे, ते (घोरुग के०) घोटक दोष, बीजो जेमवायराथी वेलकी कंफे तेम शरीर ने धूणावे, ते (लय के०) लता दोष, त्रीजो थांजा प्रमुखने उठिगे रहे, ते (खंजाई के०) स्तंजादि दोष, चोथो मेडा उपरने माखे माथुं लगावी रहे ते (माल के०) माल दोष, पांचमो गामानी ऊधिनी परें अंगुठा तथा पानी मेलवी पग राखे, ते (उद्धी के०) उधि दोष, छठो नेउलमां पग नाख्यानी परें पग मोकला राखे, ते (नियल के०) निगरु दोष, सातमो नागी जिल्लडीनी परें गुह्यस्थानकें हाथ राखे ते (सबरि के०) शबरि दोष, आठमो घोराना चोकमानी परें हाथ रजोहरणें राखे, ते (खल्लिण के०) खल्लिण दोष, नवमुं नवपरिणीत बहूनी परें माथुं नीचुं राखे ते (बहू के०) वधूदोष, दशमो नाजिनी उपरें अने ढीचणथी नीचे जानुं उपरें लोबुं वस्त्र राखे ते (लंबुत्तर के०) लंबुत्तर दोष, ए दोष यति आश्रयी जाणवो. केमके कुंटीथी चार अंगुल नीचें अने ढीचणथी चार अंगुल उपर यतिने चोलपट पहेरवो कह्यो ठे. अगीयारमुं डास मसाना जयें अथवा अज्ञानथी लज्जाथी स्त्रीनी परें हैयुं ढांकी राखे, हृदय आछादे, ते (थण के०) स्तनदोष, बारमो शीतादिकने जयें साधवीनी परें वेहु खंजा ढांकी राखे एटले समय शरीर आछादी राखे ते (संजइ के०) संयतिदोष, तेरमो आलावो गणवाने अर्थें संख्या करवाने अंगुली तथा पांपणना चाला करे, ते (जमुहंगुलि के०) जमुहंगुली दोष, चउदमो वायसनी परें आंखना मोला फेरवे, ते (वायस के०) वायस दोष, पंदरमो पहेरेलां वस्त्र ते यूका तथा प्रस्वेदें करी मलिन थवाना जयने लीधे कोठनी परें लुगरुं गोपवी राखे ते (कविठे के०) कपिष्ठ दोष ॥५६॥

सिरकंप मूअ वारुणि, पेहत्ति चइज्ज दोस उस्सग्गे ॥ लंबुत्तर

थण संजइ, न दोस समणीण सवहु सहीणं ॥५७ दारं ११

अर्थः—शोलमो यहावेसितनी परें माथुं धूणावे, ते (सिरकंप के०) शिरःकंपदोष, सत्तरमो मुंगानी परें हू हू करे, ते (मूअ के०) मूकदोष, अठारमो आलावो गणतो थको मदिरानी परें बरुबकाट करे, ते (वारुणि के०) मदिरा दोष, उगणीशमो वानरनी परें अरहुं परहुं जोवे, उष्ट पुट

चलावे, ते (पेह के०) प्रेष्य दोष (इति के०) ए प्रकारें ए उंगणीश दोष ते (उस्सग्गो के०) काउस्सग्गने विषे जाणवा. तेने (चइज्जा के०) ठांडे. ए उंगणीश दोषमां केटलाएक जमूह अने अंगुली बे जूदा दोष करे ठे, तेवारें वीश थाय, तथा एक (लंबुत्तर के०) लंबुत्तर, बीजो (थण के०) स्तन अने त्रीजो (संजइ के०) संयति ए त्रण (दोस के०) दोष ते (समणीण के०) श्रमणीने (न के०) न होय, केम के एतुं वस्त्रावृत शरीर होय, पण एटलुं विशेष जे साध्वी प्रतिक्रमणादि क्रिया करते मस्तक उघाडुं राखे एटले शोल दोष साधवीने लागे, अने ए त्रण दोषने (वहु के०) वधू दोषें करी (स के०) सहित करियें तेवारें लंबुत्तरादि चार दोष थाय. ते (सट्ठीणं के०) श्राविकानें न होय, शेष पंदर दोष श्राविकाने लागे ए सर्व दोष टाळीने काउस्सग्ग करवो एटले काउस्सग्गना दोषनुं बीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५५ यथा ॥ ५७ ॥

हवेकाउस्सग्गना प्रमाणनुं एकवीशमुं द्वार तथा स्तवननुं बावीशमुं द्वार कहे ठे

इरि उस्सग्ग पमाणं, पणवीसुस्सास अठ सेसेसु ॥ दारं ॥ ५१ ॥

गंजीर महुर सइं, महच्चजुत्तं हवइ थुत्तं ॥ ५८ ॥ दारं ॥ ५२ ॥

अर्थः—(इरिउस्सग्ग के०) इरियावहिना काउस्सग्गनुं (पमाणं के०) प्रमाण (पणवीसुस्सास के०) पच्चीश श्वासोद्ध्वासनुं जाणवुं. एटले संप्रदायें “चंदेसु निम्मलयर” पर्यंत यावत् पच्चीश पदनुं काउस्सग्ग कराय ठे, अने (सेसेसु के०) शेष काउस्सग्ग जे देव वांदता स्तुति काउस्सग्ग ते (अठ के०) आठ श्वासोद्ध्वास प्रमाण जाणवो. केम के संप्रदायें एक नवकारनी संपदा आठ ठे माटें. ए काउस्सग्ग प्रमाणनुं एकवीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५६ यथा.

हवे श्रीवीतरागनु स्तवन केहवा प्रकारें कहेवुं ? तेनु बावीशमुं द्वार कहे ठे, (गंजीर के०) मेघनी पेरें गंजीर अने (महुरसइं के०) मधुर शब्द ठे जिहां अने वली (महच्चजुत्तं के०) महाअर्थयुक्त चक्ति, ज्ञान, वैराग्य अने आत्मानंदादि दशायुक्त एवुं श्रीवीतरागनुं (थुत्त के०) स्तुत एटले स्तवन (हवइ के०) होय. ए स्तवन जणवानुं बावीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५७ यथा ॥ ५८ ॥

हवे चैत्यवन्दन एक दिवसमां केटलीवार करुं ? तेनुं त्रेवीशमुं द्वार कहे ठे
पडिक्कमणे चेइय जिमण, चरिम पन्निक्कमण सुअण पडिबो
हे ॥ चिइवंदण इअ जइणो, सत्तउ वेला अहोरत्ते ॥ ५९ ॥

अर्थः—एक (पन्निक्कमणे के०) प्रजातने पन्निक्कमणे पञ्चकाण करतां
देव वांदवाने विषे विशाललोचन कही चैत्यवन्दन करे, बीजुं (चेइअ
के०) चैत्यगृहमां जगवंत आगळे चैत्यवन्दन करे, त्रीजुं (जिमण के०)
जमती वखत पञ्चकाण पारे, तेवारें चैत्यवन्दन करे, चोथुं (चरिम के०) ठेहे
लो जमीने उठ्या पढी एटलेआहार करी रह्या पढी दिवसचरिम पञ्चकाण
करतां चैत्यवन्दन करे, पांचमुं (पन्निक्कमण के०) संध्याने पन्निक्कमणे न
मोस्तु वर्द्धमानादि चैत्यवन्दन करे, ठहुं (सुअण के०) सूती वखतें शयन
संधारा पोरिसी जणावतां चैत्यवन्दन करे, सातमुं (पन्निबोहे के०) पा
ढली रात्रे जाग्या पढी कुसुमिण दुसुमिणकाउस्सग कख्या पढीकिरियानी
वेलायें चैत्यवन्दन करे, (इअ के०) ए कख्या जे (सत्तउवेला के०) सात
वखतना (चिइवंदण के०) चैत्यवन्दन करवां ते (अहोरत्ते के०) एक अ
होरात्रमध्ये (जइणो के०) यतिने होय ॥ ५९ ॥

हवे श्रावकने एक अहोरात्रमां केटलां चैत्यवन्दन होय ? ते कहे ठे.

पन्निक्कमिउ गिहिणोवि हु, सगवेला पंचवेला इअरस्स ॥

पूआसु ति संजासु अ, होइ ति वेला जहन्नेणं ॥ ६० ॥

अर्थः—एक प्रजाते अने बीजो सांजे ए बे वार (पन्निक्कमिउ के०)
पन्निक्कमणुं करता एवा (गिहिणोवि के०) गृहस्थने पण (हु के०) निश्चें
यतिनी पेरें (सगवेला के०) सात वार चैत्यवन्दन थाय. तथा जे एक वार
पडिक्कमणुं करता होय एवा गृहस्थने (पंचवेला के०) पांचवार चैत्यवन्दन
थाय, तेमां एक पोरिसि सांजलतां, एक क्रिया करतां अने त्रणवार दे
व वांदता मली पांच थाय. अने तेथी (इअरस्स के०) इतर एटले जे
पन्निक्कमणुं नथी करता एवा गृहस्थने तो प्रजात, सांज अने मध्यान्हें ए
(तिसंजासुअ के०) त्रण संध्यायें (पूआसु के०) पूजाने विषे (जहन्ने
णं के०) ए जघन्यथी पण गृहस्थने माटें (तिवेला के०) त्रणवार चै

त्यवंदना (होइ के०) होय. ए सात प्रकारना चैत्यवंदननुं त्रेवीशमुं द्वार पूर्ण अयुं. उत्तर बोल २०६४ थया ॥ ६० ॥

हवे ए पूर्वोक्त सर्व बोल जो आशातनानो परिहार करे, तो सफल थाय, माटे शोवीशमुं दश आशातनानुं द्वार कहे ठे.

तंबोल पाण ज्ञोयण, वाणह मेहुन्न सुअण निष्ठवणं ॥

मुत्तुच्चारं जूअं, वज्जे जिणनाह जगई ए ॥ ६१ ॥

अर्थः—प्रथम आशातना शब्दनो अर्थ करे ठे. जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनो आय एटले लाज तेनी शातना एटले खंमना करवी, तेने आशातना कहीयें ते जिनघरमां न करवी ते आशातना जघन्यथी दश प्रकारें ठे, तेनां नाम कहे ठे. प्रथम (तंबोल के०) तांबूल ते सोपारी, नागरव ह्वीना पान अने पंचसुगंधादिकनुं, खावुं, बीजी (पाण के०) पाणी पीवुं, त्रीजी (ज्ञोयण के०) जोजन करवुं, चोथी (उवाणह के०) उपानह एटले मोजनी पगरखादिक पहेरवां, पांचमी (मेहुन्न के०) मैथुन ते का मचेष्टा करवी, ठछी (सुअण के०) सुवुं ते शयन करवुं, सातमी (निष्ठवणं के०) शूंकवुं, श्लेष्म नाखवुं आठमी (मुत्त के०) मात्रा एटले लघु नीत करवी, नवमी (उच्चारं के०) उच्चार ते वनीनीतिनुं करवुं, दशमी (जूअं के०) जूवटे रमवुं, ए दश आशातना ते (जिणनाह के०) जिन नाथ एटले जगवानना देरासरनी (जगईए के०) जगतीनेविषे एटले देरासरनी कोटमीमांहे पेसतां ए दशवानां (वज्जे के०) वर्जवां ए जघन्यथी दश आशातना महोटी ठे, तेनां नाम कहां ॥ ६१ ॥

हवे उत्कृष्टथी चोराशी आशातना त्यजवी जोश्यें तेनां नाम इहां प्रसंगें लखीयें ठैयें. १ खेलश्लेष्म, २ द्यूतादिक्रीडा, ३ कलह, ४ धनुर्वेदादिक कला. ५ कोगला नाखवा, ६ तांबूल पूगीफल पत्रादि चक्षुण, ७ तांबूल खावाना कूचा, तथा उज्जर नाखवो, ८ गालो देवी; विरुद्ध बोलवुं, ९ लघुनीत वनीनीत करवी, वातनिर्गमनादि पवित्र करणादि, १० शरीर धोवन, ११ केश समारवा, १२ नख समारवा, १३ रुधिरादि नाखवा, १४ शेकेला धान्य प्रमुख खावां, १५ त्वचाचाठादिक नाखवां, १६ औषधादिकें करी पित्त वमन करे, १७ वमन करे, १८ दंतधावनादिकरे, १९ बीसा

मण करावे, १० बकरी, गज, अने अश्वादिकुं दमन बंधन करे, ११ दांत, १२ आंख, १३ नख, १४ गंरुस्थल, १५ नासिका, १६ कान, १७ मस्तकादिक, ते सर्वनो मेल ठांडे, १८ सूवे, १९ मंत्र चूतादि ग्रह तथा राजादि कार्यना आलोच विचार करे, २० वृद्ध पुरुषनो समुदाय तिहां आवी मले, २१ नामां लेखां करे, २२ धनना जाग प्रमुख मांहोमांहें वहेंचे, २३ पोतानुं द्रव्यजंकार करी तिहां थापे, २४ पग उपर पग चमावीने बेसे, २५ ठाणां थापे, २६ वस्त्र सुकवे, २७ दाल ठंडणीयादिक जगवे, २८ पा पक शालेवां करे, २९ वनीआदि देश कचर चीजनी प्रमुख सर्व शाक जाति जगवे, ३० राजादिकना जयथी देरासर मध्ये नासीने ठुपी रहे, ३१ शोकादिकें रुदन आक्रंद करे, ३२ स्त्री, जक्त, राज्य, देशादिकनी विकथा करे, ३३ शर, बाण, तथा बीजा पण अधिकरण शस्त्र घडे, ३४ गाय, वलद, प्रमुख थापे, ३५ टाढें पीड्यो अग्नि सेवे, ३६ अन्नादिकुं रांधवुं करे, ३७ नाणादिक पारखे, ३८ अविधियें निसिद्दी कव्या विना प्रवेश करे, ३९ उत्र, ४० उपानह, ४१ शस्त्र, ४२ चामर न मूके. एटले ए चार वानां साथें लइ प्रवेश करे, ४३ मननी एकाग्रता न करे, ४४ अज्यंग एटले शरीरें तैलादिक चोपडे, ४५ सचित्त पुष्पफलादिक न मूके, ४६ अजीव वस्तु जे हार मुद्रादिक वस्त्रादिक ते बाहेर मूकी कुशोजावंत थइ देरासरमां प्रवेश करे, ४७ जगवंत दीठे अंजलि न जोडे, ४८ एक शाटक उत्तरासंग न करे ४९ मुकुट मस्तकें धरे, ५० मैली पाघनी उपर वस्त्र बो कानी घोस पेच प्रमुख न ठोडे, ५१ कुसुमना सेहरा, ठोगां प्रमुख माथाथी न मूके, ५२ होड पारु, ५३ गेमीदडे रमत करे, ५४ प्राहुणादिकने जु हार करे, ५५ जांरु चेष्टा, गाल; काख पूठ वजावे, ५६ रेकार तुकारादि तिरस्कारनां वचन बोले, ५७ लेवा देवा आश्रयी धरणुं मांडे, ५८ रण संग्राम करे. ५९ वाल बूटा होय ते समा करे जूआ करे, माथुं खणे, ६० पलांठी पग बांधे, ६१ चांखनीयें चडे, ६२ पग पसारी बेसे, ६३ पुरु पुडी देवरावे, ६४ पगनो मेल जाटके, ६५ वस्त्रादिक जाटके, ६६ माकरु शुकादिक बीणे, तथा तेने त्यांज नाखे, ६७ मैथुनक्रीडा करे, ६८ जमण करे, ६९ व्यापार क्रयविक्रय करे, ७० वैडु करे, ७१ शय्या समारे, ७२ गुह्य लिंगादिक उघाडे, तथा समारे, ७३ बाहुयुद्ध करे तथा कुक्कादिकना

युद्ध करावे, ८४ वर्षाकालादिकने विषे प्रणालीथी पाणी संग्रहे अंधोल खान करे, तथा पाणी पीवाना जाजन मूके, ए उत्कृष्टथी चोराशी आशा तना जिन जुवनमां वर्जवी.

हवे मध्यम बहेंतालीश आशातना वर्जवी तेनां नाम कहे ठे. १ मूत्र, २ पुरीष, ३ पाणी, ४ उपानह, ५ शयन, ६ अशन, ७ स्त्रीप्रसंग, ८ तंबोल ए थुंकवुं, १० जूवटुं रसवुं, ११ जूवटादिकनुं जोवुं, १२ पलांठी वालवी, १३ पग पसारवा, १४ परस्पर विवाद, १५ परिहास, १६ मत्सर, १७ सिंहासन परिजोग, १८ केश शरीर विज्रूषा, १९ ठत्र, २० खड्ग, २१ मुकुट, २२ चामरनुं राखवुं २३ धरणुं करवुं, २४ हास्यादि विलास परि हास, २५ वितसाथें प्रसंग करवो, २६ मुखकोश न करवो, २७ मखिन शरीर राखे, २८ मखिन वस्त्र पहेरे, २९ अविधियें पूजा करे, ३० मननुं एकाग्रपणुं न करे, ३१ सचित्त द्रव्य बाहिर न मूकी आवे, ३२ उत्तरो संग न करे, ३३ अंजलि न करे, ३४ अनिष्ट, ३५ हीन, कुसुमादि पूजा पकरण राखे, ३६ अनादर करे, ३७ जिनेश्वरना प्रत्यनीकने वारे नही, ३८ चैत्यद्रव्य खाय, ३९ चैत्यद्रव्यनी उपेक्षा करे, ४० ठती सामर्थ्य पूजावंदनादिकें मंदता करे, ४१ देवद्रव्यादि जहक साथें व्यापार मित्राइ सगाइ करे, ४२ तेहवा वडेरांनी मुख्यता करे, तथा तेनी आझायें प्रवर्त्ते, ए बहेंतालीश मध्यम आशातना वर्जवी. एटवे ए चोवीशमुं आशातनानुं द्वार थयुं ॥ उत्तर बोल २०७४ पूर्ण थया ॥

हवे देव वांदवानो विधि कहे ठे.

इरि नमुक्कार नमुहुण, अरिहंत थुई लोग सब थुइ पुक्क ॥

थुइ सिंघा वेआ थुइ, नमुढ जावंति थय जयवी ॥ ६२ ॥

अर्थः—प्रथम (इरि के०) इरियावहि संपूर्ण पक्कमि पढी चैत्यवंदननो आदेश मागी (नमुक्कार के०) नमस्कार कही पढी (नमुहुण के०) नमु हुण कहे. पढी उजो थइ (अरिहंत के०) अरिहंत चेझ्याणं कही काउ स्सग करी एक तीर्थकरनी (थुई के०) स्तुति कहे. पढी (लोग के०) लोगस्स कहीयें पढी (सबथुइ के०) सबलोए अरिहंत चेझ्याणं कही करी सर्व तीर्थकरनी बीजी स्तुति कहियें, पढी (पुक्क

के०) पुरकरवरदी कही काउस्सग करी श्री सिद्धांतनी त्रीजी (शुद्ध के०) स्तुति कहेवी पढी (सिद्धा के०) सिद्धाणं बुद्धाणं (वेद्या के०) वेद्याव चगराणं इत्यादिक कही काउस्सग करी अधिष्ठायिक देवोनी चोथी (शुद्ध के०) स्तुति कही पढी नीचें बेसीने (नमुहु के०) नमुहुणं शंपूर्ण क हीने (जावंति के०) जावंति चेइआइं जावंत केवि साहु कही नमोर्हत सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुज्यः कही (थय के०) स्तवन कहीने, संपूर्ण (जयवी के०) जयवीयराय कहीयें. ए देव वांदवानो विधि कह्यो ॥ ६१ ॥

हवे यद्यपि कोइ प्राणी एटला बोल तथा एवो विधि न जाणतो होय तो पण आ कहेला आठ बोल तेमां होय तेने जक्तिवंत कहीयें. जेमाटे सं बोध प्रकरणमध्ये कहुं ठे ॥ जक्ति बहुमाणोवण, संजलण आसायणाइ परिहारो ॥ पणिणीय संगवज्जण, सइ सामढे तज्जुणणं ॥१॥ विहिजुंजण मस्स वण, मवही वायाण विहि पडिसेहो ॥ सिद्धाए इय अरुण, जुत्तो संपुण विहिजुत्तो ॥ २ ॥

ए वे गाथानो जावार्थ कहे ठे. एक जक्ति ते अंतरंग राग, बीजुं बहु मान ते बाह्य लोकोपचार विनयादि गुण. त्रीजो वर्णवाद यशोवादनुं बो लहुं. चोथो आशातनादिकनो परिहार, पांचमो तेमना प्रत्यनीकनी साथें संग वर्ज्जवो, ठठो ठती सामर्थ्यें विघ्ननुं टालहुं, सातमो आगलाने विधि मां जोरुहुं, आठमो अवर्णवाद न सांजलवापूर्वक अविधिनी निषेध क रवो अने विधिनी प्रतिसेवन करवो, एवा आठ गुण विशुद्धयुक्त ते सर्वो पाधि विशुद्ध संपूर्ण विधि युक्त कहीयें ॥ २ ॥

सबोवाहि विसुद्ध, एवं जो वंदए सया देवे ॥

देविंदविंद महिअं, परमपयं पावइ लहुसो ॥६३॥

अर्थः—एम (सबोवाहिविसुद्ध के०) सर्वोपाधि विशुद्ध जेम होय (एवं के०) एम एटले सर्व श्रीजिनधर्म संबंधिनी चिंता तेणे करी निर्दोष प्रकारें शुद्ध श्रद्धायें करी (जो के०) जे जव्य प्राणी (देवे के०) श्रीदे वाधिदेवने (सया के०) सदा सर्वदा (वंदए के०) वांदे ते जव्य प्राणी जवजयरूप पद जिहां नथी एवो (परमपयं के०) परमपद एटले मोक्ष रूप पद ते प्रत्यें (लहुसो के०) शीघ्र उतावलो (पावइ के०) पामे. ते

પરમ પદ કહેવું છે? તો કે (દેવિંદ કેળ) દેવના ઇંદ્ર તેમના (વિંદ કેળ) સમૂહ ઇંદ્રોને સમૂહને (મહિયં કેળ) અર્ચિતં ઇંદ્રોને પૂજ્યું એવું છે. એમાં ગ્રંથકર્તા શ્રીદેવેંદ્રસૂરિયે પોતાનું નામ પણ સૂચવ્યું છે એ શ્રીચૈત્યવંદન જ્ઞાપ્યનું વાર્ત્તિક સંદેપથી કહ્યું. અને વિસ્તારથી તો શ્રીઆવશ્યકનિર્યુક્તિ તથા પ્રવચનસારોદ્ધારની વૃત્ત્યાદિકથી જાણવું. ઇતિ શ્રેયઃ ॥ ઇતિ શ્રીદેવવંદનજ્ઞાપ્યં બાલાવબોધસહિતં સંપૂર્ણમ્ ॥ ૬૩ ॥

હવે એ શ્રીદેવાધિદેવને વિધિ વાંદવાના ફલના કહેવાવાલા તે શ્રીગુરુ છે માટે તેમને પણ જ્ઞાતિ વિનયે કરી વિધિ પૂર્વક વંદના કરવા થકી સકલ આગમનાં રહસ્ય પામીયે. એ શ્રીગુરુને વાંદવાનાં પણ ઘણાં ફલ આગમમાંહે કહ્યાં છે ॥ યદુક્તં ॥ વંદણણં જંતે જીવે કિં જણે, ગોયમા વંદણણં જીવે નીયાગોયં સ્વેદ, ઉચ્ચાગાયં શિવંધ, સાહગ્ગંચણં અપ-ક્લેહિયં આણાફલં નિવિત્તેદ દાહિણ જાવચ જણય ઇતિ ॥ તેણે પ્રસંગે આવ્યોજે ગુરુવંદનાધિકાર તે હવે કહે છે.

અથ

બાલાવબોધ સહિત શ્રીગુરુવંદન જ્ઞાપ્ય પ્રારંભ:

ગુરુવંદણ મહ તિવિહં, તં ફિટ્ટા બોમ બારસાવત્તં ॥

સિર નમણાશ્સુ પઠમં, પુણ સ્વમાસમણ હગિવીઞ્ઞં ॥૧॥

અર્થ:- (અહ કેળ) અથ શબ્દ તે મંગલાદિકારે છે, તથા પ્રથમ પ્રારંભને કારણે અથ શબ્દે કરી ચૈત્યવંદનજ્ઞાપ્ય કહ્યા પછી હવે ગુરુવંદન જ્ઞાપ્ય કહીયે છે. (તં કેળ) તે (ગુરુવંદણ કેળ) ગુરુવંદન (તિવિહં કેળ) ત્રણ પ્રકારે છે તેમાં પહેલું (ફિટ્ટા કેળ) ફેટા વંદન, બીજું (બોમ કેળ) થોજવંદન, ત્રીજું (બારસાવત્તં કેળ) દ્વાદશાવર્ત વંદન, તિહાં (સિરનમણા શ્સુ કેળ) મસ્તક નમાવવાદિકને વિષે આદિ શબ્દ થકી અંજલિકરણ તે હાથ જોરવાદિક જાણવા. તે (પઠમં કેળ) પહેલું ફેટા વંદન જાણવું. તથા (પુણસ્વમાસમણહગિ કેળ) પૂર્ણ પંચાંગ બે સ્વમાસ-મણા દેવે કરીને ઇંદ્રોને બે હાથ, બે ગોઠણ અને એક મસ્તક એ પાંચ અંગ નમાવવા રૂપ તે (બીયં કેળ) બીજું થોજવંદન જાણવું ॥ ૧ ॥

इहां शिष्य पूछे ठे के थोचवंदने तथा द्वादशावर्त वंदने प्रथम एक बार वांदीने फरी बीजी बार शे हेतुयें वांदीयें ठैयें? त्यां आचार्य उत्तर आपे ठे.

जह दूज रायाणं, नमिउं कज्जं निवेइउं पढा ॥

वीसज्जिउंवि वंदिअ, गढइ एमेव इउ डगं॥१॥

अर्थ:—(जहदूज के०) जेम इतपुरुष ठे ते (रायाणं के०) राजाने. (नमिउं के०) नमिने (कज्जंनिवेइउं के०) कार्य निवेदन करे वली (पढा के०) पाठो राजायें (वीसज्जिउंवि के०) विसज्यों थको पण (वंदिअ के०) वांदीने (गढइ के०) जाय (एमेव के०) एनी पेरे (इउ के०) इहां गुरुवंदनने विषे पण वंदननुं (डगं के०) छिक जाणुं ॥ १ ॥ अने द्वादशावर्त वंदने तो बेहु वांदणे मलीने आवश्यक आवर्त्तादि बोळ नीप जे ठे, ते माटे बेहु वांदणानी जोमीयें एकज वंदन कहेवाय ठे ॥

हवे वांदणां देवानुं कारण शुं ? ते कहे ठे.

आयरस्सउ मूलं विणउं सो गुणवउं अ पडिवत्ती ॥

सा य विहि वंदणाउं, विही इमो बारसावत्ते ॥ ३ ॥

अर्थ:—जे माटे श्रीसर्वज्ञप्रणीत जे (आयरस्स के०) आचार तेनो (उ के०) वली (मूलं के०) मूल जे ठे, ते (विणउं के०) विनय ठे (सोके०) ते विनय केवी रीतें होय ? ते कहे ठे. (गुणवउं के०) गुणवंत गुरुनी (अ के०) वली (पडिवत्ती के०) प्रतिपत्ति एटले सेवा करवी जाणवी (सा के०) ते जक्ति (च के०) वली (विहिवंदणाउं के०) विधियें करीने वांदवाथकि थाय ते (विही के०) विधि (इमो के०) आआगल (बारसावत्ते के०) द्वादशावर्त वंदनने विषे कहेसे ॥ ३ ॥

हवे ए त्रीजुं द्वादशावर्त वंदन केम होय ? ते कहे ठे.

तइयं तु ठंदण डगे, तढ मिहो आइमं सयल संघे ॥

बीयं तु दंसणीण य, पयठिआणं च तइयं तु ॥ ४ ॥

अर्थ:—(तइयं के०) त्रीजुं द्वादशावर्त वंदन ते (तु के०) वली (ठंदण डगे के०) बे वांदणां देवे करीने होय, एटले बे वांदणां देवे करी थाय, इहां ठंदण शब्द वंदनवाचक जाणवो. (तढ के०) ते पूर्वोक्त त्रण वांदणां

मां (आश्मं के०) आदिम एटले पहेलुं फेटावंदन जे ठे ते साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविकारूप चतुर्विध (सयलसंधे के०) समस्तश्रीसंघें मल्ली (मिहो के०) मिथो एटले मांहोमांहे परस्पर तेवा तेवा अवसरने विषे करवुं होय त्यारें थाय, अने (बीयं के०) बीजुं जे शोचवंदन ठे, ते (तु के०) निश्चें वल्ली सुसाधु एवा (दंसणीण के०) दर्शनीयनेज अर्थें होय, एटले एक गह्वगत, बीजो अनुयोगी, त्रीजो अनियतवासी, चोथो गुरुसेवी, पांचमो आयुक्त जे संयममार्गमां सावधान एवा गुणवंत यतिने ए वांदणुं देवाय, तथा (य के०) चकारथी, तथा विधिविशिष्ट कार्यने विषे लिंगमात्रधारी पण जो सम्यक्त्वदर्शनवंत होय, तो ते पण शोचवंदने वंदनीय होय. तथा (तइयं के०) त्रीजुं द्वादशावर्त्त वंदन जे ठे ते (तु के०) वल्ली आचार्य, उपाध्याय, गुणवंत गीतार्थादिक एवा (पयडिआणं के०) पदप्रतिष्ठित जे होय तेमने (च के०) निश्चें होय ॥ ४ ॥

हवे ए वांदणां पांच नाम ठे, ते कहे ठे.

वंदण चिइ किइ कम्मं, पुआकम्मं च विणयकम्मं च ॥

कायवं कस्स व के, ए वावि काहेव कइ खुत्तो ॥ ५ ॥

अर्थः—एक (वंदण के०) वंदन कर्म अने अजिवादन स्तुतिरूप, अर्द्धावन तकाय करवी, ते शरीर मस्तकादिकें अवनत तथा कर्मथकी जलां कर्म बंधाय एटला माटें बीजुं (चिइ के०) चितिकर्म, त्रीजुं (किइकम्मं के०) कृतिकर्म वांदणुं, (च के०) वल्ली जलां मन, वचन अने कायानी चेष्टानुं जे कर्म करवुं, ते माटें चोथुं (पूआकम्मं के०) पूजाकर्म कहियें, तथा विनयनुं करवुं तेमाटें पांचमुं (विणयकम्मं के०) विनयकर्म कहियें, ए पांच प्रकारें वंदन (च के०) वल्ली (कायवं के०) करवुं एटले पांच प्रकारें वांदणां देवां ते (कस्स के०) केने अर्थें देवां? (व के०) वल्ली (केणवावि के०) केहने वादणां देवां? अपि शब्द निश्चयार्थमां ठे. (काहेव के०) केवारें वांदणां देवां? (कइखुत्तो के०) केटल्ली बार वांदणां आपीयें? ॥ ५ ॥

कइउणायं कइसिरं, कइहि व आवस्सएहिं परिसुद्धं ॥

कइदोसविप्पमुक्कं, किइकम्मं कीस किरइवा ॥ ६ ॥

अर्थः—वांदणाने विषे (कइउणायं के०) केटला अवनत करवा, (क

इसिरं के०) केटली वार मस्तक नमामुं, (कइहि के०) केटला (व के०) वली (आवस्सएहिं के०) आवश्यकें करीने (परिसुद्धं के०) प रिशुद्ध थको तथा (कइदोसविप्पमुद्धं के०) केटला दोषें करी विप्रमुक्त एटले रहित थके (कीस के०) किशामाटें (किरई के०) करी (किइक म्मं के०) कृतिकर्म वांदणां दिजें? वा शब्द पुनर्वाचक ठे ॥ ६ ॥ ए पां चमी अने ठही बे गाथा आवश्यक निर्युक्तिमां कही ठे ते इहां कही ॥

हवे त्रण गाथायें करी वंदनानां बावीश द्वार कहे ठे.

मूलदार गाहा ॥ पण नाम पणाहरणा, अजुग्गपण जुग्गप
ण चउअदाया ॥ चउदाय पणनिसेहा, चउअणिसेहठ कार
णया ॥ ७ ॥ आवस्सय मुहणंतय, तणुपेह पणिस दोस ब
तीसा ॥ ८ ॥ गुण गुरु ठवण डग्गह, डव्वीसकर गुरु पणीसा
॥ ९ ॥ पय अमवन्न ठाणा, ठ गुरु वयणा, आसायण ति
तीसं ॥ डविहि डवीसदारेहिं, चउसया बाणउइछाणा ॥ १० ॥

अर्थः—(मूलदारगाहा के०) मूलद्वारनी गाथाउं जाणवी. पहेलुं वांदणां
नां (पणनाम के०) पांच नाम कहेसे, बीजुं वांदणां (पणाहरणा के०)
पांच आहरण एटले वांदणां पांच उदाहरण दृष्टांत द्रव्य अने जावथी
कहेसे,; बीजुं वांदणां देवाने (अजुग्गपण के०) अयोग्य एवा पांच पास
डादिक कहेसे, चोथुं वांदणां देवाने (जुग्गपणके०) योग्य एवा आचार्या
दिक पांच कहेसे, पांचमुं जेनी पासें वांदणां न देवरावीयें एवा (चउअ
दाया के०) चार जण वांदणां अदाता कहेसे, ठहुं जेनी पासें वांद
णां देवरावीयें एवा (चउदाय के०) चार वांदणां दातार कहेसे, सा
तमु (पणनिसेहा के०) पांच स्थानकें वांदणानो निषेध करवो एटले वांद
णां न देवां ते कहेसे, आठमुं (चउअणिसेह के०) चार स्थानकें वांदणां
नो अनिषेध करवो एटले चार स्थानकें वांदणां देवां ते कहेसे, नवमुं
वांदणां देवानां (अछकारणया के०) आठ कारण कहेसे ॥ ७ ॥

दशमुं वांदणाने विषे (आवस्सय के०) आवश्यक साचववां, अग्यारमुं
(मुहणंतय के०) मुखनंतक एटले मुहपत्तिनी पन्निहणा करवी, बारमुं
(तणुपेह के०) शरीरनी पन्निहणा करवी, ए त्रणे वानां (पणिस के०)

પચ્ચીશ પચ્ચીશ કરવાં તે કહેશે, પણિસ શબ્દ સર્વને જોખવો. તેરમું વાદણાં દેતાં (દોસબત્તીસા કે૦) બત્રીશ દોષ ટાલવા તે કહેશે, ચૌદમું વાંદણાં દેતાં (ઢગુણ કે૦) ઢ ગુણ ડપજે તે કહેશે, પન્નરમું વાંદણાં દેવામાં સાક્ષાત્ ગુરુ ન હોય તેવારેં સજ્ઞાવ અને અસજ્ઞાવ રૂપ (ગુરુઠવણ કે૦) ગુરુની સ્થાપના કરવી તે કહેશે, શોલમું વાંદણાં દેતાં (ડુગ્ગહ કે૦) બે અવગ્રહ સાચવવા, તે કહેશે, સત્તરમું વાંદણાના સૂત્રને વિષે (ડુઢવીસસ્કર કે૦) બશેં ને ઢવીશ અક્ષર ઠે, તેમ (ગુરુપણીસા કે૦) ગુરુ અક્ષર પચ્ચીશ ઠે તે કહેશે ૮

અઢારમું વાદણાનાં સૂત્રાંને વિષે (પયઅરુવન્ન કે૦) પદ અઠાવન ઠે તે કહેશે, ડંગણીશમું વાંદણાં દેતાં શિષ્યને પ્રશ્ન પૂઠવાલક્ષણ વીશામાનાં (ઢંગણા કે૦) ઢ સ્થાનક ઠે તે કહેશે, વીશમું વાંદણાં દેતાં પ્રશ્નોત્તર રૂપ (ઢગુરુવયણા કે૦) ઢ ગુરુનાં વચન ઠે, તે કહેશે, ઇકવીશમું વાંદણાં દેતાં ગુરુની (આસાયણતિત્તીસં કે૦) તેત્રીશ આશાતના ન કરવી તેનાં નામ કહેશે, બાવીશમું વાંદણાને વિષે (ડુવિહિ કે૦) બે પ્રકારનો વિધિ કહેશે. એમ વાંદણાના (ડુવીસદારેહિં કે૦) બાવીશદ્ધારેં કરીને સર્વ મલી (ચડસયાબાણડઙ્ઠાણા કે૦) ચારશેંને બાણું સ્થાનક થાય ॥ ૯ ॥

અંક	મૂલદ્ધારનાં નામ.	ઉત્તર ખેદ	શર વાલો	અંક	મૂલદ્ધારનાં નામ.	ઉત્તર ખેદ.	શર વાલો.
૧	વંદનનામ,	૫	૫	૧૨	શરીરપન્થિલેહ્ણ.	૨૫	૧૨૦
૨	દૃષ્ટાંત.	૫	૧૦	૧૩	વાંદણાંના દોષ.	૩૨	૧૫૨
૩	વાંદવાનેઅયોગ્ય.	૫	૧૫	૧૪	વાંદણાંના ગુણ.	૬	૧૫૮
૪	વાંદવાનેયોગ્ય	૫	૨૦	૧૫	ગુરુ સ્થાપના.	૧	૧૫૯
૫	વાંદણાંના અદાતા.	૪	૨૪	૧૬	અવગ્રહ.	૨	૧૬૧
૬	વાંદણાંના દાતા.	૪	૨૮	૧૭	અક્ષરની સંખ્યા.	૨૨૬	૩૮૭
૭	નિષેધનાં સ્થાનક.	૫	૩૩	૧૮	પદની સંખ્યા.	૫૮	૪૪૫
૮	અનિષેધનાંસ્થાનક.	૪	૩૭	૧૯	સ્થાનક.	૬	૪૫૧
૯	વાંદણાંનાં કારણ.	૮	૪૫	૨૦	વાંદણાંમાંગુરુવચન.	૬	૪૫૭
૧૦	આવશ્યક.	૨૫	૭૦	૨૧	ગુરુની આશાતના.	૩૩	૪૯૦
૧૧	મુહપત્તિપન્થિલેહ્ણ.	૨૫	૯૫	૨૨	વિધિ.	૨	૪૯૨

हवे पूर्वोक्त बावीश द्वारमां पहेळुं पांच नामनुं द्वार कहे ठे.

पडिदार गाहा ॥ वंदणयं चिश्कम्मं, किश्कम्मं विणयकम्म पुअ
कम्मं ॥ गुरु वंदण पण नामा, दवे जावे ड्होहेण ॥१०॥ दारं ॥१॥

अर्थः—(पडिदारगाहा के०) प्रतिद्वारनी गाथा कहे ठे. प्रथम (वंदणयं के०) वंदनकर्म ते अजिवादन स्तुति रूप जाणवुं. बीजुं (चिश्कम्मं के०) चितिकर्म ते रजोहरणादि उपकरण विधि सहितपणे कुशलकर्मनुं करवुं जाणवुं. त्रीजुं (किश्कम्मं के०) कृतिकर्म ते शरीर मस्तकादिकें अवनमन करवुं. चोथुं (पुअकम्मं के०) पूजाकर्म ते प्रशस्त मन, वचन अने काय चेष्टा रूप जाणवुं. पांचमुं (विणयकम्म के०) विनयकर्म ते पूर्वोक्त चार प्रकारें विशेष उद्यमपणुं जाणवुं. ए (गुरुवंदण के०) गुरु वांदणां (पणनामा के०) पांच नाम ते वंदनानां पर्याय जाणवा. ए (दवेजावे के०) एक द्रव्यथकी वांदणां अने बीजां जावथकी वांदणां एम (ड्होहे के०) वे प्रकारें (उहेण के०) उधेन एटले सामान्यप्रकारें जाणवां ॥१०॥

हवे पांच दृष्टांतोनुं बीजुं द्वार कहे ठे.

सीयलय खुडुए वीर, कन्ह सेवग डु पालए संवे ॥

पंचेए दिठंता, किश्कम्मे दव जावेहिं ॥११॥ दारं ॥१॥

अर्थः—प्रथम वंदन कर्मउपर द्रव्यवंदन अने जाववंदन आश्रयी (सीयलय के०) शीतलाचार्यनो दृष्टांत, बीजा चितिकर्म उपर (खुडुए के०) खुड्काचार्यनो दृष्टांत जाणवो. त्रीजा कृतिकर्म उपर (वीरकन्ह के०) वीरा शालवीनो अने कृष्ण महाराजनो दृष्टांत जाणवो. चोथा पूजाकर्म उपर (सेवग डु के०) राजाना वे सेवकोनो दृष्टांत जाणवो. पांचमा विनयकर्म उपर (पालए संवे के०) श्रीकृष्णमहाराजना पुत्र पालक अने साम्बनो दृष्टांत जाणवो (ए के०) ए (पंचे के०) पांच (दिठंता के०) दृष्टांत ते (किश्कम्मे के०) कृतिकर्म एटले वांदणाने विषे (दवजावेहिं के०) द्रव्य जावें करीने जाणवा ॥११॥ हवे ए पांचे दृष्टांतोनी कथा कहे ठे.

हड्डिणाउर नयरना वज्रसिंह राजानी सौजाग्यमंजरी राणीने शीतलना मा पुत्र हतो, अने शृंगारमंजरी नामे पुत्री हती. कंचनपुर नगरें विक्र

मसेन राजाने परणावी, अनुक्रमें शीतलपुत्र राजा थयो, तेणें धर्मघोष सूरि पासेंथी दीक्षा लीधी, पठी विज्ञात सिद्धांत गीतार्थ थइ, आचार्यपद पाम्या. हवे तेनी जगिनीनें चार पुत्र सकलकलामां निपुण थया जाणी तेमनी माता निरंतर पोताना पुत्र आगल जाइनी प्रशंसा करे अने क हे के धन्य कृतपुण्य पृथिवीमांहे एक तमारो मातुल ठे, के जेणें राज चार ठांकी दीक्षा लीधी? एवी प्रशंसा सांजली ते चारे पुत्र संवेग पणुं पाम्या. पठी स्थविरपासें दीक्षा लइ बहुश्रुत थइ गुरुने पूढी पोताना मा मा शीतलाचार्यने एक पुरें आव्या सांजली तेने वांदवाने अर्थें गया. तिहां जातां विकाल वेलायें गाम बाहेर एक देवलमां रह्यां. मांहे पेसतां एक श्रावकने जणाव्युं के अमारा मातुलने कहेजो जे जाणेज साधु आव्या ठे. हवे ते चारे जाणेजने रातें शुजध्यानथी केवलज्ञान उपज्युं. प्रजातें ते मनुं अनागमन जाणी मातुल आव्या, तेहने अनादर करता जाणी कषाय दंडकमां आवते दंरुक थापी इरिया पथिका प्रतिक्रमी ड्रव्यथी वंदनक की धुं, तेवारें ते बोल्या अहो ड्रव्यवंदने कषाय कंरुक वधते वांढ्या, परंतु जा ववंदने कषायोपशान्तियें वांदो, ते सांजली मामोजी बोल्या तमें केम जा एयुं? तेवारें जाणेज बोल्या के अमें अप्रतिपाती ज्ञानें करी जाण्युं. ते सांजली मामोजी मनमां विचारवा लाग्या के अहो में केवलीनी आशातना करी, एम विचारी कषायस्थानकथी निवर्त्या अने ते चारे केवलीने वांदवा लाग्या, अनुक्रमें चोथा केवलीने वांदतां मामाने पण केवलज्ञान उपनुं. ए शी तलाचार्यने प्रथम ड्रव्यवंदन पठी जाववंदनकर्म थयुं. ए प्रथम उदाहरण ॥

हवे बीजा चितिकर्म उपर कुल्लकनो दृष्टांत कहे ठे. जेम एक कुल्लक जला लक्षणवालानें, आचार्यें अंत समयें पोताने पदें स्थाप्यो, गीतार्थ साधु पासें जणे, ते पण विशेषथी जक्ति साचवे. एकदा समयें मोहनीय कर्मना उदयथी जग्नपरिणामी थयो; पठी साधु जिद्दायें गये थके बाहेर जूमिनेविषे निकल्यो पठी एक वनने विषे एक दिशें जातां थकां, तिलक, अशोक चंपकादि विविधवृक्ष तिहां हता तेम ठतां एक शमी एटले खी-जमीनो वृक्ष तेनुं कोश्क पूजन करतो हतो ते देखी पूजक प्रत्यें पूज्युं, के तमे ए कंटक वृक्षनें केम पूजो ठो? तेणे कळुं के अमारा वफिलोयें पूवें ए वृक्षने पूज्युं ठे माटें अमें पण पूजीये ठैयें. ते वचन सांजलीने कुल्लकें.

विचाखुं जे आ शमी एटले जांखरांना वृद्ध सरिखो हुं हुं; तेने उत्तम वृद्ध समान गुणवंत लोक पूजे ठे. अने महारामां श्रमणपणुं नथी; मात्र रजोहरणादि चितिकर्मगुणे करी मुक्तने पूजे ठे, एम विचारी, पाढो आवी-साधुनी, पासें आलोयणा लई, उजमाल थयो एम एने पूर्वे द्रव्य चिति, कर्म हतुं, पढी जावचितिकर्म उत्पन्न थयुं. ए बीजुं उदाहरण जाणवुं.

हवे त्रीजा कृतिकर्म उपर वीरा शालवी अने श्रीकृष्णतुं उदाहरण कहे ठे. श्रीनेमिनाथ जगवान् द्वारिकायें समोसख्या तेवारें श्रीकृष्ण सर्वसाधुउने द्वादशवर्त वांदणे वांछा, एने जावकृतिकर्म कहीये, अने श्रीकृष्णने रूनु मनाववानें अर्थें वीरा शालवीयें पण वांछा एने द्रव्यकृतिकर्म कहीयें. एना संबंघनो विस्तार आवश्यकवृत्तिथी जाणवो. ए बीजुं उदाहरण जाणवुं.

हवे चोथा पूजाकर्म उपर बे सेवकनो दृष्टांत कहे ठे. जेम एक राजा ना बे सेवक हता ते गामनी सीमा निमित्तें विवाद करता राजपंथें जातां हता, मार्गमां साधु देखीने प्रशस्त मन, वचन अने कायायें करी एकें क खुं के “साधौ दृष्टे ध्रुवा सिद्धि.” एटले साधु दिठे ठते निश्चयें कार्यसिद्धि थाय, एमां संशय नथी, एम कही एकाग्र चित्तें साधुने वांछा. अने बीजे सेव कें उलटी हांसी रूपें व्यवहार मात्रें तेने अवनमन कखुं. पढी राजद्वारें गये थके पहेला सेवकनो जय थयो, अने बीजानो पराजय थयो एम एकनें द्रव्यथी पूजाकर्म अने बीजानें जावथी पूजाकर्म थयुं; ए चोथुं उदाहरण.

हवे पांचमा विनयकर्मने विषे पालक अजव्य अने सांबनो दृष्टांत कहे ठे. श्रीनेमिनाथ जगवान् द्वारिका नगरीयें समोसख्या, तेवारें श्रीकृष्ण वोढ्या के जे श्रीनेमीश्वर जगवानमें सर्वथी पहेलुं जई वंदन करशे, तेने महारो पट् तुरंगमविशेष आपीश, ते सांजली तुरंगमने लोचें प्रथम रात्रि ठतां पण पालकें आवीने वांछा, ते द्रव्यथकी वंदन जाणवुं. अने त्यां सां व कुमारें जावथकी वांछा ठे, ते जाववंदन जाणवुं. ए पांचमुं उदाहरण कखुं. ए पांच दृष्टांतनुं बीजुं द्वार थयुं, उत्तर बोल दश थया ॥ ११ ॥

हवे पासढादिक पांच अवंदनीयनुं बीजुं द्वार कहे ठे.

पासढो उस्सन्नो, कुसील संसत्तउ अहाबंदो ॥ डग डग
ति डगणोग विहा, अवंदणिजा जिण मयंमि॥१॥दारा॥३॥

अर्थः—जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी पासें रहे ते प्रथम (पासन्नो के०) पासन्नो जाणवो तथा जे साधु सामाचारीने विषे प्रमाद करे ते बीजो (उस्सन्नो के०) उस्सन्नो जाणवो. तथा जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी विराधना करे ते त्रीजो (कुशील के०) कुशीलीयो जाणवो. तथा जे वैरागी मळे तो तेनी साथें पोतें पण वैरागी जेवो बनी बेसे अने जो अनाचारी मळे तो तेनी साथें पोतें पण अनाचारी बनी बेसे, ते चोथो (संसत्तउ के०) संसत्त जाणवो तथा जे श्रीतीर्थकरनी आझा विना पोतानी इढायें प्रवर्त्तें, पोतानी इढायें प्ररूपणा करे, ते पांचमो (अहाठंदो के०) यथाठंदो जाणवो. ए पोताने ठंदे प्रवर्त्तें माटे एने ठंदो कहीयें. तिहां एक देशथी बीजो सर्वथी मली (दुग के०) बे जेद पासन्नाना, तथा एक देशथी बीजो सर्वथी मली (रुग के०) बे जेद उस्सन्नना, तथा ज्ञानकुशील, दर्शनकुशील अने चारित्रकुशील मली (ति के०) त्रण जेद कुशीलीयाना, तथा संक्लिष्ट चित्त अने असंक्लिष्ट चित्त मली (दुग के०) बे जेद संसक्तना, तथा (अणोगविहा के०) अनेक प्रकार, ठंदाना जाणवा, एटले यथाठंदा अनेक जेदना थाय ठे ए पासन्नादिक पांच जे कहा ते (जिणमयंसि के०) श्रीजिनमतने विषे (अवंदणिज्जा के०) अवंदनीय जाणवा ॥ १२ ॥

हवे ए पांचेनुं कांश्क विशेष स्वरूप लखीयें ठैयें. तिहां मिथ्यात्वादि कं बंध हेतुरूप पास तेने विषे जे रहे, तेने पासन्नो कहीयें. अथवा ज्ञानादिकने पोतानी पासें करी मिथ्यात्वादिक पासमां रहे एटले ज्ञानादिकने पासें राखे पण सेवे नही, अथवा पासनी परें पोतानुं पासुं मलिन राखे तें पासन्नो कहीयें. तेना बे जेद ठेः—एक देशपासन्नो अने बीजो सर्वपासन्नो. तेमां जे कारणविना शय्यांतर पिंरु, अज्याहृत एटले साहामो आण्यो पिंरु, राज्यपिंरु, नित्यपिंड अने अग्रपिंरुादिक जुंजे. तथा गाम, देश, कुल आवकनी ममता मांडे, जेम के “आ महारा वासित जाव्या ठे” ते कुलादिकनी निश्रायें विचरे, तथा गुर्वादिकने जे विशेष जक्तियोग्य रहस्यज्ञूत थापना कुल ठे, ते कुलमांडे निष्कारणे प्रवेश करे, तथा “नित्यप्रत्यें समने एटलुं देइशुं तमें नित्य आवजो” एवी रीतनी जे निमंत्रणा करे तेनी पासें ते पिंरु लीये तेने नित्य पिंरु कहीये. तथा जाजनमांहेथी वापस्या विना उदन जक्तादिकनी शिखा उपरितन जाग लहण लीये, ते

ने अग्रपिंक कहियें. केटलाएक एम कहे ठे के कारण विना प्रधान सरस आहार लीये तेने अग्रपिंक कहियें. तथा बहेंतालीश दोष आहारना न राखे, वारं वार आहार लीये तथा जमणवार, विवाह अने प्राहुणामां शि खंरि जोतो फरे, आहारनी लालचें मुखें कहे. तिहां निमित्त दोष न होय, सूजतो होय ते माटे. तथा सूर्य आथमता जगताथी मांकी जमे, मांक लीये आहार न करे, सन्निधि राखे, पोतानी निश्रायें औषधादिक अलगुं गृहस्थने घरे मूकावे, द्रव्यादिक सहित विचरे, तथा ज्ञानद्रव्यादिक मिषें करी स्वनिश्रायें ज्ञानादि जंकारनां नाम लेई, पुस्तकादि संग्रहे, द्रव्यादि सहित विचरे, मुखें कहे अमें निर्ग्रथ ठैयें पूर्व साधु समान गर्व राखे. इत्यादिक अनेक प्रकारें साधु लक्षणथी विपरीत होय ते देश पासबो जाणवो.

तथा जे सर्वथा ज्ञान, दर्शन अने चारीत्रथी अलगो रहे, केवल लिं गधारी, वेषविंबक, गृहस्थाचार धारी होय, ते सर्वथी पासबो जाणवो.

बीजो जे क्रियामार्गने विषे शिथिलता करे, अथवा खेद पामे तेने उ स्सन्नो कहियें; तेना बे जेद ठे. एक देशथी अवसन्नो अने बीजो सर्वथी अवसन्नो. तिहां जे आवश्यक, प्रतिक्रमण, देववन्दनादि, सज्जाय ते पठन पाठ नादि, पढिलेहण, मुखवस्त्रिका, वस्त्रपात्रादि, जिह्वा ते गोचरी कालादि, ध्यान ते धर्मध्यानादि, अजक्तार्थ ते तप नियम अजिग्रहादि, आगमन ते बाहेरथी उपाश्रयमां प्रवेशलक्षण, निसिहिया ते पग पूंजवादि निर्गमन ते प्रयोजनविना उपाश्रयथी बाहेर निकलवा लक्षण, स्थान ते कायोत्सर्गादि, निषीदन ते बेसतुं, तुयछण ते त्वग्वर्तन एटले शयन इत्यादिक, दश विध चक्रवाल साधु समाचारी, तथा उंघ पद विजाग सामाचारी प्रमुख विधि संयुक्त न करे, अथवा उंठी अधिकी करे अथवा कषाय करुंक सहित करे, अथवा राजवेठनी परें करे जय मानीने करे तथा गुर्वादिकना वचन सांजले, डुमणो थइने वचन खंरुन करे, आक्रोश करे, इत्यादिक लक्षणें करी देश अवसन्नो जाणवो.

अने सर्वथकी अवसन्नो तो चोमासा विना शेषकालें पाट, बाजोठ, निष्कारण संथारे, सेवे, स्थापना पिंक जमे. संथारो पाथखो राखे, प्राज्ञ-तिकादि दोष जमे. इत्यादिक लक्षणें सर्व अवसन्नो जाणवो.

त्रीजो जेनुं कुत्सित, निंदनीय मातुं शील एटले आचार होय, तेने कु

શીલ કહીયેં. તેના ત્રણ ખેદ છે. જ્ઞાનકુશીલ, દર્શનકુશીલ અને ચારિત્રકુશીલ, તિહાં જ્ઞાનકુશીલ તે અકાલ, અવિનય, અબહુમાન, ગુરુનિન્હવતા, યોગ ઉપધાન હીન સૂત્ર, અર્થ અને તદુચય હીન, ઇત્યાદિક આશાતનાયુક્ત થકો જ્ઞાન ત્રણે તથા આજીવિકાહેતેં પઠન પાઠન સંજલાવવું, લખવું, લખાવવું, ઝંમાર કરાવવા, નંદી સમારચનાદિ સ્વાર્થના ઉપદેશ દેવા, તથા આજીવિકા હેતેં ધર્મકથા કહે, ત્રણે, ઘરઘર ધર્મ સંજલાવવાં જાય, પોતાના થવાને હેતેં સ્ત્રીબાલકાદિકને ત્રણાવે, અનેરા જ્ઞાનના ઝંડાર ઝલવે જ્ઞાનને ઝલવે, લખવાં, લખાવવાં, ક્રયવિક્રય પુસ્તકાદિકોનો કરે, કરાવે, ઇત્યાદિક લક્ષણેં જ્ઞાનકુશીલ જાણવો.

બીજો દર્શનકુશીલ તે શંકા કાંદ્યા વિચિકિત્સા વ્યાપન્ન, દર્શનનિન્હવ, અઘાઠંદા, કુશીલિયા વેષવિરંબનાદિક સાથેં પરિચય કરે, ઇટલે તેની સાથેં આલાપ સંલાપ પઠનાદિક કરે, તે દર્શનકુશીલ જાણવો.

ત્રીજો ચારિત્રકુશીલ તે જ્યોતિષ, નિમિત્ત, અદ્ધરકર્મ, યંત્ર, મંત્ર, જૂત કર્મ, બલિપિંડુ, ઝલ્લોળી, દાનાદિ, સૌજાગ્ય દૌર્જાગ્યકારી, જમી, મૂલી, વીધારોહણાદિક, પાદલેપ, આંખ અંજન, ચૂર્ણ, સ્વપ્નવિદ્યા, ચિપુટીદાન પ્રમુખ, અતીત અનાગત વર્તમાન નિમિત્તકથન, પોતાની જાતિ કુલ વિજ્ઞાનાદિક સ્વાર્થકાર્યેં પ્રકાશ કરે, નચ, કેશ, શરીર, શોષા કરે, વસ્ત્ર પાત્ર દંડાદિક બહુમૂલ્યવાલા સુંદર સુકોમલની વાંઝા કરે, શિષ્યાદિક પરિગ્રહની વિશેષ તીવ્રતા ધરે, નિષ્કારણ અપવાદ પદ સદૂષણ માર્ગે પ્રકાશે, તથા સેવે, ઇત્યાદિક લક્ષણેં ચારિત્રકુશીલ જાણવો.

ચોથો સંસક્ત, તે પાસઘા અથવા સંવિજ્ઞાદિક જન જેવાની સાથેં મલ્લે ત્યાં તેવો થઈ પ્રવર્તે, અથવા મૂલોત્તર ગુણ દોષ સર્વેં એકઠા પ્રવર્ત્તાવે, જેમ ગાયત્રી આગલ સુંકલો મૂક્યો હોય તેમાં સરસ, નીરસ, કપાશિયા, સ્કોલ, ઘૃત, ડુગ્ધાદિક એકતું મેલ્યું હોય તો તે સર્વને એકઠાંજ સ્વાઈ જાય પણ તેનું વિવેચન ન કરે. તેમ જ પણ ગુણ અને દોષ સર્વને એકઠા પ્રવર્ત્તાવી દેખાડે તેને સંસક્તો કહીયેં, તે એક સંક્લિષ્ટચિત્ત સંસક્તો અને બીજો અસંક્લિષ્ટચિત્તસંસક્તો એવા બે ખેદેં જાણવો.

તિહાં જે પ્રાણાતિપાતાદિક પાંચ આશ્રવનો સેવનાર, ક્લિગારવ, રસ ગારવ અને શાતાગારવ જ ત્રણ ગારવેં કરી સહિત, સ્ત્રીશૃદ્ધાદિક સેવનને

विषे प्रसक्त, अप्रध्यानशील, परगुणमत्सरी, इत्यादि गुण युक्त ते संक्लिष्ट चित्तसंसक्तो जाणवो. तथा पोताना आत्माने जेवारें जेवो प्रसंग मळे ते वारें तेवो थाय एटले प्रियधर्मी साधु मळे तेवारें साधुना आचार पाळे अने अप्रियधर्मी पासढो मळे तेवारें तेवो थाय लिंबूना पाणीनी पेरें त झुप थड जाय ते असंक्लिष्टचित्तसंसक्तो जाणवो. इति ॥

पांचमो यथाहंदो ते यथा रुचियें प्रवर्त्ते, यथा तथा लवे, उत्सूत्र जावे, पोताना स्वार्थना उपदेश आपे, स्वमति विकल्पित करे, परजातिने विषे प्रवर्त्ते, पारकी तांत करे, उपकारी धर्माचार्यादिकनी हेळना करे, आचार्य उपाध्यायना अवर्णवाद बोळे, जेनाथी ज्ञानादिक पामे तेवा बहुश्रुतनी निंदा करे, गारव प्रतिबंधि होय, कारणविना विगय खाय, इत्यादिक अनेक जेदें यथाहंदो जाणवो. ए पांचेनां विशेष लक्षण श्रीप्रवचनसारो ऋारवृत्ति तथा आवश्यकवृत्ति तथा उपदेशमालावृत्ति प्रमुख ग्रंथोथी जा णवा. ए पांचेने अवंदनीय जाणवा. एमने वांदवाथी कर्मनिर्जरा न थाय, केवल क्लेश अने कर्मबंध उपजे तथापि ए कहेलां लक्षणवालो जो ज्ञान, दर्शन अने चारित्रना सहाय कारणे सेव्यो होय तो वंदनीय जाण वो. जे माटे श्रीआगममांहे कळुं ते के पासढादिक चारित्रना असंजवी होय पण दर्शनना असंजवी न होय ते कारणे ते सेव्य जाणवो पण इ हां तो चारीत्रीयो वंदनीय कह्यो ते ते अधिकार माटे चारित्रवंत ते वं य ते अन्यथा जो अचारित्रीयाने बंध कहीयें तो जेटला तेना प्रमादनां स्थानक ते ते सर्व अनुमोदनीय थाय तेथी तेने वांदतो थको प्रवचन बाधाकारी थाय. ए रीतें वांदणां देवाने पासढादिक पांच अयोग्य तेमनुं त्रीजुं छार कळुं. उत्तर बोल पन्नर थया ॥ ११ ॥

हवे पांच वांदवाने योग्य तेमनुं चोथुं छार कहे ते.

आयरिअ उवज्राए, पवत्ति थेरे तहेव रायणिए ॥ किइ
कम्मनिज्जरठा, कायव मिमेसि पंचन्हं ॥ १३ ॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थ: पहेला ज्ञानादिक पांच आचारें करी युक्त ते (आयरिय के०) श्रीआचार्य कहीयें, बीजा (उवज्राए के०) श्रीउपाध्यायजी, त्रीजा जे तप संयमने विषे प्रवर्त्तावे, गह्वनी चिंता करे ते (पवत्ति के०) प्रवर्त्तक

कहीयें, चोथा जे चारित्रशी परता होय तेने प्रतिबोध आपीने पाठा ठेकाणें आणे तेने (येरे के०) शिविर कहीयें (तहेव के०) तथैव एट ले तेमज वली पांचमा गहने अर्थें क्षेत्र जोवा माटे विहार करे, सूत्र अर्थना जाण तेने (रायणिण के०) रत्नाधिक गणाधिप कहीयें, (इमे सिपंचन्हं के०) ए कह्या जे आचार्यादिक पांच जण तेने (किष्कम्म के०) कृतिकर्म एटले वादणानुं कर्म (कायवं के०) करवुं एटले वादणां दे वां ते केवल (निज्जरठा के०) कर्मनिर्झराने अर्थें जाणवुं ॥ १३ ॥ ए आचार्यादिक पांचनुं कांश्क विशेष स्वरूप नीचें लखीयें ठैयें.

आचार्य ते सूत्र अने अर्थ उजयना वेत्ता, प्रशस्त समस्त लक्षणें लक्षित, प्रतिरूपादि गुणयुक्त शरीर होय, जाति कुल गांजीर्य धैर्यादि अनेक गुणमणियुक्त, आठ प्रकारनी गणिसंपदायें करी युक्त, पंचाचार पालक, पलाववाने समर्थ. उत्रीश उत्रीशी गुणें करी बिराजमान, आर्य पुरुषें सेववा योग्य, गहमूलस्तंजभूत गहचिंतारहित अर्थज्ञापी, एटले जेमां गहचिंता न उपजे एवा अर्थ ज्ञाषे एवा गुण युक्त ते आचार्य जाणवा.

तथा उपाध्याय ते जेनी पासें अगीथार अंग, बार उपांग, चरणसित्तिरी, करणसित्तिरी जणीयें, आचार्यने युवराज समान, ज्ञान, दर्शन अने चारित्र रूप रत्नत्रयी युक्त, सूत्र अर्थना जाण, आचार्यने हितचिंतक, ते उपाध्याय

तथा प्रवर्तक ते यथोचितप्रशस्त योग जे तप संयम तेनेविषे साधुसमुदायने प्रवर्तवें, गहने योगक्षेम करवानी योग्यतानी संजालना करनार जाणवा.

तथा शिविर ते ज्ञानादिकगुणोने विषे सीदाता साधुने इहलोक तथा परलोकना अपाय दृष्टांत देखामी संयममार्गमां स्थिर करे, ते स्थविर त्रण प्रकारें ठे. एक शाठवर्षना ते वयःस्थविर, बीजा बीश वरसदीक्षा पर्याय जेने यथा होय ते पर्यायस्थविर, त्रीजा जे निशीथादिक हेदग्रंथना रहस्य जाणे, जघन्यथी समवायांगादि श्रुत जाणे, ते श्रुत स्थविर पण इहांतो जेने आचार्यादिकें स्थविर कीधा होय ते स्थविर जाणवा.

तथा रत्नाधिक ते गहने कार्यें शिष्य उपधि प्रमुख लाजनें अर्थें विहारक रणशील सूत्रार्थवेत्ता एनुं गणावहेदक एवुं पण नाम कहीयें एवा गुणवंत ते पर्यायें ज्येष्ठ अथवा लघु होय तो पण तेने रत्नाधिक कहीयें. एटले पांच वंदनिकनुं चोथुं द्वार थयुं. उत्तर बोल बीश थया ॥

हवे चार जण पासें वांदणां न देवरावां तेनुं पांचमुं द्वार तथा चार जण पासें प्रायः वांदणां देवरावां, तेनुं ढुं द्वार, ए बे द्वार साथें कहे ठे.

माय पिअ जिष्ठ जाया, अउमावि तदेवसवरायणिए ॥ किश्कम्म न कारिज्जा, चउसमणाई कुणंति पुणो ॥ १४ ॥ दारं ॥ ५ ॥ ६ ॥

अर्थः—एक (माय के०) पोतानी माता, बीजो (पिअ के०) पोतानो पिता, त्रीजो (जिष्ठजाया के०) पोतानो ज्येष्ठ चाइ एटले महोटो चाइ, चोथो (अउमावि के०) क्यादिकें लघु होय एटले वय प्रमुखें तो यवपि पोताथी न्हानो होय तो पण (तदेव के०) तेमज ए त्रणेनी परें ते (सवरायणिए के०) सर्वरत्नाधिक एटले सघला पर्यायें करी ज्येष्ठ होय ज्ञान, दर्श न अने चारित्र्य करी अधिक होय ए चारनी पासें प्रायः (किश्कम्म के०) वांदणां देवराववानुं (न कारिज्जा के०) न करावे. ए विधि साधुने जाणवो, अने गृहस्थ पासें तो वंदन देवरावे. ए पांचमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल चोवीश थया ॥

तथा (चउसमणाई के०) चार श्रमणादिक एटले साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका ए चार जण ते कृतिकर्मने (पुणो के०) वली (कुणंति के०) करे एटले ए चार जन वांदणां आपे. ए ढुं वांदणां देवा योग्य चार जण तेनुं द्वार थयुं. उत्तर बोल अष्टावीश थया ॥ १४ ॥

हवे पांच स्थानकें वांदणां न देवांतेनुं सातमुं द्वार कहे ठे.

विस्सित्त पराहुत्त, पमत्त मा कयाइ वंदिज्जा ॥ आहारं

नीहारं, कुणमाणे काउ कामे अ ॥ १५ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थः—एक (विस्सित्त के०) विस्सित्त गुरुथके एटले जेवारें धर्मकथा करवामां व्यग्रचित्त होय, बीजो कार्यादिकें करीने (पराहुत्त के०) पर, डमुख होय एटले संमुख बेठा न होय पण उपरांठा बेठा होय, त्रीजुं (पमत्त के०) प्रमादी थका होय एटले क्रोधादिकें अथवा संथारवादिकें प्रमाद सेवता होय, निजालु थका होय, चोथुं (आहारं के०) आहार पांचमुं (नीहारं के०) नीहार एटले लघुनीति अथवा वमीनीति प्रत्ये (कुणमाणे के०) करता होय, अथवा (काउ के०) करवानी (कामे के०) कामना एटले वांठना करता होय (अ के०) वली करवा

जता होय एटले स्थानकें (कयाइ के०) केवारें पण गुरुने (मा वंदि
ज्जा के०) वांदवा नही. आहीं माशब्द निषेधवाचक ठे ॥ १५ ॥ ए
सातमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल तेत्रीश थया ॥ ३३ ॥

हवे चार स्थानकें वांदणां देवां, तेनुं आठमुं द्वार कहे ठे.

पसंते आसणठे अ, उवसंते उवठिए ॥ अणुन्नवि तु
मेहावी, किइकम्मं पज्जई ॥ १६ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थः—एक (पसंते के०) प्रशांतचित्त व्याक्षेपरहित गुरु होय, बीजुं
(आसणठे के०) आसनस्थ एटले पोताने आसने बेठा होय, (अ के०)
वल्ली त्रीजुं (उवसंते के०) उपशांतचित्त एटले क्रोधादिकें रहित होया
चोथुं (उवठिए के०) उपस्थित होय एटले ठंदेण इत्यादिक कहेवाने सं
मुख उजमाल थया होय, एवा गुरुआदिकने वांदणां देवानी (अणुन्नवि
के०) अनुज्ञा मागीने (तु के०) वल्ली वांदणां देवाना विधिना जाण एवा
(मेहावी के०) मेधावी एटले पंन्तितजनो ते (किइकम्मं के०) कृतिकर्म
एटले वांदणां देवाप्रत्ये (पज्जई के०) प्रयुंजे एटले उद्यम करे ॥ १६ ॥
ए आठमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल सारुत्रीश थया ॥

हवे आठ कारणे वांदणां देवां, तेनुं नवमुं द्वार कहे ठे.

पडिक्कमणे सज्जाए, काउस्सग्गे वराह पाहुणए ॥ आलो
यणसंवरणे, उत्तमठे य वंदणयं ॥ १७ ॥ दारं ॥ ८ ॥

अर्थः—एक (पडिक्कमणे के०) प्रतिक्रमणने विषे सामान्य प्रकारें वां
दणां देवाय, बीजा (सज्जाए के०) स्वाध्यायवाचनादि लक्षण तथा स
ज्जाय पढाववाने विषे विधिवांदणां देवाय, त्रीजा (काउस्सग्गे के०) पञ्च
स्काण करवाना कायोत्सर्गने विषे एटले आचाम्लादि योगादि पारणे परि
मितविगय विसर्जामणी विगयपरिजोगनी आज्ञा रूपें वांदणां देवाय, चो
था (अवराह के०) अपराध एटले गुरुनो विनय उलंघवा रूप पोतानो
अपराध खमावतां वांदणां देवाय, पांचमा (पाहुणए के०) प्राहुणो
सुहोटो यत्ति आवे तेवारें तेमने वांदणां देवाय एटले महोटाना समागमने
वांदणां देवाय. ठठा गुरुनी पासें (आलोयण के०) आलोचना ले
वाने अर्थे एटले आलोचना विहारादि समाचारीपदजिन्न हुंते थके वांद

णां देवाय, सातमा पञ्चस्काण करंतां अथवा मासखमणादिक विशेष तप रूप (संवरणे के०) संवरने विषे वांदणां देवाय आठमा (उत्तमठे के०) उत्तमार्थे एटले अंतसमये अनशन करवाने विषे संलेषणाने विषे (य के०) वल्ली वांदणां देवाय, अथवा वांदवुं थाय. ए आठ कारणे (वंदणयं के०) वांदणां देवाय, तेनुं नवमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल पिस्तालीश थया ॥१७॥ हवे अवश्य साचववा माटे आवश्यक कहीयें, ते वांदणां देतां पच्चीश

आवश्यक सचवाय, तेनुं दशमुं द्वार कहे ठे

दोवणय महाजाय, आवत्ता बार चउसिरतिगुत्तं ॥

उपवेसिग निखमणं, पणवीसावसय किइकम्मे ॥१८॥

अर्थ:- (दोवणयं के०) बे अवनत वांदणाने विषे जाणवां एटले बे वार उपरितन शरीर जाग नमारुवो तिहां एक तो जेवारें “इहामि खमा समणो वंदिउं जावणिज्जाए निसीहिआए” एम कहीने नमे तेवारें ठंदेणनी अणुजाणह एटले आझा मागतो शरीरनो उपरितन जाग नमाडे त्वारे गुरु ठंदेण कहे. एएक. अवनत थयुं, एम बीजी वार वांदणां देतां बीजुं अवनत थाय. ए बे अवनत रूप बे आवश्यक थयां.

तथा (अहाजाय के०) एक यथाजात एटले जे रूपें दीक्षानो जन्म थयो हतो अर्थात् रजोहरण, मुहपत्ति चोलपट्टमात्रपणे श्रमण थयो हतो तेटलाज जेला थई हाथ जोडे अथवा योनिथी बालक निकलते जेम रचितकर संपुट होय तेम करसंपुट कख्या हाथ जोडेवाने ललाटे लगाडे ते यथाजात कहीयें एम बे अवनत अने त्रीजुं यथाजात मली त्रण आवश्यक थयां.

हवे शरीरना व्यापार रूप (बार के०) बार (आवत्ता के०) आवर्त्त सूत्राजिधान गर्जित कायव्यापारविशेष जाणवां. तेमां प्रथम वांदणे ठ आवर्त्त थाय, ते आवी रीति:-प्रथम त्रण आवर्त्त तो “अहो ” “ कायं ” “ काय ” ए बे बे अक्षरें नीपजे एटले पोताना हाथनां तलां बे उंधा गुरु चरणे लगाडे तथा उत्तान हाथें पोतानो ललाटदेश फरसे अने “ १ अहो २ कायं ३ काय संफासं ” कहैतो मस्तक नमाडे तेवार पठी “ खमणिज्जोथी मांणीने वइकंतो ” पर्यंत यावत् कर संपुटे कहीने वल्ली त्रण आवर्त्त त्रण त्रण अक्षरना कहे तेमां एक अक्षर गुरुचरणे हाथ

લગામતાં કહે, બીજો અક્ષર ઉત્તાન હાથે વચાલે વિશામાં રૂપ કહે અનેત્રી જો અક્ષર લલાટદેશે હાથ લગામતાં કહે, જેમ “જ ત્તા જે” “જ વણિ” “જ્ઞં ચ જે” એવા ત્રણ આવર્ત ત્રણ ત્રણ અક્ષરના કહેતો શામે મિ સ્વમાસમણો કહી બીજી વાર મસ્તક નમાડે. એ રીતે એ પ્રથમ વાંદણે ઠ આવર્ત થયાં તેમ વલી બીજે વાંદણે પણ એજ રીતે ઠ આવર્ત થાય, બે વાર મલી બાર આવર્ત રૂપ બાર આવશ્યક થાય. સર્વ મલી પંદર થયાં.

તથા (ચતુસિર કેળ) ચતુઃશિરઃ એટલે ચાર વાર શિર નમારુવું તિહાં પહેલે વાંદણે બે વાર મસ્તક નમારુવું અને બીજે વાંદણે પણ બે વાર મસ્તક નમારુવું મલી ચાર વાર શિર નમન થાય. એવં ડંગણીશ આવશ્યક થયાં.

તથા (તિગુત્તં કેળ) ત્રણ ગુપ્તિ તે મન, વચન અને કાયા એ ત્રણ ને અન્યવ્યાપારથી ગોપવી રાખે એ ત્રણને ડ્રવ્યથી તથા જાવથી અચલાયે ન પ્રવર્ત્તવે, એવં બાવીશ આવશ્યક થયાં.

તથા (દુપવેસ કેળ) દ્વિપ્રવેશ એટલે બે વાર આવશ્યકે બે વાર ગુરુની આજ્ઞા માગી અવગ્રહમાંહે પ્રવેશ કરવા રૂપ બે આવશ્યક અને (ઇગ નિસ્ક્રમણં કેળ) એક વાર અવગ્રહથી બાહેર નિકલે એટલે પહેલે વાંદણે આજ્ઞા માગી નિસીદિ કહેતો પગ પૂંજતો થકો એકવાર અવગ્રહ માંહે પ્રવેશ કરે અને પઠી આવસ્થિયાએ કહેતો પાઠલ પૂંજતો એકવાર પહેલે વાંદણે અવગ્રહથી બાહેર નિકલે, અને બીજા વાંદણામાં પ્રવેશ કરે પણ ફરી પાઠો બાહેર નિકલે નહીં માટે બે વાર પેસવું અને એકવાર નિકલવું મલી ત્રણ આવશ્યક થયાં તે પૂર્વોક્ત બાવીશ સાથે મેલવતાં (પણવીસા કેળ) પચ્ચીશ (આવસય કેળ) આવશ્યક તે (કિશ્કમ્મે કેળ) કૃતિકર્મ એટલે વાંદણાંને વિષે થાય ॥ ૧૭ ॥

કિશ્ કમ્મંપિ કુણંતો, ન હોશ્ કિશ્કમ્મ નિજારા જાગી ॥

પણવી સામન્નયરં, સાહુ ઠાણં વિરાહંતો ॥ ૧૮ ॥ દારં ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:- હવે એ (પણવીસાં કેળ) પચ્ચીશ આવશ્યક જે છે, તેમાં (અન્નયરં કેળ) અનેરું એક પણ (ઠાણં કેળ) સ્થાનક પ્રત્યે (વિરાહંતો કેળ) વિરાધતો એવો જે (સાહુ કેળ) સાધુ તેમજ સાધવી શ્રાવક, શ્રાવિકા હોય, તે (કિશ્કમ્મંપિકુણંતો કેળ) કૃતિકર્મને કરતો ઠતો પણ એટલે વાંદણાં

देतो बतो पण (किष्कम्म के०) कृत्तिकर्म थकी जे कर्मपरिशादनरूप (नि
ज्जारा के०) निर्जारा थाय तेनो (जागी के०) संविजागी (न होइ के०)
न थाय एटले ते वांदणांनुं जे निर्जारा रूप फल, ते न पामे ॥ १ए ॥ ए
दशमुं द्वार थयुं उत्तर बोल सित्तेर थया ॥

यंत्र स्थापना.

अवनत नमनुं.	यथाजात मुद्रा.	आवर्त्त.	शिरो नमन.	गुप्ति.	प्रवेश.	निकलवुं.
२	१	१५	४	३	२	१

हवे मुहपत्तिनी पच्चीश पन्निहणानुं अगीयारमुं द्वार कहे ठे.

दिठि पन्निह एगा, ठ उट्टपप्फोरु तिग ति अंतरिआ ॥

अस्कोरु पमज्जाणया, नवनव मुहपत्ति पणवीसा ॥ २० ॥

अर्थः—प्रथम मुहपत्तिने पहेले पासें सूत्र अने बीजे पासें अर्थ तेनुं
तत्त्व, सम्यक् प्रकारें हृदयने विषे धरुं एमचित्तवीने मुहपत्ति उखेली तेना
बेहु पासां सर्वत्र दृष्टियें करी जोवां ते (दिठिपन्निह के०) दृष्टि पडिले
हणा (एगा के०) एक जाणवी. तेवार पढी (ठ के०) ठ (उट्टपप्फोरु के०)
उंचा पखोमा करवा एटले मुहपत्तिने फेरवी बे हाथें साहीने एकेका हाथें
नचाववा रूप त्रण त्रण उंचा पखोमा करवा तिहां माबे हाथें करतां स
म्यक्त्व मोहनीय, मिश्रमोहनीय अने मिथ्यात्वमोहनीय ए त्रण मोहनीय
परिहरुं एम चित्तवीयें तथा जमणे हाथे करतां कामराग, स्नेहराग अने
दृष्टिराग, ए त्रण राग परिहरुं. एम चित्तवीयें ए ठ खंखेरवा रूप ठ पन्निह
णा थइ तेनी साथें प्रथमनी एक दृष्टि पन्निहणा मेलवीयें तेवारें सात थाय.

तेवार पढी (तिग के०) त्रण (अस्कोरु के०) अस्कोमा अने (ति के०)
त्रण (पमज्जाणया के०) प्रमार्ज्जना एटले पूंजवुं ते अनुक्रमे एक बीजा
केडे त्रणवार (अंतरिआ के०) एकेकने अंतरे करवा एटले मुहपत्तियें
एक पन्ना वाली मुहपत्तिना त्रण वधूटक करी जमणा हाथनी अंगुलीना
आंतरानी वचमां जरावीने त्रण अस्कोमा पसली जरीयें त्रणवार मुह
पत्ति उंची राखी माबा हाथना तलाने अण लागते खंखेरीयें पण हाथने
तले लगानीयें नहीं पढी त्रण प्रमार्ज्जना पशलीमांहेथी घसी काहा

હીયેં એમ એકેકને આંતરે ત્રણવાર ત્રણ ત્રણ અસ્કોના કરવા અને ત્રણ વાર ત્રણ પ્રમાર્જના કરવી. એવી રીતે ત્રણ વાર કરતાં (નવ કેળ) નવ અસ્કોડા યંચેરવા રૂપ થાય. અને (નવ કેળ) નવ પસ્કોના પ્રમાર્જના એટલે પૂંજવા રૂપ થાય. મલી અઢાર પઢિલેહણા થાય તેની સાથેં પૂર્વોક્ત સાત મેલવીયેં, તેવારેં સર્વ મલી (મુહપત્તિ કેળ) મુહપત્તિની પઢિલેહણા (પળવીસા કેળ) પચ્ચીશ થાય ॥ ૨૦ ॥ હવે અઢાર પઢિલેહણા કરતાં એકેકા ત્રિકેં શું શું મનમાં ચિંતવિયેં? તે કહે ઢે.

પહેલા ત્રણ અસ્કોનામાં સુદેવ, સુગુરુ અને સુધર્મ, એ ત્રણ તત્ત્વ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં કુદેવ, કુગુરુ અને કુધર્મ, એ ત્રણ પરિહરું, બીજા ત્રણ અસ્કોનામાં જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર, એ ત્રણ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં જ્ઞાનવિરાધના દર્શનવિરાધના અને ચારિત્રવિરાધના એ ત્રણ પરિહરું, ત્રીજા ત્રણ અસ્કોનામાં મનોગુત્તિ, વચનગુત્તિ અને કાયગુત્તિ એ ત્રણ ગુત્તિ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં મનોદંરુ, વચનદંરુ, અને કાયદંરુ, એ ત્રણ દંરુ પરિહરું, એવી રીતે મનમાં ચિંતવતું, એ ક્રિયા કરવાની મુહપત્તિ એક વેંતને ચાર અંગુલ આત્મ પ્રમાણની જોડ્યેં અને રજોહરણ તથા ચરવલો બત્રીશ અંગુલનો જોડ્યેં તેમાં ચોવીશ અંગુલની ઢાંઢી અને આઠ અંગુલની દશી જોડ્યેં અથવા ન્યૂનાધિક કરી હોય તો પણ સરખાલે બત્રીશ અંગુલ જોડ્યેં, એ પચ્ચીશ પઢિલેહણા સ્ત્રી પુરુષ બેહુયેં કરવી. એ અગીઆરમુ દ્વાર થયું, અને ઉત્તર બોલ પચ્ચાણું થયા ॥

હવે શરીરની પચ્ચીશ પઢિલેહણાનું બારમું દ્વાર કહે ઢે.

પાયાહિણેણ તિચ્ચ તિચ્ચ, વામેચ્ચર બાહુ સીસ મુહ હિય
એ ॥ અંસુટ્ટાહો પિઠે, ચઝ ઢપ્પય દેહ પળવીસા ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:—(પાયાહિણેણ કેળ) પ્રદક્ષિણાયેં એટલે પ્રદક્ષિણાવર્તેં કરી એક (વામ કેળ) માલે (બાહુ કેળ) બાહુયેં અને બીજું (ફચ્ચર કેળ) ફતર તે જમણે બાહુયેં તથા ત્રીજું (સીસ કેળ) મસ્તકેં, ચોથું (મુહ કેળ) મુઠેં અને પાંચમું (હિય કેળ) હીયાને વિષે એ પાંચ ઠામે (તિચ્ચતિચ્ચ કેળ) ત્રણ ત્રણ વાર પઢિલેહણા કરવી એટલે મુહપત્તિને વધૂટકની પેરેં ગ્રહણ કરીને વામજુજાદિક પાંચ સ્થાનકેં ફેરવવી તેવારેં પન્નર પઢિલેહણા થાય, અને (અં

सुहाहो के०) अंसुह एटले बे खंजानी उपर अने ते बे खंजानी अहो एट
ले नीचें काखमां (पिछे के०). पिछ एटले वांसानी बाजुयें (चउ के०)
चार पडिलेहण करवी एटले बे खंजा उपर अने बे काखने विषे. एमज(ठ
प्पय के०) ठ पन्डिलेहण बे पगनी उपर करवी तेमां त्रण वाम पगे अने
त्रण दक्षिण पगे करतां ठ थाय, एवी रीतें सर्व मली (देह के०) शरीरनी
पन्डिलेहणा (पणवीसा के०) पच्चीश थाय ॥ ३१ ॥

इहां यद्यपि श्रीआवश्यक वृत्ति तथा प्रवचनसारोद्धारादिकें पन्डिलेहणा
नो विशेष विचार कइयो नथी तो पण इहां परंपरायी संप्रदाय समाचारीयें
स्त्रीनुं शरीर वस्त्रें आवृत होय माटें एने शरीरनी पन्डिलेहणा पच्चीशमां
थी त्रण मस्तकनी, त्रण हृदयनी अने बे पासाना खंजानी चार, एवं दश
पन्डिलेहणा न होय शेष पन्नर होय तथा वली साध्वीने तो उघाडे माथे
क्रिया करवानो व्यवहार ठे माटें तेने मस्तकनी त्रण पन्डिलेहणा होय
शेष सात न होय बाकी अठार पडिलेहणा होय.

ए पन्डिलेहणा जे ठे, ते यद्यपि जीवरक्षानी कारणभूत जव्य जीवनें
ठे एम तीर्थकरनी आज्ञा ठे तो पण मनरूप मांकडाने नियंत्रवा सारु
बोल धारीयें ते यद्यपि आवश्यकवृत्ति तथा प्रवचनसारोद्धारादि ग्रंथें कछुं
नथी तोपण अद्वयमतिने मन स्थिर राखवा माटें “ सुतत्त तत्तदिधि ”
इत्यादि पांच गाथानुं कुलक कछुं ठे, ते इहां वांढणामां अधिकार नथी
तोपण ते पांच गाथानो अर्थ लखीयें ठैयें.

जमणा फेरथी मुहपत्तिने वधूटकनी पेरें ग्रहण करीने पडिलेहण क
रीयें ते कहे ठे. माबा हाथनी जुजायें. त्रण वार पुंजीयें त्यां हास्य, रति
अने अरति, ए त्रण परिहरूं. एम चिंतवीयें. जमणा हाथनी जुजायें त्रण
वार पुंजीयें त्यां जय, शोक अने दुगंढा, ए त्रण परिहरूं, एम चिंतवीयें.
मस्तक त्रण वार पुंजीयें तेमां कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण माठी
लेख्या ठांरूं, एम चिंतवीयें. मुखनी त्रण पन्डिलेहण करीयें त्यां रुद्रिगारव,
रसगारव अने शातागारव, ए त्रण परिहरूं, एम चिंतवीयें. हृदयनी त्रण
पन्डिलेहणा करीयें त्यां मायाशब्द, नियाणाशब्द अने मिथ्यात्वशब्द ए त्रण
शब्द ठांरूं, एम चिंतवीयें. डाबा खंजा अने जमणा खंजानी नीचें उपर बे
पासानी पन्डिलेहणा चार करीयें त्यां क्रोध, मान, माया अने लोभ ए चार

कषायने ठांरुं; एम चींतवीयें. काबे जमणे पगे अनुक्रमें त्रण पन्निखेहणा करीयें, तिहां अनुक्रमें पृथ्वीकाय, अपकाय, तेउकाय वायुकाय, वनस्प तिकाय अने त्रसकाय, ए ठ काय जीवोनी रक्षा करूं, एम चींतवीयें ॥

तथा वल्ली पन्निखेहणना अधिकार माटें वस्त्र, पात्र, पाट, बाजोठ, पाया वाला, पाटला, पाटली, स्थापनाना रुबा, ढाकणां, अने जाजन प्रमुखनी प चीश पन्निखेहण तथा कणदोरा, मांसा अने मांकीनी दश पन्निखेहण तथा थापनानी तेर, पायानी तेर इत्यदिक् सर्व परंपरागतें जाणवी ॥

आवस्सएसु जह जह, कुणइ पयत्तं अहीण मइरित्तं ॥

तिविह करणोवउत्तो, तह तह से निज्जारा होई ॥ ११ ॥

अर्थः—ए (आवस्सएसु के०) आवश्यकने विषे तथा मुहपत्ति अने शरीरनी पन्निखेहणने विषे (जहजह के०) जेम जेम उजमाल चित्त थको (पयत्तं के०) प्रयत्न एटले उद्यमप्रत्ये (अहीण के०) हीन हीन परंतु जेम कह्यो ठे तेमज करे, पण तेथकी उठो करे नहीं तेमज (अइरित्तंके०) अतिरिक्त ते तेथकी जूदो एटले जेम हीन न करे, तेम अधिक पण न करे एवी रीतें जल्ली बुद्धियें सहित थको (तिविहकरण के०) त्रिविध करण ते मन, वचन अने काया, ए त्रण करणे करी (उवउत्तो के०) उपयुक्त थको एटले शुद्ध उपयोगी थयो थको एकाग्रचित्त ठतो (कुणइ के०) करे (तहतह के०) तेम तेम (से के०) ते उद्यम करनार पुरुषने (निज्जारा होई के०) विशेषें कर्मोनी निर्जारा थाय अने जो अविधियें प्रतिलेखना दिक करे तो ते ठ कायनो विराधक कह्यो ठे. एटले पन्निखेहणानुं बारसुं द्वार थयुं. उत्तर बोल एकशो वीश थया ॥ ११ ॥

हवे चार गाथायें करी बत्तीश दोष त्यागवानुं तेरसुं द्वार कहे ठे,

दोस अणाहिअ अट्ठिअ, पविइ परिपिंमिअ च ठो

लगई ॥ अंकुस कब्ज रिंणिअ, मज्झवत्तं मणपउठं

॥ १३ ॥ वेइयबइ जयत्तं, जय गारव मित्त कारणा

तिन्नं ॥ पडिणीय रुठ तज्जिअ, सठ हिलिअ विप

लिय चिअयं ॥ १४ ॥ दिठमदिठं सिंगं, कर तम्मो

अण अणि ५ णालि ५ ॥ ऊणं उत्तर चूलिअ, मूअं
ढट्ठर चुडलिअं च ॥ १५ ॥ बत्तीस दोस परिसुद्धं,
किङ्कम्मं जो पञ्जई गुरूणं ॥ सो पावइ निवाणं,
अचिरेण विमाणवासं वा ॥ १६ ॥ दारं ॥ १३ ॥

अर्थः—जे अनादार पणे संत्रांत थको वांदे, ते पहेलो (अणाद्धिय के०) अनादत (दोस के०) दोष. तथा जे जात्यादिकें करी धीजो थको स्तब्ध पणुं राखतो वांदे, अथवा उव्य चावादिक चउजंगीयें करी स्तब्ध थको वांदे ते वीजो (थट्ठिअ के०) स्तब्ध दोष. तथा जे वांदणां आपतो जारु तनी परें तुरत नासे, अथवा वांदणां देतो अरहो परहो फरे ते त्रीजो (अपविद्ध के०) अपविद्ध दोष. तथा जे घणा साधु प्रत्ये एकज वांदणे वांदे अथवा आवर्त्त, व्यंजन, अने आलाप ए सर्व एकठा करे, ते चोथो (परिपिमियं के०) परिपिंडित दोष. (च के०) बली जे तीमनी परें उबल तो एटले उपनी उपनी विसंष्टुल वांदे, ते पांचमो (ढोलगई के०) ढोलगति दोष. तथा जे अंकुशनी परें रजोहरणने बे हाथे ग्रहीने वांदे ते षष्ठो (अंकुस के०) अंकुश दोष. तथा जे काठबानीपरें रिंगतो रिंगतो वांदे, ते सातमो (कठजरिंगिय के०) कठजरिंगित दोष. तथा जे उजो थइ बेसीने जलमांहेला माठबानी परें एकने वांदीने उतावलो ढपी फरी बीजाने वांदे, अथवा पाठ प्रवृत्त करे अथवा रेचकावर्त्त अनुलोम प्रति लोम वांदे, ते आठमो (महुवत्तं के०) मत्स्योद्धर्त दोष. तथा कोइ साधु पोताथी एकादे गुणें हीन होय ते दोषने मनमां चिंतवतो ईर्ष्यासहित थको वांदे, ते नवमो (मणपउठं के०) मनःप्रदुष्ट दोष जाणवो ॥ १३ ॥

तथा जे बे ढींचणनी उपर तथा हेठे हाथ राखीने अथवा बे हाथविचा वें बे ढींचण राखीने अथवा बे हाथनी वचमां एक ढींचण राखीने अथवा खोले हाथ मूकीने वांदे, ते दशमो (वेइयबद्ध के०) वेदिकाबद्ध दोष जाणवो. तथा ए कांश्क अमने नजशे एटले विद्यामंत्रादिक शीख वशे इत्यादिक लालचनी बुद्धियें वांदे, अथवा नही वांदीश तो रीश करशे एवुं जाणीने वांदे, ते अगीयारमो (जयंतं के०) जयंत दोष जाणवो.

તથા એમને નહીં વાંદીશ તો મુજને ગઢાદિકથી બાહિર કાઢીમૂકશે, અથવા શાપાદિક આક્રોશ કરશે, શ્લ્યાદિક જયેં કરી વાંદે, તે વારમો (જય કેળ) જયદોષ જાણવો. તથા જો હું જલ્લી રીતે વાંદીશ તો સર્વ એમ જાણશે જે એ સામાચારીમાં કુશલ છે, માહ્યો છે, વિધિપ્રવીણ છે, એવી રીતે જાણપણાના ગારવેં કરી વાંદે, તે તેરમો (ગારવ કેળ) ગારવ દોષ જાણવો. તથા એમની સાથેં મહારે પૂવેં મિત્રાઈ છે, એવું જાણી મિત્રાદિકની અનુવૃત્તિયેં વાંદે, તે ચૌદમો (મિત્ર કેળ) મિત્રદોષ જાણવો. તથા જે જ્ઞાનદર્શનાદિક કારણ વિના વીજા અન્ય કારણ જે વસ્ત્રાદિક પદાદિક મુજને દેશે, એમ ઉદ્દેશીને જે વાંદે, તે પત્તરમો (કારણ કેળ) કારણ દોષ જાણવો. તથા જે ચોરની પરેં ઢાનો રહ્યો થકો વાંદે એટલે પરથી પોતાની આત્માને ઢાનો રાખે, રાખે કોઈ મુજને ઝંલણી લેશે તો માહારી લઘુતા થશે, એવી રીતે પોતાનેં ટુપાવતો વાંદે, તે શોલમો (તિન્ન કેળ) સ્તૈન્યદોષ જાણવો. તથા આહારાદિકની વેલાયેં પ્રત્યનીકપણે અનવસરેં વાંદે, તે સત્તરમો (પક્ષિણીય કેળ) પ્રત્યનીક દોષ જાણવો. તથા ક્રોધેં ધમધમ્યો થકો વંદના કરે, અથવા ક્રોધાંતપ્રત્યેં વાંદે, તે અઢારમો (રુઠ કેળ) રુઠદોષ જાણવો. તથા જે ઘણીયે વાર વાંદ્યા, તો પણ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ કોપમાં પણ થતા નથી કાષ્ટની પેરેં દેલાય છે, એમ તર્જાના કરતો વાંદે, અથવા તર્જાની અંગુલિયાદિકેં તર્જાના દેતો થકો વાંદે, એટલે કહે કે એને રૂપેથી શું ? અને તુઠેથી પણ શું ? એમ તર્જાતો થકો વાંદે, તે ઝં ગણીશમો (તર્જિય કેળ) તર્જિત દોષ જાણવો. તથા જે માયાદિક કપટેં કરી વાંદે, અથવા ગ્લાનાદિક વ્યપદેશ કરી સમ્યક્ પ્રકારેં ન વાંદે, તે વીશમો (સઠ કેળ) શઠ દોષ જાણવો. તથા હે ગણિ ! હે વાચક ! તમને વાંદવાથી શું ફલ થાય ? એવી રીતે જાત્યાદિકની હેલના કરતો થકો વાંદે, તે એકવીશમો (હિલિય કેળ) હિલિત દોષ જાણવો. તથા અર્ઝા વાંદણાં દેઝને વચમાં વલી દેશકથાદિક વિકથાઝં કરતો કરતો અજિયાને વાંદે, તે બાવીશમો (વિપલિયચિઅયં કેળ) વિપલતચિત્તકં એટલે વિપલિતચિત્ત દોષ જાણવો ॥ ૩૪ ॥

જે મુંગો રહી ઢાનો માનો વેસે તેને કોઈ વીજો જાણી જાય જેઆ ઢાનો વેસી રહ્યો છે તો વાંદે તથા કોઈ અપરનું વચમાં અંતર ઢટે ન વાંદે, એ

म दीतुं अणदीतुं करे, एटले कोश्यें दीतुं कोश्यें न दीतुं एम लाजतो थको
अंधारामां वांदणां आपे, ते त्रेवीशमो (दिष्ठमदिष्ठं के०) दृष्टादृष्ट दोष जा
णवो. तथा जे पोताना मस्तकने एक देशें करी एटले मस्तकनुं एक पासुं
गुरुने पगे लगाडे तथा मुद्राहीन पणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे रा
खतो ठतो वांदे, ते चोवीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे
राजादिकना कर वेठनी पेरें जाणीने वांदे, पण कर्मनिर्झराने अर्थें वांदे न
ही, ते पच्चीशमो (कर के०) करदोष जाणवो. तथा जे गुरुने वांदणां दीधां
विना बुटको नथी, केवारें एथी बुटशुं ? एम चिंतवतो वांदे, ते ष्ठीशमो (त
म्मोअण के०) तन्मोचन दोष जाणवो. तथा सत्तावीशमा आश्लिष्टाना
श्लिष्टदोषनी चउजंगी थाय ते आवी रीतें के, हाथें करी रजोहरण अने
मस्तक फरसे ए प्रथम जांगो ते शुरू जाणवो तथा रजोहरणने हाथ लगाडे
पण मस्तकें हाथ न लगाडे. ए बीजो जांगो, तथा मस्तकें हाथ लगाडे पण
रजोहरणे हाथ न लगाडे ते त्रीजो जांगो, तथा रजोहरण अने मस्तक
वेहुने हाथ फरसे नहीं एटले लगाडे नहीं, आश्लेषे नहीं, ते चोथो जंग
जाणवो. ए चार जागामां प्रथम जांगो शुरू ठे अने पाढला त्रण जांगा
अशुरू दोषावतार जाणवा. ए त्रण जांगे करी वंदन करे ते सत्तावीशमो (अ
णिरूणाखिरू के०) आश्लिष्टानाश्लिष्ट दोष जाणवो. तथा जे आवश्य
कादिकें पाठ आलावा असंपूर्ण कहेतो थको वांदे, ते अष्टावीशमो (ऊणं
के०) ऊण दोष जाणवो. तथा जे वांदणे वांदीने पढी महोटे शब्दें करी
'मन्त्रएण वंदामि' एम कहे, ते उंगणत्रीशमो (उत्तरचूलिअ के०) उत्तरचू
लिका दोष जाणवो. तथा जे आलाप आवर्त्तादिकने मूकनी परें अणउ
चरतो वांदे, ते त्रीशमो (मूअं के०) मूकदोष जाणवो. तथा जे आला
वाने अत्यंत महोटे स्वरें उच्चार करतो वांदे, ते एकत्रीशमो (ढट्टर के०)
ढट्टर दोष जाणवो. तथा जे अंबुअमानी परें रजोहरण ठेहडे ग्रहण करी
रजोहरणने जमावतो थको वांदणां आपे, ते (च के०) वक्षी बत्रीशमो
(चुडलियं के०) चुडलिक दोष जाणवो ॥ १५ ॥

ए पूर्वोक्त (बत्तीसदोस के०) बत्रीश दोष तेणे करीने रहित थको
(परिसुद्धं के०) परिशुद्ध निर्दोषपणे (किश्कम्भं के०) कृतिकर्म जे वांद
णां तेने (गुरुणं के०) गुरुना चरणप्रत्यें (जो के०) जे जव्यप्राणी (पउंजइ

के०) प्रयुंजे, एटले आपे ठे (सो के०) ते प्राणी (अचिरेण के०) थोना कालमां (निवाणं के०) निर्वाण एटले कर्मरूपदावानलनो उपशम जे मोक्ष ते प्रत्ये (पावइ के०) पामे (वा के०) अथवा (विमाणवासं के०) वैमानिक देवपणाना वासप्रत्ये पामे ॥ १६ ॥ एटले ए तेरमुं बन्नीश दोष नुं छार पूरुं थयुं, उत्तर बोल १५१ थया ॥

हवे वांदणां देतां ठ गुण उपजे, तेनुं चौदमुं छार कहे ठे.

इह ठच्च गुणा विणुज, वयारमाणाइजंग गुरुपूआ ॥ तिह यराणय आणा, सुअधम्माराहणा किरिया ॥ १७ ॥ दारां ॥ १४ ॥

अर्थः—(इह के०) ए वांदणाने विषे (ठच्च के०) ठ वली (गुणा के०) गुण उपजे ते कहे ठे. तेमां एक तो (विणुजवयारं के०) विनयो पचार करवो ते गुण उपजे एटले जे विशेषे करी सर्वकर्मनो नाश करे ते ने विनय कहीयें. तेहिज उपचार एटले आराधवानो प्रकार जाणवो.

बीजो (माणाइजंग के०) पोताना अजिमानादिकनो जंग थाय एटले पोताना माननुं गालवुं थाय. बीजो (गुरुपूआ के०) गुरु जे पूज्यजन तेमनी पूजा सेवा जक्तिनुं साचवुं थाय. चोथो समस्त कंद्याणनुं मूल रूप एवी (तिहयराणय के०) श्रीतीर्थकर देवनी (आणा के०) आ झा तेनुं आराधन थाय एटले आझानुं पालवुं थाय केम के जगवंते विनय मूल धर्म कह्यो ठे, तथा पांचमो (सुअधम्माराहणा के०) श्रुतधर्मनी आराधना थाय, केम के श्रुतज्ञान जे गुरु पासेंथी जणवुं ते पण वंदन पूर्वक जणवुं कछुं ठे. तथा ठठो गुण तो परंपरायें एथी (अकिरिआ के०) अक्रियारूप फल एटले सिद्धपणुं पामीयें ए ठ गुण वांदणां दे वाथी उपजे, तेनुं चौदमुं छार पूर्ण थयुं, उत्तर बोल १५० थया ॥ १७ ॥

हवे त्रण गाथायें करी गुरुस्थापनानुं छार कहे ठे.

गुरुगुणजुत्तं तु गुरुं, ठविज्जा अहव तठ अस्काइ ॥
अहवा नाणाइतिअं, ठविज्ज सक्कं गुरुअजावे ॥ १८ ॥
अस्के वराडए वा, कठे पुढे अ चित्तकम्मे अ ॥ स
आवमसआवं, गुरुठवणा इत्तराव कहा ॥ १९ ॥ गुरु

विरहंमि ठवणा, गुरुवएसोव दंसणबं च ॥ जिणवि
रहंमि जिणविं, ब सेवणा मंतणं सहलं ३०॥दारां॥१५॥

अर्थः—(गुरु के०) महोटा विशेष प्रतिरूपादि ठत्रीश (गुणजुत्तं के०) गुणें करी युक्त एवा (तु के०) निश्चें (गुरुं के०) गुरुने (गविज्जा के०) स्थापन करीने तेनी आगल प्रतिक्रमणादि क्रिया करीयें (अह्वा के०) अथवा (सरकं के०) साक्षात् पूर्वोक्त गुणयुक्त एवा (गुरुअज्ञावे के०) गुरुनो अज्ञाव ठते (तब्ब के०) तत्र एटले ते गुरुने स्थानकें (अस्काई के०) अक्षादिक स्थापीने तेनी आगल क्रिया करीयें ते अक्षादिक स्थापनाचार्य न होय तो (नाणाइतियं के०) ज्ञानादिक त्रण एटले एक ज्ञान, बीजुं दर्शन, त्रीजुं चारित्र, ए त्रणेना उपकरण जे पोथी नोकरवा ली प्रमुख ठे तेने (गविज्जा के०) स्थापीने तेनी आगल क्रिया करीयें. परंतु अगुरुने विषे गुरुबुद्धि आणीने तेनी आगल क्रिया करवी नहीं. केमके आगममां अगुरुने विषे जे गुरुबुद्धि आणवी तेने अत्यंत आकरं लोकोत्तर मिथ्यात्व कहुं ठे ॥ १७ ॥

हवे अक्षादिक जे कया ते कहे ठे. एक (अस्के के०) अक्ष ते चंदन प्रसिद्ध मालानी स्थापना जाणवी, तेना अज्ञावे (वरामए के०) वराटके एटले त्रण लीटीना कोमानी स्थापना करवी, (वा के०) अथवा (कठे के०) काष्ठ मांमा मामी प्रमुख चंदनादिकनी पाटी आदिकनी स्थापना करवी, (पुढे के०) पुस्तकनी स्थापना करवी, (अ के०) वली तेना अज्ञावें (चित्तकम्मे के०) चित्रकर्म ते गुरुनी मूर्तिनां चित्राम आलेख, अथवा गुरुनी काष्ठनी प्रतिमा ए पाठ श्रीअनुयोगद्वार सूत्रथी लखीयें ठैयें, “से किंतं ठवणाणुष्ठा जणं वा अस्के वा वराडए वा कठकम्मे वा पोढकम्मे वा लेपकम्मे वा चित्तकम्मे वा गंधिकम्मे वा वेढिकम्मे वा पूरिकम्मे वा संघातिकम्मे वा एगे अणेंगे वा सप्पाउ वा असप्पाउ वा ठवणा गविज्जात्ति॥ एवी रीतें गुरुनी स्थापना करवी. ते बे प्रकारें जाणवी ते कहे ठे, (सप्पाव मसप्पावं के०) एक सप्पावस्थापना अने बीजी असप्पाव स्थापना तिहां गुरुनी मूर्ति तथा प्रतिमादिकनी आकार सहित जे स्थापना ते सप्पाव स्थापना जाणवी, अने आकारविना अक्षादिकनी जे स्थापना करवी ते

असंज्ञाव स्थापना जाणवी, वली (गुरुठवणा के०) गुरुनी स्थापना ते ए क (इत्तर के०) इत्तर अने बीजी (यावकहा के०) यावत् कथिका तेमां इत्तर ते थोका काल लगें स्थापना रहे, जेम नोकरवालीअने पुस्तकादिक नीजे स्थापना ठे, ते स्थापना क्रिया करवाने वखतें थापे ठे, माटें ज्यां सुधी ते क्रिया करीयें, तिहां सुधी ते स्थापना रहे, जो दृष्टि तिहांनी तिहां राखीयें, तो रहे, नहीं तो वली फरी बीजी स्थापना स्थापवी पडे ते इत्तर कालनी स्थापना जाणवी. अने बीजी यावत्कथिक स्थापना ते घणा काल पर्यंत रहे, ते प्रतिमादिक तथा अक्षादिकनी बे प्रकारनी स्थापना करीयें ठेयें. ए स्थापनानी आशातना पण गुर्वादिकनी परें टालवी ॥ ३९ ॥

हवे स्थापना सा कारण माटें स्थापवी ? ते कहे ठे. जेवारें साक्षात् गुणवंत (गुरुविरहंमि के०) गुरुनो विरह एटले अज्ञाव होय, तेवारें (गुरुवदेसोवदंसणं के०) गुरूपदेशोपदर्शनने अर्थे एटले गुरुनो उपदेश देखाने माटें (ठवणा के०) स्थापना स्थापवी जोइयें (च के०) इहां ज्ञावार्थ ए ठे जे, स्थापनानी आगल क्रिया करतां ते एवुं जाणे जे गुरुज मुजने आदेश आपे ठे, ते महारे इहाकारि कहीप्रमाण करवुं. केम के? गुरुना अज्ञावें जे धर्मानुष्ठान करवुं, ते शून्यज्ञाव गणाय. हवे दृष्टांत कहे ठे. जेम (जिणविरहंमी के०) हमणां श्रीजिनेश्वरनो विरह ठतां (जिण बिंब के०) श्रीतीर्थकरना बिंब एटले प्रतिमानी (सेवण के०) सेवन करीने (आमंतण के०) आमंत्रण करवुं. जे हे जगवंत ! तमें मुजेनें संसार स मुद्रथकी तारो, मोक्ष आपो इत्यादिकजे कहेवुं, ते (सहस्रं के०) सकल थाय ठे. ए दृष्टांतें इहां पण श्रीगुरुना विरहें गुरुनी स्थापना पण सफल होय ठे. ए गुरु स्थापनाना एकज बोलनुं पन्नरमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल १५९ थया ॥ ३० ॥

हवे बे प्रकारना अवग्रहनुं शोलमुं द्वार कहे ठे.

चउदिसि गुरुगहो इह, अहुठ तेरस करे सपरपस्के ॥

अण्णुन्नायस्ससया, न कप्पए तब्ब पविसेज ॥ ३१ ॥ दारां ॥ १६ ॥

अर्थः—(इह के०) ए श्रीजिनशासनमांहे (गुरुगहो के०) गुरुथकी अवग्रह (चउदिसि के०) चारे दिशाने विषे (सपरपस्के के०) स्व अने परपक्ष आश्रयी अनुक्रमें केटलो केटलो होय? ते कहे ठे. तिहां एक (अ

हुठ के०) सामा त्रण अने बीजो (तेरस के०) तेर (करे के०) हाथनुं जा
णवुं. तेमां स्वपक्ष ते पोतामां साधु साधुमां अने बीजा श्रावक जाणवा. त
था परपक्ष ते साधु अने साध्वी तथा श्राविका जाणवी. तेमां साधु साधुने
तथा श्रावकने मांहोमांहे सामा त्रण हाथ वेगलो अवग्रह होय अने गुर्वा
दिकथी साध्वी तथा श्राविकाने तेर हाथ वेगलो अवग्रह होय. तेमज सा
ध्वी तथा श्राविकाने मांहोमांहे सामा त्रण हाथनो अवग्रह होय (तळ
के०) तेटला अवग्रहमांहे (अणुण्नायस्स के०) गुरुनी अनुज्ञा वीधा विना
(सया के०) सदा निरंतर (पविसेउं के०) प्रवेश करवाने वली (नकप्पए
के०) न कट्टपे. ए वे अवग्रहनुं शोलमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल १६१ थया॥३१॥

हवे वांदणांना सूत्रांना अक्षरनी संख्यानुं सत्तरमुं द्वार तथा
पदनी संख्यानुं अठारमुं द्वार कहे ठे.

पण तिग बारस डुग तिग, चउरो ठठाण पय इगुणतीसं ॥ गुण
तीस सेस आव, स्सयाइं सबपय अडवन्ना॥३१॥ दारं ॥१७॥१७॥

अर्थ:- प्रथम वंदनक सूत्रना अक्षर (११६) ठे. तेमां लघु अक्षर
(१०१) ठे, अने गुरु अक्षर तो इडामिथी मांमीने वोसिरामि पर्यंत पच्चीश
ठे ते लखे ठे, डा, ज्ञा ग्ग ज्ञो प्प कं ना ज्ञं क क ती न्न डा क क क
व व ङो व म्मा क स्स क प्पा. ए पच्चीश अक्षर गुरु जाणवा एटले सत्त
रमुं वंदनक सूत्रना अक्षरोनुं द्वार थयुं. उत्तर बोल (३७७) थया.

हवे अठारमुं वंदनक सूत्रना पदनी संख्यानुं द्वार गाथाना अर्थ कहे ठे.
तिहां 'विजक्त्यंतं पदं' एटले विजक्ति जेना अंतमां होय तेने पद कहीयें ते
इहां वंदनक सूत्रना ठ स्थानक मध्ये सर्व मली अछावन पदनी संख्या
ठे, तिहां प्रथम स्थानकमां इडामि, खंमासमणो, वंदिउं, जावणिज्जाए,
निसीहियाए, ए (पण के०) पांच पद जाणवां.

तथा बीजा स्थानकमां अणुजाणह, मे, मिउग्गहं, ए (तिग के०)
त्रण पद जाणवां, तथा त्रीजा स्थानक मध्ये निसीहि, अहो, कायं, काय
संफासं, खमणिज्जो, जे किलामो, अप्पकिलंताणं, बहुसोजेण, जे दिवसो, वई
कंतो, ए (बारस के०) बार पद जाणवां, तथा चोथा स्थानकमां जत्ता, जे,
ए (डुग के०) वे पद जाणवां. तथा पांचमा स्थानकमां जवणिज्जां, च, जे,

ए (तिग के०) त्रण पद जाणवां, तथा ठठा स्थानकमां खामेमि, खमास मणो, देवसियं, वइक्रमं, ए (चउरो के०) चार पद जाणवां, एम (ठठाण के०) ठ स्थानकने विषे (पय इगुणतीसं के०) उंगणत्रीश पद जाणवां.

तथा (सेस के०) शेष रह्यां जे (गुणतीस के०) उंगणत्रीश पद ते (आवस्सियाइ के०) आवस्सिआएथी मांकीने वोसिरामि पर्यंत थाय, तेवारें (सब के०) सर्वे मलीने (पय के०) पद (अरुवन्ना के०) अठा वन्न थाय ठे. हवे ए पाठला उंगणत्रीश पद कही देखाडे ठे. आवस्सि याए पक्किरुमामि खमासमणाणं देवसियाए आसायणाए तिच्चीसन्नयराए जं किंचि मिन्हाए मण्डुकराए वयडुकराए कायडुकराए कोहाए माणाए मायाए लोच्चाए सबकालियाए सबमिन्होवयाराए सबधम्माइक्रमणाए आसायणाए जो मे अइयारो कउं तस्स खमासमणो पक्किरुमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि. ए उंगणत्रीश पद थयां. आ ठेकाणें केट लाएक जंकिंचिमिन्हाए ए एक पद माने ठे तथा केटलाएक आवस्सियाए ए अनिष्ठित पद ठे माटे नथी गणता. तेमाटे बहुश्रुत कहे ते प्रमाण जाणवुं. ए अठावन पदनुं अठारमुं द्वार थयुं. उत्तर बोळ ४४५ थया ॥ ३५ ॥

हवे वांदणांना दायकना स्थानकनुं उंगणीशमुं द्वार कहे ठे.

इत्ताय अणुन्नवणा, अवाबाहं च जत्त जवणा य ॥ अवरह
खामणावि य, वंदण दायस्स ठठाणा ॥ ३३ ॥ दारं ॥ १९ ॥

अर्थ—(इत्ताय के०) इत्तामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए नि सीहिआए लगें पांच पदनुं प्रथम स्थानक जाणवुं, तथा (अणुन्नवणा के०) अणुजाणह मे मिउग्गहं ए त्रण पदनुं बीजुं स्थानक, तथा (अवा बाहं च के०) अव्याबाध एटले निराबाध पणुं पूठवा अर्थे निसीहिथी मां डीनें दिवसो वइकंतो पर्यंत बार पदोनुं त्रीजुं स्थानक जाणवुं, तथा (जत्त के०) जत्ता जे ए वे पदोनुं चोथुं स्थानक, तथा (जवणाय के०) जव णिज्जां च जे ए त्रण पदनुं पांचमुं स्थानक, तथा (अवरहखामणाविय के०) अपराधनुं खमाववुं एटले खामेमि खमासमणो देवसियं वइक्रमं ए चार पदोनुं ठठुं स्थानक जाणवुं. अपिच एटले वली ए (वंदणदायस्स के०) वांदणानो जे देवावालो तेनां (ठठाणा के०) ठ स्थानक जाणवां.

॥ ३३ ॥ ए ठ स्थानकतुं उगणीशमुं द्वार थयुं ॥ उत्तर बोल ४५१ थया.
हवे ए ठ स्थानकमां ठ गुरु वचन होय तेनुं वीशमुं द्वार कहे ठे.

ठंदेणणुज्जाणामि, तहत्ति तुप्पंपि वट्टए एवं ॥ अहम
वि खामेमि तुमं, वयणाइं वंदणरिहस्स ॥ ३४ ॥

अर्थः—जिहां इज्जामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए निसीहिआए एटलो पाठ शिष्य कहे, तेवारें गुरु जो वांदणां देवरावे तो (ठंदेण के०) ठंदेण ए पाठ कहे, अने वांदणां न देवरावे तो “तिविहेण” एवो पाठ कहे, ए प्रथम गुरुवचन जाणवुं, तथा ‘अणुजाणह मे मिउग्गहं’ ए पाठ शिष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (अणुज्जाणामि के०) आइा आपुं हुं. ए बीजुं गुरुवचन जाणवुं, तथा निसीहि इत्यादिक जेवारें शिष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (तहत्ति के०) तथेत्ति ए त्रीजु गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें जत्ता जे इत्यादि शिष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (तुप्पंपिवट्टए के०) तुम ने काजें पण वतें ठे. ए चोथुं गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें जवणिज्जं च जे शिष्य कहे तेवारें गुरु कहे (एवं के०) एमज, तुं पूठे ठे तेमज. ए पांचमुं गुरुवचन जाणवुं. तथा जेवारें खामेमि खमासमणो शिष्य कहे, ते वारें गुरु कहे (अहमविखामेमितुमं के०) हुं पण खमावुं हुं तुम प्रत्ये. ए ठंठुं गुरुवचन जाणवुं. ए ठ (वयणाइं के०) वचन ते (वंदण के०) वांदणां देवा योग्य (आरिहस्स के०) आचार्यादिकनां जाणवां, एटले वीशमुं ठ गुरुना प्रतिवचननुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर बोल ४५९ थया ॥३४॥

हवे त्रण गाथायें करी तेत्रीश आशातनानुं एकवीशमुं द्वार कहे ठे. तिहां प्रथम आशातना शब्दनो अर्थ करे ठे. जिहां ज्ञान, दर्शन अने चारित्र तेनो (आय के०) लाज थाय ते लाजने (शातना के०) पारुवुं नाश करवो तेने आशातना कहियें ते इहां शिष्यादिक जो अविनयथी प्रवर्त्तता होय, गुरु आदिकनी आशातना करे, ते तेत्रीश प्रकारें ठे तेनां नाम गाथाना अर्थथी कहे ठे.

पुरउं पस्कासन्ने, गंता चिठ्ठण निसीअणायमणे ॥ आलोय
ए पम्सुणणे, पुवाववणे अ आलोए ॥३५॥ तह उवदंस
निमंतण, खक्षा ययणे तहा अपडिसुणणे ॥ खरुत्ति य त

ढगए, किं तुम तज्जाय नो सुमणे ॥ ३६ ॥ नो सरसि कह
 ङित्ता, परिसंजित्ता अणुठिवाइ कहे ॥ संथार पायघट्टण,
 चिह्नु च समासणे आवि ॥ ३७ दारं ॥ २१ ॥

अर्थः—प्रथम गुरुने (पुरउ के०) आगल चालतां शिष्यने विनयजंगादिक
 लागे माटे ए अकारणें आशातना थाय परंतु जो मार्गादिकनी विषमता
 होय अथवा गुरुने मार्ग देखारुवा माटे जो गुरुथी आगल चालवुं पमे
 तो ते अकारणमां गणाय नही. बीजी (पस्क के०) गुरुने पसखे बेहु
 पासें गमन करे गुरुनी बराबर चाले तो आशातना थाय, त्रीजी (आसन्ने
 गंता के०) एमज गुरुने आसन्ने एटले अरुकतो गंता एटले चाले पठवाडे दू
 कसो चाले तो आस, ठीक, श्लेष्म, उध्रसादि दोष रूप आशातना थाय,
 एम ए त्रण आशातना जेटले जूमिजागें गुरुनी साथें चालतां थकां थाय,
 तेटलेज जूमिजागें गुरुनी पासें (चिह्ण के०) उजा रहेवाथकी पण
 पूर्वोक्त त्रण आशातना थाय, एम त्रणे स्थानकें गुरुनी पासें (निसिअ
 णा के०) बेसता थकां पण पूर्वोक्त त्रण आशातना थाय. एवं नव थइ, द
 शमी (आयमणे के०) आचमने एटले गुरुनी साथें उच्चार जूमियें गयां थ
 कां शिष्य जो आचार्यथकी पहेला आचमन लीये अथवा गुरुनी पहेलां च
 लु करे अथवा हाथवाणी लीये त्रो आशातना थाय. अगीयारमी उच्चार
 दिक बहिर्दिशीगुर्वादिक साथें आव्या पठी गमणागमणाथी जो गुरुथकी प्र
 थम (आलोयण के०) आलोये, तो आशातना थाय, बारमी गुर्वादिक
 वडेरा तथा रत्ताधिक जे होय ते रात्रियें बोलावे जे कोण सूतो ठे? कोण
 जागे ठे? एम वचन सांजलतो जागतो थको पण (अपभिसुणणे के०)
 अण सांजलतानी पेरें पाठो प्रत्युत्तर नहीं आपे तो आशातना थाय, ते
 रमी गुरुआदिकने आलाववा बोलाववा योग्य एवा कोइ श्रावकादिक आ
 व्या होय अथवा आवेला जे तेने आवर्ज्जवा माटे गुरु बोलाव्यानी (पु
 वालवण्ये के०) पूर्वज पोते बोलावे तो आशातना थाय, (अ के०) वली
 चौदमी अशन पान खादिम स्वादिम ए चारे आहार रूप जे जिह्वा
 आणी होय ते प्रथम कोइ बीजा शिष्यादिक आगल आलोईने पठी गुरु
 आगले (आलोए के०) आलोचे तो आशातना थाय ॥ ३५ ॥

पन्नरमी (तह के०) तेमज वली अशनादिक चार जे लाव्या होय ते प्रथम बीजा यतिने देखाकीने पढी गुरुने (उवदंस के०) देखाडे तो आशातना थाय, शोलमी तेमज अशनादिक चार लाव्या होय तेनी प्रथम बीजा यतिने निमंत्रणा करे के आ जात पाणी लेशो ? पढी गुरुने (निमं तण के०) निमंत्रणा करे तो आशातना थाय. सत्तरमी अशनादिक चार सूरि प्रमुख साथें जिकायें आणीने पढी गुर्वादिकने पूढ्या विना जेनी साथें पोतानुं मन माने तेने मधुर जाणीने (खरू के०) खवरावे तो आशातना लागे, अठारमी गुर्वादिक तथा रत्नाधिक साथें जमतो थको (आयणेण के०) अशनादिक स्निग्ध सरस होय ते पोतेंज वावरे, ते आशातना जाणवी. यष्टुक्तं दशाश्रुतस्कंधसूत्रे ॥ सहेअसणं वा राक्षिणं सेहिं जुंजमाणे तह सेहे खरूं खरूं मायं मायं उसहुं उसहुं मणुखं मणुखं मणा मं मणामं निरुं निरुं लुखं लुखं आहारित्ता इवइ आसायणा देहस्सत्ता ॥ (तहा के०) तेमज उगणीशमी गुरु जेवारें साद करे तेवारें (अपनिसु णे के०) अप्रतिश्रवणे एटले आणसांजलतानी पेरें गुरुने पाठो जुबाब आपे नही, ते आशातना जाणवी. ए आशातना पूर्वे कही ठे, परंतु ते रात्रिसंबंधी शयन करवा पढीनी जाणवी, अने आ ते दिवससंबंधि धिठाइ पणे तथा अनाजोग पणे जाणवी. वीशमी रत्नाधिक तथा गुर्वादिक जे वारें साद करे, तेवारें तेने (खरूत्तिअ के०) खर एटले अत्यंत कर्कश महोदे खरें करी परुत्तर घणा वाले, कहे के अरे जाइ खाधो रे जाइ खाधो ! केम केरु मूकता नथी. इत्यादिक कठिन वचन बोले, अथवा आक्रोश गाढस्वरादिक गुरुने करावे. ते आशातना जाणवी, वली एकवीशमी गुर्वादिकें बोलाव्यो थको (तहगए के०) त्यांशीज एटले पोताने ठेकाणें वेठो थकोज उत्तर आपे, परंतु गुरुनी समीपें आवीने जबाप न आपे तो आशातना थाय. बावीशमी वली गुर्वादिकें बोलाव्यो थको कहे के (किं के०) शुं ठे ते ? (तुम के०) तमें कहो. कोण कहेवरावे ठे ? शुं कहो ठे ? इत्यादिक विनयहीन वचन बोले, ते आशातना जाणवी, तथा त्रेवीशमी वली गुर्वादिकें बोलाव्यो थको कहे के तूंज कां नथी करतो ? एवी रीतें पोताना पूज्यने एक वचनांत बोलावे अथवा कहे के तमे कोण थका मुऊने प्रेरणा करो ठे ? इत्यादिक वचन कहे ते आशातना जाणवी. चोवीशमी

गुर्वादिक तथा रत्नाधिक शिष्यने कहे के तमें समर्थ ठो, पर्यायें लघु ठो, माटे वृद्धनुं तथा ग्लाननुं वैयावच्च करो तेवारें ते पाठो जबाप आपे के जो तमेंज लाज जाणो ठो, तो तमे पोतें केम नथी करता? तथा तमारो बीजो पण शिष्यादिकनो बहु परिवार ठे ते शुं लाजानो अर्थी नथी? तो तेमनी पासें करावो. तेवारें वली गुर्वादिक तेने कहे के हे शिष्य! तमें आ लसु न थाज. तेवारें वली गुरुने कहे के तमे ते शुं अमनेज दीठा ठे? एवी री तनां वचन बोलीने गुरुनी (तज्जाय के०) तर्जना करे ते आशातना जा णवी. पच्चीशमी गुर्वादिक धर्मकथा कहेता होय तेवारें शिष्य डुमणो थाय परंतु (नोसुमणे के०) सुमनो न थाय, गुर्वादिकना गुणनी प्रशंसा करे नही अने कहे के तमें गृहस्थने विशेष प्रकारें समजावो ठो, कहो ठो, तेरीतें अमने समजावता नथी अथवा गुर्वादिक तथा रत्नाधिकनो जे रागी होय तेने देखीने डुमणो थाय ते आशातना जाणवी ॥ ३६ ॥

ठवीशमी जेवारें गुरु कथा करता होय तेवारें कहे के तमने ए अर्थ (नोसरसिके०) नथी सांज्जरतो? आ अमुकनो अर्थ एम न होय एवी रीतें. कहेतां आशातना लागे. सत्तावीशमी गुर्वादिक कथा करतां होय तेनी व चमां पोतानुं माहापण जणाववाने अर्थें सज्य लोकने कहे के ए कथा हुं तमने पढी समजावीश एम कही (कहवित्ता के०) कथानो छेद करे, ते आशातना जाणवी, अठावीशमी गुरु कथा कहेता थका होय अने तेने सज्य लोक हर्षवंत हृदयथी सांजलतां होय ते सज्यजनोने देखतां ठतां गुरुने कहे के एवमी शी कथा कहो ठो? हमणां जिद्दानो अवसर ठे, जोज नवेला पोरिसि वेला ठे, एम कही (परिसंजित्ता के०) पर्षदानो जंग करे तो आशातना थाय, उंगणत्रीशमी गुर्वादिक धर्मकथा कही रह्या पढी पर्षदा (अणुविआ के०) अणउठे थके तेज कथाने पोतानुं माहापण जणाववाने हेतुयें जे गुरुयें अर्थ कह्यो होय तेहिज अर्थ वली विशेषथी विस्तारी चर्ची देखामीने (कहि के०) कहे तो आशातना थाय, त्रीशमी (संथारपायघट्टण के०) गुरुनी शय्या तथा संथाराने पोताना पादादिकें करी संघटे तेने खमावे नही तो आशातना थाय, इहां शय्या ते सर्वांग प्रमाण जाणवी, अने संथारो ते अढी हाथ प्रमाण जाणवो, अथवा श य्या ते ऊर्णादिवस्त्रमय जाणवी, अने संथारो ते दर्जादिक तृणमय जाण

वो. एकत्रीशमी गुरुनी शय्या संधारो तथा बेसणादिकने विषे(चिठ के०) तिष्ठेत् एटले बेसे,अथवा आलोटे असज्यशरीरने अवयवे करी फरसे, तो आशातना थाय, बत्रीशमी गुरुथी (उच्च के०) उंचे आसने बेसे, अथ वा अधिक बेसणे बेसे तथा गुरु जेवां वस्त्र पहेरे, तेथकी अधिक मूढ्य वालां वस्त्रादिकनो परिजोग करे, तो आशातना थाय, तेत्रीशमी (समा सणेयावि के०) गुरुने समान आसने बेसे, अथवा गुरुना जेवां वस्त्रा दिक होय, तेवांज समान वस्त्रादिकनो परिजोग करे तो आशातना थाय ठे. इहां अपिशब्द निश्चयवाचक ठे, तथा गुरुने आगळ अने पाठल तथा बे बाजुयें बेसवादिकनी आशातना तो पूर्वे कहेली ठे. ए तेत्रीश आशा तना टालतो थको शिष्य विनयी कहेवाय, ते शिष्य वांदणां देवा देवरा ववाने योग्य जाणवो, ए प्रवचनपात्र थाय ॥३९॥ ए तेत्रीश आशातनानुं एकवीशमुं द्वार संपूर्ण थयुं. सर्व बोल (४९०) थया ॥

हवे बे विधिनुं बावीशमुं द्वार कहे ठे. एटले पम्किमणुं करवानी सा मग्रीना अज्ञावें तथा बे प्रतिक्रमण करणादि पर्याप्तिने अज्ञावें प्रजातें अ ने संख्यायें वांदणां बे देवां, ते बेहु विधिनो अनुक्रम जाणवो ते कहे ठे.

इरिया कुसुमिणुस्सग्गो, चिइवंदण पुत्ति वंदणालोयं ॥

वंदण खामण वंदण, संवर चउ ढोज उ सज्जाउ ॥ ३८ ॥

अर्थः—तिहां प्रथम प्रजातनो वंदनक विधि कहे ठे. इहां पहेली १(इ रिया के०) इरियापथिकी प्रतिक्रमीने, पढी २ (कुसुमिणुस्सग्गो के०) कुसुमिण डुसुमिणि उमाविणी निमित्तें चार लोग्गस्सनो काउस्सग्ग करे,ते वार पढी ३ आदेश मागीने, (चिइवंदण के०) चैत्यवंदन करे. पढी ४ आदेश मागीने, (पुत्ति के०) मुहपत्ति पम्बिलेहे, पढी (वंदण के०)वांदणां बे आपे, तेवार पढी ६ (आलोयं के०) राइयं आलोए, तेवार पढी ७ (वं दण के०) बे वांदणां आपे. पढी ८ (खामण के०) अप्पुच्छिउमि अप्पिं तर राइउं खामतुं, पढी ९ (वंदण के०) बे वार वांदणां आपे, पढी १० (संवर के०) पच्चस्काण करे, पढी ११ (चउढोज के०) चार ख मासमण पूर्वक जगवन् आचार्यादिक चारने थोज वंदन करे, पढी १२ (डुसज्जाउ के०) सद्यायसंदिसाहुं, सद्याय करुं,ए बे खमासमणें बे आ

દેશ માગી સજ્જાય સંદિસાઝં સજ્જાય કરે. એ પ્રજ્ઞાતવંદનવિધિ જાણવો ॥ ૩૦
હવે સંધ્યાવંદનકવિધિ અથવા લઘુપ્રતિક્રમણવિધિ કહે છે.

ઇરિયાં ચિશ્વંદણ પુ, ત્તિ વંદણં ચરિમવંદણાલોયં ॥ વંદણસ્વા
મણ ચઝઢો જ, દિવસુસ્સગ્ગો હસપ્પાઝ ॥ ૩૧ ॥ દારં ॥ ૨૨ ॥

અર્થ:—પ્રથમ ૧ (ઇરિયા કે૦) ઇરિયાવહિ પઢિક્કમીને પઠી આદેશમાગીશ
(ચિશ્વંદણ કે૦) ચૈત્યવંદન કરે, તેવાર પઠી ૩ (પુત્તિકે૦) મુહપત્તિ પઢિ
લેહે, પઠી ૪ (વંદણ કે૦) બે વાંદણાં દીયે, તે દેશને પઠી ૫ (ચરિ
મ કે૦) દિવસચરિમ પચ્ચક્કણ કરે, પઠી ૬ (વંદણ કે૦) બે વાંદણાં દે
શને ૭ (આલોયં કે૦) દેવસિયં આલોય. પઠી ૮ (વંદણ કે૦) બે વાંદ
ણાં દેશને, ૯ (સ્વામણ કે૦) દેવસિયં સ્વામણું કરે, પઠી ૧૦ (ચઝઢોજ કે૦)
ચાર સ્વામાસમણાં દેશ જગવાનાદિક ચારને વાંદી પઠી આદેશ માગીને
૧૧ (દિવસુસ્સગ્ગો કે૦) દેવસિયપાયઞ્છિત્તવિસોહણઠં ચાર લોગસ્સનો કા
હસ્સગ્ગ કરી આદેશ માગીને ૧૨ (હસપ્પાઝ કે૦) બે સ્વામાસણે સઘાય
કરે, એટલે એક સ્વામાસમણે સિઘાય સંદિસાઝં, બીજે સ્વામાસમણે સઘાય ક
રું. ઇતિ સંધ્યાવંદનકવિધિ: સમાપ્ત: એ બાવીશમું ઘાર પ્રાજ્ઞાતિકવંદન તથા સં
ધ્યાવંદન મહી બે વિધિયેં કરી બે પ્રકારનું કહ્યું. ઉત્તર જ્ઞેદ ૪૯૨ થયા ॥ ૩૧ ॥

એયં કિશ્કમ્મવિહીં, જુંજંતા ચરણ કરણ માહત્તા ॥

સાહુ સ્વંતિ કમ્મં, અણેગજ્ઞવસંચિયમણંતં ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:—(એયં કે૦) એ પૂર્વે કહી આવ્યા જે બોલ, તેણેં કરી (કિશ્ક
મ્મ કે૦) કૃતિકર્મ જે વાંદણાં, તેનો જે (વિહીં કે૦) વિધિ જે વ્યવહાર
તે પ્રત્યેં (જુંજંતા કે૦) પ્રયુંજતાં થકાં (ચરણકરણં કે૦) ચરણસિત્તરી
અને કરણસિત્તરી તેના ગુણેં કરી (આહત્તા કે૦) આયુક્ત એટલે સહિત
થકા એવા જે (સાહુ કે૦) સાધુ નિર્ગ્રંથ ચારિત્રીયા તે (અણેગજ્ઞવસંચિ
યં કે૦) અનેક જ્ઞવનાં સંચિત એટલે કોટિ જન્મનાં ઉપાર્જન કરેલાં
અને જેનાં (અણંતં કે૦), ધુરંત વિપાક છે એટલે અનંતા કાલ પર્યંત જો
ગવાય એવાં અઢેહપણે રહેનારાં જે કર્મ અથવા અનંત કાલનાં ઉપાર્જન
કરેલાં એવાં જે (કમ્મં કે૦) કર્મ છે તે કર્મો પ્રત્યેં તુરંત શીઘ્રપણે (સ્વંતિ
કે૦) કૈપવી નિરાકરણ કરે છે, અર્થાત્ કાય પમાડે છે ॥ ૪૦ ॥

अप्पमइ जवबोहं, जासियं विवरियं च जमिह
मए॥ तं सोहंतु गीयन्ता, अणज्जिनिवसि अमत्त
रिणो ॥ ४१ ॥ इति गुरु वंदनकजाण्यं समाप्तम् ॥

अर्थः—आ वांदणांनो विचार ते (अप्पमइ के०) अट्ठ ठे मति जेहनी
एवा जे (जव के०) जव्यप्राणी तेमना (बोहं के०) बोध ज्ञानने अर्थे
(जासियं के०) जाख्यो परंतु आवश्यक बृहद्वृत्त्यादिक ग्रंथने विषे एनो
अत्यंत विस्तार ठे त्यांथी विशेषें जोवुं, इहां संक्षेपथी कह्यो ठे. तेमांहे जे
अनाजोगें (विवरिअं के०) विपरीतपणे (च के०) वली (जं के०) जे (इह
के०) ए जाण्यमांहे (मए के०) महारथी कहेवाणुं होय (तं के०)
तेने वली (अणज्जिनिवसि के०) अकदाग्रही एटले हठवादरहित एवा
अने (अमत्तरिणो के०) मत्सरपणाना परिणामें रहित, गुणना रागी
एवा जे (गीयन्ता के०) गीतार्थ एटले गीतना अर्थ तेना जाण अर्थ,
तू सूत्रार्थना जाण तथा निश्चय व्यवहारने विषे कुशल होय ते (सोहं
तु के०) शोधजो, अर्थात् शुरू करजो. ए ४६५ बोलें करी श्रीगुरुने वांदणां
देवानो विधि कह्यो ॥ आहीं “ इच्छामि खमासमणो वंदितुं जावणिज्जा
ए निसीहिआए ” इत्यादिक गुरुवंदन सूत्र जो पण ग्रंथकारें मूल पाठ
मां गाथारूपें कळुं नथी, तो पण प्रसंगथी तेनो अर्थ लखवो जोइ
यें, परंतु आ प्रतिक्रमणने विषे प्रथम सुगुरु वांदणांमां ते अर्थ सविस्तर
लखाइ गयेलो होवाथी आ ठेकाणें लख्यो नथी. इति श्रीगुरुवंदनक-
जाण्य अर्थ सहित संपूर्ण ॥ ४१ ॥

हवे एवा गुणवंत गुरुप्रत्यें वांदणां देइने तेमना मुखथी यथाशक्तियें
पच्चस्काण लेवुं, केम के ‘ज्ञानस्य फलं विरतिः’ एवुं वचन ठे. वली आगम
मध्यें कळुं ठे के, “पच्चस्काणेणं जंते जीवे किं जणयइ पच्चस्काणेण य आसव
दाराइ निरुजंति” तेमाटें पच्चस्काण करवानो महोटो लाज ठे. ते पच्चस्काण
शुं? अने ते केटला प्रकारनां पच्चस्काणो ठे? इत्यादिक जाणवा माटें त्रीजुं
पच्चस्काण जाण्य कहे ठे.

॥ અથ ॥

॥ તૃતીયપચ્ચસ્કાણનાપ્યપ્રારંભઃ ॥

તિહાં પ્રથમ પચ્ચસ્કાણનાં નવદ્વાર એક ગાથાયેં કરી કહે છે.

દર પચ્ચસ્કાણ ચતુર્વિદિ, આહાર હુવીસગાર અહુરુત્તા ॥

દસ વિગઈ,તિસ વિગઈ, ગય હુહચંગા ઠ સુદ્ધિ ફલં ॥૧॥

અર્થઃ—પ્રથમ (દસપચ્ચસ્કાણ કેળ) પચ્ચસ્કાણના દશ જોદ છે, તેનું દ્વાર કહેશે. વીજું પચ્ચસ્કાણ કરવાને વિષે પાઠ વિશેષરૂપ (ચતુર્વિદિ કેળ) ચાર પ્રકારનો વિધિ છે તેનું દ્વાર કહેશે. ત્રીજું ચાર પ્રકારના (આહાર કેળ) આહારના સ્વરૂપનું દ્વાર કહેશે, ચોથું પચ્ચસ્કાણમાં (અહુરુત્તા કેળ) અદ્વિરુક્ત ઇટલે વીજી વારનાં અણ ઉચ્ચત્થાં અર્થાત્ એકવાર કહ્યાં તેનાં તે ફરી જુદાં જુદાં પચ્ચસ્કાણમાં આવે, તે ન લેવાં એવા (હુવીસગાર કેળ) બાવીશ આગારનું દ્વાર કહેશે, પાંચમું (દસ વિગઈ કેળ) દશ વિકૃતિ ઇટલે દશ વિગયની સંખ્યાનું દ્વાર કહેશે, ષઠું (તિસવિગઈગય કેળ) ત્રીશવિકૃતિગત ઇટલે ઠ મૂલ વિગયના ત્રીશ નિવીયાતા થાય તેની સંખ્યાનું દ્વાર કહેશે, સાતમું એક મૂલ ગુણ પચ્ચસ્કાણ તથા વીજું ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ એમ (હુહચંગા કેળ) બે પ્રકારના જાંગા પચ્ચસ્કાણના થાય, તેનું દ્વાર કહેશે. આઠમું પચ્ચસ્કાણની (ઠ સુદ્ધિ કેળ) ઠ શુદ્ધિનું સ્વરૂપ નિશ્ચેયી, કહેવું તેનું દ્વાર કહેશે. નવમું પચ્ચસ્કાણ કસ્થાથી શ્હલોક તથા પરલોક મલી બે ઠેકાણે (ફલં કેળ) ફલ થાય તેનું દ્વાર કહેશે ॥ ૧ ॥ એ મૂલ નવદ્વારનાં નામ કહ્યાં. એનાં ઉત્તરદ્વાર આહીં વિવત્થાં નથી, પણ ગ્રંથાંતરેં નેવું કહ્યાં છે, અને આહીં પણ શરવાલો આપતાં નેવું થાય છે, તે આગલ વિસ્તારેં કહેશે.

હહાં પ્રથમ પચ્ચસ્કાણ શબ્દનો અર્થ કરે છે. તિહાં એક પ્રતિ, વીજું આ, અને ત્રીજું આખ્યાન, એ ત્રણ પદ મલીને પ્રત્યાખ્યાન શબ્દ થયો છે. તેમાં અવિરતિપણાનાં સ્વરૂપપ્રત્યેં પ્રતિ ઇટલે પ્રતિકૂલપણે કરી આ ઇટલે આગાર મર્યાદાકરણસ્વરૂપેં કરી આખ્યાન ઇટલે કહેવું કથન કરવું તે છે જેને વિષે, તેને પ્રત્યાખ્યાન કહીયેં.

અથવા પ્રતિ ઇટલે આત્મસ્વરૂપ પ્રત્યે આ ઇટલે અજિવ્યાપીને કરણ ઇટલે કરતું ઇટલે અનાશંસારૂપ ગુણ આત્માને ઉપજે એમ કરે તેનું જે આખ્યાન ઇટલે કથનરૂપ તે છે જેને વિષે તેને પ્રત્યાખ્યાન કહીયેં.

અથવા (પ્રતિ કે૦) પરલોકે (આ કે૦) ક્રિયા યોગાર્થે શુચાશુચ ફલ કથનરૂપ જેને વિષે છે તેને પ્રત્યાખ્યાન કહીયેં. એમ ઘણાં વ્યાખ્યાન છે.

તે પ્રત્યાખ્યાન એક મૂલગુણરૂપ અને બીજું ઉત્તરગુણરૂપ એવા બે જોડે છે. તેમાં મૂલગુણનું પચ્ચસ્કાણ યતિને પંચમહાવ્રતાદિ રૂપ છે અને ઉત્તરગુણ પ્રત્યાખ્યાન તો યતિને પિંડવિશુદ્ધ્યાદિક છે તથા શ્રાવકને મૂલ ગુણ તો પાંચ અણુવ્રતાદિકનું છે અને ઉત્તર ગુણ તેશિક્ષાવ્રતાદિકનું છે. તથા સામાન્ય પ્રકારે જે અવિરતિપણાનું પ્રતિપદ્ધ તે સર્વ પચ્ચસ્કાણ કહીયેં.

હવે પ્રતિદિન ઉપયોગીપણા માટે ઉત્તરગુણ પ્રત્યાખ્યાન દશ પ્રકારે

હોય, તે આ ગ્રંથના પ્રથમ દ્વારના જોડ રૂપે કહે છે.

અણાગય મહકંતં, કોડીસહિયં નિયંટિ અણગારં ॥

સાગાર નિરવસેસં, પરિમાણકડં સકે અશ્વા ॥ ૧ ॥

અર્થ:—પ્રથમ જે કારણ વિશેષે આગલથી કરે પણ તે દિવસે ન કરી શકે તે (અણાગયં કે૦) અનાગત પચ્ચસ્કાણ તે પર્યૂષણાદિક પર્વ આવ્યા ની પહેલાંજ એવું વિચારે જે ગુરુ, ગ્લાન, શિષ્ય તપસ્વી પ્રમુખનું વૈયા વચ્ચ મહારે કરતું પરુશે, તેવારે વ્યાકુલતાને લીધે મહારાથી અષ્ટમ્યાદિક તપશ્ચર્યા થઈ શકશે નહીં, તો મને લાજની હાનિ થશે માટે તે પર્વ આવ્યા ની પહેલાંજ ગુરુપાસે પચ્ચસ્કાણ લઈને તપ કરે તે અનાગત જાવી પચ્ચસ્કાણ.

બીજું (અશ્કંતં કે૦) અતિક્રાંત પચ્ચસ્કાણ તે પૂર્વોક્ત રીતે પર્યૂષણાદિ ક પર્વ અતિક્રમ્યા પઠી તેહિજ કાર્યાદિકને હેતુયે જે પાઠલથી અષ્ટમ્યાદિ ક તપ ગુરુપાસે પચ્ચસ્કાણ લઈને કરે તેને અતિક્રાંત અતીત પચ્ચસ્કાણ કહીયેં.

ત્રીજું (કોડીસહિયં કે૦) કોટિસહિત પચ્ચસ્કાણ તે પ્રજાતે ઉપવાસ પ્રમુખ વ્રત કરીને વહી બીજા દિવસના પ્રજાત સમયે પણ તેહિજ ઉપવા સાદિકનું પચ્ચસ્કાણ કરે, એમ ઠઠાદિકની પણ કોટિ ઇટલે સંધિ મેલવે ઇટલે ઠઠાદિ એક પચ્ચસ્કાણ પૂર્ણ થયાની વચ્ચે બીજું પચ્ચસ્કાણ પચ્ચસ્કે. એવા કોટિક્રમે જે તપ કરતું, તે કોટિસહિત તપ અથવા નીચી, એકાશનાદિ

कने विषे पञ्चस्काण पास्या पहेलां आंबिलादिक करवुं ते, एटले एकनो अंत अने बीजा पञ्चस्काणनी आदि ते कोटिसहित पञ्चस्काण जाणवुं.

चोथुं (नियंति के०) नियंत्रित तप ते पुष्ट नीरोगी तथा ग्लानपणे होय तो पण एवुं चिंतवे जे अमुक दिवसें महारे अमुक ठठ अठमादिक तप करवुं. पढी गमे तेवुं कारण उपजे तो पण ते निर्धारेला दिवसें ते तप अवश्य करे, पण मूके नही. एम नियतकाळें ते पञ्चस्काण चौदपूर्वीं हमणां व्युत्तिन्न थयुं ठे. शिविर पण ते वेलायें ते तप करता हता, परंतु हमणां ते पञ्चस्काण नथी. ए नियंत्रित पञ्चस्काण जाणवुं.

पांचमुं (अणगारं के०) अनागार तप ते “अन्नव्रणाजोगेणं” तथा “सहसागरेणं” ए वे आगार तो सर्वत्र होयज ठे, परंतु महत्तरागारादिक आगार जे पञ्चस्काणने विषे न होय, ते आगार रहित पञ्चस्काण कहीयें. ए पण पहेला संघयणनी साथें व्युत्तेद थयुं.

ठठुं (सागार के०) आगार सहित ते महत्तरागारादि आगारसहित पञ्चस्काण करवुं, ते आगार सहित पञ्चस्काण जाणवुं.

सातमुं (निरवसेसं के०) निरवशेष तप ते समस्त अशनादिक चार आहार वस्तु अने अनाहार वस्तु प्रमुख सर्वनुं पञ्चस्काण करीयें. चउ विहार प्रमुख करीयें अनशन करीयें ते निरवशेष पञ्चस्काण जाणवुं

आठमुं (परिमाणकंडं के०) परिमाणकृत तप पञ्चस्काण ते दातीनी संख्या करे तथा कवलनी संख्या करे तथा घरनी संख्या करे, एटले दातीनुं परिमाण तेमज कोलीयानुं परिमाण तथा घरनुं परिमाण जे जिज्ञादिकें करवुं, अथवा मग अरुद प्रमुख ड्रव्यादिकें जे जिज्ञानो परित्याग ते सर्व परिमाणकृत पञ्चस्काण जाणवुं.

नवमुं (सके के०) सांकेतिक पञ्चस्काण ते इहां (केत के०) गृह तेणें करी जे सहित वत्तें तेने गृहस्थ कहीयें, ते संबधी प्रायः ए पञ्चस्काण गृहस्थने होय अथवा (संकेत के०) चिन्ह जे अंगुष्ठादिक तेणें करी होय ते संकेत कहेवाय एटले कोइएक श्रावक पोरिसी आदिक पञ्चस्काण करीने बाहेर कोइ कामें अथवा क्षेत्रादिकें गयो होय तिहां पोरिसीनो काल पूर्ण थयो अथवा घरमांज बेगो ठे अने पोरिसीनो काल पूर्ण थयो

હે, પરંતુ ઝોજન સામગ્રી તૈયાર થઈ નથી તે વખત વિચાર કરે જે ઇટલો કાલ વચમાં મહારો અપચ્ચકાણપણે રહેશે, તે શ્રાવકને યોગ્ય નથી. એમ ચિંતવી એક અંગુઠ સહિઅં પચ્ચકામિ ઇટલે જિહાં સુધી મુઠીમાં અંગુઠો રાખું ત્યાંસુધી મહારે પચ્ચકાણની સીમા છે. એમજ બીજું મુઠસહિઅં પચ્ચકામિ ઇટલે મુઠી બાંધી. રાખું તિહાં સુધી. ત્રિજું ગંઠસહિઅં પચ્ચકામિ ઇટલે ગાંઠ બાંધી રાખું તિહાં સુધી. ચોથું ઘરસહિઅં પચ્ચકામિ, પાંચમું પ્રસ્વેદસહિઅં તે જ્યાં સુધી અંગના પરસેવાના બિંદુ નિકલે, ત્યાં સુધી. ઠંદું ડસ્સાસસ હિઅં પચ્ચકામિ. સાતમું થિબુકસહિઅં પચ્ચકામિ ઇટલે સ્તિબુક તે જ્યાં સુધી પાણીના બિંદૂઆ ઝાજનાદિકેં તથા કરાદિક સૂકે તિહાં પર્યંત જાણવું. આઠમું ઝોશ્રકસહિઅં પચ્ચકામિ ઇટલે જ્યોતિષ્ક જે દીવા પ્રમુખની જ્યોતિ રહે તિહાં સુધી સંકેત કરે. એ આઠ પ્રકારેં નવમું સાંકેતિક પચ્ચકાણ કહેવાય છે જેમાટેં કહ્યું છે કે ॥ અંગુઠ મુઠી ગંઠી, ઘર સેઝ ડસ્સાસ થિબુક ઝોશ્રકો ॥ પચ્ચકાણ વિચાલે, કિચ્ચ મળજિગ્ગહે સુચિઅં ॥ ૧ ॥ તથા કોઈ પોરિસી આદિ પચ્ચકાણ ન કરે અને કેવલ અઝિગ્ગહજ કરે તો ગાંઠ પ્રમુખ ન ઠોડે ત્યાં લગેં પચ્ચકાણ તેને થાય, તેથી એ પચ્ચકાણ જેમ બીજા પચ્ચકાણોની વચમાં થાય છે, તેમ અઝિગ્ગહને વિષે પણ થાય છે. તથા સાધુને પણ કોશ્ક સ્થાનકેં જ્યાં સુધી મંદુલ્યાદિકેં ગુર્વાદિક ન આવ્યા હોય ત્યાં લગેં અથવા સાગારિકાદિકનું કાંઈ કારણ હોય, તેવારેં પણ એ અઝિગ્ગહ શંકેત પચ્ચકાણ થાય.

દશમું (અઝ્ઝા કે૦) અઝ્ઝા તે કાલ મુહૂર્ત પૌરુષ્યાદિક પ્રમાણને પણ ઉપચારથી જાણી લેવો. તે કાલ પચ્ચકાણ જાણવું ॥ ૨ ॥

હવે એ દશ પચ્ચકાણ કહ્યાં, તેમાં બેહલું અઝ્ઝા પચ્ચકાણ કહ્યું, તેના દશ જોદ છે, તે એક ગાથાયેં કરી કહે છે.

નવકાર સહિઅ પોરિસિ, પુરિમઢે ગાસણેગઠાણે અ ॥

આયંબિલ અઝત્તઢે, ચરિમે અ અઝિગ્ગહે વિગર્શી ॥૩॥દારા ॥૧॥

અર્થ:—પ્રથમ (નવકારસહિઅ કે૦) નવકારસહિત ઇટલે નવકાર કહીને પારીયેં તે બે ઘડી પ્રમાણ નોકારસી પચ્ચકાણ કહીયેં, વીજું પ હોર દિવસસુધી પચ્ચકાણ તે (પોરિ કે૦) પોરિસિ કહીયેં, એમાં સાઢ

पोरिसी सार्द्ध एटले दोढ पहोरनुं पञ्चस्काण पण जाणवुं. त्रीजुं (पुरिमह के०) पुरिसार्द्ध, ते बे पहोर प्रमाणनुं पञ्चस्काण. चोथुं (एगासण के०) ए काशननुं पञ्चस्काण (अ के०) अनेपांचमुं (एगठाणे के०) एकलठाणुं. ए त्रणे नुं बे पहोर प्रमाण पञ्चस्काण जाणवुं. ठहुं जिहां एक हाथ विना बीजुं अंग हात्ते नही ते (आयंबिल के०) आयंबिल पञ्चस्काण. सातमुं (अजत्तठे के०) अजत्ताथैं एटले उपवासनुं पञ्चस्काण. आठमुं (चरिमे अ के०) दिवसचरिम अथवा जवचरिमादिरूप जाणवुं. नवमुं (अजिग्गहे के०) अजिग्रह पञ्चस्काण ते अमुक वस्तु तेवारें खानुं जेवारें अमुक करुं ? इत्यादिक अजिग्रह करे ते. तथा दशमुं (विगई के०) विगई निविगइनुं पञ्चस्काण जाणवुं. ए दशे पञ्चस्काणोने कालनी मुख्यता ठे माटें अझा पञ्चस्काण कह्यै॥३॥

इहां शिष्य पूठे ठे के पोरिसी प्रमुखने काल पञ्चस्काण कह्युं ते खरुं पण नोकारसीनुं कालमान न कह्युं माटें नोकारसी जे ठे, ते अजिग्रह पञ्चस्काण कहेवाय पण कालपञ्चस्काण थइ शके नहीं ?

त्यां गुरु उत्तर कहे ठे. नवकारसहियं एमां सहित शब्द आव्यो माटें सहि त शब्दें कालप्रमाण जाणवुं, अने अद्वय आगार ठे माटें अद्वयकाल जाणवो.

तेवारें शिष्य पूठे ठे के पोरिसी तो एक प्रहरकाल प्रमाण ठे माटें ए नवकारसीने विषे मुहूर्त्तद्वयादिक काल केम न दीधो ? केम के मुहूर्त्त द्वयादिक काल पण पोरिसीथी अद्वय ठे माटें बे घनीनुंज मान शा वास्ते दीधुं ?

गुरु उत्तर कहे ठे, के हे शिष्य ! तें कह्युं ते सत्य ठे, परंतु सर्वथी स्तोक काल अझापञ्चस्काणनो एक मुहूर्त्तज ठे, मुहूर्त्तझा अझा इति वचनात् तेमाटें एनुं एक मुहूर्त्त कालमान जाणवुं.

हवे ए नवकारसी पञ्चस्काण, सूर्योदय पहेलांज करवुं अने नमस्कारें करी पारवुं, अन्यथा जंग लागे, नोकारसी कख्या पढी आगल पोरिसी यादिक थाय, परंतु ते विना न थाय अने यद्यपि नोकारसी विना पोरिसीयादिक करे तो काल संकेत रूप जाणवो, तथा बली वृद्ध संप्रदायें एम कहे ठे जे नोकारसी पञ्चस्काणजे ठे, ते रात्रें चउविहारादिक पञ्चस्काणना तारण रूप ठे एटले शिद्धा रूप ठे. इत्यादिक घणो विचार ठे ते प्रवचनसारोद्धारग्रंथनी वृत्तिथी जाणवो. अहीयां विशेषें करी लख्यो नथी.

हवे पुरुष प्रमाण ठाया जेहने विषे थाय ते पोरिसी जाणवी “आसा ढमासे डुपया” इत्यादिक पाठ श्रीउत्तराध्ययनादि सूत्रां जाणवो.

ए रीतें नोकारसी, पोरिसी, दिनतुं पूर्वाह्ण ते पुरिमह, एकासण, एक लठाणुं, आयंबिल, उपवास, दिवसचरिम, अजिग्रह अने विगड एवं दश पञ्चस्काणना नामतुं ए प्रथमद्वार थयुं. उत्तर जेद दश थया ॥ ३ ॥

हवे बीजे द्वारें पञ्चस्काण करवानो पाठरूप विधि चार प्रकारें कहे ठे.

उगगए सुरे अ नमो, पोरिसि पञ्चस्क उगगए सुरे ॥

सुरे उगगए पुरिमं, अजत्तठं पञ्चस्काइति ॥ ४ ॥

अर्थः—प्रथम नवकारसीतुं पञ्चस्काण उच्चरीयें तेवारें (उगगए सुरे के०) उगगए सुरे (अ के०) वली (नमो के०) नमुक्कार सहित्थं पञ्चस्काइ चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नढणजोगेणं सहस्सा गारेणं वोसिरई ए उच्चार करवानो प्रथम विधि जाणवो.

बीजो (पोरिसि के०) पोरिसीतुं (पञ्चस्क के०) पञ्चस्काण उच्चरीयें, तेवारें (उगगए सुरे के०) उगगए सुरे पोरिसियं पञ्चस्काइ, उगगए सुरे चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नढणजोगेणं सहस्सा गारेणं ए उच्चार करवानो बीजो विधि जाणवो.

त्रीजो पुरिमारुतुं पञ्चस्काण उच्चरीयें तेवारें (सुरेउगगएपुरिमं के०)सुरे उगगए पुरिमहं पञ्चस्काइ चउविहंपिआहारं ए उच्चार करवानोत्रीजोविधि.

चोथो अजत्तार्थ एटले उपवासतुं पञ्चस्काण उच्चरीयें तेवारें (अज त्ठं पञ्चस्काइ के०) अजत्तठं पञ्चस्काइ तिविहंपि आहारं चउविहंपि आहारं (इति के०) एम उच्चार करीयें, ए चोथो विधि जाणवो

अर्हीयां पुरिमारु ते दिवसतुं पूर्वाह्ण समजतुं एटले नोकारसी आदि पञ्चस्काण जो पूर्वे सूर्योदयथी न कखुं होय तो पण पुरिमह थाय, एम उपवासादिक पण थाय. तथा सूर्योदयथी मांकीने यावत् आगला दिव सनो सूर्योदयथाय, त्यां सुधी अजत्तार्थ एटले उपवासतुं पञ्चस्काण कहेवाय ठे, एम जणाववाने तथा रात्रिनो चउविहार कखो होय अने बीजे दिवसें एक उपवासतुं पञ्चस्काण करे, तेहने चोथजत्ततुं पञ्चस्काण थाय. तथा रात्रियें चउविहारतुं पञ्चस्काण न कखुं होय अने बीजे दिने उपवास करे,

તેને અજત્તનું પચ્ચસ્કાણ કહીયેં, પણ ચોથજત્તનું પચ્ચસ્કાણ ન કહીયેં. અને ઉત્તયકોટિ એકાસણાદિકેં તો ચોથજત્તનું પચ્ચસ્કાણ હોયજ. ઇત્યાદિક જાણાવવા માટેં ચારે વિધિ દેખાડ્યા ॥ ૪ ॥

હવે બીજા પણ ચાર વિધિ છે, તે દેખાડે છે.

ત્રણ્ણ ગુરુ સીસો પુણ્ણ, પચ્ચસ્કામિત્તિ એવ વોસિરઈ ॥

ઉવર્તંગિહ પમાણં, ન પમાણં વંજણ્ણલણા ॥ ૫ ॥

અર્થ:-પ્રથમ (ગુરુ કેળ) ગુરુ જે પચ્ચસ્કાણનો કરાવનાર હોય, તે પચ્ચસ્કાઈ એમ (ત્રણ્ણ કેળ) ત્રણે, એટલે કહે; એ પ્રથમ વિધિ જાણવો. (પુણ્ણ કેળ) વહ્લી (સીસો કેળ) શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર હોય તે (પચ્ચસ્કામિ કેળ) પચ્ચસ્કામિ (ઈતિ કેળ) એમ કહે એ બીજો વિધિ જાણવો. અને (એવ કેળ) એમ સંપૂર્ણ પચ્ચસ્કાણે ગુરુ (વોસિરઈ કેળ) વોસિરઈ કહે. એ ત્રીજો વિધિ જાણવો અને શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર હોય તે વોસિરામિ કહે, એ ચોથો વિધિ જાણવો. ચાર વિધિ કહ્યા.

(ઈહ કેળ) ઇહાં પચ્ચસ્કાણને વિષે કરતાં તથા કરાવતાં થકાં પોતાના મનનો જે (ઉવર્તંગ કેળ) ઉપયોગ એટલે મનની ધારણા છે તેજ (પમાણં કેળ) પ્રમાણ છે એટલે મનમાંહે જે પચ્ચસ્કાણ ધાણું હોય તેજ પ્રમાણ છે. પરંતુ (વંજણ કેળ) અક્કર તેની (હલણા કેળ) હલના છે એટલે સ્વલના છે. અર્થાત્ અનાજોગને લીધે ધારેલા ત્રિવિહાર પચ્ચસ્કાણથી બીજો કોઈ ચતુર્વિહાર પચ્ચસ્કાણનોજ પાઠ ઉચ્ચરીયેં, તે વંજણ હલના જાણવી તે (ન પમાણં કેળ) પ્રમાણ નથી ॥ ૫ ॥

હવે તેહીજ ઉચ્ચારનો વિશેષ વિધિ કહે છે.

પઢમે ઠાણે તેરસ, બીએ તિન્નિહં તિગાઈ તઈઅંમિ ॥

પાણસ્સ ચત્થંમિ, દેસવગાસાઈ પંચમએ ॥ ૬ ॥

અર્થ:-હવે એનાં પાંચ સ્થાનક છે તેમાં (પઢમેઠાણે કેળ) પ્રથમ સ્થાનકને વિષે કાલપચ્ચસ્કાણરૂપ નોકારસી પ્રમુખ (તેરસ કેળ) તેર પચ્ચસ્કાણ જાણવાં, તેનાં નામ આગલી ગાથાયેં કહેશે, તથા (બીએ કેળ) બીજા સ્થાનકને વિષે વિગઈ, નીવી અને આયંબિલ એ (તિન્નિહં કેળ) ત્રણ પચ્ચસ્કાણ જાણવાં. તથા (તઈઅંમિ કેળ) ત્રીજા સ્થાનકને વિષે (તિગાઈ

गारेणं, पाचमो (सव के०) सवसमाहिवत्तियागारेणं, ए (पंच के०) पांच
आगार (खवणे के०) उपवासना पञ्चस्काणनेविषे जाणवा. तथा एमां
अचित्त पाणी पीये माटे (पाणि के०)पाणस्सना पञ्चस्काणने विषे लेवेणवा
अलेवेणवा, अठेणवा बहुलेवेणवा, ससिठेणवा, असिठेणवा, ए (लेवाई
के०) लेपादिक (ठ के०)ठ आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न
हणाजोगेणं, बीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, त्रीजो (मह के०) महत्तरा
गारेणं, चोथो (सवे के०) सवे समाहिवत्तियागारेणं ए (चउ के०) चार आगा
र ते (चरिम के०)दिवस चरिमना पञ्चस्काणने विषे तथा (अंगुठाइ जिगहि
के०) अंगुठमुठिसहियादिक अजिग्रहना पञ्चस्काणने विषे जाणवा ॥११॥

पञ्चस्काणना आगारोनी संख्याना यंत्रनी स्थापना.

अंक.	पञ्चस्काणनाम.	संख्या.	आगारोनां नाम.
१	नोकारसी.	१	अन्न० ॥ सह० ॥
२	पोरिसी.	६	अन्न० ॥ सह० ॥ पन्न० ॥ दिसामो० ॥ साहु० सव०
३	साहुपोरिसी.	६	" " " " " "
४	पुरिमह.	७	अन्न० सह० पन्न० दिसा० साहु० सव० महत्त० ॥
५	अवह.	७	" " " " " " " " " "
६	एकासणुं.	८	अन्न० सह० सागा० आउं० गुरु० पारि० मह० सव०
७	बियासणुं.	८	" " " " " " " " " "
८	एकलठाणुं	७	अन्न० सह० सागारि० गुरु० पारि० मह० सव०
९	नीवी.	९	अन्न० सहस्सा० लेवा० गिह० उरिक्त० पडुच्च०
१०	विगइ.	९	पारि० महत्त० सव०
११	आयंबिल.	८	अन्न० सह० लेवा० गिह० उरि० पारि० मह० सव०
१२	उपवास.	५	अन्न० सह० पारि० मह० सव० चोलपट्टागारयतिने.
१३	पाणहार.	६	लेवे० अले० अठे० बहु० ससिठे० असिठे०
१४	अजिग्रहसंकेत	४	अन्न० सह० मह० सव०
१५	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१६	जवचरिमं.	४	" " " "
१७	देसावगासिक.	४	" " " "
१८	समकेतना.	६	राया० घणा० बला० देवा० गुरुनि० वित्ति०

સ્કાણ કરવું, તથા (તદ્વ્ય કે૦) ત્રીજા સ્થાનકને વિષે (પાણસ્સ કે૦) પાણીના ઢ આગારનું પચ્ચસ્કાણ કરવું તથા (તુરિય કે૦) ચોથા સ્થાનકને વિષે (દેસાવગાસં કે૦) દેસાવગાસિકનું પચ્ચસ્કાણ કરવું તથા પાંચ મા સ્થાનકને વિષે (ચરિમે કે૦) ઢેહેમાનું પચ્ચસ્કાણ જે દિવસ ચરિમં એટલે રાત્રિનું હુવિહાર, ત્રિવિહાર, ચતુવિહાર પાણહાર પ્રમુખનું પચ્ચસ્કાણ તે (જહસંજવં કે૦) યથાસંજવેં જે પોતાને કરવાની ઇચ્છા હોય તે યથાશક્તિયેં કરવું તથા જવચરિમાદિ જે ઢે, તે પણ યથાસંજવેં કરવું. એમ (નેયં કે૦) જાણવું. એ પાંચ માંહેલું જે કોઈ કરવું તે પચ્ચસ્કાણ કહીયેં ॥૭॥

વહી એ પચ્ચસ્કાણ કરવાના પાઠનોજ વિશેષ કહે ઢે.

તહ મઘ પચ્ચસ્કાણે, સુ ન પિહુ સૂરુગ્ગયાઈ વોસિરઈ ॥

કરણ વિહિત્ત ન જ્ઞાઈ, જહાવસીયાઈ વિચ્છંદે ॥ ૯ ॥

અર્થ:—(તહ કે૦) તથા એ પદ વિશેષ દેખાનવા વાંચી ઢે (મઘ પચ્ચસ્કાણેસુ કે૦) મધ્યનાં વે સ્થાનક જે વિગઈ, નીલી અને આયંબિલનું તથા એકાસણ, બિયાસણ અને એકલઠાણાનું એ બેનાં ઢ પચ્ચસ્કાણોને વિષે પૃથગ્ પૃથગ્ પચ્ચસ્કાણે (સૂરુગ્ગયાઈ કે૦) સૂરે ઝગ્ગાઈ વિગઈતું પચ્ચસ્કાઈ ઇત્યાદિક પાઠ (નપિહુ કે૦) વારંવાર ન કહેવો, એટલે પ્રથમ જે પચ્ચસ્કાણ માંડે, તિહાં સૂરે ઝગ્ગાઈ કહેવો, પરંતુ પચ્ચસ્કાણ પચ્ચસ્કાણ પ્રત્યેં ન કહેવો, તેમજ (વોસિરઈ કે૦) વોસિરઈ તથા વોસિરામિ એ પાઠ પણ અંત ને વિષે એક વાર કહીયેં, પણ વારં વાર ન કહીયેં એ (કરણવિહિત્ત કે૦) કરવાનો વિધિ એટલે પૂર્વાચાર્ય પરંપરાયેં એમજ કહેતા આવ્યા ઢે કરવાનો એહજ વિધિ ઢે. મારેં મહોટા પુરુષ પણ (નજ્ઞાઈ કે૦) નથી જ્ઞાતા. (જહા કે૦) જેમ (આવસીયાઈ કે૦) આવસ્સિયાઈ એ પાઠ (વિચ્છંદે કે૦) બીજા વાંદણાને વિષે કહેતા નથી, એ પણ પૂર્વાચાર્યની પરંપરા ઢે તેમ ઇહાં પણ જાણી લેવું ॥ ૯ ॥

તહ તિવિહ પચ્ચસ્કાણે, જ્ઞાંતિ અ પાણગ ઢ આગારા ॥

હુવિહારે અચિત્ત, જોઈણો તહય ફાસુ જલે ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—(તહ કે૦) તેમજ વહી (તિવિહપચ્ચસ્કાણે કે૦) ત્રિવિહારના

पञ्चस्काणने विपे तथा एकासणादिक पञ्चस्काणे प्रासुक निर्जीव जलपान
संचधि (पाणग के०) पानक गटले पाणीना (छ आगारा के०) ठ आगार
(जणंतिअ के०) जणे ठे कहे ठे. तेनां नाम कहे ठे. पाणस्स लेवेण वा, अले
वेण वा, अशेण वा, बहुलेवेण वा, ससिठेण वा, असिठेण वा. ए ठ आगा
रनां नाम जाणवां. तथा (दुविहादारे के०) द्विविधाहार पञ्चस्काणने
विपे (अचिन्नजोझो के०) अचिन्नजोझी होय सचिन्नजोझ परिहारें तेने
तथा (तहय) के०) तेमज जे एकासणा वियासणाविना (फासुजले के०)
फासु पाणी लेतो होय एवा सचित्त परिहारीने पण पञ्चस्काणने विपे
पाणीना ठ आगार कहेवा. ए प्रथम विकल्प.

तथा अचिन्नजोझी होय अने फासु निर्जीव पाणी पीतो न होय तेने
पाणम्मना आगार न कहेवा. ए बीजो विकल्प. तथा जे सचिन्नजोझी होय
पण फासु पाणी पीये ठे तो तेने पाणस्सना आगार ठ कहेवा. ए त्रीजो
विकल्प तथा सचिन्नजोझी ठे अने फासु पाणी पीतो नथी तो तेने पाण
म्मना ठ आगार न कहेवा. तथा सचिन्नजोझी ठे अने केवल खादिस,
अशन अने स्वादिस रूप त्रण आहारना पञ्चस्काणने उद्देशें रात्रिप्रमुखें
तिविहार करे ठे. तिहां पण पाणम्मना आगार न कहेवा. ए चोथो विकल्प
ए चार विकल्प आगारना कथा. अर्ही तथा शब्दार्थी विशेष जाणवुं॥१०॥

इत्तुच्चिय ग्वयाणं विल निवियाइसु फासुयं चिय जलं तु ॥

महावि पियंति तद्वा, पञ्चस्कंति य तिहाद्वारं २२ ॥

अर्थः—(इत्तुच्चिय के०) पटलाज माटें अचिन्नजोझी होय तेने (खवण
के०) द्रपण पटले उपवासने विपे (अं विल के०) आयं विलने विपे. तथा
(निवियाइसु के०) निवि आदिक पटले निवि एकासणादिक तिविहार
पञ्चस्काण तथा आदिशब्दार्थी सचित्त परिहारने विपे (चिय के०)
निश्चयचकी (फासुयं के०) फासुक अचित्त (जलं के०) जल ते (तु के०)
जेम यति फासुक निर्जीव पाणी पीये (तद्वा के०) तेनी परें (महावि
के०) आचक पण फासुक पाणी (पियंति के०) पीये तेने पण एहिज
आगार कहीयें, परंतु ते (य के०) बली (तिहाद्वारं के०) तिविहार पञ्च
स्काण (पञ्चस्कंति के०) पञ्चस्के तेवारेंज होय पण दुविहारें न होय.
सचिन्नजोझीने पण उपवास, आयं विल, निवितुं पञ्चस्काण तिविहारें

होय ते ऊष्ण पाणी पीये अने एकासणादि पञ्चस्काणनो नियम नथी.
एमां तो डुविहार, त्रिविहार, चउविहार यथासंज्ञवें होय ॥ ११ ॥

चउहाहारं तु नमो, रत्तिपि मुणीण सेस तिह चउहा॥

निसि पोरिसि पुरिमे गा, सणाइ सद्वाण डतिचउहा ॥ १२ ॥ १

अर्थः—(नमो के०) नोकारसीतुं पञ्चस्काण तथा (रत्तिपि के०) रा
त्रिनुं पञ्चस्काण (मुणीण के०) मुनिने, यतिने (तु के०) वली निय
मा (चउहाहारं के०) चउविहारज होय अने (सेसके०) शेष पोरिसी
आदिक पञ्चस्काण ते मुनिने (तिहचउहा के०) त्रिविहारा तथा चउवीहारा
यथासंज्ञवे होय. हवे श्रावक आश्रयी कहे ठे. (निसीके०) रात्रिनुं पञ्च
स्काण, (पोरिसिके०) पोरिसीतुं पञ्चस्काण, (पुरिम के०) पुरिमहनुं
पञ्चस्काण अने (एगासणाइ के०) एकासणादिक पञ्चस्काण जे ठे, ते
(सद्वाण के०) श्रावकने अर्थें (डु ति चउहा के०) डुविहार त्रिविहार
अने चउविहार, ए त्रण प्रकारें यथायोग्यें होय, तिहां नवकारसी अने
पोरसी तो श्रावकने चउविहार पञ्चस्काणेज होय, अने शेष पूरिमहादि पञ्च
स्काण तथा रात्रिनुं दिवस चरिमादि पञ्चस्काण ते डुविहार त्रिविहार अने
चउविहारें यथायोग्यें होय, परंतु ग्रंथांतरें एटलोविशेष ठे जे एकासणादि
त्रिविहार पञ्चस्काणीने रात्रें पाणहार होय अने डुविहार पञ्चस्काणे एका
सणादिकने विषे रात्रें चउविहार होय तथा केटलेएक स्थानकें श्रावकने
पण पोरिसी त्रिविहारें बोली ठे. अने डुविहार पञ्चस्काणे रात्रें त्रिविहार
होय परंतु ते कारणिक जाणवुं, व्यवहारें समजवुं नही. इत्यादि बीजी
विशेष वात ग्रंथांतरस्थी जाणवी, एटले चार विधिनु बीजुं द्वार पूर्ण अयुं
उत्तर बोल चौद थया ॥ १२ ॥ २ ॥

हवे चार प्रकारना आहारनुं त्रीजुं द्वार कहे ठे.

खुहपसम खमेगागी, आहारिव एइ देइ वा सायं ॥

खुहिउ वि खिवइ कुठे, जं पंकुवम तमाहारो ॥ १३ ॥

अर्थः—प्रथम सामान्य प्रकारें आहारनुं लक्षण कहे ठे. जे (खुहपस
म के०) कुधाने उपशमाववाने अर्थें (खम-के०) समर्थ होय एवोजे

(एगागी के०) एकाकी डव्य होय तथा वली (आहारिव के०) आहारने विषे पण (एइ के०) एति एटले आवे एवा लवण हिंवादिक जे आहारमांहे (सायं के०) स्वाद प्रत्ये (देइ के०) आपे ते, (वाके०) वली (जं के०) जे (पंकुवम के०) पंकोपम एटले कादवनी परें असार होय कादवनी उपमा धारण करे एतुं कादव सरखुं डव्य होय परंतु (खुहिउंवि के०) ह्युधितोपि एटले ह्युधित थको पण (कुठे के०) कोठामां उदरमां (खिवइ के०) क्षिपति एटले ह्येपवे ठे तो (तं के०) ते सर्व (आहारो के०) आहार जाणवो ॥१३॥

हवे ए आहारना मूल चार भेद ठे, ते कहे ठे.

असणे सुग्गोयण स, तु मंम पय खज्जा रब्ब कंदाई ॥

पाणे कंजिय जव कयर, कक्कोडोदग सुराइजलं ॥१४॥

अर्थः—तिहां एक (असणे के०) अशन ते, आशु एटले शीघ्र जे ह्युधाने उपशमावी नाखे तेने अशन कहीयें, तेने विषे (सुग्ग के०) मगादि सर्व कठोल जाति जाणवी. तथा (उंयण के०) उंदन ते चावल जात प्रमुख सर्व उंदन जाति जाणवी. तथा (सत्तु के०) साथुउं (मंम के०) मांमा, रोटली, पकान्न, रोटला पूना प्रमुख. (पय के०) दूध, दही, घृत, तेल. माखण विगयादि प्रमुख (खज्जा के०) खाजलां पकान्न खीर सुकुमारिका लापसी दहीथरां प्रमुख पकान्न. (रब्ब के०) राबनी घेंस प्रमुख (कंदाई के०) कंदादिक ते सूरणकंदादिक जाणवां. तथा तेमज, तुलसी नागरवड्यादि पत्र विना सर्व जातिनां फल फूल पत्र सर्वकंद सर्व वनस्पतिविकार शाकादि कूह्वरी चूरिम पर्पिटिकादि सर्व वस्तुनी जाति अशनमांहे आवे, तथा लवण, हिंंग, सूया, अजमो, वरीयाली, धाणादिकें तद्वयां एक वेसण पण अशनमांआवे, इत्यादि सर्व अशन जाति समजवी

हवे बीजो (पाणे के०) पानने विषे तिहां जेने पीजीयें ते पाणी कहीयें तेमां अपकाय ते नदी, तलाव, ऊह, समुद्र इत्यादि पाणीना आश्रय संबंधि सर्व स्थलानुं पाणी जाणवुं. तथा (कंजिय के०) कांजीनुं पाणी ठासनी आठ, तथा (जव के०) यवनुं धोयण, (कयर के०) केरनुं धोयण, आमलादिकनुं धोयण, डादनुं धोयण, तथा (कक्कोदग

के०) काकनी प्रमुख सर्व फलनां धोयणुं उदक एटले पाणी, तथा (सुराश्जलं के०) सुरादि जल ते मदिरादिकनां पाणी जाणवां, ए अन्न द्यमां जले ठे. एमां आदिशब्दथी द्राक्षादिकना आसव, नालिकेरादिकनां पाणी, इक्षुरस, सौवीर, तक्र ते ठाश इत्यादि सर्व पदार्थ पाणीने विषे कढ्ये ठे, तथापि इक्षुरस, तक्र ते ठास अने मदिरादि तथा नालिकेरादिकनां जलने सांप्रत जितव्यवहारें अशनमां गणीयें ठेयें ॥ १४ ॥

खाश्मे जत्तोस फलाइ, साश्मे सुंठि जीर अजमाइ ॥ महु गुड तंबोलाइ, अणाहारे मोय निंबाई ॥ १५ ॥ दारं ॥ ३ ॥

अर्थः—हवे त्रीजो खादिम आहार कहे ठे. (ख के०) आकाश एटले मुखनुं विवर कहियें. तेने पूरवाने लगारेक झूख मात्र जांजे, पण अन्नादिकनी परें तृप्ति न करे, परंतु कांश्एक अशनसमान आय ते खादिम वस्तु कहियें. ते (खाश्मे के०) खादिमने विषे तिहां प्रथम (जत्तोस के०) जत्तोष एटले शेकेलां धान्य चणा प्रमुख तथा अखोर सुखाशिका सर्व जाणवा, तथा आंबा केलां प्रमुख सर्व (फलाइ के०) फलादिक जाणवां, तथा फलजातिनी सुखनी मेवा सर्व कयरी पाकादिकनी जातियो, गुंदपाकादिक, द्राक्ष, चारोली प्रमुख मेवा जातिनुं सर्व पक्वान्न खांरु शाकरादि तेना विकार जे खांरु कातली प्रमुख ते सर्व खादिमने विषे लीधा कढ्ये. परंतु जितव्यवहारें प्रसिद्ध पणे अशन मध्ये लेपकृत्य उत्तम द्रव्यमां गण्ठा ठे. परंपरायें इत्यादिक सर्व खादिम “जत्तासं, दंताइ, खजुर नालिकेर आइं दस्काइ ॥ कक्कदि अंबग फणसाइ, बहुविहं खाश्मे नेयं ॥ १ ॥ इत्यादिक विचार सर्व प्रवचनसारोद्धार ग्रंथथी जाणवो ॥ ए त्रीजो खादिम आहार कह्यो ॥

हवे चोथो (साश्मे के०) खादिमने विषे शुं कढ्ये? ते कहे ठे. तिहां प्रथम ते जे आस्वादें करी लश्यें अथवा आहारादिक जे कीधां होय ते सर्व तेना स्वादमां विनाश पामे, लयलीन आय ते खादिम कहियें तेमां (सुंठि के०) सुंठ, (जीर के०) जीरं, (अजमाइ के०) अजमादिक, आदि शब्दथकी पीपर, मरिच, हरडे, बेहेडां, आमलां, मरी पीपली मूल, पीपर, अजमोद, आजो, काजो काथो, कुलिंजर, कसेलो, कयसेलि यो मोथ, जेठीमध, पुष्करमूल, एलची, बाबची, चिणिकबाब, कर्पूर, तज,

तमालपत्र, नागकेसर, केशर, जायफल, लवंग, हिंगुलाष्टक, हिंगुत्रेवीसो, संचल, सैधव, यवखार, खयरसार, कोठवली, गोली सर्व जातिनी अशना दिमां न जळे तेवी जाणवी, सर्व जातिनां दातण, तुलसी पत्र, श्रीपत्र, खार, सोया, मेशी, गोमूत्रादिकना कीघा अन्नमेलादिकनी गोलीयो, चित्रो, पिं कार्थ, कोइएक तो पिंडार्थने खजुर कहे ठे. परंतु ग्रंथांतरे एने सूरणा दि कंदनां खारचूदां करे ठे, तेने कहे ठे. कर्पूर, कचूरो, त्रिगडुं, पंच प टोल, विरुलवण, इत्यादिक अनेक जातिना खादिम आहार जाणवा.

तथा (महु के०) मधु एटले मध अने (गुरु के०) गोल, खांड, साकर तथा (तंबोलाई के०) तंबोलादिक ते विविध जातिनो तंबोल नाग रवेलीनां पान तथा सोपारी प्रमुख ए पण खादिम जाणवा.

हवे अणाहार वस्तु कहे ठे. अने पूर्वे कहेला चारे आहारमांहेला कोइ पण आहारमां न आवे, परंतु चउविहार उपवासें तथा रात्रिने चउ विहारें वावरी कटपे, ते अणाहार वस्तु जाणवी. तेनां नाम कहे ठे.

(अणाहारे के०) अनाहारने विषे कटपे ते वस्तु कहे ठे. (मोय के०) लघु नीति जाणवी, अने (निंबाई के०) निंबादिक ते निंबनी शळी पानना प्रमुख पांचे अंग ए सर्व अनाहार वस्तु जाणवी, आदि शब्दथकी त्रिफला, कडू, करियातुं, गलो, नाहि, धमासो, केरनामूल, बोरठाळि मूल, वावलठाळि, कंथेर मूल, चित्रो, खयरसार, सूखरु, मलयागरु, अगरु चीरु, अंबर, कस्तूरी, राख, चूनो रोहिणी वज, हलिद्र, पातली, आस गंधी, कुंदरु, चोपचीनी, रिंगणी, अफिणादिक सर्वजातिनां विष, साजी खार, चूनो, जाको, उपलोड, गूगल, अतिविष, पूंयारु, एलीउं, चूणीफल सूरुखार, टंकणखार गोमूत्र आदें देइने सर्व जातिनां अनिष्ट मूत्र, चोल, मंजीठ, कणयरमूल, कुंआर, थोहर, अर्कादिक पंचकूल, खारो, फ टकनी, चित्रेरु इत्यादिक वस्तु सर्व अनिष्ट खादवान् ठे, अने इळा विना जे चीज मुखमां प्रक्षेप करीयें ते सर्व अणाहार जाणवी. ए उपवासमां पण लेवी सूजे, अने आयंबिल मध्ये पाणहार पञ्चस्काण कस्या पठी सूजे ए आहारनुं त्रीजुं द्वार थयुं, उत्तर जेद अढार थया ॥ १५ ॥

हवे नवकारसी प्रमुखना आगारनी संख्यानुं चोथुं द्वार कहे ठे.

दो नवकार ठ पोरिसि, सग पुरिमट्टे इगासणे अछ ॥

सत्तेगठाण अंबिल, अछ पण चउडि ठ प्पाणे १६॥

अर्थ:- जे मूलगुण उत्तरगुण रूप पञ्चस्काण राखवाने अर्थे वानी रूप होय ते आगार जाणवा. तिहां अपवाद पदे द्रव्य, क्षेत्र, काल अने ज्ञावादिके विचारतां मूलगुण पञ्चस्काणने विषे अन्नवृणादिक चार आगार जाणवा. अने उत्तरगुण पञ्चस्काणने विषे यथोक्त रीतिं आगल कहेसे ते प्रमाणे सर्वत्र आगार जाणवा. ते सर्व मली एकवार उच्चस्यां थकां वावीश आगार थाय. यद्यपि अन्नवृणससिएणादिक शोल आगार काउस्सगना ठे तथा समकितना रायाजिउगेणादिक ठ आगार ठे, तेमज एक चोलपट्टागारेणं ठे, एवं सर्व मली (४५) आगार थाय ठे, परंतु अहीं यां तो दश पञ्चस्काणने विषे वावीश आगारनुंज काम ठे, माटे ते कहे ठे.

(नवकार के०) नोकारसीना पञ्चस्काणने विषे (दो के०) वे आगार जाणवा. (पोरिसि के०) पोरिसीना पञ्चस्काणने विषे (ठ के०) ठ आगार तेम सार्द्ध पोरिसिना पञ्चस्काणे पण ठ आगार, (पुरिमट्टेके०) पुरिमार्द्ध ना पञ्चस्काणने विषे (सत्त के०) सात आगार, (इगासणे के०) एकास णाना पञ्चस्काणने विषे (अछ के०) आठ आगार, (एगठाण के०) ए कलठाणाना पञ्चस्काणने विषे (सग के०) सात आगार, (अंबिलअछ के०) आयंबिलना पञ्चस्काणने विषे आठ आगार जाणवा. (चउडि के०) चो थज्जके एटले उपवासना पञ्चस्काणने विषे (पण के०) पांच आगार, (प्पा णे के०) पाणस्सना पञ्चस्काणने विषे (ठ के०) ठ आगार जाणवा ॥१६॥

चउ चरिमे चउजिग्गहि, पण पावरणे नवछ निव्वीए॥

आगारुक्खित्तविवेग, सुत्तु दव्व विगइ नियमिछ॥१७॥

अर्थ:- (चरिमे के०) दिवसचरिमना पञ्चस्काणने विषे (चउ के०) चार आगार जाणवा, (अजिग्गहि के०) अजिग्रहना पञ्चस्काणने विषे (चउ के०) चार आगार जाणवा. (पावरणे के०) प्रावरण एटले वस्त्र मूकवाना पञ्चस्काणने विषे (पण के०) पांच आगार जाणवा, (नवछ-

निवीए के०) निवीना पञ्चस्काणने विषे नव आगार पण होय अने आठ आगार पण होय, तिहां जे पिंरु अने ड्रव्य रूप बेहु विगश्तुं पञ्चस्काण करे तेहने नव आगार जाणवा, अने जे एकली (द्वविगश् के०) ड्रव्यविगश्मात्रनो (नियमि के०) नियम करे तेने (उत्क्रित्तविवेग के०) उत्क्रित्तविवेगेण ए (आगार के०) आगार तेने (मुत्तु के०) मूकीने बाकीना (अष्ट के०) आठ आगार होय ॥ १७ ॥ तेना यंत्रनी स्थापना आगल करी ठे.

हवे प्रत्येक आगार संबंधी आगारोनां नाम कही देवाडे ठे.

अन्न सह ड नमुकारे, अन्न सह पढ दिसय साहु सब ॥

पोरिसि ठ सद्दपोरिसि, पुरिमह सत्त समहत्तरा ॥ १८ ॥

अर्थ:- (नमुकारे के०) नवकारसिना पञ्चस्काणने विषे एक (अन्न के०) अन्नछणाजोगेणं, बीजो (सह के०) सहस्सागारेणं ए (डु के०) वे आगार जाणवा. तथा एक (अन्न के०) अन्नछणाजोगेणं, बीजो (सह के०) सहसागारेणं, त्रीजो (पढ के०) पढन्नकालेणं, चोथो (दिसय के०) दिसामोहेणं, पांचमो (साहु के०) साहुवयणेणं, षष्ठो (सब के०) सबसमाहिवत्तियागारेणं ए (ठ के०) ठ आगार ते (पोरिसि के०) पोरिसिना पञ्चस्काणने विषे जाणवा. तेमज (सद्दपोरिसि के०) सार्द्ध पोरिसिना पञ्चस्काणने विषे पण एहिज ठ आगार जाणवा. तथा वली एज पोरिसिना ठ आगारने एक (महत्तरा के०) महत्तरागारेणं ए आ गारें करी (स के०) सहित करीयें तेवारें (सत्त के०) सात आगार थाय ते (पुरिमह के०) पुरिमह तथा अवहना पञ्चस्काणने विषे जाणवा ॥ १८ ॥

हवे एकासणा तथा एकलठाणाना आगार कहे ठे.

अन्न सहस्सागारिय, आउंटण गुरुअ पारि मह सब ॥

एगविआसणि अठउ, सग इगठाणे अउट विणा ॥ १९ ॥

अर्थ:- एक (अन्न के०) अन्नछणाजोगेणं, बीजो (सहस्सा के०) सहस्सागारेणं, त्रीजो (सागारिय के०) सागारियागारेणं, चोथो (आउंटण के०) आउंटणपसारें, पांचमो (गुरुअ के०) गुरुअपुठाणेणं, षष्ठो (पारि के०) पारिठावणियागारेणं, सातमो (मह के०) महत्तरा

गारेणं, आठमो, (सव के०) सव समाहिवत्तियागारेणं, ए (अष्ठ के०)
 आठआगारते (एगबिआसणि के०) एकासण अने बियासणना पच्चस्काणने
 विषे जाणवा. तथा एज आठमांथी एक (अउटविणा के०) आउट्टणपसा
 रेणं ए आगार विना शेष एकासणने विषे जे कह्या ठे तेज (सग के०) सात
 आगार ते (इगठाणे के०) एकलठाणना पच्चस्काणने विषे होय ॥१९॥ जिहां
 जमणा हाथें जमे, मात्र कोलीया लेवानेज हाथ फेरवे, परंतु अंगोपांगने तो
 खरज खणवादिक्ने कामे पण हलावे नही ते एटलठाणं जाणवुं ॥ १९ ॥

हवे विगइ, नीवि तथा आयंबिलना आगार कहे ठे.

अन्न सह लेवा गिह, उस्कित्त पडुच्च पारि मह सवे ॥

विगइ निविगए नव, पडुच्च विणु अंबिले अछा ॥२०॥

अर्थः—एक (अन्न के०) अन्नब्रणजोगेणं, बीजो (सह के०) सह
 स्सागारेणं, त्रीजो (लेवा के०) लेवालेवेणं, चोथो (गिह के०) गिह
 संसठेणं, पांचमो (उस्कित्त के०) उस्कित्तविवेगेणं, षष्ठो (पमुच्च के०)
 पमुच्चमस्किणं, सातमो (पारि के०) पारिष्ठावणियागारेणं, आठमो
 (मह के०) महत्तरागारेणं नवमो (सवे के०) सवसमाहिवत्तियागारेणं,
 ए (नव के०) नव आगार ते (विगइ के०) विगइ तथा (निविगए के०)
 निविगइ मली बे पच्चस्काणने विषे जाणवा, तथा ए नवमांद्देशी एक
 (पमुच्चविणु के०) पमुच्चमस्किणं ए आगार विना शेष (अष्ठ के०) आठ
 आगार जे विगइ अने नीविना कह्या तेज (अंबिले के०) आयंबिलना पच्च
 स्काणने विषे जाणवा. जिहां आम्ल एटले खाटो चोथो रस तेहथी निव
 र्तवुं ते आयंबिल कह्यियें, तेना त्रण प्रकार ठे, एक उंदन, बीजो कुडमाष,
 त्रीजो सायुआदिक ए त्रण जेदें ठे. अथवा (आचाम्ल के०) उंसामणी
 पेरें जिहां अन्नादिक नीरस थइ निकले तेने आयंबिल कह्यियें ॥ २० ॥

हवे उपवासना आगार कहे ठे.

अन्न सह पारि मह सव, पंच खवण ठ पाणि लेवाई ॥

चउ चरिमंगुछाइ, जिग्गहि अन्न सह मह सवे ॥२१॥

अर्थः—एक (अन्न के०) अन्नब्रणजोगेणं, बीजो (सह के०) सहस्सागा
 रेणं, त्रीजो (पारि के०) पारिष्ठावणियागारेणं, चोथो (मह के०) महत्तरा

गारेणं, पाचमो (सव के०) सवसमाहिवत्तियागारेणं, ए (पंच के०) पांच आगार (खवणे के०) उपवासना पञ्चकाणनेविषे जाणवा. तथा एमां अचित्त पाणी पीये माटे (पाणि के०)पाणस्सना पञ्चकाणने विषे लेवेणवा अलेवेणवा, अळेणवा बहुलेवेणवा, ससिळेणवा, असिळेणवा, ए (लेवाई के०) लेपादिक (ठ के०)ठ आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न ळणाजोगेणं, वीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, त्रीजो (मह के०) महत्तरा गारेणं, चोथो (सवे के०) सवे समाहिवत्तियागारेणं ए (चउ के०) चार आगा र ते (चरिम के०)दिवस चरिमना पञ्चकाणने विषे तथा (अंगुठाइ जिगहि के०) अंगुठमुठिसहियादिक अजिग्रहना पञ्चकाणने विषे जाणवा ॥११॥

पञ्चकाणना आगारोनी संख्याना यंत्रनी स्थापना.

अंक.	पञ्चकाणनाम.	संख्या.	आगारोनां नाम.
१	नोकारसी.	१	अन्न० ॥ सह० ॥
२	पोरिसी.	६	अन्न० ॥ सह० ॥ पढन्न० ॥ दिसामो० ॥ साहु० सव०
३	साहुपोरिसी.	६	" " " " " "
४	पुरिमह.	९	अन्न० सह० पढ० दिसा० साहु० सव० महत्त० ॥
५	अवह.	९	" " " " " " " " " "
६	एकासणुं.	८	अन्न० सह० सागा० आउं० गुरु० पारि० मह० सव०
७	वियासणुं.	८	" " " " " " " " " "
८	एकलगाणुं	९	अन्न० सह० सागारि० गुरु० पारि० मह० सव०
९	नीवी.	९	अन्न० सहस्सा० लेवा० गिह० उखित्त० पडुच्च०
१०	विगइ.	९	पारि० महत्त० सव०
११	आयंबिल.	८	अन्न० सह० लेवा० गिह० उखि० पारि० मह० सव०
१२	उपवास.	५	अन्न० सह० पारि० मह० सव० चोलपट्टागारयतिने.
१३	पाणहार.	६	लेवे० अले० अळे० बहु० ससिळे० असिळे०
१४	अजिग्रहसंकेत	४	अन्न० सह० मह० सव०
१५	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१६	जवचरिमं.	४	" " " "
१७	देसावगासिक.	४	" " " "
१८	समकेतना.	६	राया० घणा० बला० देवा० गुरुनि० वित्ति०

इहां उखित्तविवेगेणं ए जे आगार ठे, ते आगार पिंनविगइ आश्रयी ठे, ते पिंन विगय जणाववा माटे विगयना जेद कही देखाडे ठे. परंतु विगयना जेदो कहेवानुं द्वार तो आगल आवशे हाल अंहीयां तो मात्र पिंन विगय उलखाववाने निमित्तेंज कहे ठे.

इधमहु मद्य तिलं, चउरो दवविगइ चउर पिंनदवा ॥

घय गुल दहियं पिसियं मक्खण पक्कन्न दो पिंन ॥२५॥

अर्थ:-एक (दुग्ध के०) दुग्ध, बीजो (मधु के०) मधु त्रीजो (मद्य के०) मद्य एटले मदिरा अने चोथो (तिलं के०) तैल ए (चउरो के०) चार (दवविगइ के०) द्रव्य विगय ठे ए चार ते ढीलुं विगय होय रस रूप होय, माटे एने रसविगय कहीयें अने एक (घय के०) घृत, बीजो (गुल के०) गोल, त्रोजो (दहियं के०) दधि एटले दही अने चोथो (पिसियं के०) पिशितं ते मांस ए (चउर के०) चार विगय जे ठे ते (पिंनदवा के०) पिंनद्रव्यरूप रसरूप जाणवा. ए चार पिंन होय एनुं द्रव्य कोइ वेला द्रव्य होय, तथा कोइ वेला पिंन रूप श्रीणो पिंन होय. तथा एक (मक्खण के०) माखण, बीजो (पक्कन्न के०) पक्कन्न ए (दो के०) बे कमाविगय जाणवां. ते खजावें करीने (पिंन के०) पिंन रूप होय कठिन होय, माटे एने पिंनविगय कहीयें. ए दस विगय कहां. इहां उखित्तविवेगेणं ए आगार जे ठे ते पिंनविगयनो ठे ते जणाववा माटे आ गाथा कही ॥ २५ ॥

हवे केटलांएक पच्चरकाण मांहोमांहे आगार तथा पाठ उच्चार विशेषें करी सरखा ठे एटले तेना आगार पण मांहो मांहे सरखा ठे, अने पाठ पण सरखो ठे, ते कहे ठे.

पोरिसि सद्धमवहं, इज्जत्त निविगइ पोरसाइ समा ॥

अंगुष्ठ मुठि गंठी, सचित्त द्वाइंजिग्गहिअं ॥ २६ ॥

अर्थ:- (पोरसाइसमा के०) पोरिसि आदि देइने पच्चरकाण जे ठे, ते सरखां जाणवां, एटले एक पोरिसि अने बीजी (पोरिसिसद्ध के०) सार्द्ध पोरिसि ए बे सरखां जाणवां एटले पोरिसીने सार्द्ध पोरिसीना पच्चरकाणना पा

ठनो उच्चार तथा आगार पण सरखा ठे तेमज पुरिमह ने (अवहं के०) अवहनुं पञ्चस्काण पण सरखुं जाणवुं, तथा एकासणुं अने (दुजक्त के०) द्विजक्त एटले बीआसणानुं पञ्चस्काण अने आगार पण सरखा जाणवा, तथा विगइ ने (निविगइ के०) नीविनुं पञ्चस्काण अने आगार पण सरखा जाणवा. तथा (अंगुठ के०) अंगुठसहियं, (मुठि के०) मुठिसहियं, (गंठी के०) गंठिसहियं, (सचित्तदवाइं के०) सचित्त द्रव्यादिकनुं पञ्चस्काण एटले स चित्त द्रव्यादिक एटले सचित्त द्रव्यादिकना पञ्चस्काण जे देसावगासिक तेमज दिवसचरिमादिनां पञ्चस्काण ए सर्व (अजिगहियं के०) अजिग्रह पञ्चस्काण कहेवाय, तेना पण मांहोमांहे पाठ तथा आगार सरखा जणवा. परंतु कालप्रमाणादिकें तथा स्थानकें तो फेर फार होयज ॥ ३३ ॥

हवे ए सर्व आगारोना अर्थ कहे ठे.

विस्सरण मणाजोगो, सहस्सागारो सय मुहपवेसो ॥

पढन्नकाल मेहाई, दीसि विवज्जासु दिसिमोहो ॥ ३४ ॥

अर्थ:—जे (विस्सरणं के०) विस्सरण थइ जाय ते (अणाजोगो के०) अनाजोगथी थाय एटले पञ्चस्काणनो उपयोग अनाजोग थकी वीसरी जाय तेवारें अजाणपणे कांइ मुखमां प्रक्षेप करे तो तेथी पञ्चस्काण जंग न थाय. ए प्रथम अणाजोगेणं आगार कह्युं एनी साथें अन्नह शब्द जोकीयें ते वारें अन्नहणाजोगेणं एवुं नाम थाय माटें तेनुं कारण समजवाने नीचें अर्थ लखीयें ठैयें, अन्नहणाजोगेणं एटले अन्यत्र अने अनाजोगात् तिहां अन्यत्र एटले जे आगार कहां होय ते आगार वर्जीने बीजा सर्वत्र स्थानकें पञ्चस्काण पालवानी यत्ना राखवी. अन्नह ए पद सर्वे आगारें जोरुवुं, एम जाणवुं तथा अनाजोगात् एटले वीसरवाथकी अर्थात् पञ्च स्काणनो उपयोग वीसरते अजाणतां कांइ मुखमां प्रक्षेप कराइ जाय पढी पञ्चस्काण सांजरी आवे तेवारें तरत मुखथकी त्याग करे तेथी पञ्चस्काण जंग थाय नही अथवा अजाणे मुखथकी हेठे उतखुं पढी कालांतरें अथवा तुरत स्मरणमां आवे तो पण पञ्चस्काणनो जंग थाय नही परंतु शु रूढव्यवहार ठे तेथी फरी निःशंक न थाय ते माटें यथायोग्य प्रायश्चित्त लेवुं. ए वात सर्व आगारोने विषे जाणवी. माटें आहीं पीठिकारूपें लखी.

बीजो (सहसागारो के०) सहसात्कार ते (सयमुह के०) पोतानी मेले आवी मुखमांहे (पवेसो के०) प्रवेश करे ते जाणवुं. एटले पच्चस्काण कीधुं ठे तेनो उपयोग तो वीसखो नथी पण कार्य करवाना प्रवर्त्तनयोग लक्षण सहसात्कारें खजावेंज पोताना मुखमां कांइ प्रवेश थइ जाय जेम दधि मथतां थकां ठांटो उनीने मुखमां पनी जाय अथवा अन्नादिकनो कण मुखमां पनी जाय तथा चउविहार उपवास होय अने वर्षाकालमां मेघनो ठांटो मुखमां पनी जाय तो पच्चस्काण जांगे नही.

त्रीजो (पञ्चन्नकाल के०) प्रञ्चन्नकाल ते कालनी प्रञ्चन्नता जाणवी. जेम (मेहाइ के०) मेघादि एटले मेघना वादले करीने ढंकाइ गयेला सूर्यनी खबर न पडे तथा आदिशब्दथकी दिग्दाह, ग्रहादिक, रजोवृष्टि, पर्वत प्रमुख सर्वत जाणी लेवुं. तिहां पर्वत अने वादला प्रमुखें अंतरिक्ष, सूर्य देखाय नही अथवा रज उरुवे करी न देखाय तेवारें पोरिसीयादि कना कालनी खबर न पमतां अपूर्ण थयेलीने संपूर्ण थयेली जाणीने ज मवा बेसी जाय तो पच्चस्काण जंग न थाय परंतु जाणवामां आवे तो पठी अर्द्धो जम्यो थको होय तो पण एमज बेशी रहे, अने पोरिसी आदि पूर्ण थाय पठी जमे तो जंग न थाय, परंतु हजी पूर्ण थइ नथी एवुं जाण वामां आवे तो पण पमखे नही अने जमे तो पच्चस्काण जंग थइ जाय ॥

चोथो (दिसिमोहो के०) दिसामोहेण ते (दिसिविवज्जासु के०)दिशिना विपर्यासपणाथकी जेवारें दिङ्मूढ थइ जाय तेवारें पूर्वने पश्चिम करी जाणे अने पश्चिमने पूर्व करी जाणे एम खबर न पमवाथी अपूर्ण पच्च स्काणे पूर्णकाल थयो जाणीने जमे तो पच्चस्काण जंग नही अने दिङ् मोह मटी गयां पठी जेवारें जाणवामां आवे तेवारें पूर्वनी पेठें अर्द्धो जम्यो थको होय तो पण पच्चस्काण पूर्ण थाय तिहां सुधी एमज बेशी रहे अने काल पूरो थया पठी जमे ॥ ३४ ॥

साहुवयण उग्घाडा, पोरिसि तणु सुढया समाहित्ति ॥

संघाइ कज्ज महत्तर, गिदढ बंदाइ सागारी ॥३५॥

अर्थ:-पांचमुं (उग्घामापोरिसि के०) उग्घाम पोरिसी एवो (साहु वयण के०) साधुनुं वचन. एटले बहुपडिपुष्ठा पोरिसि एवुं सांजलीने जो

अपूर्ण पञ्चस्काणे जमे तो पण पोरिसी जंग न थाय, पढी कोइकना क हेवा उपरथी जाणवामां आवे के हजी खगण पोरिसीनो काल पूर्ण थयो नथी तेवारें पूर्वोक्त रीतें अर्द्धुक्त रहे अने पोरिसीनो काल पूर्ण थया पढी जमे ए साहुवयणेणं नामें आगार जाणवो.

ठठो (तणु के०) शरीर तेनुं (सुहया के०) स्वस्थता जे निराबाध पणुं तेने (तणु के०) समाधि (इति के०) एम कहीयें एटला माटे ए सबसमाहिवत्तियागारेणं कहेवाय इहां तीव्रशूलादिक रोग उपने थके, आर्त्त रौडनी सर्वथा निराशें जे शरीरनी स्वस्थता ते सर्व समाधि कहीयें तत्पात्ययिक जे कारण ते सर्वसमाधिवर्तिताकार कहीयें. ते समाधिने नि मित्तें जे औषध पथ्यादिकनी प्रवृत्तिने विषे अपूर्ण प्रत्याख्याने जमतां पण पञ्चस्काण जंग थाय नहीं.

सातमुं (संघाश्कजा के०) संघादिकनुं कोइ कार्य उपने थके वडेरानी आझा पावे तेने (महत्तर के०) महत्तरागार कहीयें, ते आवी रीतें के जे पञ्चस्काण कीधुं ठे तेनी अनुपादनाथकी पण जो निर्ज्जरानी अपेक्षायें विचारीयें तो महोदुं निर्ज्जरा लाज हेतु कार्य ठे, अने अन्य पुरुषांतरें ते कार्य असाध्य ठे, बीजा कोइ पुरुषथी थाय तेम नथी एवुं कोइ संघनुं तथा आदि शब्दथकी चैत्य ग्लानादिकना कार्यें प्रयोजन ठे तेहिज आकार ते महत्तराकार कहीयें. तिहां अपूर्ण कालें जमतां पञ्चस्काण जंग न थाय.

आठमुं (गिह्व के०) गृहस्थनी नजर पडे तथा (बंदाइ के०) सर्प बंदि वानादिकनी नजर पडे तेने (सागारी के०) सागारिआगारेणं कहियें. तिहां आगार एटले घर तेणे करी सहित ठे जे तेने सागारिकहीयें तेनी नजरें देखतां साधुने आहार करवो कटपे नहीं. केम के एथकी प्रवचनोपघातादिक बहु दोषनो संजव थाय भाटें साधुने जमतां थकां जो सागारी आवी पडे अने ते जो चल होय एटले तरत जवावालो होय तो क्कणैक बेसी रहे अने तेने स्थिर रहेतो जाणे तो स्वाध्यायादिकना जंग पातकना जयथकी अन्यत्र जइने तेहिज आसने जमे तो पञ्चस्काण जंग न थाय. ए जेम गृह स्थने सागारिक कहीयें तेमज जेहनी दृष्टें देखतां अन्न खाइयें ते पचे नहीं तेने पण सागारिक कहीयें तथा उपलक्षणें आदि शब्दथकी सर्प, अग्नि, प्रदीप, नरेली, पाणीनी रेल आवे तथा गृहपातादिक एटले घर पणतुं होय

ए आगार पण लेवा. इत्यादिक उपद्रवोना कारणें अन्यस्थानकें जइ ज मतां पण पञ्चस्काण जंग न थाय ॥ १५ ॥

आउंटण मंगाणं, गुरु पाहुण साहु गुरुअजुठाणं ॥
परिठावण विहि गहिए, जइण पावरण कडिपट्टो ॥ १६ ॥

अर्थः—नवमो (अंगाणं के०) पग प्रमुख अंग तेनुं (आउंटण के०) आकुंचन एटले संकोचवुं तथा पसारवुं ते अणखमते करवुं पडे एटला माटे एने आउट्टणपसारेणं आगार कहीयें तेशी जमतां थकां कांश्क पोतानां आसनादिक चलायमान थाय तो पञ्चस्काण जंग न थाय.

दशमो (गुरु के०) पोताना दीक्षागुरु आवे अथवा कोइ महोटो पा हुणसाहु के०) प्राहुणो साधु आवे थके जमतां उठवुं पडे तो (गुरुअजुठाणं के०) गुरुअजुठाणेणं आगार थाय एटले ते आवेला आचार्यादिक गुरुनां विनयादिक करवा माटे अज्युठानादिक साचववा सारु उठवुं पडे, फरी तेमज बेसीने जमे तो पञ्चस्काण जंग न थाय ॥

अगीयारमो (पारिठावण के०) जे अन्न परठवातुं होय ते (विहिगहिए के०) विधियें ग्रहण करेलु होय ते उपवासादिक पञ्चस्काणमां पण लेवुं पडे तेने पारिठावणियागारेणं कहीयें एटले जे विधियें करी निर्दोष पणे ग्रहण कखुं अने विधियें वहेंची आप्युं होय पठी अन्य साधुयें विधियें जुक्त कख्या थकी कांश्क आहार उगस्यो ते पारिष्ठापन योग्य थयुं परंतु ते अधिक आहारने परठवतां दोष उपजे ठे एवं जोणीने तेहवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें आहारतां पञ्चस्काण जंग न थाय. तिहां एटलुं विशेष जे चउविहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिठावणियागारेणं थाय तथा तिविहार उपवासना पञ्चस्काणमां अन्नादिकनुं पारिठावणियागारेणं थाय, परंतुविगयादिकनुं पारिठावणियागारेणं न थाय, अने बीजा सर्व पञ्चस्काणोने विषे थाय. ए आगार यतिने होय परंतु पाठ संलग्न ठे माटे गृहस्थने पण पाठमां कहेवाय ठे.

वारमो (जइण के०) यतिने अर्थें आगार जाणवो ते यतिने अर्थें (पावरण के०) प्रावरणना पञ्चस्काणे (कडिपट्टो के०) चोलपट्ट तेहनो आगार जाणवो, एटले वस्त्र मूकी नग्न थइ बेठो होय अने गृहस्थ आवे

एटले लळाने माटे उठीने चोखपट्ट पहेरे, तेने चोखपट्टागारेणं कहीयें एशी पञ्चस्काणजंग न थाय. ए आगर पण यतिने होय ॥ २६ ॥

खरडिय लुहिअ मोवा, इ लेव संसठ मुच्च मंमाई ॥ उक्कि
त पिंरु विगई, एणं मस्कियं अंगुलीहिं मणा ॥ २७ ॥

अर्थः—तेरमो, प्रथम (खरडिय के०) खरड्यो ते लेप अने पढी तेने लुहिअ के०) लुंढी नाख्यो होय एटले खरड्यो ते लेप अने लूठयुं ते अलेप एवो (मोवाइ के०) मोयो चाटुवो प्रमुख होय ते (लेव के०) लेवालेवेण आगार जाणवो, एटले जोजननुं जाजन अथवा चाटुवा प्रमुख होय ते अकटपनीय एवा विगय अने शाक प्रमुख अन्नादिकें खरड्या होय, पढी ते कढी प्रमुखने लुंढीने अलेप कीधां होय तो पण कांश्क विगयादिक अवयवना सझावें सहित ठे तेवा जाजने करी आयंबिलादिक पञ्चस्काण वालाने जमतां पञ्चस्काण जंग थाय नही.

चौदमो गिह्वसंसठेणं एटले जक्तदायक गृहस्थसंबंधि विगयादिकें वधारादिकें (संसठ के०) संसृष्ट एटले मिश्र कीधुं एवुं (मुच्च के०) शाकादिक केरंवादिक तथा (मंमाई के०) मांडादिक ते लगारेक हाथे गोळ प्रमुखें चोपड्या कीधा होय तेने गृहस्थसंसृष्ट कहीयें ते निविना पञ्चस्काणे लेवा कटपे तथा आयंबिलमां पण किंचिन्मात्र तैलादिकें स्निग्ध हाथे लगा डेला एवा मंडकादिक होय ते पण यतिने लेतां पञ्चस्काण जंग न थाय.

पन्नरमो (पिंरु विगईणं के०) पिंरुरूप विगयनुं (ऊक्कित के०) उक्कित एटले पातुं लेवुं एटला माटे एने उक्कितविवेगेणं नामें आगार कहीयें. एटले ए जावजे मांमां प्रमुख अन्न तथा पूषिकादिक ऊपर गोळ प्रमुख तथा माखणादिक मूक्यां होय, ते फरी पाठा तेना उपरशी उपासी पण लीधा होय एटले ए गोळ माखणादिक जे पिंरु विगय ठे ते एवां ठे के जे पदार्थ उपर राखेलां होय तेने फरी जेवारें तेना उपरशी पाठां उ ऊरी लश्यें तेवारें ते निःशेषपणे एटले बधां पाठां लेवाइ शकाय नही कांश्क पण रोटला प्रमुखने लागेलां थकांज रही जाय माटे जेना उपरशी पिंरुविगई अलगी करी लीधी होय एवा रोटलाप्रमुखने विगइना पञ्चस्काण वालो, जो गृहस्थना घरशी व्होरीने जुंजे, तो पञ्चस्काणजंग न थाय.

शोलमो (मखियं के०) मसद्वयुं (अंगुलीहिं के०) अंगुलीयें करीने (मणा के०) लगारेक एटले ए जाव जे अंगुलियें घृतादिक चोपडी ते अंगुलीयें चोपडीने मांन प्रमुख करे तेने पमुच्चमखिएण कहीयें. ते सर्व था रूढ़ एवा मंरुकादिक होय तेने लगारेक स्नेहवंत सुकुमारता उपजा ववाने अर्थे लहुचूइ प्रमुख स्तंगुलीयें करी अक्षित कीधुं होय ते नीवि प च्चस्काणमां लेतां पच्चस्काण जंग न थाय, परंतु घृतादिकनी धारायें करी अ क्षित करे, तो लेवुं कट्ये नही. ए शोल आगार अशन आश्री कहा॥१९॥

हवे पाणस्सना ठ आगारनो अर्थ कहे हे

लेवाडं आयमाई, इअर सोवीरमढ सुसिणजलं ॥ धोअण बहुल ससिहं, उस्सेइम इअर सिहविणा ॥२०॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थः—प्रथम (लेवारं के०) लेपकृत पाणी ते कोने कहीयें? के (आयमाई के०) आचाम्लादि उत्सामण आदिशब्द थकी आंबली तथा द्राक्षनुं पाणी पण जाणवुं एटला माटे ए आगारनुं नाम लेवेणवा कहीयें.

बीजो (इअर के०) इतर एटले पूर्वोक्त लेपथकी उलटु अलेपकृत पाणी लेवुं ते माटे ए आगारनुं नाम अलेवेण वा जाणवुं. ते (सोवीरं के०) सौवीर कांजी धोयण आदिशब्दथी गडूल जरवाणी प्रमुख जाणवुं

त्रीजो (अहं के०) अह ते निर्मल पाणी (उसिणजलं के०) ऊष्ण पाणी एटले त्रिदंदोत्कालित ऊष्ण जल अथवा बीजुं पण निर्मल पाणी नितखुं फलादिकनुं धोयण जाणवुं एटला माटे अहेणवा नाम कहीयें.

चोथो (धोअण के०) चोखा प्रमुखना धोयण प्रमुखनुं पाणी तेने (बहुल के०) बहुलेप कहीयें एटला माटे एनुं बहुलेवेणवा एवुं नाम हे ए तंडुलधावनादिक गंडुल पाणी जाणवुं.

पांचमो (ससिहं के०) सीथ सहित पाणी ते (उस्सेइम के०) आटाथी खरड्या हाथनुं धोयण एटले उत्सेदिम एवुं पिष्टजलनुं नाम हे एटला माटे ससिहेणवा एवुं ए आगारनुं नाम हे.

ठो ए पूर्वोक्त पांचमा ससिहेण वा ए आगारथी (इअर के०) इतर ते आटावाला हाथनुं धोयण तेने वस्त्रादिकें करी गद्वयुं होय तेथी ते (सिहविणा के०) सीथ विनानुं जाणवुं, एटले अन्नादिक आटाना दाणांना खाद

विनानुं थाय, एटला माटे तेनुं नाम असिह्णेण वा कहेवाय. ए ठ आगार पाणीना कहा. तेनी साथें पूर्वे कहेला शोल आगार मेलवीयें, तेवारें सर्व मली बावीश आगारोनी संख्या थाय ॥ १८ ॥

आंहीयां प्रत्येक आगारें वा शब्द मूकेलो ठे ते एक एकथी बीजा बी जामां विशेष देखामवाने माटे ठे, एटले लेपथी अलेप विशेष, अलेपथी अह विशेष, अहथी बहुलेप विशेष, बहुलेपथी ससिह विशेष, ससिहथी असिह विशेष जाणवो, परंतु लेपादिकनुं पाणी लीये तो पण उपवासादि कनो जंग थाय नही. इति जावः ॥ ए प्रकारें अपुनरुक्त एटले फरी न उच्चरीयें एवा बावीश आगारोना अर्थनुं व्याख्यान लेशथी देखाड्युं. ए आगारोना अर्थनुं चोथुं. द्वार पूर्ण थयुं उत्तर बोल चावीश थया ॥

हवे दश विगइना स्वरूपनुं पांचमुं द्वार कहे ठे.

पण चउ चउ चउ ड डविह, ठ जस्कड-डाइविगइ इगवीसं ॥

ति ड ति चउविह अजस्का, चउ महुमाई विगइ बार ॥१९॥

अर्थः—जे इंड्रियादिकने पुष्ट करे, मन, वचन अने कायाना योगने अप्र शस्त विकार उपजावे, ते विगइ कहीयें, ते विगइ दश जेदें ठे. तेमांथी चार विगइ तो साधु अने श्रावक बेहुने अजदयज ठे एटले जक्षण करवा योग्य नथी, अने ठ जदयविगइ साधु अने श्रावक बेहुने जदय करवा योग्य ठे माटे एने जदय विगइ कहीयें, तेना उत्तर जेद बार थाय ते कहे ठे.

प्रथम दुध विगइ (पण के०) पांच जेदें ठे, बीजी दधि विगइ (चउ के०) चार जेदें ठे, त्रीजी घृतविगइ (चउ के०) चार जेदें ठे, चोथी तेल विगइ (चउ के०) चार जेदें ठे. पांचमी गोलविगइ (डु के०) बे जेदें ठे. ठाठी पकान्नविगइ (डुविह के०) द्विविध एटले बे जेदें ठे, ए (डुआइ के०) दुग्धादिक (ठ के०) ठ (जस्क के०) जक्षण करवा योग्य (विगइ के०) विगइ ठे तेना सर्व मली उत्तरजेद (इगवीसं के०) एकवीस थाय ठे.

हवे चार अजदय विगइना उत्तर जेद कहे ठे. प्रथम मधु विगइ (ति के०) त्रण जेदें ठे, बीजी मदिरा विगइ (डु के०) बे जेदें ठे, त्रीजी मांस विगइ (ति के०) त्रण जेदें ठे, चोथी माखणविगइ (चउविह के०) चार जेदें ठे. ए (महुमाई के०) मधु आदिक (चउ के०) चार (अजस्का, के०)

अज्जद्वय (विगइ के०) विगइ ठे, तेना सर्व मली उत्तर जेद (बार के०) बार आय ते सर्व नामपूर्वक आगल कहेसे ॥ १९ ॥

हवे प्रथम ठ जद्वय विगइना एकवीश जेद व्यक्त करी कहे ठे.

खीर घय दहि अ तिल्लं, गुड पक्कन्नं ठ जस्क विगईज ॥

गो महिसि उंटि अय ए, लगाण पण्डइ अह चउरो ॥ २० ॥

अर्थः—प्रथम ठ जद्वय विगयनां नाम कहे ठे. एक (खीर के०) दूध, बीजो (घय के०) घृत, त्रीजो (दहि के०) दधि, (अ के०) वली चो थो (तिल्लं के०) तैल, पांचमो (गुरु के०) गोल, ठठो (पक्कन्नं के०) प कान्न, ए (ठ के०) ठ (जस्कविगईज के०) जद्वयविगय जाणवा. एटले ए ठ विगई जे ठे ते साधु तथा श्रावकने जद्वय करवा योग्य ठे माटे एने जद्वय विगय कइया, हवे ए ठ जद्वय विगयना उत्तर जेदनां नाम कहे ठे.

तिहां प्रथम दूधविगयनुं नाम कह्युं ठे माटे दूधना उत्तर जेद कही दे खाडे ठे. एक (गो के०) गायनुं दूध, बीजुं (महिसी के०) जैषनुं दूध, त्रीजुं (उंटि के०) उंटनीनुं दूध, चोथुं (अय के०) अजा एटले ठाडीनुं दूध, पांचमुं (एलगाण के०) एरुका ते गारुरीनुं दूध ए (पण के०) पांच जातिनां (डुरु के०) दूध ते सर्व विगई जाणवां, अने शेष मनुष्यणी तथा बीजा पशुआदिकनां जे खीर आय ठे ते विगइमां गणाय नही. (अह के०) अथ एटले हवे (चउरो के०) चार जातिनुं घृत तथा चार जातिनुं दही कहे ठे ॥ २० ॥

घय दहिआ उट्टि विणा, तिल सरिसव अयसिलट्ट तिल्ल चऊ ॥
दवगुड पिंरगुडा दो, पक्कन्नं तिल्ल घय तलियं ॥ २१ ॥ दारं ॥ ५ ॥

अर्थः—प्रथम (घय के०) घृत जाणवुं, बीजी (दहिआ के०) दधिजाणवुं, ए ठे विगइना एक (उट्टिविणा के०) उंटनीना दूध विना बाकी चार चार जेद जाणवा. केम के उंटनीनुं दूध जमाय नही माटे ते विना बाकी चार, एक गायना दहीनुं घी, बीजुं जैषना दहीनुं घी, त्रीजुं ठाडीना दहीनुं घी, अने चोथुं गारुरना दहीनुं घी, ए चार जेद घृतना जाणवा तथा दहीना पण एज चार जेद. एक गायना दूधनुं दही, बीजुं जैषना

दूधनुं दही, त्रीजुं गल्लीना दूधनुं दही अने चोथुं गारुना दूधनुं दही, ए चार दहीना जेद विगइरूप जाणवा.

हवे तेल विगयना चार जेद कहे ठे. एक (तिल के०) तिलनुं तेल, बीजुं (सरिसव के०) सरशवनुं तेल त्रीजुं (अयसि के०) अलसीनुं तेल अने चोथुं (लट्ट के०) काबरी कसुंवा धान्य खसखसना दाणानुं तेल, ए (तिल के०) तेल विगइना (चऊ के०) चार जेद विगइयाता रूपें जाणवा. अने बीजा एरंमीयानां फूलां, दिमोल, मधुकफल, नाखियेर, खदिर, शिंश पादिक यावत् लाक्षापाकादिक सर्व जातिनां तेल ते नीवियातां जाणवां.

हवे गोल विगइना बे जेद कहे ठे. एक (दवगुरु के०) अव्यगोल तेढीलो राबमीयो रसरूप गोल जाणवो, बीजो (पिंरुगुमा के०) पिंरु रूप गोल ते काठो विविध जातिनो गोल जाणवो. ए (दो के०) बे प्रकारना गोल जाणवा.

हवे (पक्कन्न के०) पक्कन्न विगइना बे जेद कहे ठे, तेमां एक तो पूर्वे जे चार जातिनां तेल कहां ठे, तेमां तद्युं होय तेने (तिलतलिय के०) तेलमां तलेलुं पक्कन्न कहियें बीजुं पुर्वे जे चार जातिना घृत कहां ठे, तेमां तद्युं होय तेने (घृततलिय के०) घृतमां तलेलुं पक्कन्न कहियें. त लियं शब्द बे स्थानकें जोरवो. ए रीतें दूधना पांच, घृतना चार, दहीना चार तेलनां चार, गोलना बे अने पक्कन्नना बे, मली एकवीश जेद जद्य विगयना कहां. ए विगयना नामनुं पांचमुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर बोल पचास थया॥ हवे ए जद्य विगयना निवियाता त्रीश कराय ठे तेना जेदोनुं बहु द्वार कहेठे.

पयसाडि खिर पेया, वलेहि डुइडि डुइविगइगया ॥

दस्क बहु अप्प तंडुल, तच्चुन्नंबिल, सहिअ डुइ॥ ३१॥

अर्थः—प्रथम दूधना पांच निवियाता थाय ते कहे ठे. एक (दस्क के०) द्राख अने टोपरादिक नाखीने दूध रांध्युं होय तेने (पयसामि के०) पय सानी कहियें, बीजुं (बहुतंडुल के०) घणा चोखा नाखीने दूध रांध्युं होय तेने (खीर के०) खीर कहियें, त्रीजुं (अप्पतंडुल के०) अप्पतंडुल एटले थो डा चोखा नाखीने दूध रांध्युं होय तेने (पेया के०) पेया कहियें, चोथुं (तच्चुन्न के०) ते चोखाना चूर्णे करी सहित एटले ते चोखानो आटो लोक जाषायें फूकरणुं कहे ठे, ते नाखीने, दूध पचाव्युं होय, रांध्युं होय

તેને (અવલેહિ કેળ) અવલેહિકા કહીયે, પાંચમું (અંબિલસહિઅંબુઝે કેળ) ટાટો રસ કરી આઠ કાંજી પ્રમુખ ટાટાશે સહિત ડુધ ઝળણ કરે, અથવા એલોક જાણાયેં દૂધમાં ટાટાશ હોય તેમાટેં એને ફેદરી કહે છે અથવા ત્રણ દિવસ પ્રસૂત ગોડુગ્ધ વલહી વલહટાં તે (ડુઝુટ્ટી કેળ) ડુઝુટ્ટી કહીયે. એ પાંચ (ડુઝુ કેળ) ડુગ્ધના (વિગઝગયા કેળ) વિકૃતિગતા ઇટલે નિવીયાતા જાણવા. જેદાંતરેં એનાં પળ વીજા જેદો થાય છે ॥ ૩૨ ॥

હવે ઘૃતવિગઝ તથા દહીવિગઝના પાંચ પાંચ નિવીયાતા કહે છે.

નિપ્રંજળ વિસંદળ, પક્કોસહિ તરિય કિટ્ટિ પક્કઘયં ॥ ૬ .
હિંએ કરંબ સિહરિણિ, સલવળ દહિ ઘોલ ઘોલવડા ॥૩૩॥

અર્થ:—એક પક્કાન્ન તલ્યાપઠી ઝતણું જે વલેલું ઘૃત તેને (નિપ્રંજળ કેળ) નિપ્રંજળ ઇટલે નિર્જનઘૃત, પક્કાન્નનું તલળ ઘૃત કહીયે, વીજું દહીની તરી અને ધાન્યની કળકવેલું એકઠા મેલવીને નીપજાવ્યું જે ડ્રવ્ય વિશેષ કુદ્ધર ઇતિજાણ સપાદલક્ક દેશપ્રસિદ્ધ તે (વીસંદળ કેળ) વિસંદન ઇટલે વિસંદન કહીયે, ત્રીજું (પક્કોસહિતરિય કેળ) પક્કોષધિતરિત ઇટલે ઔષધિને ઘૃત સાથેં પચાવીયેં તેની ઝપર જે ઘૃતની તરિકા વલે છે, એવું કૂરિયા સરિણુ ઘૃત પચીને થાય તે ધીની ઝપરલી તરી કહીયે, ચોથું ઘૃતનો મેલ ઝતરે તેને (કિટ્ટિ કેળ) ઘૃતનો મેલ તે કીટું કહીયે, પાંચમું (પક્કઘય કેળ) પાકું ઘૃત તે ઔષધિયેં પચાવેલું ઘૃત જાણવું, ટવર આમલાદિક બ્રાહ્મી પ્રમુખ ઔષધિયેં કરી પચાવ્યું હોય તે જાણવું એના જેદાંતર ઘણા થાય.

હવે દહીના પાંચ નિવીયાતા કહે છે. પ્રથમ (દહિંએ કેળ) દહીને વિષે ઝંદન ઇટલે કૂર એકલું મેલવીને કીધું તે દધિ સીધોરો ઇત્યાદિ લોક જાણાયેં કહે છે, તેને (કરંબ કેળ) કરંબો કહીયે, વીજું ટાંમ નાલીને હાથથી મથન કરેલું દહી તથા ટાંમયુક્ત વાંધેલું દહી તેને (સિહરિણી કેળ) સિહરિણી કહીયે, ત્રીજું લૂણના કળ નાલીને મથેલું વસ્ત્રેં અળગદ્યું જે દહી, તે (સલવળદહિ કેળ) લવળસહિત દધિ કહીયે, ચોથું લુગમાથી ઢાળેલું મથેલું દહી તેને (ઘોલ કેળ) ઘોલેલું દહી કહીયે, પાંચમું દહીના ઘોલયુક્ત વટક કરવાં કાંજીવમાં, દહીવમાં તથા દહી ઢાળીને તપાવે, પઠી માંહે વમાં નાલે, તેને (ઘોલવમા કેળ) ઘોલવમાં ક

हीयें, इहां विवेकीने एटलुं विशेष के जिहां विदलयुक्त करवुं पडे, तिहां दही तथा ठास जे वरामांहे नाखवी होय तेने ऊण्ण करी नाखीयें तेवारें श्रावकने चढ़ाण करवा योग्य थाय, अन्यथा घोलवमां वावीश अन्नद्वयमां गणाय ते चढ़ाण करवा योग्य नथी. अकटपनीय जाणवां ॥ ३३ ॥

हवे तेल तथा गोल विगइना पांच पांच निवीयाता कहे ठे.

तिलकुट्टि निपुंजण, पक्कतिल पकुसहितरिय तिल्ल मली ॥

सकर गुलवाणय पाय, खंरु अधकटिय इस्कुरसो ॥ ३४ ॥

अर्थः—प्रथम (तिलकुट्टी के०) तिल तथा गोल कूटीने खांकीने एकठां करियें, ते तिलवट कहीयें, वीजुं तल्या पकान्नथी उतरेलुं दजेलुं वलेलुं तेल एटले पकान्ननुं तलण जाणवुं, अथवा केरी प्रमुखादिकना सरसीया दिक तेल ते (निपुंजण के०) निपुंजन एटले निर्जन जाणवुं. वीजुं सर्व औषधवाला तेल एटले लाक्षादिक द्रव्यथी पकावेलां तेलने (पक्कतिल के०) औषधपक्क तेल कहियें, चोथुं तेलमांहे नारायणादिक औषधी पचाव्या पठी औषध उपर तरी वले ते (पकुसहितरिय के०) पक्कोषधी तरिय तेल एटले पक्कोषधी वलेली तरि कहीयें. पांचमुं (तिल्लमलीके०) तेलनी मली एटले तेलनो मेल कीटी जाणवी. ए पांच नीवियाता तेलना जाणवा. एना पण जेदांतरें घणा जेदो थाय.

हवे गोलना नीवियाता कहे ठे. एक (सकर के०) साकर मिश्री, वी जो (गुलवाणिय के०) गोलवाणी तथा रांधेलुं गुलवाणुं अखात्रीजें कराय ते देशप्रसिद्ध ठे, वीजो (पाय के०) गोलनी पांति ते पाकगुरु जेणें करी खाजादिक लेपीयें ठेयें एने मालवादिक देशने विपे काकवपांति एम जाणायें कहे ठे, चोथो (खंरु के०) खांरुनी सर्वजाति, पांचमो (अधक टिय इस्कुरसो के०) अर्द्धो काढेलो इहु एटले सेलनी तेनो रस, ए पांच नीवियाता गोलना जाणवा. एना पण जेदांतर घणा थाय ठे ॥ ३४ ॥

हवे कनाविगइना पांच नीवियाता कहे ठे.

पूरिअ तव पूअ विअ, पूअ तन्नेह तुरिय घाणाई ॥ गुल

हाणी जल लप्पसि, य पंचमो पूत्तिकय पूठ ॥ ३५ ॥

अर्थः—(पूरिअतवपूअ के०) पूखो एटले ढांक्यो सर्व तावडो ठे जे.

एवा पूडला उपर (बिअपूअ के०) बीजो पुम्लो तली काढीयें, ते बीजो पुम्लो नीवीयातो जाणवो, एटले घृतादिकें पूरित एवो जे तवो तेने विषे एक पूर्ण करी पूख्यो समस्त तवो तेहमां एक वार तली वली तेहिज पूपिका दिक पर्यटकादिकें अपूरित स्नेह एवा तवामां बीजी वार तथा त्रीजी वार क्षेपवीने तली काढीयें जे पक्कान्न ते निवीयातुं जाणवुं.

बीजुं (तन्नेह के०) तेशी अन्य एटले त्रण घाण तली काढ्या पठी उपरां त बीजुं घृत क्षेपव्युं नथी एवं जे तवा मांहेलुं मूलयुं घृत तेहिज त्रण घाण नां तलणमांहे तल्या जे अने (तुरियघाणाइ के०) चोथा घाणवा आदिक ते सर्व बीजुं नीवीयातुं जाणवुं, तथा त्रीजुं (गुलहाणी के०) गोलधाणी करवी, ते त्रीजुं निवीयातुं जाणवुं.

चोथुं सुकुमारिकादिक काढ्या पठी एटलें पक्कान्न तली काढ्या पठी उरुत जे घृतादिक एटले वघेलुं जे घृतादिक तेणें करी खरडेलो जे तवो तेने विषे पाणी साथे रांधी एवी जे लापसी गहूनुं उरणगोलनुं पाणी घृतादिकें जेदी सीजवे ठे एने मरुदेशें प्रसिद्धपणे लापसी तथा लहगट्टु कहे ठे ते (जल लप्पसिअं के०) जललापसी निवीयातुं जाणवुं. एटले तावनीनी चीगट टालवा सारु मांहे लोट नाखी पाणीसाथें लापसी करीयें ते जाणवी. (पंचमो के०) पांचमुं (पुत्तिकयपूजं जे०) पोतकृत पुम्लो ते घृत तेळें खर डेला एवा स्नेहदिग्ध तवामे विषे गुमादिकनुं पोतुं आपी गल्या पुडा करे ठे एटले पक्कान्न तल्या पठी खरड्या तावमा मांहे गोलादिकनुं पोतुं देइने पुम्लो साजवीयें ते निवीयातुं जाणवुं ॥ ए ठ जह्म विगयना त्रीश निवीयाता कह्या.

जिहां घी अने तेलमां पाणीनो जाग आवे ते निवीयाता तल्या चि णादि सर्व जाणवा, अने जे कमाह मांहेथी घी तथा तेल उपर फरी वले नही, चिलमिलाट न थाय एवं तलेलुं होय ते पण विगयातुं नही कहेवाय. इत्यादिक परंपरागत लेवानो विचार बहु प्रकारें ठे, ते गजसमाचारिगत प्रसंगथी योगादिकमांहे कढपाकढप विचारें लखीयें ठेयें.

लहचूई, पूपिकादि, पोतकृत पूपक, वेढमीतदिनकृत, करंब, घोल, फूल, वधारित पूरण, वधारिका, पटीरमी, मथित अगलित तक्रादिक, कस्मिन्न पि योगे कोइ पण योगने विषे न कढपे अनेरी योग विना निवीमां कढपे. लहिगट्टु, गोठरा, वधारिक वमां, धारवमां, साज्यपक खीचमी, सेवतिका,

वधारित चणकादिक, उत्तराध्ययन योगने विषे आचारांग मध्यगत सप्तस सकाध्ययनने विषे चमरोदेशक अनुज्ञा यावत् जगवतीयोगने विषे न कटपे, बीजा सर्व योगमध्ये कटपे.

अने पढोगरी, फूकरणुं, उकलधुं, वाशी करंब, तिलवटी, कुंझर, निवी यातां, विगइ, गांठीयाना घारा, दक्षिया, गुंदविना मगीयादि, औषधादि, मो दक, पेटक, खंका, सितावर, सोलां, वासी, गुरुपाक, गुदपाक, वगर तळ्यां कांकरियां, अनुत्कावित इक्षुरस, दिनत्रयावधि प्रसूत गोडुग्ध, बलहृदी, अं गाराथी उत्तारी आज्यादि मिश्रित खीचडी तथा सेवइका पाठला दिवसनी पचावेली. तिलवटी, पर्पटकादि, गुमादिकें मिश्रित न करेली तिलवटी, इत्या दिक नीवीयातां श्रीआवश्यक, दशवैकालिक, उत्तराध्ययनादि सर्व योगने विषे प्रायः कटपे. एवो विचार प्रसंगथी जाणवा माटें लख्यो ठे ॥ ३५ ॥ हवे गिहृत्संसंष्टेणं ए आगारथकी नीवीनां पञ्चकाणमांहे जे नीवीयातां साधुने कटपे संसृष्ट द्रव्य कह्यें, ते संसृष्ट द्रव्य जाणवाने कहे ठे.

७५ दही चउरंगुल, दव गुड घय तिल एग जत्तुवारें ॥

पिंरुगुल मरुकाणां, अदामलयं य संसंठं ॥ ३६ ॥

अर्थः—(दुडू के०) दुग्ध अने (दही के०) दधिमांहे कूर प्रमुख नाखीयें एटले दूध दहीमिश्रित कूरादिक होय, ते जो दूध तथा दही कूरथी (चउ रंगुल के०) चार अंगुल उपर चडे तेने संसृष्ट द्रव्य कह्यें, ते नीवीयातुं नीवीमां कटपे एटले जात रोटी उपर दूध, दही, चार अंगुल प्रमाण उंचु चळ्युं होय तो नीवीप्रमुख मांहे साधुने कटपे अने चार अंगुलथी अधिक पांच आदिक अंगुलना प्रारंजथी जेवारें उंचु चडे, तेवारें ते विगइ जाणवुं. माटें ते न कटपे.

अने (दवगुड के०) द्रव्यगोल एटले ढीलो नरम गोल अने (घय के०) घृत (तिल के०) तेल ए त्रणे ज्यां सुधी (जत्तुवारें के०) जक्त जे जात अथवा रोटी ते उपरें (एग के०) एक अंगुल प्रमाण उंचां चळ्यां होय त्यां सुधी संसृष्ट द्रव्य कहेवाय, एटले नीवीयातुं कहेवाय ते लेवुं कटपे अने बीजा अंगुलथी प्रारंजीने उंचा चडता देखाय, तेवारें विकृत द्रव्य एटले विगयद्रव्य जाणवां, ते लेवां कटपे नही.

(पिंरुगुल के०) पिंरुगोल एटले काठो गोल साथें (मस्कणणं के०) मसद्वयुं जे चूरमुं प्रमुख तेमांहे (अदामलयं के०) आर्द्राम्लक एटले शण पीळूना महोर ते समान नहाना कणीयाना जेवा प्रमाणवाला एवा गोलना बहु खंरु रहे तो पण तेने (च के०) वली (संसठं के०) संसृष्ट डव्य कहियें. ते नीवीयातामांहे लेवा कटपे परंतु एथी महोटा खंड गोलना रहे तो ते विकृतिगत जाणवा, ते कटपे नही ॥ ३६ ॥

हवे वली एहिज नीवियातातुं स्वरूप दर्शविवा कांश्क विशेष कहे ठे.

दव्हयविगइ विगइ, गयं पूणो तेण त हय दव्वं ॥

उधरिए तत्तमिय, उक्किठ दव्वं इमं चन्ने ॥ ३७ ॥

अर्थः—(दव्व के०) डव्य जे कलम शाल चोखा प्रमुख तेणें (हय के०) हणी निर्वीर्य करी एवी जे क्षीरादिक (विगइ के०) विगइ तथा वणिका दिक्कें हणी एवी जे घृतादिक विगइ तेने (विगइगयं के०) विकृतिगत एटले नीवियातुं कहीयें. (तेण के०) ते कारण माटें (पूणो के०) वली ते तंडुला दिक्कें हण्युं एवुं जे विकृतिगत(तं के०) तेने (हयं दव्वं के०) हत डव्य कहीयें. तथा सूखडी तावडामांहेथी (उधरिए के०) उधरिया पढी एटले सूखकी कहाडी क्षीधा पढी उगखुं जे घृत (तत् के०) ते टाहाडुं थया पढी तेमां लोट नाखीने हलावियें (तम्मिय के०) ते घृत तावडो हेगो उतास्या पढी (उक्किठदव्वं के०) उत्कृष्ट डव्य कहेवाय एटले विगय जाणवुं (इमं चन्ने के०) एम अनेरा आचार्य कहे ठे. इति गाथार्थः ॥ ३७ ॥

इहां जावार्थ ए ठे जे अन्न प्रमुख डव्यें विगइना पुज्जल हण्णा तेवारें विगयनो खाद फरी गयो तेथी ते नीवीयातु कहेवाय, परंतु विगइ तथा नि वृत्तिक न कहेवाय, एटला माटे ते नीवीना पच्चस्काण वालाने लेवी कटपे.

अने सुकुमारिकादिक सुखडीने तावडामांहेथी काढ्या पढी उगखुं जे घृतादिक तेने विषे चूला उपर ठेते अग्निसंयोगथी तपे थकें तेमांहे देपव्युं जे कणिकादिक दल प्रमुख तेने उत्कृष्ट डव्य कहीयें, ते विकृतिगत जाणवुं. ते केम के? चूरिम पूर्वें कडाह विगइ थई जग्न कणिका कीधी ते जण्ण घृत गोल परस्परें डव्य हत थइने पढी ते कणिका क्षेप करी मोदक बांध्या एवुं जे चूरमादिक ते विकृतिगत जाणवुं, पण विगय समजवी

नहिं, एनुं नाम उत्कृष्ट द्रव्य जाणवुं. एम केटलाएक आचार्य कहे ठे. नामां तरे गीतार्थान्निप्रायें तो एम के जो चुब्हाना माथाथी उतस्या पढी शीत थया केरें जे कणिकादिक क्षेपवीयें, ते तथाविध पाकाजावथी विकृतिगत कहीयें अन्यथा परिपक्व विशेष थये द्रव्यगत कहीयें पण विगइ तथा निर्विकृतिक न कहीयें एवुं व्याख्यान प्रवचनसारोद्धारवृत्तिना अन्निप्राय थी लख्युं ठे, पण तिहां एम कह्युं ठे जे सुधियें जली परें विचारवुं, जे माटे निर्विकृतिक अनेक जेदें ठे. ते बहुश्रुतनी आचरणा परंपराथी जाणवां॥३३॥
हवे केटलीएक वस्तुनां नाम उत्तम द्रव्य कहां ठे, ते देखाडे ठे.

तिल सकुलि वरसोलाई, रायणंबाइ दसकवाणाई ॥

मोली तिह्वाइया, सरसुत्तम दब लेवकडा ॥ ३४ ॥

अर्थ:- (तिल के०) तेलथी नीपनी एवी (सकुलि के०) तिल सांकली तथा खारेक, टोपरां, सिंगोरां प्रमुख नाहोलाना हारना तेने (वरसोलाई के०) वरसोलां कहीयें अने आदिशब्दथकी साकर खांरना विकार साकरीया पापक, नालिकेर, खांर कातली, पाक, सर्व मेवा प्रमुख, राजदना आदिक, तथा (रायण के०) रायण (अंबाइ के०) आंबादिक एटले आम्रादिक फल सर्व अचित्त कहां पाकादिकें नीपजाव्यां मधुका दिकनां, नालिकेरादिकनां, (दसकवाणाई के०) दसकवाणी प्रमुख, नालेरवाणी प्रमुख (मोलीतिह्वाइया के०) मोली तेल आदि शब्दथकी नालिकेर सरशव प्रमुखनुं तेल, एरंड प्रमुखनुं तेल जाणवुं. अस्कोरादिक मेवा हलवा प्रमुख ए सर्व (सरसुत्तमदब के०) सरस उत्तम द्रव्य कहीयें तथा एने (लेवकडा के०) क्षेपकृत पण कहीयें. ए नीवीमां कल्पनीय जाणवां ॥ ३४ ॥

हवे ए सर्व पदार्थ कारणे लेवां कट्ये, पण सहज पणें
रसगुध्रतायें लेवां कट्ये नहीं, ते कहे ठे.

विगइगया संसठा, उत्तमदबाइ निविगइयंमि ॥

कारणजायं मुत्तुं, कप्पंति नचुत्तुं जं वुत्तं ॥ ३५ ॥

अर्थ:- एक (विगइगया के०) विकृतिगता एटले दूध प्रमुख विगइथी उत्पन्न थया जे नीवीयाता जे संख्यायें त्रीश पूर्वें कहा ठे ते, बीजा (संसठा के०) संसृष्ट द्रव्य जे करंबादिक, मगदल, पापनी पिंरादिक, त्रीजी (उत्तम

दवाइ के०) उत्तम द्रव्यादिक ते तिलसांकली, साकर, मेवादिकसरसोत्तम द्रव्य जे पूर्वे कही आव्या ते ए त्रण प्रकारनी वस्तु ते (निविगश्यंमि के०) नीवीना पञ्चस्काणने वीषे कोइ (कारणजायं के०) कारणजातं एटले पुष्टालंबन वीशेष प्रयोजनरूप वातादिक कारण (मुत्तुं के०) मूकीने, सा धुने (मुत्तुं के०) जोगवबुं लेबुं (न के०) नहीं (कल्पंति के०) कल्पे. जेने जावजीव सुधी ठ विगयनां पञ्चस्काण होय, किं वा तथाविध विशेष तपें उजमाल होय, किंवा वैयावच्च करवाने उजमाल होय, ज्ञानादिकनो उद्यमी होय, तेवारें शरीरें ग्लानादिक निमित्तें औषधादिक कारणें लेवां कल्पे, अन्यथा कारणविना लेवां कल्पे नहीं, (जंके०) जेमाटे (बुत्तं के०) कहुं ठे ते आगली गाथायें कहेठे ॥ ३९ ॥

विगइं विगइं जीउ, विगइगयं जो अ जुंजए साहू ॥

विगइ विगई सहावा, विगई विगइं बला नेइं ॥४०॥

अर्थ:- (वीगइं के०) दूध प्रमुख जे विगइ ठे ते प्रत्ये अने (विगइगयं के०) विकृति गत जे क्षीरादिक त्रिविध द्रव्य नीवीयाता कहा ठे ते प्रत्ये (विगइं के०) विगति एटले विरुद्धगति ते नरक, तिर्यंच, कुदेवो कुमाणसत्त्व रूप जे माठी गतियो ठे तेनाथकी (जीउके०) जीती राखतो एटले वीहीतो अथवा संयम ते गति अने तेनो प्रतिपक्षी जे असंयम ते विगति जाणवी. तेवी विरुद्धगतिथकी बीहितो एवो (जो के०) जे (अ के०) बली (साहू के०) साधु ते (जुंजए के०) जुंजे एटले खाथ ते साधुने (विगई के०) विगइ ते (विगइं के०) विगति जे नरकादिकनी विरुद्धगति तेने विषे (बला के०) बलात्कारें एटले ते साधु जो पण दुर्गतिमां जवाने नथी वांढतो तो पण बलात्कारें तेने माठी गति प्रत्ये (नेइं के०) पहुँचाडे. ते (विगइ के०) विगइ केहेवी ठे? तो के (विगइसहावा के०) विकृतिस्वजाव, एटले विकार उपजाववानो ठे स्वजाव जेने एवी ठे. केम के ए विकृत ते अवश्य शब्दादिक कामजोगने वधारे एवी ठे माटें कारण विना विगया दिक न लेवां, अने श्रावकने पण निवी प्रमुखने पञ्चस्काणे कोइ महोटा कारण विना तथा विशेष तप विना नीविता लेवा कल्पे नहीं, एनो विस्तार " श्रीआवश्यकनिर्मुक्तिनी वृत्तिथी तथा प्रवचनसारोद्धारनी

વૃત્તિઆદિક ગ્રંથથી જાણવો. આંहीं સંક્ષેપ માત્ર લખ્યો છે ॥ ૪૦ ॥

હવે ચાર અજદ્ય વિગય છે, તેના ઉત્તરજેદ કહે છે.

કુત્તિય મઙ્ગિય જામર, મહુ તિહા કઠ પિઠ મઘ હુહા ॥ જલચલ
 યગ મંસ તિહા, ઘયવ મઘણ ચઝ અજસ્કા ॥ ૪૧ ॥ દારં ॥ ૬ ॥

અર્થ:-તિહાં પ્રથમ મધુવિગયના જેદ કહે છે. એક (કુત્તિય કેળ) કુત્તાં
 વગતરાં જંગલમધ્યે થાય છે. તથા વર્ષાકાલે વિશેષ થાય છે, તેહનું મધ, બીજું
 (મઙ્ગિય કેળ) માલીનું મધ, અને ત્રીજું (જામર કેળ) જમરાનું મધ એવં
 (તિહા કેળ) ત્રણ પ્રકારનું (મહુ કેળ) મધુ ઇટલે મધ જાણવું તથા એક
 (કઠ કેળ) કાઠ તે ધાડની પ્રમુખ કાઠથી મહુઆદિકથી નીપનું મધ, બીજું
 (પિઠ કેળ) પિઠ તે જ્વારપ્રમુખના આટાદિકથી નીપની મદિરા એ (મઘ
 કેળ) મધ ઇટલે મદિરા તે (હુહા કેળ) બે પ્રકારની જાણવી. હવે માંસના જેદ
 કહે છે. એક (જલ કેળ) જલચર જીવ જે મત્સ્યાદિક તેનું, (ચલ કેળ)
 ચલચર જીવ જે દ્વિપદચતુષ્પદાદિક તેનું, ત્રીજું (યગ કેળ) યેચર જીવ જે
 પક્ષીયાદિક તેનું, એ (તિહા કેળ) ત્રિધા ઇટલે ત્રણ પ્રકારનું (મંસ કેળ) માંસ
 જાણવું, તથા (ઘયવ કેળ) ઘૃતવત્ ઇટલે જેમ ઘૃત, ગાય જૈંષ ગાંડરી અને ઢાલી
 એ ચાર પ્રકારેં કહ્યું તેમ (મઘણ કેળ) માઘણ પણ એહજ ચાર પ્રકારનું જા
 ણવું, પણ ઇટલું વિશેષ છે જે માઘણ છે તે સર્વ (ચઝઅજસ્કા કેળ) ચારે પ્રકાર
 નું અજદ્યજ છે અને ઘૃત જે છે તે ચારે પ્રકારનું જદ્ય વિગયમાં કહ્યું છે, જેમાટેં
 બોદ થઈ જતાસેં ચલિત રસપણું પામીયેં એવી એક મદિરા, બીજું ઠાસથી બાહેર
 નીકળ્યું એવું માઘણ, ત્રીજું જીવિત શરીરથી અલગું થયું એવું માંસ, રુધિર તેપણ
 એમજ જાણવું, તથા ચોથું મધુપુઆથી ઉપન્યું મધુ, એ ચારે પદાર્થોને વિષે
 અંતર મુહૂર્તમધ્યે અસંખ્યાતા બે ઇંદ્રિય જીવ ઉપજે, તેમાં માંસપેશી મધ્યે
 તો પક્ તથા અપક્ તથા અગ્નિ ઉપરેં પચ્યમાન એવો થકો પણ તેમાંહે અ
 સંખ્ય બેંદ્રિય તથા પંચેંદ્રિય તથા નિગોદ જીવ અનંતા પણ પોતેં પોતાની
 મેલે ઉપજતા કહ્યા છે, તેમાટેં એ ચાર વિગય જે છે, તે સર્વથા અજદ્ય વર્જી
 નીય કહ્યાં છે. એ ત્રીશ નિવિગયનું ઢંડું દ્વાર પૂર્ણ થયું. ઉત્તર બોલળ થયા ૪૧

હવે પચ્ચસ્કાણના બે જાંગાનું સાતમું દ્વાર કહે છે.

પચ્ચસ્કાણ બે જેદેં છે, એક મૂલગુણરૂપ અને બીજું ઉત્તર ગુણરૂપ તિહાં

साधुने मूलगुण ते पांच महाव्रत अने उत्तरगुण ते पिंरुविशुद्ध्यादिक जाणवां, तथा श्रावकने मूलगुण ते पांच अणुव्रत अने उत्तरगुण ते त्रण गुण व्रत अने चार शिक्षाव्रत जाणवां, तिहां सर्व पञ्चस्काणादिक तेहना जांगा जे रीतें थाय, ते रीतें कहे ठे.

तेमां सर्व उत्तरगुण पञ्चस्काण अनागतादिक दश प्रकारें पूर्वे कहां, अने देशोत्तर गुण पञ्चस्काण सात प्रकारें ते त्रण गुणव्रत अने चार शिक्षा व्रत मली थाय, तथा वली एक इत्वर अने बीजुं यावत्कथिक, ए बे जेदें उत्तरगुण प्रत्याख्यान तेमां साधुने इत्वरगुण पञ्चस्काण ते कांश्क अजिग्रहा दिक जाणवां अने यावत्कथिक ते पिंरुविशुद्ध्यादिक तथा अजियंत्रितादिक जे दुर्जिहादिकें पण अजग्न होय जंग न थाय ते सर्व यावत्कथिक जाणवां अने श्रावकने तो इत्वर ते चार शिक्षाव्रतादिक ठे अने यावत्कथिक त्रण गुणव्रतादिक ठे. ते श्रावक बे जेदें ठे, एक अविरति सम्यग्दृष्टि ते केवल सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादिकनी परें जाणवा अने बीजा विरति सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादिकनी परें जाणवा अने बीजा विरति सम्यग्दृष्टि ते वली बे जेदें एक साजिग्रही अने बीजा निरजिग्रही.

ते बीजी विजज्यमान थका आठ जेदें थाय, ते केवी रीतें? तो के एक दुविध, त्रिविध, बीजो द्विविध द्विविध, त्रीजो द्विविध एकविध, चोथो एक विध त्रिविध, पांचमो एकविध द्विविध, षष्ठो एकविध एकविध, ए ठ जांगा पांच व्रत आश्रयी थाय अने कोइएक उत्तरगुणमांहेलुं कोइएक व्रत लीये ते सातमो जांगो जाणवो, अने आठमो जांगो कोइ नियम मात्र नज लीये ते जाणवो. ए रीतें पूर्वोक्त पांच अणुव्रतादिकने तेने ठ जांगे गुणी ये तेवारें त्रीश जंग थाय तेनी साथें एक उत्तरगुणनो जांगो मेलवीये, तेवारें एकत्रीश जांगा थाय, तेनी साथें वली कोइ नियम मात्र व्रत न लीये. तेनो एक जांगो मेलवीये तेवारें बत्रीश जेदें श्रावक सम्यग्दर्शनी शंका कांक्षादिरहित अमूढदृष्टिपणे जाणवा. इत्यादिक जेदनी वक्तव्यता बहु ठे, पण इहां मुख्यताये जंगणपच्चास जांगा थाय, ते जांगा गाथाना अर्थें कहे ठे. मण वयण काय मणवय, मणतण वयतण तिजोगि सग सत्त ॥ कर कारणुमइ इ ति जुय, तिकादि सीयाल जंगसयं ॥ ४५ ॥

अर्थः—एक प्राणातिपातादिकने (मण के०) मने करी न करूं, बीजो (व

यण के०) वचनें करी न करुं, त्रीजो (काय के०) कायायें करी न करुं, चोथो (मणवय के०) मन अने वचनें करी न करुं. पांचमो (मणतणु के०) मन अने कायायें करी न करुं, ठठो (वयतणु के०) वचन अने कायायें करी न करुं, सातमो (तिजोगि के०) मन, वचन अने काया. एत्रणे योगें करी न करुं, ए एक संयोगी (सग के०) सात जांगा (थया,

ते सात जांगा (कर के०) करवा आश्रयी जाणवा. तेमज (सत्त के०) सात जांगा (कार के०) कराववा आश्रयी जाणवा. अने सात जांगा (अणुमइ के०) अनुमति आपवाना एटळे अनुमोदन देवाना पण जाणवा

ते आवी रीतें के:-प्राणातिपातादिकने एक मने करी न करावुं, बीजो वचनें करी न करावुं, त्रीजो कायायें करी न करावुं, चोथो मन अने वचनें करी न करावुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करावुं, ठठो वचन अने कायायें करी न करावुं, सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करावुं. ए सात कराववाना जांगा कइयां. हवे सात अनुमोदवाना कहे ठे. एक प्राणातिपातादिकने मने करी न अनुमोडुं, बीजो वचनें करी न अनुमोडुं. त्रीजो कायायें करी न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचनें करी न अनुमोडुं, पांचमो मन अने कायायें करी न अनुमोडुं, ठठो वचन अने कायायें करी न अनुमोडुं सातमो मन वचन अने कायायें करी न अनुमोडुं, ए सात जांगा अनुमोदन देवाआश्री कइया, एम सात करवाना, सात कराववाना अने सात अनुमोदवाना मली एकवीश जांगा थया.

हवे (हुति जुअ के०) द्विक त्रिक योग सहित सात सात जांगा करी यें, ते आवी रीतें के एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करुं, न करावुं. बीजो वचनें करी न करुं, न करावुं, त्रीजो कायायें करी न करुं न करावुं. चोथो मन अने वचनें करी न करुं न करावुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करुं, न करावुं, ठठो वचन अने कायायें करी न करुं, न करावुं, सातमो मन, वचन अने काया, ए त्रणे करी न करुं, न करावुं ए करवा कराववा आश्री सात जेद कइया. तथा एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करुं, न अनुमोडुं बीजो वचनें करी न करुं, न अनुमोडुं, त्रीजो कायायें करी न करुं, न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचनें करी न करुं न

अनुमोडुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करुं, न अनुमोडुं, ठगो वचन अने कायायें करी न करुं, न अनुमोडुं, सातमो मन वचन अने काया, ए त्रणें करी न करुं, न अनुमोडुं, ए सात जंग, न करवा, तथा न अनुमोदवा आश्री कहा, तथा एक प्राणातिपातादिकने मनें करी न करावुं न अनुमोडुं, बीजुं, वचनें करी न करावुं न अनुमोडुं, त्रीजो कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, चोथो मनें करी वचनें करी न करावुं, न अनुमोडुं, पांचमो मनें करी कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, ठगो वचनें करी कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, ए न कराववा न अनुमोदवा आश्री सात जंग कहा. एम सात न करवा न कराववा आश्री अने सात न करवा न अनुमोदवा आश्री तथा सात न कराववा न अनुमोदवा आश्री. एवं सर्व मली द्विकसंयोगें ए वीश जंग थया. तेनी साथें पूर्वोक्त एक संयोगना एकवीश मेलवतां, बहेंतालीश जांगा थया.

हवे त्रिक संयोगें सात जंग थाय, ते कहे ठे. एक प्राणातिपातादिकने मनें करी न करुं, न करावुं अने न अनुमोडुं, बीजो, वचनें करी न करुं, न करावुं अने न अनुमोडुं, त्रीजो कायायें करी न करुं, न करावुं अने न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचनें करी न करुं, न करावुं अने न अनुमोडुं, पांचमो मन, अने कायायें करी न करुं, न करावुं, अने न अनुमोडुं, ठगो वचन अने कायायें करी न करुं, न करावुं अने न अनुमोडुं. सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करुं, न करावुं अने न अनुमोडुं. ए त्रिकसंयोगी सात जांगा थया. ते पूर्वोक्त बहेंतालीश साथें मेलवतां सर्व मली उगणपचास जांगारूप ते अणुव्रत, गुणव्रत अने अजिग्रहादिक ना जेद उपजे, तेने (तिकालि के०) त्रण काल ते अतीत, अनागत अने वर्तमान, ए त्रण काळें करी गुणीयें, तेवारें (सीयाळजंगसयं के०) एकशो ने सुमतालीश (१४७) जांगा थाय. माटें जे एटला जांगा जाणें, ते पच्च खाणनो कुशल कह्यीयें. यडुक्तं ॥ सीयाळं जंगसयं, जस्स विसुद्धि होइ उ वलरू ॥ सो खलु पच्चखाणे, कुशलो सेसा अकुसलाय ॥ १ ॥ इति ॥ एना विशेषें जांगा षड्जंगीना श्रावकनाव्रतसंबंधी थाय ते कहे ठे. गाथा ॥ तेर सकीमी सयाइ, चुलसी जुयाइ, बारसय लखा ॥ सत्तासीइ सहस्सा, दोय

सया तह डुरप्रहिया ॥ १ ॥ तेरशें कोडाकोडी, चोरासी कोडी, वारलाख सत्यासी हजार बशेंने बे थाय. एमज नवजंगीना नवाणुं हजार नवशे ने न वाणुं कोडी, उपर नवाणुं लाख नवाणुं हजार, नवशें ने नवाणुं एटला जांगा थाय एण ए एण एण एण ए एण एमज एकवीश जंगी तथा उंगणप चास जंगीना विशेष जांगा थाय, तेसर्व आवश्यकवृहृत्तिथी, तथा दीपि काथी तथा प्रवचनसारोद्धारवृत्तिथी, तथा श्रावकव्रतजंगप्रकरणवृत्तिथी तथा देवकुलिकाथकी जाणवा. ते पञ्चस्काणनो कुशल होय तेणे विचारवा.

हवे ए पञ्चस्काणनुंज स्वरूप कहे ठे.

एयं च उत्तकाले, सयं च मण वयण तण्हिं पालणियं ॥ जा
एणजाणग पासि, तिजंग चउगे तिसुअणुणा ॥४३॥दारां॥७॥

अर्थः—(एयं च के०) एपूर्वोक्त वली (उत्तकाले के०) उत्तकाल जे पोरिसीयादिक काल प्रमाण रुप ते(सवी च के०) पोतानी मेलें जेवी रीतें बोदयुं होय यथोक्तरुपें जे जंगदिकें लीधुं होय ते जंगदिकें (मणवयणत एण्हिं के०) मन, वचन अने कायायें करी (पालणियं के०) पालवा यो ग्य ते (जाणगजाणग पासि के०) जाणगजाणग पासें करी एटले जाण अजाण्वा पासें करे (इत्ति के०) एम (जंगचउगे के०) जंगचउण्के ए टले चार जांगाने विषे करे तेमां (तिसुअणुणा के०) पहेला त्रण जांगाने विषे अनुज्ञा एटले आज्ञा ठे एटले पञ्चस्काणने करवा कराववा रुप च उजंगी थाय ते कहे ठे. एक पञ्चस्काणनो करनार शिष्य पण जाण होय, अने बीजो पञ्चस्काण करावनार गुरु पण जाण होय, ए प्रथम जंग शुद्ध जाणवो. बीजो पञ्चस्काण करावनार गुरु जाण होय अने पञ्चस्काण कर नार शिष्य अजाण होय, ए बीजो जांगो पण शुद्ध जाणवो. त्रीजो पञ्च स्काण करनार शिष्य जाण होय अने पञ्चस्काणनो करावनार गुरु अजाण होय, ए त्रीजो जांगो पण शुद्ध जाणवो. चोथो पञ्चस्काण करनार शिष्य अने पञ्चस्काण करावनार गुरु, ए बेहु अजाण होय ते चोथो जांगो अशुद्ध जाणवो. ए रीतें चार जांगामांहेथी त्रण जांगे पञ्चस्काण करवानी आज्ञा ठे, अने चोथा जांगाने विषे आज्ञा नथी ॥ ए मूलगुण, उत्तरगुणरूप प चस्काणनुं सातमुं द्वार थयुं. उत्तर जेद व्याशी थया ॥ ४३ ॥

हवे पूर्वोक्त जंगादिकें विचारीने पण जेम संयमयोग हीन थाय
नही, ते रीतें पच्चस्काण कीधुं थकुं पण ठ प्रकारनी शुद्धियें करी
सफल थाय, माटें पच्चस्काणनी ठ विशुद्धिनुं आठमुं द्वार कहेवे.

फासिय पालिय सोहिय, तिरिय किट्टिय आराहिय ठ सुद्धं ॥

पच्चस्काणं फासिय, विहिणोचिय कालि जं पत्तं ॥ ४४ ॥

अर्थः—एक (फासिय के०) फासित एटले पच्चस्काण फरश्युं, बीजुं
(पालिय के०) पालित एटले पच्चस्काण पाढ्युं, त्रीजुं, (सोहिय के०) शो
जित एटले पच्चस्काण शोचाव्युं, चोथुं (तिरिय के०) तीर्ण एटले पच्चस्काण
तीखुं, पांचमुं (किट्टिय के०) कीर्तित एटले पच्चस्काण कीर्त्युं, ठहुं (आ
राहिय के०) आराधित एटले पच्चस्काण आराध्युं ए (ठ सुद्धं के०) ठ प्र
कारें शुद्ध करी शुद्ध एवुं (पच्चस्काणं के०) पच्चस्काण, फलदायक, होय.
हवे ए ठ विशुद्धिना अर्थ कहे वे.

तिहां प्रथम सम्यक् प्रकारें (विहिणोचियकालि के०) विधियें करी ठ
चित कालें एटले उचितवेलायें (जं पत्तं के०) पच्चस्काण प्राप्त थयुं
एटले सूर्योदयथी पहेलां पच्चस्काण उचितकालें जे पाम्युं एटले जे पच्चस्का
ण कीधुं ते यावन्मात्र जेटला काल लगण ग्रहण कखुं, तावन्मात्र तेटला
काल लगें प्होंचामवुं तेने (फासिय के०) फरश्युं कहीयें ॥ ४४ ॥

पालिय पुण पुण सरियं, सोहिय गुरुदत्त सेस जोयणउ ॥

तिरिय समहिय कालो, किट्टिय जोयण समय सरणे ॥ ४५ ॥

अर्थः—बीजुं ज्यां लगें पच्चस्काण पूरुं न थाय, तिहां लगें (पुणपुण के०)
वारं वार उपयोग देइने सावधानतायें (सरियं के०) संज्ञाखुं जे महारे अ
मुक पच्चस्काण आजे ठे, ए रीतें पच्चस्काणने स्मरणमां राखवुं, ते (पालिय
के०) पाखुं कहीयें.

त्रीजुं (सोहिय के०) शोजित एटले शोचाव्युं, ते आहारादिक लाव्या हो
श्यें ते प्रथम (गुरुदत्त के०) गुर्वादिकने निमंत्री आपीने पढी (सेस के०)
शेष रखुं होय जे (जोयणउ के०) जोजन तेने पोतें खेवाथकी एटले पच्च
स्काण कीधुं ठे ते पूरण थया पढी ते वस्तु लावी पहेला गुरुने आपी पढी

पोतें वावरे ते (सोहियं के०) पञ्चखाण शोजाव्युं कहीयें. चोथुं (समहि यकालो के०) समधिककाल ते पञ्चखाणनो काल पूर्ण थया पढी पण थो मोसो अधिक काल लगे पडस्कीने सबुर करीने पढी पञ्चखाण पारे, तेने (तिरिअ के०) पञ्चखाण तिरित एटले तीखुं कहीयें. पांचसुं (जोगणस मय के०) जोजनना समयने विषे जोजननी वेलायें (सरणे के०) संजा रवुं जे फलाणुं अमुक पञ्चखाण हतुं, ते आज महारं पूर्ण थयुं ठे. हवे अ शन करं ? आरोगुं ? निस्तारं ? इत्यादिक विनय जाषा साचवीने जमवुं, तेने (किट्टिय के०) पञ्चखाण कीर्त्युं कहीयें ॥ ४५ ॥

इअ पडिअरिअं आरा, हियं तु अहवा ठ सुद्धि सदहणा ॥

जाणण विणयणु जासण, अणुपालण जावसु ऋत्ति ॥४६॥दारा॥७

अर्थ:-ठहुं (इअ के०) ए सर्व प्रकारें करी (पक्रियरियं के०)प्रतिचरितं एटले आचखुं जे पञ्चखाण एटले ए सर्व प्रकारें संपूर्ण निश्रायें पमाव्युं निराशंसपणे श्रीजिनाज्ञा पालन पूर्वक संयमयात्रा निर्वाहक षट्कारण साधनपूर्वक अप्रमादपणे महोटो कर्मक्षयने कारणे थयुं तेने (आराहि यं के०) आराधितं एटले आराध्युंकहीयें (अहवा के०) अथवा प्र कारांतरें करी (तु के०) वढी पण पञ्चखाणनी (ठसुद्धि के०) ठ शुद्धि प्रकारांतरें बीजी ठे ते कहे ठे. प्रथम सम्यगदर्शनी श्रद्धावंतना मुख्थी पञ्चखाण करवुं अने निःशंकता आचारयुक्त शुद्ध सदहणा पूर्वक क रवुं एटले करेला पञ्चखाण उपर शुद्ध जाव होय ते (सदहणा के०) सद हणा शुद्धि जाणवी, बीजी पञ्चखाणने ड्रव्य, क्षेत्र, काल अने जावथी जाणीने तथा मूल उत्तरगुणे जेद जंगादिकें जाणीने वढी जाणनी पासें पञ्चखाण करे, ते (जाणण के०) जाणवापणुं ए बीजो अधिकार शुद्ध जाणवो. बीजी सुज्ञानादिक आचारसंयुक्त अतिचार अविधि र हित गुरुनी पासें वांदणां देवा प्रमुख विनय साचवीने पञ्चखाण करवुं, ते (विणय के०) विनयशुद्धि जाणवी. चोथी गुर्वादिक कहेता होय ते प्रत्यें आगारादिकनुं पोतें जांखवुं, एटले गुरु पञ्चखाण करावे, अने पाठलथी पोतें आगार उच्चरे, ते (अणुजासण के०) अनुजाषणशुद्धि जाणवी. पांचमी निराशंसपणे रूनी रीतें पाले जो विषम जय कष्ट आवी उपजे

તો પણ દઢ રહે પરંતુ પચ્ચસ્કાણ જંગ ન કરે, પચ્ચસ્કાણથી ચૂકે નહીં, તે (અણુપાલણ કેળ) અનુપાલણા શુદ્ધિ જાણવી. ઠઠી પૂર્વોક્ત સર્વપ્રકાર થી નિર્જારારૂપ શ્વલોક પરલોકની વાંઘારહિતપણે આશંકાદિ દોષે કરી રહિત તે (જાવસુદ્ધિ કેળ) જાવશુદ્ધિ છે શ્ચિ એટલે એમ જાણવું. એ ઠ શુદ્ધિ પણ સમસ્ત સર્વે પચ્ચસ્કાણોનેવિષે જાણવી. એમ જંગાદિ વિ શુદ્ધિના વિસ્તારનાં બીજક ગ્રંથાંતરથી જાણવાં. એટલે એ આઠમું ઠ શુદ્ધિનું દ્વાર થયું ॥ ઉત્તર બોલ અઠાશી થયા ॥ ૪૬ ॥

હવે પચ્ચસ્કાણનું ફલ કે પ્રકારેં થાય, તેનું નવમું દ્વાર કહે છે.

પચ્ચસ્કાણસ્સ ફલં, શ્વ પરલોણ્ય હોશ હિવિહંતુ ॥

શ્વલોણ ધમ્મિદ્ધાઈ, દામન્નગમાશ્ પરલોણ ॥૪૭॥દારં ॥૯॥

અર્થઃ—(પચ્ચસ્કાણસ્સફલં કેળ) પચ્ચસ્કાણનું ફલ તે (શ્વપરલોણ્ય કેળ) શ્વ લોક તથા પરલોક આશ્રી (હિવિહંતુ કેળ) કે પ્રકારનું વહી (હોશ કેળ) હોય, તેમાં કોશ્વક પ્રાણીને શ્વલોકેં એજ જવમાં તુરત ફલ થાય, અને કોશ્વકને પરલોકેં એટલે પરજવેં ફલ થાય, તિહાં (શ્વલો એ કેળ) આ લોકઆશ્રયી તો (ધમ્મિદ્ધાઈ કેળ) ધમ્મિદ્ધાદિકનો દ દ્ષાંત વસુદેવર્હિનીગ્રંથથી જાણવો, એટલે ધમ્મિદ્ધેં ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ ચારિત્રરૂપ ઠ મહીનાપર્યંત આયંબિલ પ્રમુખ તપ કચું, તેથી તેહીજ જવેં ઘ ણી લબ્ધિ ડપની, શરીરના મલ મૂત્ર સર્વ ઔષધરૂપ થયાં, રાજસંપદાજો ગવી મોદ્ધપદવી પામ્યો. અને (પરલોણ કેળ) પરલોકનેવિષે એટલે પર જવમાં (દામન્નગમાશ્ કેળ) દામન્નકાદિ પ્રમુખના એટલે દામનક નામેં વ્ય વહારીયાના બેટાનો દદ્ષાંત શ્રીઆવશ્યકનિર્યુક્તિપ્રમુખ ગ્રંથથકી જાણવો. એટલે પચ્ચસ્કાણ ફલનું નવમું દ્વાર થયું. ઉત્તર બોલ નેવું થયા ॥ ૪૭ ॥

એમાં આજવ આશ્રયી પચ્ચસ્કાણના ફલસંબંધી ધમ્મિદ્ધકુમારાદિકનો દદ્ષાંત કહ્યો છે, તેની કથા સંદેપથી લખવી જોશ્યેં, પરંતુ એ ધમ્મિદ્ધનો રાસ ઢપાશ્ ગયો છે, તેમાં એમની સંપૂર્ણ કથા ઘણા સજ્જાનોને વાંચવામાં આવી ગયેલી છે, મારેં આંહી લખી નથી, જે સજ્જાનોને વાંચવાની અજિલાષા હોય તેમણે રાસ વાંચી લેવો.

અને પરજવેં દામન્નકાદિકને ફલ થયું છે તે દામન્નકનો દદ્ષાંત સંદેપ

मात्रे लखीयें ठैयें:—राजपुर नगरें एक कुलगर रहेतो हतो तेनो जिनदास
 श्रावक मित्र हतो तेनी संगतथी कोइक दिवसें साधु पासें गयो, त्यां मत्स्य
 ना मांसनो नियम दीधो, अनुक्रमें दुर्जिद थयु तेवारें घणा लोक मत्स्या
 हारी थके शालिकादि पुरुषें बलात्कारें ढह समीपें आय्यो, तिहांते जाल
 मां नाखेला मत्स्यने जोइने मूकी आपे. एम त्रण दिवस सुधी बलात्कार
 कराव्यो, तेवारें एक मत्स्यनी पांख त्रूटी देखी बलात्कारें तेथी निवत्स्यो,
 पढी अणसण खेइ मरण पामी राजगृह नगरें शेठनो पुत्र थयो, दामन्नक नाम
 दीधुं, ते आठ वर्षनो थयो तेवारें तेनुं कुल मरकीना रोगथी मरण पाम्युं, उ
 छिन्न थयुं, तेवारें ते दामन्नक कोइ सागरदत्त व्यवहारीने घरे दुःखित थको
 रह्यो. एकदा साधुनुं युगल जिज्ञाने अर्थें ते व्यवहारीने घेर आव्युं, तिहां
 ते बालकने देखीने परस्पर साधु बोदया जे ए बालक ए घरनो स्वामी थ
 शे, ते प्रबन्नप्रवृत्ति घरना अधीशें जाणी तेवारें अमर्षपणे करी ते बाल
 कने मारवा जणी अंत्यजने आय्यो, तेणें अजिज्ञान देखामवा निमित्तें ते
 नी टचली अंगुली हेदी परं तेने नीर्विषय जय देखामी परहो काढ्यो, पढी
 ते बालक अनुक्रमें नागो थको ते शेठनुं जिहां गोकुल ठे, ते ग्रामें आव्यो,
 तिहां ते गोकुलना स्वामीयें तेने स्वरूपवान् तथा विनीत देखी पुत्रपणे थाप्यो,
 यौवन पाम्यो. पढी अनुक्रमें केटलाएक वर्षातरे तिहां सागरदत्त शेठ आ
 व्यो, तेणें तेने देखीने उलख्यो, तेवारें कोइ कार्यनुं निमित्त करी लेख लखी
 ने आय्यो, तेमां शेठें पोताना पुत्रने लख्युं जे एने विष आपजो. एवो
 लेख आपी पोताने नगरें मोकल्यो, ते आंत थयो थको उद्यानमांहे का
 मदेवना प्रासादें आवी सूतो, तिहां वरार्थिनी एवी शेठनी पुत्री कामदे
 व पूजवा आवी, तिहां तेणें तेने सूतो देखी कागलमां पोताना पिताना
 अद्धार देखी कागल वांच्यो, तेमां विष देवानुं लख्युं जोइने पोतानुं नाम
 विषा ठे तेथी तेनी इढक थइ मनमां विचारुं जे महारा पितायें सुंदर स्
 रूपवान् जाणी वर मोकल्यो ठे, पण विष देजो एवुं लख्युं ठे ते महारा पिता
 कागल लखतां झूली गया ठे विषाने स्थानकें विष लखाइ गयुं ठे, अने
 कामदेवें पण महारा उपर प्रसन्न थइने ए वर मुजने आय्यो, मांटे काग
 लमां विष लख्युं हतुं तिहां विषा देजो. एम कन्यायें अंजनशलाकायें ल
 खीनें पावो लेख तेने ठेकाणे मूकी दीधो. अनुक्रमें ते घेर आव्यो, तिहां त

रत लग्न लेइ कन्या परणावीने जामाता कीधो. एवी वात सांजलीने शेठ घरे आव्यो क्रोधाध्मांत थको कहेवा लागो जे मातृपूजन निमित्ते पाणि ग्रहण मांगलिक वधाववा जणी जमाइने मोकलो अने शेठें मारवां सारु अलंजने संकेत कराव्यो हतो. हवे ते मातृपूजन निमित्तें जाय एटलामां वीकालवेला जाणी नवपरणीत हतो माटे शेठनो पुत्र कहेवा लाग्यो के तमारीवती हुं मातृपूजन करवा जाजं हुं, एम कही ते गयो एटलामां वच्चे रस्तामां अलंजें तेनो संकेत जाणी ते शेठना पुत्रने जमाइ समजी मारी नाख्यो. जवितव्यताथी बलवत्तर कोइ नथी. पढी ते पुत्रमरणनुं वृत्तांत सांजलीने हृदयस्फोट थइ शेठ पण मरण पाम्यो. अनुक्रमें घरनो स्वामी दामन्नक थयो. रुषिजाषित वचन अन्यथा न थाय.

अनुक्रमें एकदा पाठले पहोरेपाहरी देतो तेणे एक मंगल पाठक गाथा कहि. तद्यथा ॥ अणुपुंखमावहंतावि, अन्नढा तस्स बहु गुणा हुंति ॥ सुह दुस्ककम्म पुढंतो, जस्स कयंतो वहइ पक्कं ॥ १॥ ए गाथानो अर्थ सांजली एक लक्षनुं दान दीधुं, एमत्रण वार गाथा सांजली त्रण लक्ष. दान दीधुं रा जायें ते वात सांजलीने पोतानी पासें तेकाव्यो. पढी सर्व वीतक वात राजा आगल कही, राजा हर्ष पाम्यो थको तेने नगरशेठनी पदवीयें स्थाप्यो. एकदा गुरु आव्या सांजलीवांदवा गयो, तिहां धर्मदेशना सांजली अने पुरा तन जव मत्स्य मांस पञ्चस्काणादिक सर्व सांजल्युं, बोधिलाज पाम्यो, धर्मानुष्ठान साचवी देवलोकें गयो. तिहांथी महावीदेहमां सुकुलमां उपजशे, तिहां बोधिलाज पामी चारित्र लही केवलज्ञान पामी परंपरायें मोक्षसुख पा मशे, अने केटलाएक तेहीज जवें सिद्धि पामे. ए बे प्रकारें फलनुं नवमुं द्वार थयुं ॥

एटले सर्व मूलगुण प्रत्याख्यान सर्व उत्तरगुण प्रत्याख्यान तथा अजिग्रहादिक देशउत्तरगुण पण होय अने श्रावकनें देश मूलगुण प्रत्याख्यानते अणुव्रत तथा देश उत्तर गुणप्रत्याख्यान ते गुणव्रतअने शिद्दाव्रत जाणवां. ते वली बे बे जेदें एक इत्तर ते अद्वयकालि अनागतादि पञ्चस्काण मूल उत्तर गुण पञ्चस्काण अने उत्तरगुणपञ्चस्काण ते शिद्दाव्रतादि तथा देशे मूलगुण पञ्चस्काणअने सर्वेथी उत्तरगुण पञ्चस्काण अने मूलगुण क्रियारुपें एवुं पञ्चस्काण धम्मिद्वादिकने जाणवुं. इत्यादिक पञ्चस्काणना जंग विकल्प

ઘણા ઢે, તે ગુરુના વિનયથી જાણીયે, માટે યથાચ્છેદિત જંગે પચ્ચક્ષાણ આ રાધવાં, તેનું ગમન સંપૂર્ણદ્વારાયે કહે ઢે ॥ ૪૭ ॥

હવે ગ્રંથ સમાપ્તિ અર્થે ગાથા કહે ઢે.

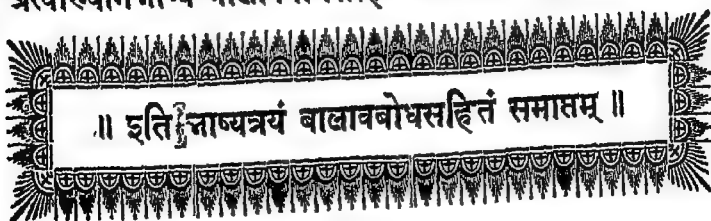
પચ્ચક્ષાણમિણં સે, વિઝ્ઞાણ જ્ઞાવેણ જિણવરુ દિઠં ॥

પત્તા અણંત જીવા' સાસય સુક્કં આણાવાહં ॥ ૪૮ ॥

॥ ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનજ્ઞાપ્ય સંપૂર્ણમ્ ॥

અર્થ:- (પચ્ચક્ષાણં કે) પચ્ચક્ષાણ તે (ઇણં કે) એ યથોક્ત કહ્યું તે પ્રત્યે (જ્ઞાવેણ કે) જાવેં કરીને ઇટલે જાવસહિત, શ્રદ્ધાયેં કરી નિઃશંકિત સમ્યગ્દર્શન સહિત જે રીતે (જિણવરુ કે) જિનેશ્વર જગવાને જ્ઞાન ક્રિયા સહિત ઉચ્ચયનયસમ્મત (ઉદ્ધિઠં કે) કહ્યું ઢે, પ્રકાશ્યું ઢે તે પ્રકારેં એવા ગુણધારણ રૂપ પચ્ચક્ષાણને (સેવિઝ્ઞાણ કે) સેવીને, આદ રીને, પાલીને, ત્રિકાલાપેક્ષાયેં (અણંત જીવા કે) અનંત જીવ જવ્યપ્રાણી તે (સાસયસુક્કં કે) શાશ્વતં સુખ (આણાવાહં કે) અનાવાધ અવ્યા વાધ નિરાવાધ, ઇટલે નથી કોઈ વાધા જિહાં એનું જે મોક્ષસ્થાનક તે પ્રત્યે (પત્તા કે) પામ્યા, પામે ઢે, અને પામશે ॥ ૪૮ ॥

એ અર્થ સંક્ષેપમાત્રથી લખ્યો ઢે, વલી જે વિશેષાર્થના રૂપી હોય તેણે આવશ્યકનિર્યુક્તિની વૃત્તિ, પ્રવચનસારોદ્ધારવૃત્તિ, કલ્પાકલ્પશતક પ્રકરણ, ઇત્યાદિ ગ્રંથ જોવા. આ બાલાવબોધ શ્રીજ્ઞાનવિમલ સૂરિ મહારાજેં કરેલો હતો, પણ તેનું લખાણ સંકોચમાં હોવાને લીધે બીજી કેટલીક એક ટવા પ્રમુખની પ્રતો સાથેં મેલવી પદોના અર્થ કાંઈક ખુલાસા પૂર્વક લખેલા ઢે, તથાપિ મહારી મંદમતિને લીધે તથા ઊપવાની ઉતાવળને લીધે જે ચૂલો રહી ગયેલીયો હોય તે ચતુર પુરુષોયેં શોધીને વાંચવી. હું મહારાથી થયેલી અશુદ્ધતાનું મિહા મિ ટુકરુ સર્વ વાંચનાર સાહેબોની સાથેં કરું હું. ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનજ્ઞાપ્ય બાલાવબોધસહિતં સમાપ્તમ્ ॥ શુભં જવતુ ॥

॥ ઇતિ જ્ઞાપ્યત્રયં બાલાવબોધસહિતં સમાપ્તમ્ ॥

॥ अथ चैत्यवन्दनानि लिख्यन्ते ॥

॥ तत्र प्रथम सिद्धाचल चैत्यवन्दनं ॥

विमल केवल ज्ञान कमला, कलित त्रिभुवन हितकरम् ॥ सुरराज सं
स्तुत चरण पंकज, नमो आदिजिनेश्वरम् ॥ १ ॥ विमल गिरिवर शृंग
मंरुन, प्रवर गुणगणजूधरम् ॥ सुर असुर किन्नर कोरि सेवित ॥ नमो ॥
॥ २ ॥ करित नाटक किन्नरीगण, गाय जिनगुण मनहरम् ॥ निर्झरा
वली नेम अहोनिश ॥ नमो ॥ ३ ॥ पुंरुरीक गणपति सिद्धि साधी, को
नी पण मुनि मनहरम् ॥ श्री विमल गिरिवर शृंगसिद्धा ॥ नमो ॥ ४ ॥
निज साध्य साधन सुर मुनिवर, कोरिनंत ए गिरिवरम् ॥ मुक्ति रमणी
वस्था रंगें ॥ नमो ॥ ५ ॥ पाताल नर सुरलोकमांही, विमल गिरिवर
तोपरम् ॥ नहि अधिक तीरथ तीर्थपति कहे ॥ नमो ॥ ६ ॥ एम विमल
गिरिवर शिखरमंरुन, दुःखविहंरुण ध्याइयें ॥ निजशुद्ध सत्ता साधनार्थ
परम ज्योतिने पाइयें ॥ ७ ॥ जित मोह कोह विठोह निद्रा, परमपद स्थित ज
यकरम् ॥ गिरिराज सेवा करण तत्पर, पद्मविजय सुहितकरम् ॥ ८ ॥ इति ॥ १ ॥

अथ श्रीशत्रुजयचैत्यवन्दनं ॥

श्री शत्रुजय सिद्ध क्षेत्र, दीठे दुर्गति वारे ॥ जावधरीने जे चढे, तेने
जव पार उतारे ॥ १ ॥ अनंत सिद्धनुं एह ठाम, सकल तीर्थनो राय ॥ पूर्व
नवाणुं रिखजदेव, ज्यां ठविया प्रभु पाय ॥ २ ॥ सूरजकुंरु सोहामणो, कविरु
यक्ष अजिराम ॥ नाजिराया कुलमंरुणो, जिनवर करुं प्रणाम ॥ ३ ॥ इति ॥ २ ॥

॥ अथ पंचतीर्थी चैत्यवन्दनं ॥

॥ आज देव अरिहंत नमुं, समरुं तारुं नाम ॥ ज्यां ज्यां प्रतिमा जिन
तणी, त्यां त्यां करुं प्रणाम ॥ १ ॥ शत्रुजय श्रीआदिदेव, नेम नमुं गिरिना
र ॥ तारंगे श्री अजितनाथ, आबू रिखज जुहार ॥ २ ॥ अष्टापद गिरि
ऊपरें, जिनचोवीशी जोय ॥ मणिमय मूरति मानशुं, जरतें जरावी सोय
॥ ३ ॥ समेत शिखर तीरथ वरु, ज्यां बीशे जिन पाय ॥ वैचारकगिरि ऊप
रें, श्री वीरजिनेश्वर राय ॥ ४ ॥ मांरुवगढनो राजियो, नामें देव सुपास
॥ रिखज कहे जिन समरतां, पहाँचे मननी आश ॥ ५ ॥ इति ॥ ३ ॥

॥ अथ चोवीश जिननुं चैत्यवन्दन ॥

॥ पद्मप्रज ने वासुपूज्य, दोय राता कहीयें ॥ चंद्रप्रज ने सुविधिनाथ, दोय

उज्ज्वल लहीयें ॥१॥ मल्लीनाथ ने पार्श्वनाथ, दो नीला निरख्या ॥ मुनि सुव्रत ने नेमनाथ, दो अंजन सरिखा ॥२॥ शोखे जिन कंचन समा ए, एवा जिन चोवीश ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, ज्ञानविमल कहे शिष्य ॥३॥ इति ॥४॥

॥ अथ श्रीचोविश जिन समकितजवगणतीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ प्रथम तीर्थकर तणा हुवा, जव तेर कहीजें ॥ शांतितणा जव बार सार, नव जव नेम लहीजें ॥ १ ॥ दश जव पासजिणंदने, सत्तावीश श्री वीर ॥ शेष तीर्थकर त्रिहुं जवें, पाम्या जवजल तीर ॥ २ ॥ ज्यांथी सम कित फरसियुं, त्यांथी गणीयें तेह ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, ज्ञानविमल गुणगेह ॥ ३ ॥ इति ॥ ४ ॥

॥ अथ चउदशें वावन गणधरनुं चैत्यवंदन ॥

॥ गणधर चोराशी कहा, वली पंचाणुं ठेक ॥ दोय अधिक इग सय ग णा, शोख अधिक शत एक ॥१॥ शत सुमति ने गणधरा, एकसय अधि का सात ॥ पंचाणुं त्राणुं तथा, अरुसी इगसी वात ॥ २ ॥ ठोहोंतेर ठा शठ सगवन, पचास त्रेतालीश ॥ ठत्तिस पणतिस कुंथुने, अर गणधर ते त्रीश ॥ ३ ॥ अडवीस अष्टादश कहा, नमि सत्तर गणधार ॥ एकादश दश शिव गया, वीर तणा अगीयार ॥ ४ ॥ रिखजादिक चोवीशना, एक सहस सय चार ॥ अधिकेरा वावन कहा, सर्व मली गणधार ॥ ५ ॥ अ द्दय पद वरिया सवे ए, सादि अनंत निवास ॥ करियें शुज चित्त वंदना, जव लग घटमां श्वास ॥ ६ ॥ इति ॥ ६ ॥

॥ अथ पंच परमेष्ठिचैत्यवंदनं ॥

॥ बार गुण अरिहंत देव, प्रणमीजें जावें ॥ सिद्ध आठ गुण समरतां, दुःख दोहग जावे ॥१॥ आचारज गुण ठत्रीस, पंचवीश उवघाय ॥ सत्तावीश गुण साधुना, जपतां सुख थाय ॥ २ ॥ अष्टोत्तर सय गुण मली ए, एम समरो नवकार ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, नय प्रणमे नित सार ॥३॥ इति ॥४॥

॥ अथ सीमंधरजिन चैत्यवंदनं ॥

॥ श्री सीमंधर वीतराग, त्रिजुवन तुमें उपगारी ॥ श्री श्रेयांसपिताकुलें, बहु शोभा तुमारी ॥१॥ धन्य धन्य माता सत्यकी, जेणें जायो जयकारी ॥ वृषज लंठनें विराजमान, वंदे नर नारी ॥२॥ धनुष पांचशें देहरी ए, सो हीयें सोवन वान ॥ कीर्त्तिविजय उवघायनो, विनय धरे तुम ध्यान ॥३॥

॥ अथ सीमंधर जिन चैत्यवंदनं ॥

सीमंधर परमात्मा, शिव सुखना दाता ॥ पुष्कलवद् विजयें जयो, सर्व जीवना त्राता ॥ १ ॥ पूर्वविदेह पुंरुरिणिणी, नयरीयें शोहे ॥ श्रीश्रेयांस राजा तिहां, जवियणनां मन मोहे ॥ २ ॥ चउद सुपन निर्मल लही, स त्यकी राणी मात ॥ कुंथु अर जिन अंतरे, श्री सीमंधर जात ॥ ३ ॥ अ नुक्रमें प्रजु जनमीया, वली यौवन पावे ॥ मात पिता हरखें करी, रूकमि णी परणावे ॥ ४ ॥ जोगवी सुख संसारनां, संयम मन लावे ॥ मुनिसु व्रत नमि अंतरे, दीक्षा प्रजु पावे ॥ ५ ॥ घाती कर्मनो क्षय करी, पाम्या केवल नाण ॥ रिखज लंढनें शोचता, सर्व जावना जाण ॥ ६ ॥ चोराशी जस गणधरा, मुनिवर एकशो कोड ॥ त्रण जुवनमां जोयतां, नहीं कोय एहनी जोड ॥ ७ ॥ दश लाख कछा केवली, प्रजुजीनो परिवार ॥ एक स मय त्रण कालना, जाणे सर्व विचार ॥ ८ ॥ उदयपेढाल जिनांतरें ए, थाशे जिनवर सिद्ध ॥ जसविजय गुरु प्रणमतां, शुजवांठित फल दीध ॥ ९ ॥ १० ॥

॥ अथ सीमंधरचैत्यवंदनं ॥

॥ श्रीसीमंधर जगधणी, आ जरतें आवो ॥ करुणावंतकरुणा करी, अम ने वंदावो ॥ १ ॥ सकल जक्त तुमो धणी ए, जो होवे अम नाथ ॥ जवो जव हुं हुं ताहरो, नहीं महेहुं हवे साथ ॥ २ ॥ सयल संग ठंकी करी ए, चारित्र लेईशुं ॥ पाय तुमारा सेवीने, शिव रमणी वरीशुं ॥ ३ ॥ ए अलजो मुऊने घणो ए, पुरो सीमंधर देव ॥ इहां थकी हुं विनवुं, अवधारो मुऊसेव ॥ ४ ॥

॥ अथ बीश स्थानकनुं चैत्यवंदन ॥

पहेले पद अरिहंत नमुं, बीजे सर्व सिद्ध ॥ त्रीजे प्रवचन मन धरो, आचारज सिद्ध ॥ १ ॥ नमो थेराणं पांचमे, पाठक गुण ठेठे ॥ नमो लोए सबसाहुणं जे ठे गुण गरीठे ॥ २ ॥ नमो नाणस्स आठमे, दर्शन मन जा वो ॥ विनय करी गुणवंतनो, चारित्रपद ध्यावो ॥ ३ ॥ नमो बंजवयधारिणं, तेरमे किरियाणं ॥ नमो तवस्स चउदमे, गोयम नमी जिणाणं ॥ ४ ॥ चारित्र ज्ञान सुअस्सने ए, नमो तिब्बस्स जाणी ॥ जिन उत्तम पदपद्मने, नमतां होय सुखखाणी ॥ ५ ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ वीशस्थानकतपना काउस्सगनुं चैत्यवंदन ॥

॥ चोवीश पंदर पिसताढीशनो, उत्रीशनो करीयें ॥ दश पचवीश सत्ता वीशनो, काउस्सग मन धरीयें ॥ १ ॥ पंच समसठ दश वली, सीत्तेर नव पणवीश ॥ बार अरुवीस लोगस्स तणो, काउस्सग धरो गुणीश ॥ २ ॥ वीश सत्तर इगवन, द्वादश नेपंच ॥ एणी परें काउस्सग जो करे, तो जाये जव संच ॥ ३ ॥ अनुक्रमें काउस्सग मन धरो, गुणी लेजो वीश ॥ वीश स्थानक एम जाणीयें, संक्षेपथी लेश ॥ ४ ॥ जाव धरी मनमां घणो ए, जो एकपद आराधे ॥ जिन उत्तम पदपद्मने, नमी निज कारज साधे ॥ ५ ॥

॥ अथ रोहिणीतपचैत्यवंदनं ॥

रोहिणी तप आराधीयें, श्रीश्री वासुपूज्य ॥ दुःख दोहग दूरें टले, पू जक होये पूज्य ॥ १ ॥ पहेला कीजें वासक्षेप, प्रह ऊठीने प्रेम ॥ मध्यान्हें करी धोतीयां, मन वच काया हेम ॥ २ ॥ अष्ट प्रकारनी रचीयें, पूजा नृ त्य वाजित्र ॥ जावें जावना जावीयें, कीजें जन्म पवित्र ॥ ३ ॥ त्रिहु कालें लेइ धूप दीप, प्रभु आगल कीजें ॥ जिनवर केरी नक्तिशुं, अविचल सुख लीजें ॥ ४ ॥ जिनवर पूजा जिनस्तवन, जिननो कीजें जाप ॥ जिनवर पदनेध्याइयें, जिम नावे संताप ॥ ५ ॥ कोड कोम गुण फल दिये, उत्तर उत्तर जेद ॥ मान कहे ए विध करो, ज्युं होवे जवनो ठेद ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ अथ विचरता जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ सीमंधर प्रमुख नमुं, विहरमान जिन वीश ॥ रिखजादिक वली वंदीयें, संपड जिन चोवीश ॥ १ ॥ सिद्धाचल गिरनार आबु, अष्टापद वलि सार ॥ समेतशिखर ए पंचतीर्थ, पंचमी गति दातार ॥ २ ॥ ऊर्ध्व लोकें जिनहर नमुं, ते चोराशी लाख ॥ सहस सत्ताणुं उपरें, त्रेवीश जिनवर जांख ॥ ३ ॥ एक शो बावन कोमवली, लाख चोराणुं सार ॥ सहस चुम्माली सात शें, शाठ जिन पन्निमा उदार ॥ ४ ॥ अधोलोकें जिनजवन नमुं, सात कोम बोहोंतेर लाख ॥ तेरशें कोम नेव्याशी कोम, शाठलाख चित्त राख ॥ ५ ॥ व्यंतर ज्योतिषीमां वली ए, जिनजवन अपार ॥ ते जवि ! नित्य वंदन करो, जेम पामो जवपार ॥ ६ ॥ तिर्ठा लोकें शाश्वतां, श्रीजिनजवन वि शाल ॥ बत्रीशशें ने उगणशाठ, वंदूं थइ उजमाल ॥ ७ ॥ लाख त्रण ए काणुं सहस, त्रणशें वीश मनोहार ॥ जिनपन्निमा ए शाश्वती, नित्यनित्य

करं जुहार ॥ ८ ॥ त्रण जुवनमांही वली ए, नामादिक जिन सार ॥
सिद्ध अनंता वंदीयें, महोदय पद दातार ॥ ९ ॥ इति ॥ १४ ॥

॥ अथ बीजनुं चैत्यवंदन ॥

॥ दुविध धर्म जिणे उपदिश्यो, चोथा अजिनंदन ॥ बीजें जन्म्या ते
प्रभु, जवहुःख निकंदन ॥ १ ॥ दुविध ध्यान तुम्हें परिहरो, आदरो दोय
ध्यान ॥ एम प्रकाश्युं सुमति जिनें, ते चविथा बीज दिन ॥ २ ॥ दोय वं
धन राग द्वेष, तेहनें जवि तजीयें ॥ मुऊ परें शीतल जिन कहे, बीजदि
न शिव जजीयें ॥ ३ ॥ जीवाजीव पदार्थनुं, करो नाण सुजाण बीज दिनें
वासुपूज्य परें, लहो केवल नाण ॥ ४ ॥ निश्चय नय व्यवहार दोय, एकां
त न ग्रहियें ॥ अर जिन बीज दिनें चवी, एम जन आगल कहियें ॥ ५ ॥
वर्तमान चोवीशीयें, एम जिन कळ्याण ॥ बीजदिनें केइ पामीया, प्रभु
नाण निर्वाण ॥ ६ ॥ एम अनंत चोवीशीयें ए, हुआं बहु कळ्याण ॥ जिन
उत्तम पदपद्मने, नमतां होय सुख खाण ॥ ७ ॥ इति ॥ १५ ॥

॥ अथ ज्ञानपंचमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ त्रिगडे वेठा वीरजिन, जांखे जविजन आगें ॥ त्रिकरणशुं त्रिहुं लोक
जन, निसुणो मन रागें ॥ १ ॥ आराहो जली जातसें, पांचम अजुवा
ली ॥ ज्ञान आराधन कारणें, एहज तिथि निहाली ॥ २ ॥ ज्ञान विना
पशु सारिखा, जाणो इण संसार ॥ ज्ञान आराधनथी लहुं, शिवपद
सुख श्रीकार ॥ ३ ॥ ज्ञान रहित किरिया कही, काशकुसुम उपमान ॥ लो
कालोक प्रकाशकर, ज्ञान एक परधान ॥ ४ ॥ ज्ञानी श्वासोन्नासमें, करे
कर्मनो खेह ॥ पूर्व कोमी वरसां लगें, अज्ञानें करे तेह ॥ ५ ॥ देश आरा
धक क्रिया कही, सर्व आराधक ज्ञान ॥ ज्ञान तणो महिमा घणो, अंग पांच
मे जगवान ॥ ६ ॥ पंच मास लघु पंचमी, जावज्जीव उत्कृष्ट ॥ पंच वरस
पंच मासनी, पंचमी करो शुभदृष्टि ॥ ७ ॥ एकावनही पंचनो ए, काठ
स्सग्न लोगस्स केरो ॥ उजमणुं करो जावशुं, टाले जव फेरो ॥ ८ ॥
एणी पेरें पंचमी आराहीयें ए, आणी जाव अपार ॥ वरदत्त गुणमंजरी
परें, रंगविजय लहो सार ॥ ९ ॥ इति ॥ १६ ॥

॥ अथ अष्टमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ माहा शुदी आठमने दिनें, विजयासुत जायो ॥ तेम फाणुणशुदि

आठमें, संजव चवि आयो ॥ १ ॥ चैत्र वदनी आठमें, जनम्या ऋषज
जिणंद ॥ दीक्षा पण ए दिन लही, हुआ प्रथम मुनिचंद ॥१॥ माधव शु
दि आठम दिनें, आठ कर्म कस्यां दूर ॥ अजिनंदन चोथा प्रजु, पाम्या सु
ख जरपूर ॥ ३ ॥ एहीज आठम ऊजली, जन्म्या सुमति जिणंद ॥ आठ
जाति कलशें करी, नवरावे सुरविंद ॥ ४ ॥ जन्म्या जेठ वदि आठमें मु
नि सुव्रतस्वामी ॥ नेम आपाढ शुदि आठमें, अष्टमी गति पामी ॥ ५ ॥
श्रावण वदनी आठमें, नमि जन्म्या जगन्नाण ॥ तिम श्रावणशुदि आ
ठमें, पासजीनुं निर्वाण ॥ ६ ॥ ज्ञाद्रवा वदि आठमदिनें, चविया स्वामी
सुपास ॥ जिन उत्तमपद पद्मनें, सेव्याथी शिववास ॥ ७ ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ एकादशीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शासन नायक वीरजी, प्रजु केवल पायो ॥ संघ चतुर्विध स्थापवा,
महसेन वन आयो ॥ १ ॥ माधव सीत एकादशी सोमल छिज यज्ञ ॥
इंद्रजूति आदें मल्या, एकादश विज्ञ ॥ २ ॥ एकादशसें चउ गुणा, तेहनो
परिवार ॥ वेद अर्थ अवलो करे, मन अजिमान अपार ॥ ३ ॥ जीवा
दिक संशय हरी ए, एकादश गणधार ॥ वीरें स्थाप्या वंदीयें, जिन शासन
जयकार ॥ ४ ॥ मल्ली जन्म अर मल्ली पास, वर चरण विलासी ॥ ऋषज
अजित सुमति नमी, मल्ली घनघाति विनाशी ॥ ५ ॥ पद्मप्रज शिववास
पास, जवजावना तोडी ॥ एकादशी दिन आपणी, रुद्रि सघली जोमी ॥६॥
दश क्षेत्र त्रिहुं कालनां, त्रणशें कल्याण ॥ वरस अग्यार एकादशी, आराधो
घर नाण ॥ ७ ॥ अगीयार अंग लखावीयें, एकादश पाठां पूंजणी ठवणी
विंटीणी, मषी कागल काठां ॥८॥ अगीयार अव्रत ठाम्वां ए, व्हो पन्निमा
अगीयार ॥ खिमाविजय जिनशासनें, सफल करो अवतार ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ अथ चोवीश तीर्थकरनी राशियोनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शांति नमी मल्ली मेष ठे, कुंथु अजित वृष जाति ॥ संजव अजिनंदन
मिथुन, धर्म करक सिंह सुमति ॥ १ ॥ कन्या पद्मप्रज नेम वीर, पास
सुपास तुला ए ॥ शशी वृश्चिक धन ऋषजदेव, सुविधि शीतल जिनराय ॥२॥
मकर सुव्रत श्रेयांसने ए, बारमा घट मीन लील ॥ विमल अनंत अर
नामथी, सुखीया श्री शुजवीर ॥ ३ ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ अथ श्रीपरमात्मानुं चैत्यवंदन ॥

॥ परमेश्वर परमात्मा, पावन परमिष्ठ ॥ जय जगगुरु देवाधिदेव,
नयणें में दिष्ट ॥ १ ॥ अचल अकल अविकार सार, करुणारससिंधु ॥
जगतीजन आधार एक, निःकारण बंधु ॥ २ ॥ गुण अनंत प्रभु ताहरा ए, कि
मही कल्या न जाय ॥ राम प्रभु जिन ध्यानथी, चिदानंद सुख थाया ॥ ३ ॥ १० ॥

॥ अथ श्रीजिनपूजानुं चैत्यवंदन ॥

॥ निजरूपें जिननाथके, ड्रव्यें पण तिमही ॥ नाम थापना जेदथी,
प्रगट जगमांही ॥ १ ॥ अध्यातमथी जोडीयें, निस्केपा चार ॥ प्रभुरूप
समान जाव, पामे निरधार ॥ २ ॥ पावन आतमनें करे ए, जन्म जरादि
दूर ॥ ते प्रभु पूजा ध्यानथी, राम कहे सुख पूर ॥ ३ ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ श्रीचंदकेवलीना रासमांथी चैत्यवंदन.

॥ अरिहंत नमो जगवंत नमो, परमेश्वर जिनराज नमो ॥ प्रथम जि
नेसर प्रेमें पेखत, सिद्धां सघलां काज नमो ॥ अ० ॥ १ ॥ प्रभु पारंगत
परम महोदय, अविनाशी अकलंक नमो ॥ अजर अमर अद्भुत अतिश
यनिधि, प्रवचन जलधिमयंक नमो ॥ अ० ॥ २ ॥ तिहुयण जवियणजन
मन वंठिय, पूरण देव रसाल नमो ॥ ललि ललि पाय नमुं हुं जालें, कर
जोमीने त्रिकाल नमो ॥ अ० ॥ ३ ॥ सिद्ध बुद्ध तूं जग जन सज्जन, नय
नानंदन देव नमो ॥ सकल सुरासुर नर वर नायक, सारे अहोनिश सेव
नमो ॥ अ० ॥ ४ ॥ तूं तीर्थकर सुखकर साहिब, तुं निःकारण बंधु नमो ॥
शरणागत जविने हितवत्सल, तुंही कृपारससिंधु नमो ॥ अ० ॥ ५ ॥
केवलज्ञानादर्शें दर्शित, लोकालोक स्वजाव नमो ॥ नाशितसकलकलंकक
लुषण, डुरित उपड्रवजाव नमो ॥ अ० ॥ ६ ॥ जगचिंतामणि जगगुरु
जगहित, कारक जगजननाथ नमो ॥ घोर अपार जवोदधितारण, तूं
शिवपुरनो साथ नमो ॥ अ० ॥ ७ ॥ अशरण शरण नीराग निरंजन,
निरुपाधिक जगदीश नमो ॥ बोधि दीयो अनुपम दानेसर, ज्ञानविमल
सूरीश नमो ॥ अ० ॥ ८ ॥ इति ॥ १२ ॥

॥ अथ श्री संखेश्वर पार्श्वजिनहंद ॥

॥ सेवो पास संखेसरो मन्न शुद्धें, नमो नाथ निश्चें करी एक बुद्धें ॥
देवी देवलां अन्यने शुं नमो ठो, अहो जव्यलोको जुलां कां नमो ठो ॥ १ ॥

त्रिलोकना नाथने शुं तजो ओ, पड्या पाशमां चूतने कां जजो ओ ॥
 सुरधेनु ठंकी अजा शुं अजो ओ, महापंथ मूकी कुपंथें ब्रजो ओ ॥ १ ॥
 तजे कोण चिंतामणि काचमाटे, ग्रहे कोण रासजने हस्ति साटें ॥ सुर
 ड्रुम उपाकी कुण आक वावे, महामूढ ते आकुला अंत पावे ॥ २ ॥
 किहां कांकरो ने किहां मेरुशृंगं, किहां केशरी ने किहां ते कुरंगं ॥ किहां
 विश्वनाथ किहां अन्य देवा, करो एकचित्तें प्रभु पास सेवा ॥ ३ ॥ पूजो
 देव प्रजावती प्राणनाथं, सहू जीवने जे करे ठे सनाथं ॥ महा तत्त्व
 जाणी सदा जेह ध्यावे, तेनां दुःख दारिद्र्य दूरें पलावे ॥ ४ ॥ पामी मानु
 षोने वृथा कां गमो ओ, कुशीलें करी देहनें कां दमो ओ ॥ नहीमुक्तवासं
 विना वीतरागं, जजो जगवंतं तजो दृष्टिरागं ॥ ५ ॥ उदयरत्न जांखे सदा
 हेत आणी, दयाजाव कीजें प्रभु दास जाणी ॥ आज माहरे मोतीडे मेह
 बुछा, प्रभु पास शंखेश्वरो आप तूठा ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ पार्श्वजिनस्तोत्रं लिख्यते ॥

॥ कढ्याणकेलिसदनाय नमोनमस्ते, श्रीमत्सरोजवदनाय नमोनम
 स्ते ॥ रागारिवारकदनाय नमोनमस्ते, वज्राजिरामरदनाय नमोनमस्ते
 ॥ १ ॥ अंजोधराजकरणाय नमः ॥ लोकातिरिक्तवरणाय नमः ॥ संसारवा
 र्द्धितरणाय नमः ॥ त्रैलोक्यसारशरणाय नमः ॥ २ ॥ सन्निर्मितांश्रिमहनाय
 नमः ॥ रागोरुदारुदहनाय नमः ॥ विध्वस्तकृत्स्नकुहनाय नमः ॥ पुण्यजुमा
 लिंगहनाय नमः ॥ ३ ॥ संसारतापशमनाय नमः ॥ निर्दाह्यदाह्यदमनाय
 नमः ॥ सुव्यक्तमुक्तिगमनाय नमः ॥ रूपाजिचूतकमनाय नमः ॥ ४ ॥ पा
 पौघपांसुपवनाय नमः ॥ सेवापरत्रिभुवनाय नमः ॥ क्रोधाशुशुक्लिवनाय
 नमः ॥ संसृत्युदन्वदवनाय नमः ॥ ५ ॥ नेत्राजिचूतकमलाय नमः ॥ शक्रा
 र्चितांघ्रियमलाय नमः ॥ निर्नाशिताखिलमलाय नमः ॥ पद्मोल्लसत्परिम
 लाय नमः ॥ ६ ॥ श्री अश्वसेनतनयाय नमः ॥ सर्वार्जुनैकविनयाय नमः ॥
 विख्यातनिश्चितनयाय नमः ॥ निर्णीतचूर्युपनयाय नमः ॥ ७ ॥ श्रीसंधर्ष
 सुविनेयकधर्मसिंह, पादारविंदमधुलिङ्गमुनिरत्नसिंहः ॥ पार्श्वप्रजोर्जगव
 तः परमं पवित्रं, स्तोत्रं चकार जनताजिमतार्थसिद्धये ॥ ८ ॥

॥ अथ श्री महावीरजिन वंद ॥

॥ सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो, अरि क्रोधने मन्नथी दूर वारो ॥

संतोष वृत्ति धरो चितमांहि, राग द्वेषथी दूर थारुं उठार्हिं ॥१॥ पड्या मोह
ना पासमां जेह प्राणी, शुद्धतत्त्वनी वात तेणें न जाणी ॥ मनु जन्म पामी
वृथा कां गमो ठो, जैनमार्ग ठंमी जुलां कां जमो ठो ॥१॥ अलोत्री अमानी
नीरागी तजो ठो, सलोत्री समानी सरागी जजो ठो ॥ हरि हरादिअन्य
थी शुं रमो ठो, नदी गंग मूकी गल्लीमां पमो ठो ॥३॥ केइ देव हाथे असि
चक्रधारा, केइ देव घाळे गळे रुंदमाला ॥ केइ देव उत्संगें राखे ठे वामा,
केइ देव साथें रमे वृंद रामा ॥ ४ ॥ केइ देव जपे लेइ जापमाला, केइ
मांसजव्ही महावीकराला ॥ केइ योगिणी जोगिणी जोग रागें, केइ रुद्राणी
ठागनो होम मागे ॥५॥ इस्या देव देवी तणी आश राखे, तदा मुक्तिनां सु
खने केम चाखे ॥ जदा लोचना थोकनो पार नाव्यो, तदा मधनो बिडुळ
मन्न जाव्यो ॥ ६ ॥ जेह देवलां आपणी आश राखे, तेह पिंमने मन्नशुं
लेय चाखे ॥ दीन हीननी जीरु ते केम जांजे, फुटो ढोल होये कहो के
म वाजे ॥ ७ ॥ अरे! मूढ त्राता जजो मोक्षदाता, अलोत्री प्रजुने जजो
विश्वख्याता ॥ रत्न चिंतामणि सारिखो एह साचो, कलंकी काचना पिंम
शुं मत्त राचो ॥८॥ मंदबुद्धिशुं जेह प्राणी कहे ठे, सवि धर्म एकत्व जू
लो जमे ठे ॥ किहां सर्षवा ने किहां मेरु धीरं, किहां कायरा ने किहां शूरवी
रं ॥९॥ किहां स्वर्णथालं किहां कुंजखंड, किहां कोद्रवा ने किहां खीर
मंमं ॥ किहां क्षीरसिंधु किहां क्षारनीरं, किहां कामधेनु किहां ठागखीरं
॥ १० ॥ किहां सत्यवाचा किहां क्रूरवाणी, किहां रंकनारी किहां राय
राणी ॥ किहां नारकी ने किहां देवजोगी, किहां इंद्र देही किहां कुष्ठरोगी
॥ ११ ॥ किहां कर्मघाती किहां कर्मधारी, नमो वीरस्वामी जजो अन्य
वारी ॥ जिंसी सेजमां स्वप्नथी राज्य पामी, राचे मंदबुद्धि धरी जेह स्वा
मी ॥१२॥ अथिर सुख संसारमां मन्न माचे, ते जना मूढमां श्रेष्ठ शुं इष्ट
ठाजे ॥ तजो मोह माया हरो दंजरोषी, सजो पुण्य पोषी जजो ते अ
रोषी ॥१३॥ गति चार संसार अपार पामी, आव्या आश धारी प्रजु पाय
स्वामी ॥ तुहीं तुहीं तुहीं प्रजु परमरागी, जव फेरनी शृंखला मोह जांगी
॥१४॥ मानियें वीरजी अर्ज ठे एक मोरी, दीजें दासकुं सेवना चरण तोरी ॥
पुण्य उदय हुळ गुरु आज मेरो, विवेकें लह्यो में प्रजु दर्श तेरो ॥१५॥ इति॥

॥ अथ श्री गौतमाष्टक ठंद ॥

॥ वीर जिणेंसर केरो शिष्य, गौतम जपो निशदिस ॥ जो कीजें गौतमनुं ध्यान, तो घर बिलसे नवे निधान ॥ १ ॥ गौतम नामें गिरिवर चढे, मनोवांढित हेला संपजे ॥ गौतम नामें नावे रोग, गौतम नामें सर्व संयोग ॥ २ ॥ जे वैरी विरुद्धा बंकरा, तस नामें नावे दूकडा ॥ जूत प्रेत नवि खंडे प्राण, ते गौतमनां करुं वखाण ॥ ३ ॥ गौतम नामे निर्मल काय, गौतम नामें वाधे आय ॥ गौतम जिनशासन शणगार, गौतम नामें जयजयकार ॥ ४ ॥ शाल दाल सुरहा घृत गोल, मनोवांढित का परु तंबोल ॥ घर सुगृहिणी निर्मल चित्त, गौतम नामें पुत्र विनीत ॥ ५ ॥ गौतम उदयो अविचल ज्ञाण, गौतम नाम जपो जग जाण ॥ महोटां मं दिर मेरु समान, गौतम नामें सफल विहाण ॥ ६ ॥ घर मयगल घोरा नी जोरु, बारू पढोंचे वांढित कोरु ॥ महियल माने महोटा राय, जो तू ठे गौतमना पाय ॥ ७ ॥ गौतम प्रणम्यां पातक टले, उत्तम नरनी संग त मले ॥ गौतम नामें निर्मल ज्ञान, गौतम नामें वाधे वान ॥ ८ ॥ पुण्य बंत अवधारो सहु, गुरु गौतमना गुण ठे बहु ॥ कहे लावण्यसमय कर जोड गौतम तूठे संपत्ति कोरु ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ नवकारनो ठंद ॥

॥ दुहा ॥ वांढित पूरे विविध परें, श्री जिनशासन सार ॥ निश्चें श्री नवकार नित्य, जपतां जयजयकार ॥ १ ॥ अडशठ अक्षर अधिक फल, नव पद नवे निधान ॥ वीतराग स्वयंमुख वदे, पंच परमेष्टि प्रधान ॥ २ ॥ एकज अक्षर एक चित्त, समस्यां संपत्ति थाय ॥ संचित सागर सातनां, पातक दूर पलाय ॥ ३ ॥ सकल मंत्र शिर मुकुटमणि, सजुरु ज्ञाषि त सार ॥ सो जवियां मन शुद्धुं, नित्य जपीयें नवकार ॥ ४ ॥ ठंद ॥ नवकारथकी श्रीपाल नरेश्वर, पाम्यो राज्य प्रसिद्धा ॥ स्मशान विषे शिवनाम कुमरने, सोवन पुरिसो सिद्ध ॥ नव लाख जपतां नरक निवारे, पामे जवनो पार ॥ सो जवियां जत्तें चोखे चित्तें, नित्य जपीयें नवकार ॥ ५ ॥ बांधि वरुशाखा शिके बेसी, हेठल कुंरु हुताश ॥ तस्करने मंत्र समर्प्यो श्रावकें, ऊढ्यो ते आकाश ॥ विधिरीतें जपतां विषधर विष टाळे, ढाळे अमृत धार ॥ सो ॥ ६ ॥ बीजोरा कारण राय महाबल, व्यंतर दुष्ट

विरोध ॥ जेणें नवकारें हत्या टाळी, पाम्यो यक्ष प्रतिबोध ॥ नव लाख
 जपतां थाये जिनवर, इस्यो ठेअधिकार ॥ सो० ॥ ७ ॥ पक्षीपति शिख्यो
 मुनिवरपासें, महामंत्र मन शुद्ध ॥ परजव ते रायसिंह पृथिवीपति,
 पाम्यो परिगल रिद्ध ॥ ए मंत्रथकी अमरापुर पहौतो, चारुदत्त सुविचार ॥
 सो० ॥ ८ ॥ संन्यासी काशी तप साधंतो, पंचाग्नि परजाळे ॥ दीठो
 श्रीपासकुमारें पन्नग, अधबलतो ते टाळे ॥ संजलाव्यो श्रीनवकार स्वयंमुख,
 इंद्रचुवन अवतार ॥ सो० ॥ ९ ॥ मनशुद्धें जपतां मयणासुंदरी, पामी
 प्रिय संयोग ॥ इण ध्यानथकी कष्ट टढ्युं उंबरनुं, रक्तपित्तनो रोग ॥
 निश्चैशुं जपतां नवनिधि थाये, धर्मतणो आधार ॥ सो० ॥ १० ॥ घटमांहे
 कृष्ण जुजंगम घादयो, गृहिणी करवा घात ॥ परमेष्टि प्रजावें हार फूलनो
 वसुधामांही विख्यात ॥ कमलावतीयें पिंगल कीधो, पाप तणो परिहार ॥
 सो० ॥ ११ ॥ गयणांगण जाति राखी ग्रहीनें, पाडी बाण ग्रहार ॥
 पद पंच सुणंतां पांरुपति घर, ते थड कुंता नार ॥ ए मंत्र अमूलक
 महिमा मंदिर, जवडुःख जंजणहार ॥ सो० ॥ १२ ॥ कंबल संबलें कादव
 काढ्यां, शकट पांचशें मान ॥ दीधे नवकारें गया देवलोकें, विलसे अमर
 विमान ॥ ए मंत्रथकी संपति वसुधामां लह्मी, विलसे जैनविहार ॥
 सो० ॥ १३ ॥ आगें चोवीशी हुड अनंती, होशे वार अनंत ॥ नवकार
 तणी कोड आदि न जाणे, एम जांखे अरिहंत ॥ पूरव दिशि चारे आदि
 प्रपंचें, समरे संपति थाय ॥ सो० ॥ १४ ॥ परमेष्टि सुरपद ते पण पामे,
 जे कृत कर्म कठोर ॥ पूंरगिरि उपर प्रत्यक्ष पेख्यो, मणिधर ने एक मोर ॥
 सह गुरु सन्मुख विधे समरंतां, सफल जनम संसार ॥ सो० ॥ १५ ॥ शूळि
 कारोपण तस्कर कीधो, लोहखरो परसिद्ध ॥ तिहांशेठें नवकार सुणाव्यो, पाम्यो
 अमरनी रिद्ध ॥ शेठने घर आवी विघ्न निवास्या, सुरें करी मनोहार ॥ सो० ॥ १६
 पंच परमेष्टि ज्ञानज पंचह, पंच दान चारित्रा ॥ पंच सदाय महाव्रत पंचह, पंच
 समिति समकित ॥ पंच प्रमाद विषय तजो पंचह, पाळो पंचाचार ॥ सो०
 ॥ १७ ॥ कलश ॥ ठप्पय ॥ नित्य जपीयें नवकार, सार संपत्ति सुखदायक ॥ सिद्ध
 मंत्र शाश्वतो, जपे एम श्री जगनायक ॥ श्री अरिहंत सुसिद्ध, शुद्ध आचार्य
 गणीजें ॥ श्री उवदाय सुसाधु, पंच परमेष्टी शुणीजें ॥ नवकार सार संसार ठे कुं
 शल लाज वाचक कहे ॥ एक चितें आराधतां, विविध रुद्धि वांढित लहे ॥ १८ ॥

॥ अथ श्री शोल सतीनो ढंढ ॥

॥ आदि नाथ आदें जिनवर वंदी, सफल मनोरथ कीजियें ए॥प्रजातें
उठी मांगलिक कामें, शोल सतीनां नाम लीजिये ए ॥ १ ॥ बाल कुमारी
जग हितकारी, ब्राह्मी जरतनी बहेननी ए ॥ घट घट व्यापक अक्षर रूपें,
शोल सतीमांहे जे वनी ए ॥ २ ॥ बाहुबल जगिनी सतीयशिरोमणि,
सुंदरी नामें ऋषजसुता ए ॥ अंक स्वरूपी त्रिजुवनमांहे जेह अनुपम
गुणजुता ए ॥ ३ ॥ चंदनबाला बालपणार्थी, शीयलवती शुद्ध श्राविका ए ॥
अरुदना बाकुला वीर प्रतिबान्या, केवल लही व्रत जाविका ए ॥ ४ ॥
उग्रसेन धुआ धारिणी नंदनी, राजिमती नेम वल्लजा ए ॥ जोबन वेशें कामने
जीत्यो, संयम लेइ देव दुल्लजा ए ॥ ५ ॥ पंच जरतारी पांरुव नारी, डुपद
तनया बखानीयें ए ॥ एक शो आठे चीर पूराणां, शीयलमहिमा तस
जाणीयें ए ॥ ६ ॥ दशरथ नृपनी नारी निरुपम, कौशल्या कुलचंद्रिका
ए ॥ शीयल सखूणी राम जनेता, पुण्य तणी परणालिका ए ॥ ७ ॥ कोशं
बिक ठामें संतानिक नामें, राज्य करे रंग राजीयो ए ॥ तस घर रहिणी
मृगावती सती, सुरजुवनें जस गाजीयो ए ॥ ८ ॥ सुलसा साची शीयलें न
काची, राची नहिं विषयारसें ए ॥ मुखरु जोतां पाप पलाये, नाम लेतां
मन उल्लसे ए ॥ ९ ॥ राम रघुवंशी तेहनी कामिनी, जनकसुता सीता सती
ए ॥ जग सहु जाणे धीज करंतां, अनल शीतल थयो शीलथी ए ॥ १० ॥
काचे तांतणे चालणी बांधी, कूवाथकी जल काढीयुं ए ॥ कलंक उतारवा
सती सुजडा, चंपा बार उधाळीयुं ए ॥ ११ ॥ सुरनर वंदित शीयल अखंफित,
शिवा शिवपदगामिनी ए ॥ जेहने नामें निर्मल अश्यें, बलिहारी तस नामनी
ए ॥ १२ ॥ हस्तिनागपुरें पांरुरायनी, कुंता नामें कामिनी ए ॥ पांरुव माता
दसे दसारनी, बहेन पतिव्रता पद्मिनी ए ॥ १३ ॥ शीयलवती नामें शीलव्रतधारि
णी, त्रिविधें तेहने वंदीयें ए ॥ नाम जपंतां पातक जाये, दरिसण डुरित नि
कंदीयें ए ॥ १४ ॥ निषिधा नगरी नलह नरिंदनी, दमयंती तस मेहिनी ए ॥ सं
कट परतां शीयलज राख्युं, त्रिजुवन कीर्ति जेहनी ए ॥ १५ ॥ अनंग अजीता
जगजन पूजिता, पुष्पचूला ने प्रजावती ए ॥ विश्वविख्याता कामितदाता,
शोलमी सती पद्मावती ए ॥ १६ ॥ वीरिं जांखी शाखें साखी, उदयरतन जांखे
मुदा ए ॥ वहाणुं वातां जे नर जणशे, ते लहेशे सुख संपदाए ॥ १७ ॥ इति॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ सिद्धार्थ जूपति सोहे कृत्रियकुमें, तस घेर त्रिशला कामिनी ए ॥
 गजवर गामिनी पोढिय जामिनी, चउद सुपन लहे जामिनी ए ॥ त्रुटक ॥
 जामिनी मध्ये शोचतां रे, सुपन देखे बाल ॥ मयगल वृषज ने केसरी, कमला
 कुसुमनी माल ॥ इंदु दिनकर ध्वजा सुंदर, कलश मंगल रूप ॥ पद्मसर
 जलनिधि उत्तम, अमरविमान अनूप ॥ रत्ननो अंबार उज्ज्वल, वन्हि
 निर्धूम ज्योत ॥ कल्याण मंगलकारी माहा, करत जग उद्योत ॥ चौद
 सुपन सूचित विश्वपूजित, सकल सुखदातार ॥ मंगल पहेलुं बोलीयें
 ए, श्री वीर जगदाधार ॥ १ ॥ मगध देशमां नयरी राजगृही, श्रेणिक
 नामें नरेशरू ए ॥ धनवर गोवर गाम वसे तिहां, वसुज्जति विप्र मनोहर ए
 ॥ त्रुटका ॥ मनोहर तस मानिनी, पृथ्वी नामें नार ॥ इंदुज्जति आदें अठे, त्रण
 पुत्र तेहने सार ॥ यज्ञकर्म तेणें आदखुं, बहु विप्रने समुदाय ॥ तेणें समे
 तिहां समोसख्या, चोवीशमा जिनराय ॥ उपदेश तेहनो सांजली, लीधो
 संयम जार ॥ अगीथार गणधर आपीया, श्री वीरें तेणी वार ॥ इंदुज्जति
 गुरुजगतें थयो, महा लब्धिनो जंमार ॥ मंगल बीजुं बोलीयें, श्री गौतम
 प्रथम गणधार ॥ २ ॥ नंद नरिंदनो पारुली पुरवरें, सकलाल नामें मंत्री
 सरू, ए॥ लाठलदे तस नारी अनुपम, शीयलवती बहुसुखकरू ए ॥ त्रुटका ॥
 सुखकरू संतान नव दोय, पुत्र पुत्री सात ॥ शीयलवंतमां शिरोमणि,
 थूलिज्ज जग विख्यात ॥ मोहवशें वेद्यामंदिर, वस्या वर्षज बार ॥
 जोग जली पेरें जोगव्या, ते जाणे सहु संसार ॥ शुद्ध संयम पामी वि
 षय वामी, पामी गुरु आदेश ॥ कोश्याआवासें रह्या निश्चल, रुग्यो
 नहिं लवलेख ॥ शुद्ध शीयल पाळे विषय टाळे, जगमां जे नर नार ॥
 मंगल बीजुं बोलीयें, श्री थूलिज्ज अणगार ॥ ३ ॥ हेम मणि रूप मय घ
 कित अनुपम, जडित कोशीसां तेजें ऊगे ए ॥ सुरपतिनिर्मित त्रण गढ
 शोचित, मध्ये सिंहासन ऊगमगे ए ॥ त्रुटका ॥ ऊगमगे जिन सिंहासनेए, वा
 जित्र कोना कोरू ॥ चार निकायना देवता, ते सेवे बेहु कर जोरू ॥ प्रातिहा
 रज आठशुं रे, चोत्रीश अतिशयवंत ॥ समवसरणें विश्वनायक, शोचे
 श्री जगवंत ॥ सुर नर किन्नर मानवी, बेठी ते पर्वदा बार ॥ उपदेश देअ
 रिहंतजी, धर्मना चार प्रकार ॥ दान शीयल तप जावना रे, टाळे सघलां

कर्म ॥ मंगल चोथुं बोलीयें, जगमांहे श्री जिनधर्म ॥ ए चार मंगल गावशे जे, प्रजातें धरी प्रेम ॥ ते कोमि मंगल पामशे, उदयरत्न जांखे एम ॥ ४ ॥

॥ अथ श्री वीतरागाष्टकं ॥ जुजंगप्रयात हंड ॥

॥ शिवं शुद्धं बुद्धं परं विश्वनाथं, न देवो न बंधुर्न कर्म न कर्त्ता ॥
न अंगं न संगं न चेष्टा न कामं, चिदानंदरूपं नमो वीतरागं ॥ १ ॥ न बंधो न मोक्षो न रागादि लोकं, न योगं न जोगं न व्याधिर्न शोकं ॥ न क्रोधं न मानं न माया न लोभं ॥ चिण्ण ॥ २ ॥ न हस्तौ न पादौ न घ्राणं न जिह्वा, न चक्षुर्न कर्णं न वक्त्रं न निद्रा ॥ न स्वामी न भृत्यं न देवो न मर्त्यं ॥ चिण्ण ॥ ३ ॥ न जन्मं न मृत्युर्न मोदं न विंता, न हृद्रो न ज्रीतो न कृश्यं न तुंझा ॥ न स्वेदं न खेदं न वर्णं न मुद्रा ॥ चिण्ण ॥ ४ ॥ त्रिदंडे त्रिखंडे हरे विश्वनाथं, हृषीकेश विध्वस्त कर्मारिजालं ॥ न पुण्यं न पापं न चाक्षादि प्रायं ॥ चिण्ण ॥ ५ ॥ न बालो न वृद्धो न तुष्टो न मूढो, न खेदं न जेदं न मूर्तिर्न मेहा ॥ न कृष्णं न शुक्लं न मोहं न तंझा ॥ चिण्ण ॥ ६ ॥ न आद्यं न मध्यं न अंतं न मन्या, न द्रव्यं न क्षेत्रं न दृष्टो न ज्ञावा ॥ न गुरुर्न शिष्यो न हीनं न दीनं ॥ चिण्ण ॥ ७ ॥ इदं ज्ञानरूपं स्वयं तत्त्ववेदी, न पूर्णं शून्यं न चैत्यस्वरूपी ॥ न चान्योऽन्यजिज्ञं न परमार्थमेकं ॥ चिण्ण ॥ ८ ॥ शार्दूलविक्रीमिं वृत्तं ॥ आत्मारामगुणाकरं गुणनिधिं चैतन्यरत्नाकरं, सर्वे भूतगतागते सुखदुःखे ज्ञाते त्वया सर्वगे ॥ त्रैलोक्याधिपते स्वयं स्वमनसा ध्यायंति योगी श्वरा, वंदे तं हरिवंशहर्षहृदयं श्रीमान् हृदान्युद्यतम् ॥ ए ॥ इति ॥

॥ अथ स्तुतयोद्विख्यंते ॥

॥ तत्र प्रथम श्री सीमंधर जिनथोय ॥

॥ सीमंधर जिनवर, सुखकर साहेब देव ॥ अरिहंत सकलनी, जाव धरी करुं सेव ॥ सकल आगम पारग, गणधर जांखित वाणी ॥ जयवंती आणा, ज्ञानविमल गुणखाणी ॥ १ ॥ ए थोय चार वखत पण कहेवाय ठे.

॥ अथ सीमंधरजिननी थोय ॥

॥ श्रीसीमंधरे देव सुहंकर, मुनि मन पंकज हंसा जी ॥ कुंथु अर जिन अंतर जनम्या, तिहुअण जस परशंसा जी ॥ सुव्रत नमि अंतर वरी दीक्षा, शिक्षा जगत निरासें जी ॥ उदय पेढाल जिनांतरमां प्रभु, जाशे शिववहू

पासैं जी ॥१॥ बत्रीश चउसठि चउसठि मखिया, इगसठि उक्किछा जी ॥
 चउ अरु अरु मली मध्यम कालें, वीश जिनेश्वर दिछा जी ॥ दो चउ चार
 जघन्य दश जंबु, धायइ पुस्कर मोजारें जी ॥ पूजो प्रणमो आचारांगें, प्रव
 चनसार उझारें जी ॥ २ ॥ सीमंधर वर केवल पामी, जिनपद खवण
 निमित्तें जी ॥ अर्थनिदेशन वस्तु निवेशन, देतां सुणत विनीतें जी ॥ द्वा
 दश अंग पूरवयुत रचियां, गणधर लब्धि विकसियां जी ॥ अपल्लवसिय
 जिनागम बंदो, अह्वर पदना रसियां जी ॥ ३ ॥ आणारंगी समकितसंगी,
 विविध जंग व्रतधारी जी ॥ चउबिह संघ तीरथ रखवाली, सहु उपद्रव
 हरनारी जी ॥ पंचांगुली सूरि शासनदेवी, देती तस जस रुद्धि जी ॥
 श्रीशुजवीर कहे शिव साधन, कार्य सकलमां सिद्धि जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ आदिजिनस्तुति प्रारंभः ॥

॥ आदि जिनवर राया, जास सोवन्न काया, मरुदेवी माया, धोरी लंढन
 पाया ॥ जगत स्थिति निपाया शुद्ध चारित्र पाया, केवल सिरीराया, मोक्ष
 नगरें सिधाया ॥ १ ॥ सवि जन सुखकारी, मोह मिथ्या निवारी, डुरगति
 दुःख जारी, शोक संताप वारी ॥ श्रेणि ह्मपक सुधारी, केवलानंतधारी,
 नमियें नर नारी, जेह विश्वोपकारी ॥ २ ॥ समवसरण बेठा, लागे जे जिन
 मीठा, करे गणप पइछा, इन्द्र चंडादि दिछा ॥ द्वादशांगी वरिछा, गुं थतां टाळे
 रिछा, जविजन होय हिछा, देखि पुण्यें गरिछा ॥ ३ ॥ सुर समकितवंता,
 जेह रुद्धें महंता, जेह सुजनसंता, टाळियें मुज चिंता ॥ जिनवर सेवतां,
 विघ्न वारे डुरंता, जिन उत्तम शुणंता, पन्ननैं सुख दिंता ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ शाश्वतजिनस्तुति ॥

॥ कृष्ण चंद्रानन बंदन कीजें. वारिषेण दुःख वारे जी ॥ वर्द्धमान जि
 नवर वली प्रणमो, शाश्वत नाम ए चारे जी ॥ जरतादिक क्षेत्रें मली होवे,
 चार नाम चित्त धारे जी ॥ तेणें चार ए शाश्वत जिनवर, नमीयें नित्य
 सवारें जी ॥ १ ॥ ऊर्ध्व अधो तीर्थें लोकें थइ, कोमी पन्नरशें जाणो जी ॥
 उपर कोमी बहेंतालीश प्रणमो, अरुवन्न लख मन आणो जी ॥ उत्रीश
 सहस एंशी ते उपर, बिंब तणो परिमाणो जी ॥ असंख्यात व्यंतर ज्योति
 षीमां, प्रणमुं ते सुविहाणो जी ॥ २ ॥ रायपश्रेणी जीवाजिगमें, जगवती
 सूत्रें चांखी जी ॥ जंबूद्वीपपन्नत्ती ठाणांगें, विवरीने घणुं दाखी जी ॥ वलीय

अशाश्वती ज्ञाताकल्पमां, व्यवहार प्रमुखें आखी जी ॥ ते जिन प्रतिमा लोपे पापी, जिहां बहु सूत्र ठे साखी जी ॥ ३ ॥ ए जिन पूजाथी आरा धक, ईशानइंद्र कहाया जी ॥ तिम सूरियाज प्रमुख बहु सुरवर, देवी तणा समुदाया जी ॥ नंदीश्वर अछाइ महोत्सव, करे अति हर्ष जराया जी ॥ जिन उत्तम कल्याणक दिवसें, पद्मविजय नमे पाया जी ॥ ४ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ जिन शासन वंछित, पूरण देव रसाल ॥ जावें जवि जणीयें, सिद्धचक्र गुणमाल ॥ त्रिहुं कालें एहनी, पूजा करे उजमाल ॥ ते अमर अमर पद, सुख पामे सुविशाल ॥ १ ॥ अरीहंत सिद्ध बंदो, आचारिज उवज्जाय, मुनि दरिसण नाण, चरण तप ए समुदाय ॥ ए नवपद समुदित, सिद्धचक्र सुखदाय ॥ ए ध्यानें जविनां, जव कोटि दुःख जाय ॥ २ ॥ आसो चैत्रीमां, शुद्धि सातमथी सार ॥ पूनम लगें कीजें, नव आंबिल निरधार ॥ दोय सहस्र गणेशुं, पद सम साक्षा चार ॥ एकाशी आंबिल तप, आगमने अनु सार ॥ ३ ॥ सिद्धचक्रनो सेवक, श्री विमलेश्वर देव ॥ श्रीपालतणी परें, सुख पूरे स्वयमेव ॥ दुःख दोहग नावे, जे करे एहनी सेव ॥ श्रीसुमति सुगुरुनो, राम कहे नित्यमेव ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ अरिहंत नमो बलि सिद्ध नमो, आचारज वाचक साहु नमो ॥ दर्शन ज्ञान चारित्र नमो तप, ए सिद्धचक्र सदा प्रणमो ॥ १ ॥ अरिहंत अनंत थया थाशे, बलि जाव निरूपे गुण गाशे ॥ पक्किमणां देववंदन विधिशुं आंबिल तप गणेशुं गणो विधिशुं ॥ २ ॥ ठरिपाली जे तप करशे, श्रीपाल तणी परें जव तरशे ॥ सिद्धचक्रने कुण आवे तोलें, एहवा जिन आगम गुण बोले ॥ ३ ॥ साक्षाचारे वरसें तप पूरूं, ए कर्म विदारण तप शूरूं ॥ सिद्धचक्र मनमंदिर थापो, नयविमलेश्वर वर आपो ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ बीज तिथिनी स्तुति ॥

॥ दिन सकल मनोहर, बीज दिवस सु विशेष ॥ राय राणा प्रणमे, चंद्र तणी ज्यां रेख ॥ तिहां चंद्रविमानें, शाश्वत जिनवर जेह ॥ हुं बीज तणे दिन, प्रणमुं आणी नेह ॥ १ ॥ अजिनंदन चंदन, शीतल शीतलनाथ ॥ अरनाथ सुमति जिन, वासुपूज्य शिव साथ ॥ इत्यादिक जिनवर, जन्म

ज्ञान निर्वाण ॥ हुं बीजतणे दिन, प्रणमुं ते सुविहाण ॥ १ ॥ परकाश्यो
बीजें, दुविध धर्म जगवंत ॥ जेम विमला कमला, विजल नयनविकसंत
॥ आगम अति अनुपम, जिहां निश्चय व्यवहार ॥ बीजें सविकीजें, पातक
नो परिहार ॥ ३ ॥ गजगामिनी कामिनी, कमल सुकोमल चीर ॥ चक्रे
सरी केशरी, सरस सुगंध शरीर ॥ कर जोडी बीजें, हुं प्रणमुं तस पाय ॥
एम लब्धिविजय कहे, पुरो मनोरथ माय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनी स्तुति ॥

॥ श्रावण शुदि दिन पंचमी ए, जनम्या नेम जिणंद तो ॥ श्यामवर्ण
तन शोचतुं ए, मुख शारदको चंद तो ॥ सहस वरस प्रभु आठखुं ए, ब्रह्मचा
री जगवंत तो ॥ अष्ट करम हेळें हणी ए, पढोता मुक्ति महंत तो ॥ १ ॥ अष्टा
पद आदि जिन ए, पढोता मुक्तिमजार तो ॥ वासुपूज्य चंपापुरी ए, नेम
मुक्ति गिरनार तो ॥ पावापुरी नगरीमां वलि ए, श्री वीरतणुं निर्वाण तो ॥
समेत शिखर वीश सिद्ध हुआ ए, शिर बहु तेहनी आण तो ॥ २ ॥ नेमनाथ
ज्ञानी हुवा ए, जांखेसार वचन तो ॥ जीवदया गुणवेलनी ए, कीजें तास जत
न तो ॥ मृषा न बोलो मानवी ए, चोरी चित्त निवार तो ॥ अनंत तीर्थकर एम
कहे ए, परहरियें परनार तो ॥ ३ ॥ गोमेद नामें यक्ष जलो ए, देवीश्रीअ
बिका नाम तो ॥ शासन सांनिध्य जे करे ए, करे वलि धर्मेनां काम तो ॥ त
पगडनायक गुणनिलो ए, श्री विजयसैन्य सूरिराय तो ॥ कृष्णदास पाय
सेवतां ए, सफल करो अवतार तो ॥ ४ ॥ इति श्री पंचमीस्तुति संपूर्णा ॥

॥ अथ अष्टमीनी स्तुति ॥

॥ मंगल आठ करी जस आगल, जाव धरी सुरराजजी ॥ आठजातिना
कलश करिने, न्हवरावे जिनराज जी ॥ वीर जिनेश्वर जन्म महोत्सव, कर
तां शिवसुख साधे जी ॥ आठमनुं तप करतां अम घर, मंगल कमला वाधे
जी ॥ १ ॥ अष्ट करम वैरी गजगंजन, अष्टापदपरें बलीया जी ॥ आठमे आठ
सुरूप विचारी, मद आठे तस गलीया जी ॥ अष्टमी गतिपरें पढोता जि
नवर, फरस आठ नहिं अंग जी ॥ आठमनुं तप करतां अम घर, नित्य
नित्य वाधे रंग जी ॥ २ ॥ प्रातिहारज आठ विराजे, समवसरण जिन राजे
जी ॥ आठडे आठ शो आगम जांखी, जवि मन संशय जांजे जी ॥ आठे
जे प्रवचननी माता, पाळे निरतिचारो जी ॥ आठमने दिन अष्ट प्रकारें,

जीवदया चित्त धारो जी ॥ ३ ॥ अष्टप्रकारी पूजा करीने, मानव जवफल
लीजें जी ॥ सिद्धाश् देवी जिनवर सेवी, अष्ट महासिद्धि दीजें जी॥आठ
मनुं तप करतां लीजें, निर्मल केवल ज्ञान जी ॥ धीर विमल कवि सेवक
नय कहे, तपथी कोडि कल्याण जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ एकादशीनी स्तुति ॥

॥ एकादशी अति रूअरी, गोविंद पूढे नेम ॥ कोण कारण ए पर्व महो
हुं, कहो मुजुशुं तेम ॥ जिनवर कल्याणक अति घणां, एकशो ने पंचास ॥
तिण कारण ए पर्व महोहुं, करो मौन उपवास ॥ १ ॥ अगियार श्रावक
तणी प्रतिमा, कहे ते जिनवर देव ॥ एकादशी एम अधिक सेवो,वनगजा
जिम रेव ॥ चोवीश जिनवर सयल सुखकर, जेसा सुरतरु चंग ॥ जेम गंग
निर्मल नीर जेहुं, करो जिनशुं रंग ॥ २ ॥ अगीयार अंग दखावियें,
अगीयार पाठां सार ॥ अगियार कवली विंटाणां, ठवणी पूंजणी सार ॥
चाबखी चंगी विविधरंगी, शास्त्र तणे अनुसार ॥ एकादशी एम ऊजवो,
जेम पामियें जवपार ॥ ३ ॥ वर कमलनयणी कमलवयणी, कमल सुकोम
ल काय ॥ जुजदंड चंड अखंड जेहने, समरंतां सुख थाय ॥ एकादशी
एम मन वसी, गणि हर्षे पंकित शिष्य ॥ शासनदेवी विघन निवारो,
संघ तणां निश दिस ॥ ४ ॥ इति स्तुति ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी स्तुति ॥

॥ पूढे गौतम वीरजिणंदा, समवसरण बेठा सुखकंदा, पूजित अमर
सूरिंदा ॥ केम निकाचे पद जिनचंदा, किणविध तप करतां जवफंदा, टाळे
डुरितह दंदा ॥ तव जांखे प्रजुजी गतनिंदा, सुण गौतम वसुचूतिनंदा, नि
र्मल तप अरविंदा ॥ वीश थानक तप करत महिंदा, जिम तारक समुदायें
वृंदा, तिम ए सवि तप इंदा ॥ १ ॥ प्रथम पदे अरिहंत नमीजें, बीजे
सिद्ध पवयण पद त्रीजे, आचारज थेर ठवीजें ॥ उपाध्याय ने साधु ग्रही
जें, नाण दंसण पद विनय वहीजें, अगीयारमे चारित्र लीजें ॥ बंजवयधा
रिणं गणीजें, किरियाणं तवस्स करीजें, गोयम जिणाणं लहीजें ॥ चारित्र
नाण श्रुत तिष्ठस्स कीजें, त्रीजे जव तप करत सुणीजें, ए सवि जिन
तप लीजें ॥ २ ॥ आदि नमो पद सघळे ठवीश, बार पन्नर बार वली
ठत्रीश, दश पणवीस सगवीस ॥ पांच ने सरुशठ तेर गणीश,सत्तर नव कि

रिया पञ्चवीश, बार अष्टावीश चउवीश ॥ सीत्तेर इगवन्न पीस्तालीश, पांच लोगस्स काउस्सग्ग रहीश. नोकरवाली वीश ॥ एक एक पदे उपवासज वीश, मास खटे एक उली करीश, इम सिद्धांत जगीश ॥ ३ ॥ शक्के ए कासणुं तिविहार, ठठ अठम मास खमण उदार, पम्भिकमणां दोय बार ॥ इत्यादिक विधि गुरुगम धार, एक पद आराधन जव पार, उजमणुं वि विध प्रकार ॥ मातंग यद्ध करे मनोहार, देवी सिद्धाई शासन रखवाल, सं घविघन अपहार ॥ खिमाविजय जस ऊपर प्यार, शुज जवियण धर्मी आधार, वीरविजय जयकार ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पर्युषण स्तुति ॥

॥ सत्तरजेदी जिनपूजा, रचीने, स्नात्र महोत्सव कीजें जी ॥ ढोल ददा मा जेरी नफेरी, ऊह्वरी नाद सुणीजें जी ॥ वीरजिन आगल जावना जा वी, मानवजव फल लीजें जी ॥ पर्व पजूसण पूर्व पुण्यें, आव्यां इम जा णीजें जी ॥ १ ॥ मास पास वली दसम डुवालस, चत्तारी अठ कीजें जी ॥ उपर वली दश दोय करीने, जिम चोवीश पूजीजें जी ॥ वडा कट्पनो ठठ करीने, वीर वखाण सुणीजें जी ॥ पडवेने दिन जन्म महोत्सव, धवल मंगल वरतीजें जी ॥ २ ॥ आठ दिवस लगें अमारि पलावी, अठमनुं तप कीजें जी ॥ नागकेतुनी परें केवल लहीयें, जो शुजजावें रहीयें जी ॥ तेलाधर दिन त्रण्य कळ्याणक, गणधर वाद वदीजें जी ॥ पास नेमीसर अंतर त्रीजे, कृषज चरित्र सुणीजें जी ॥ ३ ॥ बारशें सूत्रने सामाचारी, संवत्सरी पम्भिकमियें जी ॥ चैत्यप्रवामी विधिजुं कीजें, सकल जंतुने खामी जें जी ॥ पारणाने दिन साहम्मीवत्सल, कीजें अधिक बर्राई जी ॥ मानवि जय कहे सकल मनोरथ, पूरो देवी सिद्धाई जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनी स्तुति ॥

॥ नद्धत्र रोहिणी जेदिन आवे, अहोरत पौषध करी शुज जावें, च उविहार मन लावे ॥ वासुपूज्यनी जक्ति कीजें, गणणुं पण तस नाम जपी जें, वरस सत्तावीश लीजें ॥ थोरी शक्के वरस ते सात, जावजीव अथवा विख्यात, तप करी करो कर्म घात ॥ निजशक्ति ऊजमणुं आवे, वासुपू ज्यनुं बिंब जरावे, लाल मणिमय ठावे ॥ १ ॥ इम अतीत अने वर्तमान, अनागत वंदे जिन बहुमान, कीजें तस गुण गान ॥ तपकारकनी

जक्ति आदरीयें, साधर्मिक बली संघनी करियें, धर्म करी जव तरीयें॥रोग
सोग रोहिणीतपें जाय, संकट टवे तसु जस बहु थाय, तस सुर नर गुण
गाय ॥ नीराशंस पणे तप एह, शंका रहित पणे करो तेह ॥ नवनिधि
होय जिम गेह ॥ २ ॥ उपधान थानक जिनकल्याण, सिद्धचक्र शत्रुंजय
जाण, पंचमी तप मन आण ॥ पडिमातप रोहिणी सुखकार, कनकावली
रत्नावली सार, मुक्तावली मनोहार ॥ आठम चउदश ने वर्द्धमान, इत्यादिक
तपमांहे प्रधान, रोहिणी तप बहु मान ॥ इणीपरें जांखे जिनवर वाणी,
देशना मीठी अमिय समाणी, सूत्रें तेह गुंथाणी ॥३॥ चंदा यक्षणी यक्ष
कुमार, वासुपूज्य शासन सुखकार, विघ्न मिटावन हार ॥ रोहिणीतप क
रता जिन जेह, इह जव परजव सुख लहे तेह, अनुक्रमें जवनो ठेह ॥
आचारी पंक्ति उपकारी, सत्य वचन जांखे सुखकारी, कपूरविजय व्रत
धारी ॥ खिमाविजय शिष्य जिन गुरु राय, तस शिष्य गुरु मुज उत्तम
थाय, पद्मविजय गुण गाय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ स्तवनोनो समुदाय लिख्यते ॥

॥ तत्र श्री सीमंधरजिन स्तवन ॥ इमर आंबा आंबली रे॥ए देशी ॥

॥ पुस्कलवद् विजयें जयो रे, नयरी पुंरुरीगिणी सार ॥ श्री सीमंधर सा
हिबा रे, राय श्रेयांस कुमार ॥ जिणंदराय ॥ धरजो धर्म सनेह ॥ १॥ ए
आंकणी ॥ महोटा न्हाना अंतरो रे, गिरुआ नवि दाखंत॥शशि दरिसण
सायर वधे रे, कैरव वन विकसंत ॥ जि० ॥ २ ॥ ठाम कुठाम न लेखवे रे,
जग वरसंत जलधार ॥ कर दोय कुसुमें वासियें रे, ठाया सवि आधार ॥
जि० ॥ ३ ॥ रायने रंक सरिखा गणे रे, उद्योतें शशी सूर ॥ गंगाजल ते
बिहुं तणा रे, ताप करे सवि दूर ॥ जि० ॥ ४ ॥ सरिखा सहुने तारवा रे,
तिम तुमें ठो महाराज ॥ मुजशुं अंतर किम करो रे, बांहे ग्रह्यानी लाज ॥
जि० ॥ ५ ॥ मुख देखी टीहुं करे रे, ते नवि होय प्रमाण ॥ मुजरो माने
सवि तणो रे, साहिब तेह सुजाण ॥ जि० ॥ ६ ॥ वृषजलंठन माता
सत्यकी रे, नंदन रुकमिणी कंत ॥ वाचकजस एम वीनवे रे, जयजंजन
जगवंत ॥ जि० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सीमंधरजिन स्तवन ॥

॥ सुणो चंदाजी, सीमंधर परमात्म पासें जाजो ॥ मुज विनतकी, प्रेम

ધરીને ણી પરેં તુમેં સંજલાવજો ॥ એ આંકણી ॥ જે ત્રણ જુવનનો નાયક
 છે, જસ ચોશઠ ઇંદ્ર પાયક છે, નાણ દરિસણ જેહને સ્વાયક છે ॥ સુણો ॥
 ॥ ૧ ॥ જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંઠન પાયા છે, પુંમરી
 ગિણિ નગરીનો રાયા છે ॥ સુણો ॥ ૨ ॥ બાર પર્વદામાંહિ બિરાજે છે,
 જસ ચોત્રીશ અતિશય ઢાજે છે, ગુણ પાંત્રીશ વાણીયેં ગાજે છે ॥ સુણો ॥
 ૩ ॥ જવિજનનેં તે પમ્બોહે છે, તુમ અધિક શીતલ ગુણ શોહે છે, રૂપ
 દેહી જવિજન મોહે છે ॥ સુણો ॥ ૪ ॥ તુમ સેવા કરવા રસીયો હું, પણ
 જરતમાં દૂરેં વસીયો હું, મહામોહરાય કર ફસીયો હું ॥ સુણો ॥ ૫ ॥
 પણ સાહિવ ચિત્તમાં ધરિયો છે, તુમ આણાખઙ્ગ કર ગ્રહિયો છે, પણ
 કાંઈક મુજથી ડરીયો છે ॥ સુણો ॥ ૬ ॥ જિન ઉત્તમ પૂંઠ હવે પૂરો,
 કહે પદ્મવિજય થાઁ શૂરો, તો વાધે મુજ મન અતિ નૂરો ॥ સુણો ॥ ૭ ॥

॥ અથ શ્રી તીર્થમાલાસ્તવનં લિખ્યતે ॥

॥ શત્રુંજે કૃષ્ણ સમોસસ્થા જલા ગુણ જસ્યા રે ॥ સિદ્ધા સાધુ અનંત ॥
 તીરથ તે નમું રે ॥ તીન કલ્યાણક તિહાં થયાં, મુગતેં ગયા રે ॥ નેમીશ્વર
 ગિરનાર ॥ તીળા ૧ ॥ અષ્ટાપદ એક દેહરો, ગિરિ સેહરોરે ॥ જરતેં જરાવ્યાં
 બિંબ ॥ તીળા ૨ ॥ આબુ ચૌમુખ અતિ જલો, ત્રિજુવન તિલો રે ॥ વિમલ વસે વસ્તુ
 પાલ ॥ તીળા ૩ ॥ સમેતશિખર સોહામણો, રલિયામણો રે ॥ સિદ્ધા તીર્થ
 કર વીશ ॥ તીળા ૪ ॥ નયરી ચંપા નિરહીયેં, હૈયે હરહીયેં, રે ॥ સિદ્ધા શ્રી વાસુ
 પૂજ્ય ॥ તીળા ૫ ॥ ૩ ॥ પૂર્વદિશેં પાવા પુરી, કુદેં જરી રે ॥ મુક્તિ ગયા મહાવીર
 ॥ તીળા ૬ ॥ જેસલમેર જુહારીયેં, ડુઃખ વારીયેં રે ॥ અરિહંત બિંબ અનેક ॥ તીળા
 ૭ ॥ ૪ ॥ વિકાનેરજ વંદીયેં, ચિર નંદીયેં રે ॥ અરિહંત દેહરાં આઠ ॥ તીળા
 ૮ ॥ સોરિસરો સંલેશ્વરો પંચાસરો રે, ફલોધી ચંજળ પાસ ॥ તીળા ૯ ॥ અંતરિક
 અંજાવરો, અમીજરો રે ॥ જીરાવલો જગનાથ ॥ તીળા ૧૦ ॥ ત્રૈલોક્ય દીપક
 દેહરો, જાત્રા કરો રે ॥ રાણપુરેં રિસહેસ ॥ તીળા ૧૧ ॥ ૬ ॥ શ્રીનામુલાઈ જાદ
 વો, ગોમી સ્તવો રે ॥ શ્રીવરકાળો પાસ ॥ તીળા ૧૨ ॥ નંદીશ્વરનાં દેહરાં, બાવન
 જલાં રે ॥ રુચકકુંડલેં ચાર ચાર ॥ તીળા ૧૩ ॥ ૭ ॥ શાશ્વતી અશાશ્વતી,
 પ્રતિમા ઠતી રે ॥ સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલ ॥ તીળા ૧૪ ॥ તીરથ યાત્રા ફલ તિહાં,
 હોજો મુજ ઇહાં રે ॥ સમયસુંદર કહે એમ ॥ તીળા ૧૫ ॥ ૮ ॥ ઇતિ ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ आंखमीयें रे में आज शत्रुंजय दीगो रे, सवा लाख टकानो दाहामो रे, लागे मुने मीगो रे ॥ सफल थयो रे महारा मननो उमाहो, वाहाला महा रा जवनो संशय जांग्यो रे ॥ नरक तिर्यच गति दूर निवारी, चरणे प्रभुजीने लाग्यो रे ॥ शत्रुंजय दीगो रे ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ मानव जवनो लाहो दीजें ॥ वा० ॥ देहडी पावन कीजें रे ॥ सोना रूपाने फूलडे वधावी, प्रेमें प्रदक्षिणा दीजें रे ॥ शत्रुं ॥ २ ॥ डुधडे पखादीने केशरें घोली ॥ वा० ॥ श्रीआ दीश्वर पूज्या रे ॥ श्री सिद्धाचल नयणें जोतां, पाप मेवासी ध्रुज्या रे ॥ शत्रुं ॥ ३ ॥ श्रीमुख सैधर्मा सुरपति आगें ॥ वा० ॥ वीर जिणंद एम बोले रे ॥ त्रण्य जुवनमां तीरथ महोदुं, नहिं कोइ शत्रुंजय तोळें रे ॥ श॥ ॥ ४ ॥ इंजसरीखा ए तीरथनी ॥ वा० ॥ चाकरी चित्तमां चाहे रे ॥ कायानी तो कायर काढी, सूरजकुंरमां नाहे रे ॥ श॥ ॥ ५ ॥ कांकरे कांकरे श्री सिद्धदेवें ॥ वा० ॥ साधु अनंता सिद्धा रे ॥ ते माटें ए तीरथ महोदुं, उद्धार अनंता कीधा रे ॥ श॥ ॥ ६ ॥ नाजिराया सुत नयणें जोतां ॥ वा० ॥ मेह अमीरस वूठा रे ॥ उदयरल कहे आज महारे पोतें, श्री आदीश्वर तूठा रे ॥ श॥ ॥ ७ ॥ सवा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥

॥ विमलाचल नित्य वंदीयें, कीजें एहनी सेवा ॥ मानुं हाथ ए धर्मनो, शिवतरुफल लेवा ॥ वि० ॥ १ ॥ उज्जाल जिनगृहमंरुली, तियां दीपे उचं गा ॥ मानुं हिमगिरि विज्रमें, आई अंबरगंगा वि० ॥ २ ॥ कोइ अनेरुं जग नही, ए तीरथ तोळें ॥ एम श्रीमुख हरि आगलें, श्रीसीमंधर बोले ॥ वि० ॥ ३ ॥ जे सधलां तीरथ कस्यां, यात्रा फल कहीयें ॥ तेहथी ए गिरि जेटतां, शतगणुं फल लहीयें ॥ वि० ॥ ४ ॥ जनम सफल होय तेहनो, जे ए गिरि वंदें ॥ सुजस विजय संपद लहे, ते नर चिर नंदे ॥ वि० ॥ ५ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ देशी लालननी ॥

॥ सिद्धगिरि ध्यावो जविका, सिद्धगिरि ध्यावो ॥ घेर बेठां पण बहु फल पावो जविका, बहु फल पावो ॥ ए आंकणी ॥ नंदीसर यात्रायें जे फल होवे, तेथी बमणेरुं फल पुंडरगिरि होवे ॥ ज० ॥ पुं ॥ १ ॥ तिगणुं रुचकगिरि चोगणुं गजदंता, तेथी बमणेरुं फल जंबु महंता ॥ ज० ॥

ज० ॥ खटगणुं धातकी चैत्य जुहारें, ठत्रीस गणेरुं फल पुस्कल विहारे ॥
 ज० ॥ पु० ॥ १ ॥ तेथी तेरशगणुं फल मेरु चैत्य जुहारें, सहस गणेरुं फल
 समेतशिखरे ॥ ज० ॥ स० ॥ लाख गणेरुं फल अंजन गिरि जुहारें, दश
 लाख गणेरुं फल अष्टापद गिरनारें ॥ ज० ॥ अ० ॥ ३ ॥ कोडि गणेरुं फल
 श्रीसिद्धाचल जेटें, जेम रे अनादिनां दुरित उमेटें ॥ ज० ॥ दु० ॥ जाव
 अनंतें अनंत फल पावे, ज्ञानविमल सूरि एम गुण गावे, ॥ ज० ॥ ए० ॥ ४ ॥

॥ अथ श्री समेतशिखर गिरिनुं स्तवन ॥ क्रीडा करी घेर
 आवियो ॥ ए देशी ॥

॥ समेत शिखर जिन वंदियें, महोदुं तीरथ एह रे ॥ पार पमाडे जव
 तणो, तीरथ कहीयें तेह रे ॥ स० ॥ १ ॥ अजितथी सुमति जिणंदू लगे,
 सहस मुनि परिवार रे ॥ पद्मप्रभु शिव सुख वखा, त्रणशें अड अणगार रे ॥
 स० ॥ २ ॥ पांचशें मुनिपरिवारशुं, सुपास जिणंद रे ॥ चंद्रप्रभु श्रेयांस
 लगे, साथें सहस मुणिंद रे ॥ स० ॥ ३ ॥ ठ हजार मुनिराजशुं, विमल
 जिनेश्वर सिद्धां रे ॥ सात सहसशुं चउदमा, निज कारज वर कीधारे ॥
 ॥ स० ॥ ४ ॥ एकशो आठशुं धर्मजी, नवशेंशुं शांतिनाथ रे ॥ कुंथु अर
 एक सहसशुं, साचो शिवपुर साथ रे ॥ स० ॥ ५ ॥ मद्धिनाथ शत पांच
 शुं, मुनि नमि एक हजार रे ॥ तेत्रीश मुनियुत पासजी, वरिया शिव
 सुख सार रे ॥ स० ॥ ६ ॥ सत्तावीश सहस त्रणशें, उपर उंगणपंचास रे ॥
 जिन परिकर बीजा केश, पाम्या शिवपुर वास रे ॥ स० ॥ ७ ॥ ए वीशे
 जिन एणें गिरि, सिद्धा अणसण लेई रे ॥ पद्मविजय कहे प्रणमीनें, पास
 शामलनुं चेई रे ॥ स० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ समेतशिखरजीनुं स्तवन ॥

॥ जइ पूजो लाल, समेत शिखरगिरि उपर पासजी शामला ॥ जिन ज
 क्ति लाल, करतां जिनपद पावे टले जव आमला ॥ ए आंकणी ॥ ठरी पाढी
 दर्शन करीयें, जव जव संचित पातक हरियें, निज आतम पुण्यरसैं जरि
 यें ॥ जइ० ॥ १ ॥ ए गिरिवर नित्य सेवा कीजें, जिम शिव सुखडां करमां
 लीजें, चिदानंद सुधारस नित्य पीजें ॥ जइ० ॥ २ ॥ जिहां शिवरमणी
 वरवा आव्या, अजितादिक वीशे जिनराया, बहु मुनिवर युत शिव व
 धू पाया ॥ जइ० ॥ ३ ॥ तेणें ए उत्तम गिरि जाणो, करो सेव आतम

करी शाणो, ए फरी फरी नहिं आवे टाणो ॥ जइ० ॥ ४ ॥ तुमें धन कण
कंचननी माया, करतां अशुचि कीनी काया, किम तरशो विण ए गिरिराया
॥ जइ० ॥ ५ ॥ एम शुचमति वचन सुणी ताजां, ए जजो जगगुरु आतम
राजा, गिरि फरसे धरी मन शुचि माजा ॥ जइ० ॥ ६ ॥ संवत सररिषि
गज चंद समे, फाणुणशुदि त्रीज बुधवार गमे, गिरिदर्शने करतां चित्त
रमे ॥ जइ० ॥ ७ ॥ प्रभु पदपद्म तणी सेवा, करतां नित्य लहियें शिव
मेवा, कहे रूपविजय मुऊ ते हेवा ॥ जइ० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री गिरिनारचूषण नेमनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ गो वाठरमां चारवां, आहिरनो अवतार ॥ रूनु गोकुलीयुं ॥ ए देशी ॥
॥ राजुल उज्जी मालीये, जपे जोमी हाथ ॥ साहेब शामलीया ॥ कामणगारा
कंथजी, उंरा आवो नाथ ॥ सा० ॥ १ ॥ मुख मटकाहुं ताहरुं, अणियालां
लोचन ॥ सा० ॥ मोहनगारी मूरतें, मोह्युं माहरुं मन्न ॥ सा० ॥ २ ॥ वहाला
केम रखा वेगला, तोरण उजा आया ॥ सा० ॥ पुरव पुरव पुण्यें में लह्यो, एवो आज
बनाव ॥ सा० ॥ ३ ॥ एहवे सहु पशुयें मली, कीधो सबलो शोर ॥ सा० ॥ ठोमावी
पाठा बट्या, राजुल चित्तकुं चोर ॥ सा० ॥ ४ ॥ सहसा वनमांहे जइ, सहज पुरुष
संघात ॥ सा० ॥ सर्व विरति नारी वरी, आपण सरखी जात ॥ सा० ॥ ५ ॥ पंचा
धनमें दहामले, पाम्या केवल नाण ॥ सा० ॥ लोका लोकप्रकाश तुं, जाणे
जग्यो जाण ॥ सा० ॥ ६ ॥ राजुल आवी रंगशुं, लागी प्रभुने पाय ॥ सा० ॥ मुजने
मूको एकली, केम शिवमंदिर जाय ॥ सा० ॥ ७ ॥ वीतराग जावें बट्या, संयम
लइ जिनहाथ ॥ सा० ॥ शिवमंदिर जेलां थयां, अविचल बेहुनो साथ
॥ सा० ॥ ८ ॥ वाचक रामविजय कहे, सुण स्वामी अरदास ॥ सा० ॥
राजुल जेम तारी तुमें, तेम तारो हुं दास ॥ सा० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीअष्टापदजीनुं स्तवन ॥ कुंअर गंजारो नजरें ॥

देखतां जी ॥ ए देशी ॥

॥ चउ अठ दस दोय वंदीयें जी, वर्तमान जगदीश रे ॥ अष्टापद गीरी
ऊपरें जी, नमतां वाधे जगीश रे ॥ च० ॥ १ ॥ जरत जरतपति जिनमुखें जी,
उच्चरियां व्रत बार रे ॥ दर्शन शुद्धिने कारणें रे, चोवीश प्रभुनो विहार रे
॥ च० ॥ २ ॥ उंचपणे कोश तिग कहुं जी, योजन एक विस्तार रे ॥ नि
ज निज मान जरावीयां जी, बिंब खपर उपगार रे ॥ च० ॥ ३ ॥ अजि

तादिक चउ दाहिणें जी, पष्ठिमे पउमाइ आठ रे ॥ अनंत आदें दश उत्तरें जी, पूर्वे रिखज वीर पाठ रे ॥ च० ॥४॥ रिखज अजित पूर्वे रखा जी, ए पण आगम पाठ रे ॥ आत्म शकें करे जातरा जी, ते जवि मुक्ति वरे हणी आठ रे ॥ च० ॥५॥ देखो अचंजो श्री सिद्धाचढें जी, हुवा असंख्य उद्धार रे ॥ आज दिनें पण इणें गिरि जी, जगमग चैत्य उदार रे ॥ च० ॥ ६ ॥ रहेशे उत्सर्पिणी लगें जी, देवमहिमा गुण दाखि रे ॥ सिंहनि षद्यादिक थिरपणें जी, वसुदेव हिंरुनी साख रे ॥ च० ॥७॥ केवली जिन मुख में सुण्युं जी, इणे विधें पाठ पठाय रे ॥ श्री शुभवीर वचन रसें जी, गायो रिखज शिवठाय रे ॥ च० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीआबुजीनुं स्तवन ॥ चित्त चेतो रे ॥ ए देशी ॥

आदि जिणेसर पूजतां, दुःख मेटो रे ॥ आबू गढ दढचित्त ॥ जवि जइ जेटो रे ॥ देलवाडे देहरां नमी ॥ दु० ॥ चार परिमित नित्य ॥ ज० ॥ १ ॥ वीश गज बल पद्मावती ॥ दु० ॥ चक्रेसरी ड्रव्य आण ॥ ज० ॥ शंख दिये अंबी सुरि ॥ दु० ॥ पंच कोश वहे बाण ॥ ज० ॥ २ ॥ बार पातसा जींतीने ॥ दु० ॥ विमलमंत्री आह्लाद ॥ ज० ॥ ड्रव्य जरी धरती कीयो ॥ दु० ॥ कृषज देव प्रसाद ॥ ज० ॥ ३ ॥ बिहुंतर अधिकां आठशें ॥ दु० ॥ बिंब प्रमाण कहाय ॥ ज० ॥ पन्नरशें कारीगरें ॥ दु० ॥ वर्ष त्रिकें ते आय ॥ ज० ॥ ४ ॥ ड्रव्य अनुपम खरचियुं ॥ दु० ॥ लाख त्रेपन बार कोरु ॥ ज० ॥ संवत दश अठ्याशीयें ॥ दु० ॥ प्रतिष्ठा करी मन होरु ॥ ज० ॥ ५ ॥ देराणी जेठाणीना गोखमा ॥ दु० ॥ लाख अठार प्रमाण ॥ ज० ॥ वस्तुपाल तेजपालनी ॥ दु० ॥ ए दोइ कांता जाण ॥ ज० ॥ ६ ॥ मूल नायक नेमीश्वरु ॥ दु० ॥ चारशें अरुशठ बिंब ॥ ज० ॥ कृषज धातुमयी देह रे ॥ दु० ॥ एकशो पीस्तालीश बिंब ॥ ज० ॥ ७ ॥ चौमुख चैत्य जूहारियें ॥ दु० ॥ काउस्सग्गीया गुणवंत ॥ ज० ॥ बाणुं मित तेहमां कहुं ॥ दु० ॥ अगन्यासी अरिहंत ॥ ज० ॥ ८ ॥ अचल गढें प्रजुजी घणा ॥ दु० ॥ यात्रा करो हुशियार ॥ ज० ॥ कोमितपें फल जे लहे ॥ दु० ॥ ते प्रजु जक्ति विचार ॥ ज० ॥ ९ ॥ सालंबन निरालंबनें ॥ दु० ॥ प्रजु ध्यानें जव पार ॥ ज० ॥ मंगललीला पामियें ॥ दु० ॥ वीरविजय जय कार ॥ ज० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अर्बुदगिरिनुं स्तवन ॥

॥ चालो चालो ने राज, गिरिधर रमवा जइयें ॥ ए देशी

॥ आवो आवो ने राज, अर्बुद गिरि जइयें ॥ श्री जिनवरनी जक्ति करीने, आतम निर्मल थइयें ॥ आ० ॥ ए आंकणी ॥ विमल वसहिना प्रथम जिणेसर, मुख निरखे सुख पइयें ॥ चंपक केतकी प्रमुख कुसुमवर, कंठें टोकर ठवीयें ॥ आ० ॥ १ ॥ जमणे पासे दूणग वसहि, श्री नेमीश्वर नमीयें ॥ राजिमती वर नयणें निरखी, दुःख दोहग सवि गमीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ सिद्धाचल श्री ऋषज जिनेश्वर, रेवत नेम समरीयें ॥ अर्बुद गिरिनी यात्रा करतां, चिहुं तीर्थ चित्त धरीयें ॥ आ० ॥ ३ ॥ मंरुप मंरुप विविध कोरणी निरखी हियडे ठरीयें ॥ श्रीजिनवरनां बिंब निहाली, नर जब सफलो करीयें ॥ आ० ॥ ४ ॥ अविचल गढ आदीश्वर प्रणमी, अशुच कर्म सवि हरीयें ॥ पास शांति निरखी जब नयणें, मन मोछुं हुंगरीये ॥ आ० ॥ ५ ॥ पाजें चढतां ऊजम बाधे, जेस घोडे पाखरीये ॥ सकल जिनेश्वर पूजी केसर, पाप परल सवि हरियें ॥ आ० ॥ ६ ॥ एकज ध्याने, प्रभुने ध्यातां, मनमांहे नवि करियें ॥ ज्ञानविमल कहे प्रभु सुपसायें, सकल संघ सुख करियें ॥ आ० ॥ ७ ॥

॥ अथ श्री राणकपुरजीनुं स्तवन ॥

॥ श्री राणकपुर रत्नीयामणुं रे ॥ ला० ॥ श्री आदीश्वर देव ॥ मन मोछुं रे ॥ उत्तंग तोरण देहरं रे ॥ ला० ॥ नीरखीजें नित्यमेव ॥ म० ॥ १ ॥ चउ विश मंरुप चिहुं दिशें रे ॥ ला० ॥ चउमुख प्रतिमा चार ॥ म० ॥ त्रिभुवन दीपक देहरं रे ॥ ला० ॥ समोवरु नहिं संसार ॥ म० ॥ श्री० ॥ १ ॥ देहरी चोराशी दीपती रे ॥ ला० ॥ मांड्यो अष्टापद मेर ॥ म० ॥ जलें जुहाव्यां जो यरां रे ॥ ला० ॥ सूता उठी सवेर ॥ म० ॥ श्री० ॥ २ ॥ देश जाणीतुं देहरं रे ॥ ला० ॥ महोटी देश मेवारु ॥ म० ॥ लख नवाणुं लगावीयुं रे ॥ ला० ॥ धन धरणें पोरवारु ॥ म० ॥ श्री० ॥ ३ ॥ खरतर वसइ खांतशुं रे ॥ ला० ॥ निरखंतां सुख आय ॥ म० ॥ पांच प्रासाद बीजां वलीरे ॥ ला० ॥ जोतां पातक जाय ॥ म० ॥ श्री० ॥ ४ ॥ आज कृतारथ हुं थयो रे ॥ ला० ॥ आज थयो आनंद ॥ म० ॥ यात्रा करी जिनवर तणी रे ॥ ला० ॥ दूरें गयुं दुःख दंद ॥ म० ॥ श्री० ॥ ५ ॥ संवत शोख ने ठोंतेर रे ॥ ला० ॥ मागशिर मास मकार ॥ म० ॥ राणकपुरें यात्रा करी रे ॥ ला० ॥ समयसुंदर सुखकार ॥ म० ॥ ६ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥ आठेलालनी देशी ॥

॥ समरी शारदा माय, प्रणमी निजगुरु पाय ॥ आठे लाल ॥ सिद्ध
चक्र गुण गायशुं जी ॥ ए सिद्धचक्र आधार, जवि उतरे जव पारा ॥ आणा
ते जणी नवपद ध्यायशुं जी ॥ १ ॥ सिद्धचक्र गुणगेह, जस गुण अनंत
अठेह ॥ आणा ॥ समस्यां संकट उपशमे जी ॥ लहियें वांछित जोग, पामी
सवि संजोग ॥ आण ॥ सुर नर आवी बहु नमे जी ॥ २ ॥ कष्ट निवारे
एह, रोगरहित करे देह ॥ आण ॥ मयणासुंदरी श्रीपालने जी ॥ ए सि
द्धचक्र पसाय, आपदा दूरें जाय ॥ आणा ॥ आपे मंगल मालनें जी ॥ ३ ॥ ए
सम अवर नहिं कोय, सेवे ते सुखीयो होय ॥ आणा ॥ मन वच काया वश
करी जी ॥ नव आंबिल तप सार, पक्रिमणुं दोय वार ॥ आणा ॥ देववंदन
त्रण टंकनां जी ॥ ४ ॥ देव पूजो त्रण वार, गरणुं ते दोय हजार ॥
आणा ॥ स्नान करी निर्मल पणे जी ॥ आराधे सिद्धचक्र, सांनिध्य करे ते
नी शक्र ॥ आणा ॥ जिनवर जन आगें जणे जी ॥ ५ ॥ ए सेवो निश दीस,
कहियें वीशवा वीश ॥ आणा ॥ आल जंजाल सवि परिहरो जी ॥ ए चिंता
मणि रत्न, एहनां कीजें यत्न ॥ आण ॥ मंत्र नहिं एह उपरें जी ॥ ६ ॥
श्री विमलेश्वर यक्ष, होजो मुक्त प्रत्यक्ष ॥ आणा ॥ हुं किंकर हुं ताहरो जी ॥
पाम्यो तुंहीज देव, निरंतर करुं हवे सेव ॥ आण ॥ दिवस वढ्यो हवे
माहरो जी ॥ ७ ॥ विनति करुं हुं एह, धरजो मुक्तशुं नेह ॥ आण ॥
तमनें शुं कहीयें वढी वढी जी ॥ श्रीलक्ष्मीविजय गुरु राय, शिष्य केसर
गुण गाय ॥ आण ॥ अमर नमे तुक्त लढी लढी जी ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री संजवनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ साहिब सांजलो रे, संजव अरज हमारी ॥ जवोजव हुं जम्यो रे,
न लहि सेवा तुमारी ॥ नरय निगोदमां रे, तिहां हुं बहु जव जमियो ॥ तुम
विना दुःख सखां रे, अहोनिश क्रोधें धमधमियो ॥ साण ॥ १ ॥ इंद्रिय
वश पड्यो रे, पाट्यां व्रत नवि सुसैं ॥ त्रस पण नवि गण्या रे, हणीया
आवर हुंशे ॥ व्रत चित्त नवि धखुं रे, बीजुं साचु न बोढ्युं ॥ पापनी गो
ठरी रे, तिहां में हश्मुखं खोढ्युं ॥ साण ॥ २ ॥ चोरी में करी रे, चडवि
ह अदत्त न टाढ्युं ॥ श्री जिन आणशुं रे, में नवि संयम पाढ्युं ॥ मधु
कर तणी परें रे, शुद्ध न आहार गवेख्यो ॥ रसना लालचें रे, नीरस

पिंड उवेख्यो॥ सा० ॥ ३ ॥ नर जव दोहिलो रे, पामी मोह वश परी
यो ॥ परस्त्री देखीने रे, मुऊ मन तिहां जई अडियो ॥ काम न को सखा
रे, पापें पिंरु में जरीयो ॥ सुध बुध नवि रही रे, तेणें नवि आतम तरीया
॥ सा० ॥ ४ ॥ लक्ष्मीनी लालचें रे, में बहु दीनता दाखी ॥ तोपण नवि
मली रे, मली तो नवि रही राखी ॥ जे जन अजिबसे रे, तेतो तेहथी
नासे ॥ तृणसम जे गणे रे, तेहनी नित्य रहे पासें ॥ सा० ॥ ५ ॥ धन
धन ते नरा रे, एहनो मोह विठोडी ॥ विषय निवारीने रे, जेहने धर्ममां
जोमी ॥ अजह्य ते में जख्यां रे, रात्रिजोजन कीधां ॥ व्रत ठ नवि पाव्य
यां रे, जेहवां मूलथी लीधां ॥ सा० ॥ ६ ॥ अनंत जव हुं जम्यो रे, जम
तां साहिव मलियो ॥ तुम विना कोण दिये रे, बोध रयण मुऊ बलियो॥
संजव आपजो रे, चरण कमल तुम सेवा ॥ नय एम बीनवे रे, सुणजो
देवाधिदेवा ॥ सा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ सहजानंदी शीतल सुख जोगी तो, दुःख हरियें सतावरी ॥
केशर चंदन घोली पूजो रे कुसुमें ॥ अमृतवेलिना वैरीनी बेटी तो, कंत
हार तेहनो अरि ॥ के० ॥ १ ॥ तेहना स्वामीनी कांतानुं नाम तो, एक
वरणें लक्षण जरी ॥ के० ॥ ते धुर थापीने आगल ठवियें तो, ऊष्माण
चंद्रक खंधारी ॥ के० ॥ २ ॥ फरसनो वरण ते नयन प्रमाणे तो, मात्रा सुंदर
शिर धरी ॥ के० ॥ वीसराज सुत दाहक नामें तो, तिगवरणादि दूरें करी
॥ के० ॥ ३ ॥ एकवीशमे फरसे धरी करण तो, अर्थाजिध ते सम हरी
॥ के० ॥ अंतस्थें बीजो खर टाली तो, शिवगामी गति आचरी ॥ के० ॥
॥ ४ ॥ वीश फरस बली संयम माने तो, आदिकरण धरी दिख धरी ॥
के० ॥ ईणें नामें जिनवर नित्य ध्याउं तो, जिनहर जिनकुं परिहरी ॥ के० ॥
॥ ५ ॥ त्र्यंबकें दाह्यो वृष जन बोले तो, वात ए दिलमें न उतरी ॥ के० ॥
अज ईश्वर पण सीतानी आगें तो, जास विवश नटता धरी ॥ के० ॥ ६ ॥
ते जिनतस्कर तूं जिनराजा तो, हरि प्रणमे तुऊ पाउं परी ॥ के० ॥ बाल
पणे उपगारें हरिपति, सेवन ठल लंछन हरि ॥ के० ॥ ७ ॥ प्रभु प्रत्य
यिक जशलीहोत रहियें तो, जव जवमां नहीं शली कली ॥ के० ॥ मन
मंदिर महाराज पधारे तो, हरि उदयें न विजावरी ॥ के० ॥ ८ ॥ सा

रंगमां संपा जीजं ऊरकत, ध्यान अनुजव लेहरी ॥ के० ॥ श्री शुजवरी
विजय शिववहूने तो, घर तेडंतां दोय घरी ॥ के० ॥ ए इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ अंतरजामी सुण अलवेसर, महिमा त्रिजग तुमारो ॥ सांजलीने
आव्यो हुं तीरें, जनम मरण दुःख वारो ॥ १ ॥ सेवक अरज करे ठे राज,
अमने शिवसुख आपो ॥ ए आंकणी ॥ सहुकोनां मनवांछित पुरो, चिंता
सहुनी चूरो ॥ एहवुं बिरुद ठे राज तुमारुं, केम राखो ठो दूरो ॥ से० ॥ १ ॥
सेवकने वलवलतो देखी, मनमां महेर न धरशो ॥ करुणासागर केम कहे
वाशो, जो उपकार न करशो ॥ से० ॥ ३ ॥ लटपटनुं हवे काम नहीं
ठे, प्रत्यक्ष दरिसण दीजें ॥ धुंआडे धीजुं नही साहिब, पेट पड्यां पती
जें ॥ से० ॥ ४ ॥ श्री शंखेश्वर मंरुण साहिब, वीनतमी अवधारो ॥ कहे
जिनहर्ष मया कर मुजने, जवसाथरथी तारो ॥ से० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ सजनी मोरी पास जिणेसर पूजो रे ॥ स० ॥ जगमां देव न दूजो रे
॥ स० ॥ सारंग पूर शणगार रे ॥ स० ॥ पूजा दोय प्रकार रे ॥ १ ॥ स० ॥
जिनपडिमा जयकार रे ॥ स० ॥ वारी जाजं वार हजार रे ॥ ए आंकणी ॥
॥ स० ॥ गणधर सूत्रें वखाणी रे ॥ स० ॥ सिद्धनी उपमा आणी रे ॥ स० ॥
समकितनी वृद्धिकारी रे ॥ स० ॥ ते केम जाशे निवारी रे ॥ स० ॥ २ ॥
॥ स० ॥ जगवइ अंगें धारो रे ॥ स० ॥ चारण मुनि अधिकारो रे ॥ स० ॥
जिनपडिमा जिनसरखीरे ॥ स० ॥ सूत्र उववाई निरखी रे ॥ स० ॥ ३ ॥
॥ स० ॥ रायपसेणी जांखी रे ॥ स० ॥ जीवाजिगमें दाखी रे ॥ स० ॥
व्यवहारें पण आखी रे ॥ स० ॥ शुद्धि पडिमा साखी रे ॥ स० ॥ ४ ॥
॥ स० ॥ जंबूपन्नति ठाणांग रे ॥ स० ॥ बोले दशमुं अंग रे ॥ ल० ॥ माहा
निशीथें विचारो रे ॥ स० ॥ पूजानो अधिकारो रे ॥ स० ॥ ५ ॥ स० ॥
सातमे अंगें विख्यात रे ॥ स० ॥ आणंद आवक वात रे ॥ स० ॥ अन
उडी पडिमा वारीरे ॥ स० ॥ सूधा समकित धारी रे ॥ स० ॥ ६ ॥ स० ॥
ज्ञाता पाठ देखावे रे ॥ स० ॥ कुमति जरम न जावे रे ॥ स० ॥ एम अने
क सूत्र साख रे ॥ स० ॥ कहो हवे केहनो वांक रे ॥ स० ॥ ७ ॥ स० ॥
अर्चा अरोचक आशे रे ॥ स० ॥ नव दंरुकरां जाशे रे ॥ स० ॥ जीव

करम वश जाणो रे ॥ स० ॥ कुण डुमक कुण राणो रे ॥ स० ॥ ७ ॥
 स० ॥ जिनवर सेवा सारो रे ॥ स० ॥ विषय करो परिहारो रे ॥ स० ॥
 सेवा अबंधक जाव रे ॥ स० ॥ जवजल तरवा नाव रे ॥ स० ॥ ए ॥ स० ॥
 मणि उद्योत प्रजु साचो रे ॥ स० ॥ जेहवो हीरो जाचो रे ॥ स० ॥ शंका
 मन नवि लावो रे ॥ स० ॥ शुं जाजुं कहेवरावो रे ॥ स० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ वाढहाजीनी वाटकी अमें जोतां रे ॥ ए देशी ॥

॥ जय जिनवर जग हितकारी रे, करे सेवा सुर अवतारी रे, गौतम
 पमुहा गणधारी ॥१॥ सनेही वीरजी जयकारी रे ॥ अंतरंग रिपुने त्रासे
 रे, तप कोपाटोपें वासे रे, लखुं केवल नाण उद्घासैं ॥ स० ॥ २ ॥ कटि
 लंकें वाद वदाय रे, पण जिनसाथें न घटाय रे, तेणें हरिलंठन प्रजु पाय
 ॥ स० ॥ ३ ॥ सवि सुरवहू थेइ थेइकारा रे, जलपंकजनी परें न्यारा रे,
 तजी तृष्णा जोग विकारा ॥ स० ॥ ४ ॥ प्रजुदेशना अमृतधारा रे, जिन
 धर्म विषे रथकारा रे, जेणें ताच्या मेघकुमारा ॥ स० ॥ ५ ॥ गौतमने
 केवल आली रे, वस्त्रा खांतियें शिव वरमाळी रे, करे उत्तम लोक दीवा
 ली ॥ स० ॥ ६ ॥ अंतरंग अलढ निवारी रे, शुभ सज्जनने उपगारी
 रे, कहे वीर विजु हितकारी ॥ स० ॥ ७ ॥ इति समाप्तम् ॥

॥ अथ श्रीमहावीर स्वामीनी जन्म कुंदलीनुं स्तवन ॥ देसीकेरबानी ॥

॥ सेवधी संचड घेरियां, अलबेले सांइं, क्युं रे लगार्ड अति बेरियां
 ॥ ए आंकणी ॥ दीये बिनां न चले. ठोरु न पीठे वले, बाबत आप उठेरियां
 ॥ अलवेण ॥ क्युं ॥ जाग्य अतुल बली, मागत अटकली, जन्म बलि ग्रह
 चारीयां ॥ अ० ॥ क्युं ॥ १ ॥ संवत पास ईश, दो शत अडतालीश ॥
 उज्ज्वल चैतर तेरशें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ शाठ घमी न ऊणी, उत्तराफाल
 गुणी, मंगल वार निशावशें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ २ ॥ सिद्धियोग घमी, पन्न
 र चारें चरी, वेला मुहूर्त त्रेवीशमे ॥ अ० ॥ क्युं ॥ लग्न मकर वहे,
 स्वामी जनम लहे, जीव सुखी सह ते समे ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ३ ॥ त्रिशला
 राणीयें जायो, देव देवीयें गायो, सुत सिद्धारथ जूपको ॥ अ० ॥ क्युं ॥
 मंगल केतु लगें, रवि बुध चोथे जवनें, दशमे शनिश्चर उच्चको ॥ अ० ॥ क्युं ॥
 ॥१॥ पंचमे जीव राहु, सातमे वेद साहु, केंद्र जुवन ग्रह मंगली ॥ अ० ॥

॥क्युं॥जाग्रत जुवन शशी, शुक्र संतान वसी, मेघ धुआ एक वीजली ॥अ०॥
 क्युं ॥५॥ चंद्रदिशा विपाकी, मास जुवन बाकी, जन्म दशा शनी संय
 मी ॥अ०॥क्युं॥ गुरु महादशामें, केवल ज्ञान पामे, तामुख बानी मेरे दिल
 रमी ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ६ ॥ थावर विगलमें, काल अनंत जमे, मेंबी नि
 कलीया साथमें ॥अ०॥क्युं॥ नारक तिरि गति, सुख न एक रति काल
 निगमियो अनाथमें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ७ ॥ बहोत में नाच नचे, चिहुंगति
 चोक बिचें, नेक न मेलियें नाथ जी ॥अ०॥क्युं॥ पोतप्रकाश दिये, आश
 निराश किये, अलग किया में आजयी ॥अ०॥क्युं॥ ८ ॥ मानव गण लही,
 तुम सन्मुख रही, बेर बेर शिव मागते ॥अ०॥ क्युं ॥ ९ ॥ बात न उर कहूं,
 लीये बिना न रहूं, बाल हल्यो रस लागते ॥ अ० ॥ क्युं ॥ १० ॥ नाथ
 नजर करी, बेर न एक घरी, सदा मगन सुख लहेरसें ॥ अ०॥क्युं॥ मं
 गल तुरवरा, गावत अपहरा, श्री शुजवीर प्रभु महेरसें ॥अ०॥क्युं॥ ११ ॥

॥ अथ श्री सिद्धजगवाननुं स्तवन ॥

॥ सिद्धनी शोचा रे शी कहूं ॥ए आंकणी ॥ सिद्ध जगत शिर शोचता
 रमता आतमराम ॥ लक्ष्मी लीलानी लहेरमां, सुखीया ठे शिव ठाम ॥ सि० ॥
 ॥१॥ महानंद अमृतपद नमो, सिद्धिकैवल्य नाम ॥ अपुनर्जव ब्रह्मपद बली,
 अक्षय सुख विशराम ॥ सि० ॥ २ ॥ संश्रेय निश्रेय अक्षरा, दुःख समस्तनी
 हाण ॥ निर्वृत्ति अपवर्गता, मोक्षमुक्ति निर्वाण ॥ सि० ॥ ३ ॥ अचल
 महोदय पद लखूं, जोतां जगतना ठाठ ॥ निज निज रूपें रे जूजुआ,
 वीत्यां कर्म ते आठ ॥ सि० ॥ ४ ॥ अगुरु लघु अवगाहना, नामें विकसे वद
 न्न ॥ श्री शुजवीरने वंदतां, रहियें सुखमां मगन्न ॥ सि० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ वर्द्धमान स्वामीजीनुं स्तवन ॥

॥ राग धन्याश्री ॥ गीरुआ रे गुण तुम तणा, श्री वर्द्धमान जिनरायारे ॥
 सुणतां श्रवणें अमी ऊरे, महारी निर्मल थाये काया रे ॥ गी० ॥ १ ॥ तुम गुण
 गण गंगाजलें, हुं जीली निर्मल थाउं रे ॥ अवर न धंधो आदरूं, निशि दिन
 तोरा गुण गाउं रे ॥ गी० ॥ २ ॥ जील्या जे गंगाजलें, ते ठीह्वरजल नवि येसे
 रे ॥ जे मालतीफूलें मोहिया, ते बावल जइ नवि बेसे रे ॥ गी० ॥ ३ ॥
 एम अमें तुम गुण गोठशुं ॥ रंगें राच्या ने वली माच्या रे ॥ ते किम पर
 सुर आदरूं, जे परनारी वश राच्या रे ॥ गी० ॥ ४ ॥ तुं गति तुं मति आ

शरो, तुं अवलंबन मुऊ प्यारो रे ॥ वाचक जस कहे माहरे, तुं जीवन जीव आधारो रे ॥ गी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री समकितनुं स्तवन ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ते मुऊ मिळामि डुकरं ॥ ए देशी ॥

॥ सांजल रे तुं प्राणीया, सदगुरु उपदेशो ॥ मानव जव दोहिलो लह्यो, उत्तमकुल एसो ॥ १ ॥ सां० ॥ देवतत्व नवि उलख्यो, गुरुतत्व न जा एयो ॥ धर्मतत्व नवि सदह्यो, हियडे ज्ञान न आण्यो ॥ २ ॥ सां० ॥ मिथ्यात्वी सुर जिनप्रत्ये, सरखा करी जाण्या ॥ गुण अवगुण नवि उलख्या, वयणें वखाण्या ॥ ३ ॥ सां० ॥ देव थया मोहें ग्रह्या, पासें रहे नारी ॥ कामतणे वशें जे पड्या, अवगुण अधिकारी ॥ ४ ॥ सां० ॥ केइ क्रोधी देवता, वली क्रोधना वाह्या ॥ के कोईथी बीहता, हथीयार सवाह्या ॥ ५ ॥ सां० ॥ क्रूर नजर जेहनी घणुं, देखंतां नरियें ॥ मुद्रा जेहनी एहवी, तेहथी शुं तरीयें ॥ ६ ॥ सां० ॥ आठ करम सांकल जड्यां, जमे जवही मजारो ॥ जन्म मरण जव देखीयें, पाम्या नहिं पारो ॥ ७ ॥ सां० ॥ देव थइ नाटक करे, नाचे जण जण आगें ॥ वेष करी राधा कृष्णनो, वली जिज्ञा मागे ॥ ८ ॥ सां० ॥ मुखें करी वाये वांसली, पहेरे तन वाघा ॥ जावंतां जोजन करे, एहवा ज्रम लाग्या ॥ ९ ॥ सां० ॥ देखो दैत्य संहारवा, थयो उद्यमवंतो ॥ हरि हिरणाकश मारीयो, नरसिंह बलवंतो ॥ १० ॥ सां० ॥ मत्स्य कब अवतार लइ, सहु असुर विदाह्या ॥ दश अवतारें जूजु आ, दश दैत्य संहार्या ॥ ११ ॥ सां० ॥ माने मूढ मिथ्यामति, एहवा पण देवो ॥ फरि फरि अवतार ले, देखो कर्मनी देवो ॥ १२ ॥ सां० ॥ स्वामी सोहे जेहवो, तेहवो परिवारो ॥ एम जाणीने परिहरो, जिनहर्ष विचारो ॥ १३ ॥ सां० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ उधव माधवने कहेजो ॥ ए देशी ॥

॥ जगनायक जिनराजने, दाखवियें सही देव ॥ मूकाणा जे कर्मथी, सारे सुरपति सेव ॥ १ ॥ ज० ॥ क्रोध मान माया नहिं, नहिं लोच अज्ञान ॥ रति अरति वेदे नहिं, ठांड्यां मद स्थान ॥ २ ॥ ज० ॥ निद्रा शोक चोरी नहिं, नहिं वयण अलीक ॥ मत्सर जय वध प्राणनो, न करे तहकीक ॥ ३ ॥ ज० ॥ प्रेमक्रीडा न करे कदी, नहिं नारी प्रसंग ॥ हा

स्यादिक अढार ए, नहिं जेहने अंग ॥ ४ ॥ ज० ॥ पद्मासन पूरी करी,
 बेठा अरिहंत ॥ निश्चल लोयण तेहनां, नासाग्र रहंत ॥ ५ ॥ ज० ॥
 जिनमुद्रा जिनराजनी, शीठां परम उद्धास ॥ समकित थाये निर्मलुं, तपे
 ज्ञान उजास ॥ ६ ॥ ज० ॥ गति आ गति सहु जीवनी, देखे लोका
 लोक ॥ मनः पर्याय सवी तणा, केवल ज्ञान आलोक ॥ ७ ॥ ज० ॥ मूर्ति
 श्रीजिनराजनी, समताजंकार ॥ शीतल नयन सुहामणां, नहिं वांक लगार ॥ ८ ॥ ज० ॥
 हसत वदन हरखे हैयुं, देखि श्रीजिनराय सुंदर
 ठबि प्रचुदेहनी, शोचा वरणी न जाय ॥ ९ ॥ ज० ॥ अवर तणी एहवी
 ठबि, किहां एम दीसंत ॥ देवतत्व ए जाणीयें, जिनहर्ष कहंत ॥ १० ॥ ज०
 ॥ ढाल त्रीजी ॥ जत्तणीनी देशी ॥

॥ श्री जिनवर प्रवचन जांख्या, कुगुरु तणा गुण दाख्या ॥ पासढादि,
 क पांचेइ, पाप श्रमण कहा साचेइ ॥ १ ॥ गृहीना मंदिरथी आणी,
 आहार करे ज्ञात पाणी ॥ सुवे उंधे निश दीस, प्रमादी विशवा वीश ॥ २ ॥
 किरिया न करे किणि वार, पक्रिमणुं सांज सवार ॥ न करे पञ्चस्काण
 सचाय, विकथा करतां दिन जाय ॥ ३ ॥ घृत दूध दहीं अप्रमाण, खाये न
 करे पञ्चस्काण ॥ ज्ञान दर्शन ने चारित्र, मूकी दीधां सुपवित्र ॥ ४ ॥ सुवि
 हित मुनि सामाचारी, पाले नहिं ते अणगारी ॥ आहारना दोष बायाल,
 टाले नहिं किणही काल ॥ ५ ॥ धव धव धसमसतो चाले, काचे जलें
 देव पखाले ॥ अर्चा रचना बंदावे, वस्त्रादिक शोचा बनावे ॥ ६ ॥ परि
 ग्रह वली जाजा राखे, वली वली अधिकाने धाखे ॥ माठी करणी जे
 कहीयें, ते सघली जिणमें लहियें ॥ ७ ॥ एहवा जे कुगुरु आरंजी, मुनि
 साधु कहेवाये दंजी ॥ किष्कम्म प्रशंसा करीयें, जवजव गृहमां अवतरियें
 ॥ ८ ॥ लोहानी नावा तोले, जवसायरमां जे बोले ॥ जिनहर्ष जलो
 अहि कालो, पण कुगुरुनी संगति टालो ॥ ९ ॥

॥ ढाल चोशी ॥ कर जोरी आगल रही ॥ ए देशी ॥

॥ गुण गिरुआ गुरु उलखो, हियडे सुमति विचारी रे ॥ गुरु सुपरीक्षा दो
 हिली, झूल पडे नर नारी रे ॥ १ ॥ गुण ॥ पांच इंद्रिय जे वश करे, पांच महा
 व्रत पाले रे ॥ चार चार कषाय तजी जेणें, पांचे किरिया टाले रे ॥ २ ॥ गुण ॥
 पांच समिति समिता रहे, तिन गुप्ति जे धारे रे ॥ दोष बहेंतालीश लीटाने,

पाणीजात आहारे रे ॥३॥गुण॥ ममता ठांमी देहनी, निर्लोचनी निर्मायी रे॥
नवविध परिग्रह परिहरे, चित्तमें चित्ते न कांइ रे ॥ ४ ॥ गुण ॥ धर्मतणां
उपकरण धरे, संयम पालवाकाजें रे ॥ चूमि जोई पगलां जरे, लोक वि
रोधथी लाजें रे ॥ ५ ॥ गुण ॥ पम्बिहण निरति विधें, करे प्रमाद निवा
री रे ॥ कालें शुद्धक्रिया करे, इहा जोग निवारी रे ॥ ६ ॥ गुण ॥ वस्त्रां
दिक शुरु एषणी, ले देखी सुविशेषें रे ॥ काल प्रमाणें खप करे, दूषण टल
तां देखे रे ॥ ७ ॥ गुण ॥ कुरकी संबल जे कहां, सान्निध्य केमही न राखे
रे ॥ दे उपदेश यथास्थितें, सत्यवचन मुख जांखे रे ॥ ८ ॥ गुण ॥ तन
महेलां मन ऊजलां, तप करी खीणी देही रे ॥ बंधन बे ढेदी करी, बिचरे
जन निःस्नेही रे ॥ ९ ॥ गुण ॥ एहवा गुरु जोई करी, आदरीयें शुभ
जावें रे ॥ बीजुं तत्व सुयुक्तणुं, ए जिनहर्ष कहावे रे ॥ १० ॥ गुण ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ कर्म न बूटे रे प्राणीया ॥ ए देशी ॥

॥ जवसायर तरवा जणी, धर्म करे हो सारंज ॥ पहर नावें रे बेसीने,
तरवो समुद्र दुर्लभ ॥ १ ॥ जण ॥ आपे गोकुल गायनां, आपे कन्या रे
दान ॥ आपे क्षेत्र पुण्यार्थें, ब्राह्मणने देइ मान ॥२॥ जण ॥ लूटावे घाणी
वढी, पृथिवी दान सुप्रेम ॥ गोला कलशा रे मोरिया, आपे हल तिल हे
म ॥३॥ जण ॥ वढी खणावे रे खांतशुं, कूआ सुंदर वाव ॥ पुष्करिणी क
रणी जढी, सरोवर सखर तलाव ॥ ४ ॥ जण कंद मूल मूके नहीं, अ
ग्यारशने हो दीस ॥ आरंज ते दिन अति घणो, धर्म किहां जगदीश
॥ ५ ॥ जण ॥ याग करे होमे तिहां, घोना नर ने रे ढाग ॥ होमे जलचर
मीनकां, धर्म किहां वीतराग ॥६॥ जण ॥ करे सदाये रे नोरतां, जीवतणा
आरंज ॥ हणें महिष ने बोकना, जेहथी नरक सुलंज ॥ ७ ॥ जण ॥ सारे
सरावे ब्राह्मण कने, पूर्वजनां रे शराध ॥ तेनी पोषे रे कागना, देखो एह
उपाधि ॥८॥ जण ॥ तीरथ जाय गोदावरी, गंगा गया प्रयाग ॥ न्हाये अण
गल नीरमें, धर्म तणो नहीं लाग ॥९॥जण॥ इत्यादिक करणी करे, परजव सु
खने रे काज ॥ कहे जिनहर्ष मले नहीं, एहथी शिवपुरराज ॥१०॥जण॥

॥ ढाल ठठी ॥ रे जाया तुज विण घनी रे ठ मास ॥ ए देशी ॥

॥ धर्म खरो जिनवर तणो जी, शिव सुखनो दातार ॥ श्री जिनराजें प्रका
शियो जी, जेहना चार प्रकार ॥१॥ जविक जन, ज्ञान विचारी रे जोय ॥

डुर्गति पडता जीवने जी, धारे ते धर्म होय ॥ ज० ए आंकणी ॥ पंच
महाव्रत साधुनां जी, दशविध धर्म विचार ॥ हित करीने जिनवर कहां जी,
श्रावकनां व्रत बार ॥ १ ॥ ज० ॥ पंचुंबर चारे विगय जी, विष सहु माटी
रे हीम ॥ रात्रिजो जनने कहां जी, बहुबीजांनो नीम ॥ ३ ॥ ज० ॥
घोलवनां वली रींगणां जी, अनंतकाय वत्रीश ॥ अणजाण्यां फल फूल
नां जी, संधाणां निश दीस ॥ ४ ॥ ज० ॥ चलित अन्न वासी थयुं जी,
तुष्ट सहु फल दह ॥ धर्मि नर खाये नहीं जी, ए बावीश अन्नदय ॥ ५ ॥
ज० ॥ न करे निरुंधसपणे जी, घरना आरंज धीर ॥ जीवतणी जयणा
घणी जी, न पिये अणगळ नीर ॥ ६ ॥ ज० ॥ घृत परें पाणी वावरे जी,
बीये करतां पाप ॥ सामायिकव्रत पोषधें जी, टाळे जवना ताप ॥ ७ ॥
ज० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनी जी, सेवा जक्ति सदीव ॥ धर्मशास्त्र सुणतां
थकां जी, समजे कोमल जीव ॥ ८ ॥ ज० ॥ मास मासने आंतरे जी,
कुश अग्र जुंजे वाढ ॥ कला न पहोंचे शोलमी जी, श्री जिनधर्म विशा
ल ॥ ९ ॥ ज० ॥ जिनधर्म मुक्तिपुरी दीये जी, चउगति त्रमण मिथ्यात्व ॥
एम जिनहर्ष प्रकाशियेंजी, त्रीजुं तत्त्व विख्यात ॥ १० ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ मधुकर आज रहो रे मत चलो ॥ ए देशी ॥

॥ श्रीजिनधर्म आराधियें जी, करी निज समकित शुद्ध ॥ जवियण ॥
तप जप किरिया कीधळी जी, लेखे पडे विशुद्ध ॥ १ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ कंचन
कशी कशी लीजीयें जी, नाणुं लीजें परीख ॥ ज० ॥ देव धर्म गुरु जोडनेंजी,
आदरियें सुणि शीख ॥ २ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ कुगुरु कुदेव कुधर्मने जी, पर
हरियें विष जेम ॥ ज० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनें जी, ग्रहीयें अमृत तेम
॥ ३ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ मूलधर्म तो जिन कळो जी, समकित सुरतर एह
॥ ज० ॥ जव जव सुख संपत्तिथकी जी, समकितशुं धरि नेह ॥ ४ ॥
॥ ज० ॥ श्री० ॥ सत्तरशै ठत्रीश समे जी, नज शुदि दशमी दीस ॥ ज० ॥ स
मकितसीत्तरी ए रची जी, पुर पाटण सुजगीश ॥ ५ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ जण
जो गुणजो जावशुं जी, लेशो अविचल श्रेय ॥ ज० ॥ शांतिहर्षवाचक तणो
जी, कहे जिनहर्ष विनेय ॥ ६ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ इति समकितसित्तरी संपूर्णा ॥

॥ अथ श्री आराधनानुं स्तवन प्रारंजः ॥

॥ दोहा ॥ सकल सिद्धिदायक सदा, चोवीशे जिनराय ॥ सहगुरुसा

मिनी सरसती, प्रेमें प्रणमं पाय ॥१॥ त्रिभुवनपति त्रिशला तणो, नंदन गुण
गंजीर ॥ शासननायक जग जयो, वर्द्धमान वड वीर ॥२॥ एक दिन वी
र जिणंदने, चरणे करी प्रणाम ॥ जविक जीवना हित जणी, पूढे गौतम
स्वामि ॥ ३ ॥ मुक्तिमार्ग आराधियें, कहो केणी परें अरिहंत ॥ सूधा स
रस तव वचन रस, जांखे श्री जगवंत ॥ ४ ॥ अतिचार आलोश्यें, व्रत ध
रीयें गुरु साख ॥ जीव खमावो सयल जे, योनि चोराशी लाख ॥ ५ ॥
विधिभुं वही वोसिरावियें, पापस्थान अढार ॥ चार शरण नित्य अनुस
रो, निंदो डुरित आचार ॥ ६ ॥ शुचकरणी अनुमोदियें, जाव जलो
मन आणि ॥ अणसण अवसर आदरी, नवपद जपो सुजाण ॥ ७ ॥
शुचगति आराधन तणा, ए ठे दश अधिकार ॥ चित्त आणीने आदरो,
जिम पासो जवपार ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ए ठिंकी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

ज्ञान दरिसण चारित्र तप वीरज, ए पांचे आचार ॥ एह तणा इह
जव परजवना, आलोश्यें अतिचार रे ॥ १ ॥ प्राणी ज्ञान जणो गुणखा
णी ॥ वीर वदे एम वाणी रे ॥ प्राण ॥ गुरु उलवीयें नहिं गुरु विनयें,
कालें धरी बहुमान ॥ सूत्र अर्थ तडुजय करि सूधां, जणीयें वही उप
धान रे ॥ २ ॥ प्राण ॥ ज्ञानोपकरण पाटी पोथी, ठवणी नोकरवाली
॥ तेह तणी कीधी आशातना, ज्ञान जक्ति न संजाली रे ॥ ३ ॥ प्राण ॥
इत्यादिक विपरीतपणाथी, ज्ञान विराध्युं जेह ॥ आ जव परजव वलिय
जवोजवें, मिढाडुकरु तेह रे ॥ ४ ॥ प्राणी ॥ समकित ल्यो शुद्ध जाणी ॥
जिनवचनें शंका नवि कीजें, नवि परमत अजिळाषा ॥ साधुतणी निंदा परिह
रजो, फलसंदेह म राख रे ॥ ५ ॥ प्राण ॥ सण ॥ मूढपणुं ठंको परशंसा, गुणवं
तने आदरियें ॥ साहस्मी धमें करी स्थिरता, जक्ति प्रजावना करीयें ॥ ६
प्राण ॥ सण ॥ संघचैत्य प्रासादतणो जे, अवर्णवाद मन लेख्यो ॥ डव्य
देवको जे वणसाड्यो, विणसंतां उवेख्यो रे ॥ ७ ॥ प्राण ॥ सण ॥ इत्यादिक
विपरीतपणाथी, समकित खंड्युं जेह ॥ आजवण ॥ मिढाण ॥ प्राणी ॥ चारित्र
ल्यो चित्त आणी ॥ पांच समिति त्रण गुप्ति विराधि, आठे प्रवचन माय
॥ साधुतणे धमें परमादे, अशुद्ध वचन मन काय रे ॥ ८ ॥ प्राण ॥ चाण ॥
आवकने धमें सामायिक, पोसहमां मन वाढी ॥ जे जयणापूर्वक जे आठे

प्रवचनभाय न पात्नी रे ॥ १० ॥ प्रा० ॥ चा० ॥ इत्यादिक विपरीतप्रणाली,
 चारित्र रुहोदयुं जेह ॥ आ जव० ॥ मिठा० ॥ ११ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
 बारें जेदें तप नवि कीधुं, ठते योगें निजशक्तें ॥ धर्में मन वच काया
 वीरज, नवि फोरवियुं जगतें रे ॥ १२ ॥ प्रा० चा० ॥ तपवीरज आचारें
 इणी परें, विविध विराध्यां जेह ॥ आ जव० ॥ मिठा० ॥ १३ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
 वलीय विशेषें चारित्र केरा, अतिचार आलोश्यें ॥ वीर जिनेसर वयण
 सुणीने, पाप मयल सत्रि धोश्येंरे ॥ १४ ॥ प्रा० चा० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ पृथिवी पाणी तेउ वाउ, वनस्पति ॥ ए पांचे आवर कद्यां ए ॥ करि
 कर्षण आरंज, क्षेत्र जे खेमीयां ॥ कूवा तलाव खणावीया ए ॥ १ ॥ घर
 आरंज अनेक, टांकां जोंयरां मेनी माल चणावीया ए ॥ लिंपण घुंपण
 काज, एणीपरें परपरें ॥ पृथिवीकाय विराधीया ए ॥ २ ॥ धोयण नाहण
 प्राणी, जीलण अपकाय ॥ ठोती धोती करी दूहव्यां ए ॥ जाठीगर कुंजार,
 लोह सोवनगरा ॥ जामुंजा ॥ बिहालागरा ए ॥ ३ ॥ तापण शेकण काजें,
 वस्त्र निखारण ॥ रंगण रांधण रसवती ए ॥ एणीपरें कर्मादान, परें परें
 केलवी ॥ तेउ वाउ विराधीया ए ॥ ४ ॥ वाडी वन आराम, वावी वनस्पति ॥
 पान फूल फल चूटीयां ए ॥ पहाँक पापनी शाक, शेक्यां शूकव्यां ॥ ठेव्यां
 लुंव्यां आशीयां ए ॥ ५ ॥ अलसीने एरंरु, घाणी घालीनें ॥ घणा तिलादिक
 पीलिया ए ॥ घाली कोलुं मांहि, पीली शेलमी ॥ कंद मूल फल बेचीयां ए
 ॥ ६ ॥ एम एकेंद्रिय जीव, हण्या हणावीया ॥ हणतां जे अनुमोदीया ए ॥
 आ जव परजव जेह ॥ वलिण ॥ ते मुऊण ॥ ७ ॥ क्रमी सरमीयां कीमा, गारुर
 गंमोला, झ्यल पूरा अस्सरीयां ए ॥ वाला जलो चूडेल, विचलित रसतणा ॥
 वली अथाणां प्रमुखनां ए ॥ ८ ॥ एम बेइंद्रिय जीव, नेमें दूहव्या ॥ ते मु
 ऊण ॥ उदेही जू लीख, मांकरु मंकोमा ॥ चांचरु कीडी कंथुआ ए ॥ ९ ॥ गह
 हीयां धीमेल, कानखजूरमा गींगोडा धनेडीयां ए ॥ एम तेइंद्रिय जीव, जेमें
 दुहव्या ॥ ते मुऊण ॥ १० ॥ माखी मत्सर डांस, मसा पतंगीया ॥ कंसारी
 कोलियावडा ए ॥ ढींकरण वींढु तीड, जमरा जमरीयो ॥ कोंता बग खड
 मांकनी ए ॥ ११ ॥ एम चौरिंद्रिय जीव ॥ जे में दूण ॥ ते मुऊण ॥ जलमां
 नाखी जाल, जलचर दूहव्या ॥ वनमां मृग संतापीयाए ॥ १२ ॥ पीड्या

पंखी जीव, पानी पाशमां ॥ पोपट घाट्या पांजरे ए ॥ एम पंचेंद्रिय जीव,
जे में दूहव्या ॥ ते मुकुण ॥ इति ॥ १३ ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ वाणी वाणी हितकरी जी ॥ ए देशी ॥

॥ क्रोध लोचन जय हास्थथी जी, बोद्ध्यां वचन असत्य ॥ कूरु करी धन
पारकां जी, लीधां जेह अदत्त रे ॥ जिनजी ॥ १ ॥ मिठाडुकड आज ॥
तुम साखें महाराज रे ॥ जिनजी ॥ देई सारुं काज रे ॥ जिनजी ॥ मिण
॥ ए आंकणी ॥ देव मनुज तिर्यचनां जी, मैथुन सेव्यां जेह ॥ विषयारस
लंपटपणे जी, घणुं विमंढ्यो देह रे जिण ॥ २ ॥ मिण ॥ परिग्रहनी ममता
करी जी, जव जव मेळी आथ ॥ जे जिहांनी ते तिहां रही जी, कोइ न
आवी साथ रे जीण ॥ ३ ॥ मीण ॥ रयणीजोजन जे कस्यां जी, कीधां जद्व्य
अजद्व्य ॥ रसनारसनी लाखचें जी, पाप कस्यां प्रत्यक्ष रे ॥ जिण ॥ ४ ॥
॥ मिण ॥ व्रत लेई विसारीयां जी, वली जांग्यां पंचस्काण ॥ कपट हेतु
किरिया करी जी, कीधां आप ब्रह्माण रे ॥ जिण ॥ ५ ॥ मिण ॥ त्रण ढाल
आठे डुहे जी, आलोया अतिचार ॥ शिवगति आराधनतणो जी, ए
पहेलो अधिकार रे ॥ जिण ॥ ६ ॥ मिण ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ साहेलडीनी देशी ॥

॥ पंच महाव्रत आदरो ॥ साहेलमी रे ॥ अथवा ल्यो व्रत बार तो ॥ यथा
शक्ति व्रत आदरी ॥ साण ॥ पालो निरतिचार तो ॥ १ ॥ व्रत लीधां संचारी
यें ॥ साण ॥ हियडे धरिय विचार तो ॥ शिवगति आराधनतणो साण ॥ ए
बीजो अधिकार तो ॥ २ ॥ जीव सवे खमावियें ॥ साण ॥ योनि चोराशी लाख
तो ॥ मन ॥ शुद्धें करो खामणां ॥ साण ॥ कोइशुं रोष न राख तो ॥ ३ ॥ सर्व मित्र
करी चिंतवो ॥ साण ॥ कोइ न जाणो शत्रु तो ॥ राग द्वेष एम परिहरो ॥
साण ॥ कीजें जन्म पवित्र तो ॥ ४ ॥ साह्ममी संघखमावियें ॥ साण ॥ जे उपनी
अप्रीति तो ॥ सज्जन कुटुंब करी खामणां ॥ साण ॥ ए जिनशासन रीति तो
॥ ५ ॥ खमियें अने खमावियें ॥ साण ॥ एहज धर्मनो सार तो ॥ शिवगति
आराधन तणो ॥ साण ॥ ए त्रीजो अधिकार तो ॥ ६ ॥ मृषावाद हिंसा चोरी
॥ साण ॥ धनमूर्खा मेहुन्न तो ॥ क्रोध मान माया तृष्णा ॥ साण ॥ प्रेम द्वेष
पैशुन्य तो ॥ ७ ॥ निंदा कलह न कीजीयें ॥ साण ॥ कूडां न दीजें आल
तो ॥ रति अरति मिथ्या तजो ॥ साण ॥ माया मोस जंजाल तो ॥ ८ ॥ त्रिविध

त्रिविध वोसिरावियें ॥ सा० ॥ पापस्थान अढार तो ॥ शिवगति आराधना तणो ॥ सा० ॥ ए चोथो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ हवे निसुणो इहां आवीया ए ॥ ए देशी ॥

॥ जन्म जरा मरणें करी ए, ए संसार असार तो ॥ कस्यां कर्म सहुअनु जवे ए, कोइ न राखणहार तो ॥ १ ॥ शरण एक अरिहंतनुं ए, शरण सिद्ध जगवंत तो ॥ शरण धर्म श्रीजैननो ए, साधु शरणगुणवंत तो ॥ २ ॥ अवरमोह सवि परीहरी ए, चार शरण चित्तधारतो ॥ शिवगति आराधन तणो ए, ए पांचमो अधिकार तो ॥ ३ ॥ आ जव परजव जे कस्यां ए, पापकर्म केइ लाख तो ॥ आत्मसाखें निंदीयें ए, पडिक्कमियें गुरु साख तो ॥ ४ ॥ मिथ्यामति वर्त्तावियां ए, जे जांख्यां उत्सूत्र तो ॥ कुमति क दाग्रहने वशें ए, वली उत्थाप्यां सूत्र तो ॥ ५ ॥ घड्यां घडाव्यां जे घ णां ए, घरटी हल हथीयार तो ॥ जव जव मेली मूकीयां ए, करतां जी व संहार तो ॥ ६ ॥ पाप करीने पोषियां ए, जनम जनम परिवार तो ॥ जन्मांतर पढोता पढी ए, कोइ न कीधी सार तो ॥ ७ ॥ आ जव परजव जे कस्यां ए, एम अधिकरण अनेक तो ॥ त्रिविधें त्रिविधें वोसिरावियें ए, आणी हृदय विवेक तो ॥ ८ ॥ दुःकृत निंदा एम करीए, पाप कस्यां परिहार तो ॥ शिवगति आराधनतणो ए, ए ठठो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल ठठी ॥ आदि तुं जोइने आपणी ॥ ए देशी ॥

॥ धन्य धन्य ते दिन माहरो, जिहां कीधो धर्म ॥ दान शियल तप आद री, टाढ्यां दुष्कर्म ॥ ध० ॥ १ ॥ शत्रुंजादिक तीर्थनी, जे कीधी यात्र ॥ युगतें जिनवर पूजीया, वली पोख्यां पात्र ॥ ध० ॥ २ ॥ पुस्तक ज्ञान लखावियां, जिणहर जिणचैत्य ॥ संघ चतुर्विध साचव्या, ए साते क्षेत्र ॥ ॥ ध० ॥ ३ ॥ पक्कमणां सुपरें कस्यां, अनुकंपा दान ॥ साधु सूरि उवद्या यनें, दीधां बहुमान ॥ ध० ॥ ४ ॥ धर्मकारज अनुमोदियें, इम वारं वार ॥ शिवगति आराधनतणो, सातमो अधिकार ॥ ध० ॥ ५ ॥ जाव जलो म न आणीयें, चित्त आणी ठाम ॥ समताजावें जावियें, ए आतमराम ॥ ध० ॥ ६ ॥ सुख दुःख कारण जीवने, कोइ अवर न होय ॥ कर्म आ प जे आचख्यां, जोगवियें सोय ॥ ध० ॥ ७ ॥ समता विण जे अनुसरे, प्राणी पुण्यकाम ॥ ठार उपर ते दीपणुं, जांखर चित्राम ॥ ध० ॥ ८ ॥

जाव जली परें जावियें, ए धर्मनो सार ॥ शिवगति आराधन तणो, ए आठमो अधिकार ॥ ४० ॥ ए ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ रेवतगिरि ऊपरें ॥ ए देशी ॥

॥ हवे अवसर जाणी, करिय संक्षेपण सार ॥ अणसण आदरियें, पञ्चस्की चार आहार ॥ ललुता सवि मूकी, ठांमी ममता अंग ॥ ए आतम खेले, समता ज्ञान तरंग ॥ १ ॥ गति चारें कीधा, आहार अनंत निःशंक ॥ पण तृप्ति न पांम्यो, जीव लालचियो रंक ॥ डुलहो ए वली वली, अणसणनो परिणाम ॥ एथी पामीजें, शिवपद सुरपद ठाम ॥ २ ॥ धन धना शालि जड, खंधो मेघकुमार ॥ अणसण आराधी, पांम्या जवनो पार ॥ शिवमं दिर जाशे, करी एक अवतार ॥ आराधन केरो, ए नवमो अधिकार ॥ ३ ॥ दशमे अधिकारें, महामंत्र नवकार ॥ मनथी नवि मूको, शिवसुख फल सहकार ॥ ए जपतां जाये, दुर्गति दोष विकार ॥ सुपरें ए समरो, चउद पूरवनो सार ॥ ४ ॥ जन्मांतरें जातां, जो पामे नवकार ॥ तो पातक गाढी, पामे सुर अवतार ॥ ए नव पद सरिखो मंत्र न कोई सार ॥ इह जवने परजवें, सुख संपत्ति दातार ॥ ५ ॥ जुळ जील जीलडी, राजा राणी थाय ॥ नवपद महिमाथी, राजसिंह माहाराय राणी रतनवती बेहु, पांम्यां ठे सुरजोग ॥ एक जवथी वेशे, सिद्धिबधू संयोग ॥ ६ ॥ श्रीमती ने ए वली, मंत्र फड्यो ततकाल ॥ फणिधर फीटीने, प्रगट थई फुलमाल ॥ शिवकुमरें योगी, सोवनपुरिसो कीध ॥ एम एणे मंत्रें, काज घणानां सीध ॥ ७ ॥ ए दश अधिकारें, वीर जिणेसर जांख्यो ॥ आराधन केरो, विधि जेणें चित्तमां राख्यो ॥ तेणें पाप पखाळी, जवजय दूरें नाख्यो ॥ जिन विनय करंतां, सुमति अमृतरस चाख्यो ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल आठमी ॥ नमो जवि जावजुं ॥ ए देशी ॥

॥ सिद्धारथ राय कुलतिलो ए, त्रिशला मात मढ्हार तो ॥ अवनीतलें तुमें अवतस्था ए, करवा अम उपगार ॥ १ ॥ जयो जिन वीरजी ए ॥ में अपराध कख्या घणा ए, कहेतां न लहुं पार तो ॥ तुम चरणें आव्या जणी ए, जो तारो तो तार ॥ २ ॥ ज० ॥ आश करीने आवीयो ए, तुम चरणें महाराज तो ॥ आव्याने उवेखशो ए, तो केम रदेशे लाज ॥ ३ ॥ ज० ॥ कर्म अलूजण आकरां ए, जन्म मरण जंजाल तो ॥ हुं हुं एहथी ऊजग्यो

ए, ठोमव देवदयाल ॥ ४ ॥ ज० ॥ आज मनोरथ मुक्त फट्याए, नाठां दुःख
 दंदोल तो ॥ तूठो जिन चोवीशमो ए, प्रगट्या पुण्य कट्ठोल ॥ ५ ॥ ज० ॥ जव
 जव विनय तुमारको ए, जाव जक्ति तुम पाय तो ॥ देव दया करी दीजियें
 ए, बोधबीज सुपसाय ॥ ६ ॥ ज० ॥ इति अथ कलश ॥ इय तरण तारण,
 सुगति कारण, दुःखनिवारण. जग जयो ॥ श्रीवीर जिनवर, चरणश्रुणतां,
 अधिक मन, ऊलट थयो ॥ १ ॥ श्री वीजयदेव, सूरिंद पटधर, तीर्थ जंगम,
 इणे जगें ॥ तपगह्वपति श्री, विजयप्रज सूरि, सूरि तेजें जगमगे ॥ २ ॥
 श्रीहीरविजय सूरि, शिष्य वाचक, कीर्तिविजय सुरगुरु समो ॥ तस
 शिष्य वाचक, विनयविजयें, श्रुण्यो जिन, चोवीशमो ॥ ३ ॥ सइ सत्तर
 संवत, उंगणत्रीशें, रही रांदेर, चोमास ए ॥ विजयदशमी, विजय कारण,
 कियो गुण, अज्यास ए ॥ ४ ॥ नरजव आराधन, सिद्धि साधन, सुकृत
 लील, विलास ए ॥ निर्जराहेतें, स्तवन रचियुं, नामें पुण्य, प्रकाश ए ॥ ५ ॥
 इति श्रीवीरजिन आराधनारूप पुण्य प्रकाश स्तवन संपूर्ण ॥ श्लो० ॥ सं० ॥ १२७ ॥

॥ अथ श्री ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ॥

॥ पुण्य प्रशंसीयें ॥ ए देशी ॥ सुत सिद्धारथ जूपनो रे, सिद्धारथ
 जगवान ॥ बारह परखदा आगदें रे, जाखे श्री वर्द्धमानो रे ॥ १ ॥ जवि
 यण चित्त धरो ॥ मन वच काय अमायो रे, ज्ञान जक्ति करो ॥ ए आं
 कणी गुण अनंत आत्म तणा रे, मुख्यपणे तिहां दोय ॥ तेमां पण ज्ञा
 नज वढूं ॥ रे, जिणथी दंसण होय रे ॥ २ ॥ ज० ॥ ज्ञानें चारित्र गुण वधे
 रे, ज्ञानें उद्योत सहाय ॥ ज्ञानें थिविरपणुं लहे रे, आचारिज उवजाय
 रे ॥ ३ ॥ ज० ॥ ज्ञानी आसोव्वासमां रे, कठिण कर्म करे नाश ॥ वहि
 जेम इंधण दहे रे, क्कणमां ज्योति प्रकाशो रे ॥ ४ ॥ ज० ॥ प्रथम ज्ञान
 पठें दया रे, संवर मोह विनाश ॥ गुणठाणंग पग आलीयें रे, जेम चढे मो
 क्क आवासो रे ॥ ५ ॥ ज० ॥ मइ सुअ उहि मण पंज्जवा रे, पंचम केवल
 ज्ञान ॥ चउ मूंगा श्रुत एक ठे रे, खपरप्रकाश निदान रे ॥ ६ ॥ ज० ॥ तेह
 नां साधन जे कहां रे, पाटी पुस्तक आदि ॥ लखे लखावे साचवे रे, ध
 र्मी धरी अप्रमादो रे ॥ ७ ॥ ज० ॥ त्रिविध आशातना जे करे रे, जणतां
 करे अंतराय ॥ अंधा बहेरा बोबडा रे, मूंगा पांगुल आय रे ॥ ८ ॥ ज० ॥
 जणतां गुणतां न आवडे रे, न मळे वल्लज चीज ॥ गुणमंजरी वरदत्त परें

रे ज्ञान विराधन बीज रे ॥ ९ ॥ जण ॥ प्रेमें पूढे परखदा रे, प्रणमी जगंगु
रु पाय ॥ गुणमंजरी वरदत्तनो रे, कंरो अधिकार पसायो रे ॥ १० ॥ जण ॥

॥ ढाल बीजी ॥ कपूर होये अति ऊजलो रे ॥ ९ देशी ॥

॥ जंबुझीपना जरतमां रे, नयर पदमपुर खास ॥ अजितसेन राजा
तिहां रे, राणी यशोमती तास रे ॥ १ ॥ प्राणी ॥ आराधो वर ज्ञान ॥ एहज
मुक्तिनिदान रे ॥ प्राणीआण ॥ एआंकणी ॥ वरदत्तकुंवर तेहनो रे, विनया
दिक गुणवंत ॥ पितरें जणावा मूकियो रे, आठ वरस जब हुंतरे ॥ २ ॥
प्राण ॥ पंक्ति यत्न करे घणो रे, ठात्र जणावण हेत ॥ अक्षर एक नआव
डे रे, ग्रंथ तणी शी चेतरे ॥ ३ ॥ प्राण ॥ कोढें व्यापी देहडी रे, राजा राणी स
चित्त ॥ श्रेष्ठी तेहिज नयरमां रे, सिंहदास धनवंत रे ॥ ४ ॥ प्राण ॥ कपूर
तिलका गेहिनी रे, शीखेंशोजितअंग ॥ गुणमंजरी तस बेटडी रे, मूंगी
रोगें व्यंग रे ॥ ५ ॥ प्राण ॥ शोल वर्षनी सा थईरे, पामी यौवनवेश ॥
डुर्जग पण परणे नहीं रे, मात पिता धरे खेद रे ॥ ६ ॥ प्राण ॥ तेणें अवस
रें उद्यानमां रे, विजयसेन गणधार ॥ ज्ञानरयण रयणायरू रे, चरण
करण व्रतधार रे ॥ ७ ॥ प्राण ॥ वनपालक झूपाखने रे, दीध वधाई जाम ॥
चतुरंगी सेना सजी रे, वंदन जावे ताम रे ॥ ८ ॥ प्राण ॥ धर्मदेशना सां
जळे रे, ॥ पुरजन सहित नरेश ॥ विकसितनयन वदन मुदा रे, नहिं प्र
माद प्रवेश रे ॥ ९ ॥ प्राण ॥ ज्ञान विराधन परजवें रे, मूरख पर आधी
न ॥ रोगें पीड्या टळवळे रे, दीसे दुःखीया दीन रे ॥ १० ॥ प्राण ॥ ज्ञान
सार संसारमां रे, ज्ञान परम सुख हेत ॥ ज्ञान विना जग जीवमा रे,
न लहे तत्त्वसंकेत रे ॥ ११ ॥ प्राण ॥ श्रेष्ठी पूढे मुणिंदने रे, जांखो करु
णावंत ॥ गुणमंजरी मुज अंगजा रे, कवण कर्म विरतंत रे ॥ १२ ॥ प्राण ॥

॥ ढाल बीजी ॥ सूरती महिनानी देशीमां ॥

॥ धातकी खंमनाजरतमां, खेटक नयर सुठाम ॥ व्यवहारी जीनदेव
ढे, घरणी सुंदरी नाम ॥ १ ॥ अंगज पांच सोहामणा, पुत्री चतुराचार ॥
पंक्ति पासें शीखवा, तातें मूक्या कुमार ॥ २ ॥ बालस्वजावें रामतें, करतां
दहामा जाय ॥ पंडित मारे त्यारें, मा आगल कहे आय ॥ ३ ॥ सुंदरी सुखि
णी शीखवे, जणवानुं नहिं काम ॥ पंड्यो आवे जो तेमवा, तो तस हणजो
ताम ॥ ४ ॥ पाटी खनिया देखणो, बाली कीधां राख ॥ शठने विद्या

नवि रुचे, जेम करहाने डाख ॥ ५ ॥ पाडा परें महोटा थया, कन्या न
 दिये कोय ॥ शेठ कहे सुण सुंदरी, ए तुऊ करणी जोय ॥ ६ ॥ त्रटकी जांखे
 जामिनी, बेटा बापना होय ॥ पुत्री होये मातनी, जाणे ठे सहु कोय ॥ ७ ॥
 रे रे पापिणी! सापिणी, सामा बोल म बोल ॥ रीसाढी कहे ताहरो, पा
 पी बाप नितोल ॥ ८ ॥ शेठें मारी सुंदरी, काल करी तत खेव ॥ ए तुऊ वे
 टी उपनी, ज्ञानविराधन हेव ॥ ९ ॥ मूर्धागत गुणमंजरी, जातिस्मरण पा
 मी ॥ ज्ञानदिवाकर साचो, गुरुने कहे शिर नामि ॥ १० ॥ शेठ कहे सुणो
 स्वामी, केम जाये ए रोग ॥ गुरु कहे ज्ञान आराधो, साधो, वांढित यो
 ग ॥ ११ ॥ उज्ज्वल पंचमी सेवो, पंच वरस पंच मास ॥ नमो नाणस्स
 गणणुं गणो, चोविहार उपवास ॥ १२ ॥ पूरव उत्तर सन्मुख, जपियें दोय ह
 जार ॥ पुस्तक आगल ढोश्यें, धान्य फलादि उदार ॥ १३ ॥ दीवो पंचदीव
 ट तणो, साथियो मंगलगेह ॥ पोसह मान करी शके, तिणिविध पारण एह
 ॥ १४ ॥ अथवा सौन्नग्यपंचमी, उज्ज्वल कार्तिक मास ॥ जावजीव लगें
 सेवियें, उजमणां विधि खास ॥ इति ॥ १५ ॥

॥ ढाल चोथी ॥ एकवीशानी देशीमां ॥

ढाल ॥ पांच पोथी रे, ठवणी पाठां विटांगणां ॥ चाबखी दोरा रे, पा
 टी पाटला वतरणां ॥ मशी कागल रे, कांबी खडीया लेखणी ॥ कवली मा
 बली रे, चंडुवा ऊरमर पुंजणी ॥ १ ॥ त्रुटक ॥ प्रासाद प्रतिमा, तास झूख
 ण, केसर चंदन, माबली ॥ वासकूपी, वालाकूंची, अंगबुहणां, ढाबडी ॥
 कलश थाली, मंगलदीवो, आरती ने, धूपणां चरवला मुहपत्ति, साहम्मी
 वल्ल, नोकरवाली, थापना ॥ २ ॥ ढाल ॥ ज्ञान दरिसण रे, चरणनां साध
 न जे कहां ॥ तपसंयुत रे, गुणमंजरीयें सद्ग्यां ॥ नृप पूढे रे, वरदत्त कुं
 रने अंग रे ॥ रोग उपनो रे, कवण कर्मना जंग रे ॥ ३ ॥ त्रुटक ॥ मुनि
 राज जासे, जंबुद्वीपें, जगतसिंहपुर, ग्राम ए ॥ व्यवहारी वसु, तास नं
 दन, वसुसार वसुदेव, नाम ए ॥ वनमांहे रमतां, दोय बांधव, पुण्ययोगें,
 गुरु मढ्या ॥ वैराग्य पामी, जोग वामी, धर्मधामी, संवस्था ॥ ४ ॥ ढाल ॥
 लघुबांधव रे, गुणवंत गुरु पदवी लहे ॥ पणसय मुनिनी रे, सारण वारण
 नितु दिये ॥ कर्मयोगें रे, अशुच उदय थयो अन्यदा ॥ संथारे रे, पोरिसी
 जणी पोढ्यो यदा ॥ ५ ॥ त्रुटक ॥ सर्वघाती, निंद व्यापी, साधु मागे, वां

चणा ॥ उंघमां अंतराय थातां, सूरि हूवा दूमणा ॥ ज्ञान उपर, द्वेष जाग्यो
लाग्यो मिथ्या, जूतडो ॥ पुण्य अमृत, ढोळी नाखुं, जस्यो पाप, तणो घनो
॥ ६ ॥ ढाल ॥ मन चिंतवे रे, कां मुज लाशुं पाप रे ॥ श्रुत अज्यासो रे,
तो एवको संताप रे ॥ मुज बांधव रे, जोथण सयण सुखें करे ॥ मूरखना
रे, आठ गुण मुख उच्चरे ॥ ७ ॥ ननुण ॥ बार वासर, कोइ मुनिने, वायणा, दी
धी नहीं ॥ अशुच ध्यानें, आयु पूरी, जूप तुज नंदन सही ॥ ज्ञानविराध
न, मूढजरूपणं, कोढनी वेदन लही ॥ वृद्धबांधव, मानसरवर, हंसगति,
पाम्यो सही ॥ ८ ॥ ढाल ॥ वरदत्तने रे, जातिसमरण उपनो ॥ जव दीगो
रे, गुरु प्रणमी कहे शुजमनो ॥ धन्य गुरुजी रे, ज्ञान जगत्रय दीवडो ॥ गु
ण अवगुण रे, जासन जे जग परवडो ॥ ९ ॥ ननुण ॥ ज्ञान पावन, सिद्धि
साधन, ज्ञान कहो केम, आवडे ॥ गुरु कहे तपथी, पाप नासे, टाढ जेम,
घन तावडे ॥ जूप पजणे, पुत्रने प्रजु, तपनी शक्ति, न एवडी ॥ गुरु कहे
पंचमी, तप आराधो, संपदा ल्यो, बेवकी ॥ १० ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ मेंदी रंग लागो ॥ ए देशी ॥

सज्जु वयणां सुधारसें रे, जेदी साते धात ॥ तपशुं रंग लागो ॥ गुणमंज
री वरदत्तनो रे, नाठो रोग मिथ्यात्व ॥ तण ॥ १ ॥ पंचमी तप महिमा घ
णो रे, पसख्यो महियलमांहि ॥ तण ॥ कन्या सहस सयंवरा रे, वरदत्त
परणयो त्यांहि ॥ तण ॥ २ ॥ जूपें कीधो पाटवी रे, आप थयो मुनिजूप
॥ तण ॥ ज्रीम कांति गुणें करी रे, वरदत्त रवि शशिरूप ॥ तण ॥ ३ ॥ राजरमा
रमणी तणारे, जोगवे जोग अखंरु ॥ तण ॥ वरसें वरसें ऊजवे रे, पंचमी
तेज प्रचंरु ॥ तण ॥ ४ ॥ जुक्तजोगी थयो संयमी रे, पाळे व्रत षटकाय ॥ तण ॥
गुणमंजरी जिनचंडने रे, परणावे निजताय ॥ तण ॥ ५ ॥ सुख विलसी
थइ साधवी रे, वैजयंते दोय देव ॥ तण ॥ वरदत्त पण उपनो रे, जिहां
सीमंधर देव ॥ तण ॥ ६ ॥ अमरसेन राजाघरें रे, गुणवंत नारी पेट ॥ तण ॥ ल
क्षणलक्षित रायने रे, पुण्यें कीधो जेट ॥ तण ॥ ७ ॥ शूरसेन राजा थयो
रे, सो कन्या जर्तार ॥ तण ॥ सीमंधर स्वामी कने रे, सुणी पंचमी अधि
कार ॥ तण ॥ ८ ॥ तिहां पण ते तप आदखुं रे, लोक सहित जूपाल ॥ तण ॥
दश हजार वरसां लगें रे, पाळे राज्य उदार ॥ तण ॥ ९ ॥ चार महाव्रत
चौपशुं रे, श्रीजिनवरनी पास ॥ तण ॥ केवल धरि मुक्तें गयो रे, सादि अ

नंत निवास ॥तण॥१॥ रमणीविजय शुजापुरी रे, जंबु विदेह मजार ॥तण॥
 अमरसिंह महिपालने रे, अमरावती घर नार ॥ तण ॥ ११ ॥ वैजयंत
 थकी चवी रे, गुणमंजरीनो जीव ॥तण॥ मानसरस जेम हसलो रे, नाम
 धखुं सुग्रीव ॥ तण ॥ १२ ॥ बीशे वरसें राजवी रे, सहस चोराशी पुत्र
 ॥ तण॥ लाख पूरवसमता धरे रे, केवलज्ञान पवित्र ॥ तण ॥ १३ ॥ पंचमी
 तप सहिमाविषे रे, जांखे निज अधिकार ॥ तण ॥ जेणें जेहथी शिव पद
 लखुं रे तेहने तस उपकार ॥ तण ॥ १४ ॥ इति ॥

॥ ढाल ठठी ॥ करकंकुने करु वंदणां ॥ ए देशी ॥

चोवीश दंरुक वारवा ॥ हुं वारी लाल ॥ चोवीशसो जिनचंद रे ॥ हुं वारी
 लाल ॥ प्रगढ्यो प्राणांत स्वर्गथी ॥ हुं ॥ त्रिशळा उर सुखकंद रे ॥ हुं
 ॥ १ ॥ महावीरने करु वंदना ॥ हुं ॥ ए आंकणी ॥ पंचमी गतिने
 साधवा ॥ हुं ॥ पंचम नाण विलास रे ॥ हुं ॥ महानिशीथ सिद्धांतमां
 ॥हुं॥ पंचमी तप प्रकाश रे ॥ हुं॥१॥ अपराधी पण ऊरुख्यो ॥हुं॥ चंरु
 कोशीयो साप रे ॥ हुं ॥ यज्ञ करंता बांजणा ॥हुं॥ सरखा कीधा आप
 रे ॥ हुं ॥ ३ ॥ देवानंदा ब्राह्मणी ॥हुं॥ रिखनदत्त वली विप्र रे ॥ हुं
 व्याशी दिवस संबंधथी ॥ हुं ॥ कामित पूख्यो क्षिप्र रे ॥ हुं ॥ ४ ॥
 कर्म रोगने टालवा ॥ हुं ॥ सवि औषधनो जाण रे ॥ हुं ॥ आदख्यो
 में आशा धरी ॥ हुं ॥ मुऊ ऊपर हित आणी रे ॥ हुं ॥ ५ ॥ श्रीविजय
 सिंह सूरिशनो ॥ हुं ॥ सत्यविजय पंन्यास रे ॥हुं॥ शिष्य कपूरविजय
 कवि ॥हुं॥ चंद्रकिरण यश जास रे ॥हुं॥६॥ पास पंचासरा सान्निध्ये ॥हुं॥
 खिमाविजय गुरुनाम रे ॥ हुं ॥ जिनविजय कहे मुऊ हजो ॥ हुं ॥ पं
 चमी तप परिणाम रे ॥ हुं ॥ ७ ॥ कलश ॥ इय बीर लायक, विश्वनायक,
 सिद्धिदायक, संस्तव्यो ॥ पंचमी तप सं, स्तवन टोकर, गूंशी निज, कंठें
 ठव्यो ॥ पुण्यपाटण, क्षेत्रमांहे, सत्तर त्राणुं, संवत्सरें ॥ श्रीपार्श्वजन्म,
 कढ्याणदिवसें, सकल जवि, मंगल करे ॥१॥ इति श्रीपंचमीदिनस्तवनं ॥

॥ अथ आदिजिनस्तवनं ॥ गरवानी देशीमां ॥

आदिजिणंद अरिहंत जी ॥ प्रजु अमनें रे ॥ तुमें द्यो दरिसन महाराज
 ॥ शुं कहुं तुमनें रे ॥ आठ पहोरमां एक घकी ॥ प्रण ॥ लागुं तमाहं ध्या
 न ॥ शुं ॥ १ ॥ मधुकरने मन मालती ॥ प्रण ॥ जिम मोराने मन मेह

॥ शुं० ॥ सीताने मन रामजी ॥ प्र० ॥ तेम वाध्यो तुमशुं नेह ॥ शुं॥ १ ॥
 रोहिणीने मन चंदजी ॥ प्र ॥ वली रेवायें गजराज ॥ शुं० ॥ समय समय
 प्रभु सांजरे ॥ प्र० ॥ मनरामां महाराज ॥ शुं ॥ ३ ॥ निःखेही थइ न
 वि लूटीयें ॥ प्र० ॥ करुणानंद कहाउ ॥ शुं० ॥ गुण अवगुण जोता रखे,
 ॥ प्र० ॥ तो तारक केस कहाउ ॥ शुं० ॥ ४ ॥ रढ लागी प्रभु रूपनी ॥ प्र० ॥
 मुने न गमे बीजी वात ॥ शुं० ॥ वाहे वात बने नहिं ॥ प्र० ॥ मलियें मूकी
 ब्रांति ॥ शुं० ॥ ५ ॥ सेवे चिंतामणि फले ॥ प्र० ॥ तुं तो त्रिभुवननाथ
 ॥ शुं० ॥ सो वातें ठोरुं नहिं ॥ प्र० ॥ हवे आव्या मूक हाथ ॥ शुं० ॥ ६ ॥
 सुहनी वात मूको परी ॥ प्र० ॥ जिम जाणो तिम तार ॥ शुं ॥ सहगुरु
 सुंदर कविरायनो ॥ प्र० ॥ पन्नने प्रभुशुं प्यार ॥ शुं० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्रस्तवनं ॥

अवसर पामिने रे, कीजें नव आंबिलनी उंदी ॥ उंदी करतां आपद जाये,
 कछि सिद्धि लहियें बहुली ॥ अ० ॥ १ ॥ आशो ने चैत्रें आदरशुं, सात
 मधी संजादी रे ॥ आलस महेदी आंबिल करशे, तस घर नित्य दीवा
 ली ॥ अ० ॥ १॥ पूनमने दिन पूरी थाते, प्रेमेशुं पखादी रे ॥ सिद्धचक्रने
 शुद्ध आराधी, जाप जपे जपमादी ॥ अ० ॥ ३॥ देहरे जइने देव जुहारो, आ
 दीश्वर अरिहंत रे ॥ चोवीशे चाहीने पूजो, जावेशुं जगवंत ॥ अ० ॥ ४॥
 वे टंकें पडिक्कमणुं बोढ्युं, देववंदन त्रण काल रे ॥ श्रीश्रीपालतणी परें
 समजी, चित्तमां राखो चाव ॥ अ० ॥ ५ ॥ समकित पामी अंतरजामी,
 आराधो एकांत रे ॥ स्थाष्टादपंथें संचरतां, आवे जवनो अंत ॥ अ०
 ॥ ६॥ सत्तर चोराणुयें शुदि चैत्रीयें, बारशें वनावी रे ॥ सिद्धचक्र गातां
 सुख संपत्ति, चाहीने घेर आवी ॥ अ० ॥ ७॥ उदयरतन वाचक उपदेशें, जे नर
 नारी चाखे रे ॥ जवनी जावठ ते जांजीने, मुक्तिपुरीमां महाखे ॥ अ० ॥ ८॥

॥ अथ पूजाविधियाश्रयी श्रीसुविधिजिनस्तवनं ॥

॥ चोपाइनी देशीमां ॥ सुविधिनाथनी पूजा सार, करतां सघले जय ज
 थकार ॥ पूजानी विधि धारो सही, श्रीजगवंतें शाखें कही ॥ १ ॥ पूर्व स
 मुख खान आदरो, पश्चिमदिशि रही दातण करो ॥ उत्तरें वस्त्र पहरो
 सही, पूजो उत्तर पूर्व मुख रही ॥ २॥ घरमां पेलतां वामें जाग, देरासर
 करवानो लाग ७ दोढ हाथ जूमिथी कीजीयें, उंचुं नीचुं सहृथी वरजीयें

॥ ३ ॥ पूर्व उत्तरमुख पूजा जाण, वीजी दिशें हुए करतां हाण ॥ नवांग
 पूजानो विधि एह, विधि करतां होय निर्मल देह ॥ ४ ॥ पग जंघ ने हाथ
 बे तणी, खंजा मस्तकनी पांचमी जणी ॥ जाल कंठ हृदय ए जाण, उ
 दरें नवमुं तिलक बखाण ॥ ५ ॥ चंदन विण पूजा नवि होय, वासपूजा
 प्रजातें जोय ॥ कुसुमपूजा मध्यान्हें करो, सांजे धूप दीप आदरो ॥ ६ ॥ धूप
 उक्केवो नाबे पास, जमणे पासें दीप प्रकाश ॥ ढोणुं आगल मूको सही,
 चैत्यवंदन करो दक्षिण रही ॥ ७ ॥ हाथथकी जे जूमियें पडे, पग लागे म
 दीन आचडे ॥ मस्तकथी जंचुं परिहरो, नात्री थकी नीचुं मत करो ॥ ८ ॥
 कीडे खाधुं तजीयें फूल, एम फलादिक ढोइयें अमूल ॥ फूल पांखरी
 नवि ठेदियें, कलिका कदिये नवि जेदीयें ॥ ९ ॥ गंध धूप आखे पाणीयें,
 फूल दीप बलि फल जाणीयें ॥ पाणी आठमुं सुंदर सही, आठ प्रकारी
 पूजा कही ॥ १० ॥ शांतिकारण उज्ज्वल वस्त्र, लाजस्कारणें पीत पवित्र ॥
 बैरी जीपवा पहेरो श्याम रातुं वस्त्र ते मंगल काम ॥ ११ ॥ पंच वर्ण वस्त्रें
 होय सिद्ध, खंडित सांध्यां वस्त्र निषिद्ध ॥ पद्मासनने मौन रह्यो, मुखको
 श पूजाविधि कही ॥ १२ ॥ ए विधि पूजा कीजें सदा, जिम पांमीजें सुख संपदा
 ॥ आनंदविमल पंडितनो दास, प्रीतिविजय प्रणमे उद्धास ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ अथ अष्टापदतीर्थस्तवन ॥

॥ तीरथ अष्टापद नित्य नमीयें, ज्यां जिनवर चउवीश जी ॥ मणिमय
 बिंब जराव्यां जरतें, ते वंदूं नित्य दीस जी ॥ १ ॥ निज निज देह प्रमा
 णें मूर्ति, दीठडे मनकु मोहे जी ॥ चत्तारि अठ दश दोय इणी परें, जिन चो
 वीशे सोहे जी ॥ २ ॥ बत्रीश कोशनो पर्वत जंचो, आठ तिहां पाव
 कीयो जी ॥ एकेकी चउकोश प्रमाणें, नवि जाये कोइ चकीयो जी ॥ ३ ॥
 ॥ ३ ॥ गौतमस्वामी चकीया लब्धें, वांच्या जिन चोवीश जी ॥ ४ ॥ जगचिंता
 मणि स्तवन त्यां कीधु, पूगी मननी जगीश जी ॥ ५ ॥ तझव मोक्ष
 गामी जे मानव, ए तीरथने वांदे जी ॥ जंघाविद्याचारण वांदे, ते तो ल
 ङ्घिप्रसादें जी ॥ ६ ॥ शाठ सहस सुत सगर चक्रीना, ए तीरथ से
 वतां जी ॥ बारमा देवलोके ते पहीता, लेहशे सुख अनंतां जी ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥ कंचनमय प्रासाद इहां ठे, वंदन करवा योग्य जी ॥ ए अधिकार ठे
 आवश्यकसूत्रें, जो जो दइ उपयोग जी ॥ ९ ॥ जिहां आदीश्वर मु

कैं पड़ोता, अविचल तीरथ एह जी ॥ जशवंतसागर शिष्य पयंपे जिनें
ऊ वधते नेह जी ॥ती॥॥ इति अष्टापद स्तवन ॥

॥ अथ नेमराजुलनुं चोमासुं लिख्यते ॥

॥ श्रावण वरसे रे स्वामी, मेढी न जाशो अंतरजामी ॥ माता मेहुआ
रे वरसे, प्रीतम एणी रीतें केम परवसो ॥ मारा सम जाउं मां रे वहाला,
लालच लागी तुमहुं लाला ॥ मा० ॥ १ ॥ चादरवो जरजोरें गाजे, नदीयें
नीर खलाखल वाजे ॥ धरती शोभे नीलाचर साही, वालम संयम ले
जो परणी ॥ मा० ॥ २ ॥ आशोर्यें आश घणेरि अमने, जीवन जावुं न घटे
तमने, आचूषण पहेरी परवरियां, सखूणा साहेब रंगें न रमिया ॥ मा० ॥
३ ॥ कार्तिकें कंताजी शुं कहो ठो, चतुर थडने शुं चूको ठो ॥ जीवजीव
नने सोलशें राणी, तेमां एके नहिं निर्वाणी ॥ रूपचंद बोले ठे चोमासुं,
नेमजीने मन मलवानुं साचुं ॥ मा० ॥ ४ ॥

॥ अथ समवसरणुं स्तवन ॥ एक वार गोकुल आवजो ॥

॥ गीर्विंदजी ॥ ए देशी ॥

एक वार वल्लदेश आवजो ॥ जिणंद जी ॥ एक वार वल्लदेश आवजो ॥ द
र्शन नयन ठहरावजो ॥ जिणंदजी ॥ एक वार आवजो ॥ जयंतीने पाय न
मावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ बली समवसरण देखावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ ए
आंकणी ॥ समवसरण शोभा जे दीठी, दण दण सांजरी आवशे ॥ जि०
॥ एक० ॥ १ ॥ चूतल सुगंधीजल वरसावे, फुलना पगर जरावशे ॥ जि० ॥
कनक रतननो पीठ करीने, त्रिगडानी शोभा रचावशे ॥ जि० ॥ एक० ॥ २ ॥
रूपानो गढ ने कनक कोशीशां, वच्चें रतन जडावशे ॥ जि० ॥ रतनगढें
मणिनां कोशीशां, जगमग ज्योति दीपावजो ॥ जी ॥ एक० ॥ चार डु
वारें एंशी हजार, शिवसोयान चढावजो ॥ जी० ॥ एक० ॥ ३ ॥ देव चा
रे कर आयुधधारी, डुवारें खना करे चाकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ दूर पा
सथी एक समयें वंदे, जरंतीने लघु ठोकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ४ ॥ सह
स्र योजन ध्वज चार ते उंचा, तोरण चड आठ वावरी ॥ जि० ॥ एक० ॥
मंगल आठने धूप घटानी, फूलमाला करपूतली ॥ जि० ॥ एक० ॥ ५ ॥ आ
ठ सुरी वीजेगढघारें, रत्नगढें चड देवता ॥ जि० ॥ एक० ॥ जातिवै
र ठंढी पशुपंखी, लुणपद कमलने सेवतां ॥ जि० ॥ एक० ॥ ६ ॥ पंचव

र्णमयी जल थल केरां, फूल अमर वरसावता ॥ जि० ॥ एक० ॥ पर्वदा
 सात ते उपर बेसे, मुनिनर नारी देवता ॥ जि० ॥ एक० ॥ ७ ॥ आवश्य
 कटीकायें पण उत्तर, थाये न कुसुम किलामणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ साध
 वी वैमानिकनी देवी, उज्जी सुणे दोय तुरणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ८ ॥ वत्री
 श धनुष अशोक ते उंचो, चामर ठत्र धरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ चउ
 मुख रथसिंहासन बेसी, अमृतवयणां सुणावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥
 ॥ ९ ॥ धर्मचक्र जामंरुल तेजें, मिथ्यातिमिर हरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥
 गणधर वाणी जब अमें सुणीयें, तब देवबंदें सुहावजो ॥ जि० ॥ एक०
 ॥ १० ॥ देवतासुर कवि साचुंबोले, जिहां जाशो तिहां आवशे ॥ जि० ॥ ए
 क० ॥ रंजादिक अपठरनी टोली, बंदी नसी गुण गावशे ॥ जि० ॥ एक०
 ॥ ११ ॥ अंतरजामी दूरें विचारो, मुज चित्त जीतुं ज्ञानशुं ॥ जि० ॥ एक०
 हृदयथकी जो दूरें जाउं तो, कौतुक अमें मानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥ १२ ॥ सुलसा
 दिक नव जिनपद दीधुं, अमशुं अंतर एवजो ॥ जि० ॥ वीतराग जो
 नाम धरावो तो, सहुने सरिखा त्रेवजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ १३ ॥ ज्ञाननजरणी
 वात विचारो, रागदशा अस रूअडी ॥ जि० ॥ एक० ॥ सेवक रागें साहेब
 रीजे, धन धन त्रिशला सावजी ॥ जि० ॥ एक० ॥ १४ ॥ तुज विण सुरपति
 सघलातूसे, पण अमें आमणहूमणा ॥ जि० ॥ एक० ॥ श्रीशुजवीर हजूरें
 रहेतां, उत्सव रंग वधामणां ॥ जि० ॥ एक० ॥ १५ ॥ इतिसमवसरणस्तवन ॥

॥ अथ सीमंधर जिनस्तवन ॥ रासकाना रागमां ॥

रूपैयो ते आलुं रोकको, महारा वालाजी रे ॥ ए देशी ॥ मनडुंते
 महारं मोकले, महारा वालाजी रे ॥ ससिहर साथें संदेश, जशने कहे
 जो महारा वालाजी रे ॥ ए आंकणी ॥ जरतना जक्तने तारवा ॥ महा०
 एक वार आवोने आ देश ॥ ज५० ॥ १ ॥ प्रभुजी वसो पुष्कलावती ॥ म
 हा० ॥ महाविदेहक्षेत्र मजार ॥ ज५० ॥ पुरी राजें पुंररीगिणी ॥ महा०
 जिहां प्रभुनो अवतार ॥ ज५० ॥ ११ ॥ श्रीसीमंधर साहिबा ॥ महा० ॥ वि
 चरंता वीतराग ॥ ज५० ॥ पम्बोहरे बहुप्राणीने ॥ महा० ॥ तेहनो पामे
 कोण ताग ॥ ज५० ॥ १३ ॥ मन जाणे ऊकी महुं ॥ महा० ॥ पण पोतें नहिं
 पांख ॥ ज५० ॥ जगवंत तुम जोवा जणी ॥ महा० ॥ अलजो धरे ठे आंख
 रे ॥ ज५० ॥ ४ ॥ दुर्गम महोटा दूगरां ॥ महा० ॥ नदी नालानो नहिं

पार ॥ जइ० ॥ घाटीनी आंटी घणी ॥ म० ॥ अटवी पंथ अपार ॥ जइ०
॥ ५ ॥ कोडी सोनैये काशीदी ॥ महा० ॥ करनारो नहिं कोय ॥ जइ०
कांगलीयो केम मोकहुं ॥ महा० ॥ होश तो नित्य नवली होय ॥ जइ०
॥ ६ ॥ लखुं जे जे लेखमां ॥ महा० ॥ लाख गमे अजिलाष ॥ जइ० ॥
तमे लेजामां ते लहो ॥ महा० ॥ मुऊ मन पूरे ठे साख ॥ जइ० ॥ ७ ॥
लोकालोक स्वरूपना ॥ महा० ॥ जगमां तुमें ठो जाण ॥ जइ० ॥ जाण
आगें शुं जणावियें ॥ महा० ॥ आखर अमें अजाण ॥ जइ० ॥ ८ ॥ वा
चकउदयनी विनति ॥ महा० ॥ ससीहर कह्या संदेश ॥ जइ० ॥ मानी
लेजो माहरी ॥ महा० ॥ वस्ती दूर विदेश ॥ जइ० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री युगमंधर जिनस्तवन ॥ मधुकरनी देशीमां ॥

॥ कायापामी अति कूडी, पांख नहीं रे आवुं ऊनी, लब्धि नहिं
कोय कूडी रे ॥ श्रीयुगमंधरने कहेजो ॥ १ ॥ के दधिसुत विनतमी सुण
जो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ए आंकणी ॥ तुम सेवामांहे सुर कोमी, ते इहां
आवे एक दोमी, आश फले पातक मोमी रे ॥ श्रीयुग० ॥ २ ॥ दुःख
म समयमां इणे जरतें, अतिशय नाणी नवि वरते, कहियें कहो कोण
सांजलते रे ॥ श्रीयुग० ॥ ३ ॥ श्रवणें सुखीया तुम नामें, नयणां दरि
सण नवि पामे, ए तो ऊगडानो ठामें रे ॥ श्रीयुग० ॥ ४ ॥ चार आंगल
अंतर रहेवुं, शो कडलीनी परें दुःख सहेवुं, प्रभु विना कोण आगल कहे
वुं रे ॥ श्रीयुग० ॥ ५ ॥ महोटा मेल करि आपे, बेहुने तोल करी आपे,
सज्जन जश जगमां व्यापे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ६ ॥ बेहुनो एक मतो आवे,
केवल नाण जुगल पावे, तो सवि वात बनी आवे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ७ ॥
गजलंडन गजगतिगामी, विचरे विप्रविजय स्वामी, नयरीविजया गुण
धामी रे ॥ श्रीयुग० ॥ ८ ॥ मातासुतारायें जायो, सुदढ नरपतिकुल आयो,
पंक्ति जिनविजयें गायो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ९ ॥ इति युगमंधरजिन स्तवन ॥

॥ अथ नेमिजिन स्तवन ॥ गरबानी देशीमां ॥

॥ जइने रहेजो महारा बहालाजी रे, ओगिरनारने गोंख ॥ जइने० ॥
अमें पण तिहां आवशुं ॥ महारा० ॥ जिहारें पामीशुं जोख ॥ जइ० ॥ १ ॥
जान लेई जूनेगहें ॥ महा० ॥ आव्या तोरण आप ॥ जइ० ॥ पशुआं
पेखी पाठा वल्या ॥ महा० ॥ जातां न दीधो जबाप ॥ जइ० ॥ २ ॥ सुंद

र आपण सारिखा ॥ महा० ॥ जोतां नहिं मळे जोरु ॥ ज३० ॥ बोढ्या
 अण बोढ्या करो ॥ महा० ॥ ए वातें तमने खोरु ॥ ज३० ॥ ३ ॥ हुं रागी
 तुं वैरागीयो ॥ महा० ॥ जगमां जाणें सहु कोय ॥ ज३० ॥ रागी तो लागी
 रहे ॥ महा० ॥ वैरागी रागी न होय ॥ ज३० ॥ ४ ॥ वर बीजो हुं नवि
 वरुं ॥ महा० ॥ सघला मेली सवाद ॥ ज३० ॥ मोहनीयाने ज३ मली ॥
 महा० ॥ महोटा साथें श्यो वाद ॥ ज३० ॥ ५ ॥ गढ तो एक गिरनार ठे ॥
 महा० ॥ निरतो ठे एक श्रीनेम ॥ ज३० ॥ रमणी एक राजीमती ॥
 महा० ॥ पूरो पाड्यो जेणें प्रेम ॥ ज३० ॥ ६ ॥ वाचक उदयनी वंदना ॥
 महा० ॥ मानी लेजो महाराज ॥ ज३ ॥ नेम राजुल मुक्तें मळ्यां ॥ महा० ॥
 साख्यां आतमकाज ॥ ज३० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सूरशशि कृत जिन प्रभुनी आंगीनुं स्तवन ॥

॥ धन धन रे दीवाली मारे आजुनी रे, मेंतो ढबी नीरखी जिनराजनी रे ॥
 ध० ॥ ए आंकणी ॥ पहेरी आंगी आलौकिक जातिनी रे, मांही बुढी दी
 धीठे जात जातनी रे ॥ ध० ॥ १ ॥ मणि हिरला मुकुटमां जड्या बहु रे, का
 ने कुंडलनी शोजा हुं शी कहुं रे ॥ ध० ॥ २ ॥ मुने कृपा करी ते हुं कहुं
 कशी रे, महारे वहाले मुज सामुं जोयुं हसी रे ॥ ध० ॥ ३ ॥ प्रभु शांति
 जिणंद हृदयें वस्या रे, थई सूरशशीनी चढती दशा रे ॥ ध० ॥ ४ ॥

॥ अथ बीजनुं स्तवन ॥ फतमल पाणीमाने जाय ॥ ए देशी ॥

॥ प्रणमी शारद माय, शासन वीर सुहंकरु जी ॥ बीज तिथि गुणगेह,
 आदरो जवियण सुंदरु जी ॥ १ ॥ एह दिन पंच कढ्याण, विवरीने क
 हुं ते सुणो जी ॥ महाशुदि बीजें जाण, जन्म अजिनंदन तणो जी ॥ २ ॥
 श्रावण शुदिनी हो बीज, सुमति चव्या सुरलोकथी जी ॥ तारण जवो
 दधि तेह, तस पद सेवे सुर थोकथी जी ॥ ३ ॥ समेतशिखर शुज ठाण,
 दशमा शीतल जिन गणुं जी ॥ चैत्रवदिनी हो बीज, वस्या मुक्ति तस
 सुख घणुं जी ॥ ४ ॥ फाट्युन मासनी बीज, उत्तम उज्ज्वल मासनी जी ॥
 अरनाथ तस च्यवन, कर्मद्वयें तव पासनी जी ॥ ५ ॥ उत्तम माघज मा
 स, शुदि बीजें वासुपूज्यनो जी ॥ एहिज दिन केवल नाण, शरण करो
 जिनराजनो जी ॥ ६ ॥ करणीरूप करो खेत, समकित रूप रोपो तिहां जी ॥
 खातर किरिया हो जाण, खेड समता करी जिहां जी ॥ ७ ॥ उपशम

तद्रूप नीर, समकित ठोड प्रगट होवे जी ॥ संतोष करी अहो वान, पञ्च
स्काण व्रत चोकी सोहे जी ॥ ७ ॥ नासे कर्मरिपु चोर, समकित वृद्ध फळो
तिहां जी ॥ मांजर अनुजव रूप, उतरे चारित्र फल जिहां जी ॥ ८ ॥
शांति सुधारस वारी, पान करी सुख लीजीयें जी ॥ तंबोल सम द्यो खाद,
जीवने संतोष रस कीजीयें जी ॥ १० ॥ बीज करो बावीश मास, उत्कृष्टी
बावीश मासनी जी ॥ चोविहार उपवास, पाळीयें शील वसुधा सनी जी
॥ ११ ॥ आवश्यक दोय वार, पडिलेहण दोय लीजीयें जी ॥ देववंदन
त्रण काल, मन वचकायायें कीजियें जी ॥ १२ ॥ उजमणुं शुभ चित्त,
करि धरीयें संयोगथी जी ॥ जिनवाणी रस एम, पीजियें श्रुत उपयो
गथी जी ॥ १३ ॥ इणविध करीयें हो बीज, राग ने द्वेष दूरें करी जी ॥
केवल पद लहि तास, वरे मुक्ति उलट धरी जी ॥ १४ ॥ जिनपूजा गुरु
जक्ति, विनय करी सेवो सदा जी ॥ पद्मविजयनो शिष्य, जक्ति पामे
सुखसंपदा जी ॥ १५ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनुं लघुस्तवन लिख्यते ॥

॥ पंचमीतप तमें करो रे प्राणी, जेम पामो निर्मल ज्ञान रे ॥ पहेलुं ज्ञा
न ने पढी क्रिया, नहिं कोइ ज्ञान समान रे ॥ पंचमी ॥ १ ॥ नंदीसूत्रमां
ज्ञान वखाण्युं, ज्ञानना पांच प्रकार रे ॥ मति श्रुत अवधि ने मनःपर्यव,
केवल एक उदार रे ॥ पंचमी ॥ २ ॥ मति अष्टावीश श्रुत चउदह वीश,
अवधि ठे असंख्य प्रकार रे ॥ दोय जेदें मनःपर्यव दाख्युं, केवल एक उ
दार रे ॥ पंचमी ॥ ३ ॥ चंद्र सूर्य ग्रह नक्षत्र तारा, एकथी एक अपार
रे ॥ केवल ज्ञान समुं नहिं कोइ, लोकालोक प्रकाश रे ॥ पंचमी ॥ ४ ॥
पारसनाथ प्रसादें करीने, महारी पुरो उमेद रे ॥ समयसुंदर कहे हुं पण
पामुं, ज्ञाननो पांचमो जेद रे ॥ पंचमी ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अष्टमीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ हारि मारे ठाम धरमना सामा पचवीश देश जो, दीपे रे त्यां देश
मगध सह्यमां शिरें रे लो ॥ हारि मारे नगरी तेहमां राजगृही सुवि
शेष जो, राजे रे त्यां श्रेणिक गाजे गजपरें रे लो ॥ १ ॥ हारि मारे गाम
नगर पुर पावन करता नाथ जो, विचरंता तीहां आवी वीर समोसख्या रे
लो ॥ हां ॥ चउद सहस्स मुनिवरना साथें साथ जो, सूधा रे तप सं

यम शीयलें अलंकृत्या रे लो ॥१॥हां॥ फूट्या रसचर फूट्या अंब कदंब
जो, जाणुं रे गुणशील वन हसी रोमांचीयो रे लो ॥ हां॥ वाया वाय
सुवाय तिहां अविलंब जो, वासे रे परिमल चिहुं पासें संचियो रे लो
॥३॥ हां॥ देव चतुर्विध आवे कोमा कोडि जो, त्रिगमो रे मणि हेम
रजतनो ते रचे रे लो ॥हां॥ चोशठ सुरपति सेवे होमाहोर जो, आगें
रे रस लागे इंद्राणी नचे रे लो ॥४॥हां॥मणिमय हेम सिंहासन बेठा आ
प जो, ढाळे रे सुर चामर मणिरत्नं जड्यां रे लो ॥ हां॥ सुष्ठतां डुंडु
जिनाद टळे सवि ताप जो, वरसे रे सुर फूल सरस जानु अड्यां रे लो॥५॥
॥हां॥ ताजे तेजें गाजे घन जेम लुंब जो, राजे रे जिनराज समाजे धर्म
ने रे लो ॥हां॥ निरखी हरखी आवे जनमन लुंब जो, पोषे रे रसन पडे
घोषे जर्ममां रे लो ॥ ६ ॥ हां॥ आगम जाणी जिननो श्रेणिक राय
जो, आव्यो रे परवरियो ह्य गय रथ पायगें रे लो ॥हां॥ देइ प्रदक्षि
णा वंदी बेठो ठाय जो, सुणवा रे जिनवाणी महोटे जायगें रे लो ॥७॥
॥हां॥ त्रिजुवन नायक लायक तव जगवंत जो, आणी रे जन करुणा
धर्मकथा कहे रे लो ॥ हां॥ सहज विरोध विसारे जगना जंतु जो,
सुणवा रे जिनवाणी मनमां गहगहे रे लो ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ वालम वहेला रे आवजो ॥ ए देशी ॥

॥ वीर जिनवर एम उपदिशे, सांजलो चतुर सुजाण रे ॥ मोहनीनिं
दमां कां पनो, उलखो धर्मनां ठाण रे ॥ विरति ए सुमति धरि आदरो
॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ परिहरो विषय कषाय रे ॥ बापना पंच प्रमादथी,
कां पनो कुगतिमां धाय रे ॥वि०॥१॥ करी शको धर्मकरणी सदा, तो करो
ए उपदेश रे ॥ सर्वकालें करी नवि शको, तो करो पर्व सुविशेष रे ॥वि०
॥३॥ जूजुआ पर्व षटनां कक्षां, फल घणां आगमें जोय रे ॥ वचन अनुसारें
आराधतां, सर्वथा सिद्धि फल होय रे ॥ वि० ॥४॥ जीवने आयु परजव
तणुं, तिथिदिनें बंध होय प्राय रे ॥ तेह जणी एह आराधतां, प्राणीयो
सज्जति जाय रे ॥ वि० ॥५॥ तेहवे अष्टमी फल तिहां, पूढे गौतम स्वामि
रे ॥ जविक जीव जाणवा कारणें, कहे वीर प्रभु ताम रे ॥ वि० ॥६॥ अ
ष्टमहासिद्धि होय एहथी, संपदा आठनी वृद्धि रे ॥ बुद्धिना आठ गुण
संपजे, एहथी आठ गुण सिद्धि रे ॥ वि० ॥७॥ लाज होय आठ पन्निहा

रनो, आठ पवयण फल होय रे ॥ नाश आठ कर्मनो मूलथी, अष्टमीनुं
फल जोय रे ॥ वि० ॥७॥ आदिजिन जन्म दीक्षा तणो, अजितनुं जन्म
कल्याण रे ॥ च्यवन संजव तणुं एह तिथें, अजिनंदन निर्वाण रे ॥ वि०
॥९॥ सुमति सुव्रत नमि जनमीया, नेमनो मुक्तिदिन जाण रे ॥ पास जि
न एह तिथें सिद्धला, सातमा जिन च्यवनमान रे ॥ वि० ॥१०॥ एह ति
थि साधतो राजियो, दंरुविरज लही मुक्ति रे ॥ कर्म हणवा जणी अष्ट
मी, कहे सूत्र निर्युक्ति रे ॥ वि० ॥११॥ अतीत अनागत कालना, जिन त
णां केइ कल्याण रे ॥ एह तिथें वली घणा संयमी, पामशे पद निर्वा
ण रे ॥ वि० ॥१२॥ धर्मवासित पशु पंखीयां, एह तिथें करे उपवास रे ॥
व्रतधारी जीव पोसो करे, जेहने धर्म अच्युत रे ॥ वि० ॥१३॥ जांखीयो
वीरें आठम तणो, जविकहित एह अधिकार रे ॥ जिनमुखें उच्चरे प्रा
णीया, पामशे जव तणो पार रे ॥ वि० ॥१४॥ एहथी संपदा सवि लहे, ट
ले कष्टनी कोडि रे ॥ सेवजो शिष्य बुध प्रेमनो, कहे कांति कर जोरि रे ॥
वि० ॥१५॥ कलश ॥ एम त्रिजग जाणण, अचल शासन, बर्द्धमान, जिन
श्वरू ॥ बुध प्रेम गुरु सुपसाय पामी, संशुण्यो अलवेसरू ॥ जिनगुण प्र
संगें, जणो रंगें, स्तवन ए, आठम तणो ॥ जे जविक जावें, सुणे गावे,
कांति सुख, पावे घणो ॥ १ ॥ श्लोक संख्या ॥ ४३ ॥

॥ अथ एकादशीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ जगपति नायक नेमि जिणंद, छारिका नगरी समोसख्या ॥ जगप
ति वंदवा कृष्ण नरिंद, जादव कोरुशुं परिचख्या ॥ १ ॥ जगपति धिगुण
फूल अमूल, जक्ति गुणे माला रची ॥ जगपति पूजी पूठे कृष्ण, द्वायिक
समकित शिवरुचि ॥ २ ॥ जगपति चारित्र धर्म अशक्त, रक्त आरंज परिग्रहे ॥
जगपति मुक्त आतम उद्धार, कारण तुम विण कोण कहे ॥ ३ ॥ जगपति
तुम सरिखो मुक्त नाथ, माथे गाजे गुणनिखो ॥ जगपति कोइ उपाय व
ताव, जिय व शिववधू कंतलो ॥ ४ ॥ नरपति उज्ज्वल मागशिर मास,
आराधो एकादशी ॥ नरपति एकशो ने पंचाश, कल्याणक तिथि उल्लसी
॥ ५ ॥ नरपति दश क्षेत्रें त्रण काल, चोवीशी त्रीशे मली ॥ नरपति नेडुं
जिननां कल्याण, विवरी कहुं आगल वली ॥ ६ ॥ नरपति अर दीक्षा
नमी नाण, मल्लीजन्म व्रत केवली ॥ नरपति वर्तमान चोवीशी, मांहे क

व्याण कल्यां वली ॥ ७ ॥ नरपति मौनपणे उपवास, दोढशो जपमाला ग
णो ॥ नरपति मन वचकाय पवित्र, चरित्र सुणो सुव्रत तणो ॥ ८ ॥ नर
पति दाहिण धातकी खंरु, पश्चिम दिशि इच्छुकारथी ॥ नरपति विजय
पांटण अजिधान, साचो नृप प्रजापालथी ॥ ९ ॥ नरपति नारी चंद्राव
तीतास, चंद्रमुखी गजगामिनी ॥ नरपति श्रेष्ठी शूर विख्यात, शिखलस
लीला कामिनी ॥ १० ॥ नरपति पुत्रादिक परिवार, सार जूषण चीवर
धरी ॥ नरपति जाये नित्य जिनगेह, नमन स्तवन पूजा करे ॥ ११ ॥
नरपति पोषे पात्र सुपात्र, सामायिक पोषध वरे ॥ नरपति देववंदन आ
वश्यक, काल वेलायें अनुसरे ॥ १२ ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ एकदिन प्रणमी पाय, सुव्रत साधु तणा री ॥ विनयें विनवे शेठ
मुनिवरकरि करुणा री ॥ १ ॥ दाखो मुऊ दिन एक, थोमो पुण्य कीयो री ॥
वाधे जिम वरुबीज, शुज अनुबंधी थयो री ॥ २ ॥ मुनि जासे महाजा
ग्य, पावन पर्व घणां री ॥ एकादशी सुविशेष, तेहमां सुण सुमनारी ॥ ३ ॥
सीत एकादशी सेव, मास अग्यार लगें री ॥ अथवा वरस इग्यार, उज
वी तपशुं वगे री ॥ ४ ॥ सांजली सजुरु वेण, आनंद अति उल्लस्यो
री ॥ तप सेवी उजवीय, आरण स्वर्ग वस्यो री ॥ ५ ॥ एकवीश सागर
आय, पाली पुण्यवशें री ॥ सांजल केशवराय, आगल जेह थशे री
॥ ६ ॥ सौरी पुरमां शेठ, समृद्धदत्त वडो री ॥ प्रीतिमती प्रिया तास,
पुण्यजोग चढ्यो री ॥ ७ ॥ तस कूखें अवतार, सूचित शुज स्वपनें री ॥
जनम्यो पुत्र पवित्र, उत्तम ग्रह शकुनें री ॥ ८ ॥ नालनिक्षेप निधान, जूमि
थी प्रगट हवो री ॥ गर्जदोहद अनुचाव, सुव्रत नाम ठव्यो री ॥ ९ ॥
बुद्धि उद्यम गुरु जोग, शास्त्र अनेक जण्यो री ॥ यौवनवय अग्यार, रूप
वती परण्यो री ॥ १० ॥ जिन पूजन मुनिदान, सुव्रत पञ्चस्काण धरे री ॥
अगीयार कंचन कोमि, नायक पुण्य जरे री ॥ ११ ॥ धर्मघोष अणगार,
तिथि अधिकार कहे री ॥ सांजली सुव्रत शेठ, जातिस्मरण लहे री ॥
१२ ॥ जिनप्रत्यय मुनि शाख, जकें तप उच्चरे री एकादशी दिन आठ,
पहोरो पोसो धरे री ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥

पत्नी सयुतें पोसह लीधो, सुव्रतशेठें अन्यदा जी ॥ अवसर जाणी तस्कर
 आव्या, घरमां धन लूटे तदा जी ॥ १ ॥ शासन जकें देवी शकें थंजाणा
 ते बापडा जी ॥ कोलाहल सुणी कोटवाल आव्यो, जूप आगल धस्या
 रांकमा जी ॥ २ ॥ पोसह पारी देव जुहारी, दयावंत वेश जेटणां जी ॥ रायने
 प्रणमी चोर मुकावी, शेठें कीधां पारणां जी ॥ ३ ॥ अन्य दिवस विश्वा
 नल लागो, सोरीपुरमां आकरो जी ॥ शेठजी पोसह समरस बेठा, लोक
 कहे हठ कां करो जी ॥ ४ ॥ पुण्यें हाट वखारो शेठनी, उगरी सह प्रशं
 सा करे जी ॥ हरखे शेठजी तपजमणुं, प्रेमदा साथें आदरे जी
 ॥ ५ ॥ पुत्रने घरनो चार जलावी, संवेगी शिर सेहरो जी ॥ चउनाणी
 विजयशेखर सूरिपासें, तप व्रत आदरे जी ॥ ६ ॥ एक खटमासी चार
 चौमासी, दोसय ठठ सो अठम करे जी ॥ बीजां तप पण बहुश्रुत सुव्रत,
 मौन एकादशी व्रत धरे जी ॥ ७ ॥ एक अधम सुर मिथ्यादृष्टि, देवता
 सुव्रत साधुने जी ॥ पूर्वोपार्जित कर्म उदेरी, अंगें वधारे व्याधिने जी
 ॥ ८ ॥ कर्मैं नडियो पापें जमियो, सुर कहे जाठ औषध जणी जी ॥
 साधु न जाये रोष जराये, पाटु प्रहारें हण्यो मुनि जी ॥ ९ ॥ मुनि मन
 वचन कायत्रियोगें, ध्यान अनल दहे कर्मने जी ॥ केवल पामी जितपद
 रामी, सुव्रत नेम कहे श्यामने जी ॥ १० ॥

॥ ढाल चोथी ॥

कान पथंये नेमने ए ॥ धन्य धन्य यादव वंश, जिहां प्रभु अवतस्या
 ए ॥ मुक्त मनमानसहंस, जीयो जिन नेमने ए ॥ १ ॥ धन्य शिवादेवी माव
 नी ए, समुद्रविजय धन्य तात ॥ सुजात जगतगुरु ए, रत्नत्रयीअवदात ॥
 ॥ ज० ॥ २ ॥ चरण विराधी उपन्यो ए, हुं नवमो वासुदेव ॥ ज० ॥ तिणें
 मन नवि उल्लसे ए, चरणधर्मनी सेव ॥ ज० ॥ ३ ॥ हाथी जेम कादव
 गढ्यो ए, जाणुं उपादेय हेय ॥ ज० ॥ तो पण हुं न करी शकुं ए, डुष्ट
 कर्मनो जेय ॥ ज० ॥ ४ ॥ पण शरणुं बलीया तणुं, ए कीजें सीजे
 काज ॥ ज० ॥ एहवां वचनने सांजली ए, बांहे ग्रहानी लाज ॥ ज० ॥
 ॥ ५ ॥ नेम कहे एकादशी ए, समकित युत आराध ॥ ज० ॥ थार्श

जिनवर बारमो ए, जावि चोवीशियें लख ॥ जयो ॥६॥ कलश इय नेमि
जिनवर, नित्य पुरंदर, रेवताचल, मंरुणो ॥ बाण नंद मुनि, चंद वरसें, १७७५
राजनगरें, संश्रुण्यो ॥ संवेगरंग, तरंग जलनिधि, सत्यविजय, गुरु, अनुसरी ॥
कपूरविजय कवि, क्षमाविजय गणि, जिनविजय, जयसिरि वरी ॥१॥ इति ॥

॥ अथ श्रीवीरप्रभुनुं दीवालीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ मारगदेशक मोहनो रे, केवल ज्ञाननिधान ॥ जावदया सागर
प्रभु रे, पर उपगारी प्रधानो रे ॥१॥ वीर प्रभु सिद्ध थया ॥ संघ सकल
आधारो रे, हवे इण जरतमां ॥ कोण करशे उपगारो रे ॥ वीर ॥ २ ॥
नाथ विहूणुं सैन्य जुं रे, वीर विहूणा रे जीव ॥ साधे कोण आधारथी
रे, परमानंद अजंगो रे ॥ वीर ॥ ३ ॥ मात विहूणो बाल जुं रे, अरहो
परहो अथनाय ॥ वीरविहूणा जीवकारे, आकुल व्याकुल थाय रे ॥ वीर
॥ ४ ॥ संशय ठेदक वीरनो रे, विरह ते केम खमाय ॥ जे दीठे सुख
उपजे रे, ते विण केम रहेवायो रे ॥ वीर ॥ ५ ॥ निर्यामक जव समुद्र
नो रे, जवअरुवी सव्वाह ॥ ते परमेश्वर विण मळे रे, केम बाधे उत्सा
हो रे ॥ वीर ॥ ६ ॥ वीरथकां पण श्रुत तणो रे, हतो परम आधार ॥
हवे इहां श्रुत आधार ठे रे, अहो जीनमुद्रा सारो रे ॥ वीर ॥ ७ ॥ त्र
ण कालें सवि जीवने रे, आगमथी आणंद ॥ सेवो ध्यावो जवि जना रे,
जीनपनिमा सुखकंदो रे ॥ वीर ॥ ८ ॥ गणधर आचारज मुनि रे, सहूने एणी
परें सिद्धि ॥ जव जव आगम संगथी रे, देवचंद्र पद लीध रे वीर ॥ ९ ॥

॥ अथ आंबील तप आश्रयी श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥

॥ जीहो कुंअर बेठा गोंखडे ॥ ए देशी ॥

॥ जीहो प्रणमुं दिन प्रत्ये जिनपति ॥ लाळा ॥ शिव सुखकारी अशेष ॥
जीहो आशोई चैत्री जणी ॥ लाळा ॥ अष्टाई विशेष ॥ १ ॥ जवि
कजन, जिनवर जग जयकार ॥ जीहो जिहां नवपद आधार ॥ ज ॥ ए
आंकणी ॥ जीहो तेह दिवस आराधवा ॥ लाळा ॥ नंदीश्वर जाय ॥ जीहो
जीवाजिगममांहे कहुं ॥ ला ॥ करे अरु दिन महिमाय ॥ २ ॥ ज ॥
जीहो नवपद केरा यंत्रनी ॥ ला ॥ पूजा किजें रे जाप ॥ जीहो रोग शोक
सवि आपदा ॥ ला ॥ नासे पापनो व्याप ॥ ३ ॥ ज ॥ जीहो अरिहंत
सिद्ध आचारज ॥ ला ॥ उवजाय साधु ए पंच ॥ जीहो दंसण नाण

चारित्र तवो ॥ ला० ॥ ए चउ गुणनो प्रपंच ॥ ४ ॥ ज० ॥ जीहो ए नव
पद आराधतां ॥ ला० ॥ चंपापति विख्यात ॥ जीहो नृप श्रीपाल सुखीयो
थयो ॥ ला० ॥ ते सुणजो अवदात ॥ ५ ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ कोइलो पर्वत धूंधलो रे लो ॥ ए देशी ॥

॥ मालव धुर उज्जैणीयें रेलो, राज्य करे प्रजापाल रे ॥ सुगुणी नर ॥
सुरसुंदरी मयणासुंदरी रे लो, बे पुत्री तस बाल रे ॥ सु० ॥ १ ॥ श्री
सिद्धचक्र आराधियें रेलो, जेम होय सुखनी माल रे ॥ सु० ॥ श्री० ॥
॥ ए आंकणी ॥ पहेली ॥ मिथ्या श्रुतजणी रे लो, बीजी जिन सिद्धांत रे
॥ सु० ॥ बुद्धि परीक्षा अवसरें रे लो, पूढी समस्या तुरंत रे ॥ सु० ॥ २ ॥
श्री० ॥ तूगे नृप वर आपवा रेलो, पहेली करे ते प्रमाण रे ॥ सु० ॥
बीजी कर्म प्रमाणथी रे लो, कोप्यो ते तव नृपजाण रे ॥ सु० ॥ ३ ॥
श्री० ॥ कुष्ठी वर परणावियो रे लो, मयणा वरे धरी नेह रे ॥ सु० ॥ रामा
हजीय विचारीयें रे लो, सुंदरी विणसे तुज देह रे ॥ सु० ॥ ४ ॥ श्री० ॥
सिद्धचक्र प्रजावथी रेलो, नीरोगी थयो जेह रे ॥ सु० ॥ पुण्यपसायें कम
ला लही रे लो, बाध्यो घणो ससनेह रे ॥ सु० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ माजले
वात ते जब लही रे लो, बांदवा आव्यो गुरु पास रे ॥ सु० ॥ निज घर तेनी
आवियो रे लो, आपे निज आवास रे ॥ सु० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ श्रीपाल
कहे कामिनी सुणो रे लो, हुं जाउं परदेश रे ॥ सु० ॥ माल मता बहु
लावशुं रे लो, पूरशुं तुम तणी खांत रे ॥ सु० ॥ ७ ॥ श्री० ॥ अवधि
करी एक वरसनी रे लो, चाट्यो नृप परदेस रे ॥ सु० ॥ शेठ धवल
साथें चट्यो रे लो, जलपथें सुविशेष रे ॥ सु० ॥ ८ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ इमर आंबा आंबली रे ॥ ए देशी ॥

॥ परणी बब्बर पति सुता रे, धवल मूकाव्यो ज्यांह ॥ जिनहर बार
उघाकते रे, कनककेतु बीजी त्यांह ॥ १ ॥ चतुर नर, श्री श्रीपालचरित्र
॥ ए आंकणी ॥ परणी वस्तुपालनी रे, समुद्रतटें आवंत ॥ मकरकेतु
नृपसुता रे, वीणावादे रीजंत ॥ च० ॥ २ ॥ पांचमी त्रैलोक्यसुंदरी रे
परणी कुब्जा रूप ॥ ठढी ॥ समस्या पूरती रे, पंच सखीशुं अनृप ॥ च० ॥
॥ ३ ॥ राधा वेधी सातमी रे, आठमी विष उतार ॥ परणी आव्यो निज
घरें रे, साथें बहु परिवार ॥ च० ॥ ४ ॥ प्रजापालें सांजली रे, परदल

केरी वात ॥ खंधें कुंहामो लेई करी रे, मयाणा हुइ विख्यात ॥ च० ॥ ५ ॥
चंपाराज्य लेई करी रे, जोगवी कामितजोग ॥ धर्म आराधी अवतस्यो रे,
पहोतो नवमे सुरलोग ॥ च० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ कंत तमाकू परिहरो ॥ ए देशी ॥

॥ एम महिमा सिद्धचक्रनो, सुणि आराधे सुविवेक ॥ मोरे ढाल
॥ १ ॥ श्री सिद्धचक्र आराधीयें ॥ ए आंकणी ॥ अढदल कमलनी थाप
ना, मध्ये अरिहंत उदार ॥ मो० ॥ चिहुं दिशें सिद्धादिक चउ, वक्र
दिशें तुं गुणधार ॥ मो० ॥ २ ॥ श्री० ॥ बे पक्रिमणां जंत्रनी, पूजा देव
वंदन त्रिकाल ॥ मो० ॥ नवमे दिन सविशेषश्री, पंचामृत कीजें पखाल
॥ मो० ॥ ३ ॥ श्री० ॥ जूमिशयन ब्रह्मविध धारणा, रुंधी राखो त्रण जो
ग ॥ मो० ॥ गुरु वैय्यावच्च कीजियें, धरो सदहणाजोग ॥ मो० ॥ ४ ॥
श्री० ॥ गुरु पफिलात्री पारियें, सहाम्मिवल्ल पण होय ॥ मो० ॥ उजम
णां पण नव नवां, फल धान्य रयणादिक ढोय ॥ मो० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ इह
जव सवि सुख संपदा, परजवें सवि सुख थाय ॥ मो० ॥ पंकित शांति
विजय तणो, कहे मानविजय उवजाय ॥ मो० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनुं स्तवन ॥

॥ हारि मारे वासुपूज्यनो नंदन, मधवा नाम जो ॥ राणी तेहनी कम
ला, पंकजलोयणी रे लो ॥ हारि मारे आठ पुत्रने, ऊपर पुत्री एक जो ॥ मात
पिताने वहाली, नामें रोहिणी रे लो ॥ १ ॥ हारि मारे देखी यौवन, वय
निजपुत्री जूप जो ॥ खयंवर मंरुप मांमी, नृप तेमाविया रे लो ॥ हारि मारे
अंग वंग ने, मरुधर केरा राय जो ॥ चतुरंगी फोजांथी चंपायें, आविया रे लो
॥ २ ॥ हारि मारे पूरव जवना रागें, रोहिणी ताम जो ॥ जूप अशोकने कंठें,
वरमाला धरे रे लो ॥ हारि मारे गज रथ घोडा, दान अने बहु मान जो ॥
देइ बोलावी बेठी, बहु आडंबरें रे लो ॥ ३ ॥ हारि मारे रोहिणी राणी,
जोगवतां सुख जोग जो ॥ आठ पुत्रने पुत्री, चार सोहामणी रे लो ॥ हारि
मारे आठमा पुत्रतुं लोकपाल ठे नाम जो ॥ तेखोलेलेइ बेठी, गोंखे जामिनी
रे लो ॥ ४ ॥ हारि मारे एहवे कोइक, नगर वणिकनो पुत्र जो ॥ आयुःदायें
श्री बालक, मरणदशा लहे रे लो ॥ हारि मारे मात पितादिक, सहु तेनो
परिवार जो ॥ रगतो पगतो गोंख तले, अइने वहे रे लो ॥ ५ ॥ हारि मारे ते

देखी अति हरखी, रोहिणी ताम जो ॥ पिउने जांखे ए नाटक, कुण
जातनुं रे लो ॥ हारि मारे दीप कहे ए, पूरव पुण्य संकेत जो ॥ जन्मथ
की नवि दीतुं दुःख, कोइ जातनुं रे लो ॥ ६ ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ पिउ कहे जोवन मदमाती, सहुने सरखी आशा ॥ ए बालकना दुःख
थीरोवे, तुजने होवे तमासा ॥ बोलो बोल विचारी राज, एम केम कीजें
हांसी ॥ १ ॥ तव राणीने रीश करी खोखेथी, पुत्रने खूंची लीधो ॥ रोहि
णी राणी नजरें जोतां, गोंखथी नाखी दीधो ॥ बोण ॥ २ ॥ ते देखी सहु
अंतेउरमां, खजनें पोकार ते कीधो ॥ रोहिणी एम जाणे जे बालक, को
इकें रमवा लीधो ॥ बोण ॥ ३ ॥ नगरतणे रखवाले देवें, अधर ग्रह्यो ति
हां आवी ॥ सोनाने सिंहासण धाप्यो, आचूषण पहेरावी ॥ बोण ॥ ४ ॥
नगरलोक सहु जाग्य वखाणे, राजा विस्मय थावे ॥ दीप कहे जस पुण्य
सखाइ, तिहां सहु नव निधि थावे ॥ बोण ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ रूमो मास वसंत ॥ ए देशी ॥

॥ एक दिन वासुपूज्य जिनवरना, अंतेवासी मुनिराज वहाला ॥ रूप
कुंज ने सुवर्णकुंजजी, चउ झानी जवऊहाज वहाला ॥ १ ॥ रोहिणी तप फल
जग जयवंतुं ॥ ए आंकणी ॥ पाउ धाखा प्रभु नयर समीपें, हरख्यो रोहिणी
कंत वहाला ॥ सहु परिवारशुं पदयुग वंदे, निसुण्यो धर्म एकंत वहाला ॥ रोण
॥ २ ॥ कर जोरु नृप पूठे गुरुने, रोहिणी पुण्यप्रबंध वहाला ॥ शुं कीधुं प्रभु
सुकृत एणें, जांखो ते सयल संबंध वहाला ॥ रोण ॥ ३ ॥ गुरु कहे पूर्व
जवमां कीधुं, रोहिणीतप गुणखाण वहाला ॥ तेथी जन्मथकी नवि दीतुं,
सुख दुःख जाण अजाण वहाला ॥ रोण ॥ ४ ॥ जांखशे गुरु हवे पूर्व जव
नो, रोहिणीनो अधिकार वहाला ॥ दीप कहे सुणजो एक चित्तें, कर्मप्रपं
च विचार वहाला ॥ रोण ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल चौथी ॥

॥ गुरु कहे जंबू क्षेत्र जरतमां, सिद्धपुर नगर मजाररे ॥ पृथिवीपाल
नरेसर राजा, सिद्धमती तस नार ॥ राजन सुणजो रे ॥ कांइ पूरव जव
अधिकार, दिलमां धरजो रे ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ एक दिन आव्या चंद्र उ
द्यानें, राणी ने वली राय रे ॥ खेले क्रीडा नव नव जातें, जोजो कर्म नि

दान ॥ रा०॥१॥ एहवे कोइक मुनि तिहां आव्यो, गुणसागर तस नाम रे ॥
 राजा ते मुनिवरने देखी राणीने कहे ताम ॥ रा० ॥३॥ ऊठो ए मुनिने व
 होरावो, जे होय सुजतो आहार रे ॥ निसुणी राणीने मुनि उपर, उपन्यो क्रोध
 अपार ॥ रा० ॥ ४ ॥ विषयथकी अंतराय थयो ते, मनमां बहु दुःख
 लावे रे ॥ रीशें बलती कडवुं तुंबरुं, ते मुनिने बहोरावे ॥ रा० ॥ ५ ॥
 मुनिने आहारथकी विष व्याप्युं, कालधर्म तिहां कीधो रे ॥ राजायें
 राणीने ततक्षण, देशनिकालो दीधो ॥ रा० ॥ ६ ॥ सातमे दीन मुनि ह
 त्यापापें, गलत कोढ थयो अंगें रे ॥ काल करीने ठठी नरकें, उपनी पाप
 प्रसंगें ॥ रा० ॥ ७ ॥ नारकीने तिर्यच तणा जव, जटकी काल अनंत रे ॥
 दीप कहे हवे धर्मजोगनो, कहिशुं सरस वृत्तंत ॥ रा० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ ते राणी मुनि पापथी ॥ केशरीया लाल ॥ फरती जवचक्र फेर रे ॥ केश
 रीया लाल ॥ तारा नयरमां उपनी ॥ के० ॥ वनमित्र शेठने घेर रे ॥ के० ॥
 ॥१॥ जूठ कर्म विटंबना ॥ के० ॥ धनवनी कुखें उपनी ॥ के० ॥ दुर्ग
 धा तस नाम ॥ रे ॥ के० ॥ नगर वणिकना पुत्रने ॥ के० ॥ परणावी बहु
 मान रे ॥ के० ॥ २ ॥ जू० ॥ सुखशय्यानी उपरें ॥ के० ॥ आवी कंतनी
 पास रे ॥ के० ॥ बहु दुर्गधता उडली ॥ के० ॥ स्वामी पाम्यो त्रास रे ॥
 ॥ के० ॥ ३ ॥ जू० ॥ मूकी परदेशें गयो ॥ के० ॥ जुठ जुठ कर्म खजाव
 रे ॥ के० ॥ एक दिन कन्यानो पिता ॥ के० ॥ ज्ञानीने पूढे जाव रे ॥ के०
 ॥ ४ ॥ जू० ॥ ज्ञानीयें पूर्वजव कह्यो ॥ के० ॥ जांख्यो सहु अवदात रे
 ॥ के० ॥ फरी पूढे गुरुरायने ॥ के० ॥ केम होवे सुख शात रे ॥ के० ॥
 ॥ ५ ॥ जू० ॥ गुरु कहे रोहिणीतप करो ॥ के० ॥ सात वर्ष सात मास
 रे ॥ के० ॥ रोहिणी नक्षत्रने दिनें ॥ के० ॥ चोविहारो उपवास रे
 ॥ के० ॥ ६ ॥ जू० ॥ वासुपूज्य जगवंतनी ॥ के० ॥ पूजा करो शुज जाव
 रे ॥ के० ॥ एम ए तप आराधतां ॥ के० ॥ प्रगटे शुद्ध स्वजाव रे
 ॥ के० ॥ ७ ॥ जू० ॥ करजो तप पूरण थये ॥ के० ॥ उजमणुं जली
 जात रे ॥ के० ॥ तेथी एक जव आंतरे ॥ के० ॥ लेशो ज्योति महांत रे
 ॥ के० ॥ ८ ॥ जू० ॥ एम मुनि मुखथी सांजली ॥ के० ॥ आराधी ते सार
 रे ॥ के० ॥ ए तारी राणी थई ॥ के० ॥ रोहिणी नामें नार रे ॥ के० ॥

॥॥जू॥ इम निसुणी हरख्यां सह ॥के॥रोहिणी ने वली राय रे॥के॥
दीप कहे मुनि कुंचने ॥ के॥ ॥प्रणमी स्थानक जाय रे ॥ के॥ ॥१०॥जू॥

॥ ढाल ठठी ॥

॥ एक दिन वासुपूज्यजी ए, समोसखा जिनराज ॥ नमो जिनराजने
रे ॥ राय ने रोहिणी हरख्यां ए, सीधां सघलां काज ॥ न० ॥ १ ॥ बहु
परिवारशुं आवियां ए, वंदे प्रभुना पाय ॥न०॥ प्रभुमुखशी वाणी सुणी ए,
आनंद अंग न माय ॥ न० ॥१॥ राय ने रोहिणी बेहु जणां ए, लीधोसंय
म खास ॥न०॥ धन्य धन्य संयमधर मुनि ए, सुर नर जेहना दास ॥न०॥
॥ ३ ॥ तप तपी केवल लही ए, तखां बहु नर नार ॥न०॥ शिवपद अवि
चल पद लछुं ए, पाम्या जवनो पार ॥ न० ॥ ४ ॥ एम जे रोहिणी तप
करे ए, रोहिणीनी परं तेह ॥ न० ॥ मंगलमाला ते लहे ए, वली अजरा
मर गेह ॥ न० ॥१॥ धन्य वासुपूज्यना तीर्थने ए, धन्य धन्य रोहिणी नार
॥ न० ॥ ए तप जे जावें करे ए, पामे ते जयकार ॥ न० ॥ ६ ॥ संवत
अढार उगणशाठनो ए, उज्ज्वल जाडव मास ॥ न० ॥ दीपविजयें तस
गाइयो ए, करी खंजात चोमास ॥न० ॥ ७ ॥ कलश ॥ वासुपूज्य जग, नाथ
साहेव, तास तीर्थ, ए थया ॥ चार पुत्र ने, आठ पुत्रीशी, दंपती, मुगतें
गयां ॥ तपगढ विजयाणंद पटधर, विजय देवेंद्र, सूरिसरु ॥ तास
राज्यें, स्तवनकीधुंसकल संघ, सोहंकरु ॥ सकल पंक्ति, प्रवर जूषण, प्रेम
रत्न गुरु, ध्यायिया ॥ कवि दीपविजयें, पुण्य हेतें, रोहिणी गुण, गाइया ॥१॥

॥ अथ श्री विनयविजयजी कृत आदिजिननी विनति ॥

॥ पामी सुगुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी ॥ श्रीरिसहेसर विनतुं ए ॥१॥
त्रिभुवननाथक देव रे, सेवक वीनति ॥ आदीश्वर अवधारीयें ए ॥ २ ॥
शरणें आव्यो स्वामी रे, हुं संसारमां ॥ विरुए वैरीयें नड्यो ए ॥ ३ ॥
तार तार मुज तात रे, वात किशी कहुं ॥ जव जव ए जावठ तणी ए
॥ ४ ॥ जन्म मरण जंजाल रे, बाल तरुणपणुं ॥ वली वली जरा दहे
घणुं ए ॥ ५ ॥ केमे न आव्यो पार रे, सार हवे स्वामी ॥ श्यें न करो एक
माहरी ए ॥ ६ ॥ ताखा तुमें अनंत रे, संत सुगुण वली ॥ अपराधी पण
उरुखा ए ॥ ७ ॥ तो एक दीन दयाल रे, बाल दयामणो ॥ हुं शा माटें
वीसखो ए ॥ ८ ॥ जे गिरुआ गुणवंत रे, तारो तेहने ॥ तेमांहे अचरि

ज किशुं ए ॥ ए ॥ जे मुज सरिखो दीन रे, तेहने तारतां ॥ जग विस्तरशे
 यश घणो ए ॥ १० ॥ आपद पनियो आज रे, राज तुमारडे ॥ चरणे हुं
 आव्यो वही ए ॥ ११ ॥ मुज सरिखो कोइ दीन रे, तुज सरिखो प्रभु ॥
 जोतां जग लाजे नहीं ए ॥ १२ ॥ तोये करुणासिंधु रे, बंधु जुवन त
 णा ॥ न घटे तुम उवेखुं ए ॥ १३ ॥ तारणहारो कोई रे, जो बीजो
 हुवे ॥ तो तुम्हने शाने कहुं ए ॥ १४ ॥ तुंहिज तारीश नेट रे, पहिलां
 ने पठें ॥ तो एवनी गाढिम कीशी ए ॥ १५ ॥ आवी लाग्यो पाय रे, ते
 केम ठोरुशे ॥ मन मनाव्यां विण हवे ए ॥ १६ ॥ सेवक करे पोकार रे,
 बाहिर रखा जस ॥ तो साहिब शोचा कीसी ए ॥ १७ ॥ अतुली बल
 अरिहंत रे, जगने तारवा ॥ समरथ ठो स्वामी तुमें ए ॥ १८ ॥ शुं आवे
 ठे जोर रे, मुजने तारतां ॥ के धन बेसे ठे किशुं ए ॥ १९ ॥ कहेशो तुमें
 जिणंद रे, नक्ति नथी तेहवी ॥ तो ते नक्ति मुजने दीयो ए ॥ २० ॥
 वली कहेशो जगवंत रे, नहिं तुज योग्यता ॥ हमणां मुक्ति जावा तणी ए
 ॥ २१ ॥ योग्यता ते पण नाथ रे, तुमहीज आपशो ॥ तो ते मुजने दी
 जियें ए ॥ २२ ॥ वली कहेशो जगदीश रे, कर्म घणां ताहरे ॥ तो तेहज
 टालो परां ए ॥ २३ ॥ कर्म अमारां आज रे, जगपति वारवा ॥ वली
 कोण बीजो आवशे ए ॥ २४ ॥ वली जाणो अरिहंत रे, एहने वीनति ॥
 करतां आवरुती नथी ए ॥ २५ ॥ तो तेहीज महाराज रे, मुजने शीख
 वो ॥ जेम ते विधिशुं वीनतुं ए ॥ २६ ॥ माय ताय विण कोण रे, प्रेमें
 शीखवे ॥ बालकने कहो बोलतुं ए ॥ २७ ॥ जो मुज जाणो देव रे, एह
 अपावन ॥ खरड्यो ठे कलिकादवें ए ॥ २८ ॥ केम लेउं उत्संग रे, अंग
 जखुं एहनुं ॥ विषयकषाय अशुचिशुं ए ॥ २९ ॥ तो मुज करो पवित्र रे,
 कहो कोण पुत्रने ॥ विण मावित्र पखालशे ए ॥ ३० ॥ कृपा करी मुज
 देव रे, इहां लगें आणीयो ॥ नरक निगोदादिकथकी ए ॥ ३१ ॥ आव्यो
 हवे हजूर रे, ऊजो थइ रह्यो ॥ सामुं श्ये जूठ नहीं ए ॥ ३२ ॥ आरु
 मांमी आज रे, बेगो बारणें ॥ मावित्र तुमें मनावशे ए ॥ ३३ ॥ तुमें
 ठो दयासमुझ रे, तो मुजने देखी ॥ दया नथी श्ये आणता ए ॥ ३४ ॥
 उवेख्यो अरिहंत रे, जो आणी वेला ॥ तो महारी शी पेर थशे ए ॥ ३५ ॥
 उजा ठे अनेक रे, मोहादिक वैरी ॥ बल जुए ठे माहरां ए ॥ ३६ ॥

तेहने वारो वेगें रे, देव दया करी ॥ बली बली श्रुं वीनहुं ए ॥ ३७ ॥ म
रुदेवी निजमाय रे, वेगें मोकली ॥ गज बेसारी मुक्तिमां ए ॥ ३८ ॥ जर
तेसर निज नंद रे, कीधो केवली ॥ आरीसा अवलोकतां ए ॥ ३९ ॥ अ
छाणुं निज पुत्र रे, प्रतिबोध्या प्रेमें ॥ जुज करता वारीया ए ॥ ४० ॥
वाहुवलने नेट रे, नाण केवल तमें ॥ स्वामी सहासुं मोकदुं ए ॥ ४१ ॥
इत्यादिक अवदात रे, सघला तुम तणा ॥ हुं जाणुं हुं मूलगा ए ॥ ४२ ॥
महारी बेला आज रे, मोन करी बेठा ॥ उत्तर शें आपो नहीं ए ॥ ४३ ॥ वीत
राग अरिहंत रे, समता सागरू ॥ महारां तहारांशुं करो ए ॥ ४४ ॥ एक वार
महाराज रे, मुऊने स्वमुखें ॥ बोलावो सेवक कही ए ॥ ४५ ॥ एटले सिद्धां काज
रे, सघलां माहारां ॥ मनना मनोरथ सवि फल्या ए ॥ ४६ ॥ खमजो मुज
अपराध रे, आसंगो करी ॥ असमंजसजेवीनव्युं ए ॥ ४७ ॥ अवसर पामी
आज रे, जो नवि विनहुं ॥ तो पठतावो मन रहे ए ॥ ४८ ॥ त्रिजुव
न तारणहार रे, पुण्यें माहरे ॥ आवी एकांतिं मल्या ए ॥ ४९ ॥ बालक
बोले बोल रे, जे अविगतपणे ॥ माय तायने ते रुचे ए ॥ ५० ॥ नयणें
निरख्यो नाथ रे, नाजि नरिंदनो ॥ नंदन नंदनवन जिस्थो ए ॥ ५१ ॥
मरुदेवी उरहंस रे, वंश इस्कागनो ॥ सोहाकर सोहामणो ए ॥ ५२ ॥ मा
य ताय प्रभु मित्र रे, बंधव माहरो ॥ जीव जीवन तुं वालहो ए ॥ ५३ ॥
अवर न को आधार रे, इण जग तुज विना ॥ त्राण शरण तुं मुज धणी
ए ॥ ५४ ॥ बलि बलि करुं प्रणाम रे, चरणे तुम तणे ॥ परमेश्वर सन्मुख जु
उं ए ॥ ५५ ॥ जव जव तुम पाय सेव रे, सेवकने देजो ॥ हुं माणुं हुं एटलुं
ए ॥ ५६ ॥ श्री किर्तिविजय उवजाय रे, सेवक एणि परें ॥ विनय विनय करी
वीनवे ए ॥ ५७ ॥ इति श्री आदिजिनविनतिः समाप्ता ॥ श्लोकसंख्या ॥ ४८ ॥

॥ अथ श्री गौतमस्वामीनो रास प्रारंभः ॥

॥ जापा वीर जिणेंसर चरणकमल, कमला कय वासो पणमवि पत्र
णिशुं सामिसाल, गोयम गुरु रासो ॥ मण तणु वयण एकंत करवि, निसुणो
जो जवियां ॥ जिम निवसे तुम्ह देह गेह, गुण गण गहगहिया ॥ १ ॥ जं
बूदीव सिरि जरह खित्त, खोणीतल मंरुण ॥ मगधदेस सेणिय नरीसर, रिउ
दल बल खंरुण ॥ धणवर शुबर गामनाम, जिहां जणगुणसज्जा ॥ विप्पवसे
वसुभूइ तठ, जसु पुहवी जज्जा ॥ २ ॥ ताण पुत्त सिरि इंदूइ, भूवल्लय

पसिद्धो ॥ चउदह विद्याविविह रूव, नारीरस विद्धो ॥ विनय विवेक वि
 चार सार, गुणगणह मनोहर ॥ सात हाथ सुप्रमाण देह, रूपें रंजावर
 ॥ ३ ॥ नयण वयण कर चरण जिण, विपंकज जल पाडिय ॥ तेजें
 ताराचंद सूर, आकास जमानिय ॥ रूवें मयण अनंग करवि, मेढिहउ नि
 रधानिय ॥ धीरमें मेरू गंजीर सिंधु, चंगमचयचाडिय ॥ ४ ॥ पेखवी निरु
 वम रूव जास, जिण जंपे किंचिय ॥ एकाकी किल जीत इठ, गुण मेढहा
 संचिय ॥ अहवा निश्चें पुव जम्म, जिणवर इण अंचिअ ॥ रंजा पडमा
 गौरी गंगा, रतिहा विधि वंचिय ॥ ५ ॥ नहिं बुध नहिं गुरू कवि न कोइ,
 जसु आगल रहियो ॥ पंचसया गुणपात्र ठात्र, हिंडे परवरियो ॥ करे निरंत
 र यज्ञकर्म, मिथ्यामति मोहिय ॥ इण ठल होशे चरम नाण, दंसण
 ह बिसोहिय ॥ ६ ॥ वस्तु ठंद ॥ जंबूदीवह जरह वासंमि, खो
 णीतल मंरुणो ॥ मगध देस सेणिय नरेसर, वरगुवर गाम तिहां ॥ विष्ण
 वसे वसुजूइ सुंदर, तसु जज्जा पुहवी सयल, गुण गण रूव निहाण ॥
 ताण पुत्त विद्यानिलउ, गोयम अतिहि सुजाण ॥ ७ ॥ जाषा ॥
 चरम जिणेसर केवल नाणी, चउबिह संघपइठा जाणी ॥ पावापुर सा
 मी संपत्तो, चउबिह देवनिकायें जुत्तो ॥ ८ ॥ देवें समवसरण तिहां
 कीजें, जिण दीठे मिथ्यामति खीजें ॥ त्रिजुवनगुरू सिंहासण वइठो, तत
 खिण मोह दिगंतें पइठो ॥ ९ ॥ क्रोध मान माया मद पूरा, जाये नाठा
 जिम दिन चोरा ॥ देवडुंडुहि आकाशें वाजी, धर्म नरेसर आवियो गाजी
 ॥ १० ॥ कुसुमवृष्टि विरचे तिहां देवा, चोशठ इंद्र जसु मागे सेवा ॥ चा
 मर ठत्र सिरोवरि सोहे, रूपेंहि जिणवर जग सहु मोहे ॥ ११ ॥ उवसम
 रस जर जरी वरसंता, जोजन वाणी वखाण करंता ॥ जाणवि वरूमाण
 जिण पाया, सुर नर किन्नर आवे राया ॥ १२ ॥ कंतिसमूहें जलजलकं
 ता, गयण विमाणें रण रणकंता ॥ पेखवि इंदजूइ मन चिंते, सुर आवे
 अम्ह जगन होवेंते ॥ १३ ॥ तीर तरंकक जिम ते वहता, समवसरण
 पहोता गहगहता ॥ तो अजिमानें गोयम जंपे, इणि अवसरें कोपें तणु
 कंपे ॥ १४ ॥ मूढ लोक अजाणिउं बोले, सुर जाणंता इम कांइ मोले ॥
 मुं आगल कोइ जाण जणीजें, मेरु अवर किम उपमा दीजें ॥ १५ ॥
 ॥ वस्तु ठंद ॥ वीर जिणवर वीर जिणवर नाण संपन्न ॥ पावा पुरिसुरम

हिय पत्तनाह संसार तारण ॥ तिहिं देवेहिं निम्मविय समवसरण बहु
सुरककारण ॥ जिणवर जग उज्जाय करे तेजें करि दिनकार ॥ सिंहा
सण सामिय ठविठ, हुंउ सुजय जयकार ॥ १६ ॥ जाषा ॥ तो चढि
उं घण माण गजें, इंदजूइ जूयदेव तो ॥ हुंकारो करी संचरिठ, कव
ण सुजिणवर देव तो ॥ जोजन जूमि समोसरण, पेखवी प्रथमारंज
तो ॥ दहदिसि देखे विबुधवहू, आवंती सुररंज तो ॥ १७ ॥ मणिम
य तोरण दंरु धजा, कोसीसैं नव घाट तो ॥ वैर विवर्जित जंतुगण, प्राती
हारज आठ तो ॥ सुर नर किन्नर असुरवर, इंड इंडाणीराय तो ॥
चित्तें चमक्किय चिंतवे ए, सेवंता प्रजुपाय तो ॥ १८ ॥ सहसकिरण सम
वीर जिण, पेखवी रूप विशाल तो ॥ एह असंजव संजव ए, साचो ए इंड
जाल तो ॥ तो बोलावे त्रिजग गुरु, इंदजूई नामेण तो ॥ श्रीमुख
संसय सामि सवे, फेडे वेदपण तो ॥ १९ ॥ मान मेढिह मद ठेढी करे,
जगतें नामे सीस तो ॥ पंचसयाशुं व्रत लिठ ए, गोयम पहिलो सीस तो ॥
बंधव संजम सुणवि करे, अगनिजूइ आवेइ तो ॥ नाम लेइ आज्ञाष करे,
तं पुण प्रतिबोधेइ तो ॥ २० ॥ इणि अनुक्रमें गणहररण, आप्या वीर इ
ग्यार तो ॥ तो उपदेशें जुवन गुरु, संजमशुं व्रत बार तो ॥ बिहुं उपवा
सैं पारणुं ए, आपणपें विहरंत तो ॥ गोयम संजम जग सयल, जय
जयकार करंत तो ॥ २१ ॥ वस्तुहंद ॥ इंदजूई इंदजूई चढिय बहुमा
न ॥ हुंकारो करि संचरिठ समवसरण पुहतो तुरंतो ॥ इह संसा सामि
सवे, चरमनाह फेडे फुरंतो ॥ बोधबीज सज्जाय मने, गोयम जवह
विरत्त ॥ दिख्ख लेइ सिक्का सहिय, गणहर पय संपत्त ॥ २२ ॥
जाषा ॥ आज हुंउ सुविहाण, आज पचेदिमां पुण जरो ॥ दीठा गोय
म सामि, जो नियनयणें अमिय जरो ॥ सिरिगोयम गणहार, पंच
सया मुनि परवरिय ॥ जूमिय करय विहार, जवियां जन पन्निबोह करे
॥ समवसरण मजार, जे जे संसा उपजे ए ॥ ते ते पर उपगार,
कारण पूढे मुनिपवरो ॥ २३ ॥ जिहां जिहां दीजें दिख्ख, तिहां तिहां के
वल उपजे ए ॥ आप कन्हें अण हुंत, गोयम दीजें दान इम ॥
गुरु उपर गुरुजत्ति, सामिय गोयम उपनिय ॥ इण ठल केवल नाण, राग
ज राखे रंग जरें ॥ २४ ॥ जो अष्टापद शैल, वंदे चढि चउवीस जिण ॥

आतम लब्धि वसेण, चरमसरीरी सोइ मुनि ॥ इअ देसण निसुणेइ,
 गोयम गणहर संचलिउ ॥ तापस पन्नरस एण, तो मुनि दीठो आवतो
 ए ॥ १५ ॥ तव सोसिय निय अंग, अम्ह शक्ति नवि उपजे ए ॥ किम
 चढशे दढकाय, गज जिम दीसे गाजतो ए ॥ गिरुउ ए अजिमान,
 तापस जो मन चिंतवे ए ॥ तोमुनि चढियो वेग, आलंबवि दिनकरकिरण
 ॥ १६ ॥ कंचन मणि निप्पन्न, दंरु कलस धज वरु सहिय ॥ पेखवि
 परमाणंद, जिणहर जरहेसर महिय ॥ निय निय काय प्रमाण, चउदि
 सि संठिअ जिणहबिंब ॥ पणमवि मन उद्वास, गोयम गणहर तिहां
 वसिय ॥ १७ ॥ वयर सामीनो जीव, तिर्यक् जूजक देव तिहां ॥ प्रतिबो
 धे पुंडरीक, कंदरीक अध्ययन जणी ॥ वलता गोयम सामी, सवि ताप
 स प्रतिबोध करे ॥ लेइ आपणे साथ, चाले जिम जूथाधिपति ॥ १८ ॥
 खीर खंरुघृत आणि, अमिअ वूठ अंगुठ ठवे ॥ गोयम एकण पात्र,
 करावे पारणुं सवे ॥ पंचसया सुज जाव, उज्जाल जरिउं खीरमीसें ॥ साचा
 गुरु संजोग, कवल ते केवल रूप हुउं ॥ १९ ॥ पंचसया जिणनाह,
 समवसरण प्राकार त्रय ॥ पेखवि केवल नाण, उप्पन्नो उज्जोय करे ॥
 जाणे जिणह पीयूष, गाजंतो घण मेघ जिम ॥ जिणवाणी निसुणेइ, ना
 णी हूआ पंचसया ॥ २० ॥ वस्तुढंद ॥ इणे अनुक्रमें इणे अनुक्रमें ना
 णसंपन्न ॥ पन्नरह सय परवरिय हरिय डुरिय जिणनाह वंदइ ॥ जाणवि
 जगगुरु वयण तिह नाण अप्पाण निंदइ ॥ चरम जिणेसर इम जणइ,
 गोयम म करिस खेउ ॥ ठेह जइ आपण सही, होशुं तुद्धा बेउ ॥ २१ ॥
 जाषा ॥ सामिउं ए वीर जिणंद, पूनिमचंद जिम उद्धसिअ ॥ विहरिउंए
 जरहवासंमि, वरिस बहुत्तर संवसिअ ॥ ठवतो ए कणय पउमेवं, पायक
 मल संघें सहिअ ॥ आविउं ए नयणाणंद, नयर पावा पुरि सुर महिय ॥ २२ ॥
 पेखियो ए गोयमसामी, देवशर्मा प्रतिबोध करे ॥ आपण ए त्रिशलादेवि,
 नंदन पढोतो परम पए ॥ वलतो ए देव आकास, पेखवि जाणिय जिण
 समे ए ॥ तो मुनि ए मन विखवाद, नाद जेद जिम उपनो ए ॥ २३ ॥
 कुण समो ए सामिय देखि, आप कन्हे हुं टालियो ए ॥ जाणंतो ए तिहु
 अणनाह, लोक विवहार न पालियो ए ॥ अति जलुं ए कीधेलुं सामि,
 जाणियुं केवल मागशे ए ॥ चिंतवियुं ए बालकजेम, अहवा केमें लागशे

ए ॥ ३४ ॥ हुं किम ए वीर जिणंद, जगतें ज़ोलो ज़ोलविउं ए ॥ आपणो
 ए अविहल नेह, नाह न संपे सूचव्यो ए ॥ साचो ए इह वीतराग, नेह न
 जेणें लालिउं ए ॥ इण समे ए गोयमचित्त, राग वैरागें वालिउं ए ॥ ३५ ॥
 आवतो ए जो ज़लट, रहेतो रागें साहिउं ए ॥ केवलु ए नाण उप्पन्न,
 गोयम सहेजें उमाहिउं ए ॥ तिहुअण ए जय जयकार, केवलु महिमा
 सुर करे ए ॥ गणहरु ए करय वखाण, जवियण जव इम निस्तरे ए ॥
 ॥ ३६ ॥ वस्तुबंद ॥ पढम गणहरु पढम गणहरु वरस पंचास ॥ गि
 हिवासें संवसिय तीस वरिस संजम विजूसिय ॥ सिरिकेवल नाण पुण
 बार वरिस तिहुयण नमंसिय ॥ रायगिहि नयरीहिं ठविअ बाणवइ वरि
 साउं ॥ सामी गोयम गुणनिलो, होशे शिवपुर ठाउं ॥ ३७ ॥ जाषा ॥
 जिम सहकारें कोयल टहुके, जिम कुसुमवनें परिमल बहेके, जिम चं
 दन सुगंधनिधि ॥ जिम गंगाजल लहेरें लहके, जिम कणयाचल तेजें
 ज़लके, तिम गोयम सौजाग्य निधि ॥ ३८ ॥ जिम मानसरोवर निवसे
 हंसा, जिम सुरवर सिरि कणयवतंसा, जिम महुयर राजीववनी ॥ जिम
 रयणायर रयणें विलसे, जिम अंबर तारागण विकसे, तिम गोयम गुण
 केखिवनी ॥ ३९ ॥ पूनिम निसि जिम ससिहर सोहे, सुरतरु महिमा जिम
 जग मोहे, पूरव दिसि जिम सहसकरो ॥ पंचानन जिम गिरिवर राजे,
 नरवइ घर जिम मयगल गाजे, तिम जिनशासन मुनिपवरो ॥ ४० ॥
 जिम सुरतरुवर सोहे शाखा, जिम उत्तम मुख मधुरी जाखा, जिम वनके
 तकी महमहे ए ॥ जिम जूमिपति जुयबल चमके, जिम जिनमंदिर घंटा
 रणके, तिम गोयम लब्धे गहगहे ए ॥ ४१ ॥ चिंतामणि कर चढिउं आ
 ज, सुरतरु सारे बंठिय काज, कांमकुंज सवि वश हुउं ए ॥ कामगवी पूरे
 मनकासिय, अष्ट महासिद्धि आवे धामिय, सामिय गोयम अणुसरो ए ॥
 ॥ ४२ ॥ पणवकर पहेलो पजणीजें, मायाबीज अवरण निसुणीजें, श्रीमति
 शोचा संजवे ए ॥ देवह धुरि अरिहंत नमीजें, विनयपहु उवधाय शु
 णीजें, इण मंत्रें गोयम नमो ए ॥ ४३ ॥ पुर पुर वसतां कांइ करीजें, दे
 श देशांतर कांइ जमीजें, कवण काज आयास करो ॥ ग्रह जठी गोयम
 समरीजें, काज समग्रह ततखण सिजे, नवनिधि विलसे तास घरे ॥
 ॥ ४४ ॥ चउदह सय बारोत्तर वरसें, गोयम गणहरु केवल दिवसें,

किञ्च कवित्त उपगार करो ॥ आदेहि मंगल एह पञ्चणीजें, परव महोन्नव
 पहिलो लीजें, रुद्धि वृद्धि कल्याण करो ॥ ४५ ॥ धन्य माता जिणें उयरें
 धरिया, धन्य पिता जिण कुल अवतरिया, धन्य सह गुरु जिणें दिस्क्रिया
 ए ॥ विनयवंत विद्याजंकार, जस गुण कोइ न लपे पार, विद्यावंत गुरु
 वीनवे ए ॥ गौतमस्वामीनी रास जणीजें, चउविह संघ रक्षियायत कीजें,
 रुद्धि वृद्धि कल्याण करे ॥ ४६ ॥ इति श्री गौतमस्वामीनो रास संपूर्ण ॥

॥ अथ दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ प्रभु केंठें ठवि फूलनी माला ॥ ए देशी ॥

॥ रमती कमती अमुन साहेली, बेहु मली लीजियें एक ताली रें ॥
 सखि आज अनोपम दीवाली ॥ लील विलासें पूरण मासें, पोष दशम
 निशि रढीयाली रे ॥ स० ॥ १ ॥ प्रभु पंखी वसीयां वनवासें, ते पण सुखी
 यां समकाली रे ॥ स० ॥ एणी रात्रें धेर धेर उत्सव होशे, सुखीयां जगत
 मां नर नारी रे ॥ स० ॥ २ ॥ उत्तम ग्रह विशाखा जोगें, जन्म्यां प्रभु
 जी जयकारी रे ॥ स० ॥ साते नरकें थयां अजुवालां, आवरने पण सुख
 कारी रे ॥ स० ॥ ३ ॥ माता नमी आवे दिगकुमरी, अधोलोकनी वस
 नारी रे ॥ स० ॥ सूतीघर ईशानें करती, जोजन एक अशुचि टाळी रे
 ॥ स० ॥ ४ ॥ ऊर्ध्व लोकनी आठज कुमरी, वरसावे जल कुसुमाली रे ॥ स० ॥
 पूरव रुचक आठ दर्पण धरती, दक्षिणनी अरु कलशाली रे ॥ स० ॥ ५ ॥ अरु
 पङ्क्तिमनी पंखा धरती, उत्तर आठ चमर ढाली रे ॥ स० ॥ विदिशिनी चउ
 दीपक धरती, रुचक छीपनी चउ बाली रे ॥ स० ॥ ६ ॥ केलतणां घर त्रणें
 करीने, मर्दन स्नान अलंकारी रे ॥ स० ॥ रक्षापोटली बांधी बेहुने, मंदि
 र मेहल्यां शणगारी रे ॥ स० ॥ ७ ॥ प्रभु मुख कमलें अमरी जमरी,
 रास रमंती लटकाळी रे ॥ स० ॥ प्रभु माता तुं जगतनी माता, जन दी
 पकनी करनारी रे ॥ स० ॥ ८ ॥ माजी तुज नंदन घणुं जीवो, उत्तम
 जीवने उपगारी रे ॥ स० ॥ ठप्पन दिगकुमरी गुण गाती, श्री शुचवीर
 वचन शाली रे ॥ स० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ आमलकी क्रीडानुं स्तवन ॥

॥ आव्यो आषाढो मास, नाव्यो धृतारो रे ॥ ए देशी

॥ माता त्रिशला नंदकुमार, जगतनो दीवो रे ॥ मारा प्राण तणो आधा

र, वीर घणुं जीवो रे ॥ ए आंकणी ॥ आमलकी क्रीनार्यें रमतां, हाखो
 सुर प्रभु पामी रे ॥ सुणजोने स्वामी आतमरामी, वातकहुं शिर नामी रे ॥
 वीर घणुं जीवो रे ॥ १ ॥ मा० ॥ सौधर्मा सुरलोकें रहेतां, अमो मिथ्या
 त जराणां रे ॥ नागदेवनी पूजा करतां, शिर न धरी प्रभु आणा रें
 ॥ वी० ॥ २ ॥ मा० ॥ एक दिन इंद्र सज्जामां बेठां, सोहमपति एम बोले
 रे ॥ धैरजबल त्रिभुवनतुं नावे, त्रिशलाबालक तोलें रे ॥ वी० ॥ ३ ॥
 मा० ॥ साचुं साचुं सह सुर बोल्या, पण में वात न मानी रे ॥ फणिधर
 ने लघु बालक रूपें, रमत रमीयो ठानी रे ॥ वी० ॥ ४ ॥ मा० ॥ वर्द्धमान
 तुम धैरज महोदुं, बलमां पण नहिं काचुं रे ॥ गिरुआना गुण गिरुआ गावे,
 हवे में जाण्युं साचुं रे ॥ वी० ॥ ५ ॥ मा० ॥ एकज मुष्टिप्रहारें मारुं,
 मिथ्यात जाणुं जाय रे ॥ केवल प्रगटे मोहरायने, रहेवानुं नहिं थाय रे
 ॥ वी० ॥ ६ ॥ मा० ॥ आजयकी तुं साहेब मारो, हुं हुं सेवक तहारो
 रे ॥ खिण एक स्वामी गुण न विसारुं, प्राणयकी तुं प्यारो रे ॥ वी० ॥
 ॥ ७ ॥ मा० ॥ मोह हरावे समकित पावे, ते सुर सरग सधावे रे ॥ मा
 हावीर प्रभु नाम धरावे, इंद्रसजा गुण गावे रे ॥ वी० ॥ ८ ॥ मा० ॥
 प्रभु मल पता निज घेर आवे, सरखा मित्र सोहावे रे ॥ श्रीशुजवीरनुं
 सुखरुं देखी, माताजी सुख पावे रे ॥ वी० ॥ ९ ॥ इति स्तवन संपूर्ण ॥
 ॥ अथ नेमिनाथनुं स्तवन ॥ आवो हरि कुंकुमने पगले ॥ ए देशी ॥

॥ सुणो सखि सज्जन ना विसरे ॥ आठ जवंतर नेहनि वाही, नवमे
 केम विठडे ॥ सु० ॥ नेह विदुळा आ दुनीयामां, जंपापात करे ॥ सु० ॥
 ॥ १ ॥ घर ठंडी परदेशें फरतां, पूरण प्रेमें ठरे ॥ सु० ॥ जान सजी करी
 जादव आये, नयनसैं नयन मिले ॥ सु० ॥ २ ॥ तोरण देख गये गिरनारे,
 चारित्र देख विचरे ॥ सु० ॥ दुःखण जरियां दुर्जन लोकां, दयिता दोष जरे
 ॥ सु० ॥ ३ ॥ माता शिवासुत सांजल सज्जन, साचा एम ठरे ॥ सु० ॥ तोर
 ण आवी मूळ समजावी, संयम शान करे ॥ सु० ॥ ४ ॥ राजुल रागविरा
 गें रहेतां, ज्ञान वधाइ वरे ॥ सु० ॥ प्रीतम पासैं संजम वासैं, पातक
 दूर हरे ॥ सु० ॥ ५ ॥ सहसावनकी कुंज गलनमें, ज्ञानसैं ध्यान धरे
 ॥ सु० ॥ केवल पामी शिवगति गामी, आ संसार तरे ॥ सु० ॥ ६ ॥ नेम
 जिनेश्वर सुखसज्जायें, पोढीया शिवनगरें ॥ सु० ॥ श्री शुजवीर अखंरु

सनेही, कीर्ति जग पसरे ॥ सु० ॥ ७ ॥ इति श्री नेमिनाथस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्री नेमीनाथनुं स्तवन ॥

॥ सुण गोवालाणी, गोरसमावाली रे ऊज्जीरहेने ॥ ए देशी ॥

॥ शामलीया लाल, तोरणथी रथ फेखो, कारण कहोने ॥ गुण गिरुवा
लाल, मुजने मूकी चाढ्या, दरिसन द्योने ॥ ए आंकणी ॥ हुं हुं नारी
तमारी, तुमें श्ये प्रीत मूकी अमारी, तुमें संयमल्ली मनमां धारी ॥ शा० ॥
गु० ॥ १ ॥ तुम पशुआ उपर कृपा आणी, तुमें मारी वात को नव जाणी
तुमें विण परणुं नहिं को प्राणी ॥ शा० ॥ गु० ॥ २ ॥ आठ ज्वानी प्री
तमी, मूकीने चाढ्या रोतमी, नहिं संजाननी ए रीतमली ॥ शा० ॥
गु० ॥ ३ ॥ नवि कीधो हाथ उपर हाथे, तो कर मूकावुं हुं माथे, पण
जावुं प्रजुजीनी साथें ॥ शा० ॥ गु० ॥ ४ ॥ एम कही प्रजु हाथे व्रत लीधो,
पोतानो कारज सवि कीधो, पकड्यो मारग एणें शिव सीधो ॥ शा० ॥
॥ गु० ॥ ५ ॥ चोपन दिन प्रजुजीयें तप करियो, पण पोतें केवल वर
धरियो, पणसत ढत्रीशशुं शिव वरियो ॥ शा० ॥ गु० ॥ ६ ॥ एम त्रण
कढ्याणक गिरनारें, पाम्या ते जिन उत्तम तारे, जो पदपद्म तस शिर
धारे ॥ शा० ॥ गु० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ सेलुंगर तुं शीदनें आव्यो ॥ ए देशी ॥

॥ आवो गिरि सिद्धाचल जश्यें, पाप हरी निर्मल तो थश्यें, कुमति
कदाग्रहने तजीयें, आवो गिरि सिद्धाचल जश्यें ॥ १ ॥ तारण तीरथ
दो कहीयें, थावर जंगमने लहियें, लोकोत्तरने नित्यजजीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ पद
आणवाणे पथ चरियें, पुण्य घणो लाजें जरीयें, सिद्धा अनंता कांकरीयें
॥ आ० ॥ ३ ॥ सोना रूपाने फूलें, मुक्ताफल अमुलक मूलें, पूजीने नाम
नहीं चूले ॥ आ० ॥ ४ ॥ चमीयें गिरिवर अनुकरमें, अंतर ध्यान रसें
स्मीयें, मरुदेवा नंदनने नमीयें ॥ आ० ॥ ५ ॥ रायण हेठल जिनरा
या, पूर्व नवाणुं इहां आव्या, लली लली तस प्रणमुं पाया ॥ आ० ॥
॥ ६ ॥ सूरजकुंरमां जलें नहाशुं, पेरण हरीरोदक आवुं, आंगी रची
जिनगुण गाशुं ॥ आ० ॥ ७ ॥ तीरथ दरशनें फरीयें, जोग उपाधि दूरें
करियें, लाज अनंतो एणें गिरियें ॥ आ० ॥ ८ ॥ गाम बगोदरेथी आवे,
संघवी संघवण मन जावे, जिन गुणमाळा कंठें ठावे ॥ आ० ॥ ९ ॥ उगणीश

बीलोत्तर वरषें, ऊजल पोसनी ठठ दिवसैं, जिनवर जेटी मन उल्लसे ॥
 आ० ॥ १० ॥ देवकी नंदन अनुसरीयें, उलखा जोखें जल जरीयें, सिद्धशिखा
 काउस्सग धरीयें ॥ आ० ॥ ११ ॥ जावें डुंगर, चित्त लाया, सिद्धबडनी
 शीतल ठाया, जाणुं मावकुली माया ॥ आ० ॥ १२ ॥ विमलाचल फरसे प्राणी,
 जीव जविक होवे नाणी, रिखज कहे वरे शिवराणी ॥ आ० ॥ १३ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥ गरबानी देशीमां ॥

॥ श्रीसिद्धाचल मंडण स्वामी रे, जगजीवन अंतर जामी रे, एतो
 प्रणमुं हुं शिर नामी ॥ जात्रीमा जात्रा नवाणुं करीयें रे ॥ करियें तो जवज
 ल तरियें ॥ जात्री० ॥ १ ॥ श्रीरुषज जिनेश्वरराया रे, जिहां पूर्व नवा
 णुं आया रे, प्रभु समवसखा सुखदाया ॥ जात्री० ॥ २ ॥ चैत्री पूनम
 दिन वखाणुं रे, पांच कोनी पुंरुरिक जाणुं रे, जे पाम्या पद निर्वाणुं ॥
 जात्री० ॥ ३ ॥ नमि विनमि राजा सुख सातें रे, बे कोडी साधु संघातें रे,
 एतो पहोता पद लोकांतें ॥ जात्री० ॥ ४ ॥ काति पूनमें करमने तोनी
 रे, जिहां सिद्धा मुनि दस कोनी रे, तेतो वंदो बे कर जोडी ॥ जात्री० ॥
 ॥ ५ ॥ एम जरतेश्वरने पाटें रे, असंख्याता मुनिवाटें रे, पाम्या मुक्तिर
 मणीए वाटें ॥ जात्री० ॥ ६ ॥ दोय सहस मुनि परिवार रे, थावचासुत
 सुखकार रे, सयपंच सैलग अणगार ॥ जात्री० ॥ ७ ॥ वली देवकीसुत
 सुजगीश रे, सिद्धा बहु जादववंश रे, ते प्रणमो रे मन हंस ॥ जात्री० ॥
 ॥ ८ ॥ पांचे पांमव एणें गिरि आव्या रे, सिद्धा नव नारद रुषि राया रे,
 वली सांब प्रद्युम्न कहाया ॥ जात्री० ॥ ९ ॥ ए तीरथ महिमावंत रे, जिहां
 सिद्धा साधु अनंत रे, इस जांखे श्रीजगवंत ॥ जात्री० ॥ १० ॥ उज्ज्वलगि
 रि समो नहीं कोय रे, तीरथ सघलां में जोय रे, जे फरस्यां पाप न होय
 ॥ जात्री० ॥ ११ ॥ एकल आहारी (१) सचित्त परिहारी (२) रे, पदचारीने
 (३) जूमिसंधारी (४) रे, शुद्ध समकित (५) ने ब्रह्मचारी (६) जात्री० ॥ १२ ॥
 एम ठहरी जे नर पावे रे, बहुदान सुपात्रें आले रे, ते जन्म मरण जय टाळे
 ॥ जात्री० ॥ १३ ॥ धन्य धन्य तेह नर नारी रे, जेदे विमलाचल एक तारी
 रे, जाउं तेहनी हुं बलिहारी ॥ जात्री० ॥ १४ ॥ श्रीजिनचंडसूरि सुपसायें
 रे, जिनहर्ष होय उझायें रे, इस विमलाचल गुण गाये ॥ जात्री० ॥ १५ ॥

॥ अथ सीताजीनी सवाय प्रारंभ ॥

॥ जनकसुता हुं नाम धरावुं, राम ठे अंतरजामी ॥ पालव अमारो
मेलने पापी, कुलने लागे ठे खामी ॥ अरुशो मांजो, मांजो मांजो मांजो
॥ अ० ॥ महारो नाहलीयो डुहवाय ॥ अ० ॥ मने संग केनो न सुहाय
॥ अ० ॥ महारं मन मांहेथी अकुलाय ॥ अ० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ मेरु म
हीधर ठाम तजे जो, पत्तर पंकज ऊगे ॥ जो जलधि मर्यादा मूके, पांगलो
अंबर पूगे ॥ अ० ॥ १॥ तो पण तुं सांजलने रावण, निश्चय शील न खडुं ॥
प्राण अमारो परलोक जाये, तो पण सत्य न ठंरुं ॥ अ० ॥ ३॥ कुण मणि
धरना मणि लेवाने, हैडे घाले हाम ॥ सती संघातें स्नेह करीने, कहो
कुण साधे काम ॥ अ० ॥ ४॥ परदारानो संग करीने, आखो कोण उगरियो ॥
जंडुं तो तुं जोय आलोची, सहि तुज दहाडो फरियो ॥ अ० ॥ ५॥ जन
कसुता हुं जग सहु जाणे, जामंरुल ठे जाइ ॥ दशरथ नंदन शिर ठे
स्वामी, लखमण करशे लडाई ॥ अ० ॥ ६ ॥ हुं धणीयाती पीयु गुणराती,
हाथ ठे महारे ठाती ॥ रहे अलगो तुज वयणें न चलुं, कां कुलें वाये ठे
काती ॥ अ० ॥ ७॥ उदयरतन कहे धन्य ए अबला, सीता जेहनुं नाम ॥
सतीयामांहे शिरोमणि कहियें, नित्य नित्य होजो प्रणाम ॥ अ० ॥ ८ ॥

अथ ॥ आंबिल तपमां आहार लेवाना विधिनो स्वाध्याय ॥

॥ प्रारंभः ॥ चोपाईनी देशीमां ॥

॥ समरी श्रुतदेवी शारदा, सरस वचन वर आपो सदा ॥ आंबिल
तपनो महिमा घणो, जविजन जावथकी ते सुणो ॥ १ ॥ विगय सकलनो
जिहां परिहार, अशनमांहे पण जेद विचार ॥ विदल सर्व तिल तूअर
बिना, अलसी कोद्रव कांगनी मना ॥ २ ॥ खड धान्य पूंहक डुकट फल सर्व,
वर्जीजें आंबिलने पर्व ॥ उंसामण परें जो जल जले, तो आंबिल अंबिल
रस टले ॥ ३ ॥ बीड लवण शूठ मिरच ने सुआ, मेथी संचल रामठ कहा ॥
अजमादिक जेला रंधाय, तो आंबिलमां लेवा थाय ॥ ४ ॥ जीरं जले ते
जे वमी कही, ते सूजे पण जीरं नहीं ॥ गोमूत्र विना अठे अणाहार, ते
सवि लेवानो व्यवहार ॥ ५ ॥ सात जाति जे तंडुल तणी, जे सूजती आंबि
लमां जणी ॥ शेकेल धान्य अपकी दाल, मांडा खाखर लेवा टाल ॥ ६ ॥
हलदर लविंग पिंपर पीपली, हरडे सेंधव वेशण वली ॥ खादिम स्वादिम

जे कहेवाय, ते आंबिलमां नवि लेवाय ॥ ७ ॥ उत्कृष्ट विधें ऊष्णजल
नीर, जघन्य विधें कांजीनुं नीर ॥ एम निर्दूषण आंबिल करे, मुख धोव
ण दातण नवि करे ॥ ८ ॥ जे निर्दूषण लिये आहार, उदननो तेने व्यव
हार ॥ आटो लिगट पणी विनु, ते पण आंबिलमां सूजतुं ॥ ९ ॥ अ
शठ गीतारथ अण मत्सरी, जे जे विधि बोखे ते खरी ॥ लाजालाज वि
चारे जेह, विधि गीतारथ कहियें तेह ॥ १० ॥ आंबिल तप उत्कृष्ट
कष्टुं, विघ्न विदारण कारण लखुं ॥ वाचक कीर्त्तिविजय सुपसाय, ज्ञांखे
विनयविजय उवज्जाय ॥ ११ ॥ इति आंबिल तपनी सद्याय ॥

॥ अथ चेतन शिखामणनी सद्याय ॥

॥ चेतन अब कबु चेतीयें, ज्ञान नयन ऊधामी ॥ समता सहजपणुं
जजो, तजो ममता नारी ॥ चे० ॥ १ ॥ या दुनीयां हे बाजरी, जेसी बा
जीगर बाजी ॥ साथ कीसीके नां चले, ज्युं कुलटा नारी ॥ चे० ॥ २ ॥
माया तरुवाया परें, न रहे स्थिरकारी ॥ जानत हे दिलमें जनी, पण करत
बिगारी ॥ चे० ॥ ३ ॥ मेरी मेरी तुं क्या करे, करे कोणशुं यारी ॥ प
लटे एकण पलकमें, ज्युं घन अंधियारी ॥ चे० ॥ ४ ॥ परमात्म अविच
ल जजो, चिदानंद आकारी ॥ नय कहे नियत सदा करो, सब जन
सुख कारी ॥ चे० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ आत्मबोधनी सद्याय ॥

॥ होसुण आतमा मत, पर मोह पंजरमांहे ॥ माया जाल रे ॥ धन राज्य,
जोबन रूप रामा, सुत सुता घरबार रे ॥ हुकम होदा हाथी घोडा, कारि
मो परिवार ॥ माया जाल रे ॥ हो० ॥ १ ॥ अतुलबल हरि चक्री रामा
तुं जो ऊर्जित मदमत्त रे ॥ कुर जमबल निकट आवे, गलित जावे सत्त
॥ माया० ॥ हो० ॥ २ ॥ पुहवीने जे ठत्र परें करे, मेरुनो करे दंरु रे ॥
ते पण गया हाथ घसता, मूकी सर्व अखंरु ॥ मा० ॥ हो० ॥ ३ ॥ जे
तखत बेसी हुकम करता, पहेरी नवला वेश रे ॥ पाघ सहेरा धरत टेढा,
मरी गया जमदेश ॥ मा० ॥ हो० ॥ ४ ॥ मुख तंबोल ने अधर राता,
करत नव नवा खेल रे ॥ तेह नर बल पुण्य घाटे, करत परघर टेल
॥ मा० ॥ हो० ॥ ५ ॥ जज सदा जगवंत चेतन, सेव गुरुपदपद्म रे ॥
रूप कहे कर धर्मकरणी, पामे शाश्वत सद्म ॥ मा० ॥ हो० ॥ ६ ॥ इति

॥ अथ सांज्ञल सयणानी सव्वाय ॥

॥ सांज्ञल सयणा साची सुणावुं, पूरव पुण्हे तुं पाम्यो रे ज्ञाइ ॥ नरक निगोदमां जमतां नरजव, ते निःफल केम वाम्यो रे ज्ञाइ ॥ सां० ॥ १ ॥ जैनधर्म जयवंतो जगमां, धारी धर्म न साध्यो रे ज्ञाइ ॥ मेघघटा सरि खा गज साटे, गर्दज घरमां बांध्यो रे ज्ञाइ ॥ सां० ॥ २ ॥ कटपवृद्ध कूहा डे कापी, धंतुरो घेर धारे रे ज्ञाइ ॥ चिंतामणि चिंतित पूरण ते, काग उन्नावण नारे रे ज्ञाइ ॥ सां० ॥ ३ ॥ एम जाणी जांवा नवि दीजें, नर नारी नर जवनें रे ज्ञाइ ॥ उलखी शुद्धधर्मने साधो, जे मान्यो मुनि मन ने रे ज्ञाइ ॥ सां० ॥ ४ ॥ जे विज्ञाव परज्ञावमां जजीयें, रमणस्वज्ञाव मां करियें रे ज्ञाइ ॥ उत्तमपदपद्मने अवलंबी, जवियण जवजल तरी यें रे ज्ञाइ ॥ सां० ॥ ५ ॥ इति आत्महित सव्वाय ॥

॥ अथ जोवन अस्थिरनी सझाय ॥ राग प्रज्ञाती ॥

॥ जोवनीयांनी मोजां, फोजां जाय नगरां देती रे ॥ घनी घनी घनी यालां वाजे, तोही न जागे तेथी रे ॥ जो० ॥ १ ॥ जरा राक्षसी जोर करे ठे, फेलावे फजेती रे ॥ आवी अवधें उशंके नहीं, लखपतिने लेती रे ॥ जो० ॥ २ ॥ मालें बेठो मोज करे ठे, खातें जोवे खेती रे ॥ जमरो जमरो ताणी लेशे, गोफण गोलासेंती रे ॥ जो० ॥ ३ ॥ जिनराजानें शर णें जाउं, जोरावो को न जेथी रे ॥ दुनीयामां दूजो दीसे नहीं, आखर तर शो तेथी रे ॥ जो० ॥ ४ ॥ दंत पड्या ने डोसो थयो, काज सखुं नहिं केथी रे ॥ उदयरत्न कहे आपें समजो, कहियें वातो केती रे ॥ जो० ॥ ५ ॥

॥ अथ निंदावारक सझाय ॥

॥ निंदा म करजो कोझनी पारकी रे, निंदानां बोढ्यां महापाप रे ॥ वयर विरोध वाधे घणो रे, निंदा करतां न गणे माय बाप रे ॥ निं० ॥ १ ॥ दूर बलंती कां देखो तुम्हें रे, पगमां बलती देखोसहु कोय रे ॥ परना मलमांधोयां लूगडां रे, कहो केम ऊजलां होय रे ॥ निं० ॥ २ ॥ आप सं जालो सहुको आपणो रे, निंदानी मूको पनी टेव रे ॥ थोडे धणे अवगुणें सहु जख्या रे, केहनां नलीयां चुवे केहनां नेव रे ॥ निं० ॥ ३ ॥ निंदा करे ते थाये नारकी रे, तप जप कीधुं सहु जाय रे ॥ निंदा करो तो कर जो आपणी रे, जेम बुटकवारो थाय रे ॥ निं० ॥ ४ ॥ गुण ग्रहेजो सहु

को तणो रे, जेहमां देखो एक विचार रे ॥ कृष्णपरें सुख पामशो रे, समय सुंदर सुखकार रे ॥ नि० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ धोबीमानी सझाय ॥

॥ धोबीडा तुं धोजे मननुं धातियुं रे, रखे राखतो मेल लगार रे ॥ एणे रे मेळें जग मेलो कस्यो रे, विण धोयुं न राखे लगार रे ॥ धो० ॥ १ ॥ जिनशासन सरोवर सोहामणुं रे, समकिततणी रूमी पाल रे ॥ दानादिक चार बारणां रे, मांही नवतत्त्व कमल विशाल रे ॥ धो० ॥ २ ॥ तिहां जीवे मुनिवर हंसला रे, पिये ठे तप जप नीर रे ॥ शम दम आदें जे शील रे, तिहां खावे आपणुं चीर रे ॥ धो० ॥ ३ ॥ तपवजे तप तरु के करी रे, जालवजे नवतत्त्ववारु रे ॥ ढांटा उडावे पाप अढारना रे, एम उजळुं होशे ततकाल रे ॥ धो० ॥ ४ ॥ आलोयण साबूनो सूधो करे रे, रखे आवे माया सेवाल रे ॥ निश्चें पवित्रपणुं राखजे रे, पठें आपणी नीमी संजाल रे ॥ धो० ॥ ५ ॥ रखे मूकतो मन मोकळुं रे, चल मेलीने संकेल रे ॥ समयसुंदरनी शीखडी रे, सुखनी अमृतवेल रे, ॥ धो० ॥ ६ ॥

॥ अथ ढंढणऋषिजीनी सझाय ॥

॥ ढंढण ऋषिजीने वंदणा ॥ हुं वारी लाल ॥ उत्कृष्टो अणगार रे ॥ हुं वारी लाल ॥ अजिग्रह लीधो आकरो ॥ हुं वारी० ॥ लब्धें लेखुं आहार रे ॥ हुं वारी लाल ॥ ढं० ॥ १ ॥ दिनप्रति जावे गोचरी ॥ हुं० ॥ न मळे शुरू आहार रे ॥ हुं० ॥ न लीये मूल असूजतो ॥ हुं० ॥ पींजर हूवो गात रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ २ ॥ हरि पूढे श्री नेमने ॥ हुं० ॥ मुनिवर सहस्र अढार रे ॥ हुं० ॥ उत्कृष्टो कोण एहमें ॥ हुं० ॥ मुऊने कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ३ ॥ ढंढण अधिको दाखीयो ॥ हुं० ॥ श्रीमुख नेम जिणंद रे ॥ हुं० ॥ कृष्ण उम्माह्यो वांदवा ॥ हुं० ॥ धन्य जादव कुलचंद रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ४ ॥ गळीआरें मुनिवर मढ्या ॥ हुं० ॥ वांदे कृष्ण नरेश रे ॥ हुं० ॥ किणही मिथ्यात्वी देखीने ॥ हुं० ॥ आव्यो जावविशेष रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ५ ॥ आवो अम धर साधुजी ॥ हुं० ॥ द्यो मोदक ठे शुरू रे ॥ हुं० ॥ ऋषिजी लेई आविया ॥ हुं० ॥ प्रभुजी पास विशुरू रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ६ ॥ मुज लब्धें मोदक मढ्या ॥ हुं० ॥ पूढे ठे कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥ लब्धि नहिं वत्स ताहरी ॥ हुं० ॥ श्रीपति लब्धि निहाल रे ॥ हुं० ॥

॥ ढं ॥ ७ ॥ तो मुकुने लेवो नहीं ॥ हुं ॥ चाख्यो परठण काज रे ॥ हुं ॥ इंट निंजाडे जाइने ॥ हुं ॥ चूरे कर्म समाज रे ॥ हुं ॥ ढं ॥ ७॥ आवी सूधी जावना ॥ हुं ॥ पाम्यो केवल नाण रे ॥ हुं ॥ ढं ॥ ढं ॥ ढं ॥ ढं ॥ मुक्ते गया ॥ हुं ॥ कहे जिनहर्ष सुजाण रे ॥ हुं ॥ ढं ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ मुहपत्तीना पञ्चास बोधनी सञ्चाय ॥

॥ ढाल ॥ सिरिजंबूरे, विनयजक्ति शिर नामिने ॥ कर जोकी रे, पूढे सो हमस्वामीने ॥ जगवंता रे कहो शिवकांता केम मले ॥ कहे सोहम रे, मिथ्या त्रमदूरेंढले ॥ त्रुटक ॥ दूरेंढले विष गरल ईहा, उज्जय अनुसरी ॥ एक ज्ञान दूजी करत क्रिया, अजेदारोपण करी ॥ जिम पंगु दर्शित चरण कर्षित, अंध बिहुं निज पुर गया ॥ तिम सत्त्व सजतां तत्त्व जजतां, जविक केइ सुखिया थया ॥ १ ॥ ढाल ॥ वैकल्य जुं रे, कष्ट ते करवुं सोहिलुं ॥ पण जंबू रे, जाणपणुं जग दोहिलुं ॥ तेणें जाणी रे, आवश्यक किरिया करो ॥ उपगरणे रे, रजहरणो मुहपत्ती धरो ॥ त्रुटक ॥ मुहपत्ती श्वेतें मानोपेतें, शोल निज अंगुल जरी ॥ दोय हाथ जाली दग निहाली, दृष्टि पडिलेहण करी ॥ त्यां सूत्र अर्थ सुतत्त्व करीने, सद्दहुं एम जावियें ॥ नचा वच्चारूप तिग तिग, पखोना षट लावियें ॥ २ ॥ ढाल ॥ समकित मोहनी रे, मिश्र मिथ्यात्वने परिहरुं ॥ काम राग रे, स्नेह दृष्टिराग संहरुं ॥ ए साते रे, बोल कह्या हवे आगलें ॥ अंगुलि वच्चें रे, त्रण वधूटक कर तलें ॥ त्रुटक ॥ करतलें वामें अंजलि धरि, अखोडा नव कीजियें ॥ प्रमार्जन नव तेमज करियें, तिग तिगंतर लीजियें ॥ सुदेव सुगुरु सुधर्म आदरुं, प्रतिपद्दी परि हरुं ॥ वली ज्ञान दर्शन चरण आदरुं, विराधक त्रिक अपहरुं ॥ ३ ॥ ॥ ढाल ॥ मनोगुप्ति रे, वचन कायगुप्ति जजुं ॥ मनोदंरुं रे, वचन काय दंडने तजुं ॥ पचवीश रे, बोल ए मुहपत्तीना लह्या ॥ हवे अंगना रे, परि हरुं एम सघला कह्या ॥ त्रुटक ॥ कह्या वधूटक करि परस्पर, वाम हा थें त्रिक करो ॥ हास्य रति ने अरति ठंकी, इतर कर त्रिक अनुसरो ॥ जय शोक दुगंढा तजीने, पयाहीणो आचरो ॥ कृष्णलेश्या नील कापोत, ल लाटें त्रिक परिहरो ॥ ४ ॥ ढाल ॥ रस गारव रे, रुद्धि शाता गारवा ॥ मुख हैडे रे, त्रण त्रण एम धारवा ॥ मायाशब्द रे, नियाण मिथ्यात्व टाळियें ॥ वाम खंधें रे, क्रोध मान दोय गालियें ॥ त्रुटक ॥ गालीयें माया लोच द

दिण, खंध ऊर्ध्व अधो मल्ली ॥ त्रिक वाम पादें पुढवीने अप, वली तेउनी
रक्षा करी ॥ जमणे पगे त्रण वाज वणसई, त्रसकायनी रक्षा करुं ॥ पंचा
श बोलें पम्बिलेहण, करत झानी जव हरुं ॥१५॥ ढाल ॥ एह मांहेथी रे,
चाळीश बोल ते नारीने ॥ शीशहृदयना रे, खंध बोल दश वारीने ॥ इ
ण विधिशुं रे, पम्बिलेहणथी शिव लह्यो ॥ अवधि करी रे, ठकायनो विरा
धक कह्यो ॥ त्रुटक ॥ कह्यो किंचित् आवश्यकथी, तथा प्रवचन सारथी ॥
जावना चेतन पावना कही, गुरु वचन अनुसारथी ॥ शिव लहे जंबू
रहे जो शुभ, वीरवीजयनी वाणीयें ॥ मन मांकडुं वनवास रमतुं, वश
करि करी घर आणियें ॥ ६ ॥ इतिसंक्षाय संपूर्ण ॥

॥ अथ काया उपर सक्षाय ॥

॥ काया रे वानी कारमी, सीचंतां रे शूके ॥ उंठ कोमि रोमावली, फल
फूल न मूके ॥ का० ॥ १ ॥ काया माया कारमी, जोवंतां जाशे ॥ मारग
लेजो मोक्षनो, जीवडो सुख पाशे ॥ का० ॥१॥ अरिहंत आंबो मोरीयो,
सामायिक थाणे ॥ मंत्र नवकार संचारजो, समकित शुद्ध ठाणे ॥ का० ॥
॥ ३ ॥ वाडी करो विरतां तणी, सवि लोज निवारो ॥ शील संयम दोनुं
एकठा, जली पेरें पालो ॥ का० ॥ ४ ॥ पांच पुरुष देशावरी, बेठा इण
डाळी ॥ फल चूटीने चोरियां, न करी रखवाली ॥ का० ॥५॥ इण वाडी
एक शूडलो, सुख पिंजर बेठा ॥ बहुत जतन करी राखीयो, जातोकिणही
न दीठो ॥ का० ॥ ६ ॥ कां जोलपणे जव हारियो, मत मोनी संचाळी ॥
रत्न चिंतामणि सारिखी, कांइ गांठ न वाली ॥ का० ॥७॥ रत्नतिलक सेवक
जणे, सुणजो वनमाली ॥ वारुजली परें पालजो, करजो ढंग वाली ॥ का० ॥८॥

॥ अथ वणजारांनी सक्षाय ॥

॥ नरजव नयर सोहामणुं ॥ वणजारा रे ॥ पामीने करजे व्यापार ॥
अहो मोरा नायक रे ॥ सत्तावन संवर तणी ॥ व० ॥ पोठी जरजे उदार
॥ अ० ॥ १ ॥ शुभ परिणाम विचित्रता ॥ व० ॥ करियाणां बहुमूल
॥ अ० ॥ मोक्षनगर जावा जणी ॥ व० ॥ करजे चित्त अनुकूल ॥ अ० ॥
॥ २ ॥ क्रोध दावानल उलवे ॥ व० ॥ मान विषम गिरिराज ॥ अ० ॥
उलंघजे हलवें करी ॥ व० ॥ सावधान करे काज ॥ अ० ॥ ३ ॥ वंशजाल
माया तणी ॥ व० ॥ नवि करजे विशराम ॥ अ० ॥ खानी मनोरथ जट

तणी ॥ व० ॥ पूरणनुं नहिं काम ॥ अ० ॥ ४ ॥ राग द्वेषदोय चोरटा ॥ व० ॥
 वाटमां करशे हेरान ॥ अ० ॥ विविध वीर्य उद्धासथी ॥ व० ॥ ते हणजे
 रे स्थान ॥ अ० ॥ ५ ॥ एम सवि विघन विदारीने ॥ व० ॥ प्होंचजे शिव
 पुरवास ॥ अ० ॥ खय उपशम जे जावना ॥ व० ॥ पोठें जस्या गुणराश
 ॥ अ० ॥ ६ ॥ दायिक जावें ते थशे ॥ व० ॥ लाज होशे ते अपार ॥ अ० ॥
 उत्तम वणिज जे एम करे ॥ व० ॥ पद्म नमे वारं वार ॥ अ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सोदागरनी ॥ सद्याय ॥

॥ लावोने राज, मोंधा मुलनां मोती ॥ ए देशी ॥

॥ सुन सोदागर बे, दिलकी बात हमेरी ॥ तें सोदागर दूर विदेशी,
 सोदा करनकुं आया ॥ मोसम आये माल सवाया, रतनपुरीमें गया
 ॥ सु० ॥ १ ॥ तिनुं दलावकुं हर समजाया, जिनसें बहोत नफाया ॥
 पांचुं दीवानुं पाजुं जमाया, एककुं चोकी बिठाया ॥ सु० ॥ २ ॥ नफा
 देख कर माल विहरणां, चुआ कटे न थुं धरनां ॥ दोनुं दगाबाजी दूर
 करनां, दीपकी ज्योतें फिरनां ॥ सु० ॥ ३ ॥ उर दिन बली महेलमें रहनां,
 बंदरकुं न हलानां ॥ दश सहेरसें दोस्तीहिं करनां, उनसें चित्त मिळानां ॥
 ॥ सु० ॥ ४ ॥ जनहर तजनां जिनवर जजनां, सजनां जिनकुं दलाइ ॥
 नवसर हार गळेमें रखनां, जखनां लखकी कटाइ ॥ सु० ॥ ५ ॥ शिरपर
 मुकुट चमर ढोलाइ, अम घर रंग वधाइ ॥ श्रीशुचवीर विजय घर जाई,
 होत सताबी सगाइ ॥ सु० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ आपखजावनी सद्याय ॥

॥ आप खजावमां रे, अवधू सदा मगनमें रहेनां ॥ जगत जीव हे
 कर्माधीना, अचरिज कबुअ न लीना ॥ आ० ॥ १ ॥ तुम नहिं केरा कोइ
 नही तेरा, क्या करे मेरा मेरा ॥ तेरा हे सो तेरी पास, अवर सबे अने
 रा ॥ आ० ॥ २ ॥ वपु विनाशी, तुं अविनाशी, अब हे झनकुं विलासी ॥
 वपु संघ जब दूर निकासी, तब तुम शिवका वासी ॥ आ० ॥ ३ ॥ राग ने
 रीसा दोय खवीसा, ए तुम दुःखका दीसा ॥ जब तुम उनकुं दूरी करीसा,
 तब तुम जगका ईसा ॥ आ० ॥ ४ ॥ परकी आसा सदा निरासा, ए हे जग
 जन पासा ॥ ते काटनकूं करो अज्यासा, लहो सदा सुखवासा ॥ आ० ॥
 ॥ ५ ॥ कबहीक काजी कबहीक पाजी, कबहीक हुआ अपन्नाजी ॥ कब

हीक जगमें कीर्ति गाजी, सब पुजलकी बाजी ॥ आ० ॥ ६ ॥ शुद्ध उपयोग
ने समताधारी, ज्ञान ध्यान मनोहारी ॥ कर्म कलंककुं दूर निवारी, जीव
वरे शिवनारी ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति सद्याय ॥

॥ अथ श्री शोल सतीयोनी सद्याय ॥

॥ शोल सतीनां लीजें नाम जेथी मनोवन्धित शुच काम ॥ जक्ति जाव
अति आणी धणो, जाव धरीने जवियण सुणो ॥ १ ॥ ब्राह्मी चंदनबाला
नाम, राजिमती डौपदी अजिराम ॥ कौशल्या ने मृगावती, सुलसा
सीता ए महासती ॥ २ ॥ सती सुजद्रा सोहामणी, पोल उघाडी चंपा
तणी ॥ शिवा नाम जपो जगवती, जगीश आपे कुंती सती ॥ ३ ॥ शीलव
ती शीलें शोजती, जजो जावें ए निर्मल मती ॥ दमयंती ने चूला सती, प्र
जावती ने पद्मावती ॥ ४ ॥ शोल सतीनां नाम उदार, जणतां गणतां शिव
सुखकार ॥ शाकिनी माकिनी व्यंतर जेह, सतिनामें न पराजवे तेह ॥ ५ ॥
आधि व्याधि सवि जाये रोग, मन गमता सवि पामे जोग ॥ संकट विकट
जाये सविदूर, तिमिर समूह जेम उगे सूर ॥ ६ ॥ राज रुद्धि घरें होये बहु, राय
राणा ते माने सह ॥ वाचक धर्मविजय गुरुराय, रत्नविजय जावें गुण गाया ॥ ७ ॥

॥ अथ आत्मशिद्धानी सद्याय ॥ राग रामग्री ॥

॥ आतमरामें रे मुनि रमे, चित्त विचारीने जोय रे ॥ तहारुं दीसे नवि
कोय रे, सहु स्वारथी मढ्युं जोय रे, जन्म मरण करे लोय रे, पूठें सब
मली रोय रे ॥ आ० ॥ १ ॥ स्वजनवर्ग सवि कारमो, कूमो कुटुंब परि
वार रे ॥ कोइ न करे तुज सार रे, धर्म विण नही कोइ आधार रे,
जिणें पामे जवपार रे ॥ आ० ॥ २ ॥ अनंत कलेवर मूकीयां, तें कीयां
सगपण अनंत रे जव उद्देगें रे तुं जम्यो, तोही न आव्यो तुज अंत रे ॥
चेतो हृदयमां संत रे ॥ आ० ॥ ३ ॥ जोग अनंता तें जोगव्या, देव मणु
अ गति मांहि रे ॥ तृप्ति न पाम्यो रे जीवको, हजी तुज बांढा ठे त्यांहि
रे, आण संतोष चित्तमांहि रे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान करो रे आतम तणुं,
परवस्तुथी चित्त वारी रे ॥ अनादि संबंध तुज को नहीं, शुद्ध निश्चय इम
धारी रें, इणविध निज चित्त ठारी रें, मणिचंद्र आतम तारी रे ॥ आ० ॥ ५ ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी सद्याय ॥

॥ श्रीसीमंधर साहिब आगें ॥ ए देशी ॥ अरिहंत पहेले स्थानक गणी

यें बीजे पद सिद्धाणं ॥ त्रीजे पवयण आयरिय चोथे, पांचमे पद थेराणं
 रे ॥ जविया ॥ बीश स्थानक तप कीजें ॥ उलीबीश करीजें रे ॥ ज० ॥
 गणणुं एह गणीजें रे ॥ ज० ॥ जिम जिनपद पामीजें रे ॥ ज० ॥ नरजव
 लाहो लीजें रे ॥ ज० ॥ बी० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ उवज्जाय ठे सव
 साहूणं, सातमे आठमे नाण ॥ नवमे दंसण दसमे विणयस्स, चारित्र अगी
 यारमे जाण रे ॥ ज० ॥ बी० ॥ २ ॥ वारमे बंजवयधारीणं, तेरसमे किरिया
 णं ॥ चउदमे तव पनरमे गोयम, सोलसमे नमो जिणाणं रे ॥ ज० ॥
 बी० ॥ ३ ॥ चारित्तस्स सत्तरमे जपीयें, अठारसमे नाणस्स ॥ उगणीश
 मे नमो सुयस्स संचारो, बीशमे नमो तिठस्स रे ॥ ज० ॥ बी० ॥ ४ ॥
 एकासणादिक तप देववंदन, गणणुं दोय हजार ॥ संघ विनय बुध शिष्य
 सुदर्शन, जंपे एह विचार रे ॥ ज० ॥ बी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ शीयलविष शिखामणनी सद्याय ॥

॥ ढाल ॥ एतो नारी रे, बारी ठे डुर्गतितणी ॥ बांरु संगति रे, मूरख
 तुं परखी तणी ॥ जीव जोला रे, कोला तेहशुं म म करे ॥ शीख मानी रे,
 ढानी वात तुं परिहरे ॥ १ ॥ त्रुटक ॥ जो वात करिश परनारी साथें,
 लोक सहु हेरे अठे ॥ राय रांक थइने रव्या रानें, सुखें नहिं वेसे पठें
 ॥ ए मदनमाती विषय राती, जेसी काती कामिनी ॥ पहेलुं तो बली
 सुख देखाडे, पठे पठाडे जामिनी ॥ २ ॥ ढाल ॥ कर पगना रे, नयण
 वयण चाला करे ॥ बोलावी रे, नरने लेइ धाई पडे ॥ जोलावी रे, हाव
 जाव देखाइशे ॥ पगे लागी रे, मरकलडे मन पाडशे ॥ ३ ॥ त्रुटक ॥
 ए पास पाडे धन गमाडे, मान खंडे लीलढी ॥ बोलंती रूमी चित कू
 मी, कूरु कपटनी कोथली ॥ ए नर अमूलक व्यसन पकियो, पठें न पोसा
 ये पायको ॥ दीवान दंडे मान खंडे, मार सहे पठे रायको ॥ ४ ॥ ढाल ॥
 बांमी लेशे रे, वेश्याना लंपट नरा ॥ सहु सधवा रे, विधवा दासी दूरें
 करा ॥ जा नाशी रे, रूप देखी जीव एह तणुं ॥ ऊजो रही रे, एह स
 हामुं म म जो घणुं ॥ ५ ॥ त्रुटक ॥ घणुं म जोइश एह सामुं, कुलखी
 दीठे नवि गमे ॥ जिम शुनी पूर्तें श्वान हींडे, तेम परनारी पूर्तें कां जमे
 ॥ जिम विद्वानो दूध देखे, कोले डांग न देख ए ॥ परनार पेध्यो पुरु
 ष पापी, किस्यो जय न लेख ए ॥ ६ ॥ ढाल ॥ फुलवेणी रे, शिरसिंडु

र सैंथो जख्यो ॥ ते देख रे, फट मूरख मन कां कख्यो ॥ देखी टीलां
रे, ढीलां इद्रिय करि गहगह्यो ॥ शिर राखनी रे, आंखदेई तुं कां रख्यो
॥ ७ ॥ त्रूटक ॥ कां रख्यो मूरख आंख देई, शणगार चार झणे धख्या ॥
ए ऊली जीहा, आंखे पीहा, कानकूपा मल जख्या ॥ नारी अग्नि पुरुष
माखण, बोल बोलतां विगरे ॥ स्त्रीदेहमां शुं सार दीगो, मूढ महियां
कां करे ? ॥ ८ ॥ ढाल ॥ इन्द्रिय बाह्यो रे, जीव अज्ञानी पापीयो ॥ माने
नरगह रे, सरग करी विष व्यापीयो ॥ कां झूलो रे, शणगार देखी ए
हना ॥ जाणो प्राणी रे, ए ठे दुःखनी अंगना ॥ ९ ॥ त्रूटक ॥ अंगना
तुं ठोकी ठोकरे, यश कीर्त्ति सधवे लहे ॥ कुशीलनुं जो नाम लीये
को, परलोक दुर्गति दुःख सहे ॥ विजयचक्र बोले नवि डोले, शीयल
थकी जे नरवरा ॥ तस पाय लागुं सेवा मागुं, जे जगमांहे जयंकरा ॥ १० ॥

॥ अथ श्रीशान्तिजिननी आरती ॥

॥ जय जय आरंती शान्ति तुमारी, तोरां चरण कमलकी में जाउं ब
लिहारी ॥ ज० ॥ १ ॥ वीश्वसेन अचिराजीके नंदा, शान्तिनाथ मुख पू
नमचंदा ॥ ज० ॥ २ ॥ चालीश धनुष्य सोवनमय काया, मृगलांठन प्र
भुचरण सुहाया ॥ ज० ॥ ३ ॥ चक्रवर्त्ती प्रभु पांचमा सोहे, शोलमा
जिनवर, जग सहू मोहे ॥ ज० ॥ ४ ॥ मंगल आरति तोरी कीजें, ज
न्म जन्मनो लाहो लीजें ॥ ज० ॥ ५ ॥ कर जोडी सेवक गुण गावे, सो
नर नारी अमपरद पावे ॥ ज० ॥ ६ ॥ इति शान्तिजिन आरती ॥

॥ अथ श्रीआदिजिननी आरती ॥

॥ अप्सरा करती आरती, जिन आगें ॥ हां रे जिन आगें रे जिनआ
गें, हां रे ए तो अविचल सुखडांमागे ॥ हां रे नाचिनंदन पास ॥ अप्स
रा करती आरती जिन आगें ॥ १ ॥ ता थेइ नाटक नाचती, पाय ठमके ॥
हां रे दोय चरणे जांऊर ऊमके ॥ हां रे सोवन घूघरी धमके ॥ हां रे लेती
फुदनी बाल ॥ अ० ॥ ११ ॥ ताल मृदंग ने वांसली, रुफ वीणा ॥ हां रे रुकां
गावंती खर जीणा ॥ हां रे मधुर सुरासुर नयणां ॥ हां रे जोती मुखडुं
निहाल ॥ अ० ॥ १३ ॥ धन्य मरुदेवामातने, प्रभु जाया ॥ हां रे तोरी कंचन
वरणी काया, हां रे में तो पूरवपुण्यें पाया ॥ हां रे देख्यो तोरो देदार ॥ अ०
॥ १४ ॥ प्राणजीवन परमेश्वर प्रभु प्यारो ॥ हां रे प्रभु सेवक हुं हुं तारो ॥

हां रे जवो जवनां दुःखडां वारो ॥ हां रे तुमें दीनदयाल ॥ अ० ॥ ५ ॥ सेव
क जाणी आपणो, चित्त धरजो ॥ हां रे मोरी आपदा सघली हरजो ॥
हां रे मुनि माणक सुखीयो करजो ॥ हां रे जाणी पोतानो बाल ॥ अ० ॥ ६ ॥

॥ अथ जिननवअंगपूजाना दोहा लिख्यते ॥

॥ जल जरी संपुटपत्रमां, युगलिक नर पूजंत ॥ कृषज चरण अंगू
ठनो, दायक जव जल अंत ॥ १ ॥ जानुबलें काउस्सग रह्या, विचस्या
देश विदेश ॥ खमां खमां केवल लब्धुं, पूजो जानु नरेश ॥ २ ॥ लोकांतीक वच
नै करी, वरस्या वरशीदान ॥ करकांडे प्रभु पूजना, पूजो जवि बहु
मान ॥ ३ ॥ मान गयुं दोय अंशथी, देखी वीर्य अनंत ॥ जुजाबलें जव
जल तस्या, पूजो खंध महंत ॥ ४ ॥ सिद्धशिला गुण ऊजली, लोकांतें
जगवंत ॥ वसीया तिण कारण जवि, शिरशीखा पूजंत ॥ ५ ॥ तीर्थकर
पदपुण्यथी, तिहुअण जन सेवंत ॥ त्रिजुवन तिलक समा प्रभु, जाल
तिलक जयवंत ॥ ६ ॥ शोल पहोर प्रभु देशना, कंठविवर वर्तूल ॥ मधु
रध्वनि सुर नर सुणे, तिणे गळे तिलक अमूल ॥ ७ ॥ हृदय कमल उप
शमबलें, बाळ्या राग ने रोष ॥ हीम दहे वनखंडने, हृदय तिलक
संतोष ॥ ८ ॥ रत्नत्रयी गुण ऊजली, सकल सुगुणविश्राम ॥ नाजिक
मलनी पूजना, करतां अविचल धाम ॥ ९ ॥ उपदेशक नव तत्त्वना, तेणें
नव अंग जिणंद ॥ पूजो बहुविध रागथी, कहे शुजवीर मुणींद ॥ १० ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वनाथनी आरती ॥

॥ आरती कीजें पास कुंवरकी, जन्म मरण जयहर जिनवरकी ॥ न
यरि वणारसी जन्म कहावे, वामा मात प्रभु हुलरावे ॥ आ० ॥ १ ॥ यौ
वन वन फलजोगी जणावे, नारी प्रजावती सती परणावे ॥ काय नीरो
ग जोग विलसावे, पुरिसादाणी बिरुद धरावे ॥ आ० ॥ २ ॥ ज्ञानवि
लोकी कमठ हरावे, गहन दहनथी फणी नीकसावे ॥ सेवकमुख नव
कार सुणावे, धरणराय पदवी निपजावे ॥ आ० ॥ ३ ॥ क्रोधी कमठ
हठ तप लय लावे, जिन दर्शनसैं सुरगति पावे ॥ जोग संयोग वियोग
बनावे, संयमश्री आतम परणावे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान खेहरीयां काउ
स्सग जावें, स्वामीकूं वरु लय तव ठावे ॥ मेघमाढी जलधर वरसावे,
जब नासा जर जर जल लावे ॥ आ० ॥ ५ ॥ तव धरणेंद्रासन कंपावे,

पद्मावतीसाथें त्यां आवे ॥ नाथ ऊर्ध्व शिर फणीकुं धरावे, जइ अपरा
धी देव करावे ॥ आ० ॥ ६ ॥ सांइ शरण लइ समकित पावे, फणिपति
नाटक विधि विरचावे ॥ प्रभुचरणे नमि गेह सिधावे, जगदीश्वर घन
घाती हरावे ॥ आ० ॥ ७ ॥ साकारें केवल दुग पावे, धर्म कही जिन
नाम खपावे ॥ चूतल विचरी मोक्ष सिधावे, अगुरु लघु गुण प्रभु निपजा
वे ॥ आ० ॥ ८ ॥ आरतिगतकी आरती गावे, श्रोता वक्ता रति उतरावे ॥
मनमोहन प्रभु पास कहावे, श्री शुचवीर ते शीश नमावे ॥ अ० ॥ ९ ॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ चारो मंगल चार, आज महारे चारो मंगल चार ॥ देख्यो दरस
सरस जिनजीको, शोचा सुंदर सार ॥ आज० ॥ १ ॥ त्रिनु त्रिनु जनमन मोहन
अर्चो, घसी केसर घनसार ॥ आ० ॥ २ ॥ विविध जातिके पुष्प मंगावो,
सफल करो अवतार ॥ आ० ॥ ३ ॥ धूप जखेवो ने करो आरती, मुख बोलो
जयकार आ० ॥ ४ ॥ समवसरण आदीश्वर पूजो, चोमुख प्रतिमा चार
॥ आ० ५ ॥ हैये धरी जाव जावना जावो, जिम पामो जवपार आ० ॥ ६ ॥
सकलसंध सेवक जिनजीको, आनंदघन उपकार ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ ॥ श्रीपांच कारणनुं स्तवन ॥

॥ दोहा ॥ सिद्धारथसुत वंदियें, जगदीपक जिनराज ॥ वस्तुतत्त्व
सवि जाणीयें, जस आगमथी आज ॥ १ ॥ स्याद्वादथी संपजे, सकल व
स्तु विख्यात ॥ सप्तजंगि रचना विना, बंध न बेसे वात ॥ २ ॥ वाद वदे
नय जूजुआ, आप आपणे ठाम ॥ पूरण वस्तु विचारतां, कोइ न आवे
काम ॥ ३ ॥ अंधपुरुषें एह गज, ग्रही अवयव एकेक ॥ दृष्टिवंत लहे पूर्ण
गज, अवयव मली अनेक ॥ ४ ॥ संगति सकलनयें करी, जुगतियोग
शुरूबोध ॥ धन्य जिनशासन जग जयो, जिहां नहिं किश्यो विरोध ॥ ५ ॥

॥ ढाल पहेली ॥ राग आशावरी ॥

॥ श्री जिनशासन जग जयकारी, स्याद्वाद शुरूरूप रे ॥ नय एकांत
मिथ्यात निवारण, अकल अजंग अनूप रे ॥ श्री० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ कोइ
कहे, एक कालतणें वश, सकल जगत गति होय रे ॥ कालें उपजे कालें
विणसे, अवर न कारण कोय रे ॥ श्री० ॥ २ ॥ कालें गर्ज धरे जग वनि
ता, कालें जन्मे पुत्त रे ॥ कालें बोले कालें चाले, कालें जाळे धरसुत्त,

रे ॥ श्री० ॥ ३ ॥ कालें दूधयकी दहीं थाये, कालें फल परिपाक रे ॥
 विविध पदारथ काल उपावे, कालें सहु थाय खाख रे ॥ श्री० ॥ ४ ॥ जिन
 चोवीश बार चक्रवर्ती, वासुदेव बलदेव रे ॥ कालें कलित कोई न दीसे,
 जसु करता सुर सेव रे ॥ श्री० ॥ ५ ॥ उत्सर्पिणी अवसर्पिणीआरा, ठए
 जुई जुइ जात रे ॥ षड्भुक्तुकाल विशेष विचारो, जिन जिन दिन रात
 रे ॥ श्री० ॥ ६ ॥ कालें बालविलास मनोहर, यौवन काला केश रे ॥
 वृद्ध पण वली पली वपु अति दुर्बल, शक्ति नहिं लवलेख रे ॥ श्री० ॥ ७ ॥

॥ ढाल बीजी ॥ गिरुआ गुणवीरजी ॥ ए देशी ॥

॥ तव स्वज्ञाववादी वदे जी, काल किशुं करे रंक ॥ वस्तुस्वज्ञावें
 नीपजे जी, विणसे तिमज निःशंक ॥ सुविवेक विचारी, जुठ जुठ वस्तु
 स्वज्ञाव ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ठते योग जोबनवती जी, वांऊणी न जणे
 बाल ॥ मुठ नहिं सहिलामुखें जी, करतल उगे न वाल ॥ सु० ॥ २ ॥
 विण स्वज्ञाव नवि नीपजे जी, केम पदारथ कोय ॥ आंव न लागे लींबडे
 जी, बाग वसंतें जोय ॥ सु० ॥ ३ ॥ मोरपिठ कुण चीतरे जी, कोण करे
 संध्यारंग ॥ अंग विविध सवि जीवनां जी, सुंदर नयन कुरंग ॥ सु० ॥ ४ ॥
 कांटा बोर बबुलना जी, कोणें अणीयाळा कीध ॥ रूप रंग गुण जूजुआ
 जी, तरु फल फूल प्रसिद्ध ॥ सु० ॥ ५ ॥ विषधर मस्तक नित्य वसे जी, मणि
 हरे विष ततकाल ॥ पर्वत थिर चल वायरो जी, ऊर्ध्व अग्निनी ज्वाल ॥
 सु० ॥ ६ ॥ मत्स्य तुंब जलमां तजे जी, बूडे काग पहाण ॥ पंखी जात
 गयणे फिरे जी, झणी परें सयल विनाण ॥ सु० ॥ ७ ॥ वायु शुंठथी उप
 शमे जी, हरडे करे विरेच ॥ सीजे नहिं कण कांगडू जी, शक्ति स्वज्ञाव
 अनेक ॥ सु० ॥ ८ ॥ देश विशेषें काष्ठना जी, जूमिमां थाय पहाण ॥ शंख
 अस्थिनो नीपजे जी, क्षेत्र स्वज्ञाव प्रमाण ॥ सु० ॥ ९ ॥ रवि तातो शशी
 शीतलो जी, जव्यादिक बहु जाव ॥ ठए द्रव्य आप आपणांजी, न तजे
 कोई स्वज्ञाव ॥ सु ० ॥ इति स्वज्ञाववादः ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ कपूर होय अति उजलो रे ॥ ए देशी ॥

॥ काल कीशुं करे बापमो जी, वस्तु स्वज्ञाव अकळा ॥ जो नवि हो
 ये जवितव्यता जी, तो केम सीजे कळा रे ॥ प्राणी म करो मन जंजाल,
 जाविज्ञाव निहाल रे ॥ प्राणी म० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ जलनिधि तरे जं

गल फरे जी, कोमि जतन करे कोय ॥ अणजावी होवे नहीं जी, जावी होय ते होय रे ॥ प्रा० ॥ १॥ आंबे मोर वसंतमां जी, माळें माळें केइ लाख ॥ केइ खस्यां केइ खाखटी जी, केइ आधां केइ साख रे ॥ प्रा० ॥ २ ॥ बाउ ल जेम जवितव्यता जी, जिण जिण दिशि उजाय ॥ परवश मन माणस तणुं जी, तृण जेमपूठे घाय रे ॥ प्रा० ॥ ४ ॥ नियतिवशें विण चिंतव्यु जी, आवि मळे ततकाल ॥ वरसा सोनुं चिंतव्युं जी, नियति करे विसराल रे ॥ प्रा० ॥ ५ ॥ ब्रह्महत्त चक्रीतणां जी, नयण हणें गोवाल ॥ दोय सहस्स जस देवता जी, देह तणा रखवाल रे ॥ प्रा० ॥ ६ ॥ कोकुहो कोय ल करे जी, केम राखी शके प्राण ॥ आहेडी शर ताकियो जी, उपर जमे सींचाण रे ॥ प्रा० ॥ ७ ॥ आहेमी नागें रुश्यो जी, बाण लाग्यो सींचाण ॥ कोकुहो ऊनी गयो जी, जुठ जुठ नियति प्रमाण रे ॥ प्रा० ॥ ८ ॥ शस्त्र हणां संग्राममां जी, रानें पड्या जीवंत ॥ मंदिरमांधी मानवी जी, राख्या ही न रहंत रे ॥ प्रा० ॥ ९ ॥ इति जवितव्यतावादः कथितः ॥

॥ ढाल चोथी ॥ राग मारुणी ॥ मनोहर हीरजी रे ॥ ए देशी ॥

॥ काल खजाव नियतमती कूनी, कर्म करे ते थाय ॥ कमें निरय ति रिय नर सुरगति जी, जीव जवांतरें जाय ॥ चेतन चेतीयें रे ॥ १ ॥ कर्म समो नहिं कोय ॥ चेतन० ॥ ए आंकणी ॥ कमें राम वस्या वनवासें, सी ता पामे आल ॥ कमें लंकापति रावणनुं राज थयुं विसराल ॥ चे० ॥ ॥ २ ॥ कमें कीनी कमें कुंजर, कमें नर गुणवंत ॥ कमें रोग शोक दुःखपी डित, जन्म जाय विलपंत ॥ चे० ॥ ३ ॥ कमें वरस लगें रिसहेसर, उद क न पामे अन्न ॥ कमें वीरने जुवो योगमां रे, खीला रोप्या कन्न ॥ चे० ॥ ॥ ४ ॥ कमें एक सुखपालें बेसे, सेवक सेवे पाय ॥ एक हय गय रथ चढ्या चतुर नर, एक आगल उजाय ॥ चे० ॥ ५ ॥ उद्यममानी अंध तणी परें, जग हींडे हाहूतो ॥ कर्मबली ते लहे सकल फल, सुख जर सेजें सूतो रे ॥ चे० ॥ ६ ॥ उंदर एकें कीधो उद्यम, करंनियो करकोले ॥ मांहे घणा दिवसनो चूख्यो, नाग रह्यो दुःख डोले रे ॥ चे० ॥ ७ ॥ विवर वरी मूषक तस मुखमां, दिये आपणो देह ॥ मार्ग लइ वन नाग पधास्या, कर्ममर्म जुठ एह ॥ चे० ॥ ८ ॥ इति कर्म विवादः कथितः ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ हवे उद्यमवादी जणे ए, ए चारे असमर्थ तो ॥ सकल पदार्थ सा
धवा एक उद्यम समर्थ तो ॥ १ ॥ उद्यम करतां मानवी ए, शुं नवि र्
जे काज तो ॥ रामें रयणायर तरी ए, लीधुं लंका राज्य तो ॥ ११ ॥ कर
नियत ते अनुसरे ए, जेहमां शक्ति न होय तो ॥ देउल वाघमुखें पंख
यां ए, पियु पेसंतां जाय तो ॥ ३ ॥ विण उद्यम किम नीकले ए, तील
मांहेथी तेल तो ॥ उद्यमथी उंची चढे ए, जुळ एकेंद्रिय वेल तो ॥ ४ ॥
उद्यम करतां एक समे ए, जेह नवि सीजे काज तो ॥ ते फरी उद्यमथी
हुवे ए, जो नविआवे वाज तो ॥ ५ ॥ उद्यम करी उर्या विना ए, नवि
रंधाचे अन्न तो ॥ आवी न पडे कोढीयो ए, मुखमां पखे जतन्न तो ॥
६ ॥ कर्म पुत्त उद्यम पिता ए, उद्यमें कीधां कर्म तो ॥ उद्यमथी दूरें ट
ले ए, जुवो कर्मनो मर्म तो ॥ ७ ॥ दढप्रहारी हत्या करी ए, कीधां पाप
अनंत तो ॥ उद्यमथी षट्मासमां ए, आप थयो अरिहंत तो ॥ ८ ॥ टी
पे टीपे सर जरे ए, कांकरे कांकरे पाल तो ॥ गिरि जेहवा गढ नीपजे
ए, उद्यम शक्ति निहाल तो ॥ ९ ॥ उद्यमथी जल बीडुळ ए, करे पाषाणमां
ठाम तो ॥ उद्यमथी विद्या जणे ए, उद्यम जोडे दाम तो ॥ १० ॥ इति ॥

॥ ढाल ठळी ॥ ए ठंकी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ए पांचे नयवाद करता, श्रीजिनचरणे आवे ॥ अमियसरस जि
नवाणी सुणीने, आनंद अंग न मावे रे प्राणी ॥ समकित मति मन आ
णो ॥ नय एकांत म ताणो रे प्राणी ॥ ते मिथ्यामति जाणो रे प्राणी ॥
स० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ए पांचे समुदाय मित्या विण, कोई काज न
सीजे ॥ अंगुलियोगें करतणी परें, जे बूजे ते रीजे रे प्राणी ॥ स० ॥ ११ ॥
ग्रह आणी कोइ एकने, एहमां दीजें वडाई ॥ पण सेना मिढी ॥
रणांगण, जीते सुजट लढाई रे प्राणी ॥ सम० ॥ ३ ॥ तंतुखजावें पट
उपजावे, काल क्रमें रे वणाये ॥ जवितव्यता होये तो निपजे, नहिं तो
विघ्न घणांय रे प्राणी ॥ सम० ॥ ४ ॥ तंतुवाय उद्यम जोक्तादिक, जाग
सकल सहकारी ॥ एम पांचे मली सकल पदारथ, उत्पत्ति जुळ विचार
रे प्राणी ॥ सम० ॥ ५ ॥ नियतिवशें हलुकरमो थडने, निगोदथकीनिव
यो ॥ पुणें मनुज जवादिक पामी, सजुरुने जइ मलियो रे प्राणी ॥ सम०

॥ ६ ॥ जवस्थितिनो परिपाक थयो तव, पंक्तिवीर्यं उद्धसीयो ॥ जव्यस्व
जावें शिवगति पामी, शिवपुर जइने वसियो रे प्राणी ॥ सम० ॥ ७ ॥ वर्द्ध
मान जिन एणी परें विनयें, शासननायक गायो ॥ संघ सकलसुख होये
चेहथी, स्याद्दादरस पायो रे प्राणी सम० ॥ ८ ॥ कलश॥ इय धर्म नायक, मुक्ति
दायक, वीर जिनवर, संशुण्यो ॥ सय सतर संवत वन्हि लोचन, वर्ष हर्ष,
धरी, घणो ॥ श्रीविजय देव, सूरिंद पटधर, श्रीविजयप्रज्ञ, मुणींद ए ॥
श्री कीर्त्तिविजय वाचक, शिष्य इणी परें, विनय कहे, आणंद ए ॥ ए ॥

॥ अथ सामायिकना बत्रीश दोषनी सद्याय ॥

॥ चोपाई ॥ शुज गुरु चरणे नामी शीश, सामायिकना दोष बत्रीश ॥
कहीशुं त्यां मनना दश दोष, दुशमन देखी धरतो रोष ॥ १ ॥ सामायिक
अविवेकें करे, अर्थ विचार न हैडे धरे ॥ मन उद्वेग इहे यश मन घणो, न क
रे विनय वडेरा तणो ॥ २ ॥ जय आपे चिंतें व्यापार ॥ फलसंशय नीयाणां
सार ॥ हवे वचनना दोष निवार, कुवचन बोले करे टुंकार ॥ ३ ॥ लइ
कुंची जा घर ऊघाड, मुखें लवी करतो वढवारु ॥ आवो जावो बोले गाल
मोह करी हुलरावे बाल ॥ ४ ॥ करे विकथा ने हास्य अपार, ए दश दोष
वचनना वार ॥ कायाकेरां दूषण बार, चपलासन जोवे दिशि चार ॥ ५ ॥
सावय काम करे संघात, आलस मोडे जंचे हाथ ॥ पग लांबे बेसे अवि
नीत, उर्गींगण ले थांजो जीत ॥ ६ ॥ मेल उतारे खरज खणाय, पग उप
र चढावे पाय ॥ अति उघाडुं मेले अंग, ढांके तेम वली अंग उपंग ॥ ७ ॥
निद्रायें रसफल निर्गमे, करहा कंटक तरुयें जमे ॥ ए बत्रीशे दोष निवा
र, सामायिक करजो नर नार ॥ ८ ॥ समता ध्यान घटा ऊजली, केश
री चोर हुवो केवली ॥ श्रीशुजवीर वचन पालती, स्वर्गे गइ सुलता रेव
ती ॥ ए ॥ इति सामायिक बत्रीश दोषस्वाध्यायः ॥

॥ इति श्रीश्रावकस्य दैवसिकादिकपंचप्रतिक्रमण
सूत्राणि सार्थानि, स्तवनसद्यायस्तुत्यादि
सहितानिच समाप्तानि ॥